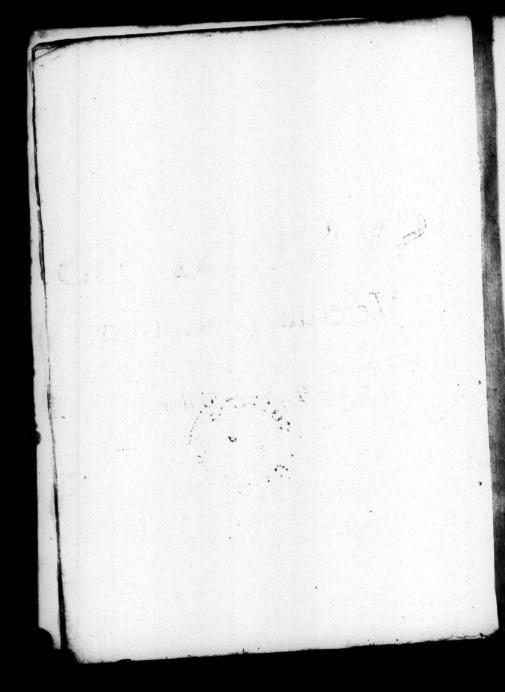
DE

SYNEDRIIS

Veterum Ebræorum

Liber Tertius & Ultimus.

Ioannis Seldeni

De

SYNEDRIIS

&

Prafecturis Iuridicis

VETERUM EBRÆORUM

Liber Tertius & Vltimus.

LONDINI,

Typis Jacobi Flesheri Prostant apud Cornelium Bee, in vico Litte Bittain dicto.

13 l 213 c -

ROYAL	COLLEGE OF PHYSICIANS
CLASS	D. 16 /13
ACCN.	10471
SOURCE	
DATE	

out me & Dire

Typographus Lectori.

Ridie Kal. Decemb. diem obiit

V. Cl. Johannes Seldenus; maximo Literariæ Reip. detrimento: quod sane ex ultimo hoc ingenii setu satis constat. Absolverat Vir summus libris duobus accuratam Synedriorum Ebracorum historiam, destinata in hunc Tertium Synedrii Magnisurisdictione: quam cum duplicem statuisset, sudiciariam & Deliberativam; alteram cap. hujus libri xi exequutus est. Alterius verò generis quatuor cum essent partes, illarum duæ tractantur cap. xii & xiii; duæ desiderantur: neque perventum est ad illa, quæ de Constitutione Minorum Synedriorum, quæ de Novarum Legum superinductione, quæ insuper in Levitici c. 4. v. 13. dicenda suerant.

A 2

Cim

Typographus Lectori.

Cùm enim de Encæniorum apud Ebræos celebratione res esset, amplusque ad disserendum de Dedicationum sacrarum usu pa-

teret campus: Græcorum Romanorumque Gentilium ritibus solerter explicatis, cum Cap. 14. dedicandorum apud Christianos templorum Cap. 15. Originem liberrimâ, quâ uti solet, sagacitate investigasset; obiter duo quantivis precii Calendaria Arabica, alterum Calcasendii Mahumedani, alterum Coptitarum Christianorum, reconditioris literaturæ amatoribus exhibet. Non est infrequens Vir præstantissimus, pro uberrima sua eruditione, in Digressionibus. Sed, Deus bone, quales illæ! quàm doctæ, quàm utiles, quanta diligentia conquisitæ, quanto judicio limatæ! Quippe

Cap. 16.

mum quidem, qui de Templorum versus Orientalem plagam politione, transgredi

concessum est. Optandum est hanc pulcher-

qui rerum divinarum, humanarum, antiquarum, nuperarum, domesticarum, extranearum, Occidentalium, Orientalium scientissimus fuit. Cæterum varios Dedicationum Christianarum ritus dictaturo ne pri-

rimam Diatribam ad umbilicum fuisse perdustam: cum verò Mors nobis illam invi-

dear,

Typographus Lectori.

deat, hæc quæ nos, tam vestro, Lector, consulentes emolumento, quam nostro, jam publica facimus, omnibus boni consulenda sunt: cordatioribus certè viris & doctioribus gratissima erunt, etiam & jucundissima.

Capitum

CAP. I.

Synedrii Magni Potestatis, Imperii, Jurisdictionis, & Dignitas tum cum Synedrius reliquis Communis tum eminentissima illius qua sibt Singularis erat, Designatio breviuscula & generalior. Pag. 2

II. De Actionibus ibi instituendis, qua itidem in Synedriis Minoribus institui persicique quibant, Consideratio. Earum ibi usus qualis ferme Actionum ejusmodi in priscis, apud Anglos, Regis & Ordinum Comitiis.

P.5

III. De Potestate & Imperio Synedrii Magni, affertationes generaliores compendiosiorésque Scriptorum aliquot insigniorum, non Talmudicorum; quorum in locis suis, seorsim testimonia adseruntur.

IV. Alphonsi Abulensis, de Imperio & Jurisdictione collegarum Synedrii Magni Primi, sub Mose, ab ea
qua in Synedriis obtinuit sequentibus, Sententia singularis & satis mira, quam & amplexari videtur Jacobus
Salianus.
p.12

CAP. II.

I. De Causis per Appellationes ad Synedrium Magnum variatim deductis, & Lege sacra quâ jus illud nimbatur. p.17

II. Pro-

II. Progre	ffus Appellatio	num legitimus	à	Judici-
bus Minoribus	ad Synedrium	Magnum.		p.23

- III. Quomodo in Synedrio illo, res per Appellationem intermedia in illuc deducta agitanda essent decernendaque. p.27
- IV. De Appellationibus primò ad Synedrium hoc factis. p.28
- V. De Synedrio Magno consulendo, quass Appellando, circa Proselytorum Justitiæ suspectorum, Immundorum aliquot dubiorum Jure, adesque id genus, è re nata, aliis.
- VI. De Actionibus aliquot Singularibus, pro Actorum, ubicunque in Terra Sancta degentium, libitu, illic sive inchoandis sive instaurandis. p.36

CAP. III.

- I. De Presbyteri sew Judicis rite Ordinati, in Deeretum Decisionémve Synedrii Magni contumacis, Panà Capitali. p.40
- II. Modus feeundum quem Decretum ejufinodi fieri debnit. Et Locus in quo. p.42
- III. De Rebus Praceptis ac Juribus circa qua Decretum ejusmodi versari deberet. p.43
 - IV. De Contumacia beit Actu ipfo. p.47
- V. De Pœnæ capitalis, Contumaciæ nomine sic irrogandæ, Genere & Circumstantiis. p.48

VI. Locus

VI. Locus in quo, morte plectendus erat ejufmodi Contumax, Hierosolyma. p.49

VII. Tempus, que capitalis illa Poena Contumaci Presbytero irreganda. p. 50

VIII. Promulgatio solennis Pænæ in Contumacem ejusmodi infligenda. p.51

IX. De Judicibus sen Presbyteris inferioribus, nac Ordinatis, non, juxta mores receptos, Contumaciæ utcunque heic reis. p. 52

CAP. IV.

I. De Tribu integrâ rea à Synedrio Magno solums judicanda. Et primo de Tribulium notione corúmque discrimine. p.53

II. Es de re textus Talmudicus.

P.55

III. Textus illius sensus, apud Magistros, varius. Et de Tribuintegra, seu majore ejus parte, Apostasiæ rea.

p.56

IV. De Tribuario hoc jure Consideratio.

p. 58

CAP. V.

I. Leges Sacra de Urbe Apostasia rea. Sensus inde Talmudicorum generalis, quà ad Jurisdictionem tantum Synedrii Magni attinuit. p. 61

II. De Civium seductorum Numero ac Qualitate. Varians de Majore parte lectio apud Maimonidem. p.62

III. Qua-

- HI. Qualesnam Civitates, Legibus illis, de Apostafia reatu, continerentur. Nec Refugii Civitates, nec Hierosolyma. p.66
- IV. Urbem Maritimam aut Limitaneam legibus illis non teneri. p.67
- V. Neque ullam nisi in Persuasionis formula adhiberetur numerus pluralis, atque etiam cives persuasi Idolum aliquod inde palam coluissent. ibid.
- VI. Modus & Ordo Judicii & Executionis. Perfonarum, in Urbe discrimen, Reorum, Innocentium, Advenarum, Hospitum, Vicinorum. p.68
- VII. De Bonis Urbis seducta, Civium, Aliorum, Sacris. p.70
- VIII. De Urbe ipsa non instauranda. Universitatis populi Judicium in Ezræ Synedrio Magno. p.72:

CAP. VI.

- I. Pseudopropheta qualisnam esset, cujus Judicium Synedrio Magno proprium. p.73
- II. De Prophetis fide habenda, maxime, de rebus Præsentibus.
- III. De Futuris quomodo. Prophetæ habenda Fides.
 Pseudopropheta Poena. p.77
- IV. Testimonia aliquot Scriptura de Judicio Pseudoprophetæ, quo nomine volunt aliqui D. N. Jesum Christum in Synedrium Magnum deductum. p.78

CAP. VII.

I. De Cadaveris occisi, jacentis in agro, ubi homicida ignorabatur, à circum jacentibus urbibus, Distantiæ mensuratione & Vitula seu Juvenca decervicanda, Lex sacra. p.81

II. Qualianam Cadavera lege illa continerentur, & quomodo Mensurandi heic munus incubuerit Synedris Magnis. p.83

III. Qualium heis Urbium in distantia mensuranda, ratio habenda. Terminus à quo, in Mensura Distantia.

IV. Vitulæ, seu suvenca, decervicanda, velut in cædis expiationem, Ritus à Synedriis Minoribus prassandi.

0.86

V. Sacerdotum heic officium, & Carminis Expiatorii Pronuntiatio.

VI. Si Urbes Binæ in distantia pari. Ritus interdiù, non noche prastandus. Juvenca humanda, nec omnino usibus bumanis adhibenda. Quid hac de lege, Fl. Josephus.

VII. Mos Græcorum priscus de Cædis, maximè dolo vel clàm patrata, Sacris publicis expiatione, per extremas esiam occisi partes abscissas & collo appensas. Cædis humana apud Romanos, pra aliis sceleribus Expiatio solennis frequénsque.

p.89

VIII. Obiter de jure, apud Anglos veteres, ad clam occisi Cadaver spectante singulari, seu de Englisheria, qua sub Edwardo tertio abolita est: p.92

CAP. VIII.

- I. Pontificis Maximi Causas Capitales ad synedrium Magnum tantum attinuisse. Magistrorum ejustem Ratio. p.95
- II. Singularia aliquet ad Iudicia in Pontificem M. spectantia. Ratio, quare prarogativa gauderet, Procuratorem in litibus, pra aliis constituendi. Flagellatio eidem reo non solum in Synedrio Magno irroganda. Locus insignis, ea de re, Maimonidis sibi restitutus. p.97
- III. De Asylorum Jure, quà ad Pontificem M. heic attinuerit. Non ei, nedum minoribus Sacerdotibus alissue spontaneacadis reis, Resugii locus Altare. p.98
- IV. De Dignitate ejus & Sanctitate singulari, Talmudicorum testimonia aliquot alia. Ratio de ex Asylo reditu tuto post Pontificis M. mortem, ex eis & è Philone. Ad testimonium forense prabendum adesque suramentum, eum haud, nisi in causa Regis, apud Synedros Magnos, teneri.
- V. De Pontifice Magno ex Judicio Synedrii Magni constituendo. In Dignitates Successionis Ratio. p.104
- VI. Singularia aliquet alia de summo constituti Pontificis Honore. p.105

CAP. IX.

I. De Judiciis adeò Synedrio Magno propriis ut nee

Regibus aut impediri aut ad Tribunal suum vocari
jure potuerint. Hyrcanus Rex in Herodis judicio Synedrium

drium eludens. De Regis ipsiûs potestate Judiciaria, nonnihil.

II. De sententia corum qui Regem, apud Ebraos, Synedrii Magni judicio subfuisse velint. p.112

III. Adversa, apud Talmudicos, sententia. p.115

IV. Christianorum Patrum heic scita: p.116

V. Hugonis Grotii aliorumque de verberibus Regi, ob peccata, infligendis, sententia; & Clarorum virorum, e recentioribus aliquot, de Judicio & autoritate qualicunque Synedriali in Regem.

VI. De Rege à Synedrio Magno constituendo, ejusque Natalibus satis puris. Et de Nobilitate seu Natalibus puris ex Sanguine tantum Materno. Egregium Juliani Augustica de re commentum.

p.121

CAP. X.

I. De Sumtibus jure Divino aliterve in Sacrificia Publica prastitutis. p.125

II. Annue Sicli, eam in rem, pensitationis Tempus Modusque. p.127

III. De Synedrii Magni circa Pensitationem illam aliasque id genus Jurisdictione. p.128

IV. De Residuis ad anni exitum pensitationum ejusmodi. p.130

V. Firmatur Petestas circa pensitationes ejusmodi sacras Synedrii Magni. Testimonium d Paraphrasi Chaldaica, cam in rem, singulare. p.131

CAP. XI.

- I. De Sacra Disciplina à Synedrii Magni delegatis aliquot Pontifici Maximo paulò ante festum Expiationum illud generale, in Mense Tisti, Tradenda. p.133
- II. Juramentum, eam in rem, ab eo prastandum. Alia ad Procurationem hanc attinentia. p.135
- III. Ex re nata, de Vestibus Sacris extra Templum nullis, nec in Templo extra ipsum Ministerii Tempus aut ejusdem confinia proxima, à Sacerdote gestandis. Maxime è Talmudicis. Et num ego meritò reprehensus sim à Tituli Talmudici interprete nupero, quòd, ex furisconsultis Ebreorum, adsirmassem, fas non suisse Sacerdoti gregario sacris indui vestibus alio in tempore quàm dum sacris operabatur.

 p.137
- IV. Singularis, eam in rem, traditio Talmudica, de ministeriorum diurnorum sortium ritu solenni. p.175
- V. Numerandi ratio Singularis. Nec alia Israelitis, ut legitima, seu recepta. p.177
- VI. De vestium Sacerdotalium nsu, ex Sermone sacro & Scriptoribus Christianis, heic advertenda.

P. 180

VII. Enarratio apud Salomem Ben Wirga, de Pontificis Maximi, comitante Synedrio Magno, aliisque in Templum, è domo sua, paulò ante Festum Expiationum, pompa splendidissima. p.185

CAP. XII.

- I. De duplici Belli genere; altero ex Præcepto Divino, altero Ultroneo seu Arbitrario. p.188
- II. Potestas Arbitrarii Belli legitima summaque in Synedrio Magno. Non itidem ejus quod ex Pracepto gerendum esset. Scilicet Principum Regiumque, in Septem populos & Amalekitas.

 p. 90
 - III. Que apud Fl, Josephum hac de re occurrunt. ibid.
- IV. Alia, maxime è Vulgata, que Pontifici Maximo Potestatem etiam heictribuant. De Josephi & Magistrorum, hanc circa rem, sensu, & de consulendo oraculo Urim & Thummim. Discursus nuperus Foannis stischmuth Germani, de jure Ebraorum regio. 191

CAP. XIII.

- I. Neque Urbs, neque Atrium aliquod Templi ampliandum, citra Synedrii Magni decretum. p. 197
- II. Regis item, Prophetæ ac Oraculi Sanctissimi, autoritas accessit. Unde illud à Magistris deductum.
- III. In Templi Primi conditu, parilis adhibita autoritas. De prima Areæ ejus sub Davide Rege Dedicatione, & Psalmo 30, cui titulus Dedicatio Domus David; qui variatim Dedicationibus apud Ebræos adhibitus. Usus ejusdem in Templo solennis, cum Primitiæ, juxta Legem, ex Terra Sancta agris, illuc afferebantur.

Obiter de Ritu eas sie afferendi Legitimo meritoque advertendo. Salomonica Templi Dedicatio. p. 199

IV. Urbis Hierosolymitanæ ampliande Ritus.

p.206

V. Ampliandi Atrii alicujus Sacri, Ritus. p.207

VI. De Encæniis Ezræ seu Zorobabelianis Magistrorum sensus.

p.208

VII. Encænia Maccabaica (in Evangelio S. Johannis memorata) mensis Casleu die 25 per Octiduum inde quotannis celebrata. Patrum veterum, etiam & è dostissimis recentiorum aliquot, hallucinatio circa Encænia illa in Evangelio. Expressissima illorum Causa & Origo è Ritualibus Ebræorum aliundéque. Mendum aut ex calamo Autoris nimis sessinante, aut ex librarii incuria, in Prateritis Joannis Drussi, ubi ut è Ritualibus illis, vertuntur aliqua hue spectantia. De Urim & Thummim etiam Templi Secundi.

VIII. Zorobabelianum Templum verè Secundums usque ad excidium postremum. Nec Tertii nomen in Herodiano reperiri. p.218

IX. De Festo Luminum Encæniis illis Maccabaicis conjuncto. Ratio & Origo varia & Continuatio ejus-dem. p.222

X. De eo quod habent aliqui, tam Ebræi quam Christiani Scriptores, Victoriam Judithæ contra Assyrios seu Olophernem, in Encaniis illis celebrari. De Philone Anniano Ebraice verso.

p.227

XI. Alii Judithæ Hasmonaicæ, quam confingunt, Nicanoris decollationem, in eis, observatam esse quotannis volunt.

p. 23 I
XII. Ex

XII. Ex re nata, è Codice vetusto, & licèt typis impresso, nimium raro, Megillath I hainith dicto, Dies sesti percurruntur complures, quorum pauci tantum in Calendariis Ebraorum Vulgaribus, quoniam multis abbino seculis aboliti sunt aut in desuetudinem abiere. De Turino, Lolliano, Pipo, aliis, ex historiis Talmudicis, in codicem illum receptis.

XIII. Codicem illum reverâ videri esse Midrash seu Expositionem, etiam Rationarium, vetustissimi codicis sic dicti, nec jam reperti, sed in Talmude Utroque memorati, cujus autor Rabbi Elizzer Ben Chanina. p.248

CAP. XIV.

I. Notiones & הנוכח Dedicationis, Encaniorum, apud Ebraos perpenduntur Bina; quarum altera Confectationem aliquam non omnino complettitur. Dedicare domum ex Lege, in Mosaicis, militari. Latinis ejusdem vocis notionis usus.

p. 254

II. Singularis Dedicationis, ex Lege illa, Domûs interpretatio in Targum Jonathanis dicto. Et de Mazuzis seu Schedis que periochis è Deuteronomio binis inscripta, Postibus erant ex Lege afsigende. Quenam ædium seu structurarum genera lege illa continerentur. p 256

III. Dedicationum Ararum, Fanorum, id genus aliorum que sigerentur Sacrorum, usus in Gracorum veterum Paganismo, veluti Ebracorum morem antè indicatum imitabundo. Ollarum Frugibus & Leguminibus omnigenis elixis plenarum in eisdem usus simplicior tenuiórque; Sacrificiis itidem sumptuosioribus, pro Dedicantium libitu, adhibitis. De Pluti & Pacis Dedicatione apud Aristophanem. Xusus seu Festi Anthesteriorum b 2.

15

10

7

at,

225

31

EX

dies tertia Eucharistica ob primum hominum, post Cataclysmum Deucalioneum, victum ex Leguminibus Frugibusque; unde etiam, in Dedicationibus, Ollæ illæ. Non sine Auctoritate Publica apud Græcos Dedicationes, Nováve Numina permissa.

p.260

IV. Persis Veteribus, alissque in Oriente & Africa Dedicationes nulla; uspote nec Aræ, Imagines aut Templa. De Serum gente, apud Celsum eandem disciplinam amplexante. Nec Simulachra diu ab Urbe condita apud Romanos, qui tandem superstitiosissimis tam illorum quam Templorum, Dedicationibus usi sunt. p.272

V. Plebis, Senatûs, Principum autoritate fiebant ille. De Ritibus, Verborum, Formulis, Personis que preessent. Postis Ostii, inter Dedicandum Edem Sacram, manu tenendus. Focus accensus. Concepta Augurum in Finibus designandis verba.

p.279

VI. Pulvinaria, Ludi, Epulæ, Largitiones publicæ tandem Dedicationibus accesse; etiam Vota, ut plurimum, previa. Kalandioes apud Origenem in Celfum pro Pulvinaribus sumenda videntur. Quales plerunque in Marmoribus Dedicationum Formulæ reperte.

p.285

VII. Anniversaria Dedicationum Festa Ludique apud Romanos. Asseritur Livii lectio recepta quam vir dostus pridem temere immutandam voluit. p.291

VIII. Singularis Deûm Magnorum, Matris Deûm & Attidis seu Attinis & Sacrificiorum qua Taurobolium & Kriobolium dieta, pra cateris, in Dedicationum formulis marmoreis, mentio. Tauroboliari & Tauroboliatus. Taurobolini. Vicennalis Sacrorum illorum periodus. Ut Renati, ac Puri redditi; per vicennium illud Tauro-

Tauroboliati mansere. Magnæ Deæ Levatio Roma.

IX. Tauropolium pro Taurobolio. Sacra Taurica. Taurus quibusnam Diis rite immolandus. In Tauricis (qua Dianam Scythicam fen Tauricam five illa five Tauropolia quod festum, alia in notione, erat Dianæ illi proprium, (pectant) locum non omnino habuiffe Tauri immolationem. Unde illa Tauropolis dicta. Ludi Taurii. Taveona Dafia, Ludus seu certamen, in codicibus ante non lectum, ejusque ex veteri marmore Figura. De Capitibus Bubalinis in adis Londini Paulina cameterio olim effossis, Cervi cervæque oblatione annua capitumque corum circumgest atione illic solenni, unde Dianæ fuisse olim eam Templum, ritusque ibi olim prastitos illos, Tauropolia Paganorum redolere, existimatum est. Cervorum ibi Oblationis circumgestationisque Origo plane Christiana, nec trecentis abhine supra octoginta annis vetustior. p. 297

X. Templorum, Ararum, Regionumque circumjacentium effandarum Formula aliquot Romanorum ampliores. Leges Dedicationis Tabulis in Marmoreis afkxa. Legum ejusmodi, in Solo non Romano, ratio apud
Romanos non habebatur. Mendum crassissimum in editionibus plerisque Dedicationis Marmorea perinsignis,
sub Adriano Augusto, Cneii scilicet Domitii Valentiis,
corrigisur.

CAP. XV.

XV. Ebræorum, in Dedicando, morem, etiam & Gentium, pro disciplina sua discrimine, imitatos esse Christianos. Id à Reformatis nonnullis prorsus improbatume.

probatum. Et de Origine Dedicationum Christianarum à Centuriatoribus eorumque sequacibus ex Athanasio petità. p.316

II. De Ecclesiis qualibuscunque (quà, Sacrorum gratià, Conveniendi loca voce illà designata sunt) Christianorum in seculis Primitivis Constantinum Magnum seu Imperii summi & Christianismi Conjunctionem primam antevertentibus.

p.319

III. Quod in Dedicationibus tum Judaicis tum Gentium, primarium locum obtinuit, id est Summum Imperium (ut superiùs ostensum) defuit Christianis illis primitivis, tametsi, ex consederata inter se disciplina, nomine tenus, etiam Synedrium habuerint.

p.321

IV. Testimonia pracipua qua seculis in illis Dedicationum apud Christianos usum satis asserere videantur. Memoria Titulus. Scriptores sententiam illam amplexantes. Eustathiani & Massaliani Templa eorumque Dedicationem aversabantur.

p.322

V. Expenduntur Testimonia illa. Et quid videatur de Seculorum illorum Primitivorum, circa Dedicationes Sacras, disciplina, statuendum, ex Origene, Clemente Alexandrino, Minutio Felice, Arnobio, & Lactantio.

p.328

VI. Sententia que revera & tunc temporis & sub Constantino obtinuit de Templorum Christianorum Dedicationibus Deo, Angelis, Sanctis; quarum Festa ab Imperatore illo alisque celebrabantur frequentius & spendidissimi, tum Prima, tum Anniversaria, idque Encaniorum nomine.

p.338

VII. Dein statim receptum esse, nee Synaxes, in Ecclesiis Nondum Dedicatis, regulariter ritè sieri, neque, citra autoritatem Cæsaream, Dedicationes Episcopis, nedum aliis, licitas suisse.

p. 342

VIII. De Ecclesia Magna & Cæsarea dieta, apud Alexandrinos; quam & S. Michaelis Archangeli Ecclesiam è Templo Idoli Michaelis dieti, à Cleopatra extructo, confectam esse scribit Eutychius Patriarcha Alexandrinus. De Festo ejusdem anniversario, in die duodecimo Hathuri seu Novembris 8, apud Ægyptios & per Ecclesiam Orientalem; quod in Occidente ad Septembris 29 attinet.

P.344

IX. Testimonium de S. Michaelis Festo sic in Ægypto celebrato, è Calendario Ægyptiaco seu Coptitarum Christiano, autore Abulaibsan Achmed Calcasendio, Mahumedano, unà cum toto Calendario, ex eodem, ipso. De Festo Palmarum (quod & Olivarum illic vocatur) Nativitatis Christi, Immersionis seu Baptisini, Cucumcisionis, Ascensionis, Moss natalibus, Noachi egressus ex Arca, uti & Ingressus ejus. Commemoratio Patrum 318 Nicænorum, alia id genus quamplurima.

P.347

CAP. XVI.

- I. Dedicationem adiumque à Christianis Dedicaturum ulum Impugnarunt aliqui Recentiores, ut, feculis primitivis, Eusthaniani & Massaliani. Christiana in Extructionibus Dedicationibusque analoga imitatio partim Ebræorum, partim Gentilium. Ebræorum Tabernaculi Federis, Templi Hierosolymitani, & Synagogarum Positio seu situs Orienti patescens. Precantium apud eos extra Templum Positio, in Plagas mundi, varia; & versus Templum. Ejusmodi ritus Origo. De positione corum versus Austrum. etiam & Orientem apud Autorem libri Quastionum ad Antiochum Principem S. Athanasio à nonnullis tributi. Sanctitas quam tribuunt Ebræi Synagogis & Scholis publicis, singularis. Etiam ex Abrahæ in monte Moriah ritu facro, Introitum Templi ac Synagogarum ab Oriente firmant. Locus ea de reinsignis è Maimonide. p.428
- II. Gentilium inter adorandum, adeoque Templorum illorum varius erga Plagas mundi Situs, & discrepantes de eo, apud veteres, sententia. p.434
- III. Christianorum veterum itidem, inter precandum, faciei versus Orientem positio in posteros propagata. Ea de re & Testimonia & Rationes varia. Postituras in Cultu ejusmodi sponte selectas, increpat Mahumedes in Alcorano, ut nimis superstitiosas. p.440
 - IV. Qualisnam Plaga Orientalis fuerit illa, in quam adoran-

adorantium facies verti volnere veteres. An semper Ortus Æquinoctialis.

V. Venerationem in Ortum, originem aliquam etiam ex Gentilium scitis Philosophicis & Astrologicis, in Christianorum mores receptis, sumsisse videri. De Aristotelis, de Primi Motoris in Orien e Sede, sententia. Singularis apud Gentes Siderum, in plaga Orientali, Ortûs existimatio.

VI. Caniculæ (qua Ew Dis Siriusque dicta) Ortus. Quanti in Agypto habitus, etiam & apud Græcos. In Ortu ejus matutino Heliaco uti & diebus aliquot ante & poft, ut Deo, ei sacrificabatur. Sit, sen ipso Sethi Patriarcha nomine, Sidus illud Nechepsoni apud Ægyptios Regi vetustissimo, & Astronomo summo dictum. De eo & Perofiride Philosopho, qui subinde, à viris summis, in locum ejus perperam substituitur. Siderum Ascendentium seu Orientium efficacia, apud veteres, ingens. Sirii, à Gracis & Latinis, & 78 Alfhairi ab Arabibus nomina Cani tributa; etiam in Alcorano. Idem Alhabor dicitur; quod viri doctisimi perperam rejici voluere ut depravatum. In Algomesa Procyonis nomine corum etiam hallucinatio. In eis que de Sethi Patriarcha Faciei splendore simul & Sanctitate à veteribus traduntur, forsan haberi causam unde nomen ejus Sirio fuerit apud Ægyptios tributum.

VII. Orientium Siderum, maxime apud Agyptios, etiam & Græcos, veneratio. Disciplinarum ex Alexandria in Græcos Barbarósque instauratio sub Ptolemæo Euergete secundo. Marmor vetustum, inquo ejusdem & Cleopatræ sua mentio. Vox medio pro Campestris, à viris doctis apud Plutarchum expuncta, sibi restituitur.

VIII. De

VIII. De Decanis seu Faciebus signorum cælestium, adeoque de Figuris Invisibilibus & impensissime prodigiosis in eis, ex Astrotheologiæ veteris disciplina, collocatis Numina saltem Tria unicuique ita signo, per Decanos, difosita. Partes corum Plenæ & Vacuæ. Albumasar & Abenezra ex Indorum, Persarum, Chaldæorum, Ægyptiorum sententiis receptis, Figuras illas tradidere. Eorum versiones Latina. Aliorum, qui & vetustieres, Traditiones eadem de re, sed generaliores. Quid in libro Dargenem apud Haly in Prolemai Centiloquium, significet. Figurarum illarum Invisibilium & Numinum ratio primaria, si non sola, habita, qua ex Orientis Horizonte ascendebant sen asgratemorta coorientia Sideribus visibilibus fuere. Hinc etiam ansa singularis versus Orientem adorandi apud Gentes quibus disciplina illa admissa. Adoratio Saturni, Veneris, Solis apud Orientales Gentes complures & illustres, manû ad Pectus non ad Os admota. Planetarum Adorationis apud Orientales, Orientem versus; apud Occidentales versus Occasum. Ascendentium, seu Horoscoporum, id est Orientium Signorum Regionibus & Civitatibus fingulis, in Religione illa Aftrica, propriorum, ratio habita ingens.

IX. Commentum Orientalium vetustissimum de Virginis, velut in Ebræorum terracibantis Puerum cui nomen Jese, Imagine Invisibili in Primo Signi Virginis Decano semper ascendente. Albumasaris Mahumedani, & R. Abeneziæ Judæi ea dere, è Persarum aliorumque si is antiquissimis, Traditiones. Numina Tria in Sphæra Barbarica cum signo illo coorientia. Etiam in Christianismo veteri, persuasio habita de Virgine Deipara, insigno Virginis, denotato.

X. De Codice sub titulo de Vetula, P.Ovidio Nasoni, per ridiculam, Christiani alicujus, ante secula aliquot, sive ignorantiam sive imposturam tributo, in quo paraphrasis metrica, sed miserrima, disciplinæ illius Albumasarianæ, de Primo Virginis Decano exoriente.

XI. Viri summi, inter Christianos Occidentis, qui eandem disciplinam seu persuasionem admittentes, etiam opus illud Pseudo-Ovidianum progenuino, & disciplinam illam in eo Astricam pro vera amplexati sunt.

XII. De Stella in Oriente Magis comparente. De horum numero. Liber Sethin. Virginis & Pueri in celo imagini Augusto Cæsari à Sibylla Tyburtina ostensæ Fabella. Stella Maris Transmontana Matutina, Diana etiam, dicta Beata Virgo. Arietis Signum nonnullis, ex veterum Theologia Astrica, Christum denotans. Edvicon in Summa Astrologia Anglicana sapiùs citatus, est Odyntonus, seu Gualterus Odyntonus monachus Evessamiensis.

SYNEDRIIS

ET
PRÆFECTURIS JURIDICIS
Veterum Ebræorum.

Liber Tertius.

CAP. I.

Ynedrii Magni Potestatis, Imperii, Jurisdictionis, & Dignitatis tum cum Synedriis reliquis Communis tum eminentissima illius qua sibi Singularis erat, Designatio breviuscula & generalior.

II. De Actionibus ibi instituendis, qua itidem in Synedriis Minoribus institui persicique quibant, Consideratio. Earum ibi usus qualis serme Actionum ejusmodi in priscis, apud Anglos, Regis & Ordinum Comitis.

III. De Potestate & Imperio Synedrii Magni, assertiones generaliores compendiosioresque Scriptorum aliquot insigniorum, non Talmudicorum; quorum in

locis suis, seorsim testimonia adseruntur.

IV. Alphonsi Abulensis, de Imperii & Jurisdictionis collegarum Synedrii Magni Primi, sub Mose, ab ea qua in Synedriis obtinuit sequentibus, Sententia singularis & satis mira, quam & amplexari videtur Jacobus Salianus.

Stensa sunt in Libris superioribus, Synedriorum & Præfecturarum apud Ebræos vereres omnimodarum, ex ipsorum disciplina, Origo, Institutio, Imperium, Jurisdictio, Considendi, Agendi, Excipiendi, in eis Formulæ, Continuatio, Intermissiones, id genus alia; 'exceptis interim Synedrii Magni Potestatis, Imperii, Jurisdictionis ac Dignitatis, Amplitudine, Casibusque ei soli Reservatis, qui libro huc Tertio, ex instituto, destinati funt. Quod ad Potestatem cum Imperio & Jurisdictionem ejus attinet; eæ erant aut Judiciariæ aut Deliberativæ aut, ut fieri amat, Mixtæ. Judiciariæ erant aut veluti cum Synedriis cæteris seu Minoribus Communes, utcunque Amplitudine ac Dignitate discrepantes, aut Singulares fibique Propriæ. Communes huic cum reliquis cernuntur in caufis tam Criminalibus quam Civilibus, circa tam Sacra quam Profana, in Pœnis jure ordinario irrogandis, Interdictis atque Actionibus Judiciffque in Vigintitriumviralibus Synedriis Triumviralibusque seu apud Judicem illum Unicum mrono dictum, haberi. institui ac exerceri solitis; de quibus ampliter dictum est libro Secundo. Genus autem Judiciariæ Potestatis alterum, quod fibi fingulare habuit Synedrium hoc, partim visitur in Appellationibus recipiendis, partim in Actionibus aliquot, pro actorum libitu, quacunque in Tribu sen Urbe degentium, illic five primò

primò Instituendis five Instaurandis, & demum partim in Judiciis quæ, ex natura sui, alio in Synedrio forove aut inchoari aut perfici ritè nequibant. De Appellationibus atque Actionibus illis mox fusius. Iudicia autem alia quæ ex natura sui alio in Synedrio ritè inchoari perficive nequirent, sed sive ob Dignitatem five ob Difficultatem in Synedrio Magno aut omninò definienda fuêre aut effectu atque executione donanda, in Rerum simùl atque Personarum genere, apud Talmudicos, cernuntur ferè Duodecemplici. Eæ funt,

I. Non IFI Seniora feu Presbyter contumax, & Ju- Dent. 17, 12. dex Synedrii cujuscunque Minoris, qui à Syne. drio Magno ritè per Appellationem, ex Lege facra, edoctus ejusce placitis reluctaretur.

II. Integra Tribus seu pars ejus major infignisve, atque res Tribuariæ, quatenus Tribuariæ.

III. Urbs, seu pars ejus major seu insignis, Apostasiæ reab.

IV. Pseudoprophetac.

u

C

1-

1-

1-

u

ri,

m

a-

m

is,

u,

ve

nò

V. Uxor à viro Zelotypod adulterii suspecta; quà dNumer.5,12. scilicet subeundum ei erat per Aquas amaras Examen; sacerdote juxta Legem sacram ritus præstante.

VI. Sacerdotes, de quorum vitiis five Natalium 'Levilic.21,16. five Corporis five aliis adeóque, an functioni facræ essent idonei, dubitabatur.

VII. Cadaveris in agro occifi, ubi homicida figno- [Demer, 21, 2. rabatur, à circumjacentibus urbibus distantiæ mensuratio.

VIII. Pontifex Maximus, quoties de re capitali in jus esset vocandus, aut novus esset constituendus.

IX. Rex, juxta quosdam.

b Ibid. 13,13.

c Ibid. 1.

X. Si-

- X. Siclorum seu Pensitationum annuarum, ad sacrificia publica inprimis sustentanda, justa prastationis cura, earúmque atque rerum aliarum sacrarum aliquot insumendarum ratio; id genus alia.
- XI. Temporum calculus, ut Neomeniarum designatio, Mensium & Annorum intercalatio, Sabbaticorum & Jubilæorum ratio.

XII. Disciplinæ sacræ traditio quotannis Pontifici Maximo paulò ante Festum Expiationum² seu diem decimum mensis Tisri.

Atque hæc quidem ad Potestatem Judiciariam quæ Synedrio Magno singularis erat referuntur. Alterum autem illud Potestatis genus seu Deliberativum, vocamus quod non tam Judiciis, juxta leges avitas morésque receptos, forensibus ferendis occupabatur (quemadmodum in Judiciariæ quæ indicavimus capitibus) quam in rebus sive novis planè sive ratioribus, pro libitu atque juxta deliberandi rationem, sive admittendis, decernendis præstituendisque, sive rejiciendis, versabatur. Hujusmodi sunt,

I. בלחמה הרשורה Bellum ultroneum seu arbitrarium.

II. Sive Urbis sive Atriorum Templi Ampliatio
seu Novatio.

III. Synedriorum Minorum per provincias, urbes ac pagos Tribuum constitutio seu collocatio.

IV. Novarum legum superinductio. Sacrarum item pro re nata interdum moderamen.

Hæc figillatim in sequentibus exequemur; exceptis tamen Tribus Capitibus quæ alibi in nostris jam locum obtinuere. Eo nimirum quod est de Uxoris adulterii Suspectæ, per aquas amaras, Probatione, atque, in Judiciariæ potestatis capitum recensione, illi proximo de Sacer-

Levitic. 16.

ii

le

Sacerdotibus five admittendis ad functionem facram five arcendis, & demum quod habetur de Neomeniarum aliorumque Temporum & Festorum designatione. De horum enim Primo, fatis diximus in Uxore 1 Lib.3, cap.15. Ebraica²; de Secundo in libris de Successione in Pontificatumb; de Tertio in Libello de Anno Civili, cujus ratio adeóque omnimodorum, testorum, annorum cunctorumque inde pendentium, quoniam ex Synedrii pendebat definitione ac Judicio, placuit ut libellus ille, velut hujus affecla, recognitus subjungeretur. Hisce velut ex Judiciario & Deliberativo genere aut mixtum aut utrique cognatum, accedat munus Synedrii in Sacrificiis Expiatoriis offerendis quoties ערח ישראר totus Ifraelitarum cætus, juxta facræ legis ' Levitic.4, 13. mentem erraret; quod tandem etiam libro hoc explicabimus.

II. Licet verò ex Potestate illa Judiciaria diffufissima quæ Synedrio Magno competiit (ut maximus enim Circulus minores reliquos omnes, seu ut Numerus maximus partes minores & Unitates intra se cunctas, ita Potestatis ejus Judiciariæ Amplitudo universam quæ reliqua erat, in se continebat) nulla omninò Actio effet five gravior five levior quæ, ex natura sui, non potuisset ibi institui perficique, nihilominus pauca tantum Actionum genera, ex præstituto fibi jure, pro actorum ubicunque degentium libitu, inchoari ibi voluere, de quibus mox dplura. Neque 45.6. sanè æstimandum est, omnimodas à quibuscunque Locis & Personis illuc deductas, in Decisionem admissas unquam fuisse. Sed, pro Synedrii hujus arbitrio, five rejectas ac Synedriis aliis, etiam Hierosolymis (ubi bina erant Minora) aliisve in urbibus pagisque quæ viciniis suis circumscripta sunt, relictas, aut, pro B 3

eodem itidem arbitrio admissas. Nisi enim causa quamplarimæ, nec graviores nec difficiliores, five Hierosolymis sive alibi per Terram sanctam ortæ, ad Synedros five Vigintitriumvirales, five Triumvirales, aut ad Judicem illum Unicum, in Conclavi faxeo forsan inceptæ, illinc, ut ad locos commodiores, sæpiùs relegatæ fuissent, imò si leviores facilésque qualescunque illic, ut Vendicationes, Condictiones, Actiones ex Maleficio è trivio proditæ indiscriminatim fuissent admissæ, certè nec cum Personarum, Temporis Locive commodo, nec cum ampliffimi Synedrii eminentia consistere id quivisset. Ita tamen semper, ut, pro arbitratu Synedrorum, aliter alitérque admissio ejusmodi rejectiove fieret. Quod sanè legibus sacris de Synedrio tam hoc quam aliis instituendis, haud omninò dissonum est. Quale indubitantèr dici potest de Græcorum, Romanorum, aliorum Senatibus Consistoriisque supremis. Ubi enim undiquaque supremæ nec omninò circumscriptæ Autoritatis Imperiique sedes est, ibi plane, ut reverà potestas habetur omnimodas Causas Actionésque recipiendi, ita & Præfecturis ordinariis minoribus eas que ab illis terminari queant pro arbitrio relinquendi, arque à se rejiciendi. Simile plane in comitiis Angliæ Parlamentariis priscis cernimus. Rex atque Ordines Procerum, Prælatorum Populíque, ut Comitiorum Caput & Membra universa, adsessoribus Judicibus regni infignioribus aliisque à Confiliis di-Sis, ritè tam circa Actiones Judiciariam exercebant quam in legibus ferendis Deliberativam potestatem; nec interim fine hoc, pro arbitratu maximè Procerum aliorumque, quibus ipsa Actionum illic institutarum tum & Admissio tum Rejectio delegari solebat, Temperamento, ut nimirum prout delegatis ciul

e

S

5

5

t

1;

n

is

ejulmodi seriò rem perpendentibus videretur, five admitterentur illæ sive ut Senatui amplissimo non satis, pro temporis aliarúm ve circumstantiarum ratione varia, idoneæ rejicerentur, aut ut inutiles omninò, aut Tribunalibus magis propriæ ordinariis aliis haberentur. Scilicet in more erat perpetuo, ut ipsis Comitiorum initiis, apud Proceres constituerentur aliquot minoris Nobilitatis viri, Tres aut circiter, Receptores Petitionum Receibors of Betitions Anglia, Hibernia, Walliæ, & Scotiæ per le, uti & Aquitaniæ, aliarumque regionum exterarum per se alii (Petitionum nempe nomine, ut Actionum formulæ pleræque, ita & libelli etiam in Leges ferendas porrecti Bills vulgo, tunc nuncupari foliti) uti etiam, Probatores Triozs ex ipsis Proceribus plurimi (adjectis Judicibus aliquot) quorum omnium, sic Probatorum, admittendi rejiciendive jam dictum munus erat. Adeoque, pro Perfonarum, Locorum, Temporis, Causæ natura, Actiones illic fic inchoaræ aut illuc quomodocunque dedu-Az perquam diversimodè, nec certo omninò more, admiffæ, definitæque aut aliorfum rejectæ. Hæ interdum partim Appellationes fuere, quæ Brevia dicuntur de Errore, interdum Relationesa ab Judicibus inferiorum, fed quæ dignitate proximiora tantum effent, Dower 143. Tribunalium quoties difficultas scilicet exoriretur in 1 Edwardi 3. eis adeo ipsis inextricabilis ut nec alibi terminari quiret. 101.9,2. Platio Frequentius autem habentur aliæ illic prorsus inchoa- arate 170. 13 tæ; quæ, si ibi eas perficere non visum esfet, rejicieban- Ed.3. tit. Coutur. Responso nunc actori dato, Sequatur ad communem Rot, Clauf. 14 legem, id est Tribunalium ordinariorum, seu minorum Ed.3. part. 1. opem imploret, nunc perquiret breve in Cancellaria, memorana 14. Dorso. 17 Ed.3. scu actionem ex Curia illa, quæ Juris Ordinarii Offi- fol.49. plac. 8. cina nobis habita; conceptis verbis nunc, Fiat Breve 4 Ed.4. 40, b. Justitiariis de Banco, ut inquirant & procedant &c. uti aubi obiter.

5 Edwardi 2. Fuzberb. tit. ther 119. 6

Lib.III.

* Fascicul. Petitionum Parlamenti ann. 8 Regis Ed. 3. in arce Londinensi. & Thefaurario & Baronibus Scaccarii, Vicecomiti Comitatus ubi notior res esse posset, aliis, alitérque; nunc, in fensum satis parilem sed expressiorem, Non est petitio Parlamentia, cum scilicet de rebus leviculis atque tantæ amplitudinis foro planè indignis, utcunque intra amplitudinem etiam illam, quemadmodum aliis etiam universis, contentis. Summa est, pro libitu heic, ut in Synedrio Magno, receptas, decisas, rejectas, aliò mandatas Actiones: quale dicendum de amplissimis illis, apud Gracos, Amphi-Ctyonico ac Areopagitico conventibus, de Milefiorum Curia illa ab Hippodamo instituta, ut Singspela 3 mejub Pratorio pracipuo (quod itidem ca givar reprow aiper & quibuldam Senioribus, seu Presby-

b Ailfot. Politic. lib. 2. cap.6.

. In Defeript. Ferufalem, verb. Cuita.

Aiffimum.

teris, (electioribus conflabatur) uti & de Comitiis & Senatu Romano, reliquisque ejusmodi. Et rectissimè fanè de Synedrio hoc Christianus Adrichomiuse, Reipublica negotia curabant, jura dabant, ambigua & graviora etiam aliarum Civitatum judicia definiebant, lites & Controversias dirimebant, & capitalia judicia ferebant. Hactenus inquam rectiffime ille, sed exceptio quam adj cir, ab aliis non paucis etiam afferi solita. Except is duntaxat difficultatibus, quastionibus & causis divine legis Fudaicaque Religionis quas summus Pontifex & Sacerdotes determinabant, adeò Talmudicorum hac de re doctrinæ refragatur, ut nil omninò magis. Id quod ex accuratione fingulorum juxta Ma-

III. Scripturæ facræ & Talmudicorum de jam dicendis, Testimonia & Disciplina, suis in locis, ordinéque suo inferius occurrunt. Quoniam autem apud Scriptores etiam non Talmudicos, sed graves quidem

gistros, explicatione que insequetur, fiet manife-

)-

n,

e-

nè

n,

n-

c-

le

ni-

0-

įω

ω̈ν

y-8

nè ei-

rates

retio

ita. usis

nti-

um

na-

Ma-

ife-

jam rdi-

pud

quiiem

dem atque in Christianismo plurimi habitos, Amplitudinis Synedrii hujus Potestatis ac Imperii Designationes occurrunt Generaliores quædam Succinctiorésque, operæ quidem visum est pretium eas heic potius seorsim præmittere, quam ubi de singulis capitibus antè indicatis agitur, simùl cum scitis Talmudicis commiscere. Quæ istius generis sunt, obvia subinde nonnulla, sparsim in superioribus, aliorsum è re nata afferuntur. Particularium in capitibus superius indicatis præcipua, sed è Talmudicis quidem, memo- Pugione Fidei rant Raimundus Martinia, Victoria Porchetus, Pe- part. 2. cap. 4. trus Galatinusb, Carolus Sigoniusc, Bonaventura S.4. Bertramust, Angelus Caniniuse, ejulmodi superioris o contra Hebraavi, alii. Et quidem plurimis antè seculis, S. Hilarius, os part. 1. forte de vero Tribunalis illius seu Curiæ statu non fatis edoctus, Erat à Mose, inquits, institutum in Syna- breorum lib.6. goga omni Septuaginta effe doctores (quod nisi de Septu- cap.7. agintaunius virali Curia capiatur unica, adeo ut in a Polit. Judaic. Synagoga omni denotet in toto Israel aut quid ejul- cap, 13. modi, admittendum non est) Nam idem Moses quam- Loc. N. T. vis veteris Testamenti verba in literis condidisset, tamen cap.7. separatim quadam ex occultis Legis secretiora mysteria e De Arcanistib. Septuaginta Senioribus qui doctores deinceps manerent, 4. cap. 5 & 6. intimaverat (quod consonum est quæ libro Secundos e Enarratio in è Talmudicis ea de re traduntur) Cujus doctrina eti- Psa'm.z. am Dominus in Evangeliis meminit dicens; Super Ca- 1 Cap. 16. S. I. thedram Mosi, inquith, sedent Scriba & Pharisai. Omnia ergo quacunque dixerint vobis servate & facite. Secundum verò facta eorum nolite facere. Doctrina ergo horum in posterum, que ab ipso scriptore Legis accepta, in hoc Seniorum numero & officio conservata est. Quod sanè generalior est Dignitatis illius Curiæ indicatio, non fine hallucinatione, qua Septuaginta illi fiunt Septuaginta interpretes à Ptolemæo Rege accersiti. Chri-**!tianus**

In Ferufalem num.35.

stianus Adrichomiusa, Septuaginta Senatores & Judices Ordinarii, qui à Judais Sanbedrin, Grace Synedrium. Latine autem Concilium Seniorum & Seniores populi vocantur, Reipublica negotia curabant, jura dabant, ambigua & graviora, etiam aliarum civitatum, judicia definiebant, lites & controversias dirimebant, & Capitalia Indicia ferebant, exceptis duntaxat difficultatilus questionibus & causis Divina legis Fudaicaque religionis quas fummus Pontifex & Sacerdotes determinabant (quæ quidem exceptio Talmudica doctrina plane alienifima est adversissimáqueb; & certe omnimoda causa in republica illà, divinitùs sic institutà, lege Divina & religione Judaica nitebantur) In hoc Confistorio (sic pergit Adrichomius) Apostoli examinati, flagris cesi. O pradicare prohibiti ibant gaudentes à confectu concilii. quod digni habiti effent pro nomine fesu contumeliam pati. Ibidem S. Stephanus coram concilio stans, facieque Angelica fulgens, intentis in calum oculis, vidit cales apertos, ac gloriam Dei, & Fesum stantem à dextris Dei, unde impetu ejectus extra Civitatem, lapidatus eft. Sic ille. Et de Imperio Synedrii hujus Tempore Christi & Apostolorum, plura sub libri hujus calcem. Baronius iteme, Erat horum summa autoritas, ut qui de lege cognoscerent, Casaubon. Excr- & de Propheta ac simul de Regibus judicarent. Anno item proximo ille, ubi Triumviralium & Vigintitri-Tom.1.am 32. umviralium Synedriorum, hujusque Magni meminit, ad illud de Judicio & Synedrio in Evangeliof, Tertium, inquit, erat Septuaginta duorum virorum (fic in numero impingere ei cum aliis est solenne) quod Zwé-Selov Magnum dicebatur, in quo gravisima agebantur cause, ille nimirum que ad summam Reipublice pertinerent, ut de Tribu, Lege, Rege, Propheta, ac summo denique Ad Nume. 11, Sacerdote. Lorinus etiams, pertinebat ad illos de Lege

Vedefis Ifaac. Calambon, exer-Ellat.15.0.11.

Tem. I Ann. Chr. 31. 6.10.

Videfi Ifaac. cit. 13.5.5.

5.11.

Matth. 5,22.

Pace, de Bello, de rebus gravisimis, maximeque publicis, ut tanto post factum legimus, cum legatio ad Foannem milla ella (illic legitur 'Iso aiss & Teegood vygv &c. 74- 3 90mm.1,19. daos ex Hierosolymis misisse Sacerdotes & Levitas, ut interrogarent eum, Tu quis es? quod de legatione Synedrii Magni Hierosolymis considentis sumitur, unde etiam Hugo Grotius ibi, 'Iss α τοι εξ 'Ισροσολύμου, id est Synedrium Magnum, cuius consessus erat Hierosolymus quorumque notio erat de vero ac falso Propheta. Simili modo ad Barchocebam misife Synedrium narratur, percunctatum quem se diceret; & ad illud de Sacerdotibus & Levitis, miserant doctisimos sui cætus. Nam hi qui. bus è publico victus erat, liberius studiis vacabant) dein pergit Lorinus; & quando Herodes judicio postulatus, o Josephus liv. Christusque quosdam affirmavit reos ese judicio. Addunt aliqui apud fe istos tenuisse sublimiorem Scriptura intelli. " Matth. 5,22. gentiam, vulgo vocatam Cabalam, id est Traditionem. Atque inde se refert ad sua in Actus Apostolicos di- dad Act. cap. ca. Ejusmodi alia huc spectant apud Abulensem in 4,5. Numerorum caput undecimum aliosque ibi, uti & ad quintum S. Matthæi obvios. Tantundem occurrit de Synedrio hoc Magno apud Petrum Cunaume & De Republic. Hugonem Grotium passim in Annotatis. Et J. Ste- Hebican um lib. phanus Menochius, ex Joanne Quinquarboreo in paraphrasin Chaldwam, Illi tantisper dum sine Rege fuerunt Hebrai Sceptrum reprasentabant, & ab illis Sceptrum pendebat. Semper apud illos sanciendi Leges, & omnis judicandi potestas fuit, etiam sub Regibus & sub Ducibus ; essque deletis, adhuc durabat corum auctoritas, ita ut nihil unquam nisi ipsorum Consilio fieret. Et paulò poft, In Tribum aut Sceptrum aut Pseudoprophetam aut Sacerdotem Magnum, sententia ferri non poterat, nisi à Septuaginta duntaxat Senioribus Magni Collegii. Ad illos a cateris Judaa subselliis provocare, & illos

1. Cap 12.

De Republic. H.b. corum lib. 1. cap. 5. 5.6.

tanquam supremum Senatum appellare licebat.

IV. Singulare autem habet Abulensis de Mosis collegarum, five Synedrorum heic primorum fingulorum Imperio & Potestate (de quorum prophetico munere & facultate adeò expressim sacra Scriptura) velut plurimum ab ea quæ collegarum sequentium fuere discrepante; scilicet æqualem omnes (quemque folum) cum Mose jurisdictionem sortitos esse. Subordinationémque ad Mosem habuisse illos nullam. Ex litera, inquita, non apparet aliqua subordinatio, sed magis quod isti fungerentur eadem furisdictione qua Moyses fungebatur, quia dati sunt sibi in coadjutores; nec est de istis sicut de aliis Judicibus quos ordinavit Fethro, quia de illis dicitur que effet potestas corum ut patet Exod. 18. cap. Et ibi habetur quomodo subordinen. tur Moys. Hic autem nihil dicitur de istorum Jurisdi-Etione, sed solum quod erant coadjutores Moysi ne ipse nimis gravaretur: non tamen tollerent ejus gravamen s forte maneret aliqua species jurisdictionis Moysi que non pertineret ad iftos Judices Seniores, vel fi effet subordinatio ad Moysem, quia tunc devolutis causis ab istis ad Moysem, maneret idem gravamen in Moyse quod prius erat cum devolvebantur cause à Judicibus Ordinariis per Fethro ad ipsum. Fam patet quod habebant totaliter eandem jurisdictionem quam Moyses, quia dixit Deus, auferam de Spiritu tuo, & daboillis. Cum ergo per eundem Spiritum judicarent, per quem Moyses; de eisdem judicarent de quibus Moyses. Ideo dicendum est, quod non erat aliqua Subordinatio istorum ad Moysen; ita quod Moyses esset major sive in aliqua specie jurisdictionis, quam haberet ipse, & non Seniores, quia tam spiritualia quam Temporalia eis commissa erant, cum datus eis esset spiritus propheticus, per quem de omnibus difficilibus judicare poterant, nec etiam erat major Moyles, quantum ad excellen-

and Numeros cap.11. quast.

tiam furisdictionis in subordinatione, quia non erant ei Subordinati isti Seniores quantum ad aliquid. Nam cum aliqua causa devolvebatur à Judicibus Minoribus, quos Fetro constituerat; non erat aliquis ordo an ad Moysen illa devolveretur vel ad aliquem de Senioribus. Item ab ipsis Senioribus nunquam appellabatur ad Moysen; quia ita erat jurisdictio corum excellens, sicut jurisdictio Moyli, & judicium corum ita erat certum ficut judicium Moyfi, quia ipfi fpiritu prophetico judicabant, cum dicantur accepisse de spiritu Moysi. Non erat igitur aliquid Causa quare ab eis ad Moysen appellaretur: fieret tamen si non accepissent ipsi fritum propheticum, quia effent eorum judicia adhuc incerta. Nec debet hoc videri cuiquam irrationabile, quod isti efficerentur aquales Moysi. Nam non erat ifta Jurisdictio contentiofa, ita quod Moyfes contenderet se habere jurisdictionem majorem, & alii dicerent se habere Jurisdictionem aqualem ei, quia tunc non fuisset datum aliquid de Jurisdictione Senioribus : nec aqualiter nec inaqualiter, si eam Moyses in solidum voluisset, sed data est Jurisdictio illis ad petitionem Moysi ne ipse gravaretur. Et tamen si non constituerentur ei equales in Jurisdictione reservata Moysi aliqua specie Jurisdictionis, que non effet penes Seniore:, vel aliqua subordinatione in devolutione causarum, semper maneret Moyses in gravamine, quia in illo in quo excederet alios judices ipse solus posset judicare, & ibi pluralitate can-Sarum turbaretur. Non ergo fuit injuste factum contra Moysen, quod alii judices fuerint sibi aquales facti; sed magis in hoc gratiam suscepisse dicitur. Nec erat inconveniens, fieri hic plures Judices aquales, quia non effet aqualitas occasio contendendi, cum nullus invideret alteri, quia erant omnes propheta, & quilibet satis gauderet, quod quilibet aliorum sibi totam Jurisdictionem acciperet. Item non erat periculum quia quilibet habebat firispiritum propheticum, & poterat judicare de causis quantumcunque aifficilibus. Considerandum autem, ubi de Institutione illa sub Mose loquitur, quod non erat de istis Septuaginta Senioribus, sicut fuit posteà de eis in terra Chanaan, cum erant in Domo Confilii, scilicet in congregatione fudicum cum Sacerdote Magno (quafi postea semper Sacerdos Magnus Princeps fuisser Synediii; qua de re satis libro Secundo dictum) quia nunc poterant per se judicare sine Moyse (id est quisque folus) posteà vero interra Chanaan nequibant. Et caula est quia isti fuerunt dati in subsidium Moysi ut relevaretur à laboribus. Si tamen non possent judicare sine Moyfe, interesset Moyfes omni judicio, & tune nihil tolleretur de gravamine, quia ipse ibi posset per se judicare, Nec enim dati funt fibi Seniores illi tanquam Confulentes, quia non indigebat, cum haberet firitum propheticum, fed tanquam Adjutores, ut ipsi quoque in causis judicarent, & tamen non posset hoc fieri, nisi ipsi per se judicare possent. Etiam ex parte ipsorum non erat aliquod periculum. quod quilibet ipsorum per se judicare posset, quia quilibet habebat friritum propheticum, & posset dicere verum in quacunque causa quantumeunque ardua. In terra autem promisionis, non debuit esfe sic quia apud summum Sacerdotem residebat maxima auctoritas judicandi, Deut. 16. cap. (innuitur caput 17. unde novum non est, Pontifici Maximo auctoritatem ejusmodi à Pontificiis, non fine errore apertissimo, adstructum iri) Ipse tamen non erat Propheta. Ideo indigebat Consiliariis ad proferendas sententias. Dati sunt autem sibi (quasi is princeps semper fuisset Synedrii, qua de re satis libro Secundo dictum) septuaginta Seniores qui asisterent ei. Et illi omnes simul vocabantur Domus Judicii. Senioribus autem non debuit licere per se judicare, quia tune non erant ipsi propheta, sicut fuerant Tempore Moysi, ut supra declaratum

claratum eft. Ideo assistebant Sacerdoti Magno & cum eo dicebantur sententiare, ut patet Marci cap. 14. ubi dicitur, quod Sacerdos magnus & Seniores condemnaverunt Christum; & hoc, inquantum Sacerdos Magnus, sententiam quam proferre debebat, de corum consilio, & autoritate habebat prius formatam. Solus tamen Jummus Sacerdos proferebat sententiam & dicebatur Judex tempore suo. Et postea hand diffimilibus rationibus usus, idem Abulensisa, Dicendum igitur 1.1d Numer. 11. quod non judicabant omnes isti Septuaginta simul, nec zuest.66. & multi corum simul, sed quilibet per se, quia cum cuilibet Deuteron. 17. occurreret aliqua causa, judicabat in illa, &, si aliquod quelt.4. dubium ei effet , consulebat Dominum qui statim respondebat. Et sic non poterat dubitari, an verum vel justum effet id, quod per istum unum definiebatur ac si per mille viros definiretur, cum à Deo dictum effet, qued ifte judicabat. Sed hoc verum est tempore Moysi, quando ipse accepit istos in socios ad relevandum laborem, & quilibet istorum erat propheta quia per se poterat quilibet consulere dominum. Secus autem fuit post mortem Moysi tempore summorum Sacerdotum, quando etiam mansit Conlistorium septuazinta Seniorum, quia tunc non judicabat quilibet istorum per se sed omnes simul cum summo Sacerdote, quia illi non erant Propheta neque summus Sacerdos erat Propheta; ideo cum humano judicio agendum esset, oportebat omnes concurrere, ad hoc quod firmius effet judicium, sicut jura humana dicunt, quod firmum est judicium quod plurimorum sententiis confirmatur. Ita velut Mosem ipsum per 70 hos multiplicatum facit, & præter solennem illum de Pontifice Magno, veluti perpetuo Synedrii Magni Principe errorem, haud aliam judicandi rationem in Posterorum Synedriis admittit præter eam quâ universi simul collegæ cum ipso Principe rem pro tribunali deciderent: Quod

Ouod quidem disciplinæ Talmudicæ, receptissimæque est adversissimum. Capitalia enim in Synedrio Magno Judicia à Vigintitribus solum, Synedrii Magni collegis, confidentibus, Pecuniaria, à Tribus, Intercalationes & Neomeniarum Sanctificationes à Septem & Quinque decernebantur, adeo ut necesse non omninò esset ut cuncti simul in omnibus judiciis congregarentur, qua de re etiam satis libro in Secundo dictum. Certè amplexari videtur Abulensis sententiam hanc de Mose Jacobus Salianusa, & manebat tamen, inquit, iple populi princeps & omnium prophetarum maximus, Deoque familiarissimus. Eodemque modo in lege nova, etsi Petrus Apostolorum Princeps fuit, totique Ecclesia prapositus, in Paulum nibilominus & cateros eodem modo Apostolos, sollicitudo omnium Ecclesiarum incumbebat, qui primitias Spiritus acceperant & eminentem gratiam Apostolatus, præ successoribus suis. Sic ille. Sed de hisce porrò viderint, qui velint.

De Synedriis

* Annal. Vet. Test. A. M. 2545. \$.151.

CAP. II.

I. De Causis per Appellationes ad Synedrium Magnum variatim deductis, & Lege sacra quâ jus illud nitebatur.

II. Progressus Appellationum legisimus à Judicibus

Minoribus ad Synedrium Magnum.

III. Quomodo in Syncdrio illo, res per Appellationem intermedia in illuc deducta agitanda essent decernendaque.

IV. De Appellationibus primò ad Synedrium hoc

factis.

V. De Synedrio Magno consulendo, quasi Appellando, circa Proselytorum Justitiæ suspectorum, Immundorum

OC

m

mundorum aliquot dubiorum Fure, adeoque id genus, è re nata, aliis.

VI. De Actionibus aliquot Singularibus, pro Actorum, ubicunque in Terra Sancta degentium, libitu, illic five inchoandis five instaurandis.

Nter Capita præcipua & fingularia Imperii & Jurisdictionis Synedrii Magni superiùs breviter indicata, Primum est de Presbytero Contumace simul & causis per Appellationes illuc deductis. Presbyteri Contumacis causa commodiùs dignoscetur, illa de Appellationibus priùs inspecta. Appellationes heic vocamus, quibus scilicet sive per Synedria Inferiora seu Minora, primò adita seu appellata, five aliter, citra Appellationes intermedias à judicibus inferioribus, res difficiliores ad amplissimi hujus Synedrii judicium, cui universis erat acquiescendum, postremò deferebantur. Quæ per Synedria minora fiebant, tunc locum obtinuere cum apud Judices inferiores, dum causa agitabatur, difficultas exorta, neutro litigantium ad Synedrium Magnum provocantes, "Vide Lib.2. illuc interdum ab Synedris ablegabatur. Quæ verò, ci- cap. 12. 65 Spanheim, Part. tra ejulmodi intermedias, fiebant appellationes, locum 3. Dub, Evanduntaxat tunc habuere quando interdum apud Judi- gelic. 139. S.3. ces inferiores five actor five reus instantius, utpote difficultatibus forensibus implicatus, rogabat, ut tum ipfi fimul tum causa integra Hierosolyma in Synedrium Magnum mitterentur, ne sive per errorem sive per ignorantiam ab eo quod justum esser, judices hi forte deviarent. Subnititur jus hujusmodi legi illi Sacræb, כו יפלא ממך דבר למשפט וגו Si res aliqua diffi- Deuter.17.8. cilis apud te in judicio nata fuerit (seu ut vulgata, Si difficile & ambiguum judicium apud te effe perspexeris, ubi Hellenifta, sav advamon 200 Co phus cu xeiod, Si

nequeat

nequeat à te verbum seu res aliqua in judicio terminari) inter sanguinem & sanguinem, inter causam & causam. inter plagam & plagam, adeo ut rerum discordia sit in portis tuis, surges & ascendes ad locum quem elegerit dominus Deus tuus, veniesque ad Sacerdotes Levitici generis & ad Judicem qui erit in diebus illis & inquires, illique indicabunt tibi judicii veritatem & tu agere debes juxta verbum illud quod annunciaverint tibi de loco illo (vulgata; & facies quodcunque dixerint qui prasunt loco) quem elegerit dominus, observabisque ut facias juxta omnia que te docuerint. Fuxta verbum legis quam te docuerint & juxta judicium quod tibi dixerint ages, nec declinabis à verbo quod annunciaverint tibi ad dextram, vel ad finistram. Vir autem ille qui egerit procaciter, יהבלתו שמע אל־הכהן העמר לשרת שם את יהוה אלהיך או id eft, nolueritque audire Sacerdotem qui fat coram Domino Deo tuo ut ibi ministret, aut Judicem (Codex Samaritanus editus 2AZ varus & Fudici; sed MS. Cottonianus, ut Ebræus, VIT 21 31 aut Judici, arque ita Graci " 7 x pite. alique) etiam morietur vir ille & eliminabis malum de Israel & omnes de populo audient & timebunt & amplius procaciter non agent. De Sacerdotum ac Iudicis nomine sic in lege usurpato, aliquoties superiore in libro actum est. Et rejicienda planè est lectio illa depravatissima quæ viris magnis etiam Ebraicè satis scientibus Ibentius, ex aliquot Vulgatæ tum MS. tum malè editis, admissa est pro Ebræis illis, scilicet nolens obedire Sacerdotis imperio qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, ex decreto judicis morieiur. Quali ex Sacerdotis Imperio, velut Executoris munus tantum inde præstaret Judex qualiscunque illic memoratus seu ut ministrum ei se gereret. Sed nihil in origine sic de Sacerdotis imperio, nec quid de decre-

Bellamin, de Verbo Dailib. 3. cap. 4 & de Pontifice Romano lib. 4. cap. 16. vide etiam Abidenfem ad Deuteron. 17. Quelt 5 607. alo obries. & 10. noft. 2. cap.8.5.3.

e

a

5

ıt

1-

n

to

to judicis habetur, nedum quod mes ex decreto Judicis respondeat. Unde Vulgata etiam à Clemente VIII. approbata ex optimis codicibus fic corrigitur, ut legendum fit illic & decreto Judicis, quod fatis quidem sensui sacro consonum est, nolens obedire sive Sacerdotibus sive aliquibus Judicibus illic aliis, morietur &c. Sixtus Quintus in Vulgata sua retineri voluit ex decreto, quod sensum haud parum mutata. Prodigiosa fimul ac ridicula, ex lectione illa pessima perniciosis- noldi, & Sixtisimâque, etiam antiquitus orta sunt; Veluti, Veteri quidem lege haberi, quicunque Sacerdotibus non obtemperasset, aut extra castra positus lapidabatur à populo, aut gladio cervice subjectà, contemptum expiabat cruore; quod velut ex Anteri circa annos abhine MCC Papæ Épistolis in Jus Pontificium libentiùs receptum est, ut etiam inde Jus Excommunicationis, seu Gladii . Caustis quest. quem vocant Spiritualis, adstrueretur. Item apud In- 3. c. 14 Abstr. nocentium tertium (qui decreto fudicis & reliqui de Ag. 1,2. queil. Sacerdotis imperio prævio illic legita) aliósque, veluti 105. art. 3. parilis aut analoga ètextu illo elicitur Petro ac Pontifici Romano potestas ac Imperium, quasi locus lem Extt. tit. quem deus in Deuteronomio elegerit, Romam Hi- legirim. & vide erosolymis translatus fuisset, & Synedrium Magnum Panormitan in in Cardinalium Confistorium; quod jure Divino etiam fundatum sic voluere aliqui ex eo quod legunt non residentibus. ipsie, Domini sunt Cardinalos terra, & posuit super eos . Samuel. sap.2, orbem, pro Domini sunt Cardines terra &c. Argutiola 8. videsis Hointerim bellula. Sed hac de re compluria & obvia stiensemet Jo. funt apud cos qui obtensam Pontificis Romani inde ex gestes extr. potestatem, tam ante Reformationem initam quam tit de clericis posteà cordatiùs impugnarunt. Illud autem in Lege & Petrum de illa, inter sanguinem & sanguinem, interpretantur inter Baifo in Dire-Sanguinem menstruum & Sanguinem virginitatis, num part. 3. profluvii, seu qui morbum aliquem comitatur; inter cap'35. 5.10.

"Videfis Colleg. Harti & Rar num ab Amama in Antibarbaro lib. 2. pag. 588.

et vide is Thom.

d C. Venerabi-Qui filu fint c. ex geftis,cxtr. tit. de Clericis

nonresidentibus, Ctorio Electio-

cau-

Grmar. Hiero-Sanbedrin cap. 18./01.20.001.1 & Hierololymit. Sepher Siphra Gem Babylon,cd tit. Sanhedrin Mof. Mikotzi præcept. affum. III.

b Ad Lives faera, in Leville. 12 0 14.

· Videfis lib. 2. sap. 14. 5 5.

5:

causam & causama, seu judicium & judicium, inter judisoymit, ad it. cia Capitalia & judicia Pecuniaria, etiam inter poenarum genera, ubi quæstio exorta est utrum Lapidabal 4. Taigum tionis, Strangulationis, Combustionis, Gladii suppli-Pf udonze idis cio reus effet afficiendus. Inter plagam & plagam, inter lepram occlusam & lepram corrodentemb, & de plaga fol 45. col. 177. qua five hominem respicit ipsum, five vestes five domum. Nam de plagis hifce li Sacerdose ob difficultasap.10. fel 87,1, tem ambigens, juxti præscriptum legis, judicare nequiret, consulendum ei seu appellandum erat aut Synedrium urbis suæ, dein etiam viciniæ, ut plerunque volunt (à quo tandem si aliter intereà non solveretur difficultas, per intermedias ejulmodi ad Synedrium Hierofolymis ad montem Templi positum & dein ad illud quod ad atrii introitum sedes habuit appellationes, ad Magnum transmittebatur) aut per hæc duo ultimò memorata Synedria, fine aliqua antecedente appellatione seu consultatione, ut interdum aiunr, causa illuc delata est. Quod itidem de quæstionibus aliis quibuscunque sive ad fora Triumviralia five ad Synedria Minora per urbes ac tributim difposita attinentibus in universum est dicendum, quoties nimirum in eis ubi nulla antecesserat qualem diximus, five actoris five rei, de experiundo in Synedrio Magno rogatio, judices difficultate implicarentur. Nisi forsan excipienda putes Synedria illa XXIII. viralia bina Hierofolymis posita, quæ ob difficultatem in eis primò exortam, intermedià tantum unica appellatione, scilicet alterius ad alterum, uti potuere; quod ex eis quæ de solenni velut itinere appellationum jam dicentur facile elicietur. Neque aliter capiunt illud, Si res aliqua difficilis &c. surges & ascendes ad locum quem elegerit Dominus &c. utpote è traditionibus avitis sic explicandum. Appellationis autem.

is

autem vocabulum heic usurpamus pro eo quod est qualifeunque ab alio ad alium, velut superiorem seu dignitatis amplioris, ad controversias ac difficultates folvendas, arbitrum provocatio. Quod monemus, ne ob Sententiæ Iniquiratem aut Gravaminis interventum Appellationes de quibus loquimur(quemadmodum in usitatiori appellationum forensium formula) semper factas quis existimet. Cum autem non solum ob sententiæ iniquitarem ab actore seu reo (hos בעלי דינין Mazistros litium vocant) verum etiam ob exortam iuris difficultatem tantum Judicem quempiam appellari posse, velut oraculum in dubiis consulendum, facilè intelligatur; sanè an utroque modo ad amplisfimum hoc tribunal provocare licuerit adeo ut, modo priori, sententiæ contra jus latæ rescinderentur restitutionésque in integrum fierent; nondum satis didici. Nam in Magistrorum commentariis non tam provocationis ob Sententiæ Iniquitatem quam ob exortam Difficultatem, mentionem expressiorem comperio. Id est Judicum ipsorum ad Judices alios provocationis, quoties ipfi ita de re dubitarent, ut fine ejusmodi appellatione rem definire nollent. Scilicet ex jure ordinario, ubi dissidebat Synedrium minus forumve Triumvirale in quibus majoris numeri cum distinctionibus aliquot ratio habenda erat (juxta ea quæ libro Secundo ea de re oftenduntur) secundum eam rationem Sententia five Condemnationis five Absolutionis sive pro reo sive pro actore regularitèr erat ferenda. Ita tamen ut, si Synedri inter se, ex collegarum aliquot objectionibus, rem non satis liquere existimarent, nec à se posse rite terminari, avitasque de ea traditiones sibi non satis perspectas esse, ad alia primo Synedria Minora (ubi neuter litigantium, fub ipfam five actionis five exceptionis inchoationem, D 3

professione qualem diximus usus suerat) & tandem ad Supremum, si aliter res per intermedias appellationes ex receptissima traditione sibi inde indicata, finem non sortiretur, provocarent. Solennis autem ejusmodi provocatio prioris generis, seu ubi neutrius litigantium ejusmodi antecesserat rogatio ad hunc modum progredi solebat.

II. Exortâ difficultate, qualem diximus, five apud Triumviros five apud Judicem unicum Triumvirorum potestatem, ut Libro superiore docetur, habentem, sive apud Sacerdotem, ubi ad eum Lepræ, verbi gratia, notio spectabat, consulebatur primò Synedrium urbis seu loci cui suberant dubitantes, atque ab eo diligentiùs agitabatur causa. Si verò à Synedrio illo, ob collegarum dissensum satis definiri res nequiret, aut adeundum erat Synedrium Vigintitriumvirale urbis proximæ (quod etiam, opinor, primò adibant judices inferiores quoties sua in urbe, seu sedium loco, Synedrium Minus, seu Vigintitriumvirale neutiquam haberent; Quâ de re & cæteris heic de Synedriis Minoribus dictis recole quæ Libro antecedente enarrantur) aut Synedrium Vigintitriumvirale Hierofolymitanum quod juxta introitum montis Templi sedes habuit. Nam non rarò prætermittitur Synedrium illud urbi seu loco, ubi exorta est difficultas, vicinius, ut in infra citatis manifestius liquebit. Sed five illuc fieret appellatio prima, five non: necessarium habetur apud Magistros passim ut Synedrium hoc Hierosolymitanum ad montem Templi ab eis appellaretur qui, post appellatum seu consultum Synedrium urbis suæ, juris hanc. formulam omninò ultrà adhiberent. Si in hoc itidem difficultas pariter restaret, modo non dispari Syne-

Synedrium item Vigintitriumvirale vicinum, ad introitum Arrii situm, erat adeundum. Si nec ibi demum terminari posser, tunc ad Synedrium Magnum postremò erat provocandum. Atque in eo quod ibi decernebatur erat acquiescendum. Sed dissensus reperitur nonnullus inter Talmudicos de eis qui fic alia Synedria, post urbanum suum diligentiùs consultum, formula jam indicata, adirent. Nam interdum dicitur זווא ימיפלא שלהן ille & primarius feu princeps eorum adibant, interdum generatim adibant, interdum etiam והחולקין טמי ille atque ii qui ab eo dissentirent. Quin & nonnulli aiunt, re in Synedrium ad Montem templi deducta, nec ibi terminata באין כולן adibant omnes Synedrium, ad Atrii oftium, fimili itidem locutione utentes de adeundo proxime iplo Synedrio Magno, aliis interea locutione illa. ille & primarius corum usque dum Synedrium Magnum adcundum erar, reginentibus. Tunc verò inquiunt alii, נידן באין tam hi quam illi, alii itidem אילי ואידו cuncti adibant Synedrium Magnum. Certè sensus videtur esse non ita diversus. Voluêre opinor omnes, tum iplos judices apud quem primò orta est quæstio, tum aut Synedrium urbis eorum ipsum aut collegas aliquot, maxime Principem, ejusdem nomine, velut delegatos, intermedia Synedria modo jum dicto adiisse & tandem, nisi res priùs definiretur, simul, cum utroque Synedrio Hierofolymitano Minore, adiisse Magnum. Testimonia quæ huc attinent tum ex utraque habentur Gemara, tum ex ipsa Misna alibique non Adtu. Sanheraio. In Gemara Hierofolymitana legitur ; בתי דינין 19.col. 3. 6 שלטה ועשרים היו יושבין בכל ערויות ארץ ישראל צרך videsis Raimun-אחר פהן לשאול דבר הלכה היה בא ושואלה בבר Pugione Fidei, שבעירו אם שמעו אמרו לו ואי לא היה היא ימיפלא שלהן Dift.3. cap.22, באין ושיאלין אותה בבית דין הספוך לעירו אם שמעי

אמרו להן ואי לא היה הוא ומופלא שלהן באין ושואלין אותה בבר שבהר הבית אם שמטי אמרו להן ואי לא היה הוא וסופלא שלהן באין ושואלין איתה בבר שבחיל אם שמעו אמרו להן ואם לאו היו אילו ואילו מתכנסין לבר הגדול שבלשכת הגזית שמשם תורה יוצאה ורווחרת לכל ישראל שנ מן המקום ההוא אשר יבחר יו וגו Synedria Vigintitriumviralia sedes habuere in qualibet ferè urbe Terra Ifraelitica. Si quisquam ex eis (scilicet si urbium illarum judicum quisquam) difficiliori juris aviti quastione implicaretur, consulendum erat Synedrium urbis sue. Hoc si Traditione rem acceperat, sententiam ei pronuntiabat. Sin verò, tum ipse tum Princeps seu Prases corum de cadem re consulcbant Synedrium quod urbi sua vicinius erat. Id si traditione rem acceperat. sententiam eis pronuntiabat. Sin vero tum is & corum Princeps seu Prases eodem modo adibant Synedrium ad Montem templi positum (Hierosolymis) qued, si traditione rem acceperat, sententiam eis pronuntiabat. Sin verò, adibant itidem tum ipfe tum princeps etiam feu prafes eorum Synedrium ad antemurale situm (Ita quidem sonant verba in Gemara hac, quæ opinor emendanda funt; legendumque potius scilicet pro שבחיר quod ad antemurale, שבפחח העזרה quod ad introitum atrii, ut non folum locorum circa templum fitus verum etiam sequentia hac de re testimonia satis videntur evincere) Id autem Synedrium si traditione rem acceperat sententiam pronuntiabat. Sin verò, tam hi quam illi seu omnes conjunctim introibant Synedrium Magnum quod in conclavi faxeo, seu quadratarii opere insigni locum habebat. Quoniam nempe illinc lex egreditur & transfunditur in universum Ifraeljuxta id quod dicitura, ex loco illo quem elegerit Dominus &c. Gemara item Baby-Ioniab, הוצרך הדבר לשאול שואל מב"ר שבעירו אם שמעו אפרו להן ואם לאו באין לזה שסמוך לעירו אם שפעו

Deut.17,9.

Ad tit. Sanhedrin cap. 10-fol.
88,2. Idem ia
Aiin Ifrael.
tom. 2. fol. 116.
col. 3.

אמרו להם ואם לאו באין לזה שעל פתח הר הבית אם שמעו אמרו להם ואם לאו באין לזה שעל פתח העורה ואימר כך דרשתי וכך דרשו חבירי כך למדתי וכד למרו חבירי אם שמעו אמרו להם ואכם לאו אילו ואילו באין ללשכת הנזירו Exorta quastione juris, consulendum erat primo Synedrium urbis in qua exoriebatur. Hoc si traditione rem acceperat, sententiam pronuntiabat eis (qui consulebant) Sin verò, Synedrium quod urbi vicinius erat adibant, quod si traditione rem acceperat, sententiam ferebat eis. Sin verò, adibant Synedrium ad introitum montis Templi situm. Hoc, si rem traditione acceperat, ferebat eis sententiam. Sin verò adibant Synedrium quod ad introitum atrii. Atque ait (is five qui primo dubitabat five qui plurium in appellationis hac formula personam velut delegatus gerebat; & variatur, ut vides, numerus, quod apud Talmudicos rarum non est) ad hunc modum explicavi seu interpretatus sum ego, sed ad hunc modum collega mei seu socii seu illi quibuscum velut judicibus aliis rem communicavi. Si bujus Synedrii judices rem traditione acceperant, sententiam eis ferebant; Sin vero tam hi quam illi adibant Conclave saxis quadratis seu politis insigne. Adeo ut Gemara utraque faciat Synedrium urbis vicinioris in appellatione intermedium, quod in Milna Tit, Sanhedrin non habetur. Ibi enim, res primò ex urbe seu Syn- cap. 10. edrio aliquo urbium minorum ad illud quod fedes . Pracept, effirm, habuit ad introitum montis defertur; & dein eadem 111. ferè sequentur verba quæ in Gemara Babylonia. Mis- . Fol. 48. næ etiam concors est, præter Mosemb Cotzensem, Se- col,177. pher Siphric; alii item Magistrorum commentarii, etiam a Maimonid, haqui Misnæ verbis non loquuntur, ejusdem interdum lach. Memarim fenfum fic explicantd; בעת שיפלא דבר ויורה בו חכם בעת שיפלא דבר ויורה בו חכם infuper in prafat. ad Jad המגיע להיראה בין ברבר שיראה בעיניו בין ברבר שקבר מרבותיו הדי הוא והחולקין עמו עולין לירושלם ובאין Chazcka.

nam

לבית דין שעל פתח הר הבית אומר להן ב"ר כך הוא הדין אם שמע וקבל מהן מושב ואכם לאו באין כולן

לבר שעל פתח העזרה ואומרים להם גם הם כך הוא הרון אם קבלו ילכו להן ואם לאו כולן באין לבר הגרור ללשכת הגזית שמשם תורה יוצאה לכל ישראל שנ' מן המקום ההוא אשר יבחד ה' ובית דין אומר להם כך כורן ויוצאין כורן שוחש Quando difficultas oboriebatur, de qua sententiam ferenti, è sapientibus cuiquam sententiis ferendis juxtaritum patrium neutiquam impari, alii reluctarentur (sive de re quod ipse viderat sive de ea qua à Magistris (uis acceperat) tam ii quam ipse ascendebant Hierosolymam atque Synedrium ad introitum montis adibant. Synedrium illud quomodo judicandum effet docebant (fi nempè rem satis decernere poterant; nam sic expressivs voluit Maimonidesa; ut non lice-להורות מלבם אלא מה שקיבלו ושמעו יאמרו ולא ret eis להורות ולרה decernere, rem ita sibi allatam, ex ingenii commentis, sed juxta ea tantummodo que acceperant, idque sive à Majoribus sive à Synedrio aliquo rite ante consulto) & si audiebat & recipiebat esrum disciplinam, res bene se habuit ; Sin verò, cuncti simul adibant Synedrium ad introitum atrii, quod ubi tantundem prastandum. Sin verò, cuncti simul adibant Synedrium Magnum quod in Conclavi faxis politis infigni sedes habuit, quoniam inde lex egressa est (scilicet summa & à nemine postmodum disputanda juris oracula) universo Israeli juxta id quod scri-Douter. 17,8. plum est'; ex loco illo quem elegerit sibi dominus. Ibi autem quid juris effet oftenfo, cuneti simul discedebant. "Lib.2, cap.19, Accedat heic Judiciorum & Appellationum, ad Synedrium Magnum, ordo ab Jehosaphato Rege

præstitutus in Paralipomenis & apud Flavium Jose-

phumd, ubi plane quod heic pluribus, juxta discipli-

Apud R. Jom tit. Sanhedrin CAP. II.

4 Lib. 9. cap. 1.

nam Talmudicam traditur, compendiofiùs, sed satis apertè traditur.

III. Jam verò, ad modum antè indicatum, re in Synedrium Magnum delatâ, videndum ibi primò erat utrum ex certa traditione veterumque disciplina singulis recepta eam possent definire. Si sic nequibant, recurrendum erat ad suffragia Synedrorum, quorum pars major præponderabat. Gemara Babylonia : נשאלה שאלה בפניהם אם שמעו אמר להם ואם Ad tit.San' e-drin cap. to ful. למו לאו עומרים למיניין רבו המשמאים שמאו רבו המשהרין שהרו 88, 2. Quastione inter eos proposità, si traditione acceperant quid definiendum, ita sententiam ferebant; Sin verò, suffragia inibant. Si major pars rem immundam esse (ubi scilicet, exempli gratia, de munditie cujus leges plurimæ in sacri juris corpore difficultas erat) decernebant, immundam effe pronuntiabant, sin mundam, itidem mundam. Gemara similiter Hierosolymitanah; Adtit. Sanhedrin cap.1. fol. נשאלה הלכה אם שִּמעו אמרו להק ואילא עומרין ער g.col. 3. המיניין רבו המזכין זיכן רבו מחייבין חייבו רבו המשהרין שהירו רבו המשמין טימאו שמשם תורה יוצאה ורווחרת לכל ישראר Ubi consulebantur, si traditione acceperant, secundum id pronuntiabat. Sin vero, suffragia inibant. Si numerus eorum major absolvebat, absolvebant eum; si condemnabat, itidem condemnabant. Pariter etiam dicendum si de munditie ac immunditie questio erat exorta. Quoniam inde lex egrediebatur efflabaturque in totum populum Ifraeliticum. Adeò ut tum traditionistum suffragiorum partis majoris ratio haberetur in jam narrata formula Confulendi Appellandique, quando in Synedrium Magnum res deferebatur. Tametsi autem priùs semper adibatur Synedrium Vigintitriumvirale ad Montem templi quam illud ad Atrii introitum, non dignitatis alterius corum præ altero causa ai-

Obadias Barenorius ad Miln.tit Sanhedrin cap. 11. S. z. Farchius, dii.

unt hoc factum, sed morem illum inde duntaxat natum quod בו פונטים חחלה in illud priùs incidebant quam in hoc. Scilicet in itinere hujusmodi ad Syncdrium Magnum, primò Hierosolymis obvium erat Synedrium ad Montis introitum. Et de Appellationibus, ob difficultatem tantum inter causam agitandam exortam, neutrîus litigantium, de Synedrio Magno adeundo, interveniente voto, hactenus.

IV. Genus illud alterum quo, citra intermediam aliquam appellationem, primò ipsum Synedrium Magnum adibatur, hujusmodi erat. Si litigant um alteruter instantiùs rogaret, ut res ad Synedrium Magnum ablegaretur definienda, ibique experiretur iple, ne Judices minores quorum in foro aliàs agendum erat. à justo judicio fortè aberrarent, id quidem (exceptis duntaxat causis tribus, de quibus capite proximo) concedendum non erat. Sed in urbe sua seu loco cujus jurisdictioni ratione domicilii suberar, judicium erat nihilominus peragendum. At verò, quoniam itab rogaverat five actor five reus, exortà difficultate inter agitandum, non appellabatur Synedrium ali-מש הוצרד לשאול רבר מבר הגדול quod minus, fed שבירושלם כותבין ושולחין ושואלין ודנין להם בעירם כפי מרה שיבא בכחב בר הגדור Si quid ob difficultatem effet interrogandum à Synedrio Magno Hierosolymis, missis illic literis illud consulebant, & demum judicabant secundum id quad ex Synedrii Magni rescripto effet decernendum ישני בעלי דינין יפרעו שכר, Shulcan Ainch Atque, ut adjiciunt nonnullic שני בעלי דינין חשליות actor & reus simul nuntiis mercedem solvebant. Hac de re sic Talmudici. Flavius etiam Josephus, ubi de Judicibus & Synedriis ex primario instituto per urbes collocatas loquitur (sed nimiùm discrepans à scitis Talmudicorum, ut Libro superiore animadverfum

Gemay, Babyion. ad tit. Sanhedrin cap. 3. fol. 3 1,2. Mofes Mikotzi pracept. aff. 97.fol. 187.col. 2. Maimonid. hal. Sanhedrin cap.6.

tit. Choschen hamifpat cap. 14.

i

à

versum est) ar 3, inquit, oi d'inasai un voson ani All Archaolog. lib. ள் வில் கூறிச்சேழிய்லை உள்ளிய்வக்கு, Cousaive த 4. cap.ult. πολλά τοια δτα τοις άνθεωποις, άκεραιον άναπεμπετω ξ 7 Sixlw eis 7 iepa'v moniv, x Cumen Sovies o, Te apriepolis ညှိ စ် အာဇ္ဝတိုက်က ညှိ ကို သုံးမှဖတ်. ဆ, ညှိ ဝီ ဝီ ဝဆ မီး ညီအာထုထားမိသိ ယ 90 Si verò Judices nesciant de negotio ad se delato judicare (quemadmodum non raro e usmodi quid hominibus accidit) integram causam in urbem sacram remittant. Et convenientes Pontifex, Propheta & Senatus id quod sibi fuerit visum decernant. De posteriori periochæ parte satis dictum est Libro superiore, ubi nec Prophetam nec Pontificem Maximum ex Talmudicorum scitis locum, illis solum nominibus, in Synedrio Magno aut in Judiciis exercendis cum eo habuisse ostensum est. Sed & de suprema in rebus Synedriorum Minorum decernendis, indéque Appellationibus, Magni autoritateb alibi etiam loquitur ille, ubi b Lib 9 c.p. 1. Synedria Magnum & Minora à Jehosaphato Rege Hierosolymis alibique constituta, ut diximus, memorat, uti & per se Hierosolymis constituta; de quibus, monuit, inquir, ut juste judicarent, arque, "Αν ως μειζόνων Χαφοράν έχουλες την όμοφυλων πνες οπ τω άλλων πεμφωσι τορς αυθές πόλεων, τέτων उं एटे को संग कि का अर्गित के के क्यां के वा की कार के निर्ध πραγμάτων, Si de rebus majoribus, quidam contribulium (sic benè Ruffinus) ex alius civitatibus eos consulerent, cum maximo studio eis & justissime responderent. Quod de Appellationibus plane dictum. Rationem adjicit, Malisa of rais en raity The mile xpiods, on n vor ve vaor ED & Ocod Cumbisnue, & Sian-Tav o Baonhous Exer, mogomines constains El no Sixasoraras, quandoquidem rectum deberet esse judicium in ea civitate constitutum, ubi & Templum Dei & habitaculum erat Imperatoris, seu Regis. Sicille.

V. Satis

De Ture Nat. & Gent. lib. 2. cap. 2. 6 Supra lib.I.

V. Satis commodè quidem censendum est, cum disciplina Appellationem ad Synedrium Magnum attinente, velut aliorum similium non paucorum, exemplum illustre Proselytorum Justitiæ (de quorum admissione & natura, fusius egimus alibia) Jus non ita legitime quoad legis Sacræ observationis in se susceptionem, admissorum, nec tamen actu planè irrito. Scilicet Sacramentorum Baptismi, Circumcisionis, Oblationisque rituum, utcunque factorum, Probatio seu Improbatio ad Curiæ hujus, præ cæteris, amplitudinem ita, cum gravioribus in Republica illa Sacra dubiis aliis, velut ex officio arque citra actiones illic ab aliquo institutas, spectavit, ut, ubi ambigeretur utrum Proselyti sic, utcunque, velut ex Opere Operato, facti, adeóque ex Gentilium fic utcunque umversitate in Israelitarum cœtum recepti, ob Legis Sacræ amorem reverà, an Lucri, Honoris, Timoris gratiâ Judaismo nomen dedissent, Synedrium Magnum, etiam post judicia aliorum ea de re Synedriorum, ut Magistratus summus (cujus ex ore totius Reipublicæ facræ ordinatio rerúmque Probatio & Improbatio, tam circa Sacra quam Profana pendebat) eos penitiùs circa dubium illud observarent velut universales Ephori : nec interim Israelitarum universitatis, ut satis socios, admittentes, usque dum de syncera eorum Legis sacræ professione omninò constarer. Neque tamen intereà eos, velut non admittendos, omninò rejiciere volebant, nec quidem, si in Paganismum rediissent, aliter eos habentes atque Israelitas Apostatas. Scilicet, indelebilis censebatur character ille per Sacramenta illa in Proselytismum qualiscunque admissio. sed interim non alia quam quæ, ob professionis simularæ suspicionem apud Synedros hosce pendentem, velut Regenerationis (ita enim Profelytismum nun-

ıt

ra

c-

i-

c-

15.

12-

io.

fi-

en-

um

un-

nuncupabant) dubiæ infamiam & gravem existimationis deminutionem in se contineret. Hanc rem tetigimus quidem in libris de Jure Naturali & Gentium2. Sed ut res explicatior reddatur, Maimonidis 2 Lib. 2. cap. 2. locum de ea integrum, utpote non uno nomine observatu dignum, adjicere heic visum est. Ubi de Proselytis utriusque sexus faciendis arque exterarum apud Israelitas conjugiis agit, אל יעלרה, inquitb, טל, bia cap. 13. לי מו שלמה מלך ישראר המושיע את ישראר או שלמה מלך ישראר בה 14,15 מינה מלך ישראר 18. שנקרא ידיד זו נשאו נשים נכרוות בנויתן. אלא סור הדבר כך הוא שהמצוה הנכונה כשיבוא הגר או הגיורה להתגייר בודקין אחריו שמא בגלל ממון שישל או בשביר שררה שיזכה לה או מפני הפחד בא להכנם לדרת. ואם איש הוא בודקין אחריו שכא עיניו נתן באשה יהודידו. ואם אשה היא בודקין שמא עיניה נחנה בבחור מבחורי ישראל. אם לא נמצא להם עילה מודיעק אותן כיבד עור החורה ושורח שיש בעשייתה על עמי הארצות כדי שיפרושו. אם קבלו ולא פרשו וראו אותן שחזרו מאתבה מקבלים אותן שנ ותרא כי מתאמצת היא ללכת אתה ותחדל לדבר אליה. לפיכך לא קבלו בית דין גרים כל יפי דוד ושלפרה. בימי דור שמא מן הפחר חזרו ובימי שלמה שמא בשביר Nollem המלכות והטיבה והגדולה שהיו בה ישראל חזרו existimes (ita rem heic, ad Synedrii hujus notionem, attinentem, incipit) quod Samfon qui Ifraeli salutis in causa erat, aut Salomon Rex Ifrael, qui vocatur debectus Domino, uxores duxerint exterase, dum feilicet plane fudic. cap. 14. Gentiles erant. Mysterium autem seu arcanum rei hujus- 1 Regum cap modi erat. Juxtaritum Profelyti profelytave admittenda, diligentius inquiri solebant de admittende, ntrum Opum, quas expectaret, gratia, an Honoris nanciscendi an Timoris canfa, admitti desideraret. Et de viro, an nom ob amorem mulieris alicujus Fudaica, & de Fæmina an non ob juvenis Ifraclisici amerem. Si hujusmedi nihil ebfares,

R. Chilbo in Gemar Balylonia tit. Jabimeth cap 4 fol. 47,2. & tit. Kidolchin cap. 4. fol.70,2. & tit. Nidda cap. 2. fol. 13,3.

b Jesaine cap.

e Videsis giossi:
ad Gemar. Babylon.tit. Nidda cap.2. fol.
13,2.

d Diet. Gemara,

* Matth. 23,15.

* Ruth 1, 18.

staret, oftendebat eis gravitatem jugi legis, & quam difficile effet eam of fervari à Gentibus aliis, ut scilicet ita deterrerentur (aiunt enima hoc fieri, ne facile nimis fierent profelyti, Atque adjiciunt, רשים גרים לישראל כספחרו דכתיב ונלות חגר טליחם ונספחו טל בית יטקב Molesti fuere Iroselyti Ifraelitis, etiam ut apostema seu scabies juxta quod scriptum esto & adjungatur illis advena, & sociabitur, ut apostema, seu scabies domui Facob; ut quod non syncere satis mundume; Arque מנו רבנן הגרים והמשחקים בתנוקות מעכבים, alibi mwon TR Tradunt Rabbini, Proselytos & ludentes cum puellis, impedire adventum Messia; adcoque ex disciplina recepta cautissimè recipiendi fuere proselyti, licet effent ex Scribis & Pharifaise qui circumirent mare & aridam ut facerent unum proselyium, utcunque pessimum) Si vero reciperent, sic pergit Maimonides, jugum legis libenter, nec deterrerentur, constarétque eos ex amore Legis gentilismum exuere velle, recipiebant eos, instar illius quod scriptum est (de Rutha Moabitide & Naomi socru ejus Israelitide, velut de proselytismo altercantibus) videns ergo Naomi, qued animo constanti decrevisset Rutha secum pergere (è gentilisino in Judaismum transire) desiit porro ad eam loqui, (ubi Vulgata, adversari noluit nec ad suos ultrà reditum persuadere) Ideoque non recepit (ut satis perfectos non agnovit) Synedrium Proselytos toto tempore Davidis & Salomonis. Davidis tempore, ne timoris causa gentilifmum exuissent. Tempore Salomonis, ne regni ej úsque opulentia & gloria caufà, ctiam Ifraelita tantundem fact שכל החוזר מן הגוים בשביל דבר מהבלי, Pergit dein קשוק אינו מגידו הצרק Quoniam quisquis in Fudais mum transibat ex Gentibus (ubi exemplaria aliquot habent Cuthais, quod in idem, ut alibi non rarò, recidit) ob rem aliquam que è vanitatibus est mundi

le

5, ue

nt

de

y-

ni-

ti-

ut;

1477

non

Ó

ilif-

opu-

face.

טכל

daif-

quot

non

s effet undi,

mundi, is non erat ex Proselytis justitie (id est, haud accersendus erat veris Synceris & in Foro, ut dicitur, interiori fibi profelytis) ואף על פי כן היו גרים הרבה מתניירים בימי דוד ושלמה בפני הדיישות. והיו בית דין הנדול חוששין להם. לא דוחין אותן אחר שטבלו מכל מקום ולא מקריבין אותן עד שתראה אחריתם. ולפי שגייר שלמה נשים ונשאן וכן שמשון גייר ונשא והדבר ידוע שלא הזרו אלו אלא בשביל דבר. ולא על פי בית דין גיירום חשבן הכתוב כאלו הן גייות ובאסירן עיפדין. ועוד שהיכיח סופן על תחלתן שהן עוברות עבידה זדה שלהן ובנו להן בימות והעלה עליו הכתיב כאלו הוא בנאן שנאמר אז יבנה שלמה במה. גר שלא ברקו אחריו או שלא הורועיהו המצות ועינשין ומל וטבל בפני שלשה הדיוטות הדי זה גר. אפילו נודע שבשביל בדר הוא מתגייר הואיל ומל ושבל יצא מכלל הגוים וחוששון לו ער שיתבאר צדקיתו. ואפילו חזר ועבר עבודה זרה הרי הוא כישראל משומר שקידושין קירושין ומצוה להחזיר אברתו מאחר שטבל נעשה כישראל. ולפיכך קיים שמשון ושלמה נשותיהן ואעפ שנגלה סורן. ומפני זה אמרו חכמים קשים להם גרים לישראל כיגע צרעת שרובין חיזרין בשביל דבר ומשעין את ישראל וקשרה הדבר לפירוש מהם אחר שנתגיירו צא ולמר מה עירא במרבר במעשה העגל ובקברות התאוה וכן רוב הנסיונורת החלה בהן חחלה Et nihilominus erant Profelyti quam plurimi admisi tempore Davidis & Salomonis, a Privatis (scilicet Triumviris in causa ejusmodi usitatis, alissve. Et sanè legitur, tempore Davidis, Proselytos Justitiæ utcunque tunc sactos suisse numerofiffimos, nempe אלף מאה וחמשים אלף Centies & Quinqua- bylonia ad tit. gesies Mille, quò trahunt illudb, de operariis circa Jabimoth fol. Templum, fuerunt Salomoni Septuaginta millia eorum 79,1. qui onera portabant, & octoginta millia latomorum in b 1 Regum 5, monte, quod non semel memoratur, præter 3600 16.

operum inspectores seu præfectos. Hos autem Israeliras originarios volunt fuisse, uti illos 1 0000, Pro-

2 2 Paralip. 2, 17. 0 vide COMMA 2.

selytos qualescunque Justitiæ sub Davide factos, juxta illuda, & numeravit Salomon הגרום דער כל דא שיכו הגרום אשר בארץ ישראל אחרי הספר אשר ספרם דויד אביו וגו' cunclos viros proselytos qui essent in terra Ifraelis, secundum numerum quo numeraverat eos David pater ejus, repertique sunt centum & quinquaginta millia. Numcrum autem illum opificum aiunt Israelitarum neu-2 Paralip. 8 9. tiquam esse potuisse, co quòd scriptum sith, de Filiis Ifraelis non Salomon posuit servos pro opere suo. Et de Salomonis tempore, satis liquet in historia sacra de Uxoribus ejus quæ proselytæ qualescunque fuere, nec paucæ) Fam vero sollicitius advertebant Proselytos ejusmodi (utriusque sexus; ita pergit Maimonides) Synedri Magni: quos tamen non depellebant, quoniam utcunque Baptizati fuissent, nec suadebant aut ultro invitabant ad facrificia, antequam vita seu disciplina corum sic mutate ratio satis haberetur explorata. Et

> cum Salomon proselytas fecit, easque matrimonio sibi copulavit, uti & Samson proselytam duxit, hand obscurum erat, eos è gentilismo non transiisse aliam ob rem quam qua eis tunc utilior esfet. Nec juxta sententiam Synedrii Proselytos eos faciebant. Unde in Scriptura censentur quasi Gentiles, & pro interdictis habentur. Praterea in statum reversi sunt pristinum. Nam in idololatriam reciderunt & adificarunt sibi Excelsa, quod quidem refert Scriptura quasi is (qui adeo in causa effet) ea adificasset, secun-

1 Regum 11,7.

dum quod dicitur, tunc adificavit Salomon excelsum (quale Moabiticis, Ægyptiacis, id genus aliis uxorid shid. comm. 8. bus suis præstititd) Verum quidem est, Proselyium, de quo adeo sollicite (in admissione prima) non est quasitum, & eum cui Legis & Praceptorum gravitas haud fucrit sic explicata, postquam Circumcisus esfet & Baptizatus,

coram Tribus privatis, plane fuisse Proselytum, tametsi etiam utilitatis & commodi sui causa eum Proselytismum ambiisse effet notissimum. Nam simulac Circumcisus effet ac Baptizatus, exibat è universitate Gentilium (ex opere operato) seu desinebat esse Gentilis. Sed tunc animadvertebatur (ut dictum eft) usque dum de fustitia ejus satis constaret. Etiam si in Idololatriam recidisset, habendus erat, ut Ifraelita apostata, quoniam sancti, sancti sunt. Et oportnit ut damnum ejus (nam ex disciplina proselytismi, exuebat patriam; & parentes, liberos, fratres, vilia habuit, quod & ait Tacitusa) resarciretur, Historis. adeoque ut postquam esset baptizatus, fieret seu haberetur ut Israelita. Atque ideo retinuere Salomon & Samson Uxores suas, ctiamsi revelaretur sic earum arcanum. Hinc aiunt Sapientes molestos seu graves eis visos esse Proselytos Ifraelitis, vel ut plagam lepræ, quoniam plerique corum è gentilismo utilitatis tantum causa in Fudaismum transibant & in errorem ducebant Israelitas. Et gravius quidem erat consortium eorum exuere postquam Pro. selyti facti essent. Ito & disce quid acciderit in negotio illo Vituli aurci, & in Sepulchris Concupiscentiec, ali- Exod. 32. isque compluribus (majorum) infortuniis, quorum pri- Numer. 11,34. mo in causa fuere illi. Summa est, penes judicium Synedrii Magni fuisse, ita Proselytos justitiæ agnoscere, secernere, pro suspectis censere, ut, quantum tam ad Sacra eorum quam Profana attineret, universum ex eo, neque ex Sacerdotum jurisdictione, quà talium, judicio omninò penderet. Ejusdem est commatis quod habent de mulieris menstruatæd, Levina, 15,19. profluvio laborantise, puerperæ jure ab eodem Syn- . Ibid, 25 & c. edrio maximè decidendo. Maimonides postquam accuratiùs, ut solet, de eorum immunditie, ac sacris, ege- Bia cap. 11. rat, fubjungitf, כל שמכרנו בנדה וובה ויולדת היא דין א si. תורה וכמשפטים אלו עושין כשהיו בר הגדול מצויין והיו

שם חכמים גדולים שמכירים חדמים ואם נולד להם ספק בראיות או בימי נדה וזיבה יעלו לבר וישאלו כסו שהבטיחה תירה עליהן של כי יפלא ממך דבר למשפט בין Omniaque רם לדם בין לדין בין דם נדה לרכם זברה diximus de Menstruta, profluvio laborante, & puerpera, sunt ex prascripto Legis. Et secundum hac jura mores obtinuere quando vigebat Synedrium Magnum, atque in co erant Sapientes magni quibus peritia esfet Sanguines discernendi. Nam si forte dubium emergeret de inspectione fluxus aut de diebus menstruate aut profluvio laborantis, ascendebant ad Synedrium, ut illud ea de re consulerent, sicut fiduciam de eis illic collocandam docuit Lex ubi ait, si res aliqua difficilis apud te in judicio nata fuerit inter Sanguinem & Sanguinem, inter Caufam & Causam &c. scilicet inter Sanguinem menstruum & Sanguinem profluvii. Et juxta Synedrii hujus judicium Sacra hisce in causis præscripta, aut offerenda erant aut differenda. Nec ambigendum est quin in quamplurimis quæ exorirentur dubiis alis gravioribus, ejusmodi mos illic forensis, seu velut Appellandi jus obtineret.

Denter. 17.8.

VI. Regularitèr quidem, Synedria in Altera Tribu feu Urbe sedes habentia, alterius Tribus incolarum seu Civium actiones seu judicia apud se non admittebant. Quod interim cum exceptione de Appellationum ratione jam ostensa, atque Actionibus aliquot singularibus nihilominùs, pro Actorum quacunque in Tribu seu Urbe degentium libitu, in Synedrio Magno sive instituendis sive instaurandis, de quibus locuturi jam sumus, alissque inserius occurrentibus, est temperandum. Videtur quidem sententias, in soris ac Synedriis inserioribus, nec contra Synedrii Magni appellati decretum, latas, eatenus vim obtinuisse, ut, ex iure

jure ordinario, litigantibus esset in eis omninò acquiescenduma, usque quo ipsi qui judicarant, causa red- 2 Gemar. Babyintegrata eas rescinderent. Quod quidem interdum fieri licuit, uti & libro ostenditur superiori. Unde fol.33,1. Maietiam existimandum est, Appellationi ob judiciorum mond. halach. hujusmodi iniquitatem, locum fuisse ex jure ordinario nullum. Quod etiam superius tactum. Cum kotzi precept. autem inter judicia illa quæ ad fora seu Synedria aff. 97. fol. 187. Minora ex ejulmodi jure attinebant, Tria fuerint Aruch, tit. quorum quidem passim frequentior usus; scilicet de Choichen ha-Mutuò accepto seu Credito, de Rapina seu Furto, ac de Damno illato; hisce exceptis, universa quæ co. b Vide M. imorum reliqua fuere in foris ac Synedriis inferioribus nid. halach. Saninchoanda erant ibíque folum, ex jure ordinario, per- 5, 10 6 11, agenda, nisi judices ipsi aut ob juris difficultatem Synedria primò minora ut ostensum est, aut, ex litigantium alterutrius voto, citra intermediam appellationem, juxta illud etiam quod jam antè aperuimus, Synedrium Magnum consulendo appellassent. Neque quoties five Actor five Reus in judiciis, præter illa tria, reliquis rogasset ut in Synedrio solum Magno (ne Judices inferiores per errorem seu ignorantiam deviarent) res definiretur ipséque ibi experiretur, aliud, quantum didici, ad hanc rem insequutum est, præterquam quod citra Appellationem aliquamintermediam difficultas forte oborta ad Synedrium hoc scripta deferretur ac juxta ejus rescriptum esset decernenda, ut superius explicatum. Neque illuc ablegandus erat litigantium alteruter. At verò in judiciis jam dictis Tribus, pro Actoris libitu (modò testes aut probationes ei non deessent, nec aliter) sive in foro cui ratione domicilii suberat reus, sive in. Synedrio Magno, quacunque in Tribu sedes haberet five hic five ille, erat agendum. Adeoque reo, in hisce,

lon. ad tit. Sanhedrin cap. 4. Sanhedrin cap. 6. Mofes Mi col. 1. Shulcan milpat c.ip.25.

3 Halach, Sanhedrin cap. 6. atone ita Getu. Sanhedrin cap. 2. fol. 3 1,2. Moics Mikotzi pracept.affirm. 97. fol. 187. tit Choschen hamispat, cap. 14.

b Proverb. 22.7.

actoris libitum sequendum erar, ut judicibus Synedrii Magni illuc eum evocandi potestas semper esset ac inferioribus eum illuc ad experiendum mittendi, quoties tantundem ab actore peteretur. Unde & sive institutà sive instauratà ibi actione res erat finienda. Maimonides ad veterum mentem: אבל אם אסר המלוה נלך לבית ריז הגדול כיפין את הלוה ועולה שמי שנ' עבר לוה לאיש מלוה וכן אם מען זה שהזיקו mar. Babylon ad טמו שנ' עבר לוה לאיש או גולו הטינון לטלות כופין בר שבטירו את הנטטו לטלות טפו וכז כל כיוצא בזרה At verò fi dixerat creditor, adeamus Synedrium Magnum, cogebant debitorem Shulcan Aruch, ut cum eo illuc iret, juxta etiam illud auod habetur in (acris literis. Qui mutuum accipit fervus est eins qui dat mutno (neque enim de fœneratore solum locus ille capiendus, ut volunt nonnullæ versiones; sed de mutuo citra fœnus etiam, quemadmodum optimè Symmachus & Theodotion, JEN @ dave Couly @ av-Sex Save Corn, id est, servus est is qui mutuum accipit ei qui mutuo dat sive cum fœnore sive citra; nam ejusmodi est verbi Saveiler fignificatio) Idem jus obtinuit quoties, cum lis esset de damno illato seu Rapina, voluit actor ad Synedrium Magnum ascendere. Nam & tunc etiam cogebant reum cum illo ascendere, quod itidem in cateris que actionum harum induebant naturam pariter locum habuit. Adjicit dein idem Magister eximius exceptionem quam memoravimus de Testium seu Probationum defectu; scilicet nisi constaret, Crediti, Rapinæ, Damni illati, Testes esse aut Probationes, rem ex illo, cui suberant Actor & Reus ratione domicili. foro neutiquam in Synedrium Magnum ritè potuisse hoc modo ablegari. Verba funt, שם רדא רשיהיו שם עדים או ויאייה לנגול או לנזיק או למלוה אבל טענה דיקנית אין מחייבין את הנטען לצאת כלל אלא נשבט במקומו ונפטר וכן הרין בומן הזה שאין שם בית דין גדור

)-

73

1-

us

u

ti,

m

le

בר

עדי

דיק

במנ

אבק

אבל יש מקומות שיש בהן חכמו' גרולים מומחין לרבים ומקימות שיש בהז תלמידיז שאינז כמיתז אם אבר המלורה נלי למקים פלוני הגדול ונדוז לפניו בדין זה כיפין ארו הלוה והולך טמו וכן היה מעשים בכל יום בשפרד Que superius dicta sunt sic intelligas oportet ut adesent live creditori, live ei cui damnum inferebatur, live ei à quo quid erat injuria ablatum, Testes aut Probationes. Nam si nihil aliud in actionis institutione prima haberetur prater nudam ejus affertionem, non erat reus omnino cogendus Synedrium Magnum adire. Sed in loco cui ratione domicilii suberat sive ad juramentum adizendus erat, live dimittendus. Idem etiam hodieque jus obtinet, quando scilicet Synedrium Magnum non omnino reperitur, sed sunt loca alia in quibus habentur viri gravissimi judicandi potestate publica praditi, aliaque in quibus florent discipuli istis impares. Nimirum si dicat creditor, adeamus locum N. in Terra N. ad N. & N. virum summum & judicio ibi hac de re experiamur, cogendus est debitor ut cum illo vadat. Atque hic usus est in foris Hispaniensibus (Judæorum) quotidianus. Scilicet Moses Maimonides Cordubæ natus, circa quadringentos octoginta abhinc annos in Hispania floruit, ubi Judæorum suorum juris, etiam quod ibi in usu, erat scientissimus. Tantundem aliia. Scimus a Shulchan Aquidem interdum locum illum seu Synedrium in ruch tit. Chotquod à creditore seu actore alio, juxta jam dicta, ci- cap.14.5.2 00. tabatur fic reus, nuncuparib tantum מקום הוועד locum virorum frequentia celebriorem, unde etiam, postquam lon adtit. Sanesse desiit Synedrium Magnum, alia loca celebriora hedrin cap.3. qux, per augustiorem judicum amplitudinem, reum fol.31,2.60 five à perjurio five à negatione deterrerent, ex hoc more vetusto vigebant (quemadmodum de usu Hispaniensi dixit Maimonides) pro libitu actoris adeunda. Sed, quantum video, dum stetit respublica Ebraica ipfúm-

chen hamifpar,

b Gemai Babyvide ibi gloffam. ipsúmque in ea Synedrium Magnum, Tribuúmque ac Synedriorum Minorum per territoria distinctio, Jus illud quale jam diximus Synedrio huic erat planè singulare.

CAP. III.

I. De Presbyteri seu Judicis rite Ordinati, in Decretum Decissonémue Synedrii Magni contumacis, Pana Capitali.

II. Modus secundum quem Decretum ejusmodi fieri de-

buit. Et Locus in quo.

III. De Rebus Praceptis ac Juribus circa qua Decretum ejusmodi versari deberet.

IV. De Contumaciæ heic Actu ipso.

V. De Pœnæ capitalis, Contumaciæ nomine sic irrogandæ, Genere & Circumstantiis.

VI. Locus in quo, morte plectendus erat ejusmodt

Contumax, Hierosolyma.

VII. Tempus, quo capitalis illa Poena Contumaci Prefbytero irroganda.

VIII. Promulgatio solennis Poenæ in Contumacem

ejusmodi infligende.

IX. De Judicibus seu Presbyteris inferioribus, nec Ordinatis, non, juxta mores receptos, Contumaciæ utcunque heic reis.

E Appellationibus, ad Synedrium Magnum, Capite actum est in Superiore; quod ut prævium est disciplinæ de Caucis qui à Synedrio Magno rite edoctus ejusce placitis nihilominus adversaretur; quæ in distributione nostra

0-

ef-

m

)r-

Ma-

re;

au-

ma-

aci-

one

oftra

nostra superiore Locum occupat, cum Appellationibus, Primum. De Presbytero dico, seu Judice, qui Fori seu Synedrii Minoris aut Collega aut Præfectus erat juxta fororum ac tribunalium superiori in libro distinctionem. Nam cum, ut nemo non videt, Contumacia in Synedrium Magnum duplici constaret in genere; aut in co quo sententiæillic, ex actione seu judicio ibi primum inchoato, latæ non parebat five actor five reus five minister, aut in eo quo Judices inferiores inde velut ab oraculo edocti (secundum jus ei competens singulare quod capite aperuimus fuperiori) fuam retinentes aut novam comminiscentes sententiam, ejusce decretum nolebant sequi; Prioris Contumaciæ hujusmodi genus ejusdem erat plane naturæ cum eo quo in alia five Fora five Synedria itidem commissum est, & sive Excommunicatione sive Verberibus, tam ex horum quam illius autoritate, puniendum. Et quæ Synedrio Magno cum cæteris communia fuere prætermittimus. Genus autem Posterius, quod alibi quam in Synedrio Magno habere, ex jure ordinario, locum non potuit, cernitur aut in Judice manuum Impositione ritè, ut libro etiam superiori fusiùs docetur, generatim Ordinato in Dignitatem Judicandi decernendique, aut in Triumviralis fori ex nondum ordinatis Collega, Sacerdote de rebus sibi peculiaribus ex Lege aliquot decernente, id genus cæteris. Judex autem, five Triumviralis, five folus fic ordinatus, five Vigintitriumviralis, qui nunquam non erat sic ordinatus, contumaciæ ejusmodi reus, supplicio ultimo erat, eo nomine, plectendus. Ita scilicet interpretantur Legem illam è Deuteronomio superius a citatam de Syn- . Cap. 3. edrio Magno appellando seu consulendo quoties difficultas eximia exoriebatur. Verba funt, Vir autem Deut, 17,12;

ille ינשה בורון qui fecerit procaciter, superbe, id est, (ponte contrà fecerit, nolueritque audire Sacerdotem qui fat coram Domino Deo tuo, ut ibi ministret, aut Fudicem. morietur vir ille. Hoc verò ut juxta Talmudicorum mentem rite capiatur, utpote regulariter dictum, Explicationibus aliquot atque Exceptionibus quas afferre solent est temperandum.

II. Exceptiones illæ habentur aut in Modo quo ejulmodi fieret Synedrii Magni Decretum ut Contumacia refragantis qualem diximus morte puniretur, aut in Loco singulari ubi ejusmodi decretum fieri deberet, aut in Rebus de quibus sic decernebat Synedrium, aut in ipso Presbyteri seu, judicis inferioris Actu refragandi, seu non parendi, aut demum in ultimi supplicii ejus genere & circumstantiis. Modusa quo fiebat ejusmodi Synedrii Magni Decretum, non alius erat ab eo qui capite Superiore exhibetur. Quoties scilicet, ut ibi ostensum est, consultum appellatumque, five per intermedias appellatioones five citra eas, Synedrium hoc quid decernebat. nec cætera quæ dicentur deerant, Presbyteri seu Ju-178. Pesiktha dicis Contumaciam poena jam dicta sequebatur. Neque aliter. Nam & lex hac de re sacra ipsa loquitur tantum de Synedrio Magno, exorta difficultate, adeundo, atque inde nato ibi Decreto, non de quolibet ejusdem Synedrii decreto. Sic volunt Magistri. Loco autem non alio quando ejulmodi fiebat Decretum ut Contumaciæ qualem diximus pæna mors efset, considere debebant Synedri, quam in usitatiori illo Templóque Hierofolymitano conjuncto. Is erat conclave illud politis saxis insigne, seu Liskat hagazith, de quo superiùs dictum. Nimirum, si extra locum illum consultum appellatumque à Judicibus infe-

a Mifnad Gem. tit. Sanhedrin Cap. 10, Maimonides hal. Memarim c.p.3.6 4. Mofes Mikotzi præcept. Negat. 217. Sepher Siphrifol.45. col. Zotertha fo!. 76,1.

inferioribus quid decrevisset, poena hac liber erat quicunque contrà sententiam procaciùs tulerat. Id quod ex verbis legis jam dica facræ etiam eliciunt, Surges & ascendes ad locum quem elegerit dominus &c. שות בירם לו מיתה שחלפ, inquiunt, 6 ob Maimenid.loco servandum est ipsius loci rationem habendam in ultimo citato. contumaci supplicio infligendo.

1 Deut. 17,8.

III. Quod autem attinet ad Res de quibus fic decernebat Synedrium Magnum ut ob sententiam ab inferiore judice, qui ad illud velut ad oraculum provocaverat, contrà latam, pœna mortis sequeretur; de eis dissensum comperio apud Magistros insignem. Alii de rebus omnimodis quæ funt הברי תורה id eft verba, res, seu precepta in lege expressa, alii de rebus ctiam quæ funt דברי סופרים verba, res, feu pracepta à Scribis superinducta; alii de re duntaxat quacunque מוכרי מדברי תורה cujus principale seu fundamentum pendet ex lege sacra, atque alii demum solummodo de דברי שזרונן כרת ושגנתן חטאת או ברברי המביאין לכך או בתפליז rebus que sponte commissa Excisionem, Errore autem seu ignorantia patrate, Sacrificio Expiatorio erant ex lege Sacra luenda aut de rebus qua illuc quempiam deducere possent, aut de Phylacteriis, Legem jam antè dictam ac poenam illam mortis intelligunte. Re- Gemai, Babyceptior videtur sententia heic postrema; quâ ita lon.ad til. Santemperatum est id quod de difficultate apud judi- hedrin cap. 10. cem inferiorem exortà ac de mortis ob contuma- Maimonid. Miciam in Synedrii Magni fic, ut ante dictum est, ap- hotzi, alii locis pellati decretum, pœnâ generatim in lege Sacra legi- desis Job. cotur, ut mors non esset ex illa lege judici contumaci chiuminiti. infligenda, nisi ubi res ipsa circa quam difficultas Sanhedrin versabatur adeóque id quod à Synedrio decretum erat aut ad Phylacteria, aut ad leges facras quæ reatus

citatis. & vi-

Lib.III.

spontaneos Excisione ac errore commissos Sacrificio expiatorio præscribunt luendos, aut ad ea quibus five actor five reus five quis alius, pro sententiæ varietate, in crimina Excisione luenda fortè impelleretur, spectabant. Nam si de Sponsaliis aut Matrimonio difficultas exorta effet, aut de anni Intercalati ratione, tametsi harum neutra ad legem aliquam quâ Excisio sponte delinquentibus præstituta est, per se attinuerit, nihilominus quoniam, ex altera non rite decreto explicata, Paschatis & temporis azymorum, ex altera conjugii violatio (quarum utraquea excisione punitur) facillime sequi posset, ideo parem rerum hujusmodi rationem eis quæ ad ipsarum de Excisione legum explicationem spectarent haberi hoc in judicio volebant. Quin & Iudicia seu difficultates ab Excisionis legibus haud parum dissitas non paucas, si contumacia Judicis Inferioris seu Presbyteri aut collegæ Synedrii alicujus Minoris heic intervenisser, in causa fuisse mortis pænæ ei insligendæ scribunt etiam hujus sententiæ autores. Maimonidesb, צריכין לברוק ולחקור אם היתה המחלוקת זו מבאה לידי דבר זה ודבר זה מביא לירי דבר שני אפילו אחר מאה דברים אם יבא בסוף לדבר שזרונו כרת ושנגתו חמאת בין שהירה הזהן מיקל והן מחמירין בין שהיה הוא מחמיר והן מקילין הייב ואם לא תביא המהלוקת לידי כך הרו זה פטור בלבר בלבר Diligentissime perscrutandum perpendendumque erat, utrum difficultas seu dissensus exortus pertineret ad rem aliquam que per rem aliam ilidem aliamque, ctiamsi post centena rerum que evenire possent intervalla, tandem ad rem aliquam devenire quiret Excisione, ubi sonte patrata est, & expiatorio sacrificio, ubi errore est commissa, puniendam. Nam ubi circa rem hujusmodi versaretur difficultas seu dissensus, Presbyter Seu Judex contumax, five leviori ille five graviori.

*Numer-19,13. Levitic. 18.

b Halach. Memarim cap.4. 5.203.0 vide cap. 3. 95 C.c.

viori, quam Synedrium Magnum, usus effet sententia, mortis erat reus; alioquin plane liber (mortis poena scilicet) excepta duntaxat difficultate seu dissensu ad praceptum de Phylacteriis spectante. Et quod de Phylacteriis fic adjicitur, aiunt fuisse הלכה מפי הקבלה Traditionem singularem ab omni avo receptam. Exempla autem afferunt de rebus hujusmodi adeò à sacris de Excisione legibus per se dissitis; quæ nihilominus illuc five actorem five reum aliumve cujus in judicio intererat, per aliquot rerum aliarum intervalla facile deducerent; caque maxime ex jure sponsalitio sumunt. Nam cum sponsalia, apud eos quædam aut vim sortirentur aut irrita plane essent, juxta diversam bonorum quæ eorum nomine velut arra seu pretium à sponso sponsæ dabantur, atque ea (quæ sic data, planè irrita redderent sponsalia) fermè essent aut bona quæ ufibus humanis apud Ebræos five ex lege Sacra five ex scribarum scitis sunt interdicta, veluti sanguis, adeps, arborum præputium, fermentum in Paschate, id genus non pauca, aut Sacerdotalis generis sancta quibus vesci Sacerdotibus licuit sed alio modo non uti (id quod ad illud genus hominum corúmque sponfalia heic tantum attinet) aut demum quæ non revera in sponsi sponsæve bonis sed ex alieno rapta; cæteris fermè rebus, in contrahendis sponsaliis, vim satis legitimam obtinentibus juxta ea quæ suo in locoa expres-braica lib.2. fiùs ad Magistrorum mentem aperuimus; cùm, in- cap.2. quam, hæc ita se haberent, nemo non videt, secundum id quod (post Synedrii Magni ex appellatione decretum, quo, velut juris oraculo, acquiescendum erat universis, nec aliunde rerum sive natura sive dominium decidendum) judex quisquam qui sic appellarat ob exortam de triplicis hujus bonorum generis aliquo difficultatem, pronuntiarer, potuisse sequi ut

inde sponsalia bonis illis, velut pretio, intervenientibus contracta, aut plane irrita haberentur aut firma, quatenus nimirum ex ejus sententia seu suffragio qui fic pronuntiaret, in corum five natura five dominio quis hallucinaretur. Quoniam igitur quoties in actione debiti, depositi, commodati, pignoris, furti, cæterisque similibus judex, qualem diximus, à Synedrio Magno edoctus, fundos, animalia, utenfilia aliáve bona aliter atque illud decreto, modo jam indicato, præstituerat, sive actori sive reo addicebat, id quantum in se erat (tametsi socii seu collega ej is Synedrio Magno parerent justamque fic sententiam ferrent) ut contumax faciebat, unde tandem sponsalia aliqua, contra jus receptum, aut firma aut irrita, utpote bonis illis solenni ritu datis contracta, haberi possent, adeóque conjugii per adulterium violatio Excisione si sponte, & sacrificio Expiatorio si errore seu ignorantia patraretur, luenda quiret segui; ideo etiam in judiciis hujusmodi pecuniariis ob contumaciam in bonis contra illud Synedrii Magni decretum addicendis pœna mortis erat infligenda. Quod itidem dicendum, idque simili ratione, ubi difficultas seu dissensus fuerat ejulmodi ut utrum fermentum seu præputium arborum seu adeps seu quid id genus à contractibus sponsalitiis semper arcendum, hoc vel illud esset, disputaretur ac tandem Synedrii Magni ex Appellatione sopiretur decreto. Nam qui contrà quam sic debebat, à Synedrio Magno ritè edoctus, sententiam ferebat, id decernebat quo, sponsalia sive irrita sive firma contra jus haberi quibant, adeóque & ii quorum intererat pœnâ five Excisionis sive Expiatorii Sacrificii forsan implicari. De cæteris autem præceptis rebusque illis innitentibus afferunt hujus sententiæ sequaces, Judicis inferioris in Synedrii Magni circa

circa ea, ex Appellatione, Decretum Contumaciam neutiquam morte fuisse plectendam. Maimonidesa, ad Halath, Meveterum etiam mentem ; אם נחלקו בשאר מצורו marim cap.4. כנון שחלק ברבר מרברי לולב אי ציצית או שופר זה. אומר פסול וזה אומר כשר זה אימר יצא ירי חיבתי וזה אומר לא יצא זה אימר טהר וזה אומר שני לשומאת אר הרי זה פטיר מן המיתה וכן כל כיוצא בוה At verò fi dissensus ortus esset de praceptis cateris, veluti de palmarum ramis, fimbriis, de Buccina, alterque hoc vel illud affereret illegitimum alter autem legitimum, alter officium fatis prestitisse quempiam, alter nequaquam, alter Mundum quid, alter Immundum idem pronuntiaret, mortis pæna liber erat (judex post appellatum Synedrium Magnum contumax) atque similiter se res habuit in id genus cateris. Pœna illa capitali liber, Aliis minoribus, etfi illå liber, pro arbitrio Synedrii obnoxius. Idem illic; וכל אלו וכיוצא בהן שהן פטורין מן המיתה יש לבר הגדול לנדותן ולהפרישן ולהכותן ולמנען Sed vero omnes מללמר כפי שיראח להן שהדבר צריך לכך illi qui sic liberi erant morte, Synedri Magni Excommunicabant, segrebabant, verberabant, à docendi facultate summovebant, quemadmedum illis videbatur. Ita enim res ipsa postulabat.

IV. Actus autem Contumaciæ seu refragandi non quilibet tanti supplicii in causa fuit. Nam licet adversam suam esse nihilominus sententiam publice aliis profiteretur judex inferior sic à Synedrio Magno edoctus, is tamen, nisi etiam aut sententiam in Foro seu Synedrio suo expressim ferret, idque procaciter seu fonte roud ut quid fieret seu executioni ab aliis mandaretur contra quod fic decreverat Synedrium Magnum, aut ipse tantundem per se faceret, hujusmodi pœnâ atque hac lege Sacrâ liber erat. Ad verba illa legis, legis, Vir ille qui fecerit procaciter, observant, אלא יורה לעשוח או יעשה בטצטו מיאשר בורון אלא יורה לעשוח או יעשה בטצטו non sufficiebat ut lequeretur procaciter, sed ut decerneret fieri (contrarium) aut saltem per se ipse faceret. Sic Maimonides, alii.

V. Quod demùm ad Ultimi Supplicii ex hac lege

² Sepher Siphri fol.48. col. 178. Mifna tit. Sanhedrin cap. 10. alii passim.

Moses Mikot zi præcept. negat. 217. R. Jom Tob ad Misna tit. Sanhedrin cap.10, 11, alii.

"Halach. Memarim cap.3. §.8. irrogandi Genus & Circumstantias attinet, Genus erat Strangulatio, quam innui aiunt passim, quoties in sacro legis sermone, ut ubi hac de re verba fiunt, simpliciter pænæ mortis habetur mentio. החים בהם Mortisa pana simpliciter in lege memorata frangulationem denotat. Circumstantiæ cernuntur aut in Ratione quâ in judicium deducendus erat Judex ejusmodi Contumax, ac judicandus, aut in Loco quo lata in eum mortis sententia effectum sortiretur, aut in Tempore quo id fieret, aut in Promulgatione, Tum judicii, tum Executionis, urbis seu loci, cujus jurisdictioni suberat contumax. Prolatis testibus qui eum, ut jam diximus, in Synedrii Magni decretum contumaciæ reum affererent, morte damnandus erat. Pronuntiabanth quidem eum mortis reum socii sui ipsi, in Synedrio aliquo Vigintitriumvirali, sed ut in Magnum deducendum. Nec profuit ei Rationis Contumaciæ suæ obtentus qualiscunque; ne quidem tamersi sententiam suam apud Majores anteà palàm obtinuisse ostenderet. Semper enim præponendum erat sequendumque decretum qualecunque sic in Synedrio Magno latum. Maimonides אפילו נחן טעם לדבריו אין שומעין לו אלא, כיון שבאו עדם שעשה כהוראתו או שהורה אחרים לעשות גומרין דינו למיתרה Etiamsi rationem afferret quare sic fecerat, audiendus non erat. Sed à testibus probato, eum sive fecisse quid juxta suipsius sententiam (con-

tra quam decreverat Synedrium Magnum) five ut alii facerent decrevisse, ultimo supplicio erat damnandus. אש שהוא הן והם דנים הוא קבל (Idem etiam אש שהוא הן והם דנים הוא הרי התורה חלקה להם כנוד ואם רצי בר למחול על כבודן ולהניחו אינן יכולים כדי שלא ירבי בישראר מחלוקות בישראר Tametsi is judiciis praesset, uti & ipsi, etiam & is traditiones seu disciplinam veterum, non minus ac ipsi, accepisset, lex nihilominus eis prarogativam tribuit. Quin si vellet Synedrium prarogativam fuam remittere , id facere non potuit, ne scilicet multiplicaretur sententiarum diversitas in Ifrael. Contumacia igitur hæc forensis ejusmodi erat, ut nec condonari posset à Synedrio Magno, è cujus Responsis ac Decretis sic habitis pendebat ipsa Veritas Civilis.

VI. Locus autem, in quo ad effectum seu executionem perduceretur hujusmodi judicium, erat ipsa Hierosolyma, idque ex autoritate Synedrii Magni ibidem. Nimirum, ut decretum Synedrii, extra locum suum usitatiorem, habitum, quod suprà monitum est, in causa esse nequibat ultimi supplicii judici contumaci infligendi, ita nec eo affici rite is potuit extra Hierofolyma, utpote locum sedibus Synedrii proprium, nec ad effectum Sententia in eum Vigintitriumviralis perduci aliter quibat quam si Synedrium hoc amplissimum fundus factus esfet. Sciliceta, נוגמר קטלור, ^{*Talmud. Ba-byton. tit. 5}an-byton. tit. 5 an-bedrin cap. I. capitalis in Synedrio Magno. Et Milnab; מין מסיתין fol.16,1. אותו לא בבר שבעירו ולא בבר שביבנה אלא מעלין אותו Tit. Sanhe-שבירושלם Morte afficiendus erat nec in ur- drin cap. 10. bis sua Syncdrio nec in Synedrio Jahniensi (in Synedrio scilicet Magno extra locum sibi ad capitalia judicia satis legitimum, juxta libro ostensa superiore) Deducendus autem erat in Synedrium Magnum, quod Hiero-Colymis.

" Ad Mifn. tit. Sanhedrin cap. I I.

folymis. Tantundem passim in Talmudicorum commentariis. Atque Obadias Bartenorius ad illud nec in Synedrio Fabniensi (de Jabnia, Jafne, & Jamnia superiore etiam dictum est libro) שאלו, inquita, דבר, יומעלו, שבלשכת הגזית ואמרו לו וחזר לעירו ושהה שם ימים רבים טד שגלתה סנהדרו גדולה ליבנה ואחכ הורה כבתחלה איז ממיתין אותו ביבנה אטפ שסנהדרי גדולה שם ואטפ שעדין הבית קיים כיון שסנחדרי גדולה אינה שבת במקומם בלשכת הגזירו Detur, consultum appellatumque fuisse Synedrium in Conclavi illo faxis politis insigni, decretumque ibi latum, & judicem quempiamex appellantibus redisse in urbem suam ibique din manfife etiam ufque dum migraret Synedrium Fabniam. & postmodum juxta suipsius, non Synedrit Magni sententiam decrevisse; fabnia morte non erat plectendus. tamet si ibi sedes suas haberet Synedrium Magnum; quod itidem dicendum tametsi Templum hactenus staret. Ratio Gloff ad Talm. eft, quoniam non confidebant Synedri in loco fuo, id eft, in Conclaviillo Saxeo. Sic Jarchius, alii.

Babylon. tit. Sanhedrin fol. 89,1.

Mifna tit. Sanhedrin cap. 10.

VII. De Tempore autem quo ultimum hoc supplicium illi erat infligendum, dissensus quidem reperitur. Tradit R. Aquibae fic damnatum atque ad Synedrium Magnum deductum, custodia servandum y שוקות שוקשות ad festum (five Paschatis, five Pentecostes. five Tabernaculorum) quo strangulandus effet. Ut Deuter, 17,13. scilicet omnes de populod (festis illis Hierosolymam se conferre soliti) audirent (sententiam Synedrii Magni qua ad effectum atque executionem perduceretur illa Vigintitriumviralis) & timerent ne amplius procaciter agerent, quotquot nempè judicum officio sic fungerentur. Verba Misnæ juxta Aquibam sunt, prowon איתו עד חרגל ומסיתין אותו ברגל של וכל הסכם ישכעו ויראו ולא יזידון עוד or cuftodiendus erat usque ad festum. festum, & in festo ultimo supplicio afficiendus, juxta illud. & totus populus audiet & timebit nec amplius procaciter aget. At verò R. Jehuda ibidem; מענין את דינו של זה אלא מביתין איתו מיד quod vertitur, non reddunt acerbum ejus judicium dilatione longa fed quamprimum eum occidunt. Receptiora autem est tra- bat Memarim ditio, ante festum eum non fuisse plectendum.

VIII. Promulgatio demùm Judicii atque Executionis hujus, folenni ritu, fic accessit, ut à Synedrio in Pirush Tora Magno literæ per urbes & provincias passim Israeliticas mitterentur quibus Rubenem seu Simeonem, qui Deut. 17,13. sic Contumaciæ reus esset, morte affici universis innotesceret. Formula literarum fuit, איש פלוני בן איש בית דיק פלוני נתחייב מיתה בית דיק Virbille N. filius viri illius b Mifnatit.San-N. ex sententia Synedrii plexus est ultimo supplicio, seu Supplicio ultimo damnatus. Quod ex verbis illis Legis sa- fol. 89,1. alu, cræ evenit, & totus populus audiet & timebit, quod fine locis citatis. ejusmodi promulgatione seu edicto commodè fieri posse non existimabant. Ex eadem scilicet ratione id genus promulgationis, quam הכרוה vocitant, ídque etiam in urbibus minoribus, adhibendum erat, quotics five Filius in parentes rebellis five persuasor in idololatriam, sive Testis mendax ex lege morte plectebatur. Nimirum de prioribus binise dicitur Deuter. 21,20. & omnis Israel audiet & timebit, & de tertiod, & audi- 3,11. entes ceteri timebunt. Adeoque Judicem contuma- Deuter. 19, 20, cem, filium rebellem, Persuasorem in idololatriam, & Testem mendacem velut quadrigam faciunte & Gemai, Baby-ארבעה צריכין הכרודה quatuor quibus promulgatio feu lon.ad tit. Sanedictum ejusmodi debetur solent nuncupare. Sed & de hedrin cap.10. tribus illis etiam usque ad festum celebrius proxime loeis citati. insequens custodiendis, ac tunc morte plectendis ex autoritate Synedriorum juniorum, ad quæ atti-H 2

Maimonides c p. z. Mofes Mikotzi in præcept. Negat. 217. Abarbinel fol. 366. col 3. Farchins ad

hedrincap, 10. Talm. Bab. ibid.

nuere,

Siphri fol.41. col. 2. Pefiktha Zotertha fol. 73. col, 2, alios ad leges de cis facras.

Widesis Sepher nuere, loquuntura interdum Magistri. Et de Presbytero seu Judice ritè Ordinato ita in Synedrii Magni decretum, juxta ea quæ dicta sunt, contumace, ut ultimum illius supplicium inde sequeretur, hactenus. Neque enim ad alios jam allata spectant.

> IX. Cæteri qui Ordinati non erant, uti etiam Ordinati qui in Synedrii Magni appellati decretum qualitercunque contumaces quidem sed non ejusmodi Contumaciæ, quæ mortem mereretur, rei fuere (quales ii effent ex jam oftenfis facile ediscitur) Pœnis ad obedientiam à Synedrio solùm eodem adigebantur, sed levioribus; veluti Excommunicatione, Anathemate, temporaria functionis civilis inhibitione, seu, ut Pontificii apud Christianos juris vocabulo etiam heic utamur, Suspensione, Verberibus, aliterve, ut tandem ei audientes essent dicto ac pænæ formidine decretis ejusmodi non refragarentur; quemadmodum superius è Maimonide monitum est, ubi ille de eis loquitur qui licet nihil facerent ipsi alissve faciendum contra Synedrii decretum decrevissent, contrarium tamen in scholis alibive docerent, aut aliter, quacunque in re, juxta superiùs memorata, Synedrio refragantes, ultimum supplicium non mererentur. Et notandum ejusdeme item illud. אין זקן ממרה חייב מיתה עד שיהא חכם שהגיע להורארה Presbyter Contumax heic mortis reus non censebatur, nisi fuerit is qui decernendi facultate donatus Ordinatus effet, atque inter Synedros, seu Synedrii alicujus collega. Immane quantum, ut vides, discrepant Magistrorum interpretationes, quæ etiam receptissimæ fuere, celeberrimæ illius legis de Contumacia in Sacerdotem seu Judicem, ab eo quod Christiani Scriptores aliquot illustrissimi inde afferunt.

. 5.3.

" Halach. Memarim cap. 3. 5.5.

runt. Dum enim ipsam legem non solum ab Ebraica veritate sed ab aliis omnibus veterum (extra unicam vulgatam) translationibus distorquentes reddunt qui autem superbierit nolens obedire Sacerdotis imperio qui eo tempore ministrat domino Deo tuo, & decreto Judicis, seu ex decreto Judicis morietur vir ille (qua de re capite dictum secundo) Sacerdoti aiunt tribui sententiam definitivam, Judici autem, quem pro politico, ut scribere amant, Principe sumunt, Exequutionem in Contumaces. Cum interea certiffimum sit, in Ebraicis alissque versionibus vetustis nuperisque haberi tantum parilem sive Sacerdotis five Judicis qualicunque illic mentionem; quæ ex veterum scitis apud Talmudicos, juxta ea quæ dicta funt explicatur, nulla in eo Pontificis aut aliorum Judicum habita ratione præter Synedrii Magni Principem & Collegas, qui rem hanc Exequationi semper mandarent, & Vigintitriumvirale Synedrium à quo. ut ostensum est, mortis sententia, sed citra illic exequutionem, erat damnandus Contumax.

CAP. IV.

I. De Tribu integrâ reâ à Synedrio Magno solum judicanda. Et primo de Tribulium notione eorumque discrimine.

II. Ea de re textus Talmudicus.

III. Textûs illius sensus, apud Magistros, varius. Et de Tribu integrâ, seu majore ejus parte, Apostasiæ reâ. IV. De Tribuario hoc jure Consideratio.

Uod ad integram Tribum & res Tribuarias, quatenus Tribuarias, spectat (nam illuc ordo instituti deducit) advertendum est; Tribûs H 3 nomine

pende-

nomine intelligi aut cunctos unico ex Sanguine invicem Tribules, veluti Simeonitas vel Rubenitas à Simeone & Rubene, fingularum Tribuum autoribus, genus trahentes, id est tota Rubenitarum vel Simeonitarum stemmata quà tum à cæteris tum invicem ipsa sunt discriminata, aut Tribules unico ex Territorio quod incolerent, seu ex agris primò tributim assi-Numer. 36,7.3 gnatis denominatos. Scilicet, tametsi ex lege sacra sub initium distributionis Terræ sancta, non migrabat possessio filiorum Ifrael a tribu ad tribum, quoniam quisque de filiis Ifrael herebit in hereditate tribus patrum suorum, postmodum tamen per conjugia, venditiones, aliasque cessiones à tribulibus ex sanguine aliis, ad alios sapè translati sunt agri sub ipsum introitum assignati, & migrabat possessio à tribu ad tribum. Nam & receptissimum est Magistris, præceptum illud de non transferendis hæreditatibus à tribule aliquo in cum qui suæ ex sanguine tribûs non erat, vim obtinuisse באותו דור בלבד eo duntaxat in seculo quo natum est, ut nimirum in affignatione prima tribulium ex fanguine portiones invicem distinguerentur, qua de re alibib fusiùs diximus, Hinc igitur variatim passimque tribulibus ex sanguine demum ita commistis, ut nullius forsan in tribûs territorio primò affignato non essent qui ex alia tribu aut illuc migraffent aut illic orti essent complures, restabat nihilominus Territoriorum à primis Tribuum autoribus primaque affignatione denominatorum distinctio ejusmodi ut, tametsi tribules ex sanguine tabulis genealogicis accuratiùs designati invicem dignoscerentur atque inde, verbi gratia, tribus Judæ & Rubeniticæ nomina, qua majorum sanguinem spectabant, satis discernerentur (quemadmodum etiam de cæteris est dicendum) attamen eam Tribûs notionem, quæ sic ex sanguine seu stemmate

Lib. de frecell.

in Bonacap.18.

te

pendebat gentilitio, nemo non videt plurimum discrepasse ab ista quæ, ratione Territorii assignati, pariter indita, à Tribulibus diversi simul generis, pro rerum ac seculorum varietate, agrarias sive Judæ sive Rubenis aliarúmve tribuum portiones, fimul cum profelytis Justitiæ, occupantibus retinebatur. Adeo ut Rubenitici, Gaditici, Asheritici alisve tribules in Juda, exempli causa, territorio sedes habentes ratione territorii, licet non ex sanguine, pars essent tribus Judæ, atque hac notione itidem Levitæ quibus urbes affignatæ sunt in uniuscujusque Tribus territoriisa cum ea- " Numeras. dem in qua collocarentur tribu effent, domicilii seu territorii ratione, diversimodè censendi, cum interea ex sanguine unicam conficerent universi tribum. Simili ratione hodiéque passim Nationes earûmve partes aliò migrantes tum territorii in quod se conferunt nomen induunt, tum sanguinis insuper non rarò retinent. Tribus igitur nuncupare liceat, alias Perfonales, id est qui ex sanguine pendunt, alias Territoriales.

II. Duplici Tribulium notione ita præmissa, faciliùs capietur quid sibi velle quiverit Traditio de Tribu judicanda. Ea fic fe habeth, אין דנין את השבט Mifna tit. San-אלא בבר של עא Non judicabant Tribum alibi atque hedrin cap. 1. in Synedrio Septuagintauniusvirali. Sunt quidem viri Babylon.tit.ead. docti qui dubitanter locum hunc vertunt, non erant fol. 15,2. judicantes Tribum vel (ceptrum nisi domus judicii LXXI judicum, perinde ac si plane nescirent utrum Tribus an Sceptrum in Traditione illa intelligeretur. Sciunt quidem pueri & waw non solum Tribum sed etiam Sceptrum, Scipionem (eu Virgam denotare uti etiam pari- catholica veriter שם; unde ob homonymiam orta est dubia illa tatis lib.4. versio, idque apud Petrum Galatinume; cum interim cap.5.

mani-

manifestum sit ex utroque Talmude, Tribum duntaxat, non omninò Sceptrum, ibi innui. Nec quidem
Raymundus Martini, cujus plagiarius passim Galatinus, etiam ex eo heic versionem suam compilavit,
aliud præter, Non Judicabant Tribum, ut oportuit,
heic substituit². Carolus Sigonius, nec interim heic
compilando satis sidus, habet^b, Nemo judicabat Tribum, Sceptrum &c. nisi domus Judicii LXXI Judicum. Prima Galatini editio legit, Non judicabant Tribum, neque Sceptrum &c. nisi domus Judicii LXXI Judicum, quod posteà transit in Non erant Judicantes Tribum vel Sceptrum &c. Sed apage omninò Sceptrum,
quod meritò secere etiam viri docti qui rem hanc tetigerint.

Pugione Fidei part. 2. cap. 4. \$.4.

b De Rep. Hebraorum lib.6. cap.7.

Ann. 1518.

Gemar. Hierofolymit. ad tit. Sanbedrin cap.1. fol.19. col.2. Babylon. ibid. fol. 15

· Vide Fosus 21,51.

Gem. Babylon.
jam cit. Maimonid. balach.
Sanhedrin
cop. 5. Mofes
M kotzi præcept. affirm. 97.
fol. 187. col. 1.

& Deuter. 17 ,2.

i 1bid. 13,12.

III. Quænam verò Traditionis istius mens esset, non satis convenit inter se Talmudicisd. Fuere qui de שבטים Phylarchis seu Tribuum Principibus rei capitalis reis voluerunt intelligi, ut Rabbi Mathaniah : alii, שבין שני שבשים de controversia inter binas tribus exorta. Veluti de finibus regundis, id genus aliis. Unde & agrorum affignationi illi, Josuæ tempore, Tribuariæ amplissimi hujus Synedrii accessisse aiunt autoritatem. Receptior autem est sententiaf Tribum sumendam esse heic potisimùm pro השבש שהודח Tribu apostasia rea, scu qua; relicto veri Numinis cultu, idololatriam resicto veri Numinis cultu, idololatriam resicultura seu sponte amplexa effet. Cum enim binæ leges fint infigniores quibus idololatræ generatim erant puniendi; altera quâ privatus quisques, altera quâ civitash rea, atque horum nominum alterutro universos, quantum ad hanc rem, satis comprehendi vellent, exceptis tantum eis qui Tribus, juxta ea quæ dicentur, nomine veniebant, cumque privati in Synedriis Mino-

i-

15,

nt,

en-

riis

no-

Minoribus judicium subirent, civitas verò non alibi atque in Synedrio Magno, ut mox ostendetur; inde evenit ut Tribum, utpote civitate multo digniorem, neque Synedrii alicujus minoris ditioni, ex sui natura, subditam, in Magno judicandam statuerent. R. Obadias Bartenorius ad Misnam jam antè de Tribu ci-טל שבט שעברו עו ובמויר אין, inquir, רובו דנין אלא בבר של עא דכתיב והציאת את האיש ההיא או את האשה ההיא אל שעריך איש ואשה מוציא אל שערוך ואי אתה מיציא את השבט אל שעריך אלא ותרור בבית דין הגרור Intelligendum eft de Multitudine seu parte majori Tribus Idololatrie, seu cultus extranei, ponte rea. Scilicet eam non alibi judicabant quam in Synedrio Septuagintaunius virali. Nam scriptum est (de privato sic reo2) & educes virum illum aut faminam Deut. 17,5. illam ad portas thas (feu ut habet Chaldaus לתרט בירה מינך ad portam Synedrii tui, quod de Synedriis Minoribus capitur) virum aut fæminam educes ad portas tuas (nempe privatos reos) sed Tribum non educes ad portas tuas sed ad Synedrium Magnum. Ita tam de majori parte quam de Tribu integra interpretatur ille. Maimonides autem ad eandem Misnam, שבט דין הוא שיורח כלו ואין רנין איתו אלא בבר הגרול לפי שנאמר הכתיב והוציאתם את האיש הוא וגי היחידים בלבר כנין איש ואשה הם שנהרגים בשעריך בבר של שלשה ועשרים אבל כל השבט לא אלא בבר הנדור Fudicium Tribûs heic intelligendum, si apostasie rea fuerit eatota. Tunc alibi quam in Synedrio Magno judicanda non erat. Quoniam in Scriptura dicitur', & edu- b Ibid. ces virum illum aut fæminam illam &c. Unde elicitum est, privatos tantum morte plectendos in portis tuis, seu in Synedries Vigintitrium viralibus. Totam autem Tribum non alibi atque in Synedrio Magno. Alii item de vou Sanhedrin cap. Die seu Tribn integra loquuntur. IV. Sed

1. fol- 15.2.

1 In Epit. Talm. doctrina.

IV. Sed quoniam in judiciis non rarò totius seu omnium & majoris partis fimilis est ratio, ideò indiscriminatim, puto, totam & majorem partem hac in re sie memorari. Et Paulus Ricciusa sensum Misnæ reddere volens, vertit judicantur per magnum Hierosolyma unius & Septuaginta Senatorum consilium ea qua ad unius tribus multitudinem fectant. Quin & infignem Tribus partem quæ vires Vigintitriumvirales seu Synedriorum Minorum imperium excederet, æquè verisimile est ad Synedrii Magni jurisdictionem attinuisse; quod ex eis quæ capite seguuntur proximo satis est eliciendum. Jam verò illud de apostassa non tam pro eo quod integram de Tribu mentem Misnæ explicat capio, quam pro illustriori exemplo quo, ante alia, res ad Tribum aliquam five unicam five plures spectantes denotarentur itidem ad Synedrium Magnum attinere. Neque opinor dubitandum est, quin Tribus quælibet, quoties de rebus tribuariis, quà tribuariis, disceptandum decernendumque effet, non Minori alicui sed huic Synedrio duntaxat subesset. Nam quod habent aliqui de Synedriis Ordinariis seu Vigintitriumviralibus quæ Tribubus singulis, essque integris, ptæficerentur (qualia, in Platonis republica Magneticab, 700 2 φυλας δικαςπεια) plane rejiciendum, ut & superius monitum. Neque sanè, quanquam ejusmodi fuissent Synedria, controversiæ inter Tribus invicem exortæ, ab eorum aliquo rite definiri quibant. Non enim erant omninò res alterius Tribûs ab alterius judicibus decidendæ extra Hierosolyma, ut etiam è Magistris est ostensum. Arque ut plurimi veteris Græciæ populi, unico Amphictyonum Synedrio in litibus inter eos invicem subortis rantum suberant, hodiéque passim provinciæ complures integræ earúmque tribunalia qualiacunque moderatores habent summos in unico

De legibus

: Lib. 2. cap. 14.

unico aliquo tribunali omnium supremo, ita, ni fallor, Tribus fingulæ, quatenus provinciæ erant fingulares parisque invicem juris, huic unico urpote Synedriorum Ordinariorum omnium supremo jure parebant. Idque tum quà Personales, tum quà Territoriales fuere. Quà Personales; veluti si tota Tribus majórve ejus pars, ubicunque sedes habens, à vero cultu ad idololatriam defecerat, seu quid aliud patrârat vindice dignum. Tantæ enim universatis flagitia ac delica Vigintitriumviralium Synedriorum jurisdictionem, qua scilicet in tanti corporis membra diffunderentur, nimiùm superabant. Simile forsan dicendum, quoties, instaurata post calamitates republica, intermissus Tribus Leviticæ decimarum proventus ex ejuldem actione effet instaurandus. Nam quà instaurandus erat, ob singulare Tribus hujus jus, generatim proventus hic, judicium plane de Tribu integra, qua singularis erat Tribus, ferebatur. Quà Territoriales; veluti, quoties agros huic vel illi Tribui primò affignatos occupantes, five sanguine inter se puri sive, ut dictum est, commisti, aut à vero cultu defecissent, aut de Territorii sui limitibus seu confiniis, aut de Levitarum in eo Urbium numero aut de ipsarum suburbioramve amplitudine &, si quæ funt, id genus aliis controversiam movissent. Hæc enim cuncta juris erant Tribuarii & ad Tribus attinuere, quà integræ funt adinvicem distinctæ disterminatæque. Qua autem ratione major de qua loquuntur Tribus pars five Personalis five Territorialis dignoscenda esset ex eis quæ mox de Civitate deficiente ejusve majore parte dicemus, intelligendum est. Uti etiam forfan alia que ad ordinem heic in actione apostasiæ judicarium arque pænæ genus attinent. Nam tametsi, velut ex lege sacra, de privato quopiam,

am, à vero cultu deficiente, fimilem Tribûs apostafiam puniri etiam quoquo modo à Synedrio Magno, ut oftensum est, statuant, attamen quoniam, ratione universitatis seu multitudinis, Tribus ad Civitatem ex civium aliquot persuasione seu impulsu (cujus expressa in lege sacra de Civitate mentio in causa est cur ipsam criminis naturam ex illa q æ ad privati apostasiam qualemcunque, etiam absque aliorum impulsu, attinet, desumerent) apostasiæ ream propiùs multò quam ad privatum accedit, ideo ordinem judicii ac pœnam potiùs qualis ex lege quâ civitas deficiens tenebatur, adhibenda est, in Tribu judicanda 2 Gloff, Talmud, voluere nonnulli usurpari, aliish intereà pænam Tribus non aliam fuiffe atque hominum privatorum, id est Lapidum non Gladii, asserentibus; quorum quidem sententiam receptior videtur. Ejusce autem ratio ex eis quæ capite proximo exhibentur satis erit manifesta.

Babylon. tit. Sanhedrin fol. 15,2.

Maimonid halach. Aboda Zara cap. 4.

CAP. V.

I. Leges Sacra de Urbe Apostasiæ rea. Sensus inde Talmudicorum generalis, quà ad Jurisdictionem tantum Synedrii Magni attinuit.

II. De Civium seductorum Numero ac Qualitate. Varians de Majore parte lectio apud Maimonidem.

III. Qualesnam Civitates, Legibus illis, de Apostasia reatu, continerentur. Nec Refugii Civitates, nec Hicrosolyma.

IV. Urbem Maritimam aut Limitaneam legibus illis non teneri.

V. Neque ullam nisi in Persuasionis formula adhiberetur numerus pluralis, atque etiam cives persuasi Idolum aliquod inde palam coluiffent.

VI. Modus

VI. Modus & Ordo Judicii & Executionis. Personarum, in Urbe discrimen, Reorum, Innocentium, Advenarum, Hospitum, Vicinorum.

VII. De Bonis Urbis seducta, Civium, Aliorum, Sa-

cris.

VIII. De Urbe ipfa non instauranda. Universitatis populi fudicium in Ezræ Synedrio Magno.

Ex sacra est; Si audieris in una urbium tua- Deuter. 13,12. rum quas dominus deus dat tibi ut habites in eis, dicentem (seu dicentes aliquos) Egressi sunt viri filii Belial scu impii de medio tui virin id est & averterunt, seu impulerunt, habitatores urbis sue dicentes, eamus & serviamus diis alienis quos ignoratis, seu non novistis; debes inquirere, investigare & interrogare diligenter, & ecce fi verum est verbum istud & certum, quod facta sit abominatio ista in medio tui; percutiendo percuties habitatores civitatis illius in ore gladii, & delebis seu veluti anathema perdes (Septuaginta, αναθέματι αναθεματιείτε anathemate anathematizabitis) eam, etiam jumenta seu pecora ejus in oregladii. Universam autem pradam ejus (vulgata; quicquid supellectilis fuerit) congregabis in plateam ejus, & combures civitatem illam igne & universam pradam ejus per totum, ut sit tumulus sempiternus (Chaldaus, In בוד tumulus devastationis, LXX. C בשנו מסונות לש בוג ד aiwra, & erit inhabitabilis in perpetuum) nec readificetur amplius. Nec herebit in manu tua quisquam de anathemate illo, ut avertatur dominus ab tra furoris sui, & det tibi misericordias, misereaturque tui & multiplicet te sicut juravit patribus tuis. Tum qui incitaverint seu persuasionibus impulerint ad idololatriam, tum qui fic impulsi sint hac vides lege memorari. Binæ autem sunt prætereà leges cognatæ, quarum alterab se- bid, comm.6. ductor,

1 Ibid 17,2.

ad tit. Sanhedrin cap. 4. fo!. 50,1. Maimomid, bal, Aboda Zara, cap.4.

ductor, persuasor seu impulsor in idololatriam qualiscunque, alteraª idololatra quilibet fingularis nec civitatis nomine câ implicatus lapidandus erat, ídque regulariter ex sententia Vigintitriumvirali; unde evenit ut etiam qui in jam allata lege impulsores essent (idque tametsi ipsi à vero cultu non defecerint) 6 Gem. Babylon. itidem lapidandib fuerint. At verò Idololatrarum multitudo qualiscunque quoties aut civitatis corpus seu universitatem aut majorem ejus partem aut partem tam infignem ut vires Vigintitriumvirales seu Synedriorum Minorum imperium superaret, conficiebat, à Synedrio Magno tantum sed diversimodè coercebatur. Interdum nempè, sententia ex ejus autoritate (sed formula singulari ordinéque judicii hisce proprio) lata qua pœna ex jam dictis, in privatos, legibus, seu Lapidatione tantum infligebatur, interdum autem quâ horrendum illud in lege de Civitate à vero cultu deficiente supplicium erat exequendum. Diversitatem hanc ejusque rationem, ac rem integram manifestam faciemus dum Magistrorum ad legem hanc, de Civitate sic deficiente, Traditiones ac-Tit. Sanhedrin Curatiùs exhibemus. Verba Mifnæ funt; אין עישין אוויין אוויין אוויין אוויין אוויין אוויין אוויין עיר הנדחת אלא בבר של טא quod rectè quidem vertit Joannes Cochius, In nullam urbem sententia universalis apostasia fertur nisi ab hoc Fudicum collegio, id est Septuagintauniusvirali. Nimirum verba ipsa sonant, Non faciunt urbem impulsam seu aversam (à vero cultu) alibi quam in Synedrio Septuagintauniusvirali, id est non alibi ejusmodi apostasiæ eam damnant, ut inde pro urbe revera impulsa habeatur deled Halach Aboda aturque. Maimonidesd item; אין דנין עיר הנדחרת אלא בבר של עא שנ והוצאחם את האיש ההוא או את

Zua cap. 4.5.3.

cap. I.

האשה ההיא אשר עשו את הרבר הרע הזה אל טערוך יחידים נהרגין בבר של כל שער ושער ואין הפרוביז

נהרגיז

Lib.III.

בבר הגדור Sententia de Civitate apoftaha rea non alibi ferenda erat quam in Synedrio Septnagintauniufvirals. Nam & fcriptum eft; & educes illos Demer. 17,5. (in lege de privatis à vero cultu deficientibus) virum scilicet illum seu fæminam illam malum hoc perpetrantem ad portas tuas. Privati, seu homines singuli morte plectendi fuere à Synedriis quarumcunque portarum. Atqui universitates, non ex alia atque Synedrii Magni sententia. Tantundem aliib.

b Cotzenfis pracept. affirm.97. fol. 187. col. 1.

II. Complures autem fuere conditiones ac Temperamenta partim ex ipla facri sermonis ejúsque fyllabarum observatione strictiffima nata, partim ex majorum sciris introducta, sine quibus sententia in loci alicujus incolas ex hac lege non erate ferenda. Tam- Maimonid.baetsi defecerat civitas, nec tamen constiterat, im- lach. Aboda pulsores seu persuasores, quos muncupant, eam Zara cap-4. habuisse minimum binos, cosque viros, nec fæminas fol.41.col.162. nec minores, & tum concives tum contribules, hac Peliktha Zolege non tenebatur. Nimirum illud www viri impii tertha fol.73. de medio tut & habitatores arbis fue hoc postulasse ai- autem in Misna; unt. Pluralem impulsorum seu seductorum nume- & Gemara Barum & sexum sic indicari & alienæ urbis aliúsve tri- hedrin cap. 11. bus cives ita fecludi. Atque tunc reum, quatenus fe- folisi dis. ductor aut impulsor in judicium erat deducendus, ad legem illam de seductore unico attinuisse; quatenus verò civitas seducta defecerat, ad alteram de privatorum defectu. Quod autem de concivibus fimul etiam ac contribulibus dicitur, intelligendum tantum est de civitate unica à tribulibus binarum tribuum territorialium, eo quòd in earum confinio sedes haberet civitas, habitata. Nempe voluere ut si in ejusmodi civitate alterius tribûs cives impellerentur ad apostasiam ab alterius tantum aliquot civibus, rem

Sepher Siphri col. 2. Inprimis

a Gloff. ad citat. ad hanc legem nona attinuisse. Sed & ubi unius alicu-Gemaram. jus tribûs territorialis civitas erat, idem fuit ipsum bHalash, Aboda concivis & contribulis. Maimonides b hac de re:

אין העיר נעשית עיר הנרחת ער שיהיו מריחיה מתוכה, Zara cap. 4.5.2. ומאותו השבט שנ מקרבך ויריחו את יושבי עירם מדחיה שנים או יתר וידיחו ועד שידיחו בליטל וצאו אנשים בני ויהיו המנחיז ממאה וטר רובו של שבש אבל אם לא הודתו רובו של שבט דניז איתם כיחידים יושבי העיר לא כפר קטן ולא כרך גדול וכל פחות ממאדה כפר קטן ורובו של שבט כרך גדול וכך אם ההריחורה נשים או קשנים או שהדיחה יהיר! או שהורחה מעושה או שהורחו מאליהן או שהיו מרחיה מחוצה לה אין רנין בה דין עיר הנדחת אלא הרי הן כיחידים שעברו עכום סוקלין כל מי שעבר וממונן ליורשי הן כשאר הרוגי בית דין Non fit, neutiquam in judicio sumenda erat Urbs pro seducta (ex lege de urbe ita seducta superiùs memorata) nist seductores ejus ex ea essent & ex eadem tribu. Scribitur eum in lege, è medio tui & impulerunt habitatores civitatis sue; nec nisi seductores bini pluresve binis essent, juxta quod scriptum est (in lege) exierunt homines nequam & impulerunt habitantes civitatem fuam. Nec nisi seduxissent majorem ejus partem, & seducti à centum & inde major pars Tribus (illic) effet. Sed fi non defecerit major pars tribus (Urbanæ illius, five

"Videfis Gemar. Babylon tit. Sanhedrin cap. 11. fol. 111, 2. Mofes Mikatzi Pracept. Affirmut.15.

Personalis illic unicæ Tribûs partis sive Territorialis) indicandi erant hi tanquam privati seu singulares, (ecundum quod dicitur (in lege) Habitatores civitatis; Non ville (dicitur) parvule, nec urbis magna (integræ) Ubi enim pauciores erant Centenis velut villa parvula erat; ubi autem major Tribûs (habitantis) illie pars, ibi etiam urbs seu civitas magna seu integra (juxta civilem passim ferè majoris partis notionem) Ita etiam si sedusta eset civitas à Fæminis, aut Minori-

lic

ra

n)

ri-

145

lus, aut singulari quopiam, aut pars minor ultro defecislet, aut si seductio ab exteris fieret, non judicanda erat ut urbs seducta. Sed ut singulares habebantur seu privati qui sic idololatrie rei essent. Idololatra autem omnis La. pidibus obruendus erat, & bona ejus cedebant heredibus Tit. Sanhediin sus, uti & aliorum alias à Synedrio morte plexorum. cap. 11. Sensus horum habetur in Misnab, etiam & in Gemara b Fol. 111,2. Babylonia. Hierofolymitana autem, אישי עיר הנרחח "Tit.Sanhedrin נור לא כפר. עיר לא כפר. עיר לא כרך. והיא שתהא כחבשה יער cap.17. fol.29. נסות ברו ר מאיר. רבי יהורה אימר ממאה ועד רובו col.3. balacb.7. Viri civitatis seducta &c. Civitatis, non Villa; Civitatis, non Pagi. Atque ita intelligendum ut fuerint à Quinque & excreverunt ad Decem, juxta Rabbi Meir. Sed juxta Rabbi Fehuda, à Centum usque ad majorem Civitatis partem. Adjicitur, גרום ותושבין Profelytes & inquilinos, minimè partem majorem complere potuisse. Sed verò in loco è Maimonide allato, lectio varians est, non prætermittenda. Scilicet in illo, אבל אם לא הורח רובו של שבט וגו Sed finon defecerit major pars Tribus (urbanæ illius) &c. Ita quidem legitur in prima, quæ pervetusta est, ejusdem editione quæ sine Commentariis ullis notisve prodiit. Italetiam in amplioribus, cum commentariis, editionibus, quas & sequutus est doctissimus Vir, Dionysius Vossius, in tractarus illius Maimonidis editione sua. Sed verò in editionum Maimonidis ornatiorum ad-חסנמנעי נמצא כתוב אם הורח רובי מצא כתוב אם הספר ישן נמצא כתוב אם שר שבש in Codice veteri reperitur scriptum, si defecerit major pars Tribus, prætermisso x7 seu negatione. Atque ita quidem in perpulchro & vetusto codice ejus penes me MS. Quin & editio Josephi Karo non modo negationem rejiciit, sed etiam, in Ceseph Misna, expressim monet lectionem alteram illam cum negatione erratum esse; quod sanè nondum satis con-COXI

coxi nisi tribus heic juxta Maimonidem, ut in capite superiore, sumatur non de Tribulibus civitatis, sed de integra, ex duodecim, Tribu, cujus, juxta eum, pars major (scilicet universitate tota minor) pro privatis illic sumuntur, adeóque pro judicandis ex jure ad privatos, non Tribum. spectante. Certe de Universitatis heic integræ & Majoris discrimine alia sunt mihi fateor nondum satis extricata in Ordine & modo Judicii heic & Executionis quem moxa verbis ejusdem dabimus. Cæterum in Septuaginta legitur, Si audiveris &c. exierunt viri iniqui ex vobis, 2 a mesnσαν πανίας της καθοικέντας τ πίλιν αυτίβ, & averterunt universos incolas urbis sua, cum interim in Ebræo alissve versionibus nihil habebatur quod winiversos respondeat, aut majorem numerum, juxta Magistros in lege contineri neget.

vide Deut.19,9. & ibidem Farch. & Lyranum & J. Druf. ad Deut. cap.79.

* Deut. 13, 12.

d Ibid.

≥ 6.6.

* Sepher Siphri fol.41.col, 162. Pesiktha Zotertha fol. 73. 601.2.

Halach Aboda Za:3 cap.4. Bith habechira Sap.7.5.14.

III. Urbem autem seu Civitatem quamlibet Numer. 35,13. ex hac lege judicandam noluere. Nimirum non aliquam בטרי מקלט ex urbibus Afyli jure donatis; fex illisb in Sacra lege (ut aliqui volunt novem) præstitutis. Ratio adjicitur quia legise verba funt none עריך in una seu aliqua urbium tuarum. Urbes ad fugitivorum refugia destinatas seu jure Asyli donatas eo nomine generali venire nolebant, nec Hierosolyma hac lege teneri. Legis sacræ verba suntd, in una urbium tuarum quas Dominus deus dat tibi ut habites in eis seu ad habitandum ibi. Ad hac Magistrie, was בית דירה לבית ביתוד excipiuntur (ic Hierosolvma que non data sunt ut habitationis sedes fieret, promiscuæ scilicet; sed ut ibi Templum ædificaretur, 5.4. & Malach, peragerentur ab universis sacrificia, Terræ sanctæ metropolis effet, habitatio autem hisce tanium fieret accessoria. Quin & Maimonidess; דוא ירושלם נטשירו

עיר הנדחת לפי שלא נהלקה לשבטים (edin Hiero. solyma sententia, ex lege illa, ferenda non erat quoniam urbs ea Tribubus non est distributa. Non co modo 2 Pesikiha Zonec ac finem eundem quo urbes cæteræ Tribubus spar- tertha fol. 78. fim affignatæ; quod & aliis in rebusa aiunt. Alioquin erosolymitan, ad Tribubus Juda & Benjamin distributa effe scimus. tit. Sota cap. 9. Sed prærogativam ejulmodi, aliálque id genus, aut fol.23.col.3: Constitutionibus Ezraianis maxime deberi aut ejus- lach. Rotzach dem morum veterum instaurationi, in Talmude legi- cap 9.6 vide turb Babylonio.

IV. Neque urbem in Terræ sanctæ ac Territorii Kama cap.7. gentium vicinarum confinio, aut Maritimam, legibus fol.82,2. hisce damnari volebant. Misnac; שין עיר הנרחרו • Tit. Sanhedrin Lege apostasia generali damnanda non erat urbs cap. 1. in limitibus posita, seu urbs Terræ sanctæ limitanea aut maritima, aut שראל לכוחיים Gemay, Babyurbis limitanea inter Ifraelitas & Cutheos scu Gentiles. bylon. ad tit. Rationes adducuntur ex illo è medio tui, adeóque non 1. fol.16,2. ex agris limitaneis aut maritimis; iteme, כרי שלא יכנסו גוים ויחרבו את ארץ ישראר ne inde eveniret ut facilius irrumperent Gentiles & terram Ifraeliticam de- Zaracap.4. vastarent.

V. Locum item negabant legibus illis, nifi persuafores, impulsores, seductores, in ipsa persuadendi formula seu phrasi, numerum pluralem usurpassenti ve- s Maimonides luti eamus & serviamus diis alienis (quæ ipsa sunt Zara cap. 4.5.5. sacræ Legis verba) aut id genus aliud pluralitèr nec nisi ex ejusmodi persuasione, vero relicto cultu, deficientes cives aut idolum in cujus cultum eos persuaserant concives illi קבלו באלוה pro ipso numine accepissent cultuve aut Numini sanctissimo aut ipfi Idolo proprio או באחת מארבע עברורז aut aliquo culius quadruplicis genere, id est aut Adoratione,

col. 2. Gem. Hi-Maimonid. bainfra cap.8.

b Ad tit. Baba

Sanbedrin cap.

e Maimonid.halach. Aboda 5. 4. Celeph Milna ibidem.

Lib.2. de Jure Naturali & Gent. cap.1.

tione, aut Immolatione, aut Suffumigatione, aut Libamine, coluissent. Nimirùm ut alibia susiùs monemus, extra hæc Idololatriæ genera, non ultimum supplicium sed alia pœnarum genera subibant Israelitæ. Prætereà, Trinæ urbes invicem vicinæ ex hac lege non erant delendæ; non scilicet supra binas sic vicinas. Nec plures and ex autoritate Synedrii mnius, quod puto intelligendum unius Synedrii Magni principis tempore. Urbs igitur apostasiæ rea absque Temperamentorum seu Conditionum jam dictorum ratione, non omninò erat ex legibus illis de Urbe seu civium Universitatis parte saltem majori judicanda, sed ex illa quæ ad privatos hominésque singulos attinet, adeóque nec Gladio sed Lapidatione plectendi cives, nec urbs delenda.

VI. Quoniam tamen qualiscunque apostasia generalis, seu quæ hominum multitudinem invaserat, provincialium seu Synedriorum Minorum vires, quod aliter fieri nequibat, excedere potuisset, ideo five ex hac lege de Civium universitate illa civili five altera illa de privatis ac fingulis hominibus res esset definienda, ordo Iudicii atque Executionis ex autoritate Synedrii Magni pendebat atque inde ritu solenni emanavit. Is erat ejusmodi, ut, cognità rei veritate temperamentisque jam dictis accurate perpenfis, aut ex hac aut illa legum superius allatarum, prout res ipsa ferebat, dijudicarent. Judicium autem hoc aut ad Personas attinuit, aut ad Res. De Personis, rem integram sic ad veterum mentem enarrat optime Maimonidesb; זוהיאך דין עיר הנדת בומן שתחיה ראויה להעשות עיר הנרחת ב" הגרול שולחין ורורשין וחוקרין עד שידעו בראיה ברורח שהורחה כר העיר או רובה יחזרו לעז אחר כך שולחיז להם שני

* Hal. Aboda Zara cap. 4.5.6.

תלמידי חכמים לחזהירם ולהחזירם אם חזרו וטשו תשובה מוטב ואם עמדו באולתם בר מצוין לכל ישראר לעלות עליהן לצבא והן צרין עליהן ועורכין עמהם מלחמה טד שחבקע העיר כשחבקע מיד מרבין להן בתי דינין ודנין אותם כל מי שבאו עליו שני עדים שעבר על אחר שהתרו אותו מפרישין אותו נמצא כל העוברים מיטושה סימליז אותן ושאר העיר ניצול נמצאו רובה מעלין אותן לבר הגדול וגומרים דינם והורגין כל אילו שעבדו בסייף ומכין את כל נפש אדם אשר בה לפי חרב טף ונשים אם הורחה כולה ואם נמצאו העוברים רובה מכין את כל הטף והנשיכם של עובדים לפי חרב. ובין שהורחה כולה בין שהירחה רובה סיקלין את מריחירה Ordo fudicii quod ad urbem apostasia ream attinuit, hujusmodi erat. Si quando visum erat de ejusmodi urbe cognoscere (quoties nempe fama apostasiæ generalis percrebuit) Synedrium Magnum, misis primo qui, diligentisimà habità pervestigatione, ex evidentia rei, certius facerent, sive universitatem sive majorem partem urbis defecisse ad idololatriam. Dein ad eam mittebat binos Sapientia studiosos seu judiciaria dignitatis saltem candidatos, qui & monitorum officium prastarent & adbonam mentem si fieri posset reducerent. Si urbs ad verum cultum redux resipisceret, res se bene habuit. At verò se stultitia (ua tenax perseveraret, Synedrium jubebat populum Ifraeliticum vi militari eam adgredi qui eam obsidione copisque bellicis (si aliter res peragi nequibat) adortus tandem irrumpebat. Quo facto confestim Synedria compluria ibi ab eo constituebantur qui eos in jus vocarent. In caufa bac cognoscenda, quotquot bini testes 1dololatrie reos assererent fuisse postquam monerentur, seorsim collocabantur. Hi, si minorem duntaxat partem civitatis conficerent, lapidandi erant (ex lege nempe de fingulis apostatis, non ex ea quæ ad universitatem civium spectabat) cateris pana omnino liberis. Quod si

pars ii major effent, ablegandi erant ad Synedrium Magnum in quo peragendum erat corum judicium. Nimirum Gladio interficiendi erant universi sie apostasia rei. Quin si urbs universa sic reaesset, gladio similiter percutiendus erat quilibet in ea bomo, etiam parvuli & fæmina. Sin vero pars tantum major, gladio percutiendi erant parvuli & fæminæ (uxores) cuncta eorum qui defecerant. Sive vero urbs universa sive pars major defecisset, persuasores seu impulsores ipsi lapidandi fuere. Sic ille. Adjicit deina, שיירה העוברת ממקום למקום אם טברח בעיר הנדהת והורחה עמה אם שהתה שם ל' יום נהרגין בסייף וממינם אבר ואם לאו הן בסקילה יממונן ליורשיהן vertit Dionysius Vossius, Peregrinantes si dum per urbem seductam transeunt, pariter feducantur, post moram corum triginta dierum, Gladio necantur & facultates amittunt. Sin tantam in ea moram non traxerint, ipsi quidem lapidibus obruuntur; Bona verò haredibus cedunt. Quod Maimonidi est , ourro, turmam transeuntium fignificans, in Misna est הגמלח מקום למקום העיברת ממקום למקום למקום למקום transeuntes à loco ad locum. Res quæ in hoc venere judicium aut Bona fuere quæ in urbe seu civium erant, aut Urbs ipfa.

VII. Tam Bona quàm Urbs ipsa comburenda suit, ex legis sermone; gladio primò percussis etiam Jumentis brutssque omnimodis; temperamentorum aliquot quæ statim insequentur ratione semper habità. Bona autem (quæ hw id est tam prada quàm supellex nuncupantur) non alibi atque in platea ejus, seu loco ampliori qui eorum capax, seu in soro. Quin si fortè deesset urbi platea ejusmodi, ne à legis verbis discederent, ante combustionem, locum ita capacem intra urbem aptabant. Si in suburbiis forum seu platea

Halash. Aboda Zara cap. 4.5.9. & Misn. tit. Sanhedrin cap. 11. 6.5.

platea effet idonea, ea ita muro incingenda erat, ut intra urbem inde ejusque pars haberetur. Nec solum eorum qui gladio puniti, seu deficientium Bona, sed Fustorum etiam (uti appellant) id est corum qui cum majore parte non defecerant, ibi reperta, igne sic consumenda erant. Non tamen Deposita, Pignora, ali- 6.10 Misas ave id genus quæ eorum erant qui non istius urbis cives. Quoniam scilicet diciturin lege, שללה ולא שלר חבירתה supellex ejus non alterius cujuspiam. Licuit autem deficientium Bona, quacunque in civitate alia reperta, in rogum congerere. Quod tamen si non sieret, ea ad hæredes eorum transibant; nec anathematis heic nomine seu rerum humanis apud eos usibus exemtarum continebantur. Excipiebantur etiam. præter jam dica, Arbores, in urbe crescentes earumque fructus nondum decerpti, similique ratione ca. pilli nondum detonsii, etiam & res sacræ; distinctione tamen de hisce adhibità. Si quæ animalia ibi reperirentur ad altare ex voto immolanda, aut bona templi fabricæ devota, hæc primò redemta in rogum erant conjicienda, illa cum cæteris gladio percutienda comburendaque. Oblationes, id genus cætera, quæ jam in Sacerdotis alicujus bonis, in putredinem seponebantur, nec combusta sed humanis usibus, ut anathemata, interdicta. Quæ tamen si nondum in Sacerdotis sed Israelitæ seu Laici, à quo Sacerdos nondum acceperat, bonis censerentur, יחנו לכהן של מדינה אחרת מפני שהן נכסי שמים וקידשתן קדושת gun dabant eis Sacerdott alicujus alius urbis, quoniam erant sic bona ipsius Numinis & suam in seipsis retinebant sanctitatem. Nam observant, שללה ולא שלר www supellectilem ejus, non supellectilem Numinis contineri in lege sacra. Decimam autem secundam & Scripta sacra in urbe ejusmodi reperta itidem recondebant

Maimonides ha'ach. Aboda Zara cap. 4. tu. Sanhedrin

condebant humanisque usibus eximebant, nec comburi volebant.

VIII. Urbs ipfa sic deleta nunquam instauranda erat, ex ipsa legesacra. Qui instauratum iret, uti etiam qui rebus sic interdictis, seu anathemate, ut bonis aliis uteretur, verberibus erat puniendus. Caterum tametsi Urbs ibi nova extrui non debebat, sas fuit nihilominus ejusdem locum omnigeno arborum, fruticum, herbarum genere conserere hortósque ibi plantare, quod expressim complures dicunt. Forsan etiam ædificia adjicere, modo in urbem non excrefcerent. Nam fignantiùs fcribunta, לא נבנה עור חסות משהירת non amplius adificetur in pristinum statum. Neque aliter interpretantur illi sacrum de tumulo cap.4. Pefiktha sempiterno in quem redigenda erat sermonem. Cum intereà aliib adeò tumulum fore sempiternum velint, ut nec columbarium seu quid ejusmodi aliud, nec hortos aut pomaria statuant ibi unquam permittenda. & vide Gemai. Eis que hactenus dicta sunt de Tribu & Urbe ad Imperium & Jurisdictionem Synedrii Magni solum attinentibus adjungantur quæ apud Ezram occurrunt de populo convocando & uxoribus exteris quibus se conjunxerat ejiciendis. Universitas ibi judicatur & (si rectè libro superiori conjecimus) in ipso Synedrio tunc temporis Magno. Neque in foris seu Synedriis ordinariis fieri potuit, ut eorum aliquod præter hoc, quod omnia supereminebat, populi Universitatem seu insigniorem ejusce partem judicaret.

Mifnatit.Sanhedrin cap. 11. Maimonid. hal. Aboda Zara Zotertha fol. 73. col.3.

b Sepher Siphri fol.41.col.103. Babylon. ad tit. Sanhedrin cap. 11. fol. 113,1.

CAP. VI.

I. Pseudopropheta qualisnam esset, cujus Judicium Synedrio Magno proprium.

io

iis

c,

ium

De

II. De Prophetis fide habenda, maxime, de rebus Præsentibus.

III. De Futuris quomodo Prophetæ babenda Fides. Pleudopropheta Pœna.

IV. Testimonia aliquot Scriptura de Judicio Pseudoprophetæ, quo nomine volunt aliqui D. N. Jesum Christum in Synedrium Magnum deductum.

Llud etiam in scitis habent receptissimum; TN דנין נניא השקר אלא בבר של עיא fudicandus non erat Propheta mendax seu Pseudopropheta alibi 1. Maimonid. atque in Synedrio Septuagintanniusvirali. Quod balach. Aboda ut rite capiatur, monendum est, de diversa Prophe- Moses Mikotzi tæ notione; non Pseudoprophetam heic intelligi Pracept. Affirquicunque in novam hærefin seu alienum cultum mat. 97. five populum five fingulos Israelitas incitaret, humanum duntaxat obtendens ingenium ac doctrinam fimul cum interpretatione fibi sectariisve peculiari, aut tantum qui Futura aut qui Futura semper falso prædicerer, sed Pseudoprophetam tantummodò qui aut veri Numinis aut Idoli fibi dictata fimulans, five in alenum cultum five in hærefim quempiam inde incitaret sive inde futura etiam prædiceret. Etiam quicquid ex idoli autoritate præmoneret, tametsi res ipsa licita aliàs effet nec à vero cultu dissona, pro Pseudopropheta nihilominus habebatur. Adeo ut Prophetæ hujusmodi falsitas non tam ex re de qua locutus est, quam five ex falso Numinis veri sive ex vero falsove Numinis falsi obtentu esset decernenda. Etenim si quis, etiam aliàs Propheta, quempiam absque hujusmodi obtentu in Idololatriam seu extraneum cultum persuaserat, lege illab solummodo tene- Deuter. 1336. batur qua quilibet alius è vulgo seductor. Quin & lapidationis poena is erat puniendus, idque ex senten-

Sanhedrin cap. Zara cap. 5.

tia

tia Synedrii cui suberat Vigintitriumviralis. At si accederet obtentus ejusinodi, judicium in eum extra Synedrium Magnum neutiquam erat ferendum, nec aliâ præter Strangulationem pænå ipse afficiendus.

Bemer. 18,20. Lex aita, Propheta qui prasumserit loqui (seu ut vulgata, arrogantia depravatus voluerit loqui) verbum in nomine meo quod ego illi non pracepi ut loqueretur, & qui loquitur in nomine deorum alienorum, morietur probenec. 13,1. pheta ille. Alibique proximè ante legem de seductore

בירו שמים המתנבא מה שלא שמע ומה שלא נאמר לו יהמתנבא בשם עו מיתתו בירי ארם הכובש ארת נבואתו והמוותר על דברי נביא ונביא שעבר על דברי עצמו נבואתו והמוותר על דברי נביא ונביא שעבר על דברי עצמו Traditio eft Rabbinica; in re prophetali triplex effe hominum genus quod judicio humano puniendum eft, & triplex itidem quod divino scu calitùs

Ad tit. Sanhedrin cap. 10. fol. 89, 1.

punitur. Qui prophetat id quod non audivit (exemplum Regum 22,11. ejusmodi pseudoprophetæ afferunt ex illo de Zede-& 2 Paralip. kia Ben Chenana) & qui quod non illi, sed alteri cui-

piam, tantum dictum est (hujus exemplum ex illo de Hierem. 28,11. Chanania Ben Azur) & qui nomine Idoli prophetat (veluti prophetæ Baal) judicio is puniendus est humano. Qui autem Prophetiam suam supprimit (veluti Jonas!)

Jonas 1.3. Qui autem Prophetiam suam supprimit (veluti Jonas)

G qui Propheta verba spernit, aut suiipsius verba

non observat, calitus puniendus est. Idem fere in Gemara altera, alibique apud Magistros. Priora igitur Hicrosolymit. genera Tria Pseudoprophetarum in Synedrio Magno judicanda erant.

II. Quod autem legi adjicitur, Sib dixeris in corde tuo, quomodo scire poterimus verbum quod non loquutus est Dominus? quando scilicet Propheta loquitur in nomine Domini, & non fuerit verbum seu res illa nec evenerit, verbum illud est quod Dominus non est loquutus. Sed ex prasumtione loquutus est propheta. Non timebis ab illo ; illud interpretantur de re à quoquam, velut à Douter.18,21. Propheta, qualem diximus, pronuntiata, five quæ Mosaicis institutis, quæ scilicet jam antea erant, effet adversa aut discors, sive quæ simpliciter esset futura, neque illis omnino adversa; hoc adjecto interim temperamento, Prophetam pierate aliàs ac justitià celebrem etiam in rebus quæ Mosaicis institutis pro re nata tantum feu לפי שער pro fingulari temporis necesitate adversarentur nec in legem perpetuam transirent, credendum. Jarchius ibi, ut ex, Numinis dictatis; ídque ad veterum mentem, אני אומר כבר נצטוו שאם בא הריחך מאחת מכל המצות לא תשמע לו אלא אם כז מומחה הוא לך שהיא צריק גמור כנון אלהיו בהר הכרמר שהקריב בבמה בשעת איסר הבמות כדי לגדור את ישראר הכל לפי צורך שעה וסייג הפרוצה לכך נאמר אליו חשמעין Dico ego; jam in praceptis habetur, si advenerit (propheta) ut te in defectionem ab aliquo praceptorum impellat, non audias eum, nisi scilicet spectatisimus tibi sit ipse & justitie vir integra; quemadmodum Elias in monte Carmeli qui obtulit in excelfo, etiam quando excelfa interdi- " I Regum 18. cta fuere, ut nimirum temporis necessitate ductus labantes res Israelis instaurando tueretur unde etiam is eriti au- d Dent. 18,15. diendus. Cum autem Prophetæ verba fierent aut de

ad tit. Sanhedrin cap. 18. fol. 30. Col. 2. Maimonides balach. Jefudi Thora cap. 9. &c. Aboda Zara cap. 5. Cotzenfis pracept. negat. 32, 33 &c. Farch. ad Deuter. 18.

Maimonid.
1 a'ash. Jesudi
Tora cap. 7,8,
9,10. & suprà
citat. Ecmaris.
& de natura
prophetia consulas More Nebochim par. 2.
cap, 36 & c.

Numer. 12,8.

præsentibus aut futuris, ipsumque Prophetæ munus ac qualitas aut in Mole cernatur aut in cæteris qui eum sunt sequuti; aiunta Mosem plane à cæteris inprimis ex hoc effe discriminandum, quòd ei loqueretur Numen sanctiffimum אל פה אל ore ad os, nec videret iplo בחידה או במשר in anigmate aut parabola fed כל דבר טל בוריו rem unamquamque manifefto ac aperie, cæteris verò per Angelos Deum esse loquutum ipsosque vidisse in ænigmate & parabola, Animásque eorum, postquam moribus sanctissimis ac mente defæcatissima se dignos, prophetiæ munere, reddentes Spiritum sanctum acceperant, evectas effe in dignitatem Angelorum qui ignei dicuntur, atque eorum ministerio res illis à Deo patefactas. Quod autem ad Præsentia, in fide prophetis habenda, attinet; illud in universum pronuntiant, Pseudoprophetam esse censendum quicunque prophetia obtenderet id quod legem Mosaicam solveret, quam sempiternam fore idque ex primario instituto cœlitùs accepto credunt. Idem itidem de eo qui aut non sempiternam esse eam, ut propheta, doceret, aut ejusdem caput aliquod non diutiùs obligare, novúmque esse ex autoritate Numinis adjiciendum. At verò jam è Jarchio allatæ exceptioni consentiunt, de re nata seu temporis necessitate, distinctione tamen adhibita. Nimirum prophetæ alias probatissimo etiam credendum, & quod dixerit sequendum fuisse, tametsi legem violari ex autoritate Numinis juffisset, modò nec in cultum omninò extraneum (qui semper excipiendus erat) quempiam adigeret, nec abolitionem seu solutionem legis seu ejusdem capitis alicujus introducerer, sed tantum '97 myw pro temporis necessitate, ut Elias, in Carmelo, id faciendum vellet cui nec cultus aliquis extraneus seu idololatria, nec autoritatis alicujus legis Mosaica abolitio

u

abolitio ineffet. לפי שעה שומעין לו בכר quoties pro temporis necessitate, aut pro re nata tantum loquebatur ejulmodi propheta, in omnibus erat audiendus; nec Pseudopropheta eo nomine habendus. Atque sic intelligunt id quod in lege sacraa de fide Prophetæ ha- Deuter. 18, 15 benda continetur; quantum ad Præsentia attineret.

III. Futurorum Prophetæ Fides, ex eventu pendebat, sed cum hisce temperamentis. Si complura prædixerat Bona, quorum pars tantum aliqua evenifset, nec omnia, in Pseudoprophetis habebatur, quod de Tempore & Loco etiam in Prophetia assignato est intelligendum. Si famem, pestem, bellum, id genus alias calamitates seu Mala prædixerat, tametsi non evenirent, pseudopropheta nihilominus neutiquam censebatur. Rationem afferunt diversitatis. Ubi bona prædicta non evenirent, בירוע שהוא נביא השקר inde manifestum fiebat quod effet Pseudopropheta, quoniam כל דבר טובה שיגוור האל אפילו על תנאי regulariter אינו חוור quodeunque decreverit Deus de Bono eventuro id aliter se habere nequit, seu sententiam ipse non rescindit. At verò aliter se rem in Malis seu calamitatibus prædictis habuisse volunt. Quoniam tardus ad vindictam & misericors est Deus ; & forte pænitentia ducti ii in quos prædixerat ad bonam mentem redierant, ideo אין בזה הכחשה לנבואתו ואין אומרין הנה מו דבר ולא בא non inde mendacii erat Prophetia ejusmodi damnanda, neque eum velut hallucinatum suggilla-ברברי השובה בלבר יבחן הנביא bant.Unde habent & illud ex bono tantummodo pradicto Propheta dijudicabatur, in futuris scilicet prædicendis, exemplumque afferunt illud heic etiam Chanania Ben Azur. Addunt item, 1701em 28,114 נביא שהעיד לו נביא אחר שהוא נביא הרי הוא בחזקרת Propheta qui testem sibi habet prophetam alterum

(jant-

(jam probatum) prasumitur esse propheta verax. Universi antem, juxta ea quæ dicta sunt, in pseudoprophetis habiti, ex sententia duntaxat Synedrii Magni, Strangulatione plectendi fuere.

* cap.38.4 &c.

De Jure Pacis
Billi lib. 1.
cap. 3. \$.20. &
ad Matthei
cap. 5. pag. 81.

· Jeremiæ cap. 26,8.

IV. Ad judicium Synedrii Magni, in Pseudoprophetam ferendum, attinet illud quod habetur apud Jeremiama de se in jus vocato & in lacum conjecto; ubi Hugo Grotiusb verba illa, ecce ipse in manibus vestris est, explicat in manibus Synedrii cujus est judicare de Propheta vero aut fallo. Item huc referendum illud quod de eodem propheta velut pro falso apud Judæos suos habito, præcedite, Factumque est cum consummasset Feremias, loquens que praceperat Dominus loqui ad cunctum populum, apprehenderunt eum Sacerdotes & Propheta atque cunctus populus (ubi Hugo Grotius; nempe o grampes & iepe cui prehendendi in Templojus erat, assentientibus Sacerdotibus qui aderant & prophetis, plebe autem obsecundante) dicentes, morte morieris. Et quare prophetasti in nomine Domini, dicens, sicut Silo erit domus ista, & civitas ista devastabitur, eritque absque habitatore? Et congregatus est universus populus ad Feremiam in domo Domini. Et audientes Principes (שריש) Fude (Grotius, Senatores Magni Synedrii ad quos pertinebat judicium de propheta vero aut falso) verba ista, ascenderunt de domo Regis in domum Domini, sederuntque in ostio porte Domini nova. (Grotius, adificate à Fothamo II Reg. XV. 35. Il Paralip. XXVII.3. Eam fuisse ad Orientem ait hic Chaldaus. At Maimonides curiam hujus Synedrii ad Occidentem locat. Verum nihil mirum, eum conventus locum in Templo secundo fuisse translatum; & de loco Synedrii Magni diximus libro Secundo) Duxerunt autem Sacerdo. tes & Propheta ad Principes & ad cunctum populum, loquentes;

quentes; fudicium mortis est viro huic, quoniam Prophetat contracivitatem istam, sicut auribus vestris audivifis &c. Etiam Principes (D'u) postmodum ibi pro majore parte Synedrii fumit Grotius, uti & אנשים viros è Presbyteris Terra pro Synedris ejusdem. Aliud ibia de Michea propheta, velut comm. 19. Synedrii, nomine totius Judæ seu populi cujus vices sustinebant (ut inferius ostendetur) Jurisdictioni obnoxio, huc etiam attinet. Quin & Jurisdictionem Synedrii hanc fingularem nonnullib existimarunt b J. Drufius spectaffe D.N. Jesum Christum, ubis ait, con codéxe- Praterit ad Tal mogonthe Znoheday of Tepurahine, non capit, feu & ad Luc. 13. fieri non potest Prophetam perire (morte plecti) extra 33. & Frede-Hierosolyma, ubi Synedrii illius sedes. Atque alia id deic Spanheim. genus ex Evangeliis statim memorata illuc itidem vangelie.part. 3. trahunt. Cum autem apud Hieronymumd habeatur, Bub. 139. pag. Constituti erant in populo Judeorum Sacerdotales gradus, qui Prophetas Pseudoprophetasque discernerent, boc est in- "Luc. 13,33. telligerent qui de Dei fritu loquerentur, qui de contrario. d Lib. z. in E-Legamus Hieremiam; Sacerdotalium ad hanc rem saiam cap.3. graduum apud Magistros, ne vestigium quidem alibive comperio. Etiam Prophetiæ nomine in Syncdrium hoc deductum volunt scriptores, aliqui D.N. Jesum Christum. Baroniuse; Cum ad Caiapham Annal. ann. summum Pontificem perductus est, quo magnum illud Christi 34-Septuaginta duorum seniorum (ficille sæpius in numero impingit, ut ante monuimus) (umme mane cogendum flib. 2. Concilium erat, atque hoc expectaretur, viri qui tenebant fesum illudebant ei; & quoniam questio de eo habenda erat, an effet Propheta, id prius illi experturi, velantes eum percutiebant faciem ejus, & interrogabant eum di- s D. Matth. 16 centess, prophetiza quis est qui te percussit. Alibique &c. ante, Christum ait ad Synedrium hoc perductum quo- h Ann, christi niam subinde de veritate Prophetiæ ejus quæstio agi- 31.

tabatur:

"Videfis Gemar. Babylon. ad tit. Sanhedrin cap. 6. fol. 43, 1. R. Lipman Mulbusinum in Sepher Nizahon, Paulum Fag.in Chald. paraphr. Deut. 18. Munfter.ib. & in Evangel. Ebraic. D. Matthei pag. 365, & ad Deut. 13.

b D. Matth. 12, 38. 6 16,1. D.Luc. 11,29. I ad Corinth. I. 22. & vide Luc. 23,8.

Mofes Maimonid. balach. Jesudi Tora cap. 10. Gemar. Babylon, ad tit. Sanbedrin cap. 10. fol.89, 2. & videfis fo. Cochium in Excerpt. Gemar. tit. Sanhedrin pag.301.

D. Matth. 23, 37. D. Luc. 13,34.

Micheas 3,9. Habacuc, 1 &c.

tabatur; alii tantundem. Etiam Judæia eo interdum nomine ut seductorem fuisse ipsum morte damnatum aiunt. Quùm ab eo veluti à Propheta fignum petiisse Judæos conster. Et singularem signi (quod Cn-שפוסי & חוא vocant) in Prophetis dijudicandis rationem haberi tum è sacris literise tum è Magistrorum doctrina discimus. Etiam ad hanc Synedrii Magni jurisdictionem arque hujusmodi judicia attinet illud in Evangeliis d; Hierusalem, Hierusalem, que occidis prophetas, & lapidas eos qui ad te missi sunt. Hierosolymis tantum, ex fingulari Synedrii Magni, ibi sedes habentis, jam dicto jure, occidendos, id est frangulandos Pseudoprophetas videmus. Et Prophetas reverà veros, si ita morte plexi, pro Pseudoprophetis seu eorum nomine plexos nemo dubitabit. Quod verò adjicitur de Lapidatis qui missi sunt, juxta Magistrorum traditiones hac in re receptissimas intelligi potest de Prophetis alissve qui dum non ut Propheræ (notione superiùs indicatà) sed ut persuasores tantum pii seu impulsores impiorum ad bonam mentem missi, velut pro iis qui ad extraneum aut non admittendum cultum persuaderent impellerentve sumti, Lapidatione, juxta Legeme in seductores, punirentur. Nam ex prophetisf scimus, Hierosolymis interdum Judices abominatos esse judicium & omnia recta pervertisse. Nisi velis lapidationem in Evangeliis heic pro plebis furore, ut nonnunguam, non pro pœna forensi accipiendam. Etenim forensis pæna pseudo-· Deuter. 13,10. prophetæ non lapidatio fuit sed strangulatio, quam simplici pænæ mortis seu occisionis mentione innui semper in Lege volunt Magistri. Sed de Judicio illic in D.N. Jesum Christum plura inferiùs.

CAP. VII.

I. De Cadaveris occisi, jacentos in agro, ubi homicida ignorabatur, à circumjacentibus urbibus, Distantiæ mensuratione & Vitula seu Juvenca decervicanda, Lex sacra.

II. Qualianam Cadavera lege illa continerentur, & quomodo Mensurandi heic munus incubuerit Synedris

Magnis.

III. Qualium heic Urbium in distantia mensuranda, ratio habenda. Terminus à quo, in Mensura Distantia.

IV. Vitulæ, seu Juvencæ, decervicandæ, velut in cædis expiationem, Ritus à Synedriis Minoribus præ-

standi.

V. Sacerdotum heic officium, & Carminis Expiatorii Pronuntiatio.

VI. Si Urbes Binæ in distantia pari. Ritus interdiù, non nocte prastandus. Juvenca humanda, nec omnino usibus humanis adhibenda. Quid hac de lege, Fl. Jo-

sephus.

VII. Mos Græcorum priscus de Cædis, maxime dolo vel clam patrata Sacris publicis expiatione, per extremas etiam occisi partes abscissas & collo appensas. Cædis humana apud Romanos, pra aliis sceleribus Expiatio solennis frequensque.

VIII. Obiter de jure, apud Anglos veteres, ad clam occisi Cadaver spectante singulari, seu de Englishe-

ria, que sub Edwardo tertio abolita est.

U Æ proximè in distributione superiore, de Uxore Adulterii suspecta, per aquas amaras, examinanda, & de Sacerdotum natalibus vinisque sive corporis sive aliis dijudicandis se-

dum,

In Uxore Ebraica lib. 2. cop. 13.0 lib. 2. de Success. in Pontificat, cop. ult.

Deuter, 21,1.

quuntur, juxta institutum, prætermittimus, quoniam alibi, sussque in locis de eis satis egimus. Hisce proximum est, de Cadaveris in agro reperti, ubi homicida ignorabatur, à circumjacentibus urbibus distantiæ mensuratione. Lex est'; Si inventum fuerit hominis cadaver occisi in terra quam dominus Deus tuus dat tibi possidendam, jacens in agro, & ignoratus fuerit homicida, egredientur. Seniores feu Presbyteri tui & Fudices tui & metientur à loco cadaveris singularum per circuitum distantias civitatum. Et que ceteris est vicinior (notetur) tollantque Seniores illius civitatis vitulam seu juvencam de armento, qua non est servitium ullum factum & que non traxit jugum. Et deducant Seniores illius civitatis vitulam illam in vallem afteram ac saxosam incultam nec satam, & decervicabunt ibi vitulam in valle. Accedentque Sacerdotes filii Levi quos elegit dominus Deus tuus ut ministrent sibi & benedicant in nomine Domini; & juxta verbum eorum seu in ore corum erit omnis causa atque omnis plaga. Et omnes Seniores civitatis illius, qui propinquieres cadaveri, lavabunt manus suas super vitulam in valle decervicatam. respondebunt & dicent, manus nostra non fuderunt sanguinem istum, nec oculi nostri viderunt. Propitius esto populo tuo ifrael quem redemisti Domine, nec reputes sangui nem innocentem in medio populi tui Ifrael. Et auferetur ab eis reatus sanguinis. Tu itaque alienus eris ab innocentis cruore qui fusus est si feceris quod rectum est in oculis Domini. Id quidem verum est, legem hanc non folum, ad Synedrii Magni jurisdictionem seu imperium, verum etiam ad Synedria Minora & Sacerdotes etiam, Presbyterosque Minorum urbium spectasse. Quoniam verò ordo solennis, quo omnia in ea contenta peragerentur, inchoandus semper erat à Synedrio Magno arque ex co, quod illi heic erat præstandum, cætera quæ sequebantur omninò pendebant, ideo tam quod ad cætera quam quod ad Magnum attinuir, secundum Magistrorum placita, heic explicabimus.

II. Cum autem Homicidii genus, aliud esset manifestum seu ex testium fide cognitum, aliud nec manifestum sed in occulto patratum, adeo ut homicida plane ignoraretur, atque, in hoc genere, variæ essent cædis species, loca item varia in quibus cadaver reperiretur; prioris generis Homicidia universa ex jure ordinario, uti & secundi ea quæ, juxta jam dicenda hac in lege non continerentur, ad Vigintitriumviralia Synedria quorum intra ditionem erat Homicidii locus tantummodò attinebant; sive pœnam spectes, five inquisitionem, five actum aliquem inquisitioni prævium. At verò quoties in campestribus aut rusticis locis, juxta statim ostendenda, cadaver occisi in terra jacens repertum est, prout sunt legis verba (quibus sic pro more suo inhærent, ut nec de cadavere in Sepher Siphri aere suspenso, aut arenæ seu pulveris cumulo abscon- fol. 47.col. 188. dito aut terra obruto, aut in aquis fluitante legem tertha fol.78. capi velinta) neque sciebatur undenam cædes illa evenisset, Synedriis five omnibus five aliquot, ex raphr. Dent. 21, autoritate omnium, Synedriib Magni exeundum erat ad loci cadaveris atque urbium circumjacentium Missad Geinde distantias metiendum, tum ut ita urbem cada- ma e utreque veri proximantem tum ut an ejustem ut proxi- Maimondala. mantis, ex lege, ratio habenda effet, ipfi digno- lach. Rorz ich scerent. Neque enim universæ urbes ejusmodi eap. 9. Jach. erant ut pro proximantibus aut eis ad quas erat Men Mofes Mikolati surandum heic sumerentur. Hoc à Synedrii Magni Pracept. Afficollegis fic facto, cærera in lege sequebantur. Ni- binet in Piruth mirum verba illa, Egredientur Seniores tui ac Judices Torafol. 366. tui de Synedris Synedrii Magni intelligunt. Unde

col 3. Pfcudouzielides in pa-1. Statim citati.

tit. Sota cap 9. mat . 78. Aba . -

Halach. San-

& Maimonides, לא מוצ.אין למדורת החלל אלא ער מו בר הגרור non exibant quiquam ad intervalla inter cadaver occisi & circum acentes urbes mensuranda citra decretum Synedrii Magni. Neque fanè res ad complures urbes simul attinens commodè ab alus peragi quibat. Fuere qui verba illa aliter interpretarentur. uti libro occurrit in superiore. Sed receptissimum est, de Synedrio Magno ejúsve Synedris, cam in rem delegatis tantum, ea sumenda, unde & in Paraphrasi Uzielidi tributa, pro eo quod est & egredientur Senio. res tui seu Presbyteri tui & Judices tui, legitur man שבי דינא רבא חרי מן חכימייך וחלת מן דיינך egredientur è Synedrio Magno bini ex Sapientibus tuis & tres ex judicibus tuis. Quod verò habet de numero, ex eo est, quòd, apud Talmudicos, receptior sit sententia quinqueb nimirum Synedrii Magni collegas menfura. tioni illi adesse oportuisse. Nec aliter distinguit inter Sapientes ac Judices quam ipse sermo sacer inter Seniores seu Presbyteros ac Judices, qui utrique sic memorati pro Synedris hujus Synedrii indiscriminatim solent capi. Fuere etiam qui ternarium Synedrorum heic numerum admitterent. Pro arbitrio autem Synedrii Magni, Numerus ille variatim præstituebatur, uti & in Phasium Lunarium & Intercalationum negotio. Adeoque sic delegati illic suere instar Septemviralium aliorum que numerorum Judicum à Centumvirise in Roma veteri delegatis. Sed mire adversatur heic Talmudicis suis, ut non rarò alibi, R. .benezra. Diferie enim ad verba illa Seniores tui habet בוני הערום הקרובירת Seniores Civitatum viciniorum, ובני הערום clamante Magistiorum turba quæ Synedrii Magni collegas ibi intelligit. Nec præterm trenda erat ejufmodi Mensuratio, tameisi manifestissimum esset ex cadaveris, in agro aliquo suburbano, loco, proximam

(prater citata) halach. Sanhedrin cap.5.

* Videfis Eujacium l b.3. Ob-* ferrat 32. esse hanc vel illam urbem. Quia ex præcepto, Mensuratio erat adhibenda, ideò etiam planè inutiliter sic adhiberi debuit.

III. Temperamenta autem de Urbibus aliquot ad quas actus hic dimetiendi non omnino attinuit, sunt advertenda. Scilicet, à Cadavere non mensurabant intervallum aliquod præter ea quæ, inter illud & Urbem aliquam cui inerat Synedrium Vigintitriumvirale, interciperentur. Aliis minoris notæ, ut huic rei imparibus nec in lege facra intellectis, prorsus prætermissis. Nec si in circumjacentibus urbibus ipsa effent Hierosolyma, distantiam eorum metiebantur. Nam neque voluere cætera quæ de Vitula Decervicanda in lege seguuntur, ad eam spectasse; ipså eadem adjecta ratione quam afferunt de sententia urbis apostasiæ reæ in eam non ferenda. Nec hac, nec illa de apostasia lege (ut & antè memoravimus) hanc teneria. Nam ut in lege de apostasiæ Urbe rea dicitur Videsis Maiin una urbium tuarum quas dominus Deus tuus dat tibi monid. Halach. ad habitandum, ita & heic terræ mentio est expressa Bith habechira quam dominus Deus dat tibi possidendam, aut ad possidendum, qualem locutionis formulam excipere aiunt Hierofolyma quæ, utcunque possiderentur & habitarentur, nihilominus dabantur non tam ut sic perinde atque aliarum urbium domini fierent tribules. sed ut illuc universi solennibus festis se conferrent, facrificarent ibi, atque ut metropolim suspicerent. Nec Urbis alicujus distantia mensuranda erat, nec legis hujus usus aliquis, quoties Cadaver propè confinium seu in vicinia Gentilium reperiretur. Nam cum ideo mensuram ritusque insequentes adhibitos fuisse liqueat, quoniam ignorabatur Homicida, in dicta specie, sic ignoratum eum esse, aut dubium de cædis au-

M 3

tore

a Maimonid.
hal. Rotzach
cap. 9. vide
Gemar. Hierofolymit. ad tit.
Sota cap. 9. fol.
22, col. 3. hal. 3.
Pefiktha Zotertha fol. 78.
col. 38. Mifna
tit. Sota cap. 9.

tore fieri, ut innocentiam suam ex lege profiteri inde deberent vicinioris urbis incolæ, non omninò admittebant. Rationem afferunt, חסות הוו שהרניהי גיים quoniam prasumendum est à gentilibus cadem patratam, adeóque Homicidas non ignorari, Terminus à quo dimetiebantur, nonnullis est Umbilicus occisi, aliis Nasus, aliis Arcolæ quam jacens occupabat extremitas. Sed, puto, Nasus receptior est². Et qui de Naso opinionem amplexantur, aiunt, si caput detruncatum reperiretur à trunco dissitum, hic ad illud deportandus erat atque ita jungendus ut à naso, veluti cadaveris integri, mensura posset inchoari.

IV. Mensurâ fic rite à Synedris Synedrii Magni peractà, sepeliendum erat cadaver, & dein Hierosolyma redibant ipfi, si de Homicida intereà nihil constaret, nec aliter. Tunc vicinioris cadaveri Urbis Syncdrium Vigintitriumvirale (modò scilicet urbs ipsa, pariter ac remotiores, populosa esset; aliter enim etiam remotior eo nomine pro viciniori interdum heic sumebatur) Juvencam Bimulam aut ætatis minoris, sed non omninò majoris, in vallem qualis in lege descripta est ducebant ibique decervicabant, nec solùm ipfi verùm etiam universi Seniores seu Presbyteri alii ejusdem urbis, quotcunque essent, aqua ibi lavabant manus suas, carmen in lege præscriptum lingua Sancta, nec alia, pronuntiantes, manus nostra non fuderunt (anguinem istum nec oculi nostri viderunt. Id quod non sumi volunt pro co quod est suspicionis alicujus de ipso eorum Homicidio amolitio, aut quasi de Synedrii Minoris collegis cæterisque Presbyteris suspicio ejul nodi habita fuisser, sed hoc tantum denotasse מונות, מונית בלא מונית הנהרג הזה ופטרנוהו בלא מונית aiunt, לא בא ולא ראיניהו ופטרנוהו בלא לוויד. In nostram potestatem

non venit occifus hic & dimissus a nobis est impastus, nec eum vidimus & dimisimus eum incomitatum. In causa nimirum non fuimus nos, sive hospitio cum non excipiendo, five cibum aut itineris comitatum, aliáve humanitatis officia ei non præstando, petenti non præbendo, ut inde hujusmodi cædis infortunium extra urbem vaganti eveniret; qua de re vide plura apud Maimonidem in More Nebochim, ubi, ut Præ- 2 Part. 3 cap. 47. ceptorum reliquorum, ctiam hujus usum eximium afferit.

V. Sequebatur dein Sacerdotum carmen expiatorium, linguâ itidem sanctâ perpetuò pronuntiandum; Propitius esto' populo tuo Ifrael quem redemisti Dout. 21,8. Domine, nec reputes sanguinem innocentem in medio populi tui Ifrael. Ea enim verba utcunque cum eis quæ à Presbyteris erant dicenda fine expressa personæ mutatione in sacra conjungantur lege, à Sacerdotibus paulò ante ibi memoratis semper erant proferenda. Adjiciunt etiame, אומר ונכפר צריכון לומר ונכפר Milna tit. Sota בשרתן אימתי שתעשו להם הדם אלא רוח הקודש מבשרתן אימתי שתעשו Talm. B.bylon. neque oportuit (necessariò Sa- ibid.fol,46,1. cerdotes) dicere, & auferetur ab eis reatus sanguinis aut expiabitur illis sanguis (quæ sunt verba legis proximè sequentia) sed Spiritus sanctus eis annuntiabat ex eo quod sic fecissent, sanguinem ese eis expiatum.

VI. Si Binarum Urbium adeò videretur par omnimodò à cadavere distantia, ut, quænam vicinior, satis dignosci nequiret, Unicam utræque, ut sociæ, Juvencam afferebant, atque altera alteri invicem partem juvencæ suam (conditione adjecta, si revera vicinior effet) donabat; unde fieret ut junencæ integræ domina, ut vicinior ex eis, eam decervicaret, cum utræque simul id facerent. Neque Binæ omninò juvencæ Unius loco erant decervicandæ. Neque Noctu sed tantum Interdiu ritus hic peragendus erat. Humanda autem juvenca fuit nec omninò caro ejus aut pollucenda aut degustanda, aut pars ejus ulla usui alicui retinenda. Vallis item ipsa in æternum inculta nec sata remanere debuit, quod ex ipsis de ea, sacris verbis eliciunt. Universam nempe ejus culturam quæ חשום של הרקע in ipso fundi corpore fit, veluti plantatio, aratio, seminatio, nec allusmodi, interdictam volunt. Flavius Josephus, ubi hac de lege agir, à Talmudicorum scitis receptissimis nimium discedit. Primò, ait. reperto cadavere occisi in agro, si nil de homicida constaret, Entertog in autor ut nomins cousins univolea Deg Sephon, Summa inquirant eum diligentia, indicibus pramia proponentes, seu bon salaire & guerdon a celuy que revelira le fact, ut Genebrardus, ubi Ruffinus, quinetiam de eo nuntiando proponantur edicta; sed codex ibi MS. de eoque nuncianda proponantur edicta. Dein nullo comparente indice, ai, inquita, aprair moλέων τη πλησίον τη χωρω ονή ο φον Θο επράχθη κή Deputa Curen Joyles pereiro 9 200 4 TOTE ONE NEITO o ventos & ywoav, Magistratus (Ruffinus Principes, Genebrardus les Magistrats) urbium vicinarum agro in quo cades est facta & Senatus (Ruffinus Seniores, Genebrardus les gens de justice du lieu) convenientes regionem à loco in quo jacet cadaver circumquaque metiantur. An per Senatum heic Synedrium intellexerit Magnum non fatis liquet. Utcunque verò, ipse mensurandi actus juxta Talmudicos ad urbium vicinarum magistratus neutiquam omnino spectabat, sed ad Synedrium tantummodo magnum corúmve delegatos. Addit Josephus, & ol' av & manoresal @ (man. σιεςατη) πέλις, οί εν ουλή δημοσιοι πριαμένοι δαμαλι

2 Orig. Judaic.

6-

ur.

13-

fu-

um

ad

ga-

κὶ κομίσαν ες εις φαραγγα ανεπποδείον α ρο τρω κὶ φύτοις χωρίον τες τένον as κολάπως f βούς. Que vero fuerit proxima urbs (Ruffinus uti & MS. & pars que fuerit vicinior civitati) ejus cives emant juvencam & adducant in tesqua nec sementi nec plantationibus idonea, ejusque cervicis nervos scindant. Et demum, xépribas έλομθροι υπέρ κεφαλής τ 600s οι ίερεις κο οι λουιται κό ή γερισία τ πολέως εκείνης καθαράς αναβοησάτω 9 τα: χείρας έχειν Σόπο τ φονε. κ μήτε δράσαι μήτε δεωμίρων שלמדטעניי. ביים בול בול מן בי ואבש ל שניי א נוחובדו דסו-Grov deivor Cuulliau Th yn wall Q., Sumentes aquam lavent manus suas super caput juvence Sacerdotes & Levita & Senatus illius urbis & proclament se manus puras ab ea cade habere, eamque nec fecisse se neque interfuise. Atque invocent Deum sibi propitium fore, atque ut nunquam posthacea in regione malum quid ejusmodi eveniat. Juxta Josephum igitur non Sacerdotes solùm sed & Levitæ & Senatus urbis proximantis carmine utebantur simul expiatorio, quod juxta Talmudicos ad Sacerdotes tantum attinuit. Lavant etiam manus Sacerdotes heic ac Levitæ purásque se manus à cæde habere simul cum Senatu proclamant. Id quod duntaxat à Senatu seu Synedrio urbis Vigintitriumvirali cæterisque quotquot suere Presbyteris in urbe illa, erat, ut vides ex Magistrorum scitis, faciendum.

VII. Cædis dolo & clàm ita patratæ Lustratio & Expiatio videtur suisse publica apud Athenienses, ut reipublicæ saluti accommoda & necessaria. Tantundem arbitror contineri in lege illa apud Demosthenema. Τὰς δ΄ ἐποχνομίνες ἐν τοῖς δήμαις το τον μης το Ονατίανε αποθείς αναιρηταί επαγγελλέτω ο Δήμαρχ Θ. τοῖς περοπαισι υνερις Μακαναναιρείν & δανώθειν κὰ καθούρειν ⑤ δήμαν τη ἡμέρα, ἤ tatum.

αν Σποχίνη ο κας Φ. αυτήν. Επαγγέλλαν ή ωθει μ τ ל באשו דעל ל בשוסדא, שבו ל חוצ באל של דופשי דסוג דם צףהμαί έχεσιν. Έαν ή μη ή γρήμαζα τω Σπολεινόντι τοίς Φροσιακοι 8 λπο θανονί Q. επαγγέλαν. Εαν ή 4 Δn. μαρχε επαγγείλαν [μη αναιεών αι οι τροσήμον ες, ο μ Δήμαρχ Ο δπημοδωσάτω ανελείν κ καταθά ται κ καθαραι \$ δημον αυθημερον όπως αν δύνων Το ολιγίσου. Εαν ή μη Σσομιδώση οφειλέτω χιλίας δραγμάς τω δημοσίω ο, πδ' αν αναλώση, διπλασιον πραξάδω ωβα τω οφιλονίων. Έαν ή μη πράξη, αυτος οφιλέτω τοις Snugrais. Si qui in municipiis (in populis seu tribubus Atticis) demortui fuerint neque eos sustulerit quisquam (quod tam de clam occifis quam aliis dici videter) denuntiet Demarchus (Tribunus populi intra quem ejusmodi mortuus) cognatis ut tollant & sepeliant. Et populus ille seu Tribus, lustretur eo die que quis ita demortuus. Denuntietur autem de Servis domino; de Ingenuis, eis qui in corum bona succedunt Sin verò nulla fuerint demortuo bona, denuntietur utcunque cognatis e us. Quod fi post Demarchi denuntiationem, cognati non fu-Stulerint, Demarchus ipse tollendum cadaver locet, & Sepeliendum & Lustrandum eo die populum, quam minimo poterit. Sin non locarit, debeto mille drachmas arario. Quicquid autem impenderit, duplum à debentibus exigito. Quod nist fecerit, ipse debeto Popularibus seu Tribulibus. Hic solennis etiam cadis, si inde demortuus effet ille ita sepeliendus, lustratio habetur. Neque apud Græcos veteres, sceleris alicujus, tam solennis frequensque ac varia na Dapois lustratio seu expiatio adhibebatur, quam Homicidii, etiam nec illiciti, unde solum mutantes sæpiùs Homicidæ ad Principes exteros qui eos ritè lustrarent adeóque scelus expiarent, se conferebant, qua de re obvia sunt in historiis testimonia. Etiam observatur mos vetus & satis mirus

0

ti,

165

pi-

10-

2115

rus

mirus lustrationis quam oi Sonopovevles qui sponte doloque quemquam interfecerant adhibere solebant. Nempè θεάργματα (ειι απροπιεμάσμαλα, μασχαλίσματα item dicta, id est corporis occisi extremitates (veluti nasi, aurium, digitorum, alias) abscindentes, collo fibi ita catenata, sacrarum instar reliquiarum, suspendebant, ut La τω μασχάλων per axillas etiam trajicerentur, sanguinem interim occisi delingentes & in os ejus despuentes. Quale memoratur apud Apol-Ionium Rhodiuma, ubi de Jasone Absyrti extremita- Argonautic.4, tibus fic abscindente. Et Scholiastes ibi, Tero 3 emoise wpos & ξιλάσαδας & δολοφονίαν, Hoc autemfaciebant, ut cadem dolosam sic expiarent. Similem in sensum habetur apud Sophoclemb, de Agamemnone & Cly- bin Elettra. temnestra,

To his Davair any @ wise Sugresine Έμασχαλίωτη

A quaipse morte affectus indigna, velut hostis extremitatibus corporis mutilatus est. Hac de re videsis etiam Scholiastem illic Sophoclis, præter Hesychium in Μασχαλίσμα & Suidam in Μασχαλιδίωση, uti & in Εμμαπέως, ubi τω μορίων ορμαθον, partium illarum catenam memorat sub axillis trajectam. Ritus illius usus etiam bello civili cæsis, velut & numinis & occisorum iram aut placans aut minuens. Cætera quidem scelera expiare se existimabant veteres sacrificiis solennibus. Sed nihil adeò sollicitè, publicè, frequenter curabant atque homicidii qualiscunque extra pœnæ legitimæ rationem, ab ipsis sussve commissi. Unde etiam populus Romanus qui P. Horatium à cæde sororis absolverant, admiratione magis virtutis quam jure causæ, imperarunto patri, filium Livinglib. expiaret pecunia publica; quod ab co præstitum in

N 2

gentis

'Ibidem & Dionyl Halicarnall, lib 4. gentis Haratianæ sacris mansat. Atque ad toties iterata (scilicet quolibet lustro) Suovetaurilium ex Tullii Hostilii instituto, sacra; uti & alia aliquot insigniora, attinet ejusmodi cædis quomodocunque patratæ expiatio, præ aliis, pro exoptatissima semper habita. Quum enim reliqua inter homines scelera & invicem injuriæ compensatione, spontaneáque invicem solutione aut acceptilatione, inter ipsos satis dilui possent, ob cædis humanæ (de qua tantundem pariter dici nequit) solutionem expiatoriam impetrandam ad sacros ritus Deósque ipsos enixius erat & variatim ita erat necessario convolandum.

VIII. Dum de Cadaveris apud Ebræos occisi sic repertique, ut antè, cogitamus, fieri nequibat ut non in animum subiret vetus apud Anglos nostros, jus adhiberi solitum circa clam quocunque in loco occisi cadaver repertum; idque satis mirum; scilicet quoties cadaver ejusmodi reperiretur, nec interfector cognitus esfet, nec occisus ipse, post vulnera eatenus superstes fuisset, ut eloqui potuisset tum interfectorem tum genus suum, nec satis probaretur, idque & agnatorum & cognatorum seu parentum utriusque generis propaginis testimonio, occisum fuisse Anglicum, aut non casu seu infortunio, occisum, pro alienigena habebatur, atque inde Pagus seu Comitatus in quo repertus est, Murdri nomine mulctabatur. Adeo ur ctiamsi vulgò satis notum effet, eum Anglicum fuisse, ramen nisi testimonium ejusmodi solenni & accuratiori, pro vario Pagorum seu Comitatuum moris discrimine, modo in foro afferreretur, alienigenam fuisse eum præsumendum esset. Neque enim si,ex solenni cjusmo. de testimonio, Anglicum eum fuisse adsereretur, mulcha aliqua ejulinodi (neque enim de aliis ob fugam hamicida

micidæ permissam, aut itinera non satis custodita loquor) subeunda erat. Quale itidem puto de Urbibus per se, Oppidis, Centuriis, aliis id genus territoriis dicendum. Seculorum illorum vetustorum linguâ. Murdrum tum illam fignificabat mulcam, tum & occisionem ipsam; unde & pro quolibet homicidio, ex malitia prævia patrato, postmodum atque etiamnum, ut vox forensis singularis, sumtum est; licet olim cædem dolo & clam commissam duntaxat fignificarer. Henricus de Bractona, Murdrum est occulta . L.b. z. de coextraneorum & notorum hominum excisio -Et dicitur rona cap. 15.5.2 Murdrum extraneorum occifio & notorum, quia five notus sit vel extraneus ille qui interfectus est semper reputabitur Francigena (vox illa pro alienigena qualicunque usurpatur heic, ut etiam è Fletab & Andræa Hornioc Ente Mirrour ubi eadem de re agunt, liquet) nist Englescheria (id est quod Anglus fuisset, ut ante ostensum; Angle- pag. 104. Adde sheria Fletæ dicta) rite fuerit coram Justitiariis prasentata, per hoc quod sciri possit quod Anglicus exstiterit. Addit item Bractonius moris hujus originem Canuto Regi tribuens, non minus ipso jure miram. Causa verò, inquit, inventionis Murdrorum talis fuit, quod in diebus Canuti (in MS. aliquot perpulchris, legitur Kynici) Regis Danorum qui post Angliam acquisitam & pacificat.im, rozatu Baronum Anglorum remisit ad Daciam (Daniam) exercitum suum, & ipsi Barones Anglia erga ipsum regem Canutum fide uffores extiterunt , quod quotquot Rex in Anglia secum retineret firmam pacem per omnia haberent, ita quod si quis Anglorum aliquem hominum quos Rex secum adduxit interficeret, si se super hoc defendere non posset judicio Dei? scilicet Aqua vel Ferro (Ordaliorum tunc purgatione solenni) fieret de eo justitia, si autem aufugeret & capi non posset, solverentur pro eo Sexaginta Sex Marca, & colligerentur in villa, ubi quis effet interfeet us.

& 4. Glanvill. lib. 14.cap. 3.

· Lib. 1. cap. 30.

des Fustices cap. 1 fet. 13. Britton cap.6. . Ibider.

fectus, & ideo, quia interfectorem non habuerunt, & & in tali villa, pro paupertate colligi non possent colligerentur in Hundredo (Centuria intra quam Villa fita) in thesauro Regis deponenda. Sic ille. Item Andræas Hornius statutum citata le Roy le Canut quant il feu a la Denmearch que ordeina pur le salvation de ses Danes queux il lessa en Angliterre que per la ou home disconue fuit occise que tout le Hundred deveneroit en la mercy le Roy per le Judgement de Murdre. Certam habet Bractonius sic mulctæ summam. Sed reliqui illi de mulcta generatim loquuntur, incolis, intra quorum territorium cadaver repertum est, irroganda, eo quòd homicidam ejulmodi aufugere permilissent. Memini in Archivo Arcis Londinensis, inter Placita Corona, seu Judicia publica, per Comitatus antiquitus habita, sæpiùs breviter occurrere Villata N. Occisus repertus est N. (seu aut interdum Ignotus) Nulla Englesheria prasentata (nam quæ non exactissime presentata erat, pro nulla habebatur) ideo Murdrum super villatam aut Villata in Misericordia. De tempore scilicet Johannis Regis, etiam & aliorum. In veteri jure etiam Cambro-Britannorum seu Wallorum simile habebatur, Wallesheria dictum, quod explicatur per parentelam interfecti. Sed verò, tandem in Comitiis Edwardi tertii Parlamentariisc, abolitum est Englesheria jus illud vetus, adeóque in desuetudinem prorsus tum illa abiit tum Wallesheria. Consulas quæ hac de re habent aliid. Certe nondum mihi compertum unde illud suum de Canuto (Magno) habuerit Bractonius. Nihil ejusmodi in Historiis mihi occurrit sive Anglicis sive Danicis. Ipsæ etiam Canuti, de Anglorum Regimine. leges Saxonice & Latine prostant, in quibus nec quid ejulmodi. Sed extra metas nimis vagamur.

Stat. Bothelan 12 Edwardi 1.

Anno ejus 14. cap. 4. Chr.

d Guil. Stamford in Placit. Corone lib.1. cap.10. Henric. Spelman. in Glossario, verb. Englesheria.

CAP. VIII.

- I. Pontificis Maximi Causas Capitales ad Synedrium Magnum tantum attinuisse. Magistrorum ejuschem Ratio.
- II. Singularia aliquot ad Indicia in Pontificem M. spectantia. Ratio, quare prarogativa gauderet, Procuratorem in litibus, pra aliis constituendi. Flagellatio eidem reo non solum in Synedrio Magno irroganda. Locus insignis, ea de re, Maimonidis sibi re-Stituins.
- III. De Afylorum Jure, qua ad Pontificem M. heis attinuerit. Non ei, nedum minoribus Sacerdotibus aliisve spontanea cadis reis, Refugii locus Altare.
- IV. De Dignitate ejus & Sanctitate singulari, Talmudicorum testimonia aliquot alia. Ratio de ex Asylo reditu tuto post Pontificis M. mortem, ex eis & è Philone. Ad testimonium forense prabendum adeoque Furamentum, eum haud, nist in causa Regis, apud Synedros Magnos, teneri.
- V. De Pontifice Magno ex Judicio Synedrii Magni constituendo. In Dignitates Successionis Ratio.
- VI. Singularia aliquot alia de summo constituti Pontificis Honore.

Eneratim legitur in Mifna, אין דנין את כהן ידות Sanhedrin על טל פי בר של טא אות Non judica- cap. ז. bant Pontificem Maximum extra Synedrium Septuagintauniusvirale. Quod etiam à Magistris aliquot recentioribus, dum Synedrii Magni Moses Mikotzi aliorumque Imperium ac Jurisdictionem enarrant, Praeept. Affirfimiliter effertur. Sed qui accuratius veterum men- 187, col. 1, tem explicant inter Causas distinguunt heic Pecuniarias cæterásque quotquot Capitales non fuere, at-

"Videfis Gemar. Hivrofelymit. ad tit. Sanhedrin cap. 2. fol.19. col.4. & ad tit. Horai oth cap. 3. fol.47. col.1. Cap.10. \$.6.

Halach. Sanhedrin cap. 5. halach, Celi hamikdash cap. 5.

In Comment.
ad Misnam tit.
Sanhedrin cap.
2.5.1. & Jarch.
in Gloss. ad tit.
Sanhedrin cap.
2. fol. 18,2.

que Capitales. In hisce nimirum duntaxat, à Synedrio tantum Magno judicandum Pontificem, neque earum nomine à Synedrio aliquo Vigintitriumvirali in jus rite potuisse eum vocari. In illis autem, etiam Triumvirali (seu ut volunt aliquia Vigintitriumvirali) foro, ut privatum quemlibet, sed non fine Temperamentis aliquot infra oftensis, subfuisse, qua de re etiam vide quæ libro adnotantur Secundob. Maimonides"; אין רנין את כהן גדול בריני נפשות אלא בנ"ר חוות בשלשה חוות הגדול אבל דיני ממונות בשלשה non judicabant Pontificem maximum in causis capitalibus alibi atque in Synedrio Magno, sed in causis pecuniaris etiam in fore triumvirali. Item Abraham Jom Tobd : נל שאר דיניז חוץ מדוני נפשות דנין אותו כהדיום בשלשה דהא דתנן לעיל ולא את כנ אלא בבר של טא בדיני נפשות היא ומי כתיב דבר הגדול הדבר הגדול כתיב דבר גדול ממש In causis universis, prater Capitales, judicabant Pontisicem Maximum non aliter ac quempiam è vulzo, in fore Triumvirali ; quod ipsum intelligendum ubi suprà (in Misna) dicitur, nec Pontificem M. judicandnm alibi atque in foro Septuagintauniusvirali, non scilicet in causis capitalibus. Quod & consonum est sacro sermoni ubi verba fiunt de rebus Magnis seu Magnatis. Nam Res magna sumitur ibi pro re ad virum magnum ipsum (ipsius personam vitamque) attinente. Id quod habet de re magna sumitur ex consilio Jethroneo. Monuit ille Mosem generum suume, ut constitutis judicibus inferioribus, Res Minores ad eos, Majores ad illum,ut omnium supremum, deferrerentur. Quod tametsi ad tempus institutionem Synedrii Magni sacram aliquantulum præcedens attinet, nihilominùs huc à Magistris non rarò trahitur, quia, quemadmodum res omnes majoris momenti ad Mosem ipsiúsque qualecunque tunc temporis Synedrium afferebantur,

Exod.18,22.

sic etiam post Synedrii Magni institutionem, similem manlisse Mosis ejusdémque Synedrii prærogativam volunt. Unde verba illa rem majorem feu ma- Gemar. Bagnam per דבריו של גדול res Magnatis seu viri summi, adeóque summi Pontificis, interpretantur ; ita tamen 1. fol. 16, 1. 6 ut eæ duntaxat hoc nomine heic contineantur quæ cap. 2. fol. 18, 2. Causarum Capitalium habeantur numero. Et in glossa lach. Celi ha-Talmudicab expressim nominantur pro exemplis mikdash cap. 5. fimul Nun in Pontifex & Princeps. Princeps nimirùm, opinor, Synedrii Magni.

bylon, ad tit. Sanhedrin cap. Maimonid. ba-

Ad tit. Sanbedrin cap. 1. fol. 16,1.

II. Ordo in eum aliàs judicii idem fere universim fuit qui in alios; nisi excipiendum velis id quod ob fingularem ejusce dignitatem atque perpetuum circa facra ministerium, ei, in causis civilibus indulgendum erat. Ut scilicet pro libitu procuratorem (quem אנשלר vocabant; vocabulo procuratori ejus peculiari) constitueret nec ipse in jus vocatus se sistere cogeretur. Atque hoc de Procuratore sic constituendo singulare est heic temperamentum quo in causis non capitalibus, Pontifex à cæteris discriminabatur. Sed ea de re plura diximus libro superioric. Quibus adde cap.10. 5.6 quæ velut rationem oftendunt quare Procuratorem, præ aliis Pontifici constituere licuerit. Scilicet Conclave erat ei in Templo peculiari. וחפארתו (fic Maimonidesd) כבודו שוהיה יושב במקרש כל היום ולא יצא (Halach. Cels אלא לביתו בלבר בלילה או שעה או שתים ביום 5.5.7. משם ליהיה ביתו בירושלם ואינו זו משם o' gloria ei erat atque honor quotidie manere in templo, neque inde exire omnino praterquam tantum noctu aut ad horam unam seu alteram interdiù. Ades autem habere debuit Hierosolymis, neque inde ei discedendum erat. Sic ratio manifesta est, quare procuratorem litium civilium ei semper constituere fas esser. Quod verò ad Ponti-

2 Traff. Celi hammikdath sap.4. 6.12. ficis Maximi flagellationem forensem ibi memoratam; legitur quidem apud Maimonidem, in editionibus amplioribus puto cunctis, כהן גרול שעבר עבירה שחייב טליה מלקות מלקין אותו בבית דין של שבעים ביולתו Si Ponti- כשאר כחוייבי מלהות וחוור לגדולתו fex Maximus transgressus fuerit inre aliqua flagellatione punienda, flagellandus erat in Synedrio Septuagintauniusvirali ut reliqui flagello puniendi, atque Dignitas seu Existimatio ejus integra illasa mansit. Quasi pœna illa ei extra Synedrium Magnum irroganda neutiquam fuisset. Sed idem alibi (ut loco citato ostendimus) de foro heic Triumvirali, ex Ordinatis scilicet conflato, & recte loquitur. Neque heic aliter edi debuerat. Prima typorum editio habet in hac peri-סכha, בבית דיז של שבטי ואחר נא בבר של שלשרה in Synedrio Septuagintauniusvirali, ubi alia exemplaria habent, in Synedrio Triumvirali, ut reliqui &c. Codices quibus utor binis MSS. opem non ferunt, utpote quorum neutro liber inest ille cujus Tieulus Celi hammikdash. Caterum in editione כשתו בבירו אותו בבירו cum Cefeph Mifna, expression legitur, מלבין אותו בבירו דין של שלשה כשאר וגל flagellandus erat in Foro Tri-שמיתוב, ubi benè adnotat Joseph Karo, ומה שכתוב קשת ספרי רבינו בבר של עא הוא שיביש שיביש ל guod scriptum est in codicibus aliquot Magistri heic nostri in Synedrio Septuagintauniusvirali, erroneum est.

III. Sunt etiam non contemnenda quædam, de rebus capitalibus, seu homicidii quæstione quà ad Pontificem, velut singularia, attinere potuerint. Ea maximè in Juris sive Asylorum sive Altaris, quà pro Asylo fortè obtenderetur, explicatione cernuntur. Asyla habuisse nemo nescit Ebræos seu urbes aliquot resugii, quò qui cædem per errorem seu sorte.

tuitò

tuitò patraffent se ex instituto sacro tutelæ causa reciperent. Legisa facræ verba funt, Et judicabit cæ- a Numeras e. 11. tus seu congregatio (id est ary quam, ut sæpius alibi, Exod.21,13. pro Synedrio, sed heic etiam Vigintitriumvirali quoties ad reos è vulgo spectabat, intelligunt) inter percusorem & propinguum sanguinis super causis hujusmodi, liberabitque congregatio occisorem de manu vindicis sanguinis, & faciat redire eum congregatio ad civitatem refugii sui ad quam confugerat, manebitque ibi usque ad mortem summi Sacerdotis qui oleo est unctus Sancto. Quod si non fecerat, fas fuit sanguinis vindici eum obvium interficere. Sed minimè post Pontificis mortem. Jam verò fi casu cædem patrarat Pontifex maximus, aut Pontificem quis casu occiderat, unde sive hic five ille ex hac lege ad Asyla hæc confugerat, neutri aiunt redire fas unquam omninò fuisse, nec Pontificis sequentis mortem alterutrum liberasse. In Gemara Babylonia legiturb; להן גדול שהרג אח הנפש Ad tit. Sanhe-לא חעשרה drin cap.2. במויד נהרג בשוגג גולה ועיבר על עשה ועל לא חעשרה fol.18,1. והרי הוא כהריוט לכל דבריו Pontifex homicidii fpontanei reus morte plectendus erat, fortuiti exulabat (in urbem aliquam Refugii seu Asylum) & sive in pracepta affirmativa five in Negativa commiserat, habebatur velut unus è plebe, quantum scilicet ad poenam seu judicium ipsum, non quantum ad Synedrium quo sistendus erat. At verò subjicitur, ההורג כהן גדול או כהן גדול שהרג את הנפש אינו יוצא משם לעורם Si qui occiderat Pontificem aut si quempiam occiderat (casu) Pontifex, ex Asylo nunquam ei erat tuto egrediendum. Rationem afferunt, quia neutra in specie, ipso cædis fortuitæ tempore, legitimè habebatur . Tit. Maccoth Pontifex. Idem ipsum in Misna alibi legitur; adje- cip, 2. & Gem. cto insuper nullam ob causam, non testimonii di- Babylon. ibid. cendi, ואפילו יטראל צרכים לו ואפילו שר צבא ישראר fol.11,2.

* Ibid. Maimonid.balach Rotzach cap. 7.

Mifn. & Gem. tit. Horalioth cap.3.

*Exod.21,14. Videsis More Nebochim part.3.sap.39.

אינו יוצא משם לטולם שם תהא דירתו שם תהא חותו שם תהא קבורתו non fi indigeat respublica Ifraelitica ope ejus, non si fuerit exercitus imperator, ab Afylo effe ei unquam decedendum, sed ibi commor andum, ibi moriendum; ibique ipsum sepeliendum effe. Quod nihilominus ita temperanta, ut si quis Pontifex alius, functione scilicet antea summotus, tempore cædis effet in vivis, post ejus mortem tutò sive Pontificis percussorem sive Pontificem homicidam ejusinodi potuisse ex Asylo egredi statuant. Nam dignitatem Pontificiam, etiam functione summoto, manere censebantb. Arque hoc est quod habent singulare tum de Pontifice homicidii fortuiti reo tum de alio qui casu Pontificem occiderat ad Urbem, cui jus erat Afyli, confugiente. Quod ad altare attinet, lex habetur facrac, Si quis superbe, per industriam seu sponte agat contra proximum suum, aut machinetur contra proximum suum, ut dolo occidat (id est, & dolo occidat) eum, ab altari meo tolles eum, seu ut vulgata, evelles illum, ut moriatur, seu morte plectatur. Ubi LXX. in exemplaribus aliquot interfertum habent, & καταφύ-In eis & Sucrasnesov, & confugiat ad altare. Heic Nicolaus Lyranus, Etiamfi, inquit, fuerit Sacerdos, ut dicit Rabbi Salomon, nist inceperit officium ministrandi in altari, in quo casu erat expectandum complementum ministerii. Sic ille. Sed aliud omninò ab eo quod habetur apud R. Salomonem affert. Is enim expressim etiam Sacerdorem ad altare facrificaturum, fi ex insidiis seu dolo homicida esset, inde dicit ex ea lege rapiendum ut mortis Judicium subiret. Ita scilicet loquitur; Ab altari meo, אם היה כהן ורוצה לעבור בידה חקחנו למוח Etiamsi fuerit Sacerdos & voluerit facrificare, rapies eum ad mortem. Abenezra item; וקדמינינו אמרו אפילו כהן ורצה לעבור עבורת מזבחי יומת & vetusti apud nos autores aiunt, ctiam Sacerdos sacrisi-CALLYIUS

caturus ad altare meum, morte sic plectendus. Ut nempe nullum restaret, ne locus quidem sanctissimus, homicidæ ejusmodi qui dolo seu per insidias quempiam interfecerat, perfugium. Quod autem fic de Sacerdote ad eam legem, ctiam de Pontifice Maximo in Targum Hierosolymitano disertè memora-אפילו הוא כהנא רבא דקאי ומשמש קדמוי מן תמן ;tur יתיה ותקשלין יתיה tametsi Pontifex erat maximus qui functionem obiret coram me, inde rapient eum ultimoque plectant supplicio; quod & olim observavit I. Drusius. Adnotat ad legem memotatam Hugo . Ad difficil. Grotius, Ex contrario intelligunt Hebrai Altare pro per- loca Vet. Teft. fugio fuisse iis qui poror axionor commisssent, ut ferme lib.a.cap.33apud omnes gentes. Verum apud Hebraos ibi morari non poterant sed deducendi erant ad Urbem persugii. Ea de re videfis quæ è Talmudicis nos alibi fusiusb. Quæ b De Jure Nadicta sunt heic de Asyli jure, compara si vis cum ti- twali & Gent. tulo Codicis de bis qui ad Eccle siam confugiunt, & Doctores ibidem, cum eis etiam quæ de Immunitate Ecclesiastica & Fure Asylorum scripsere Petri Gambacurta & Sarpius aliique, quibus forte operæpretium etiam adjicere notas nostras in Fœdus Smyrnæorum & Magnetum in Marmoribus Arundellianis.

IV. Dum verò hac de Pontifice Maximo intuemur, prætermittenda non sunt quæ habent Ebræi de fingulari etiam ejus Dignitate, Amplitudine atque Sancitate quam adeo eximiam haberi atque inviolatam servari voluere, ut ab actionibus quibuscunque in eum instituendis judicissque ferendis quemlibet abstinentiorem esse debuisse simul monere videantur. Etiam nonnulli universi juris moderatorem eum unicum facere. Ubi in Gemara Hierosolymitana agitur de Pontifice in causis pecuniariis seu civilibus in jus vocando

0 3

² Gemar. Hicrofolymit. ad tit. Sanhedrin cap.z. fol.19. col.4. & tit. Horaiioth cap. 3. fol.47. col.1.

Levitic. 21,12.

More Nebochim part. 3. cap. 40. Arab. 42.

vocando à Synedriis Vigintitriumviralibus, Rabbi ברון גרול שחשא מלקין איתו ואין מעבירין ; Eliæzer אותן מנדולתו אמר ר מנא כתיב כנזר שמן משחת אלהיו עליו אני יו' כביכיל מה אני בקרושתי אף אהרן בקרושתו Pontificem Maximum qui peccat verberibus plectunt, nec dignitate sua eum summovent. At Rabbi Mina ad bac. scriptum est, Corona olei unctionis Dei sui super eum, ego Dominus; ac si fere dixisset Deus, sient ego in sanctitate mea, sic etiam Aaron in ejus sanctitate. Noluit scilicet sanctitatem ejusmodi temerè violari. Quin & Maimonides legis jam dictæ facræ de licito homicidæ post mortem Pontificis reditu rationem, uti & cæterarum, suo more afferens, cam latam esse, aite, ad placandam animam vindicis sanguinis, ne dum in ultionem infervescerer, obvium haberet homicidam. Arabica ejus funt, וגלה וגלה רוצח בשגנה וגלה فالك لسكون نعس داللا المال حدّ ي لا يرا دلك الذي حديد هذه المعتره على ايدي-Etiam homicida ex casu seu errore exulabat (in Asylum scilicet) & hoc factum est ut placaretur anima Vindicis Sanguinis, nec videret eum per cujus manum offensio ejusmodi evenirci. De reditu autem ejus ait, - Le, رحوء لا الشخص الذي هو اعروز الناس pendet reditus ejus ex واحبهم الى حميع يسرال morte Persone singularis inter homines qui charissimi funt Cætui Ifrael, ubi Ebræus interpres ששו האש במות האש מ היא הנכבר שבבני אדם והאהוב לכל ישראר à morte hominis filiorum hominis prastantissimi & toti Israel charissimi. vetus interpres ibi, dependet de Morte Pontificis summi, nec aliud addit, quod nec Arabicis nec Ebraicis illic respondet. Sed de Pontifice dictum esse satis liquet. Subjungit enim, quoniam hominibus naturâ insitum est ut solatium accipiant sive à doloribus sociis sive à majoribus quam ipsi patiuntur, ideò præsumendum fuisse, Pontifice demortuo, iram ac dolorem Vindicis Sanguinis deferbuisse. La colo

صابع في مصايب موت الاشخاص عندنا اعزوم ואין במקרה מורת, ubi Hebræus, מן מות כהן גרול מות בני אדם אצלינו יותר גרול ממיתת כהן גדול nulla autem, inquit, triftior mors nobis evenire potest, quam mors Sacerdotis Magni. Ubi vetus Latina, In omnibus autem Mortibus apud nos non est tanta occasio quanta in morte summi Pontificis. Hac de re Philo verba faciensa; re- De special le-ditum usque ad Mortem Pontificis negari, itidem serio & Homi-(sed juxta recentiores tantum aliquot, nam è veteri- cidio. bus aliam de puritate ejus ac sanctitate affert ipse interpretationem) perinde ac sie fuisset dictum, was av Σποθάνη δίερους δ μέρας, δ πάντων κοινός άχχισευς ών, בי עפינט או דע דער לשידשי או דער דער הדוא לידוא ביד בי ביף בירו Tay Cpa Coller, donec moriatur Pontifex maximus, omnium cognatus publicus cui soli permittitur res tum vivorum tum mortuorum moderari. Versio Græcis conjuncta habet, qui solus habet jus in vivos pariter & mortuos. Id quid fibi vellet plane ignoro, si ad Talmudicorum scita aut literas sacras sit exigendum. Nam jus ejusmodi nullibi, quantum scio, Pontifici tribuunt sive hi sive ille. Accedant hisce, quæ de Pontificis Maximi testimonio, seu juramento forensi etiam habent Talmudici. Maimonidesh, de eo היה יודע עדור Halach. Celi hammikdafh אינו חייב להעיר ואפילו בבות דק הגדול שזה אינו כביר לו שילך ויעיד. ואם היתח ערות למלך ישראל הרי זה cap.s. \$.8. הולך בבית דין הגדול ומעיר לו Sitestimonium sciret neutiquam (ut vulgus) tenebatur ad testimonium (in foro) prabendum, ne quidem in Synedrio Magno. Neque enim

Digni-

Dignitati ejus consonum erat, ut ad testimonium prebendum illuc iret. Attamen si haberet quod Regi Israel (Regi, in jus vocato) testimonium prodesse posset, eundum ei erat in Synedrium Magnum ubi testimonium ei ab eo prastandum. Scimus etiam Flaminem, apud Romanos, Dialem ad juramenta forensia aliave neutiquam adigi debuisse. Cæterùm hæc atque alia similia, de summab Pontificis sanctitate dignitaté que eximia, quam ita supereminere volunt, apud Ebræos occurrentia, uti & alia statim dicenda, quæ animadvertantur digna sunt, dum de Jurissictione seu Imperio sorensi cui eum, ut antè ostensum est, subjiciunt placita eorum consideramus; ut scilicet qualenam Jurissictionis ac Imperii objectum reverà esset Pontisex M. commodiùs & faciliùs perspiciatur.

Fabius Pictor apud A. Gellium lib.10, cap.15.

Videsis Maimonid. Halach. Celi hammikdash cap. 5.

• Maimonid balach. Celi hammikdash cap. 4. § 15. & Thosiphtba ad tit. Sanhedrin cap. 3.

ellib.2. de Successin Pontis. cap.10.

e Videsis ibid. cap.6. juxta finem.

Maimonides halach. Celi hammik lash cap.4. 6.20.

V. Adjiciunt de Pontifice novo constituendo: מסח איז מטמיריז כנ אלא בר של אחד ושבטים non conftituere solebant Pontificem alii prater Synedrium Septuagintauniusvirale. An functioni sacræ quis idoneus esfet aut altari arcendus, ex lege definiisse Synedrium hoc alibit oftendimus. Atque quoties de Successione in Pontificatum quæstio oriretur, etiam rem eam, ut semper præviam excutiendam nemo non videt. Et rationi quidem perquam est consonum, cos qui de Sacerdotali functione sic cognoscerent, itidem Pontificiæ Successionis judices suisse. Adeo ut velle cos putem, quoties de Successione Pontificiae quæstio esset, eam à Synedrio hoc tantummodò esse solvendam, nec aliter in Pontificiam dignitatem quempiam evehendum. Par ratio in judiciis Synedrii hujus de Pontifice Novo constituendo, arque in eis qua ad aliarum Dignitatum, quotquot perpetuæ essent, fuccessiones attinuere. Nimirums, שעמירן החחתי ברו

15

0

us

uæ

מעכ

או הראוי ליורטו וכל הקודם לנחלה קודם לשררות המת והוא: שיהיה ממלא מקומו בחכמה או ביראה אף כחל פי שאינו כמותו בחמרה constituebant loco ejus, seu ei successorem, Filium ejus aut qui jure hareditario effet ei proximus. Nam quisquis defuncti bonis eset heres proximus (de maribus semper intellige) is in Dignitatem ejus succedebat, modo ejus instar esset Sapientia aut Timore, seu Reverentia par, etiamsi Sapientia dispar. Qua de re plura etiam statim. De jure autem successionis Pontificiæ & Sacerdotalis cognoscebat ita tantum Synedrium Magnum, ut de aliis exceptâ Regiâ, Synedria suis in ditionibus reliqua.

VI. Perquam sunt autem singularia alia ad constitutionem seu successionem hanc Septuagintauniusviralem spectantia. Aiunta Pontificem M. qui a Ibidem cap 5. rite ita effer constituendus effe debuiste, גרול מכר ... גרול מכר prestan- אתיו הכהנים בנוי בכח בעושר בחכמה ובמראה tiorem (si res ita se commode ferret) cunctis fratribus suis Sacerdotibus in Decore, in Viribus, in Divities, in Sapientia, & in Vultu. Sed quantum ad D. vitias; licet pauperior, nondum constitutus effet, eousque jam erat ditandus à Sacerdotum collegio, ut eorum omnium ditiffimum opibus inde superaret. Verba sunt, TR ים ולו ממון כל הכהנים נותנין לו משלהן. כל אחד לפי טשירו 1bid cap.4. עד שינשיר יותר מעשיר שבכילהן Si pauperior effet, uni- \$.16. & Gem. versorum Sacerdotum erat officium ex suo ei contribuere, tit. Horaiioth juxta opulentia sue modum, usquequo fieret sic ditior quo- Pracept. Affirvis inter eos omnes divite. Constituebant item, ex Sa- mat. 172. & cerdotibus ei Viccarium שם Segen vocitatumb. יכר Cuneum de Re-יד הסנן הריים חחז יד הסנן Sacerdotes universi reliqui pub. Hebiaoium erant sub Segenis potestate, quantum ad functiones præ- lib. 2. cap. standas. Segeni item binos aut plures constituebant ceff. in Pontifi-קתיקילין Cathicolos qui ei suberant ut Vicarii quemad cat. cap.1.

Lib z. de Suc-

modum

modum Segenus Pontifici Maximo. Etiam fimul creabant אמרכלין Amarcalos minimum septem, id est Ostiarios Atrii Templi ; quod nec aperire fas erat nisi cuncti simul adessent. Atque his suberant tunc etiam creati Tres minimum rerum sacrarum Quaftores traces dicti. Ita ex judicio Synedrii Magni tum Pontifex ipse tum Vicarius ejus & Templi rerumque sacrarum Procuratores reliqui ex genere Sacerdotali ordinandi. Convitiisa publicis, ob dignitatem, ei hal. Celi ham- abstinendum erat. Et summa cum reverentia & comitatu Sacerdotali prodeundum. Ejulmodi alia, in constituti honorem, compluria tradunt.

2 Maimonid. mikdalh cap.5.

CAP. IX.

I. De Judiciis adeo Synedrio Magno propriis ut nec à Regibus aut impediri aut ad Tribunal suum vocari jure potuerint. Hyrcanus Rex in Herodis judicio Synedrium eludens. De Regis ipsiûs potestate Judiciaria, nonnihil.

II. De sententia eorum qui Regem, apud Ebraos, Synedrii Magni judicio subfuisse velint.

III. Adversa, apud Talmudicos, sententia. IV. Christianorum Patrum heic scita.

V. Hugonis Grotii aliorumque de verberibus Regi, ob peccata, infligendis, sententia; & Clarorum virorum, è recentioribus aliquot, de Judicio & autoritate qualicunque Synedriali in Regem.

VI. De Rege à Synedrio Magno constituendo, ejujque Natalibus satis puris. Et de Nobilitate seu Natalibus puris ex Sanguine tantum Materno. Egregium Juliani Augusti ea de re commentum.

Ntequam ad Titulum distributionis nostræ superioris proximum, quæ de Rege Judicando est, deve-

devenimus, observare liceat quæ de nonnullis jam memoratis, ut de Tribu, Pontifice, ac Propheta, cognitionum generibus veluti eis quæ adeo Synedrio Magno propria effent ac fingularia ut ne Regi quidem ipst (qui extra ordinem etiam de rebus capitalibus cognoscere folebat) permitterentur, notat Vir Maimonid, hal. præstantissimus Hugo Grotius. Alia Judicia, inquit ille, arbitror Regibus ademta mansisse penes Synedrium bochim part.3. LXX virûm quod divino imperio à Mose institutum ad cap.40. prope Herodis tempora perpetua cooptatione duravit. Et paulò post; Non nego regem fudeorum capitalia quedam judicia per se exercuisse, qua in re ipsum regi decem tribuum Israeliticarum prafert Maimonidese: quod & exempla non pauca tum in facris literis tum in scriptis Hebraorum evincunt. Sed quadam cognitionum genera Regi videntur non permissa, ut de Tribu, Pontifice & Propheta. Ejusque rei argumentum est in Feremia propheta hiforia quem cum proceres ad mortem deposcerent, respondit Rex, ecce in potestate vestra est, nam contra vos rex mihil potest; in hoc negotiorum genere scilicet. Exemplum ita affert de Prophera velut id cui cætera cognitionum hujusmodi genera consona. Locus ille è Jereremia est de Zedekia rege à quo Proceres seu Synedrii collegæ illum veluti Pseudoprophetam ad mortem deposcentes hujusmodi tulere responsum. Ebræa זיאמר המלך צרקיהו הנה הוא בירכם כי אין, funt, דבר יוכל אתכם דבר ל respondit Rex Zedekias; ecce is in manu vestra, quia non rex in vos potest quicquam, seu ut Graci, on oon es walo o Baonhous moos משלים, quia non potuerit rex adversus eos; ubi Jonathan Chaldæus, ארו לית מלכא יכול לאתבא יתכון פתנם صهلا بصدور ال صعدس معاصر Syrus لار الملک لم يقدر لهم Arabs حدم حرمد cun-

Melakim cap. 3. & More Ne-

Lib. 1. de Jure Belli ac Pacis cap.3. \$.20. & vide eum ad Matth.cap. 5. pag. 81.

E Halach. Sanbedrin cap. 2.

d Ferem 38,5.

eundem cum Græcis in sensum. Judæi Hispanienses, que no el Rey podra con vos algo. Vulgata; nec enim fas eft Regem vobis quidquam negare. Unde Duacenses, for it is not lawfull for the King to denie you any thing. Verliones Anglica vetuftiores editæ, for the King may deny you nothing, & The King can deny you nothing. Nupera for the King is not he that can do any thing against you, plane ex Tremellio qui vertit, Nam minime is est Rex qui possit contra vos quicquam. Lutherus, denn der Koing han nichts wider euch. Belgæ nuperi, want de Coninck en soude acen dinck teaens u bermogen. Et que fequuntur ibi sunt observanda. Quin & adjicit Grotius, Imo & qui alia quavis de causa apud Synedrium reus factus esset, eum rex judicio eximere non poterat. Ideo Hyrcanus judicium de Herode cum impedire non posset, arte elusit. Hyrcani & Herodis exemplum illud à Josepho narratum certe inprimis heic animadvertendum. Herodes ille Antipatri filius, postea rex, sed tunc Galilææ præses, sub Hyrcano sudæorum Rege Alexandri Jannai filio, fimul cum patre ac fratribus ingentem creverant, ex indultu ac gratia regia, in potestatem; adeo ut proceribus non immeritò haberentur rerum novarum suspecti. Patriæ igitur ii prospicientes desidiosum regem irritare conantur, & ad eum, jam non procuratores tuos, inquiunt, amplius agunt, sed palam dominationem exercent. Nam & Herodes Ezeciam e usque comites interfecit, contemtis legibus nostris que hominem quantumvis scelestum non sinunt affici supplicio, nisi priùs à Synedrio (id est, five Magno noft.3. de Juie sive Minori, salcem ex Jure ordinariob ac citra cognitionem Regiam; verba Græca sunt, ei um megneov καζακριθείη τότο παθείν ύπο ? Σωνεδείν, quod vertitur

2 Archaolog.lib. 1 4. Cap. 17.

b Videfis lib. Nat. & Gent. 6ap. 2.

titur à Ruffino, nist priùs in Concilio condemnatus sit, à recentiori interprete, nisi priùs damnatum ex sententia judicum) Hoc autem ausus est etiam iste potestate à te prius non acceptà. Ezecias ille Latro erat primarius, qui viatores infigniter tunc infestarat. Hyrcanus tum hisce sic auditis, tum precibus Matrum corum qui occisi fuerant indesinenter fusis, ut in Synedrio scilicet facti sui Herodes rationem redderet, tandem permotus, cum cxaλd διησισιμίνον υπέρ ων διεβαλλείο, vocavit satisfacturum de criminibus hbi illatis. Venic ille, sed non fine comitatu ad se tuendum idoneo, ita nimirum temperato, ut nec tam esfet numerosus aut armatus ut inde terreretur Hyrcanus, nec adeo tenuis quin è judicii periculo cum potis esset eripere. Quin & Sextus Cæsar præses Syriæ scripserat ad Hyrcanum, asaxaxos son None & Headles on of Sinns, x προσαπειλών ωθχαίσσανι, hortatus ut judicio eum liberaret; minis, si secus fecerit, adjectus. Id quod ab co facile impetratum est. Quippe ut filium Herodem is amavit, idcoque libentissime contendit eum, unfer on F (w. εδρίε παιθόνια δπολύσαι, italiberare ut a Synedrio graviori aliqua sententia non feriretur. Sistit igitur se Herodes in Synedrio, non fine Regis etiam præsentia & comitatu armato, qui adeò omnes terruir, ut nec qui ad accusandum venerant, hiscere auderent, altumque esset in Synedrio filentium atque inopia confilii. Rebus sic se ibi habentibus Sameas quidam nomine, vir justus arque terroribus invictus (five Princeps Synedrii five collega) Equidem Synedri seu Fudices, inquit, tuque Rex, nec ipse unquam vidi quenquam qui ad causam apud nos dicendam vocatus ad hunc modum comparnerit. nec vos puto posse proferre hujusmodi quempiam. Sed quisquis hactenus in boc Synedrium judicandum se prabuerit, humilis venit ac timentis habitu ac captantis miseri-P 3 cordiam.

cordiam, capillis promisis, vesteque indutus atrà. At bonus iste Herodes cadis reus & tam gravi obnoxius crimini adftat heic purpuratus & crine belle composito, cum stipatoribus armatis; ut nempe si juxta legem eum condemnemus, nos ipfos trucidet, ipfeque, vi legibus illata, evadat. At vero Herodem neutiquam tam incuso quod incolumitatis sua majorem quam legum habuerit rationem, quam vos & Regem qui tantam ei indulsifis licentiam. Scitote tamen potentem effe Deum, & quod ifte quem nunc in Hyrcani gratiam legibus eripitis, & vos aliquando & ipsum etiam Regem puniet. Nec vanus fuit vates. Nam Herodes regnum adeptus universos Synedros unico excepto Samea, etiam & Hyrcanum ipsum (ut ait Josephus) sustulit, qua de re etiam libro Secundo. Habita hac à Samea oratione, propensiores fiebant judices ad Herodem damnandum, quo viso, Hyrcanus, & Sixlu eis anlu hui ear arebanelo zi mentas χρύφα προς Heaster Cure 6 ελ δυσεν αυτώς φυρείν εκ τ πολεως έτω οδ Τωνδιωον Σαφούξε δαι. Co μ ανεχώρησεν είς Δαμασκον ώς φούρων \$ 6ασιλέα, in aliam diem judicium distulit (interpretes ; in sequentem diem distulit, seu in crastinum, quemadmodum etiam Jo-הוקנים כי qui habet heic, וכאשר ראה המלך הורקנים כי הסנהדרין כמעט היו גומרין את הדין למיתת חמל עליו ואמר לא נגמר הדין היום ער למחר למען הציל אותו מידם & cum vidisset Hyrcanus rex quod Synedrium fere judicium capitale in eum tulerant, misertus est illius dixitque, non feramus sententiam hodie sed cras, ut sic eriperet eum ex corum potestate) & clam eum admonuit ut fuga fibi consuleret. Sic enim periculum fore evadendum (pro quo interpres recentior, non enim effe remedium aliud) atque ille secessit Damascum quasi Regem fugiens. Ibi cum res suas in tuto collocasset, palam præ se tulit, quòd ei καλοίτο πάλιν είς δ Σωνέδριον, si denuo citaretur ad Synedrium

Edit. Munst.

edrium, non effet compariturus. Hisce subjicit Josephus; nyavaxler o' oi or To Cure o eia & Texavor हमसर्वणीव रीजिंदासम वेम नवंगीय नवर्षि होन सवी वेस हैं. की d'on en andone il montler d'ester eiger uno avar-Spias ni avoias, Synedri verò indignabantur & docere contendebant Hyrcanum, omnia hec in ipsius perniciem tendere. Sed neque ille tantundem ignorabat. Facere autem aliquid non potuit propter ignaviam & vecordiam. De Synedrio, quod tractamus, Magno rem totam narrari, à viris magnisa habetur in confesso. Nec sanè in Bavon, Annal. Minorum quæ Hierosolymis erant alterutro, ejusmodi tom.1. ad Ann. Judicium inchoari omnino cuiquam puto est verisimile. Sameas autem heic memoratus, apud Josip- cit. 13. 6.5. pum aliófque Ebræos, שמאי Sammai nominatur atque is ipse habeturh qui in catena Cabalica libro superiori & Sepher Juchaallata, Pater est Synedrii Magni, Hillele Principe. Ex fin fol 19, 2. illius autem oratione, Hyrcani Regis præsentia, judicii procrastinatione, ejusce erga Herodem amore atque hujus demum fuga fimul perpensis, prudens lector facile eliciet id quod voluit summus ille vir, dum Hyrcanum arte ait elufisse judicium de Herode, cum impedire non posset. Scribit verò vir doctissimus altere idque velut ex Hyrcani exemplo illo, de Rege tus in Diatriba judicante, jus dicebat in iis qua sua erant cognitionis, de Jure, Princinon solus, sed una cum Senatoribus (Synedris Magnis) ut ex fofephi bac historia constat, quam in rem etiam cap. 2. pag 16. adfert illud velut à Mose dictum apud Josephum de Rege forte apud eos futuro, Is quisquis fuerit, plus le- cap.8 gibus & Deo quam (un Sapientia tribuat; wegwerw 5 μηθέν δίχα ? 'Αρχιερέως κ τ τω γερυσιαςων γνωμης, Nihil vero agat citra Pontificem Maximum & collegarum Synedrii (Magni) sententiam. Sed non omninò ejusmodi quid ex Hyrcani illo exemplo aut aliunde puto, satis est eliciendum. Nec quidem illud Josephi

Christi 31. If. Cafaubon. Exer-H. Grotius, ali.

pum edictis. Ecclefia quafito

fic generatim dictum, aut historiæ sacræ aut Talmudicæ disciplinæ est ullatenus consonum. De Judiciaria autem Regis ipsius potestate præter ea quæ superiore libro, de eo occurrunt, consulas quæ de Imperio ejus & Jurisdictione tam circa Sacra quam Profana agnoscit & adstruere conatur Alphonsus Abulensis, alia etiam apud Scriptores ea de re passim obvios. Adde de Zedekia Rege & Micha propheta illud à Synedris aliquot magnis dictumb, Nunquid morte condemnavit eum Ezekias rex Juda illud de Rege, jure Regio, tanquam seditiosum; & ad illud & omnis Juda; id est Synedrium gerens totius populi vices & cognitionem habens de eis qui Prophetas se dicerent. De quibus suprà capite sexto.

Ad 4 Regum cap. 13. quaft. 8.

b Jerem. 26,19.

*Tit. Sanhedrin cap. 2. & tit. Horalioth cap. 2.

*Exercit.15.
num.5.
*Tom.1. ann.
Chr.31. 5.20.
& aun.32.\$.11.
& ann.57.5.36.

Cap. 1. 5.3.

II. Quod ad Regem ipsum Judicandum attinet; non femel habetur in Mifnac; המלך לא דן ולא דנין אותו לא מעיר ולא מעידין אותו Rex nec judicat, nec ipse judicatur, nec testimonium prabet, nec in ipsum testimonium prabetur. Unde certe viri aliquot doctiffimi negarunt Synedrium Magnum jus habuisse omninò in Reges suos, ut Isaacus Casaubonusd in Cæsarem Baronium. Baronius enim expressime; Erat horum (Synedrorum Synedrii Magni) summa auctoritas, ut qui de Lege cognoscerent, & de Propheta, ac simul de Regibus judicarent; qua de re ctiam supras. Adjungir ibi Baronius, Horum namque indicio Herodes Rex postulatus eft, in quos postea crudeliter seviit, ut testatur Fosephus. In exemplo autem nimium hallucinatur. Nam non Herodes, quando Rex erat, sed diu antè, sub Hyrcano Rege (ut tuse è Josepho ostenditur sectione superiore) sistebatur in Synedrio, nec aliter ibi postulatus. Alii etiam heic obiter de Regibus illic Synedrii Magni

n

C-

13-

rii gni Lorinus ad Numer, 11, 16

Magni judicio obnoxiis, fidentiùs & securi agunt2. Maxime Pontificii, qua rem velut indubitatam, etiam &c. haud parum in rem suam, admittunt dum Pontificem Summum, quà talem Principem Synedrii Moderatorémque summum volunt, unde etiam Pontifici Summo suo parilem in Reges aliósque Principes & Respublicas Christianas potestatem arrogare enixius conantur. Adeóque Regem Ebræorum Septuagintauniusvirali Synedrio, ita à se formato & capite sic falso donato, subdunt; ut fere apud Tapobranenses (si Plinio fides) quorum Judices erant Septuaginta (Ja- b Lib.6. cap. 22. cobus Pintianus legi vult, sed contra omnia exemplaria Sexaginta) qui Regem (quem scilicet eligebant improlem nec hæreditarium volebant fore) si quid delinqueret, morte multabant, nullo interimente, sed aversantibus cunctis & commercia etiam fermonis negantibus, quod fic apud eos admodum erat instar ejus quod innuitur in Anathematismis. Sed verò illa de re adverfantes invicem etiam apud Magistros comperio sententias, quarum genus utrunque exhibemus. A Baronio qui Synedrium de Regibus judicasse ait (non illibenter puto oblitus Pontificis, qui ut ostensum est, ejusdem jurisdictioni palàm suberat; licèt Cardinalis ille, uti id genus alii, ut aliquoties antè monitum. Pontificem Synedrio præfuisse velint, adeoque Pontifici & Synedrio subditum fuisse Regem) stat satis Gemara Babylonia ad allata è Misna. Distinguit illa inter Re- drin cap. 2. ges Israel & Reges Juda; nec de hisce illud dictum esse, fol. 19,1. sed de illis tantummodò, ídque ea notione regum Israel quam memoravimus libro superiore, ubi dum de Regis loco in Synedrio agimus, etiam distinction's ejulmodi rationem, quæ heic recolenda est, afferimus, non fine exemplo quod huc inprimis etiam spectar. Et si omninò judicandus esset Rex ipse (Personam

2 Maimonid.balach. Melacim cap. 3. & Sanhedrin cap. 2. fem Mikotzi præcept.affirm. 97. fol. 186. col.3. & prac. affirm.115.

Pirufh Mifn. fol. 115.2.

dico; nam de rebus ejusce seu bonis verisimilimum est, in Synedriis etiam forisque minoribus, pro re nata, uti & pro vario rerumpublicarum instituto alibi non rarò videmus, cognitiones fuisse habitas) dubitari nequit quin tantummodò in Synedrio Magno id effet faciendum. Quod non solum ex re ipsa seu suprema ejusdem dignitate sed ex Magistrorum, de re Magna seu Summi viri rebus, illic judicandis suprà, ubi de Pontifice agitur, ostensis, haud difficile evincitur. Neque aliter volunt viri doctiffimi qui hanc rem disputant. Juxta Gemaram igitur jam dictam Magistr.a; מלכי בית דור דנין ורנין איתן ומעדין עליהם אבר מלכי ישראל גזרו חכמים שלא ידון ולא דנין אותו ולא מעיד ולא מעידין עליו מפני שלבן גם בהן ויבא מן הדבר יייני עליו מפני שלבן גם בהן ויבא מן הדבר הדרת תקלה והפסד על הדרת Reges familia Davidica & ות dicabant & judicabantur, etiam testimonium adversus cos prabere licuit. At vero de Regibus Ifrael decrevere Sapientes, eos necjudicare ne judicari, nec testimonium prabere nec in ipsos praberi testimonium, quoniam corda eorum superba fuere, nec aliud inde manaret præter scandalum atque abolitionem institutorum legis. Idem alib.b ad illud jam è Misna citatum, זה במוכי יטראל בלבד לפי שהיו עברנין בסלכותם לא היו משבחין ושפרורה ילא היו נכנעין לדברי תורה אבל מלכי בית דור דנין זרנין אותם לפו שהם יודעים התורה ולא הירה רט בעיניהכם השפלוה וההכנע לדברי תירדה Hoc (עmendum est duntaxat de Regibus Ifrael, quia transgresso. res grant in regno suo nec placuit eis humilitas, nec Legi le subjiciebant. Caterum Reges familia Davidica & judicabant & judicabantur ipsi quia noverunt legem, nec turpis erat in oculis eorum humiliatio hac & submissio legalis. Quin adeò, ex jure, judiciis Synedrialibus subfuisse Regem ostendit ille, ut etiam Flagrorum pænæ subesset, ficut delinquentium vulgus etiam & Ponti-

Pontifex; qua de re vide corum qui Flagris punirentur recentionem, libro in superiore.

III. Hactenus de sententia Magistrorum qui Regem Synedrii Magni Turisdictioni ita subjiciebant. Contrariam itidem oftendimus; id est eorum qui Regem suum, nulla adhibita Regum distin-Sione, solius Numinis sanctissimi subfusse judicio voluere, idque non ex nupero aliquo decreto, sed ex ipla Ifraeliticæ reipublicæ ratione atque institutis receptis manasse. Sunt quidem ex eis qui totum id quod in Samuelis libro primo de More apud Orientales (quibus παμβασίλεια seu Regnum plenum frequens erat) Regio habetur, ad Reges etiam suosa ve- "Jehuda in line attinuisse. Sed illud prætermittimus, etiam à scri- adtit, Sanheptoribus Christianis passim disputatum. De co au- drin cap. 2. fol. ITIN & nec ipfe (Rex) judicatur seu non judicant eum, Excerpt. Sanhead hunc modum Gemara Hierofolymitanab, דא דנין drin cap. 2. pag. מל אותר של שב מלפניך משפטי יצא רבי יצחק בשם רבי אותר על שב מלפניך משפטי יצא רבי יצחק בשם רבי יובי שנאמר לעשורים בכל יובם שנאמר לעשורים לפניו בכל יובם שנאמר לעשורים משפט עברו ושראל דבר יובם ביומו Rex . Advir. Sanbeipse judicandus non erat, seu non judicabant ipsum, ob id drin cap.z. seu sensum ejus, quod in Davide habeture, De vultu fol. 20. cel. 1. tuo leu ex ore tuo leu ex ante te, judicium meum prodeat bal.3. seu exeat (qui tamen locus à Magistris aliis sumieur 4 Jarebies ad pro eo quod eft, שבידי שאני דאיי להשפט עבירית שבידי שאני דאיי להשפט עליהכם בייסורין יצאו כלפניך ולא יבאו לפניך ברן peccata mea quorum nomine ego judicio obnoxias sum, per castigationes exeant è conspectu suo nec veniant coram te in judicio) dixit verò Rabbi Isaac nomine Rabbi, Rex & populi universitas judicantur coram Numine unoqueque die, juxta id quod dicitur (à Salomone in oratione") ut faciat Judicium servo suo & Judicium populo " Reg. 3,59.

Gem. Babylonia

suo Ifrael, rem diei in die suo. Quin etiam in Dabarim הלכה מלך מישראל שהיה לו עסק מהו שיהא , Fol.295.col.4. Rabba מותר לו לדון לפני בית דין כך שנו חכמים מלך לא דן ולא דנין אותו לא מעיד ולא מעדין אותו. לימדונו דבותינו למה אין דנין איתו אמר ד' ירמיה שכתיב בדוד המלך מלפניך משפטי יצא הני אין בריה דן את המלך הקברה מדא Quantum ad Regem Ifraelis qui litigium aliquod habuerit quod in Synedrio, ex jure judicandum videatur, Docemur à Rabbinis nostris quare Regem non judicarent, seu judicandus is non effet. Dixit nempe Rabbi Feremias, scriptum esseb de Davide Rege, ex ore tuo prodeat judicium meum; adeo ut nemini mortalium judicii in Regem exercendi jus competeret, sed tantummodo Numini Sanctissimo.

Pfalm.17,2.

· Pfalm. 50,6. fcu 51,4.

& Lib.s. cpift. 383.

IV. Tantundem etiam Patres Christiani ad illud itidem Davidis Numen alloquentis; Tibi foli peccavie; Rex utique erat, inquit ibi D. Ambrosius, nullis ipse legibus tenebatur, quia liberi sunt Reges à vinculis delictorum, neque enim ullis ad panam vocantur legi. bus, tuti imperii potestate. Homini ergo non peccavit cui nontenebatur obnoxius. Et Isidorus Pelusiotad de Rege verba faciens, The Gia dian Hore, inquit, o wier G. ύπεύθω . διό κὸ ό μελωδος έλεγε, Σοι μοτω ήμαρίον, Divino solum judicio subditus est qui Rex est, unde & psalmographus ait, Tibi soli peccavi. Sic etiam alii.

V. Diversæ autem Ebræorum sententiæ heic adeò conciliandæ videntur Hugoni Grotio, ut Verbera, de quibus loquuntur, velut Regi delinquenti infligendis, non tam in pœnam aut ex Synedrii alicujus autoritate, quam in peccatorum erga Deum satisfactionem ac pœnitentiæ fignum subeunda velit. Ita enim hac de re ille ; Video consentire Hebraos, Regi, in eas leges, que de officio Regis scripta exstabant, peccanti, inflicta

. De Ture Belli at Pacis lib. 1. cap.3. 9. 20.

Deut.17,17:

verbera. Sedea apud illos infamia carebant, & à Rege in fignum pænitentiæ sponte suscipiebantur, ideoque non à lictore sed ab eo quem legisset ipse cadebatur & suo arbitrio verberibus statuebat modum. A pænis autem coactivis adeo liberi erant reges, ut etiam excalceationis lex, quippe cum ignominia conjuncta, in ipsis cessaret. Hebrei Barnachmoni sententia exstat in dictis Rabbinorum, titulo de Fudicibus, Nulla creatura judicat regem, sed Deus Benedictus. Quod ipsum est etiam R. Jeremiæ dictum superius citatum. Infamia quidem verberum etiam pœnam caruisse antè ostensum est. Hoc item amplectitur Claudius Salmasiusa alique. Jam verò planissi- a In Defensione mè pace virorum præstantissimorum, Maimonides ubi Regia cap. 2. verberum pœnas enumerar, Regémque eis obnoxium facit (quod libro oftenditur superiore) non castigationes sponte suscipiendas, sed à Synedriis ob delicta infligendas, omninò innuit. Neque enumerantur delicta Regia illa, quafi ob ea solum sic pœna illa forenfis ei subeundafuisset, sed ut singularia ad eum, nec ad quenquam alium, attinentia. Samuel autem Petitus b Diatriba De e Talmudicis jus in Reges illud Synedriale enarrans, Jure, Principi-Atque hec, inquit, jus dici solitum Regi si quid deliquisset, clesia quasto à nobis dicta sunto è fudaorum sententia, non ex vero, cap. 1. pag. 16. Fudei enimistam moduriou animo tantum conceperunt, nulli Principes eo jure regnarunt. Vide que in facris Biblis habentur, que apud Fosephum vernaculum rerum Fudaicarum scriptorem leguntur, dabo pignus in omnes meas fortunas, si vel verbo jus istud asseratur; sed contrarium plane illis que situm est, Deo auctore, in Saulis inauguratione apud Samuelem. Et constat ex historia legibus solutum fuisse Principem, nyev apapmouvla & noλαζεδα, quamvis deliquisset pænæ non fuisse obnoxium: ut illud Aschyli de fove reaxus povaex @ is' To Dur G. Matel, Durus Monarcha & nemini subditus

b In Defentione

Regia cap. 2.

ditus imperat. Non igitur in jus vocabatur, nec item armis oppugnabatur, utcunque à Judaicis institutis descivillet & in pios persecutionem fecisset. In co namque judicium Dei suspiciebant qui prafecisset. Id in eo sciebant effe quod Deus voluiset. Itaque nunquam in Regem suns religionis obtentu arma movisse in sacra legitur historia. Sic ille. Recole heic quæ supra ex Isaaco Casaubono adnotantur. Atque de Rege & Synedrio, nec fine temporum Regumque discrimine advertendo, Claudius Salmafiusb; Post migrationem è Babylone per Pontifices, qui duces & principes populi crant, gubernati sunt. ulque ad Aristobulum Fonathe filium, qui Rex pariter & Pontifex fuit primulque apud fudeos diadematis (umpfie insigne, & apylus, ut ait fosephus, eis Canteiau pera-Deivay Sogas. Sub illo & sequentibus Regibus usque ad Herodem Magnum, quo regnante natus est Christus, plurimum potuit Synedrium; nec fine ejus confilio & confensu quicquam Regi majoris quod effet momenti agere licuit. Et de his plane regibus verum est quod dixit fosephus lib. IV. Antiquitatum ubi jura regis commemorat ficut habentur Deuteronomii XVII. Pransita 5 undir Siga apxispows if the groundsav growns, nibil prater Pontificis & Seniorum sententiam faciat (de quo loco paulo ante diximus) Qued de regibus qui paulo ante Fosephi tempora imperarunt fortalle dici debet, ab Aristobuli regno, non de primis illis qui ante captivitatem fuere. Sed net verbailla que ex fosepho citavimus, in illo Deuteronomi loco leguntur, quo Regibus Ifraelis Moses leges dat secundum quas eos regnare oporteret. Nibil inquam ibi extat, quod nihil agere debeant fine confensu & consilio Pontificis & Synedrii. Fosephus ad sue atatis Reges respiciebat, cum illa scriberet. Qui tamen & Synedrso majorem habuere potestatem. Nam & ipsos Pontifices maximos pro libitu creabant & dejiciebant (Quod ta-

men Talmudici indefinitè Synedrio Magno tribuunt ut capite oftenditur superiore) Ex tota autem priorum Regum historia (atis compertum est, pleraque eos egisse non consultis Synedrii Senioribus nec Pontifice, cum & multa contra legem Dei statuerint & fecerint, pracipue circaidolorum cultum. Ob quem tamen, cum crimen effet omnium gravis imum, nee accusatos unquam aut judicatos à Synedrio constat. Illud vero quod ait Maimonides de Regibus ex familia Davidis qui Judicabant & Judicabantur (quod & superius allatum) ne de illis etiam id intelligendum qui post Aristobulum regnarunt, multo minus de illis quos diximus, quorum primus fuit Saul, ultimus foachimus. In Gemara tractatu de Synedrio cap. 11. hac Talmudis tradicio (antè etiam memorata) quod Rex nec Judicat nec Judicatur, non pertinere dicitur nisi ad Regem Israelis. Nam, inquit, qui ex familia Davidis sunt, Judicant & Judicantur. Qui sunt illi reges Ifraelis? Nempe qui in terra Ifraelis, hoc est, in Judea, regnarunt, non primi illi quos diximus à Saule usque ad Joachimum imperaffe fed hi qui post Aristobulum ufque ad Herodem imperium nomine regio tenuerunt. Quod ex illo capite Gemara clarum of. Namibi narratur qua ex caufa factum fit hoc decretum de Rege, quod nec Judicaret nec Judicaretur (interjectaque dein historiola illa de Jannæi Regis servo in jus à Synedrio vocato tempore Simeonis Ben Shatach, juxta antè à nobis ex Talmude Babylonio oftensa) Inde aiunt, factum effe decretum, ut Rex nec judicaretur. Sed he nuge funt & fabula Rabbinica. Fannaus iste successit Aristobulo qui primus diadema sumpsit & Regem se fecit, cum pradecessores ejus omnes (è gente Hasomonaica) Principes & Duces populi tantum essent iidémque Pontifices, regio vero nomine abstinerent ac jure. Fudicabant quippe & Judicabantur, & maxima tum potestas & administrandi ratio penes Synedrium erat.

Aristobulus primus hunc statum in regium commutavit, sumpto regni insigni. Ut vero omnia sunt initia, non Satis perfecta nec absoluta, nondum jus regium habuit cum Regis insigne gestaret, successor ejus ulterius progressus est. Nam vocatus in jus a Senioribus confessis parere noluit. Ab eo firmatum id jus, & sequentibus traditum. Sed quia Supremam non habebant potestatem, jus non reddebant, hoc ex regali jure retinentes tantum ut non possent judicari. Nec exemplum ullius in his posterioribus Juda & & 15raelis regibus afferri: potest qui Judicium capitis subierit aut in jus vocatus sit ex ulla criminis causa. Nam quod de Herode afferunt Hildebrandine & Enthusiastice doctrina auctores, nihil eos juvat, quia rex non erat sed prafectus Galilea cum ad Synedrium citatus est, vivente adbuc patre Rege, ut ex Fosepho clarum est (quod & paulò ante satis observatum) Et parum prudenter urget hanc historiam Sichardus (Guilielmus Schickardus") ut probet Synedrium etiam judicasse de Regibus. Quod falsisimumest nec probari potest. Reges è posteris Davidis fudicium in le accipiebant & in alios exercebant. Quinam illi fuere? nempe Duces Captivitatis qui Babylone agebant Aixuahwrapzai Grace dicti. Hi ad Davidem genus suum per mares referebant. De his habetur in Gemara Talmudica cap. I. de Synedrio, traditione qua fertur non recessurum Sceptrum à Fuda ad eos pertinere; nam eos este Achmolatarchas Babylonicos qui Sceptrum Ifraelis tenebant. Sed cur hi Fudicabantur cum id proprium effet requi juris non judicari? Non erant veri Reges, sed vice tantum regià regnabant. Suberant enim Regibus Persidis à quibus potest atem suam accipiebant. Ex his liquet qui Reges essent re & nomine, non potuise judicari, impune ergo ipsis fuisse quicquid fecissent. Aliis dein in Rabbinorum heic scita alia superius allata, subjunctis, unde certum cst, inquit, Regemnon vocari in jus solitum ad Tribuna.

a In Jure Regio Hebraorum cap. 2. Theorem.7. quem & ride m Erratis.

Septuaginta Seniorum, non coram his accusatum, nec ab his judicatum. Certè & Joannes Bodinus de Synedriis Magnis loquutus & Herodis ac Hircani exemplum è Josepho memorans, Et perspicuum, inquita, fit a De Republica Summum Reipublica imperium, in eo Senatu non fuisse, lib.6. cap.4. tametsi fosephus patres adducit conquerentes, quod Hir- . Lib. 14. cap. 5. canus & Aristobulus, principes Amonai, formamcivitatis Aristocraticam in regnum mutassent. Obvia sunt alia apud Scriptores hosce aliósque jura Regia tractantes, nec paucos, qui Synedrio aliive conventui, apud Ebræos, Regem avomen hunor nec omnino obnoxium afferunt ex juris, quod apud Orientales alios effet Regium, exemplis velut cognatis apud Historicos, Poetas, alios veterum repertis, quibus hic locus non est, Ebræorum duntaxat Regibus, ex instituto proprius. Suum esto circa hoc, de Rege Ebræorum à Synedris Magnis judicando cuilibet heic judicium. Nos, quæ habent diversarum sententiarum hac in re autores, fideliter oftensis, nihil omnino definimus.

VI. Aiunt etiam Talmudicie, אין מעמירין מלך אלא Maimonides של של של חום non conftituebant, seu (olebant confti- balach. Sanhetuere Regem nisi de sententia Synedrii Septuagintauniusviralis. Hoc ita generatim dictum aliquantulum alibid d Idem halach. temperatur. אין מעמידין מלך בתחילה אלא על פי ב'ר של ע זקנים ועל פי נביא כיהושע שמינהו משה רבינו דבית דינו וכשאול ודוד שמינם שמואל הרמתי ובית דינו Non constituebant reges initio (id est, ut explicat Guil. Schickarduse, antequam res ad successionem deveni- De Juve Regio Hebr. cap. 1. ret) nisi de sententia Synedrii Septuagintaviralis & de theor. 2. & visententia Propheta. Exemplum habetur in Fosua quem desis Petrum constituit Moses magister noster & Synedrium ejus, atque pub Hebrerum in Saul & Davide quos ordinarunt Samuel Ramatheus lib. 1. cap. 12. & Synedrium ejus. Sequentibus autem in seculis, ubi pag. 109.

Melakim cap. 1.

quæstio

tempore aut eligendi qualitate, idve genus aliis (ut sub templo secundo seu in Hasmonæis & Herodiana familia) ortaeft, penes Synedrium cognitionem, puto, ex jure, volunt fuisse. Nec quidem in Talmude ipso aliud huc spectans me comperisse memini præter illud יונין אותו variatim, ut antè ostenditur, explicatum. Certe fi in Regem exercere potuisset Synedrorum collegium illud jurisdictionem tam amplam quam à nonnullis obtenditur, satis consonum est fateri etiam, inde ejusdem constitutionem ad idem attinuisse. Maxime de Successionis jure & Natalibus; ne scilicet Ebræorum frater nonesset juxta illud Le-Deuter, 17,15. gisa, Ex fratribus tuis constitues Regem super te. Nec constitues extraneum qui non fuerit de fratribus tuis, idest, non puris satis, ad successionem, natalibus. Qua in re generis Israelitici Materni ratio maxime habenda erat. Inde enim puri satis Natales (quantum ad Nobilitatem Israeliticam & Dignitates omnimodas præter Pontificalem adeoque Sacerdotalem; ut alibib explicavimus) tametsi Patre, quis genitus esset, Sanguinis non Israelitici; quod fusius aperitur in libris de Jure Gentium & Naturali, ubie de Proselytis, Herode Rege, alissque huc spectantibus agitur. Et optimè quidem Petrus Cunæus, Jurisconsultus planè scientissimus, ubi verba faciens de collegis Synedrorum, qui juxta libro superiore ostensa, ex jure ordinario, parili natalium undiquaque puritate effe debuere cum Regibus, Nec Peregrini, inquitd, Exterive recepti in bunc ordinem nist matre saltem Fudaa effent.

Hos enim excipit Maimonides, quod & antè illic no-

tavimus. Atque apposite adjicit Cunæus, Et sane aquum erat. Neque secus constitutum jure Quiritum eft. Ait Ulpianus IC. in l. 1. 6.2. ff. ad Municipalem, fi quis

b Lib. z. de Sucressione in Pontificatum.

· Lib. 2.

De Repub.Hebraorum lib. I. cap. 12. pag. 106.

ex patre Campano, matre Puteolana natus fit, eum municipem Campanum effe, nisi forte privilegio aliquo materna origo censeatur. Tunc enim filium maternam originem sequi. Quare Ilien sibus concessum esfe, ut qui matre Iliensi est, sit corum municeps. Et Ponticis ex beneficio Pompeii Magni competere, ut, qui Pontica matre natus effet, Ponticus effet. Atque etiam Delphis hoc idem tributum & conservatum fuise. Ut Iliensibus, quorum civitatis inclyta nobilitas dicta, Ponticis, Delphis L 17.D. tit. hoc jus de sanguine Materno competiit singulare (nam bus 6.1. ex jure communiori aut quod ut plurimum obtinuit, Materni sanguinis aut solum aut maxime ratio haberi folita) ita & fimile Antiochenis. Julianus Augustusb 6 c. Theodos lib. Juliano Comiti Orientis; eos indulserunt veteres Prin- 10. tit. 1.151. cipes ex Materno genere curialibus Antiochenis adscribi, Decurionibus quos patris dignitas (seu conditio) nullius vindicaret juri 1.22. civitatis. Parile jus Xanthiis, uti &, ut videtur, Ly- Plutarch. de ciisd cunctis quorum pars Xanthii. Et consonum est bus cap. 9. illud Virgiliie de Drance,

-Genus huic Materna superbum Nobilitas dabat, incertum de patre ferebat.

Et de Nobilitate à matre sola præstita recentiora habentur exempla in Campanis, Trecensibus, Senonenfibus Clarimontanis Galliæ. Ex jure autem Cæfareo, exemplos Senatorii ordinis, Patris originem muni- Ad Municipaceps unusquisque sequatur, nec valuit contrà rescriptum lem. Principale, quo privatus quis ex Materno sanguine sibi & C. Theodos lib. privilegium vendicaret, licer jus ejusmodi civitati- 12.111.1.101. bus aut provinciis integris rite satis, ut in ante often- C. Justim. tic. de us, concederetur. Et hac de re plura simul con- 436. gessit Andræas Tiraquellush. Certe ad Materni san- Lib. de Nobiguinis solius, inter homines, dignitatem, spectat haud litate cap. 12. parum egregium Juliani Augusti commentum illud \$.2006.

c. Juft.tit. de

Claris mulieri-

4 Herodot, lib.1.

* Ancid 11.

Dionyf. Gothofred. ad l.1.D.

Orat. 2. de Conflantii Imp. rebus gestis.

ubia de Diis, veluti Jove, Apolline, aliis loco patrum nonnullis habitis loquens, & &, inquit, meiseov rois Aéγυσι ως άρα εκείνοι ύπο άμα δίας θεαπαπωμέριοι, παθτα Ph Drw xantolovilo, Nec fides eis habenda, qui dicunt illos per inscitiam deceptos hac de Dius mendacia finxife. Et paulò post, out j eqlu, xpi wei auth TH-Dophuss huas muthe moie ay t unep f cufueias de πασιν' κροτωρι αν ωσιν αγαθοί παθέρες κραυτος εκείνοις εμφερής, τέπον ονομάζειν θαρρένως ευγμή. "Οτω ή τα μ ה חמדובשי ש חווף לבי מף ביחו ביולבם, משדם: שבדב חבוות אח ה אוהμα 🚱 रहर है νομισεον πατερα 🚱 Δία κ φυτερρον . κ στοθε μείον αυτή δοθέον εκώνων. Οι γερονότες πατερών α-Jadar Tes oper Tonias dente Car. Oss 5 de ajadar yé-חסיב משאחפסי דעדי דיונ שים של של בין בשק שו מצוטי. דעה ה όκ μοχ Αθεών φυνίας, κ του σομοίες τοις ποκεύσι έποπε cusqueis parior code ei meroier radailois pueiois. esole ei amshibugirlo meggives d'unasas n à que Dia ruparves eingor Gest ei vings Orumnas, & Pu Dixas &c. Sed quemadmodum dixi, nos ita de iis persuasos oportet in illorum Nobilitatem inquirere. Adeoque quicunque praclaros parentes sortitus fuerit, & horum ipse similis fuerit, hunc audacter Nobilem effe pronunciemus. Quisquis verò parentes habuit, virtute minime praditos, cujus ipse possessionem sibi vindicaverit, ejus Parentem & Autorem generis effe Fovem (seu quem deum alium) existimandum est; nec et minus quam tis deferendum qui, cum parentibus bonis nati effent, illorum virtutem imitati sunt. Sed qui malus & depravatus à bonis ortum accepit, hic inter illegitimos seu spurios habendus eft. Nec qui, ex pravis orti, illorum similes sunt eos unquam Nobiles appellare debemus, tametsi decem millia talenta in bonis habeant, aut majorum suorum quamplurimos principes percenseant, aut certe Tyrannos viginti, aut Olympiacas aut Pythicas victorias Ge. Ita, dum de NobiNobilitate philosophica potissimum disserit eousque sanguinis apud homines Materni solius (Patribus humanis spretis) rationem vult haberi, ut quoties cuiquam viro præclaro ac virtute eminentiùs prædito desuerit ejusmodi Pater Humanus, eidem Divinus seu è Deorum cœtu aliquis suerit pro patre assignandus, à quo ut à Matris amasso divino, adeóque per Matrem, apud homines, solum Nobilitatus suerit. Ingens adscissendi, in partûs Nobilitatem, Patres, sexús sequioris sic privilegium! Sed de his hactenùs.

CAP. X.

I. De Sumtibus jure Divino alitérve in Sacrificia Publica prastitutis.

II. Annue Sicli, eam in rem, pensitationis Tempus Modusque.

HI. De Synedrii Magni circa Pensitationem illam aliásque id genus Jurisdictione.

IV. De Residuis ad anni exitum pensitationum ejuf-

V. Firmatur Potestas circa pensitationes ejusmodi sacras Synedrii Magni. Testimonium è Paraphrasi Chaldaica, eam in rem, singulare.

Equitur, ut, juxta institutum, de Synedrii Magni potestate judiciaria, circa annuam Siclorum præstationem earúmque atque rerum aliarum aliquot sacrarum insumendarum rationem, videamus. Publicorum Sacrificiorum quæ vizer oblationes seu Sacrificia Universitatis seu Populi nuncupant, quantum ad rem quam tracamus attinet, Genera suere Bina. Alterum eorum quæ sive Jugiere

i fir

five Sabbatis five Neomeniis five Quotannis, ex legis

b Levit, 4,13.

* Exod, 30,12. videfis fofeph. lib.3. Origin. caf.9.

& Gloff. Jareb. ad Exod 30,15.

· Nehem.10,32. d ibi R. Aben Ezra.

E Halofeos lib. 6. cap.34. in Gracis : in Ruffino lib.7. cap.13.

Num. 28,2 00. facræ præscripto, in Templo erant veluti Universitatis non privati cujuspiam nomine offerenda. Alterum eorum quæ Totius Populi, ex disertis etiam facræ legis verbis, quoties ipse quà Universitas deliquerat tantum, nomine erant facienda. Secundum genus ad illud distributionis nostræ caput attinet quod est de Universitatis Persona quam in Sacrificii ejusmodi tum causa tum ritu induebat Synedrium Magnum; qua de re inferius. Prioris autem sumtus subministrandi erant ex lege illa de dimidio ficlo sanctuarii, id est integro ex vulgaribus, didrachmæ Atticæ æquiparari solito, à quolibet viginti annorum præstando, in cultum Tabernaculi testimonii ut sit filiis Israel in memoriale seu monimentum coram Domino, לכפר טר בשוחיכם, id eft, ut propitius fiat super animabus vestris. seu propitietur animabus vestris; unde etiam app דכפורים pecunia expiatoria seu expiationum eadem in lege appellatur. Tributum hoc facrum annuum erat& perpetuum, stante Ebræorum republica, ac Templo postmodum, ut Tabernaculo primò, solutum; idqued inprimis ad coemenda Sacrificia illa Publica, Diurna, Sabbatica, Menstrua, Annua, quæ Populo erant Expiatoria; aliis nihilominus ex eo pecuniarum fummis, quotannis (ut mox oftenditur) præftari etiam solitis. Tertia pars ficli sub initio Templi secundi, ob graviores tunc sacrorum operumque impensas, edicto temporario adjecta est. Dimidii autem ficli Tributum ipsum idem erat quod à Tito in oratione ad Judæos habita innuitur, ubi de amplissima Romanorum indulgentia verba faciens, & 3 megesor, inquit, daquodogeir & ύμον όπι πο δεώ κὶ αναδημαζε ζυλλέγειν επετρέ ταμβι. κή τες παθτα φέρονζας έτε όνε θε ποαμβυέτε όκωλυσαμβο,

हैं मार्प प्रशामिक को उन के महिला में कि के के के के के के के के कि के कि है।

Tiegis

reeois younger xal hull, Quadque maximum eft. Tributum capere Dei nomine ac donaria colligere vohis permisimus. Eaque offerentes neque monumus neque probibuimus, ut hoftes nobis efficeremint distores, notraque pecunia vos contra nos instrueretis. Sic Ruffinus. Genebrardus ibi, Et qui plus est. avaus ottroye de lever tributs au nom de Dien & recuellier dans & offe andes : & n'avons my admonesté ne empesché ceux qui les offroient : & cela a efte fait a fin que vous que nous estiez enemis (sed hostium voci in Græco nihil respondet) fuffiez plus riches que nous, & que vous fusiez armez contre vous de nostre propre argent. Post Templi excidium, definente sacrificiorum usu, idem tributum ex-Vespasiani sancito in Capitolium Romæ à Judæis erat deferendum. Josephia verba funt, poego 5 vois Halof. lib.7. οων δήπο έσιν Ιεδαίοις, δύο δράχμας έκαςον κελούσας fen vet. cap. 27. ανα παν έτ Θι eis & Καπε ωλιον φέρειν, ωσσερ τροπερν nem in Legatioείς & cv Ιεροσολύμοις νεων Cue τέλεν, Tributum fu- ne ad Caium. deis ubicunque degerent imposuit, jubens cos quatannis singulos didrachmas in Capitolium deferre quemadmodum ante pendebant Templo Hierosolymitano. De hoc etiam Tacitus, res Judaicas tractans, Tributa & stipes illuc b Histor. 5. (Hierosolyma) congerebant. Cicero item ; cum aurum . Orat. pro Judaorum nomine, quotannis ex Italia & ex omnibus pro Flacco. vinciis Hierofolyma exportari foleret, Flaccus fanxit editto, ne Asia exportari liceret. Nam Judæi ubicunque locorum, in urbe Romano, degerent, hoc persolvebant.

II. Quoniam igitur res ipsa postulavit ut ante anni cujuslibet initium solveretur in Sacros illos usus Tributum ejusmodi, id est ante initium Nisan Mensis, qui fere Marcio Juliano responder, ideo quotannis primo die Adar mensis, qui proxime antevertit, edicto publico per Tribus universas in urbibus tractibúsque * Halach. Siklim cap.1. 5.9. 0 fic Mifn. & Gem. Hierofolym. ad tit. Siklim cap. 1 66.

bufque monitum eft, ut quifque Siclum fuum in annum futurum appararet solverétque post dies quatuordecim. Decimo quinto ejuldem die, ישבו השולחנין בכל מדינה ומדינה ותובעין בכחת כל מי שיתן להם יקבלו quæ verba funt ממנו ומי שלא נתן אין כופין אותו ליחן Maimonidisa, juxta mentem veterum, id est, trapezita passim, per urbes & provincias commorabantur ac canistro seu vasculo aliquo siclos poscebant. Qui dederit, ab eo accipiebant. Qui verò non dederit, eum (tunc) non cogebant dare. Die dein vigesimo quinto Adar mensis. ישבו השולחנין במקדש לגכות ומכאן ואילך כופין ארת מי שלא יתן עד שיתן וכל מי שלא יתן ממשכנין אותו ולוקחין עבושו בעל כרחו ואפילו כסותו Trapezita commorabantur in Templo ad exigendum tributum illud; atque ab illo tempore quicunque non daret, eum id facere cogebant. Scilicet qui non daret eum prebendebant pignusque ab eo capiebant, etiam amictum ejus. Nemo enim præter Fæminas, Servos & Minores excufandus erat, nec paupertate extremâ; hoc tamen adjecto temperamento; Sacerdotes quanquam hoc paritèr atque alii Tributum deberent & instantiùs usque dum solverent crebrò rogarentur, nihilominus prehensione neutiquam esse ad id præstandum coactos, idque מפני דרכי שלים propter vias pacis, id est publica honestatis causa. Sic Magistri. De eis quæ habentur apud scriptores hac de re Christianos, nec etiam satis planat. in Exech. Ebræis consona, consule, si placet maximè disputatidif. 3. cap. 56. ones Joannis Baptistæ Villalpandib, ut magis obvias item in Appara- præteream.

5 Tom, 2. Expart. 2. lib.5. tu urbis & Templi part. 2. feu de Ponderi-

bus & Mensuris, lib.2. difp.4. ·cap.31.

III. Id verum quidem est, non expressam occurrere Synedrii Magni mentionem ubi de exigendo tributo hoc in libris Talmudicis agitur. Sed rem ipsam ejusmodi fuisse satis liquet, ut cum ratione fingi quidem

quidem nequeat alîus alicujus Synedrii seu fori ordinarii jurisdictionem locum habere potuisse in prehensione pignoréque, quo non solventes ad præstandum cogerentur capiendo. Sine jurisdictionis Synedrii alicujus ope, trapezitas, qui corrogarent, sive prehensione five pignoriscapione uti potuisse, credere absonum nimis est. Et cum prehensione non cogerent heic debitores antequam in Templo Hierosolymis, ídque vigesimo quinto die mensis Adar, Siclos cujuslibet, qui, dum per urbes ac tribuum traclus postularant, non solvisset, expectare inciperent, non omninò videtur existimandum quin ex autoritate hujus ibi Synedrii tum non solventium prehensio ac pignoriscapio penderet, tum, si fortè ea de re lis moveretur, ejusce ad illud cognitio solum spectarer. Nam aliarum tribuum tribulium res (nifi appellationis causa, ut superius ostenditur) in Synedriis Hierosolymitanis minoribus agitari fas non erat. Et trapezitas sive ipsos sive per procuratores, postquam jam fere accesserat anni initium adeóque quotidianus proventus hujus sacri usus, in Synedriis per tribuum urbes & tractus dispositis sive in contumaces sive in negligentes egisse, veri nemo non videt dissimilimum. Perquam igitur consonum est, ad Synedrii Magni duntaxat Imperium & Jurisdictionem rem hanc attinuisse. Quod libentiùs forsan credas, si etiam observaveris Synedrii hujus in Siclorum ita quotannis præstitorum distributione sacrisque inde faciendis potestatem. Nimirum ex amplissima horum oblationis congerie, seu ærario hoc sacro, non solum sacrificia illa Quotidiana, Menstrua, Annua, Sabbatica suppeditabantur atque vestes Sacerdotales Pontificiæque, alia item, ad cultum spectantia, verum etiam Censorum seu Curatorum urbis, corum qui Sacerdotes

2 Gemar. Babylon, ad tit. Cethuboth cap. 13, fol. 1951. Maimonid. balach, Siklim cap 4. Migfes Mikotzi prac. aff. 45 fol. 122. col. 3, Mifa. & Gem. tit. Siklim cap. 1, 2, 3, ibi etiam Bateno-

rius.

dotes ritus immolandi atque id genus alios docerent, libros Hierosolymis descriptos corrigerent, judicia exercerent, aliorum etiam ejusmodi reipublicæ ministrorum operarúmque stipendia, ac mercedes in muros, arces, aquæductus, id genus cætera resicienda, aliósque non dissimiles sumtus, solvebantur, ídque juxta Synedrii Magni sempera taxationem. Quin &, ad illius judicium, si fortè publicis sacrisiciis aliísque sic impendendis non sufficeret hoc ærarium, ex aliis spontè oblatorum quæ deerant supplebantur.

IV. Quod item supererat sub anni exitum, holocaustis adjectitiis, quæ המוכח Sacrificia altaris fecunda nuncupabantur, insumendum pro arbitrio decernebat. Quamprimum autem advenerat dies Nifan mensis primus, id est ipsum anni initium, Sacrificia publica tantummodo coemenda erant החרומה הדשה id est, oblatione nova seu siclis in novum annum Solutis; non omninò iis qui in anni præteriti ærario superflui manebant, ni forte nondum in annum novum quæ sufficerent præstarentur. Adeo etiam, ut tametsi in Sacrificia quotidiana tunc animalia pristini anni ficlis (quos חרומה ישנה oblationem veterem appellabant) coemta haberent, five ad pristinos dominos redhibitione ea transirent five venderentur מיצאין מחולין atque plane haberentur inter res profanas, seu prorsus refecratas, pretio in veteris oblationis ærarium conjecto, quod similiter dicendum quoties Victimarum in facra quotidiana coemtarum aliquot usus חסח effet; שתנאי בד הוא על כל הבהמית שלוקחין יצאו לחוליק יהוו צריכיז להז לא לתמידיק שאם quoniam ita voluit Synedrium de omnibus pecoribus in Sacrificia quotidiana comparatis; quoties nempe eorum ulus

usus non effet, ut in rerum profanarum numerum redirent. Quod de Synedrio alio quam Magno intelligi nequit.

V. Hisce sanè ritè perpensis, vix dubitari potest quin ab Synedrii Magni Imperio atque Jurisdictione penderet tam ipsa sive contumacium sive ex negligentia non solventium Siclos jam dicta prehensio & pignoriscapio, qu'am proventus hujus sacri in Sacrisicia publica aliaque jam oftensa insumendi etiam ratio. Unde quidem & cætera quæ hisce ita similia fuere, ut, five ob amplitudinem fingularem five ob diffusam per tribus universas naturam & potestatem, in Synedriis minoribus locum commode habere nequire videantur (veluti urbis totius Cura, Panegyres Hierosolymitanæ ex instituto divino celebrandæ & si quæ sunt ejusmodi reliqua) ad Synedrium hoc itidem attinuisse par est ut existimemus. Accedat heic, è paraphrafi Chaldaica testimonium de Synedrii Magni etiam apud Judæos Babylonienses simulacro seu, quà in terris exteris esse potuerit, figura imitatrice (illic enim seu extra Terram sanctam legitimum Mosaicè esse nequibat) postmodum, scilicet Ezrâ, Zorobabele, eorumque collegis in Terram sanctam ac Hierosolyma è captivitate reducibus, statum pristinum & figuram ejusdem genuinam, juxta quæ de Synagoga Magna libro secundo dicta sunt, induente. Ad illud Cantici Canticoruma, Dilettus meus descendit in Cap.6,1. hortum suum ad areolam aromatum ut ibi pascatur in hortu & lilia colligat, Paraphrastes, Dominator seculi suscipit voluntarie orationem corum & descendit in Babylonem מל בחררין דחכיםיא) ad Synedrium Sapientum & dedit populo suo requiem & eduxit eos de Captivitate ipsorum per manum Cyri & Esdra & Nehemia & Zorobabel filii Seal-

Sealthiel (וסכי יהוראי) & Presbyterorum Judaorum, & adificaverunt domum Sanctuarii & constituerunt Sacerdotes super oblationes & Levitas super custodiam Verbi Sanctitatis, & misit ignem de cælis & suscepit voluntarie oblationem & incensum aromatum : & sicut vir qui nutrit filium suum dilectum in delitiis, ita delicate nutrivit cos; & ficut vir qui colligit rofas de convallibus, ita congregavit eos de Babylonia; ubi instar Æchmalotarcharum alienis in terris antè gubernarant, & tandem reduces Synedrium reverà Magnum, in loco quem elcgerat Dominus inter suos, instaurabant ipsi. Et capite proximo, ad illuda quam pulchri sunt gressus tui &c. Paraphrastes, Dixit Salomon in Spiritu prophetie sua à facie Domini, Quam pulchri sunt pedes Ifrael, quando ascenderint ut appareant coram Domino tribus vicibus in anno &c. adeoque rempublicam sacram, in Terra fancta è captivitate reduces inftauraverint, דריש מתיבת די בזכות מתפרנסין על כל עלמא וגו Et Princips Conseffus seu Synedrii tui indultum est ut gubernet omnia secula, sicut fætus enutritur per umbilicum in utero matris sue. Splendidus est in lege sicut circulus Lune quando venit ad mundandum & ad contaminandum, & ad justificandum & ad condemnandum (id est ad dubia de Munditie, Immundifie, innocentia, reatu solvenda) & non deficiunt verba legis unquam ab ore ejus sicut non deficient aqua fluminis magni, quando egreditur de paradifo ושבעין חכימין מסחרין יחה כאדר שגלגר שנלגר Septuaginta Sapientes circundant eum instar area circularis (semicircularis, ut libro ostenditur Secundo) ואוצרוהון מלין מן מעשר וגל d cellaria feu Thefauri eorum pleni sunt Decimis sanctificatis & votivis, & fontaneis, que constituerunt eis Ezra Sacerdos & Zorobabel, & Fosne, & Nehemias; & Mardocheus & Bilfan (אנשי כנשתא רבתאו) Viri Synagoga Magna,

* Cantic. 7,1.

qui comparantur Ross, ut sit eis virtus ut laborent in lege die ac nocte. Designantur planè Synedri Magni, nomine Septuagintaunius virorum, simul cum officio corum seu procuratione judiciaria suprema, circa proventus & res sacras quæ Hierosolymis seu in Templi cellariis, exercenda.

CAP. XI.

I. De Sacra Disciplina à Synedrii Magni delegatis aliquot Pontifici Maximo paulò ante festum Expiationum illud generale, in Mense Tisti, Tradenda.

II. Juramentum, eam in rem, ab eo prastandum. Alia

ad Procurationem hanc attinentia.

III. Ex re nata, de Vestibus Sacris extra Templum nullis, nec in Templo extra ipsum Ministerii Tempus ant ejusdem confinia proxima, à Sacerdote gestandis. Maximè è Talmudicis. Et num ego merito reprehensus sim à Tituli Talmudici interprete nupero, quòd, ex furisconsultis Ebraorum, adsirmassem, fas non suisse Sacerdoti gregario sacris indui vestibus alio in tempore quàm dum sacris operabatur.

IV. Singularis, eam in rem, traditio Talmudica, de mi-

nisteriorum diurnorum fortium ritu solenni.

V. Numerandi ratio Singularis. Nes alia Israelitis, ut legitima, seu recepta.

VI. De vestium Sacerdotalium usu, ex Sermone sacro & Scriptoribus Christianis, heic advertenda.

VII. Enarratio apud Salomem Ben Wirga, de Pontificis Maximi, comitante Synedrio Magno, alissque in Templum, è domo sua, paulò ante Festum Expiationum, pompa splendidissima.

Rdo Instituti deducit ad illud de Temporum, ut Neomeniarum, Intercalationis reliquorumque inde pendentium, calculo. Sed

huju[-

quoniam rejicitur quicquid id genus fuerit ad Librum de Anno Ebræorum Civili, qui Terrio huic adeo utpote cognatus subjungitur, ideò transimus ad Disciplinam sacram, ex judicio Synedrii Magni, quotannis Pontifici Maximo tradendam paulò ante festum Expiationum seu diem decimum mensis Tisri. Stante Templo primo, qui in Pontificatum successere viri erant adeo doctrina ac pietate præditi (sic ipsi Ebræi) ut suum satis absque Synedrorum ope plerunque munus præstare edocti essent. Sub Templo autem Secundo, cum Septiduo ante festuma Expiationum (quod diem decimum Tisri mensis occupabat) ex more vetustissimob Pontifex, ut tanto Sacrificio in Universi populi Expiationem peragendo, quotidiana sacrorum consuetudine, magis idoneus redderetur, se in Templi Conclave פלהדין dictum receperat (quoniam sæpe eveniebat sacrorum imperitos nimiùm, pro dominantium nutu, in dignitatem illam effeievectos) mos erat, ut Synedri aliquot à Synedrio Magno

Levitic. 16.

b Maimonid.balach. Abodeth jom hacippurim cap. 1.

· Idem ibidem.

d Tit. Joma C.17.1.

. Levitte 16.

eo die omnigena Sacrificia ab ipfo folo: offerenda פחרו לו זקנים מזקני ב" וקורין לפניו בסוד, Mifnad, מסרו לו

היום ואומרים לו אישי כהן גדול קרא אתה בפיך שמא שכחת או שמא לא למדת ערב יום כיפורים שחריות

מעמידין אותו בשער מורח ומעבירין לפניו פרים ואלים דרבשים כרי שיהא מכיר ורגיל בעבורה Tradebantur ei seu ad eum mittebantur Seniores è Senioribus Synedrii

delegati, dierum illorum quolibet ei prælegerent totum munus ejus in die illo Magno præstandum quemadmodum in Levitico præscriptum est, Ne scilicet aut nondum didicisset ipse, aut forte oblitus effet. Etiam & imperabant ei ut lectioni affuesceret ipse iterarétque, ne quid rituum insciens forte prætermitteret, rituúmque formulas eum docebant. Nam &

qui legerent coram co in officio dici, admonitione etiam

hujusmodi utentes ; Domine Pontifex Maxime, lege & tu ore tuo, ne forte oblitus fueris aut non satis didiceris. Mane autem diei parascenes festi Expiationum constituchant eum in porta (Templi) Orientali, & transire facichant coram eo juvencos, arietes, agnos, ut scilicet rituum fieret satis sciens & peritus. Nam inde firmatam aiunt indicatarum mactandi formularum memoriam. Et "Halado. Aboexpressim Maimonidesa de Senioribus illis; מלסרין deth jom ha-איתו עבורת היום ושרורה ל docebant eum cultum rituf- ל Mole Kotque diei ejusque officium. Adjicitur in Misna : רשבש שבש אש זיחנו precipt. חימים לא היו מינעין ממנו מאכל ומשתה ערב יום מקלי מומרה ערב יום הכיפורים עכם חשיכה לא היו מניחין איתו לאכול הרבה רשינה את השינה שהמאכל מביא את השינה non impeditur à cibo potuque. At verò sub crepusculi finem pridie festi Expiationum non finunt eum multum comedere, ne somnus inde sequeretur. Dormire enim eum nocte illa nolebant, ne seminis effusione forsan pollueretur, unde nec finebant eum comedere, דברים המרגילין לשכבת זרע כגון ביצים וחלב חם וכיוצא בהן ca que seminis effusionis in causa esse solent, veluti Lac calidum & Ova & que funt id genus catera.

II. Pridie etiam festi tradebatur Senioribus aliquot è Sacerdotibus qui thymiamatis ritum eum edocerent. Sed non fine juramento de thymiamate in Sancto sanctorum ritè offerendo ab eo præstito Senioribus à Synedrio delegatis. Jam dicta Misna, ואמרו לו אישי כהן גדול אנו שלוחי ב"ד ואתה שלוחינו ושליח ב" משביעין אנו עליך במי ששכן שמו בבית הזה שלא תשנה דבר מכל מה שאמרנו לך הוא פורש ובוכרה והן פירשין ובוכין Et dicunt illi, Domine Pontifex Maxime, Nos minifri sumus Synedrii, tu verò & Synedrii & nostrûm minister es (seu à Synedrio & nobis missis) ad uramus te per nomen ejus qui habitat in hisce adibus, minon mutaveris rem quampiam seu aliter feceris quam 1uxta

Lib.III.

2 Gemar. Babylon.ed tit. Joma cap.1. fol. 19,1.

juxta ea que tibi prascripsimus. Et tunc discedit ille flens. Etiam & illi flentes discedunt. Que explicatiora reddenda. Ad id tu & Synedrii & nostrum legatus es adnotanta, id non omninò sic intelligendum quali innuerent Pontificem suum esse legatum ry נהני שלוחי in ipfa Sacrificii Ratione, quoniam עבורה ארחכנא Sacerdotes ministri (unt sanctissimi Numinis tantum, quà Sacerdotes. Ideò verò ea vocabula adhibita, ut hoc fonent משביעין אנו עליך על דטתינו וער רעת בר Adjuramus te ex sententia & nostra & Synedrii. Scilicet, quantum ad Juramentum hujusmodi præstandum, velut minister es & nobis & Synedrio. Quantumvis autem verba illa de non mutanda re quapiam seu aliter facienda, generatim in juramenti formula usurparentur, nihilominus monent hoc inprimis ad innovationem Sacrorum illius diei, quam introducere conati sunt Sadducai, spectasse. Nimirum ubi legitur in lege secrab, qua ritus diei illius præstituuntur; Sumet (Aharon) thuribulum plenum ignitis carbonibus de altari à conspectu domini, & implebit pugillum suum thymiamate aromatico confuso & inferet intra velum. Ponétque thymiama super ignem coram domino ut nebula thymiamatis operiat propitiatorium quod est super testimonium &c: recepta est sententia apud cos qui majorum traditiones amplexi funt (quorum in numero esse nolebant Sadducæi) thymiama non alibi quam intra velum seu in Loco sanctissimo adolendum fuisse. Apud Sadducæos verò, adoleri solitum extra velum fumumque ascendentem ritè satis intromitti existimari. Jam verò, cum quid faceret Pontifex solus intra velum, nemo hominum satis posset rescire, nec Sacrificium diei, juxta legem, perageretur, si aut intra non adoleret aliúdve quid novaret Pontifex Hæreticorum, id est Sadducæorum, qui sub posteriora

* Levit. 16,12.

riora Templi secundi tempora numerosi florebant, fortè sequax, ideo adjurandus erat ne à traditionibus majorum ritibusque ei jam ostensis recederet. Id demùm quod subjicitur tam hunc quam illos discesfisse ac sevisse, hoc tantum innuit, hunc quia adeò suspectus est, illos etiam quia in hoc adjurandi munere eum suspicari se professi sunt, doluisse, seu signa præbuisse doloris. Adjicitur in Misna citata, DN היה חכם דורש ואם לאו תלמידי חכמים דורשין לפניו ואם רגיל לקרות קורא ואם לאו קירין לפניו ובמה לפניו באיוב ובעזרא ובדברי הימים זכריה בן קביטול אומר פעמים הרבה קריתי לפניו בדניאר Si Sapiens efset (id est, si sacræ doctrinæ callentior) scripturas explicabat (nocte scilicet festum præcedente) Sin verò, explicabant coram eo sapientum discipuli, seu sacra philo-Cophia candidati aliquot. Quin fi legere ipfe consueverat. legebat; sin vero, legebant illi; nimirum in libro fob, & Ezra, & Paralipomenis. Ait Zacharias Ben Cabitol (Aoruit illea, Sacerdos, paulo ante Templi Excidium) aSepher Juchasepius se legisse coram eo in Daniele. Expressissima fin fol. 56,1. certè sunt in antè dictis Synedrii Magni circa Sacra curæ vestigia, adeo ut si quid in his aut similibus, quæ ad Synedria Minora non attinerent, commissum esset, ipsum duntaxat ex jure ordinario cognovisse atque animadvertisse omninò videatur; qua de re etiam plura inferius.

III. Sunt quidem alia aliquot ad Procurationem seu Judicium Synedrii Magni ejusque, ut summo in Sacris imperio gaudentis, potestatem attinentia, in Codice Talmudico foma dicto quem pridem V.Cl. Robertus Sheringhamus Cantabrigiensis Latine transtulit; commentariis sanè eruditis illum illustrans. Operæpretium erit, hac etiam de re eum consulere. Sed verò obiter heic

3 1.ib , 2. de Successione in Pon-

heic prætermittere nequeo monitum quo ut lapfum me fatis fidenter ibi reprehendit ille, circa Vestes apud tificatum cap. 7. Ebræos sacras, alibi aut alio tempore Sacerdoti non gerendas, praterquam dum, vicem facram observans, altaris ministerio asiduus adesset. Quibus etiam addidi, peractà vice, in apothecis reponebantur, adeo ut, extra Templum vestitus cultu nec à plebe caterà differret Sacerdos. Ex jure scilicet ordinario Magistris recepto & ad Sacerdotes gregarios attinente; unde etiam ibi dixi. אסור לכהן הדייט לליבשו אלא הדיים לרובשו אסור לכהן בשנח עבורה fas non erat Sacerdoti gregario facris indui vestibus alio tempore quam dum sacris operabatur. Sed lapsum me hac in re afferit ille. Forsan! Si ita. lapsus sum cum Ebræorum Magistris simul & Scriptoribus Christianis etiam scientissimis. Ad Lectorem provocandi (qui mos mihi, maximè in rebus hujufmodi aliis, placuit) locus heic non est. Neque enim quæ litem, ut satis contestatam, statuminent, adeoque Lectorem in judicium instruant, à parte alterutra producta sunt plenè hactenus Testimonia Ebræorum; quæ rem puto facient exploratissimam. Adversarii qualiscunque personam, inter scribendum, induere mihi nunquam non admodum displicuit. Cæterum utcunque, Veri Disquisitionis solum causa, nonnulla heic satis adversantia ingerere, visum est omninò necessarium. Adjicit ille, Si Jurisconsultos Hebraos nominassem, sibi aliquid certi proferre licuisse. Certe post lineas pauculas, loco citato, expressius designo ubinam Jurisconsultorum, quos innueram, ea in rescita reperiantur. Eorum primarius est Maimonides, cujus עפרלם funth, בנדי כהונה מותר ליהנות בהן. לפיכך לובשם בוום עבורתו ואפילו שלא בשעת עבורה חוץ מן עטשנו שעשנו Veftes Sacerdotales ejufmodi sunt ut ex eis commodum utendo capere liceat, unde eas induebat

Tit. Celi hammikdath cap.8. 5.11 Ø 12.

induebat Sacerdos (cis vestitus erat) Die Ministerii [ui, idque etiam extra tempus ipsum seu horam Ministerii, excepto Cingulo, quoniam illud erat ex heterogeneis seu ex lana & lino; adeoque non induendum extra ipsum Ministerii Tempus seu Horam; id est, extra tempus quo Sacrorum actui operabatur. Etenim, ex lege generalia, de vestibus, heterogeneæ ejusmodi locus non a Levit 19,19. erat. Josephusb, de legibus quæ huc attinent, Mn- Lib.4.cap.8. δείς εξ ύμλ καλώς τ εξ ερία κ λινά τολίω φορείπω. Tois & ispeson Havois Taviny Stooledery day, Nullus veftram (sic Ruffinus) textà ex lana & lino tunicà vestiatur. Hac enim solummodo Sacerdotibus est concessa; ubi Gelenius. Nemo veste è lino & lana contextà utatur. Est enim solorum sacerdotum. Genebrardus; nul ne se doit vestir de robbe tissue de line & de laine, car cela appertient aux seuls sacrificateurs. Quod quidem sic dictum innuere videtur, Tunicas, Stolas & indumenta Sacerdotalia fuisse etiam ex lino & lana confecta reliqua. Nec fortè ex ipso sermone sacro aliud ritè eliciendum. Sed Vide Exod. 28, Talmudici reliqua aiunt fuisse ex Lino puro1, והאבנט 500.00 40.00 לברו רקום בצמר Cingulum autem folum acupictum effe Lana colorata. Sed & vide Josephum alibie de Cin- d Maimonides gulo reliquisque. Verba autem quæ de Die Ministerii Sacerdotalis ex Maimonide jam antè attuli, sta- cap. 8.5.1. Mitim fequitur apud eum quod citabam ego velut kotzi Pracept. ex Jurisconsultis Ebræorum, אטור לכהן הדיוט ללובשו alii. עבודה שלא בשעת עבודה Hand licuit Sacerdoti gregario vestibus Sacris indui nisi tantum inipso tempore, seu cap 8. hora Ministerii; id est reliquis Vestibus simul cum Cingulo (unde integrè sic vestiretur) fas non erat vestiri extra tempus illud. Sine Cingulo, quod fingulare erat & sacrum reliquarum retinaculum, ministerii sui die toto, vestibus indui reliquis licuit. Scilicet nemo nescit Matutina, Pomeridiana, Vespertina,

halach. Celi hammikdash Affirmat.173.

· Archaolog. 3.

² Exod.19,33. Num.28,4.

Maimonid.
Halath, Celi
hammikdath
cap.7. §.2.
*In Cefeph
Misna, adtit.
jam dittum
cap,8.§.12.

spertina, fuisse a Sacrificia, unde horæ ac momenta temporis ministerii dignoscebantur indicebanturque quotidie per præconium המשינה על הזמנים Prefecti Temporum ipfiusb aut alicujus eorum qui ei eo nomine subessent. Jam dictis consonus apertissime est Maimonidis sensus; quod & pluribus agnoscit R. Joseph Karoc, ubi adjectam habet, quæ pariter occurrit in aliis aliquot editionibus Maimonidis, animadversionem R. Abrahæ Ben David (cui Maimonidem reprehendere in deliciis erat) in hunc modum, הטנת הראבר אסיר לכהן הריוט אא לא מחוור מן הגמרא הכי אלא כל היום מוחר במקדש commentum R. Abrahæ Ben David; Haud licuit Sacerdoti gregario &c. Ego verò dico non constare ex Gemara (unde deducit illud Maimonides) quin fas fuerit toto die (ministerii) in Templo seu Sanctuario. Non quidem loquitur illic Maimonides expressim de Templo, sed tantum de die Ministerii, cujus vel partem transigere extra templum nefas. Adeo ut & ipse tacitè satis Templum innueret intelligendum, arque ita tam Locum quam Tempus Vestes illas gestandi esse satis designatum. Gemara autem quam innuit illic Davidides ille, citatur etiam Scriptori qui me fic impetit. Sed aliter omninò ei vertitur quam aut disciplina Talmudica, sacris literis etiam fundata aut pronius reprehendendi in Davidide studium patitur. Neque enim dubitabat Maimonides quin extra Sanctuarium vestibus illis indui Sacerdoti non licuerit. Intra Sanctuarium licitas fuisse voluit omnes citra Cingulum, toto ministerii die. Et rectissimè observat ibi R. Joseph Karo, Davididem cavillo usum esse circa illud de Cingulo a reliquis (quæ interdum nomine בגדו כהונה vestium Sacerdotalium per se veniunt) distinguendo, adeoque voluisse omnes simul potuisse gestari tam ======= ים עבודר in loco minifterii (fed non alibi) quam בעידן

ישראה in ejusdem tempore. Atque שבודות, inquit, השראה חרב רבי אברה בן דוד חולשת דברים אלו לא כתב דבריו כניזר אוכר להשיג quoniam vidit Rabbi Abraham Ben David argumenta sua esse ea in re imbellia, non scripsit animadversionem illam decernendo sed velut cavillande aut commentando. Aliquot in editionibus, non adjicitur illud Davididis. Ejusmodi autem alibi habet ille ad Maimonidem, tantundem docentem, hac de re animadversionem quæ in Ceseph Misna satis refutatur. Scilicet ad locum ubi Maimonides, totam de Heterogeneis, tum Seminibus Arborúmque ac fruticum conjunctionibus tum Vestibus, disciplinam Mosaicam simul tradens, & de Judæo altero veste aliquâ, lege ipsâ de Heterogeneis contentâ, indutum alterum reperiente aut obviam habente loquens, הרואה, inquit, היוה, אפילו היה, יות של חורה של הואה וnquit. Ke-מהלך בשוק קופץ לו וקורעו עליו מיד. ואפילו היה רבי laim cap. 10. שלמדו חכמרה Qui viderat quis vestem heterogeneam 5.29. (ex Lana & Lino) ipfa lege interdictam super proximum (uum, etiamsi in platea (publice) incederet, insiliebat in eum, ipsamque dilacerabat illico super eum (nifi exueret ipse) idque etiamsi effet Magister suns qui Sapientiam eum doceret. Quæ enim ex scitis Scribarum seu lege moréve, præter legem ipsam sacram, superinducto pro heterogeneis habebantur, sic ab obvio dilacerandæ non erant, nec quidem necessariò exuendæ antequam qui gestaret in domum suam rediret. Reus autem vestis ejusmodi gestandæ verberibus puniendus erat. Hisce verò paulò post subjungitb, כהנים שלבשו bid.5.32. בגרי כהונה שלא בשעת עבורה אפילו במקדש לוקין מפני האבנט שהוא כלאים ילא הותרו כו אלא בשערו עבודה שהיא מצית עשה כציצית Sacerdotes fi qui veftiebant se vestibus Sacerdotalibus (cunctis Ministerii) extra tempus (seu ipsam operationis (acræ horam) Etiami

* Numer. 15,38. Deuter. 22,12.

5.4 & tit. Tzit-

Gemai. tit.
Erakin cap. 1.
fol. 3, 2.

€ Exod. 18, 1 € 40.

Halach Celi hammikdath eap. 8. 5. 5, 6

am si id fieret in Templo, verberibus erant plectendi, idque Cinquli gratia, quod ex Heterogeneis erat. Neque permittebant extra tempus Ministerii, quod nempe Pracepro nitebantur Affirmativo, ficut & Fimbries; in quibus itidem permissa aiunt, etiam ex Legis sacræ mente. Heterogenea velut corum usui necessaria. Hic planissime & מקרש simpliciter pro Templo ipso usurpatur, qua de re plura inferius. Nec quidem Locum alium admittit ipsum Ministerium. Extrà vestes eiufmodi neutiquam gestandæ erant, juxta quod heic ac in antè ex Maimonide citatis apertè occurrit. Priore in loco, de interdicto extra ministerium, seu ejusdem diem, sacrarum vestium Sacerdotibus usu agit; posteriore de Sacerdote Heterogeneæ vestis se gestatæ nomine verberando. Ibi autem R. Joseph Karo eum explicans, Talmudicume affert quo expressim de Sacerdotalis vestis heterogeneæ usu definitur. דאישתרי בעירן עבורה בלא עירן עבודה לא אישתרי Licitum ea (id est, Balteo) esse uti tempore (Horâ) Ministerii; neutiquam omnino extra tempus Ministerii. Cæteræ autem intra Templum ministerii die gestari ritè potuerant. Et sensus quidem in jam allatis Maimonidis adeoque vetustiorum, aliorumque heic obiter consonorum, de vestibus illis non omninogestandis extra Templum, apertior fit ex eis quæ verba ejus de Ministerii Sacerdotalis die antè memorata antecedunt. & perquam heic animadvertenda exhibent de Vestibus illis Sacerdotibus ילכבור ולתפארה in gloriam feu Honorem & Decorem, generi Sacerdotalid divinitùs affignatis. Scilicet ibie docet, quod fi vestes illa you אין סלבנין ,fordidiores fierent aut inquinarentur, אין סלבנין איתן ואין מכבסין אותן אלא מניחן לפתילות ולובש חדשים neutiquam mundabant cas nec lavabant, sed reponebant eas ad conficienda ellychina (& id genus alia) & Sacer-

dos erat novis induendus. Vestem autem Pontificis vetustate attritam in gazophylacio seponebant. Nec in vestibus albis, in quibus operabatur Die jejunii, עובר אלא גונוין unquam iterum utebatur פטם שנייה לטולם שותם שום שיפשוט אותן במקום שיפשוט אותם שם fed recondende erant in loco ubi exuebat eas, ex lege illa de Pontificis ministe- Levit. 16,24. rio in Expiatione annua, Et veniet Aharon ad tabernacu. lum testimonii & exuet vestes lineas, quibus indutus fuit, cum ingrederetur Sanctuarium, & relinquet eas ibi. De quibus adjicit Maimonides, מסורין בהנארה atque nefas erat illis usibus communibus adhiberi. Item כל בגרי הכהנים אינן באים אלא משל ציביר ויחיד שהחנדב ערו בגד מבגדו כהינה מסרו לציבור ומותר Veltes Sacerdotales omnes non aliunde proveniebant quam ex eo quod Populi, Universitatis, Publicum erat. Et cum Privatus offerebat vestem ex eis aliquam, tradebat eam Populo (Publicis illic præfectis, quibus Synedrium præerat Magnum) unde rite fuit ea recipienda. Quale item de aliis ministerii Sacri instrumentis ac Sacrificiis adjungit. Et dein, בנדי כהנים הדיושים היו טושין מהן מחלוצות רבות. וששה ותשעים חלונות היו במקדש להניח בהן הבגרים. ארבעה חלונות לכל משמר ושם כל משמר כתוב על חלונותיו וכולן סתומות ובשיכנסו אנשי משמר לעבורה בשבת שלהן פותחין הליניתיהן כר ימי שבתן ונושלין הכלים וכשיצאו מחזירין הבנדים לחלונותיהם וסותמן. ולמה עשו איבעה חלונות לכל משמר. לפי שלא יהיו הכלים מעירבין. אלא כל המכנסים בחליז אחר וכתוב עליו מכנסים. וכן האבנטים בחלון אחר וכתיב עליו אבנט וכן המצנפות כלון בחלון אחד. והכתנות כילן בחלון אחד. כהן גרול מניח בנדי זהב בלשכה שלו בלולח או בעת שיצא מן המקרש. בגרי כהונה מיתר ליהנות בהם וגו Sacerdotibus vulgaribus seu Minoribus, faciebant vestes mutatorias complures. Et Nonaginta sex Arca erant in Tem-

Templo, ut in illis relinquerentur seu reponerentur Vestes ille. Quatuor scilicet cuique Custodie seu Ephemerie. Et nomen cujusque Ephemerie inscriptum erat Arcis (uis. que cuncte claufe. Et quando Ephemerie ministriintroibant ad operandum in hebdomadibus suis, recludebant Arcas [uas, fingulis hebdomadum fuarum diebus, instrumenta illa vestiaria sibi tollentes. Et cum egrederentur (è templo) reponebant vestes illas in Arcis suis casque claudebant seu obserabant. Ratio autem, cur fierent Quatuor Arce cuilibet Ephemeria, erat, ne instrumenta illa seu vestes (inter se) confunderentur (nimirum ut in Arcis sibi propriis singulæ faciliùs & promtiùs se exhiberent) adeoque ut Femoralia omnia Arca in unica continerentur, inscripta nomine Femoralium, uti etiam Cingula cuncta, Arca in unica inscripta nomine Cinguli, & Pilei omnes Arca in Unica & demum Tunica Arca itidem in Unica. Pontifex autem summus relinquebat vestimenta sua aurea in Conclavi suo nocte ac tempore quo egredichatur è Templo. Vestes Sacerdotales fas erat in communes (scilicet non facras; sed nec communes omnes) usus adhibere &c. Dein statim sequuntur quæ paulò superiùs, ex Maimonide primò citavimus. Anne quidquam apertius dici possit, ad asserendum, extra Templum facras gestare vestes suas Sacerdoti, ex jure ordinario, non omnino licuisse ? Et de Arcis illis videsis plura in Titulo Talmudico Tamid, unde hæc Maimonides, cui toties heic, ut locis innumeris aliis, aliisque siriptoribus מקרש pro Templo folo palam ufurpatur, qua de re mox plura. Admodum consonus est sententiæ velut indubitatissimæ, de non gerendis, ex jure ordinario, extra Templum vestibus illis, textus facer. * Lxod, 28,43. In prima earum institutione divina, de eis legitur, והיו טל אהרן ועל בניו בבאם אל אהל מועד או בגשתם אל המובח לשרת בקרש Et utentur eis Aaron & filii

a Cap.4.

ejus quando ingredientur Tabernaculum testimonii vel quando appropinquant ad Altare, ut ministrent in Sanctuario. Id est, ingressis & appropinquantibus. Unde etiam fignantius nuncupantura בנדי שרר לשרת בקדש Indumenta Ministerii ad ministrandum, seu quæ inservirent, in Sanctuario, seu, ut recte satis Vulgata quibus indueretur Aaron quando ministrabat in sanctis. De aliis, isque viris clariffimis, qui eandem, velut de qua non ambigendum fuerit, cum Talmudicis (quantum ad vestes facras extra Templum non omnino gestandas) sententiam amplexantur, mox dicetur. Gemara autem illa quâ etiam niti videtur illud Maimonidis, ita se habetb, חא שמע בגדי כהונה היוצא בהן למדינה אסור יבמקרש בין בשעת עבורה בין שלא בשעת עבורה מותר שלא בשעת עבורה מותר שיותר שלא בשעת עבורה מותר במרינה לא Itisel part.1. מפני שבגדי כהינה ניתנו ליהנות בהן שם ובמרינה לא Quam ita verto, Veni & audi; Vestibus Sacerdotalibus fol. 107. col.4. induto in Urbem seu foras prodire nefas. Eis autem in San-Etuario seu Templo vestiri Sacerdoti licuit sive hora ministerii sive extra horam illam (intra ministerii scilicet diem) quoniam vestes Sacerdotales data sunt ut earum usus esset humanus (in Sanctuario scilicet; etiam extra ipsum ministerii actum) nec tamen in Urbe seu feràs. Quod de omnibus, præter Cingulum, dictum; juxta fensum Maimonidis aliorumque qui eum exposuerint, ut ostensum est. Vertit autem qui me heic ita lapsus incufavit, Probibitum est quemvis vestibus sacris indui cum abeat in Provinciam, sed hoc in Sanctuario & in urbe Hierosolyma licitum est tum eo tempore quo altari ministrant tum eo tempore quo non ministrant, quia vestes Sacerdotales date sunt ut ex iis utilitas caperetur. Subjungit dein, Ex his apertum eft, si ex furispandectis Hebraorum res sit decernenda, usum vestium Sacerdotalium gregariis Sacerdotibus concessum esse eo tempore quo ministerium attaris non obierint, & boc quidem non solum 175

dic. col. 5 16.

b Videlis Maimonid, tit. Bith habechira cap. 6.6.14,15 000. & cap.7. 5.14

" Tit. Bith habechira cap.1. 5.5. & locis apud eum etiam innumeris, aliofque.

cap.4,60.

in Sanctuario, fed etiam cum è Sanctuario in Urbem prodirent. Cum enim מדינה ל מקרש, ut in loco citato, opponuntur, per שקדם Sanctuarium Hierosolymitanum cum to!a urbe five כולה citelligitur.ut recte notavit Buxtorfins in fue Lexico Magno ad dictionem הברינה: Ingenuè agnoscit, in Gemara citata nihil haberi quod expressim denotet Hierosolyma seu locum aliquem extra Sanctuarium seu Templum vestibus illis gerendis idoneum. Sed nomine מקדש ibi Hierofolyma tota contineri existimat, ex eo quod habetur apud doctissi-2 Lexic. Talmis- mum Buxtorfiuma de fignificatione qualem facit ille, quando מדינה & מקרש fibi opponuntur. Oppofita quidem heic sunt. Et verum satis est, ea notione sumi posse etiam & sumtum esse, ob Urbis illius Sanctitatem fingularemb, שחקרש, quod interim ex natura sui & generali sensu ipsum Templum seu Sanctuarium denotat (ut videre est etiam apud Maimonideme) quemadmodum מדינה urbem seu Provinciam qualemcunque, adeoque ipsa Hierofolyma. Certè & Urbs ipsa interdum vocatur Mons Sion, ut à Templo distincta, uti etiam ex collatione Iosephi & Maccabaicorum advertit Hugo Grotius. Ad 1 Maccab. Nimirum Gradus ejulmodinon fanctitatis erant in Templo per se (nec fine distinctione etiam illic locorum, quà alter altero fanctior)in Hierofolymis item per se, ac demum per Terram Israelis totam, ut singularis haberetur Hierosolymorum Sanctitas & proxima ei quæ Templi erat. Ac utrorumque Sanctitatem maximè pependisse aiunt ab Sanctificatione prima & Dedicatione Salomonis (de qua plura inferius) quam adeò Perpetuam donasse ipsi Solo Locisque Sanctitatem (sed interim ut diximus inæqualem) ut nec Tempore nec Devastatione obliterari minuive quiret tametsi post excidium Babylonicum uti & Antiochi profanationem fanationem Encænia in novam quandam fierent Dedicationem; quod etiam fusiùs in sequentibus exhibebitur. Maimonides de קרושה ראשונה fanctitate pri- "Halach. Bith ma ab Salomone data, וירושלם העזרה הוא קידש העזרה וירושלם 6. §.140 וז. לשעתן וקידש לעתיד לביא. לפיכך מקריבין הקרבנות כילן אעפי שאין שם בית בנוי. ואוכלין קדשי קדשים בכר העזרה אטפי שהיא חריבה ואינה מוקפת במחיצה ואיכלין קרטים קלים ופעשר שני בכל ירושלם אנפי שאין שם חומית שהקרושה ראשונה כרשה לשעתה וקרשה לעתיר אום Ille sanctificavit tum Airium tum Hierosolyma temporibus suis (cum extruxisset circuitusque designas-(ct) & in tempus futurum. Adeoque offerre licuit facrificia omnimoda, etiamsi non maneret Templum extructum, uti & comedere fancta fanctiora in toto Atrio, etiamsi ipsum effet ita destructum, ut partim effe desineret, & sancta leviora comedere & Decimam lecundam pro libitu, quocunque Hierosolymorum loco, tametsi Muris carerent, quoniam Primaria fanctitas fanctificabat ea non tempore suo solum sed & in tempus futurum. Sic ille; licet Gemarici de primariæ hujus sanctificationis effectu ejusmodi, inter se discrepent. Sed receptiorem sententiam amplectitur Maimonides; qua de re consulas Josephum Karo in Ceseph Misna, ad locum illius citatum. Templum autem ex fumma sui partiumque ejus sanctitate, variatim nominatum est in sermone Sacro alibique, ut בית יהוד Domus Dominio (n'a enim seu Domus, qua Numinis ha- bi Regum 8.10, bitationis locus est habitus, vox recepta est pro Templo; ut fanè etiam in Sernez Bethel, Domus Dei qua voce locum Luz antè dictum vocari voluite Jacobus patriarcha, item in דנית דנין Templum seu Donus Dagonis, בית שמש Templum Solise aliifque urbes ipfas in quibus extructa sunt denominantibus, qua de re eti- . Josua 15,10. am inferius plura) היכל יהודה Templum, & Tem-L1 2

habechira cap.

63 6 64. cap. 9,100.

· Genef. 28,19.

d Samuel. 5,5.

plum Domini & בית המקרש Domus Santtuarii. Ita Ades Latine, maxime singulariter, & Ædes Jovis, Ædes Veneris & Adis facra Varroni quomodo etiam ufur-Servius ad Ancid.2 6 5. pant Arabes بيت القديس & Domum وبيت Domum

De Ling. Lat. 5. [anttam & בגי וلعقيس Domum Santtuarii pro Templo, qua de re item plura mox. Latinis item Domûs fimpliciter usus ejusmodi,

Oftia jamque Domus patuere ingentia centum

Etiam בית הבחירה Domus Electa & fimpliciter per excellentiam & יכרש item fimpliciter ex ratione parili alitérqued Templum appellatum est. Atque nomina quidem Domus Templi aut Templi Domini similiter tributa sunte locis ubi, ante Salomonicum extructum, resedit Arca Federis ut in Tabernaculo mobili. Etiam, ob Tabernaculi testimonii seu Federis (cujus in locum mobilem successit Templum Salomonicum fixum) fanctitatem, trans-1 Exod. 30,13.

ferrur בשקל הקודש juxta siclum a'yov sanctum seu sanctuarii (ut Judæi Hispanienses, en peso de la santidad, & Græci & & Nispaguor & agrov, uti & alii) in

Levitic 27,25. Vulgata, juxta mensuram Templi, compluribus annis ante Templi fixi seu vulgò dicti conditum. Aliis in lociss, ficlo Sanctuarii, &h ad mensuram Sanctuarii, ibi substitutis. Similiter Sanctuarium illud primum expressim à sanctitate sua aliquoties nuncupatur in fermone Sacroi פקרט, id est plane & ieego ut Tem-

plum, & Anaqua (ut Gracis) ob fanctitatem. Igitur illud יועשו לי מקדש וני faciant mihi fanctuarium ut habitem inter eos, pariter de בית המקרש Templo iplo * De vita Moss atque de Tabernaculo sumituri. Unde Philonim Ta-

bernaculum illud copnlor Iseov portabile Templum nuncu-

* Ancid. 6.

d Arias Montanus in Ariel, alii obiter.

e I Samuel. I. 709000

* Numer. 3, 47. 15,17.

i Exod. 25, 8. Levitic. 19,30. € 26,2.

k Exod. 25, 8.

1 David Kimchi in שוף.

46.3.

nuncupatur. Atque hinc satis manifestum est, vocem illam Sanctuarium seu uppo Tabernaculo, ob fanctitatem, antè tributam, communicatam effe fixamque Templo condito quod Tabernaculo successit. Nec tamen ita Templo, quod fatendum est, propria inde facta est, quin locis aliis (utpote in usus singulares excellentiorésque aliquot destinatis) alitérque ex analogia seu translatione aliqua, tribueretur. Inde ad illud Jesaiæa de Deo O.M. a Cap. 8,14 & יחוה למקרט erit in Sanctuarium, David Kimchius; vide בענים. הוא ארמון ומקים משגב שישגב אדם בו כמו כי מקדש מלך היא Ille erit (ut) Palatium & locus editior in quo homo exaltari solet; instar illiusb, quoniam Palatium Amos 7,33. Regis est, quod apud Amos ita se habet, In Bethel ne adjeceris prophetare כי מקרש מלך הוא ובית ממלכה הוא יות מקרש מלך הוא ובית ממלכה וות Radic. quoniam Sanctuarium Regis est (Kimchius ille 771 777 לפי שהוא כמקרש שלא יכנסו Regis ארמין נקרא כן quoniam erat ficut Sanctuarium seu Templum, in quod nulli introcunt prater notiores, sic vocatur) & Domus Regni; ubi Judæi Hispanienses que Santuario de Rey el y casa de Reyno el. De Rege Tyri item diciturd חללת מקרטין Prophanasti 18. Sanctuaria tua, ubi R. Kimchius interpretatur ארכונק Litium tuum, fic, quia Sanctuarii instar erat, nuncupatum; Graci εξεξήλωσας παίερα σε, Jarchius τηψητο με Vulgata sanctificationem tuam. Alibie de Moab 121 . Jesai. 16,12. ל מקרשו להתפלר ibit in Sanctuarium suum ut oret; ubi vox eadem pro Templo quod Idolium est, sumitur, unde Graci eis ra xdesmointa aums, quemadmodum & Arabs; Vulgata ad sancta sua, Chaldæus יודה שטותיה in domum Idololatrie fue. Ita ob fanctitatem in voce denotatam, aliter aliterque per transflationem ea usurpara est; unde etiam pro Hierosolymis adeo fanctis (quæ Civitas Sancta, Civitas Domini appelappellata, verè erat Hierapolis) subinde quidem adhibe-

2 Eufeb. Praparat. Evangelic.lib 9.cap.34.

b April Folephumin Apionem lib. 1.

De Vila Molis 110.3.

& Arifiet Probl. feet.30.quaft.1. · Galen, ad lib. 6. Happecretis de no bis Epidemicis cap. 7. Arcteus de caufis & notis diuturno um affectuum lb.1. cap. 4 0. Et videlis If. Ca-Caubon. in Aibeneum lib 7. cap. 10. 1 Aprid Hittocratemilb. Sci

B Apud Tralli-Gran liv.1. 6.7.15.

18ens 1858.

tur. Etiam five ex allusione nimis petulante five ex sono fallente, patribus aliquot priscis urbis nomen fuisse primum afferitur iegor Dodougros Sanctuarium feu Templum Salomonis atque hoc degeneraffe in Tepuoudina. & demum in leesondouna migraffe. Docte non magis atque illud Lyfimachib qui Judæos aliorum illic Templa & Sacra invadentes, ex is 20 mulia, sacrilegio, urbem primo isegoula denominasse & postea, ut aboleretur è nomine criminis adeò atrocis memoria, in Isegoniauμα mutaffe. Sed & Templum ipfum Hierapolin dicendum fuisse voluit Philo. Neque mirum est, tam Palatium Regium, Idolium, urbem adeò infignem & Sacram quam ıpfum Templum, מקרט ita nuncupari (qua vox illa (acrum & sanctitatem innuit) cum itidem & isegv quod Templum quà sacrum est, & Sacrum quodcunque denotat, ad alia sciamus veteribus usitatiùs ita, velut per participationem, translatum esse, ut quod eminentius, in genere suo, Magnumve effet & Teps facri voce infigniretur. Inde Epilepfia seu comitialis morbus dictus est in roo @ isin Morbus facer non aliter quidem ac Herculcust nominatus est, id est ob admirandam sui & sævam accessionem Magnus ac Eminentissimus. Sic enim Medicorum principese, quibus omne Magnum Legor ac sacrum dici consuevit. Ut nemo nescit, in Ossis facri nomine. Voluere quidem qui Hippocratem antecessere aliquit, tum dictum morbum illum sacrum, nescio quid in se Divinum, præ aliis, habere, adeoque Expiationibus potius quam Medicamentis curandum, indéque Sacrum dictum, quod tam Hippocrates quam Galenus refutat. Alis à cerebro, quod & Sacrum est, affecto nominatum volunt. A Syderum effectu fingulari, alii. Sed fententia prior, quæ de magnitudine ac sævitia singulari est, recipitur. Si-

d

87

no

14)

cut morbo huic, Medicorum lingua, & iseov, etiam & aliorum, parilem ob rationem, gravioribus cæteris, uti & membris aliquot corporis humani assignatum est, ita pariter propter excellentiam singularem Me- hb.7. dicamenta aliquot ejusimodi sortita sunt nomen. Sic emplastrum illud ex dictamno quod Heras medicus vetustus celebrisque, velut ex Vulcani Memphitici Templo præscriptum memorato, ispa emmaspo h. Apud Galenon tam à Vulcano aut Templo quam ob excellen- campost. Meditiam denominatum. Sic Isegov na Josepmesov, medica- cameniorum x71 mentum purgatorium facrume. Sic Hieræ quamplurimæ, 22vn cap.2. ut Ruffi, Galeni, Antiochi, Archigenis, aliorum, ispa . Arcteus lib. 1. airis ola etiam dictad. Fecerunt Arabes fibi vocem de curatione الايارجات Alhierach pro Hiera, & pluraliter الايارج Atque Avicennae dum ait - الايارج هو اسم المسه المسه المدارج هو اسم المسه المسه المسه المسه المسه المسه المسه المسه المسهدة ال Hiera est nomen solutivi rectificantis, adjicit canon.lib.s. Hoc prestantissimam ejus qualitatem indicat. Et tunc Græcorum respiciens vocis usum, الدوا الالهي واول مسهل مين inquit, وتفسير Expositio autem ejus est habens in se divinitatem (interpres, medicina Divina) & primum solutivum de cognitis fuit Hiera Ruffi (Ephesii, qui sub Trajano floruit) apud Medicos notissima. Et وكان في القديم انما يوقع اسم الايارج dein علي هذا: ثم يسمي بها غير وانها يقول المسهل دوا الهي لان عمل المسهل امر الهي مسلم من Et antiquitus quidem attributum est buic nomen Hiera, quod & postmodum aliis datum. Et dicitur sanè solutivum habens in se divinum (sacrum) quia actio

acutorum cap.4.

d Paulus Agi-

le

2 Idem lib.5. fumm,v,tract.v.

b Ibid tract. 11.

actio solutivi est res divina, salvum reddens ex potestate nature fue. Sic ille. Ex fimili ufu, aliis facra indiderunt veteres medicinis, ob excellentiam fingularem, منعة دوا يسمى عطية الله منعة دوا Confectio (malè, ut simul alia, redditura in Latinis, Ars medicina) cui nomen est Donum Dei. Accenseri hisce meritò potest Unguentum, de quo ait Avicennab, non est aliquid ei simile, adeoque nomine sacro donatum est. الرسال . Unguentum Apostolorum nuncupatur in capituli, de eo, titulo. Et dein وهو مشليحا اي مرهم الحوارديس وتعرف بمرهم الزهرة وبمرفع منديا or eft Apostolicon (fic Gerardus Cremonensis) & nominatur unquentum Veneris, ubi nihil de la vivo (quod nec me satis intelligere fateor) aut . Sonat autem, Et eft Apostolicum, id eft, Virorum dealbatorum (quo nomine duodecim Christi Apostoli passim tam apud Christianos in Arabismo quam Mahmedanos denotari folent) Et noscitur nomine Unquenti Veneris seu Splendoris, & Unquenti Min-يقال انه اثنا عشر دوا Paulò item post Et dicitur مهل duodecem cum silicet fuerint duodecem Apostoli. Cremonensis, & dicitur quod est Medicina XII. Apostolorum. In editionibus aliquot versionis Cremonensis ab Alpago Bellunensi correctis, legiture, Unquentum Apostolorum & Apostolicon & nominatur Unquentum Albavarin (id est الزهرة ليه expuncto Veneris quod (الحوارديد.) respondebat. Aliis autem tum anterioribus tum recentioribuse, & nominatur unquentum { Veneris } adjecto

e Penetiis

d Venetiis

e 16 1608.

jecta in margine nota B. Alhavarin; illud scilicet ab Alpago illic substitutum esse; quod ut Cremonensi ita & Avicenna fic nimis diffonum. Existimatum est (juxta quod etiam satis innuunt Avicennæ jam allata verba de XII. Apostolis) inde nomen esse sortitum, quod ex Duodecem speciebus permisceatur; quæ tamen dum Acetum eis semper admiscendum est & Oleum, in Quatuordecem crescunt. Caterum & à specierum numero solum denominata sunt aliàs medicamenta, ut Enneapharmacum Hori Mendestia Empla- inbl. 4. ferm. 3. frum Manus (quia quinque in eo species) Pentathe- can. 22, 23, 26 ton, id genus alia. Sed interim perquam mirum est, 635. non defuisse qui adeo temere heic pronuntiarint ut . Journ Renonon modò per interpretis vitium irreplisse in Avicen- deus institui. nam Apostolorum nomen, sed neque Avicennam Apo- rumito, sett. folorum numerum eum rescivisse unquam scribant. Quasi cap. 20. Aniverò summus ille Philosophus Theologusque (ut ex dotarium Mesaliis ejusdem scriptis scimus) Apostolorum eorumve numeri ignarus esse potuisset! id est rei, in Mahumedanorum commentariis, non rarò memoratæ.

Etiam in Alcorano non femel occurrit (1201-3,560 Acab. 5 6 13 (quod idem est cum Alhavarin) pro Apostolis, ubi reddit Retinensis viri albis induti vestibus, qui in commentariis ad Alcoranum obviis pro Duodecem expressim Apostolis sumuntur, Albicantes, ut Mahumedani volunt, sic dicti, sive ob Vestium candorem ac puritatem five ob Vultus decorem. Jam verò Avicennam Alcorani (in quo etiam Jesu & Evangelii mentio, cum honore non exiguo, non infrequens) lectorem fuisse diligentiorem adcoque Theologum Mahumedanum infignem sciunt quotquot libros ejus Metaphyficæ, de Anima, Almahad, degustarunt, adeoque proculdubio Deum celuisse (quoditidem à Re-

Lat. oc.

nodao

nodæo jam citato negatur) more, inquam, suo seu Mahumedano. Imò in Canone ejus Medicinæ perplura ita diserte occurrunt de Las XUYI supremo Dee, pro rerum conditore actionumque humanarum dispositore colendo, ab eo palam & sæpiùs agnito, ut forsan in Medicorum qualiumcunque commentariis tam frequens ejusdem recognitio nullibi reperiatur. Habetur quidem ad calcem libri primi Canonis in versione Cremonensis; Deinceps autem laboremus ut de simplicibus medicinis librum componamus si Deus volucrit. Et ipse quidem nos juvabit : cui fint grates secundum sui innumerabiles misericordias. Desunt quidem editioni Romana, uti & perpulchro & vetusto penes me libri hujus primi exemplari, Arabica hisce respondentia. Sed non defuisse ea in codice unde Cremonensis vertit, credendum. Nam in Arabicis, ut Avicennæ ipfius, non pauca habentur quæ neutiquam in Latinis, uti etiam in Latinis Cremonensis quæ non in Arabicis. Et frons Arabica libri cujuslibet ejus, ut ipfius autoris, illud folenne apud Mahumedanos pieta-

· Canon.lib.3. Fen 2. tract. L. in Arabicis pag. 170 0 571. ct videlis eum ad calcem tum traetatus 1.libis 2. aum libri de Medicinis coreitalibus tum Procemu libri de Removendis nocumentis & vide Edwarin Cat, Authoricas.

In nomine Dei misericordis, miserantis, quod & capiti cuique Alcorani præfigitur. Sed in Latinis Avicennæ neutiquam comperitur. Inter cætera autem cultús divini ac affectús religiosi in eo testimonia, eminet quidem illud, ubi de admirando Dei in fœtûs formatione, nutritione, in lucem editione opere agens, مر عدة الله وتعلى الله الملك , inquit وهذا ium Pocochium الحديث الما الحسن الحالقين وتبارك الله الحسن Sitergo Deus exaltatus, qui est Rex verus, laudabilis, Benedictus, Benefactor creaturis. Male ibi Latinus codex

& melior omnium factorum. Sunt id genus apud eum alia. Sed demùm, jam ante dicta non majore scientia aut minori temeritate ridicula, deputantur Avicenna quam Epistolæ amoibææ inter eum & S. Augustinum, quod memoratum & fatis suggillatum à Francisco Calphyrnio Vindocinensi. Cum nemo literis non nimiùm haffuetus nesciat, Augustinum sub Centuriæ tertiæ finem & initia aliquot Quartæ tantum floruisse, prafixa. Avicennam veiò natum anno Hegiræ 370h qui Christi est 980, & in Hegiræ 428, obiisse ideoque circa annos sexcentos Augustino suisse recentiorem. Calculum de tempore Avicennæ aliter inire solent Medicorum Vitarum scriptores Christianic, etiam & Natales ejus centum amplius annis post obitum ejus verum Pafebalis Cat collocantes. Sed verò etiam nomen Unguenti illius lus, foannes Apostolorum & permixtio ejusdem ex Avicenna recipitur in Pharmacopœis Medicorum, uti etiam Electuarium i __ im Y Elescoph, quod Cremonensi dicitur Episcopi, seu sacri alicujus capitis. Pro eodem Joannis Melved interpres retinet Elescoph. Ha- accompendio Miebetur item, ex ejufmodi origine, Emplastrum Apostolicon sceretorum lib. 1 apud Nicolaume medicum infignem qui Anglus erat dift.3. cognomento Doftertham. Floruit sub annum 1440. . In Antido-Idem habet Potionem S. Pauli velut ab Apostolo ipso, tario. ob excellentiam, compositam, uti & Sal Sacerdotale : Bateus Con. quo utebantur Sacerdotes in diebus Helia propheta. Accedat 8. Sonot. 8. dum hisce ita, animi atque Avicennæ causa, obiter divertendo immoramur, illud de Divini & Sacri nomi- De Simplicium nibus Terræ seu Luto in Latinis ejus Lemnio seu Si- vum facultatigillato tributis. Ampliter quidem de co etiam Galenuss bus has para de è cujus Arabicis, sua plerunque hausit compendiosiús-Differenties noque, more suo, tradidit Avicenna. Verba Cremonensis terra. funth. Hoe autem dicitur Lutum Divinum. Et illud id:0, * Canoni leb .: quoniam primus qui ipsum accepit fuit mulier Divina, in Can 411.

2 la Ationes zita, caition pilme Carrons

Ben Chofen apud Maronil as de Moribus Arabum, Edward. Pocachines in Catalog. Aus.

Neander, Co.

diebus scilices prateritis, & ipsum quidem dicitur Magra Divina, quoniam ipsum vere oft Magra, quam Divina, que nominabatur Bartamife, accipiebat & ad Civitatem deferebat &c. Galenus differentiam Luti Lemnii faciens triplicem, postquam de Dianæ Sigillo sacro ei tunc imprimendo (in cujus vicem postmodum alia successere figilla) locutus est, ma n, inquit, n megesrnugun f ispas γns ns ocotels an @ anlelay πλlw f Isperas, Una antedicta illa Terra facra, quam nemo alius prater Sacerdotem fæminam tangebat, id eft 'Aprijus G. ispeiav Diana Sacerdotem. Sacram autem Galeno dictam volunt aliqui, quoniam de ea testatur Dioscori-= claud. Salmas. desa quod nonnullib etiam eis miterais sacrorum initia-Plinian. Exercit. mentis cam adhibuere. Certe ob Divæ figillum (quod

pag. 1156.

Capram fuisse ait Dioscorides; & Galeno dicitur Lib. s.cap. 887. σφρα γίς τ' Αρτεμιδ . ίερα, sigillum Diana sacrum) Sacerdorisque ejus tam singularem heic prærogativam, Sacra nomen sortitam esse, etiam apud Galenum, videtur. Jam verò Avicennæ heic Arabica, unde jam dicta Cremonensis Latina facta sunt, videamus; in

Lib.2. pagina capite scilicet de po - iso Uno Sigillato,

ويقال لهذا الطيس الطيس ااكاهني وذلك اده لم وكرن تاخذها الا امراة كاهند اعني في سالف الايام ويقال له المفرة الكيهادية لاد_م بالحقيقة مغرب داخدي الكاهنة المسماة كادتى Et dicitur hoc Lutum Lutum Sacerdotale, atque hoc ideo evenit, quia illud accepit nemo prater fæminam que Sacerdos erat famina, antiquis nimirum feculis. Et vocasur etiam punto (rubrica) Sacerdotalis, quoniam reverà Rubrica est. Accipiebat eam Sacerdos qua cognominata

ab Artemide (seu forsan Artemis seu Diana nominata; impingente sic interprete Galeni Arabico ut Sacerdotem pro ipsa Dea perperam sumeret) & afferebat illud in urbem &c.id est in Hephastiada Urbium Lemni tunc binarum nobiliorem. Atque ita, Artemis seu Diana exuitur Larva quam in nomine Bartamise à Cremonensi ignorante quid ارطيس effet, nec advertente usum ibi & inservientis, deprivato, tam diu in Avicenna ejus infelicitèr gessit. Quod vero ait neminem, præter Sacerdotem, accepisse, idem est quod Galenus habet de illo à nemine alio præter Sacerdotem illam tangendo. Licèt intereà apud Dioscoridema de seculis Galeno Lib. 5 e.sp. 887. vetustioribus legamus quod oi chei avemoi ava. That works viri illic illud formantes figillum imprimebant. Apud Jurisconsultos item & Politicos, Constitutiones Sacra, Sacra Moneta, Sacra largitiones, Sacer Comitatus, Sacrum Stabulum, id genus alia, quà Principein spectant, tam in Christianismo quam Paganismo, obvia funt, ad dignitatem eminentissimam designandam. Sed verò ut Ebræis plerunque & perquam obitèr המקרש Sanctuarium, uti & בית המקרש fimplex, pro Templo per se usurpatur, ita Arabibus (quibus, ut aliis Orientalium, ipsa retinentur paulò, ut fit, deformata in hisce ut in reliquis Ebraica vocabula, Templum significantia) البيت المقدس Domus Sanctuarii seu sanctificata, nunc Templum ipsum solum, nunc etiam urbem Hierosolymitanam totam significat. Etiam eodem in loco, ab aliis pro Templo, pro Urbe tota ab aliis, sumitur. Ubi in Alcoranob legitur, de divino b Surata 17 A. Mahumedis transitu, إلى المسجى الحرام السي rabice, 27 Lat, (quod Retinensis vertit à Temple) المسجى الاقصى Haram (quo sæpè nomine vocatur illic Templum X 3

Meccanum, id est Templum Sacratiffimum) ad Templum longinguum, ut Arrivabenius al Tempio lontano: vir doctissimus, in versione non edita, usque ad Templum ultimum; Ryerius, juxta interpretes Mahumedanos, du Temple de la Meque au temple de Ferusalem) Mahumed Ben Achmed, perpetuus Alcorani sed المسجد الحرام اي compendiofior paraphrastes, كة الى مسجد الاقصى بيت المقدس لبعده منه Templum (Meschita, Locus Adorationis) Haram, id est Mecea, ad Templum posterius seu Domum Sanctuaris qua posterior fuerit. Heic pro Templo usurpari ab eo videtur بيت المقدس nisi fortè intelligi velis Christianorum illic Templum; quod non admittendum si recipiamus quæ habet Aladrisius Geographus de Templo illic tam Christianorum quam Judæorum seculi recentioris. Licet etiam capi possit, sicut totum pro parte, pro ipsa Urbe sancta ubi olim steterat Templum. Scilicet ex figmento illo, Abraham patriarcham fundaffe Templum Meccanum, ait Mahu-

e climat.3.

mum, adeóque Hierofolymitanum, inde puto, posterius, unde etiam

Arab.Lexic.

pro Meschita Meccana. Jacobus Goliuse illud

delensis in Itidelensis in Itinerario pag. 41. ubi vide Conflantinum L' Empereur pag. 171.

apud Mahumedanos supponitur, Templum Salomonis ipsum, seu aliud loco ejus positum, seculis recentioribus, adeóque & post excidium sub Vespasiano & Adriano, atque in Mahumedis ævo, ita ibi subinde extitisfe, ut de eo (quemadmodum etiam Judæid aliqui, veluti de ipsius Salomonis) loquantur; sidque nomine

Alcoranico illo, velut notiffimo. Inde Aladrifius ille, qui quingentis abhinc paulò mi- climat. nus annis scripfit, de Moslemannorum Hierosoly- part. 5. mitanæ regionis, adcoque Templi illius, acquisitione loquitus, وكان inquit المعظما في مستدة ملك العسلمين وهو المسجد العظم المسملي Et sub regno Moslemannorum admodum بالاقصى عندهم erat magnificens, atque est Meschita seu Templum illud qued nominatur apud eos Posterius seu Ultimum; unde loco illi Alcorani lux. Maronitæ vertunt Ulterius seu Remotum, & Alacfa pro الاقصى nuncupant. De eo in historia Saracenica, Elmacini dica, legiturb quòd Chalifa duode- Lib.1, cap.12: الى ديت cimus feu Abdumelic Ben Merwan misit المقدس فزاد في المسجد الاقصى الى ان النمل الصحرة في حرم المسجد واخن النساس - mifit Hierosolyma, & au بالحج الى بيت المقدس xis Templum Posterius (extructum illic velus Salomonis sucedaneum à Moslemannis ipsis) ita ut petrame inferret in Templi adjtum. Caperuntque homines peregrinari Hierofolyma. Nam vetuerat peregrinationem Meccanam propter Abdalla Ben Zaber. Aker autem penes me in Alcoranum commentarius amplior illic; الى مسجد الاقصى بيت المقدس لادلا لم دكر ad Templum Posterius id oft urbem Hierosolymitanam (seu locum ejus & reliquias) quoniam tune nullibi comparuit Templum ipfum. Adeoque more lumitur, ideo quod in ea Tem-

1 In Specimine Historia Arabum pag 11. & vide ili Edward Pococki notas pag. 175.

b Abul Fara us pag. 15.

d Different. 9.

c Cap. 11.

enumeratione sua Geographica Provinciarum, Insu-

feu 162, alias 164.

& Geograph.5. car. 16.

Templum Hierosolymitanum, seu ejustem locus, ad quem è Meccano translatus fingitur Mahumedes. Gregorius etiam Abul Faraiusa de Mahumede paulò صرفت القبلد عرى جهذ البيات , post Hegiram

×___x≤ | كالمقدس الى جهة الكعبــــة ab ea cæli parte que Templum Hierosolymitanum (pectat, ad eam que Caabe imminet; id est Hierosolyma, quæ plane paulò post ita بيت المقدس vocantur, ut pro Templo per se vox sumi nequeat. Ita sæpius apud clim.3. pat.5. Aldrifiume pro ipfa urbe, ut ex notissimo usu, adhi. betur. In Alfragani item versione veteri, Joannie Hispalensis, vertiturd بيت المقدس per Hierosoly.

morum regiones. Illa autem quæ ex Ebræo facta eft. haber Beit almacdis, hoc est Domus (anctificationis, five Ferusalem. Plane inter Urbes Climatis Tertii positum, de Urbe, non Templo, ex origine Alfragani sumendum. Ismael item Abulfeda MS. in

larum, Urbium (non omnino Templorum) habet, in. ter urbes illius plagæ, بيت المقدس pro Hierofolymis, quibus tribuit, uti apud eum alii, Longitudinis Gradus 56, adjectis, pro autorum varietate, Minutis invicem discrepantibus, retento interim cunctis illic Graduum eodem numero. Ratio autem cur Decem heic Gradibus longitudinis sic distet Abulfeda à Ptolemæos (qui Gradus, præter Minura sua, Hierosolymitanæ longitudini sexaginta sex assignat) non alia nititur in calculo causa, quam quod, ut Ptolemaus

ejúsque sequaces vulgúsque Geographorum Occidentale ab Infulis ipfis Fortunatis originem fumunt Longitudinum,

gitudinum, ita ille & Arabum plerique ab occidentaliori Africæ continentis littore, ubi, eam in rem, Meridianum collocant, Gradibus Decem Infulis illis Orientaliorem. Tum Abulfeda ipse tum Arabum alii obvii id monent, uti & recte Jacobus Christmannus, alique. Interdum autem Mathematici Orien- " Ad Alfragatales summi & Persæ & Tartari, terminum primum Longitudinis, ut Ptolemæns ejúsque sequaces, faciunt etiam ipsas Insulas fortunatas. Sic eximio illi Philosopho & Mathematico Nassir Eddino Persab Domus Sanctuarii, pro ipfis Hieroso-

num cap. 11.

b In Tab. Geograph. à Joanne Gravio editis Londini 1650.

lymis, collocatur gradu Longitudinis - seu 68 cum semisse paulò ampliùs, qualis distantiæ planè rationem inivit ab Infulis, tametsi receptiorem à littore Africano gradibus auxerit binis. Ita Ulug Beig Tartarus Parthiæ & Indiæ Rex magnique Tamerlani nepos, ubi habet و فلسطير المقدس المقدس المقدس المقدس المقدس pro Hierosolymis in Palastina, in Gradu Longitudinis وبيت 66,30. Abulfeda autem loco in citato, وبيت المقدس بناء سليمون بمن داوود وبقي حتى خربه فبك دصر ثم بناه بعض ملوك القرس وبقي حتي Quantum ad urbem Hierosolymitanam; eam extruxit Salomon Filius Davidis. Ac superstes erat, usque dum devastavit eam Nebuchadnezar. Postmodum eam extruxere Persarum quidam Reges (extruere scilicet, Ebræis è Captivitate reducibus, permittebant) & superstes mansit usque dum excifa est à Tito Imperatore Romano &c. Plane pro Urbe sumir, id quod sic etiam Templum denotar, sed non aliter atque in Urbe Templum contineretur. Eutychius

etiam Patriarcha Alexandrinus, hisce, excepto Alcorano, cunctis multò antiquior, in Annalibus Hierosolyma, sub florentiore Judæorum statu, اورشلي-م ut Arabes alii, frequentiùs & مدينه اورسليم vocitar. مدينة بيت المقدس Sed postmodum بيت المقدس

Tom. 1. pag. 337 € €.

pro prafetto مددر ديت المقدس pro prafetto Hierosolymorum usurpat. Et dum sæpius in rebus quas narrat politicis ac militaribus eâdem utitur locutione, in Episcoporum itidem Hierosolymitanorum successione, quemque corum appellat فيفسا pro Episcopo Hierosolymitano. Atque على بديت perpetuò post Excidium, præfici Hierofolymis, de Episcopis aliisque adhibet. E Maccabaicorum autem Arabicis, à Græcis & Latinis haud parum discrepantibus, non semel vertiturb, سى المقدى دنت المقدد المقدد بيت المقددس Sancta, quod potius dicendum urbs Hierosolymitana. Item سيت المقدس Domus (antta; ubi plane juxta Arabum locutionem, Hierosolyma substituendum, quemadmodum etiam interpres ipse quandoque ibic substituit. Pro Hierosolymis ipsis item cum usurpatum habeamus, in libello securitatis Omar Ben Alchittabi, apud autorem historiæ Saracenicæ antè citatæd, مدينه ايليا بالكه Wrbem Aliam notiffimum ab Hadriano nomen (etiam in Concilio Nicæno primo^e) pro Hierofolymis adhibitum, nihilominus ديت

autori ipli Urbem Hierofolymitanam indi-

Lib.2. cap.35, 36,37,38,52 Ø 59.

: Cap.39.

a Lib. 1. cap. 3 Ørc.

- Can.7.

cat, ut & (Jib.3.cap.8. dum item apud alios) licet & hoc & ----apud eundem, ut synonyma receptissima, eodem occurrant in capiteb. Versio Arabica Concilii Ni- b 1bi cap. 9. cæni ibi habet إورسليم ferusalem. Et dum wapasoow . MS. in Bibliotheca Oxoniapyaian traditionem antiquam in Græcis memoratam ensifol.96,1.6 qua obtinuisse, generatim dicitur, Episcopum Æliæ videfis Turriani Canon. Nican. muaday honorari, ut paraphrastes, pro more suo, 33. ex Arabico explicat illic interpres, etiam & Patriarchæ & Exar- & diet. M. fol. 106,2, & Alchi (此二年) dignitatem ait ei competere, ob fonf. Pifanum lib. 3. Can, 10. fingularem sedis vetustatis Prærogativam, adjicítque, وأكرم بهذا الاسم ايضا منجل شرف المواضع المغدسة التي في تحت يدية وليعلم فالسك & honoratur his nominibus etiam propter nobilitatem seu dignitatem loci Sanctitate (præ aliis) clari qui ei subest, atque ut inde tantundem agnoscatur. Quasi in animo habuistet nomen بيت المقديس Domus Sanctuarii pro ipsa urbe, ut oftensum est, usurpari solitumi Etiam in Gieuhari, Lexico Arabico celeberrrimo fic الامام ابو قصر السمعيل بسمن dicto (cujus autor Doctor seu antistes Abu Natzar Ismael, Ben Hamad, Algieuhari, ut principium libri loquiturd) oth. Arundelliper Hierosolyma exponitur, uti & adnotavit vir sum- ana. mus, Jacobus Goliuse, & per Hierofolymita- Lexic. Arab. nus. Raphalengius item docte & caute بيت المقدس Sape,inquit, pro Hierosolymis ; ubif item, Avicennam au- fLexic,pag. torem (quonam è loco nondum me fateor observasse) 338,2.

Y 2

affert .

affert, coucie fignificare Ferofelymitanum. Perquam obvia est ejusmodi apud Arabas alios significatio ejusmodi, qualis itidem (ut non paucæ aliæ) apud Persas, ut & ante notatur, recepta; cap.2,2,03. unde in Evangelio Matthæi Persico2 aliquoties occurrit ديت المقيد pro Hierofolymis; ubi vir doctiffimus Abrahamus Whillocus in versione in-Scrit, Persice & Arabice ad domum Sanctam, scilicet Hierosolyma; alias interim sæpius in Persico 76

372006.

Pag. 16. 107, اورسليم retento. Ita in Historia Christi Persice ab 116,144,320, Hieronymo Xaveriob conscripta, sæpius pro Hierofolymis occcurrit بيت المقدس uti Perficum, seu civitate Persica ex Arabico donatum. Certe dum Arabes adeóque Persæ ita Urbem, planè ex ipso in Urbe Templo, nominabant, haud aliud faciebant quàm in compluribus aliis Ebræi ipsi vetustissimi, apud quos tantundem obtinuisse palam est. Quid enim aliud eft apud illos, בית רגין בית בעל מעון בית פעור Cap.7. tap. 13 Beth Dagon, Beth Baal Meon, Beth Peor, ejulmodi alia, maxime apud Josuame alibique, uti & בית־אר Rethel, pro urbibus sic dictis toties usurpata? quorum illa priora nomina, Deorum in urbibus ipfis cultorum Fana tantùm in se significantia, uti &, ex origine, posterius cultum Numinis veri, adeo eminebant, ut tantum propter Sacræ partis excellentiam. Urbes ipsas totas nominibus illis, sermone vulgari, voluerint samiliarissimè intelligi; ipsis nihilominus nominibus, pro diverso dicendi usu, Fana etiam tantum ipsa, nec amplius pariter innuentibus. Nec inusitatum erat priscis à Numinum in urbibus cultu, cultusque locis, iplas urbes integras ut ab augustiore parte denomimare. Inde Heliopolis, Heraclea, Dianium, Arremifinm.

fium, id genus reliqua; uti &, apud Christianos, urbes ac oppida à Sanctis, qui eis præfuerint, dicta; quemadmodum à SS. Germano, Audomaro, Edmundo, Petro, Maildulpho, Andrea, ejusmodi sexcentis. Ipfam etiam urbem Hierofolymitanam nomine בית, oine Domûs (quafi unpen Sanctuarii subaudiretur) ut voce receptâ intellectuque facili, existimant viri doctissimi indicari à D. N. Jesu Christo in Ser- Matth 23, 37 mone illoa ad Hierosolymitas, ubi ait Ferusalem, Ferusalem, is a a viela vuiv o Oin Q vull sonu Q. Ecce relinquitur vobis Domus vestra deserta. Hugo Grotius ibi, Locus iste in quo vos o Hierosolymita habitatis in solitudinem vertetur. Urbem enim malim intelligi quam Templum folum &c. Eandem in mentem Constan- Dotis ad Bentinus L'Empereurb, de Excidio Urbis loquutus, Tum jamini Itinerademum, inquit, impleta omnino illa servatoris nostri prophetia Matt. 23, 38. cum urbis primates alloquens concludit, relinquetur (quod per tempus præsens, ibi innuitur) vobis Domus vestra deserta &c. Nam antecedentia, quibus urbis Prafectos & Ecclesiasticos alloquitur, Domum hic totam Urbis structuram significare edocent. Ita nia Domus pro Urbe ipfâ, adeóque בית המקדש pro urbe illa in qua fola Sanctuarium, pro vario locutionis genere etiam ex natura sui rectè satis sumi potuit; licet apud Ebræos ipsos rarius, si unquam, pro Urbe occurrat uti in sequentibus fusiùs statim ostenditur. Quod verò attinet ad allatum in me à Reprehensore meo ex Magno Buxtorfio testimonium, velut perpetuò Rabbinicum; Verba quidem ejus funt', Apud Rabbinos quando שקדם · Lexic. Talmu-מרינה Gibi opponuntur, tunc per מקרש intelligitur Sanctu dic. col. \$16. מרושהים כולה Hierofolymitanum cum tota urbe five ירושלים כולה שאר העיירות שבכל ארץ יעיראל intelliguntur שאר העיירות שבכל relique urbes que sunt in tota terra Ifraelis. Et flatim subjicit ad tantundem adstruendum, Maiemon in Taa-

iam pag. 171.

nis cap.4. in initio; Die feriato Novi anni, qui incidit in Sabbatum, in Sanctuario clangebant buccina, fed non in Provincia, id est extra urbem Hierosolymorum. Neque aliud illic affertur ad laxiorem illam vocis significationem firmandam. Palam est apud virum summum, dum, ut ex Maimonide hoc affertur, ejusdem expositionem in caput quartum Tituli The Misnaioth Taanis, seu de Fejuniis, nescio unde (sed leviculi ejusmodi errores, in omnium scriptis sunt non infrequentes) se ingessisse pro eo quod esse proculdubio debuerat in Rosh hashena cap. 4. seu Titulum de Initio Anni qui proxime illum de Fejuniis antecedit. Neque enim res illa ad titulum de Fejuniis attinet, nec in commentariis Maimonidis ad eum reperitur allata. In capitis autem illius tituli alterius quarti initio legitur. שוב של שול ראש השנה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעים אבר דא בסדינה Die feriato Novi anni qui inciderit in Sabbatum, in Sanctuario clangebant buccina (juxta Legem ea de re Sacrama) fed non in Urbe, seu, ut vox etiam fignificat, Provincia, quasi diceres, extra Sanctuarium. An מקרש Sanctuarium heic denotet ipfum Templum folummodò, an itidem Hierofolyma, adeóque מדינה reliquas urbes & provincias, quæritur. Maimonides כבר ביארנו פעמים כי מקדש חקרא ירושלים כולה, כולה ומרינה שאר העיירות שבכל ארץ ישראר Dudum oftendimus aliquoties Sanctuarium vocari etiam Hierosolyma tota, & Provinciam reliquas urbes terra Ifraelitica. Adeóque hoc loco tam ipía Hierofolyma quam Templum eo nomine contineri velle Maimonides planè videtur; uti etiam alibi non semel dum Talmudica explicat de Buccinarum ac Tubarum usu in Jejuniis, in Anni initio ac Jubilæis, Palmarum festi celebratione, Decimæ secundæ comestione, Siclorum exactione annuâ. Nec sequacibus caret. Et expressim ubi

2 Levit. 23,24. Numer. 29,1.

6 Mikotzi Pracept. Affirmat. 42 &c.

occurrunt in Misna Nomina Hierosolymorum & Tit. Maigster strait ut invicem distincta (quantum ad fructuum structuum) occurrunt in Misna Nomina Hierosolymorum & Tit. Maigster strait (quantum ad fructuum) occurrunt in Misna Nomina Hierosolymorum & Tit. Maigster strait (quantum ad fructuum) occurrunt in Misna Nomina Hierosolymorum & Tit. Maigster strait (quantum ad fructuum) occurrunt in Misna Nomina Hierosolymorum & Tit. Maigster strait (quantum ad fructuum) occurrunt in Misna Nomina Hierosolymorum & Tit. Maigster strait (quantum ad fructuum) occurrunt in Misna Nomina Hierosolymorum & Tit. Maigster strait (quantum ad fructuum) occurrunt in Misna Nomina Hierosolymorum & Tit. Maigster strait (quantum ad fructuum) occurrunt in Misna Nomina Hierosolymorum ad fructuum occurrunt in Misna Nomina Nomina Hierosolymorum ad fructuum occurrunt in Misna Nomina No comedendorum & pecuniæ five heic five illic usum) Maimonidesb מרינה נקרא כל מדינה ומדינה ממדינורת , Maimonidesb in Pirush ibi-ארץ ישראל מלבר מירושלם Medina scu Provincia voca- dem. tur, qualibet Provincia ex Provinciis (urbibusve) per Terram Ifraeliticam exceptis Hierofolymis. Scilicet ibi, alibique pro subjecti discrimine sic vocari vult. Et quidem cum Medina sic opponitur Hierosolymis, facile fit ut illiusmodi sit ejus significatio. At verò Glossa Talmudica utraque cum titulo illo Rosh ha- Babylon, tit.
Rosh hashena
shena edita (ubi Sanetuarium sic Medinæ opponitur) cap.4. 101.25,2. לא בירושלם interpretatur per, אבל לא במדינה ולא בגבולים Nec Hierofolymus (id est in urbe extra Templum) nec in provinciis vicinis terræ Sanca reliquis. Idem diserte amplectitur ibi R. Obadias Bar-לא במדינה לא בירושלם ולא, inquit, אבל בגבוליז ורמבם מפרש שירושלים כולה קרויה מקדש ושאר ארץ ישראל קרויה מרינה ערים Verba illa, non in Provincia, significant, nec Hierosolymis nec in reliquis Terra Sancta Provinciis. Sed R. Moses Ben Maimon ita interpretatur ut Hierosolyma (illic) tota vocata fuerint Sanctuarium (seu nomine eo quo Templum appellari solet). & quod reliquum est Terra sancta, Medina scu Provincia. Alii item consoni Maimonidis sententiam heic ut controverti solitam animadvertunt. Recitat quidem, velut à Maimonide maxime ortam, Rabbi Jom Tob Bar Abraham in Magid Misna illic (si is ejusdem autor fuerit. & non Don Vidalus de Tolosa cui ab Abrahâ Zacuthiod tribui videtur) uti etiam in an Juchin. Migdol O≈, & יוש אחרת ומדינה , inquit בזה שטה אחרת ומדינה , fel. 133, י בולל אפילו ירושלים עבם Etiam obtinet hac de re alia fententia; Medinam nempe continere pariter Hierofolyma ipfa. Sequitur autem statim in Misna illa,שחרב בית הכקדש, Sequitur autem statim in Misna illa

שיש בו בית דין ונו Postquam Domus Sanctuarii excisa eft, constituit Rabban Jochanan Ben Zecai (Princeps Synedrii Magni) ut clangerent quolibet in loco (per Terram

· Videfis Maimonid. balach. Shopher cap. 2. 5.809.

b Gloff. adtit. Rolli hathena cap 4. fol. 29,2.

fanctam, in anni initio ejusmodi) modo in eo effet Domus Fudicii &c. id est plane Synedrium Magnumb, ad quod Sanctificatio initii Mensium adeoque initii Anni attinebat. Et de migrationibus, post Excidium Templi, satis diximus libro Secundo. Atque ejusmodi verba, de constitutionibus ejus parilibus, adjiciuntur

in Misnaioth de Clangoris sive Tubæ sive Buccinæ usu in Jejuniis, testo palmarum, Jubilæis. Ubi semper במקרש usurpatur pro in Sanctuario (seu stante Templo) & בית המקדש pro Domo Sanctuarii. Qua sanè in idem recidere videntur. Sed de amplitudine etiam nominis pro eo quod est plus-

quam Sanctuarium ipsum seu Templum, videsis Constantinum L' Empereur in Commentariis ad titulum Talmudicum Middoth. Utut autem se res habuerit. · Cap. I feet. I. circa fingularia illa de quibus fic asserit sententiam P.3.3.

> suam Maimonides, contradictoribus satis interim impugnatus, certo certius est tam ex Disciplina ab ipso de Vestibus Sacris tradita, quam ex aliis statim animadvertendis, ברינה quà Vestium illarum à Sacerdotibus gerendarum jus respicit, utcunque של כקרש לשים oppositum, tota Hierosolyma sine Templo reliquam-

> que Terram fanctam, comprehendere, uti & ל סקרש מקרש ipsum Templum folum ejusque sanctiora interioraque loca. Hisce de nominis vario usu præmissis, accedat jam dictis de illicito extra ipsum Templum vestium

> Sacerdoralium ufu, ex Thosiphtha ad titulum fomat, בנדי היוצא בהן למדינה אסיר וכן משמע בפרק illud האיש המקדש ואפילו בעזרה אסיר לכתחולה לליבשן

> שלא לצרוך טבידה Veftibus (facris) induto exire in

11rbem

& Cap.7. fol. 69,1.

Urbem nefas. Atque ita se habet disciplina in Capites (Vir qui desponsaverit) etiam in ipfo Atrio ve- Misnatit Kisliri cis omnino nef.is, extra necessitatem Ministerii doschim ca:2. seu non in ordine ad illud. Tantundem in citati capitis Gemara, ubi glossa utraque expressim, ad illud Gemaræ de indumentis facris locutæ, לא ניתנה חירה למלאכי השרח non data eft lex Angelis minifierii (quod videtur maxime dictum de Cingulo heterogeneo, quo Sacerdotes cincti erant, licet lex in contrarium cunctis generalis præstitueretur) לא נתנה תורה למלאכי הטרת שיהיו הכהנים זריזים כמלאכים להפשיטן בנמר עבורה ולא ישהום עליהם אחר העבורה כהרף עין Non data est lex Angelis Ministerii. Quoniam fuere Sacerdotes cincti ut Angeli; ita ut exuere deberent vestes sacras simulac perfecissent ministerium, nec eas super se retinere, ne quidem oculi ictus tempore, seu momento aliquo. Sensus est, ut reliquorum suprà allatorum, Cingulum saltem exuendum, causa jam dicta, fimulac (verbi gratia) ministerium matutinum perficeretur; neque verò illud neque indumenta reliqua induenda, ne quidem in Templo præterquam in ministerii apparatum, qui, citra Cingulum utpotè tantum in ministerii hora adhibendum, ut continuus retineri potuit toto ministerii die. Hic ipse est Gemararum, Glosfarum, Maimonidis ejusque sequacium heic sensus. b. Tie. Thamid Hisce consonum est illud Misnæb de Sacerdotibus in cap. 1. fol. 25,2. conclavibus suis humi dormientibus, id est peracto 27,1. ministerio, in excubiis, somnum utcunque captantibus; templi interim custodiam curantibuse; confutas M. mondem tit. ומניחן לא היו יסנים בבגדי קדש אלא היו פושטין ומניחין Bith habechira איתן הוחת ראשיהם ומתכסין בכסית עצמן Non cap.8. & Pedormiebant in Vestibus Sacris, sed exuebant illas trum Cureum (Gemara, ומקפלין ל complicabant) ponebantque orumlib 2. subter capita sua, vestibus suis (plebeiis) tunc indu- cap. 14. endis.

"Confulas Mai"

Tit. Bith habechira eap. 8.

endis. Ne quidem in Templo post ministerium diei absolutum, cas indutas retinere sic licuit; nedum in Urbe uti. Eandem in mentem Maimonidesa. לא היו הכהנים השומרים ישינים בבגדי כהונח אלא כהפלין אותן ומניחין איתן כנגר ראשיהן ולובשין בגרי עצמן על הארץ Sacerdotibus excubantibus non erat dormiendum in vestibus Sacerdotalibus. Sed complicatas eas juxta capita ponebant, vestésque suas (vulgares) induebant, & humi dormiebant. Peracto enim ministerio, nec alio, ut ejusdem diei, expectato, tam Vestes reliquæ Sacræ, quam Balceus, exuendæ erant. Tantundem. plane in ratione data cur Præfectus Ægrotorum(חמים של החולים vocant) inter Præfecturas viginti quinque דהרנים מפני שהם, לTempli conflitueretur. Nimirùmb, שהם טומדין טל הרצפה תמיד ואוכלין בשר הרבה ואין טליהן בנרוכם בשעת העבורה אלא חלוק אחר הם חלין במעיהן לפיכך מעמידין ממתה אחר שיהיה מבקש אותן ומרפא כל תחלואיהן עיסק בהן תמיר היא ואנשיו שתחת ירו Sacerdotes, queniam in pavimento jugiter stabant, & carnibus pluribus vescebantur nec in hora Ministerii vestem que corpus sciliset, ut tunica, tegeret aliam preter unicam, eamque simpliciorem, agrotari solebant in visceribus, seu delore colice : unde constituebatur Prafectus unisus cujus officium erat eos scrutari mederique corum morbis quibuscunque. Atque hanc in rem assiduns erat ipse cum aliis qui ei suberant. Collegium plane Medicorum Sacrum erant. Hinc etiam satis eliciendum est Sacerdotes sacris vestibus indutos è Templo neutiquam exivisse quod semper, ut antè dica, intelligendum ex Jure Ordinario. Nam si ob salutem publicam exeandum eis simul necessariò esset; etiam vestibus indutis facris prodibant, uti & in loco heic controverso è Talmudicis & Josepho adnotabamus. De Simone scilicet Tusto seu Taddo Pontifice Maximo

Maimonid.hal, Celi hammikdash cap.7. S.14. & ad Misaris, Siklim cap.5, 5.1.

qui, uti & Sacerdotes gregarii universi, in Alexandri Magni occursum sic exibant. Mikotziusa Sacerdo- Pracept. affitium ait adeò ex vestium sanctitate pependisse, ut eis mat. 173. sol. non indutis quasi Sacerdotium deesset. Verba sunt, יהיתה להם כהונה לחוקת עולם בזמן שבגריהם עליהם כהינתם עליהם אין בגריהם טליהם אין כהונתם עליהם רהרי הם כזכים Perpetuum erat eis ex instituto Sacerdotum. Sed ita ut quamdin vestibus sacris erant induti, Sacerdotium eis effet, si illis induti neutiquam effent, nec Sacerdotium eis erat. Sed inftar extraneorum feu laicorum habebantur. Id est, officium Sacerdotis non magis præstabant fine vestibus illis, quam extranens quisquam corum officio sacro se temerè immiscens. Nimirum ministerium ipsum,in Sacrificiis, pro irrito nulloque fic habebatur. Idem antè Maimonidesb, halach. Celi hammikdafh cap. והיתה להם כהונה בזמן שבגריהן עליהן כהונתן עלהן cap.10. \$.4. אין בגריהן עליהן אין כהונתן עליהן אלא הרי הם דומר והזר חקרב יומרת Et erit illis Sacerdotium (verba facrac; quæ ita intelligunt, ut, ex vestibus è : Exod. 29, 9. præcepto divino illic induendis, Sacerdorium ipsum pependisse velint) Tempore scilicet quo seu quam diù vestes sua fuerint super illos etiam Sacerdotium super illos. Si verò neutiquam essent super illos, nec erat super illos Sacerdotium. Imo erant velut extranei. Et dicitur! Et 4 Num. 3, 13 extraneus qui accesserit morietur, scilicet בידי שמים pœnâ cœlitùs immissa, cui subdunt & Pontificem Maximum & Sacerdotem quemlibet gregarium, five non omnibus simul in ipso ministerii actu indutum, aut pluribus quam in præscripto habentur. Adeo nec Tunicis binis, nec binis Femoralibus aut Cingulis uti licuit. Mikotzius autem jam ex eo adductis subjungit, תניא ביומא בפרק בא אלו בגרו כהונה היוניא בהן למרינה אסור אלא לצורך גדול כגין שמעין הצרוק כשיוצא לנן ראות אלכסנדרום מוקדון ובמקדש מותר בין Z 2

בשעת

עבירה בין שלא בשפח טבירה בין שלא בשפח טבירה Intitulo Talmu. dico J'oma, capite Ibat, ante citato, traditur, vefillus

Sacra-

Sacerdetalibus induto nefas fuisse prodire in Urbem (seu locum extra Templum aliquem) nisi magna eveniret necesitas (ob qualem sæpius Jus temperabatur Ordinarium) ut cum Simeon Fustus occurrebat Alexandro Macedoni. Sed intra Sanctuarium seu Templum fas fuit eis indui non solum ministerii hora, sed & extra cam; adjecta ratione illa sæpius in Talmudicis repetita, קשנות בהן quoniam veftes Sacerdotales dabantur ut ex eis communis aliquis usus rite satis fieri pollet; intra templi fepta, scilicet, excepto femper, ut ante ostenditur, cingulo, Neque aliud omninò innuit illud Levi Barchionenfisa ab Censore meo allatum. This pace pt. quod plane ex Maimonidis superius citatis sumsit ille Levi, qui commentarium suum in legem, velut Cathechismum wilissimum, nomine Sepher hachinuch, ex co alissque aliquot conscripsir. Usus autem seu Inris Extraordinarii de gestanda Sacerdoti veste aliqua Sacra, ant quæ ejus effet instar. extra ministerii tempus, habetur forte etiam in illo Josephi de sto-Fescilida 15, lis Sacerdotalibus Sacerdotibus mille ab Herode coenit's Templum luum magnificum extructuro; qui scilicet inter operas inservirent. Decem millia, inquit, perinsimos selecit, à ispedon à a entres xidiois isparties of nouply O. sohas, 2 Tes a Sisagas ones cues, ETERS 5 TEXTORAS ATTETO T RATEONEUTS, quod vertit Ruffinus, o mille numero Sacerdotes, qui bus fiolas fecundum corum honorem habitumque paravit. Sed & quesdam ca-. mentarios, alios autem fabros lignarios cruditos adtempli fabricam hortabatur : Gelenius, & insuper mille Sacerclotes fiolis Sacerdetalibus (no fumtu vestitos, partim ce-

> mentaria, pariim lignaria fabrica non imperitos, hosque omnes adhibuit opers. Genebrardus, & avec ce mille

ad parafis. 99. 60.42. 611 ad Exodi 28.

2.7.14

Sacrificateurs vestus a ses despens d'accoustremens Sacerdetaux, les uns experts en massonnerie les autres en chartenterie, & les employa tous a cest œuure. Curnam heic stolarum Sacerdotalium mentio fiar, nondum video, nifi ctiam Sacerdotes, operi inter cæteros, etiam inter aptandas extra Templum ftructuras, adhibiti ftolas illas, ad dignitatis excellentiam denotandam, gestarent. Etiam in Templo, ex usu extraordinario, evenir, fi hi- . Car.4.14. De ftoria Juditha fides, ut Sacco pracincti & Cinere in- bifloria illa cuspersi sacra ad altare ministeria præstarent & Ponti- des pre altes, Hug. Gentum fex Maximus & reliqui Sacerdotes, in fummo nimirum in peafat. ad Salutis publicæ & Sacrorum discrimine positi; cum caminterim ex Jure Ordinario receptissimoque, nec ami-& im, præter facrum, aliquem alium inter fic ministrandum gestare, nec pulvisculum idve genus rem aliam aliquam ullibi in corpore tunc permittere ut non ablatum, nedum cineribus inspergi licuerit. Sed ad jus Ordinarium, hujulmodi exempla non attinent. Et forte quantum stolis tot Sacerdores vestiret, idque in ministeriis suis sacris, arario Publici sacro obtulit (quod satis respondet illi of coemit) Herodes. Ex superius Hatofiostibis. ante allatis rite puto intelligenda sunt verba Josephib feu 6. cap. 15. illa, de Sacerdotum in Templo conventu solenni; The ή δίτο γέτ 85 ι ερέων όσοι δία πλεωσιν σοκ ελεί εργεν πάρη-בעי דב מעם דסוג סאסאאחפסוג כיים סדוף עם דצ קצוסוצ. אל דשו ATT T JEVES EX a'u Cavor prepidas Tys ulu Ed novouvidiωπκαις έχεωνο. Τ γ ίεραν ο λειτεργαν ημφιέννο μο-. Ita interpungo, & verto, Generis Sacerdotalis quotquot per defectum aliquem ministerio arcerentur sacro, simul cum eis qui omnino integri essent intra limitem (leprum quo populus arcebatur à Sacerdotibus) aderant, seu adesse solebant. Etiam partes generis (Sacerdotalis; qui illic manerent) simul omnes capiebant. Aique vestibus utebantur (simul omnes illi) plebeits. Z 3 Nana

Nam Sacerdotali solus qui administrabat induebatur. quod Censor noster non de Sacerdote actu ministerii occupato, sed pro eo qui munere sacro ob defectum aliquem non arceretur. Fateor me satis capere nequire fensum illic illum. Aerupyavles (Josepho etiam alibi adhiberi solitum) non modò qui actus sacri momento operabantur, denotar, sed pariter qui affidui per diem totum in Templo, statis horis, redeuntes ministerii fui vices expectabant. Ruffinus ibi, vestibus tantum utebantur plebeiis per se vertit, quasi ad omnes non ministrantes attineret. Genebrardus, velut de omnibus itidem simul sic rite congregatis, Ils avoient antant de portion que les autres de la race Levitique. Seulement ils estoient habiles come les laiz pour la difference : dautantque que nul n' esteit vestu de robbe Sacerdotale sinon ceux qui faisoient le service divin. Atque ejusmodi fuiffe Josephi mentem, firmat alibi ipse ubi deinduendarum vestium fingularum ritu agens, oran 3, inquita, appoin & ispeppious o ispens hand nos lu o vou G. αγνειαν προσοπρορούα, πεώτον μ πειτιθεία τ μαναxaon, Sacerdos quando ad facra ministeria accedit (nec alias) atque purus factus est juxta prascriptamin lege puritatem, primo induendus erat Manachase, quæ vox ibi plane corrupta est ex D'D'D pro femoralibus qua primò etiam juxta doctrinam Talmudicamb induebantit. balach. Celi tur. Nonne heic Josephus aperte innuit in Templo, & cum operaturus erat Sacerdos, nec alibi, eum fuisse vestiendum! Certe sensu jam dicto etiam capit Jo-"Animadversiin sephum expressius Josephus Scaliger, ubis hac de re pluribus in Hegesippum agit. Male à me adductum ait cenfor meus, locum illum in rem quam afferueram. Sed tandem de Lapsibus meis circa vestes Sacerdotales & Censura illa, judicet Lector neutiquam impar atque hisce instructus.

Archaolog.lib. 3. cap.8.

Maimenides hammakdafh cap.10. 5.1.

Eusch.num. 2077. pag. 276. d

IV. Disciplinæ jam dictæ de vestium Sacerdotalium usu, intra Templum, juxta antè ostensa, solo, neque aliter arque aut in ipso ministerii actu aut in ejuldem affiduam expectationem, apprime consonum est, quod alibi habet Maimonides ex Misna & Ge. Tit. Thamidinmara Babyloniab. Sacerdotum ministeriis in Templo multiplicibus a se primò traditis subjungit, כל העבידית מיחן עישין איהן ministeria האלו שעושין בכל יום בפיום היו עישין איהן universa jam dicta quotidiana, ex sortitione peragi so. & Mamor. it. lebant. Scilicet, juxta Ephemeriarum vices, quolibet Celi hammiksummo mane, conveniebant in Liskat hagazith (loco, ad Templum, Synedrii Magni; ante ejusdem sessioonis horam) ומלובשין הן בבגרי כהונה (induebant ihi vestes facras Sacerdotes illi oinnes qui Ephemeriæ præsentis essent. Jam verò ne ministeria sacra turbarentur, si suum cujusque officium quisque non fatis dignosceret, collocabantur illic in gyro universi illi, quos facile fic intuens המסינה על הפייסודו Prafectus Sortium (munus in templo celeberrimum & hanc in rem constitutume) pro arbitratu suo, unum "Maimonid.tu. corum aliquem seligebat cujus Pileum exuens statim dail c 19.7. 5.3, induebat. Quod in fignum dabatur ut in fortiendo is velut terminus à quo reliquis fieret. Dein consentiebant in numerum aliquem tum Ministeriis diurnis integris tum fortitioni idoneum, velut fexaginta, ostoginta, centum, mille, plures, pauciorésve. Sortes iniebantur Quatuor. Prima de altari cineribus alitérque purgando eóque apparando, ignéque struendo, Secunda de Immolationibus, alissque Sacrificiorum solennibus plerisque, Tertia de Suffimentis, Quarta de levandis membris Sacrificii in altare. Tunc dicebat eis Præfectus שביעו Digitos extendite. Tunc, per gyrum, extendebat quisque Digitum sive Unum sive Duos five etiam, ut vult ille, tres (sed pollicis exten-

Wemocphin c.ip 4 5.1.

b fit. Joma cap. 2. fol. 24,2. duth cap 7.6.8.

Celi hammik -

folymit adtit. Joma cap. ?. fol.39. cap.4.

a Gemar. Hico- fio heic nihili habita; aliisa etiam digiti Tertii extensi rationem in numero habendam negantibus) & dum danlunolovia ejulmodi fiebat. præfectus mno -incipie למנות מן האיש הירוע שחסיר מצנפתו תחילה bat numerare ab eo cujus pileum primo sic exuerat. Numeratis inde Digitis extensis usque dum compleretur numerus in quem consenserant, is qui numerum illum, Digitorum gestu, compleverat, Primus erar, ex Sorre, in ministerium futurum. Simili modo Sortitiones alia, quæ fuere, in diei ministeria reliquæ; nova semper δακθυλοτονία & numerandi simili ratione adhibità. Et ubi unicus sufficiebat, ut pro libitu. in forte Prima, Tertia, & Quarta, is in cujus Digitis complebatur numerus, ministerium diei obibat. In Secunda autem sorte (quæ de Immolationibus aliifque Sacrificiorum solennibus plerisque erar, adeóque actus complures generisque diverti in ea præstandi fuere) ministeria continebantur Tredecim quæ sic distribuebantur, ut Primus ille in cujus digitis sic complebatur numerus, Primum, scilicet Immolationem, obiret; Secundus seu ei proximus, Sanguinem reciperet spargerétque, atque officia reliqua Tertius, Quartus, cæterique in ordine illo usque ad Tredecim præstarent. Atque hoc aiunt introductum esse per ordinationemb בית דין Synedrii Magni, quoniam compertum erat, quòd, cùm ministri diurni ita certò non distinguebantur, alter alterum nimiùm turbaret, cunclique, ex ministerii affectu, non fine periculo quotidiano, altari adessent. In editione Hierosolymitani Talmudis Veneta, malè ibi legitur דין דין pro דית, ut recte, ac juxta editiones alias, Cracoviana. Sortibus ita ritè peractis, ווצאין לעבודה אנשים שעיברין בי ושאר הכהנים מוסרין איתן לחזנין ימפשיטין איתן ארח בנדו הקדש ילא היו מניחין עריהן אלא המכנסיים בלבד

b Miina tit. Joina cap. 2. עד שלובשין בגדי חול וחוזרין ופושטין את המכנסיים של prodibant קרש ומחזירים החזנים את הכלים לחלונורת inde (facris induti vestibus) ad munera obeunda sic sorte designati. Cateri autem Sacerdotes se dedebant Ædituis qui exuerent eos vestibus sacris. Ii vero non relinguebant super eos earum aliquam prater femoralia tantum, idque usque dum vestes profanas scu plebeias induti essent. Tum etiam femoralia (acra eis exuebant & vestes cunctas Arcis suis restituebant. Heic apertissimè, omnes Ephemeriæ Sacerdotes in Conclavi Saxco, quod Templi pars erat, facris induebantur vestibus cunctis (puto, excepto Cingulo) ubi Sortes illas in ministerium futurum simul omnes obibant, adcoque stererunt illic, velut in Ordine ad Altare. Simulac autem Sortes peragerentur, ita ut jam sacris ministeriis admissi tunc alii, alii per Sortes exclusi, hisce starim exuendæ erant vestes Sacræ, & Profanæ seu Plebeiæ cuilibet induendæ, ídque ex procuratione assidua Ædituornm qui huic rei præessent. Unde etiam lavabant se semper Sacerdotes in Templo antequam sacris induebantura.

V. Numerandi antè dicti ratio, quâ non Personæ ipsæ sed Digitorum Extensiones numerabantur, adhibita est ex eo quod receptum erat, Israelitas, veluti Capite Censos aut per se numerari fas non fuisse. Unde heic ex Digitorum Extensionibus conflabatur Numerus quo Personarum etiam dignoscebatur quidem Numerus, sed ut ex ReAlia quam ipsorum Personis. Maimonides ולמה כונין המנוץ שהסכימו עליו על האצבעות, ה Tit.cod, cap.4. שהוציאו ולא היה מונה על האנשים עצמן לפי שאסור \$4. למנות ישראל אלא על ידו דבר אחר שנאמר ויפקום בטדאים Et undenam fit, ut numerarent numerum in quem consenserant per digitos sic extensos & non per homi-

Maimonid.tie. Thamidin Wemosphin cap. 6. S.I.

a I Samuel. 3,5,4.

nes ipsos? (dicendo, Unus, Duo, Tres, unde sors exiret) Quoniam illicitum erat numerare Ifraelitas aliter atque per rem (à personis) aliam, juxta quod dicitura (de Saule) & numeravit eos per Agnos, ducentos pedites &c. Ubi Salomon Jarchi, שמר לכל אחד ואחד שיקח טלה מצאנו של מלך ואחר כך מנה את הטלאים לפי שאסור למנות את ישראל שנ בם לא יספר מרוב Pracepit (Rex) ut quilibet Agnum caperet ex gregibus regis, & postmodum ut Agnos numerarent (ad numerum fuum inde dignoscendum) Quoniam illicitum est numerare Ifraelitas ipfos, ex eo quod legiturb, nec numerabitur (populus Ifraelis) multitudine. Paraphrastes Chaldæus in loco Samuelis citato habet, & numevide farchi- ravit cos מחווא per agnos Paschatis; quasi um in glosa ad tempore Paschatis res facta fuisset; qua de re videsis

t I Regum tap. 3,8. vide Hofec cap. 1,10.

fol, 22,2,

tit.Joma eap.2. ibi David Kimchium. Propè accedit Rabbinicis heic, in Samuelis illo, Vulgata quæ habet, & recensuit eos quasi agnos, unde Duacenses, and numbred them as it were lambes. Ita alii Vulgatam fequentes. Judæi etiam Hispanienses, y contodos con los corderos. Vocem מלאים ita hi fumfere illic pro Agnis, quorum numeri in populo recensendo ratio sic habita. Sententiam illam ut pluribus receptam, ibi memorat R. Jesaiah. Alii potiùs de loco Telaim dicto capiunt, quasi in Telaim vertendum effet, idque pro uto Telemi loco tri-& Josue cap. 15, bus Judæ. Neque enim in sacris literis habetur locus aut שלאים dictus aut huic adeò propinquus. De loco capit David Kimchius, alique ut adnotat ibi R. Jesaiah. Neque aliter Græci qui en Tanga-Nois substituunt, pro loco, eodem in capitee post memorato. Syrus item Lina in Telia. Arabs ex-

24.

Comm. 12.

pressius, موضع يقول له طويلا in loco dicto Tawilla.

Et versiones nuperæ Lutheri, Gallica, Anglica, Belgica, pro loco capiunt nec alio quam Telem jam dicto. Parile, juxta Talmudicos aliquos, habetur antè in Samuele, ubis de Saule dicitur, & numeravit eos : 1 Samuel. בבוק. Bezek ibi pro loco capitur quidem tum Tal- 11, 8. mudicorum nonnullis tum in vertionibus priscis recentioribusque. At verò Talmudicis aliis בוק ibi fu- D. Kimchi & mitur pro fragmine testaceo, quasi Fragminibus ejus- R. Jesaiah ibi. modi tunc numeratum fuisset ut posteà Agnis. Receptiore est hæc fententia. Et Salomon Jarchi ibi, Gemar. Baby-ביוסים Rabbini noftri dicunt per lon tit. Joma fragmina testacea. Adjicit verò is, אחר בבזק מחר לטון מחר בבזק cap.2. fol.22,2. באבנים שנשל מכל אחר אבן ומנאם כמו שיפקרם בטלאים Alia sententia est, lapillos ibiintelligi; ab uno quoque scilicet accepto lapillo, numerasse eos (Saulum) juxta illud de numerando per agnos. Ex hisce R. Isaac, doctor Gemaricus, אסור למנות את ישראל אפילו לדבר TIYD illicitum est numerare Ifraelitas (ipsos) etiam in re ex pracepto agenda. Id genus habent alia. Quò quidem spectare videtur id quod habet Josephusd a Haloscos libra. de populo Hierosolymitano numerato, rogatu Cestii, cap. 45. Sen 17. sub Nerone. Is ut numero illo Neroni gratificare- in parte libri tur, Spenaneoe Tes apxiepeis eixus Sunalor ein Ton-Dir & Eagibunoa Day, à Pontificibus petitt, ut, si quo modo possent, multitudinem numerarent. Id quod præstirere illi quidem. Sed eadem ipsa ratione quæ apud vetustiores, juxta antè dicta, in usu. Non Personas ipsas aut Capita, sed Agnos Paschales (nam Pascha tunc agebatur) & co nedentium contubernia numerando, unde conflatus est numerus quasi 2070000, præter Immundos nec Paschati idoneos. Libentius commentum hoc Talmudicum de numerandi Israelitas ratione heic adjecimus, quoniam, proculdubiò, quoties, ex Synedrorum diffensu, Numerus Absol-A a 2

Absolventium Condemnantiumque, juxta libro Secundo ostensa, quæreretur atque hæc ratio observaretur numerandi, non necessum esse nequibat, ut per res alias, veluti Scribarum adstantium Suffragiorum adnotationem aliúmve id genus modum, non per Capita, ut in Discessione fieri solet, numerarentur.

27 mitic.6. 10 Ø 11.

Chiskuni fol.

143,2.

ThamidinWemofphin cap. 2. Talmud. locis ante citatis ; Levi Barcinoalii.

VI. Quod verò attiner ad usum vestium Sacerdotalium qualem antè diximus, tantum intra templum . certè in Sacra Scriptura, præter antè memorata, illuc spectare etiam nonnulla videntur expressiora; velut illud de Cineribus holocausti à Sacerdote juxta altare politis & inde efferendis. Eta (Sacerdos) exuens vestes suas (sacras ibi etiam præscriptas) induet vestes alias efferétque cineres extra castra ad locum mundum. Sacris illis induto vestibus, ad cineres efferendos, exeundum non erat; ut non è Tabernaculo ita nec è Templo; unde etiam adnotant nonnullib, ipfis qui ex genere Sacerdotali nati, à facris tam vestibus quam ministeriis ob desectum aliquem arcerentur, fas fuisse cineres efferre. Quasi sacri ministerii pars actus ille haud ita haberetur. Alii aurem quibus actus ille habetur טבודה פעבורות כהונה mi-"Maimonid.tit. nifterium ex ministerius Sacerdotii, adjiciunte, אנו אוטר אחרים שיהיו בגרי חול אלא שיהיו פחותין מן הראשונים non dictum eft, veftes alias, quasi illa effe deberent profune aut plebeie, sed quoniam esse debuere Minoris censis ad Levit. dignitatis quam priores. An medias nescio quas heic 6. pracept. 131. velint inter Sacras & Profanas, an, ex ipio actu efferendi, Profanas ac Plebeias, pro tempore, fancturatem sibi singularem, etsi minorem, adquirere, mihi incertum. Sed exeunti interim vestes aliæ planè usurpandæ. R. Menahem Recanati seu Ricinensis, הוצאת הרשן לפחנה אינה ראויה לעשות בבגרי לבן ibi

בנדי אחרים Elatio cineris in castra, indigna erat que vestibus albis fieret, sed vestibus aliis. Huc etiam referendum illud Ezechielis, ubi de Sacerdorum procurationibus agitur, & cameris eorum fanctis, Eta . Cap. 42,14. quando Sacerdotes ipsi ingrediuntur, non egredientur de fancto in atrium exterius fed ibi reponant vestes fuas in quibus ministraverunt, sunt enim sancta, atque aliis vefibus fefe induant, & accedant ubi eft. populus. Et b videfis ibi paulo polt, Et quando egrediuntur ad atrium exterius, Jachum ad atrium inquam exterius, ad populum, exuant vestimenta fua (בם משרחם בם) in quibus ministra bant, & reponant eam בלשכת הקורש in Conclavi San- planat part. 2. ctuarii (Græci, er 7 Zés paus The a nov, in Exedris seu repositoriis sanctorum; vulgata, in Gazophylacio Sanctuarii) induántque vestimenta alia. Non autem lanctificabunt populum in vestimentis suis, seu sacris. Targum Jonathanis ibi, עם עמא ולא יתערבין עם עמא nec miscebuntur cum populo in Vestimentis fuis: ut itidem loco in priori, וילבשון לבושין אוחרנין שם עם עם יותערברן עם עמא o vestimentis aliis se induent, & populo commisceantur. Intelligunt Magistrid heic Atri- dsal. Farchi & um Ifraelis; quod etiamfi intra Templum effer, nihi- David Kimchi lominus quoniam illuc exibant non in Ordine ad Sacrum quid, ad altare, ministerium, ideò sacras retinere super se vestes tunc haud licuit. Nec fine parum jam oftensa hac de re firmantur ex aliis ad Sacerdotes vestiendos spectantibus. Scilicer, perpetuò Sacerdotum ablutiones intra Templum semper vestibus sacris induendis prævias fuisse est notissimum. Mutatoriæ item earum complures fuere quæ in Templi solum Repositoriis seu Vestiariis servabantur. Quale dicendume de reliqua supellectile Celi hammik-Sacra; ut scilicet si torte pollueretur altera, al- dath cap.7. tera locum ejus statim supplerer. Singularem item

Kin chium & Foannim Villalpandum Exl.b.4 cap.69.

· Cap.44,19.

Aa 3 lavari lavati in ministerium Sacerdotis cutis mundities ibi exigitur, adeo ut si Sordium quidquam aut pulvis ullus inter vestem intimam & cutem relinqueretur,

2 1bid \$.14 &

ministerium ipsum inde vitium sibi contraherer. Præfectus etiam è Quindecem illustrioribus in Templo qui dictus eft, בנרי כהונה על מטשה בנרי כהונה 9ui praerat Vestibus Sacerdotalibus illic conficiendis (ut prafectus velerum quorum nullus extra Templum usus) cujus officium ac opera versa-בהכנת בגדי כהנים הריוטים ובגרי כהן גדור batur nempe ובאריגתן ומתחת ידו נטשה הכל ולשכה היתה לו במקדש in ordinandis conficiendisque Vestibus tum Sacerdotum Minorum tum Pontificis Maximi, & in textura earum. Atque sub manu ejus fiel at omne (illuc attinens. Nam etiam induendis exuendisque ibi præerat) Et Conclave suum in Templo sibi habuit, velut Protovestiarius seu Master of the Wardzobe, in Misnab dicus rei Vestiaria (illic) prafectus; ubi R. Obadias Bartenorius expressim, המלביש היה ממונה להלביש הכהנום בשעת עבודה ולהפשישם אחר טבודה ולשמור בגדי כהונה בלשכות העשויות לכך Vestiarii officium erat induere Sacerdotes tempore Minifterii eo que exuere post ministerium & custodire vestes Sacerdotales in repositoriis eam in rem destinatis. Tantundem ille ad alium Milnaioth locum ubi præfectus ille nuncupatur tantum המלביש Veftitor seu Veftiarius. Origenes' item; observandum est quod aliis indumentis Sacerdos utitur dum est in sacrificiorum mini-

Vestimenta que Sancta nominantur, non jubentur intra domum usui deservire Pontificis, sed in templo esse, & inde omnino nunquam esferri. Sed ad hoc tantum consecrata esse, ut eis Deo ministrans Pontifex induatur, & sint semper in Templo. Ad cateros verò usus communes, uta-

cap. 5. g.1.

Homil 4. in

Homil. 11. ibid. sterio, & aliis cum procedit ad populum. Arque alibid,

tur communibus indumentis. Hieronymus itema, de Sacerdote Judaico, Quando foràs egreditur & miscet se populo, Sacerdotalia vestimenta deponit in gazophylacio, in quo Dominica divitia conservantur : & aliis utuntur vestibus Sacerdotes aliaque doctrina ad vulgus ignobile, ne sanctificetur populus in stolis corum. Tantundem Theologi alii Christiani ad Levitici & Ezechielis loca indicata alibíque. Lyranus ; Habebant Sacerdotes proprias vestes, quibus utebantur in ministerio tabernaculi & non alibi, de quibus vestibus dictum fuit Exodi XXVIII. Abulensise, Introibat summus Sacerdos in Tabernaculum ad deponendum vestes Sacerdotales : quia ibi locus erat, in quo confervabantur vestes; atque ibidem Sacerdotes induebantur & exuebantur. Relinquebat autem ibi Sacerdos vestes suas, ut, postquam lotus fuiset, resumeret eas. Josephus Scaligerd etiam, Sacerdotes semper Laneas gestabant zi is iwinas extra septa Templi. Lineas verò (Sacras illas) ne in ipsis quidem septis Templi, nassi quum ministrarent. Quò & trahit illud Flavii Josephi superius adductum. Quin & Petrus Cunæuse Maimonidem heic intelligit ut docentem, Exuere toties & fumere necesse habuisse quoties aut operationem intermittebant aut redibant ad eam. Adjungas heic Christianum Adrichomium, cui ne dubitatum fuit quod asseruimus; viro, citra Talmudicam opem, Græcè Latinéque circa Terram sanctam, Urbem, Templum, diligentissimo, atque Scripturis sacris & Josepho nitenti. Exedra, inquit de Templo locutus, que alias Gazophylacia & Pastophoria vocantur, domus erant laterales, instar turrium Longa, Lata & Celfa, in quibus Sacerdotes Sanctuarium ingressuri, profana sua vestimenta Lanea exuebant, & Sanctificatas Lineas vestes induebant, easque dein sacris peractis reponebant. & De Templo lib. Sic Franciscus Riberas, Sacerdotes vestes sacras habebant, 5. cap. 5.

a Lib. 13. in Ezekielem fen 6.1p.44.

Ad Levitic 6.

· Ad Levitic. 16. Quaft.30. & vide fis cum ad Exod. cap. 28. quaft. 6 6 7 0 17.

Animadvers. in Eufeb. num. 2077. pag. 178.

e Lib. 2. de Repub. Hebraorum

1 In descriptione Templi,num.92.

Sepher Shebar Jehudæ fol. 43,3. Advianopoli. In versione Georgii Gentii pag. 364.

quibus utebantur eo duntaxat tempore, quo ministrabant, & soli qui ministrabant. Et testem quidem sibi facit Josephi ea de re locum ex libro Haloseos sexto superiùs memoratum. Accedat heic, quòd, ubi in Salomonis Ben Wirgaa farragine, occurrit Templi Hierosolymitani descriptio, velut à Marco nescio quo Consule olim, dum etiam stetit Templum, Romano, & si credere velis etiam Christiano, tradita, inter alia, ut ab ocula: o teste, memoratur Pontificis maximi domus seu conclave in Templo, dein subjicitur, Du DI בית לכהן המלביש אשר היה מלביש כל הכהנים לשערת עבודה ונותן לכל אחר ואחר ארבעה מיני לבוש אשר נצטוו והוא היה מיצא מחלונות הבית ההיא ולבישין ובכל חלון וחלון מחלונות שבכתלי הבית היה כתוב עליו דל למעלרה מן החלון שם הלבוש ההוא כרי שלא ישעה או שלא וחבלבל בעת הצורך Heic quoque Domus erat Sacerdoti cujus munus erat vestire Sacerdotes in tempus Ministerii. Dedit unicuique Quatuor vestium species, juxta legis pra-(criptum. Et porrigebat ille eas ex Arcis seu Repositoriis domûs hujus ita ad vestiendum attinentis. Et in unoquoque Repositorio, quod erat ad Partetes domus hu us, id est supra quamlibet, (cribebatur nomen vestis, ne forte error aut confusio fieret in porrigendo accipiendoque. Epistolam Marci illius, velue ad Senarum populumque Romanum, paulo post excidium sub Vetpasiano simile Templum molientes, conscriptam, nactum se fuisse, illic ait nescio quis וירשוריש Versorius, Aifonso Hispaniarum Regi IX. chariffimus & ob Sapientiam doctri-gnus Salomoni illi dictus. Ille ad Regem eam transmissife per epistolam narratur, cum rex eam per literas consulverat de Titi Augusti literis nescio quibus Templum describentibus. E licet figmentum proculduoio fuerit, nihilominus quum quamplurima

in Descriptione illa Marci habeantur, res ipsas Templi Cultusque adeò explicantia, æquum sanè est ut hoc etiam ita illic interjectum, pro testimonio, de Sacerdotibus non extra Templum vestibus sacris induendis, in se satis vero apertóque accipiamus. Epistolam illam ait Salomon Ben Wirga,uti & Alphonsi ad Verforium literas fe transtulisse מלשון לאטין אל לשוננו הקרוש è lingua Latina (quâ videntur primò conscripta) in linguam nostram sanctam. Sed & Scriptores Christiani, ut ostensum est, de Pastophoriis Vestium Sacrarum affatim; quibus adjiciatur vir fummus Hugo Grotius ubi de cis loquensa, דולשכור ad I Maccab. inquit, id est conclavia illa ad templi latera in quibus cap. 4,40. servabantur vestes Sacerdotales, instrumenta Templi, copia aromatum & similia. Ex disciplina illa Judaica, similis plane introducta est in Christianismum (ut videre est in Jure Pontificiob) de vestibus ejusdem b Dift.1. de consacris. Et Judaicam expressions agnoscunt, dum suam seratione c.42. constituunt. Sed de his satis supérque.

VII. Nec visum est enarrationem quæ advertatur forsan dignam, omittere quam velut ab jam dicto vius de Eccles. Marco consule Romano, teste oculato, adcoque, dum Officiis lib.2. stetit Templum (nam post Excidium res geri nequi- Durantus de vibat) præsente, de splendidissimo (& quasi annuus so. tibus Ecclesie lennisque fuisset) Pontificis Maximi paulo ante festum Expiationum, comitante Synedrio Magno, simul cum Rege, & Sacerdotum choro, in Templum è domo sua ingressu, tradidit Salomon ille Ben Wir- " In Sepher ga. Enarratio quidem fit, tum de ingressu hoc tum Shebat Jehuda fol.45,162 2.in de Paschatis apparatu, in quem במאמר המלך wersone Georgii justu Regio & Judicum (quod de Synedrio Genti,pag. 382. Magno plane intelligendum) in Neomenia Nisan, per 1bid. fol. 45,1. Terram Sanctam, ex Hierosolymis, mittebantur cur- 376 & 382.

onal.lib.1.cap.3. 6.48. & lib.3. cap. 1. S. 1. Fortunat. Amalacap. 16. Foann. lib. 3. cap. 9 5.1.

fores qui proclamarent, צאן לכל מי שיש לו סכונה צאן והצת בקר ימהר להיביא המקנה כדי שימצאו עולי רגלים די זביחם וגם למאכלם כי העם רב מאר וכל מי שלא היה בא לומן הקציב היו החרימים כל ממונו לקדשי הבירו nt quisquis possideret oves & boves, confestim eos adduceret ut haberentur que sufficerent & victimis solennibus & victui populi qui illic perquam frequens. Et quicunque sic adducere eos detrectaret, bona ejus omnia in Sacros templi usus converterentur. Ubi, circa Sacra illa. Regis & Synedrii cernitur autoritas summa. Et peracta juxtà omnia ibi memorantur. De Pontificis autem ingressu, ait idem, Septem diebus ante dictum Expiationum festum, apparari solere, in domo Pontificis Maximi urbana, fellas, לאב בית דין ולנשיא ולכהן גרול וסגז הכהנים ולמלך ולבד אלה שבעים כסאות של כשף לשבעים סנהדרין והזקן מן הכהנים היה קם על יצו וצומר לפניו וצו Patri Synedrii, & Principi, & Pontifici Maximo, & Segeni seu ex Sacerdotibus Pontificis Vicario, & Regi, & prater has Septuaginta argenteas Septuaginta Synedris. Et qui natu major ex Sacerdotibus erat affurgens sermocinabatur coram eo &c. faluberrima ei monita & severa indens de instante officio, quà Deum, quà homines expiandos spectarer. Promittente Pontifice se cuncta rite præstiturum, Rex eum sermone demulcebat mitiore, nec sine beneficiorum ei promissis postquam è Templo redux esset. Hoc peracto proclamabatur, הכהן הגרול יוצא והולך ללשכרה שלו אשר במקדש Pontifex Maximus jam ad Conclave fuum in Templo. Primo מורע סורע כל לפניו כל שהוא מורע מלכי ישראל כי הקרב הקרב אל הכהן יותר חשוב ואחריהם כל שהם ממלכי בית דור וכום בסדר נכין זה אחר זרה ibant ante eum ex Regibus Ifraelis oriundi, quoniam quisque, ut Pontifici proximior erat, loco incedebat bonoratiore. Et post cos, omnes ex regibus domus Davidica (de

(de regiis illis nominibus binis, non semel in superioribus diximus) qui decenti ordine incedebant, Præcone acclamante ante eos, חני כביד לבית דוד Honorem tribuite Domui Davidica. Et post cos, familia Livi, nec fine pæconio parili Domui Leviticæ, וכל סנניהם היו ליבשין באותה שעה בגד משי תכלת והכהנים משי לבז & primores corum seu eminentiores cuncti vestibus induebantur hyacinthinis ex Serico, & Sacerdotes (reliqui corum) candidis etiam ex Serico (id est vestibus splendidioribus, sed non Sacris quorum usus, extra templum, ne in pompa ejulmodi Sacra, permiflus) אוריהם לי polt cos Cantores, & post cos, instrumenta Musica pulsantes, & post eos tibicines, & post eos janitores, & post eos suffituum curatores, codémque ordine aulæorum textores, Custodes tempti, האמרכלים נת שחת נקרא קאאטופילוש poft eos, כת אחת נקרא קאאטופילוש (vertit interpres) certus hominum ordo, qui bibliothecis prafectus earum curam gerebat (forte קארטופילוש pro כל אנשו המלאכה chartophylaces) לי poft eos ממלאכת הקדש ואחריהם הע סנהדרין ואחריהם מארה כהנים וגורי כסף בידם לעשות דרך ואחריהם הכהן גדור סנים שנים שנים אחריו כל זקני הכהונה שנים שנים cri, & post eos Septuaginta Synedri, & post eos centum Sacerdotes, manibus habentes virgas argenteas, ut viam faciliorem redderent, & post eos Pontifex Maximus, & post eum, omnes Presbyteri generis Sacerdotalis, bini, bini. Ordinem incedendi fateor me non satis capere, nec quid לפניו coram eo, & איזריו poft eum, & אחרוהם poft eos in pompa defignet. Venife eum ibi dictum est in Templum, redifféque. Sed nihil interjedum illic de disciplina hac de re Talmudica superiùs oftenfa.

Ebræ-

CAP. XII.

I. De duplici Belli genere; altero ex Præcepto Divino, altero Ultroneo seu Arbitrario.

II. Potestas Arbitrarii Belli legitima summaque in Synedrio Magno. Non itidem ejus quod ex Pracepto gerendum esset. Scilicet Principum Regumque, in Septem populos & Amalekitas.

III. Qua apud Fl. Josephum hac de re occurrunt.

IV. Alia, maxime è Vulgata, qua Pontifici Maximo Potestatem etiam heic tribuant. De Josephi & Magi-strorum, hanc circa rem, sensu, & de consulendo oraculo Urim & Thummim. Discursus nuperus Foannis stischmuth Germani, de jure Ebraorum regio.

N iis quæ juxta distributionem sub initium hujus libri habitam, ad Potestatem Synedrii Magni Deliberativam attinuere, locum habet primum הרשורה Bellum ultroneum seu arbitrarium. Legitur in Milna, אין מוצאין למלחמת הרשות אלא על פי בור של פי quod à Petro Galatinob, uti & antè à Raymundo Martinic, cujus pleraque compilavit Galatinus, male nimis vertitur, Nec erant egredientes ad licitum bellum nisi secundum os domus Judicii Septuaginta unius Judicum. Quasi omnimodum bellum illic illicitum fuisset citra decretum Synedrii hujus. Certè & Carolus Sigonius literis Ebraicis nimiùm alienus, utcunque vir aliàs doctiffimus, plurima Galatini verba, velut è Talmudistis, tacito ejus nomine; in sua simul describens phrasinque paulò immutans, nemo, inquitd, egrediebatur ad bellum (licitum omittens) nisi secundum os domus judicii Septuaginta unius Fudicum. Sed pervertitur omnino Talmudicorum sensus & quod ipsi ne somniarunt quidem, hallucinatione crassissima introducitur. Nimirùm Bellum apud

*Tit.Sanbedrin

De Arcanis Catholic. verit. lib.4.cap.5.

Pugione Fide Part. 2. cap. 4. § 4.

De Repub.Hebræorum liv.6. cap.7

Ebræos erat Duplex. Aliud המום מצוח bellum ex pracepto divino gerendum, quod item או מלחמת Bel-מלחמת הרשות aliud ביום vocabatur; aliud הרשות מלחמת Bellum licentia, seu arbitrii liberi, id est ultronei seu arbitrarii, quod nec suscipere nec omittere habebatur in præcepto. Genus Prius erat ex præcepto cum Septem populis illisa notissimis & Amalekitis geren- 20,17. dum; Secundum, adversus finitimos, qui ex eis non erant, ac, pro re nata, alios quoscunque. Scilicet adversus hostes finitimos ejusmodi incursantes, publicæ salutis causab suscipiendum. De genere utroque Guilielmus Schickardus doctèc. Etiam alibid nos fusiùs de utroque diximus. Misnæ autem allatæ verba de Secundo genere tantummodò intelligenda; cap.8. unde recte Joannes Cochius vertit, Bellum arbitra- De Jure Regio rium non nisi ex Septuaginta unius Judicum autori- Hebraor.cap. 5. tate suscipitur. Obadias Bartenoriuse, עות מלהמה חוץ ממלחמת ז' עממים ומלחמת עמלק קרויה מלחמת הרשורת Omnimodum bellum prater id quod gerebatur in Septem populos & Amalekitas recte nuncupandum est bellum arbitrarium seu ultroneum. Qua in re satis consentiunt Magistri. Dicitur item bellum gestum, שאר העם Sota cap. 8 כבי להרחיב גביל ישראל ולהרבות גדולתו ושמעו cum juxta finem. ceterus gentibus ad ampliandos fines Ifraelis, & ad augendam ejus dignitatem & gloriam. Unde à viris doctis Bellum Majestatis etiam interdum nuncupatur. Et quod legitur in Glossas Talmudica, omnimodum לבר ממלחמת יהושע שהייתה, bellum vocari hoc nomine ישראר ישרא את ארץ prater bellum Josua quod ideo sad tit. Sanhesusceptum, ut subjiceretur terra Ifraelis, ita capio ut af- drincap.1. feratur ibi bellum Josuæ pro exemplo tantum, quia fol.231. in Septem populos gerebatur ac Amalekitas. Neque omninò intelligi potest pro co quod bellum ex Præcepto ad personam illius ejusve ævum restringat. B b 3 II. De

* Deut.7,1. &

b Ob Bartenor. ad tit. Sota

theor. 16 & 17.

d Lib. 6. de Fure Nat. & Gent. cap.12.

Ad citat. Mifn. videfis Mifn tit.

f Maimonides bal. Melakim cap.s. Mikotzi prac. aff. 118.

* Halach. Melakim cap. 5. 5.2.

II. De utroque autem genere (quantum ad hanc rem) Maimonides ad veterum mentem, ubi bellica Regis Ebræorum officia doceti, מלחמת מצוה אינו צריך ליטול בהרשות בל אלא יוצא מעצמו בכל עת וכופרה העם לצאת אבל מלחמת הרשות אינו מוציא העם בה עלא על פי בר של עשת Quando bellum ex Pracepto erat gerendum non opus erat Regi ut ejusce gerendi fundus fieret Synedrium, sed ipse quoties placeret exibat quovis tempore, etiam & populum exire cogebat. At verò in bellum arbitrarium non exibat citra decretum Synedrii Septuagintauniusviralis. Certe in Roma veteri, etiam sub Cæsaribus inclinante imperio, ejusmodi Senatui in omnimodo bello decernendo reno-De laudib, Sti- vari visa est potestas. Claudianus de Honorii tempore,

liconis lib.1.

Neglectum Stilico tot jam per secula morem Rettulit, ut ducibus mandarent pralia patres. Decretoque toga fælix legionibus iret Teffera. Romuleas leges rediffe fatemur Cum procerum jusis famulantia cernimus arma.

Et postea,

Et spectant Aquila decreta Senatûs.

Qua de re plura apud virum doctissimum Petrum Berterium. Pithanou, I.

Archaol.lib.4. cap.8.

cap 7.

III. Sed mirum interea est illud quod de Rege Ebræorum habet Flavius Josephusd, etiam veluti à Mose ipso inter leges Regias traditum, atque antè aliorfum itidem memoratum, விவலமுகர்கூற் சாடு. कांड के रंग्राहार हो की के कि का मोसंग्य में क्रिएहाँ क्रियार τω ή μπδεν δίχα 4 αρχιερέως κ τ το γερυσιας ων wayuns, Rex qui vobis fuerit, plus legibus & Deo quam

quam fue Sapientia tribuat. Nec quidquam citra Pontificis & Senatorum fententiam faciat. Et dein lequuntur leges de Uxoribus, Equis, Auri & Argenti vi, Regia, in Deuteronomio scripta. Cur autem Pontificem heic adjecerit Josephus aut adeo ex Synedrii Magni (nam de Senatoribus illis quin loquatur ambigere nequeo) autoritate omnia pendere velit quæ Regi facienda, ne ariolari quidem possum nisi forte id omne intelligat tantummodò quod ad Bellum arbitrarium atque Oraculi Sanctissimi in eo suscipiendo ulum spectet. Certe & ipse inferius Mosem ait eos docuife, omos av spantiorles deioier rexumeia yeuμίνοι τοις λίδοις ως κροτερον δεδήλωκα, quomodo in militiam exirent, signo capto ex lapillis, de quibus jam diximus; id est signo capto ex sanctissimo illo oraculo Urim & Thummim dicto quod superiùs descripserat.

IV. Jam verò etiam in Vulgata legitur de Josua, Mosi succedaneo, idque ex ipsius Numinis præscripto, coram Eleazaro Pontifice M. & populo collocato, Pro hoc, si quida agendum erit, Eleazar Sacerdos "Numer. 27,21, (is Pontifex erat) consulet dominum. Ad verbum ejus ubi consulas Aegredietur & ingredietur ipse & omnes filit Ifrael cum eo 400c. alios & catera multitudo. Quod dictum plane de consulen- obvies. do oraculo illo. Nam in Ebraicis habetur, אלשני אלעזר הכהן יעסוד ושאל לו במשפט האורים לפני יהורה & coram Eleazare Sacerdote stabit qui consulet pro eo oraculum Urim seu rogabit pro co per judicium Urim seu Manifestationis aut Veritatis, coram domino, quemadmodum item Græci. Cæterum illa, Pro hoc, fi quid agendum erit alibi atque in Vulgata non habetur. Quæ tamen non malè respondent Josephi verbis jam allatis quibus Regi fine Pontifice & Senatoribus nil

agendum afferitur. Ebræi verò rem totam non ad aliud quid agendum præterquam quod rerum bellicarum nomine veniebat attinere volunt. Quæ sequuntur, in origine ita fe habent, ישא ועל פיו יצאו ועל פיו יבאו הוא וכל בני ישראל אותו וכל הטדרה fuxta verbum ejus egredientur, & juxta verbum ejus ingredientur tam iple quam universi filii Ifrael cum eo & tota Congregatio, seu Synogoga. Ex hisce dignosci volunt quid eo in loco innuatur dum de oraculo hoc confulendo réque juxta ejus decretum gerenda verba fiunt. Nec aliud quid præter res Belli, quæ egrediendi & ingrediendi seu redeundi vocabulis designari solent, intelligi. Et sanè si quæ habent heic Magistri cætera intueamur & Josephi de Rege verba priora cum ipsius posterioribus de oraculo consulendo comparata de bello arbitrario tantummodò capiamus, satis ad amussim cum ipsis illi conveniet. Scilicet aiunt heic Magistri, Josuam, principem Israelis, cæterósque ei in principatu seu Regno Ebræorum successores, non ritè bellum suscepisse, saltem arbitrarium, nisi etiam consuleretur apud Pontificem Oraculum illud. Adeò ut tametsi bellum ejusmodi fine Synedrii decreto rite non suscipiebatur, nihilominus nudo ejusdem decreto, ac inconsulto oraculo, nec ritè posset suscipi. Ipsum item docent Synedrium M. in verbis illis facris contineri. Nam בערה ל quod totam Congregationem feu Synagogam vertimus pro eo quod est à filiis Israel, quo universi Israelitæ satis continentur, diversum sumunt, & ipsum aiunt esse Synedrium. Perinde puto ac si dictum fuisset, nec Princeps seu Rex, de Bello ex Præcepto, nec Synedrium de eo quod Arbitrarium est suscipiendio decernet citra Oraculi autoritatem. Et de Synedr o Magno eo vocabulo in sacris literis deno-

denotato plura inferius. Gemara Babylonia ad Mif- Adtit. San-hedrin eap. 1. nam fupra citatam, מנהני מולי אמ ר' אבהו דא' קרא fol.16,1. ולפני אלעזר הכהן יעמר היא זה מלן וכל ישראר ול העדה זה משוח מלחמה וכל העדה זה סנהדרי ad quod de bello arbitrario citra Synedrii Magni decretum non suscipiendo dicitur, inde, juxta Rabbi Abihu, manavit quod seriptum sit , & coram Eleazar Sacerdote stabit quibus ver- Numer. 27,24. bis Rex innuitur; illis autem, & omnes Ifraelita, Sacerdos qui (velut populi totius nomine) unctus erat in Deut. 20,2, bellum, atque demum illis, omnis congregatio seu Synagoga, ipsum Synedrium. Quod itidem alibi in eadem legitur Gemarad. Unde & glossa Jarchii ad verba 4 Ad tit Joma illa facra, יטאל לו כשיצטרך לצאז למלחמה על פיו שר (cap.7. fol.73,2: שלטזר וכל ערה סנהדריז ל confulet pro to, quando fci . De confulendo licet in bellum ei erat proficiscendum, juxta verbum ejus, beie videsis Ascilicet Eleazarus; & omnis congregatio ipsum Synedrium bulensem ad denotat. Quin ad illud in Milnaf de consulendo hoc quaft. 47. oraculo ; nemini scilicet id licuisse privato, אלא למלך אלא למלך Joma ארוך בו Sed Regi & Synedrio & ei Tit. Joma ולבר ולמי שהציבור צרוך בו qui reipublica, id est, qui Populi ac Universitatis nomine atque autoritate, ut legatus, consulebat. Obadias Bartenorius, אלא למלך וכו דכתיב ולפני אלטזר הכהן יעמוד וגו' הוא זה מלך וכל בני ישראל אתו מי שכר בני ישראל אתו לצאת למלחמה אחריו זה משוח מלחמה ומי שצורך הציבור בו וכל העדה אלו סנהדרי גדולה Sed Regi &c. nam scriptumests & coram Eleazare Sa- : Num.27,21. cerdote stabit &c. Scilicet ipse Rex. Verba autem illa & omnes filit ifrael cum eo, denotant eum quocum, velut duse, in bellum proficiscendum erat omnibus Israelitis, id est Sacerdotem in bellum unctum & qui totius populi necessarius " Halach Celi erat in hanc remminister seu legatus. Tota autem con- hammikdash gregatio est ibi ipsum Synedrium Magnum. Quæ eadem cap. 10. sunt ferme verba etiam Maimonidish. Neque aliud i Pirush Tora vult Abarbineli ubi ait oportuisse ut, qui consulerer, fol.414. col.1.

2 Peliktha Zothertha fol.60. col.4.

In Gemar.Babylon tit. Sanhedrin tap. 1. nor. ad Mifn.

fol. 16,1 Barteibi S.S.

dash cap. 10.

d Lib.z. de Success. in Ponlif.cap.8. & Leic capite proximo 5.7. · Vita 23.

h Archaolog.3. cap.9.

d: f.4.cap.70.

effet לו צרוך מי שצבור צריך לו Rex aut Pater Synedrii Magni aut qui à populi universitate huic rei praficeretur. Nam per Patrem Synedrii, ipsum proculaubio Synedrium intelligit, quemadmodum etiam alii qui eum heic memorant. Plura habent Talmudicib quibus id ipsum afferunt. Quod neque heic erat prætermittendum, quia nisi singularis Oraculi usus jam indicatus simul animadvertatur, non satis liquet quid sibi velint dum bellum arbitrarium adeo ex Synedrii autoritate pependisse tradunt. Nam & oraculi ab eo consulendi fimul autoritas adhibenda erat. Oraculum autem hoc ad Tabernaculi ac Templi primi ætatem duntaxat, ut volunt Magistri, Maimonid hal, attinuit Nam sub secundo compertum non esse ai-

Celi hammik- unt genuinum, qua de re alibi etiama monuimus. Atqui legitur in libello qui Epiphanio adscribitur, de Vitis Prophetarum, post cædem Zachariæ Patris Joannis Baptistæ non ampliùs per oraculum hoc responsa data esse, perinde ac si usque ad id tempus seu sub templo secundo suisset pariter ac sub primo in usu. Nam & expressim dicitur non respondisse

ώωερ & τρίν, quemadmodum antea consueverat. Ve-Wita 21. edit. rum & id ipsum in Augustano codice habetur de Zachariæ Prophetæ cæde de qua in Paralipomeniss. E Lib. 2. 647.20. Adeò ut altero in loco desiisse ante Templi primi excidium oraculum hoc, altero non ante Christi nata-

les velit libelliillius autor, cujus de nugis locus hic non est amplius disserendi. Josephush aurem diserte scribit desisse oraculum hoc ducentis ante tempus quo antiquitates suas congessit annis, id est sub Maccabæorum initia. Ita diu etiam in Templo secundo

nat. In Egethi- mansit. Vide quæ hac de re disputat J. Baptista Vilel. part 2. lib.5. lalpandusi, alii. Qualenam fuerit oraculum illud, modus item consulendi, juxta Ebræos, ostenditur à

V. Cl. Guilielmo Schickardo in libello de Jure Ebræorum Regioa; nec rarò apud Magistrosb de co a cap. 2, theor. 2. agitur. Alia quæ fine Oraculi ejusdem autoritate à Maimonid. Synedrio decerni rite nequibant, capite etiam habes balach. citat. proximo. Prodit, dum nostra hæc sub prælo calent, de Rege Eligendo & Deponendo Discursus, Ebraica Reipublicæ quomodocunque aptatus, autore Joanne Mifa.tit. Joma frischmuth Professore Ienæ Germano, qui sententiis Talmudicorum receptioribus, tam de Bello, à Rege, qualicunque, pro libitu suo, gerendo, quam de pher Siphri ful. aliis ad Jus Ebræorum Regium (de quo suprà) attinentibus, suiipsius commenta (illorum scriptis Juridicis minime satis instructus, ut ex ipso liquet Discursu, nimisque inassuctus) anteferre libentissimè amat. Qui volet eum consulat. Et qui poterit, de eo judicium ferat.

M kotzi prac. aff. 173 Gemaræ ad finem cap. 7. Petiktha Zotertha fol. 60, col.4. Se-

24. col. 96. Ienæ 1653.

CAP. XIII.

I. Neque Urbs, neque Atrium aliquod Templi ampliandum, citra Synedrii Magni decretum.

II. Regis item, Propheræ ac Oraculi Sanctiffimi, autoritas accessit. Unde illud à Magistris deductum.

III. In Templi Primi conditu, parilis adhibita autoritas. De prima Arex ejus sub Davide Rege Dedicatione, & Psalmo 30, cui titulus Dedicatio Domus David: qui variatim Dedicationibus apud Ebræos adhibitus. Usus einsdem in Templo solennis, cum Primitiæ, juxta Legem, ex Terra Sancta agris, illuc afferebantur. Obiter de Ritu eas sic afferendi Legitimo meritoque advertendo. Salomonica Templi Dedicatio.

IV. Urbis Hierosolymitanæ amplianda Risus.

V. Ampliandi Atrii alicujus Sacri, Ritus.

VI. De Encaniis Ezra seu Zorobabelianis Magistro-

rum fenfus.

VII. Encænia Maccabaica (in Evangelio S. Joannis memorata) mensis Casseu die 25 per Octiduum inde quotannis celebrata. Patrum veterum, etiam & è doctissimis recentiorum aliquot, hallucinatio circa Encænia illa in Evangelio. Expresisima illorum Causa & Origo è Ritualibus Ebræorum aliundéque. Mendum aut ex calamo autoris nimis festinante aut ex librarii incuria, in Prateritis Joannis Drussi, ubi ut è Ritualibus illis, vertuntur aliqua huc spectantia. De Urim & Thummim etiam Templi Secundi.

VIII. Zorobabelianum Templum vere Secundum, ufque ad excidium postremum. Nec Tertii nomen in

Herodiano reperiri.

IX. De Festo Luminum Encæniis illis Maccabaicis conjuncto. Ratio & Origo varia & Continuatio

ejusdem.

X. De eo quod habent aliqui, tam Ebræi quam Chrifliani Scriptores, Victoriam Judithæ contra Assyrios seu Olophernem, in Encaniis illis celebrari. De Philone Anniano Ebraice verso.

XI. Alii Judithæ Hasmonaicæ, quam confingunt, Nicanoris decollationem, in eis, observatam esse quot-

annis volunt.

XII. Ex re nata, è Codice vetusto, & licèt typis impresso, nimiùm raro, Megillath Thainith dicto, Dies sesti percurruntur complures, quorum pauci tantùm in Calendariis Ebr.corum Vulgaribus quoniam multis abhinc seculis aboliti sunt aut in desuecudinem abière. De Turino, Lolliano, Pipo, aliss, ex historiis Talmudicis, in codicem illum receptis.

XIII. Codicem illum reverà videri esse Midrash seu Ex-

positionem, etiam Rationarium, vetustissimi codicis sic dicti, nec am reperti, sed in Talmude Utroque memorati, cujus autor Rabbi Eliæzer Ben Chanina.

דות verba funt, אין מיסיפין על העיר ועל Tit. Sanhe-משל עשר בו של עיב בו של עשר non amplifi- drincap.1. Canda erat Urbs aut Atria nisi ex decreto Syne- Maimonid. hal. drii Septuagintauniusviralis. Urbis nomine, ut alias cap.5. S.1. Roma, sic Hierosolyma tantum heic intelligitur. In Pugione Vertit Raymundus Martinib, nec addebant Civitati Fidei part. 2. ac Solaris, id est locis peribolis cinctis sed in aprico & cap. 4 \$ 4. fubdialibus, Templi nifi per os domus Judicii LXXI Ju- Lib. 4. de Ardicum. Quod dum, ut alia, ex eo compilavit Petrus cans Cathelic. Galatinuse, ipsissimum retinet, excepto quod, ut in ver. cap.5. editis, Salariis perperam legitur. Certe Sigoniusd & De Rep. Hebr. etiam Salariis heic habet, ubi, tacito Galatini nomine, lib.6. cap.7. plurima ex eo exscribit. Airia autem heic sunt Atria Templi, veluti, Sacerdotum, Israelitarum, Fœminarum, Proselytorum, Gentium. Moenia item Urbis proferendo eam augere quidem licuit. Sed ob fingularem tam Urbis quam Templi, licet diversi generis, fanctitatem, & quia nova fic erat superinducenda locis adjectis fanctitas (nam ut Templum Urbee, fic . Videfis Mai-Urbem suburbiis ac reliquâ Terra sancta multo san- monid, halach, ctiorem habebant) ideo neque Urbis Termini neque Bith habechira Atriorum Templi promovendi erant citra decretum eap.6.6.13 &c. Synedrii Magni. Ita tamen interim ut ex ejusce solo Grotium in decreto neutrum ritè fieri deberet.

Matth, 24, 15.

II. Etenim necessariò accedebat Regis, Prophetæ ac Oraculi sanctissimi pariter autoritas. Maimonides, 1 Ibidem cap, 6. \$.10. בר שרצו להוסף על ירושלם או להוסף על העורה מוסיפין ויש לה למשוך עד העזרה המקום שירצו מהר הבית אולמשך חומות ירושלם עד מקום שירצו Si Synedrium Cc 3

3 1b.5.11. & in Piruth Mifraidrin fol. 115,2.

cap. 2. · Gem, Babylon. ad ditt Mifn. fol. 14 6 15. & Hierofolymit. ad tit. Sanhedrin cap. 1. fol. 19. col. 2. Bartenor. ad tit. Shebuoth, alii paffim.

4 Exod, 25 9.

vellet adjicere quid sive Hierosolymis ipsis sive Atrio (Templi) licuit quidem id facere, & locum quemcun. que Montis Templi adjicere seu protrahere ad Atrium & Mania etiam urbis quocunque vellet proferre. At verò, inquita, איז מוםיפין על העיר או על העירות oth tu. Sanhe- אלא עפ הלמך ועפ הנביא ובאורים וחומים ועל פי סנהדרין של טא והנים Neque Urbis neque Atriorum termini Tit. Shebuoth promovendi erant nisi & Regis & Propheta & Pontificis Oraculi & Septuagintauniusviralis Synedrii autoritas simul accederet, quæ fere verba funt ipsiffima Misnæb. Ratio petiture ex illo, quod de tabernaculo à Numine dicitur, Faciant mihi Sanctuarium ut habitem inter eos. Juxta omnia que ego ostendo tibi, tam juxta exemplar seu structuram tabernaculi quam juxta exemplar seu structuram cunctorum vasorum ejus, sic facietis. Hoc itidem ad Templum, quod in Tabernaculi locum successit ejusque partes, etiam, ex avita traditione, ad Urbem, quæ fanctitate Templo proxima erat, ejúsque pomœria proferenda trahebant cum hujusmodi interpretamento; ut nimirum intelligatur perinde ac si Deus Mosem & Aaronem ibi alloquendo, Regem, Prophetam, Pontificem Maximum (cujus in pectore Oraculum eminebat) & Synedrium Magnum eodem monitu simul compellasset, arque ut omnium simul eorum autoritate, loca ejusmodi sancta futuris item seculis Dedicarentur, Ampliarentur, etiam &, ne simpliciter instaurando forte fieret ampliatio seu accessio nova, instaurarentur, jussisset. Mosem pro Propheta sumunt heic simul ac Rege & pro ipso Synedrio Magno, quod tametsi non esset, ut libro superiorie ostenditur, ante annum insequentem institutum, nihilominus heic, ut alias non rarò, ex eo quod Mosi soli tribuitur, rem ipsam seculis in fuccedentibus ad Synedrium Magnum, cui integro is digni-

. Cap.4. 5.2.

dignitate par erat, attinere volunt. Atque ex hoc five Exemplo five Præcepto, veterum traditione explicato, manasse aiunt, id quod sic habetur de Rege, Oraculo, Propheta, & Synedrio in hisce, quæ jam tractamus, conjungendis.

III. Hinc etiam conditum Templum primum non . fine jam dictis cunctis aiunt. Gemara Hierosolymi-נצחם: ויעל דור בדברי גד זה מלך ונביא ויחל שלמה . Adtit. Senbedrin cap.1. fol. לבנות את בית וו אלהי ישראל בהור המוריה אשר ים בהרוז לו אלו אירום ותומים לדוד אכיהו זה סנהרריז tt. Shebuoth Ubi dicitur & ascendit David juxta sermonem Gado &c. cap. 2. fol. 33. (nempe aream Araunæ Regis, in qua altare posuit col. 4. hal. 3. David, ut ibi narratur, ipium locum fuisse volunte in monte Moriah in quo & Abraham sacrificaturus erat Isaacum filium alisque antè velut Abel & Noachus Kimeli ibidem, sacra fecissent, & Salomon Rex posteà templum Beresich Rabba condidit ut condere voluerat David) Rex & Propheta si- parash. 34. Arias mul palam indicantur; Et dein ubi diciturd, & capit Salo Ariel, Pineda de mon adificare Templum Dei Ifraelis in monte Moriah qui Rebus Salomonis demonstratus fuerat Davidi patri ejus ; ex eo quod locum fett. 2. 5.9. demonstrari dicitur, Oraculum fanctisimum innuitur, at- Scriptores item que ex eo quod Davidi patri ejus sis demonstratum esse adicitur, synedrium intelligitur. Adeo ut etiam sanctifica- a 2 Paralip.3,1. tum, ex recepto Jure velint, locum seu aream Templi post à Salomone conditi, non sine auspiciis Davidis Regis, Gad prophetæ, Synedrii Magni, atque autoritate etiam Oraculi. Illuc spectare volunt Psalmum trigefimum Davidis cui titulus, שיר חניכת הבית י Videlis far-Pfalmus quod Cant cum est Dedicationis Domus Da- chium & D. vidis, quæ etiam Templi dedicationem plerunque dem. Talmudicis designat. Etiam pro dedicatione aut in dedicatione domus David, aut ipsi David, aliis sumitur. Graci, Ψαλμός ωρης F εγχαμνισμέ F οίκε Δαδίδι.

2 Sam. 24,19. Levi Ben Ger-Som, David Montanus in lib. 5. cap. 5. Christiani

Apol-

Apollinarius inde, dum titulum Psalmi ist sus (illi, ut in Græcâ, Vulgatâ Syriacâ Jaianâ & Arabicâ, pro notissimo numerorum illic discrimine, vigesimi noni) carmine complecti vult,

Είχος ον, inquit, κελάδησε κ είνα ον ίε εον άσμα Δα είδ . πινοίος δωμησάμβο . τέον οίκον,

qualem domum, five facram five fuam, non indicans. Initium est, exaltabo te Domine quoniam exaltafti me. שבח שירתא על חנוכת בית מכורשא Chaldæus ibi, שבח לדוד Laudatio Cantici, pro dedicatione Domûs Sanctuarii; Hymnus Davidi, ut in Regiis seu חחשוח שירתא על חנוכת בית מקרשא לרוד Laudatorium Canticum super Dedicationem Domus Sanctuarii, ut in Bombergianis & Buxtorfianis. In editione Nebienfi, dum Ebraica sic redduntur, Chaldaa, qua ibi se ita habent, כר תושבחתא שירתא שיר חנוכת הבית לרוד, vertunt interpungunturque, Dum laudes dicerentur Canticum Dedicationis Domus. Davidis. Syrus nihil in titulo habet de Domo aut Templo, nedum de ejusdem Dedicatione. Nec quid Arabs Nebiensis aut editionis Maronitarum Romanæ. Atqui in Jaianæ titulo legitur المرمور التسع وعشرون. قاله علي تجديد الهيكل Psalmus vigesimus nonus. Dixit eum de Renovatione planè Dedicatione) Templi. Theodoretus autem ibi, nec Davidem, ait, ædificaffe templum, έπε τω δειμαμβύω αρμοτίων " Υαλμε τα para, nec verba P (almi convenire et qui adificaverit. Ille igitur equaviquor ? o'ne dedicationem domus, ibi intelligit effe, f ave ewmins qu'orus vespyav, Humana natura per Christum instaurationem. Etiam ad Ezechiæ victorias refert. Ita etiam alii, alitérque. Et de dedicatione Palarii Davidis cedrini fumiturb. Grotins, Ideft, cum David Domum |uam ab Absalomo fædatam repurgavit. Sed Lyranus ex Judxus

Ad Pfalm.29.

" Videlis Aben Excaibid. & Simeonem de Muys.

dæus ibi, Sciendum quod ifta dedicatio non fuit Domus David in qua habitavit (licet aliqui hoc dicant & male quia non legitur aliqua illius domus dedicatio) sed Templi adificati per Salomonem, quod heic dicitur Domus David, quia voluit templum adificare ut habetur II Regum VII. Sed de mandato Domini adificium fuit retardatum, usque ad tempus Salomonis filit sui. David tamen tradidit ei descriptionem Templi & adificiorum in circumitu & utensilium : & praparavit impensas, saltem pro magna parte, ut habetur I Paralipom. XXVIII, propter quod heic dicitur, Domus David. Adjicit item, quod ex Judaica disciplina heic advertendum, Dicunt autem Hebrai & satis verisimiliter, prout plenius declaratum fuit III Regum VIII. & II Paralipom. VI, quod in dedicatione Templi, cum Sacerdotes portantes arcam, vellent eam transferre de tabernaculo David in quo fuerat & introducere intra Sancta Sanctorum, porta templi clauserunt se, nec fuerunt reserata donec Levita, cantantes Psalmum CXXXI, venirent ad locum illum, Propter David servum tuum ne avertas faciem Christi tui, id est Salomonts in regem inuncti. Ec tunc porta fuerunt reserata. Qued videntes omnes populi, cognoverunt quod peccatum David de adulterio Bethsabea & homisidio Uria erat totaliter à Deo remissum, & usque ad tempus illud plures de populo tenebant contrarium. Igitur David how pravidens in spiritu fecit hunc Psalmum in quo describit pradicti peccati commissionem ex sua fragilitate O ejusdem remissionem ex Des misericordia & benignitate, Sic ex Judæis suis ille. Psalmus autem ille trigesimus, velui, ex Ebræorum sententia, Consecrationibus Dedicationibusque aliis etiam natus, adhibendus er sur nempe in Festo Dedicationis anniversario (de quo plura inferius) ita & in solenni illa Primitiarum, ad Templum, Dedicatione ipfa, ex legea insti-

Deuter. 26,2

tuta,

d

Mi/na tit. Biccurim cap. 1. 5.3. Maimonid. bal. Biccurim cap. 2. 6 6.

202

Videlis Exod.23,16.

שנ אי 1. 50, 9.

Mifna tit. Biccurim cap. 3. 5. 2. Maimonid, ead. cap. 4 5.16. 6 vide rosolymitanam, ad; dictam Milnam. Milnam, tit. Thainith cap. & ad tit. Biccurim cap. 2. S.z. & Bartenorium ibidem.

tuta. Quoties scilicet Primitiæ ex agris passim sic afferendæ erant (Tempus afferendi legitimum erata ad festum æstivale Septimanarum, id est Pentecostes. seu Messis nec omnino ante; & post illud festum usque ad Encæniorum festivitatem hyemalem, quâ de mox. Decerpendæ autem ita à colono erant ut fru-Etuum quotannis maturescentium partem minimum facerent ipfæ Sexagefimam, quod ut è Traditione receptum, ita more suo ex Gematria sua seu numerorum literalium ratione, fibi firmatum habent ex co quod vocis NO canistrum seu cophinus in quo ex lege ponendæ effent, literæ faciunte Sexaginta, unde in שנא בניסט ששים לבכורים אחר Bibliis ibi Garianis, שנא בניסט ששים לבכורים שטשם, Vox Tena (cophinus) in Gematria, cum faciat 60, indicat Primitias constare debere ex parte una & Sexaginta. Quoties dico sic afferendæ erant. כל הטיירות שבמעמד מתנכנסות לעירו של מעמד ולנים Omnes ורחובות של טיר ולא היו נכנסיז לבתים וגו urbes (incolæ omnes Terræ sanctæ qui afferre debe-Gemaran Hie- rent primitias ac vellent) stationis (unicæ; Stationes erant cœtus, seu collegia juxta Sacerdotum Ephemeriarum numerum 24, quorum collegæ dicti אנשי מעמר De eis vides Viri: stationis, qui, per urbes, oppida ac agros, ut collegarum corpora, tributa, ministeria Sacra aliáque, 4. Maimonid.ib. Suorum nomine, ut procuratores obibant) primitias onufti congregabantur in Urbe stationis illius (urbe, in qua degebat eorum primarius seu princeps) & pernoctabant in plateis (aut Synagogis) nec domos (privatorum) intrabant, ne scilicet immunditiem aliquam forte sibi inde contraherent. Hinc mane discedebant, versus Hierosolyma, quò hac in specie ascendendum non erat per se singulis, sed in multitudine ejusmodi ex stationibus singulis conjuncta, juxta quod dictum est, in multitudine populi est Regis honor. Sicilli. והשור הולך

Prov. 14,28.

לפניהכם וקרניו מצופין זהב ועטרה של זית בראשו להוריט שהבכורים משבעת המיניז והחליל מכה לפניהם טר שהם מניעין קרוב לירושלם bat ante eos, cujus cornua aurata erant & caput corona Oleagina ornatum, ut innueretur, Primitias constare ex Septem (peciebus (החטים והשעורים והענבים והתאנים והרמונים Maimonides דותם והתחים והתחים Tritico, Hordeo, Uvis, Ficubus, Malis halach. Biccu-Punicis, Olivis, Dactylis) & Tibicen inde anteibat eos rim cap.2.5.2. usque dum Hierosolymis appropinquarent. Juvencus ille in Oblationem Pacificam illuc adigebatur. Afferunt etiam rationem Coronæ Oleaginæ ob arboris, præ cæteris, excellentiam. Sed numerus Septenarius Primitiarum specierum sic innuendus, ex 1, initiali ? דייו litera, quæ septem denotat, pendere videtur, quod pariter & i in an supplere potest. In Via autem utebantur Psalmi 122 versu primo, Latatus sum in his que dicta sunt mihi; in domum Domini ibimus &c. ולא היו מהלכין ביום אלא שתי ידות בלבר Nec ibant die unico plusquam per spatia tantum bina. Duabus plures stationes itineris sibi non faciebant. Appropinquantes Hierosolymis mittebant illuc nuntios qui adventum fuum indicarent. Tunc טשרו בכיריה Coronabant Primitias suas, id est, ex optimis viridioribusque, nec arescentibus, velut Coronam, in Canistris, quibus gestarentur, parti aptabant supremæ; ut pulchriores fic viderentur. Exibant dein Hierofolymis in eorum occursum aliquot ex Segenis (seu eminentioribus) Sacerdoribus & è Quæstoribus, sive plures five pauciores pro advenientium numero. Simulac autem portas intrabant Urbis, inchoabant versum Psalmi jam dicti secundum, stabunt pedes noftri in portis tuis, d Hierofolyma. Tum בעלי אימניורו omnes Opifices Urbis occurrentes, cos salutabant, dicentes החינו אנשי מקום פלוני באתם בשלום Fratres noftri, Dd 2 loci

OMifna citata,

Dedi-

loci N. adestis in Pace. Dein præeunte tibicine, ibant in Urbem usque ad Montem Templi, ubi unusquisque corum Canistrum soum (Ditior in Aureo aut Argenteo, Pauperior in Vimineo) manu suâ prehendens. Psalmum canebat 150 integrum, Hallelujah seu Laudate Dominum, laudate Deum in Sanctuario suo &c. usque dum accederent ad Atrium, ubi Levitæ canebant Psalmum item illum trigesimum ut Consecrationi maximè proprium. Illic verò Canistrum (Cartallum vocat Vulgata, à Græco Kapramor; quod & κάρπαλλον in editionibus nonnullis inde legitur) & Primitias dabant Sacerdotibus; uti & Turtures & Columbas, Canistris in holocausta, pro libitu, appensas. Manibus sustentans Canistrum unusquisque fuum incepit periocham illam in legea Oblationibus hisce expressim præscriptam, in qua simulac deveniret adb Syrus (potius Syriensis) miser seu quasi perditus pater meus, Canistri tantum ansas seu labra illo tenente. הכהן מניח את ידו תחתיו ומנופו עד שקורא את כל הפרטרה Sacerdos ponebat manum (uam (ub eo & ventilabat illud usque dum legerat iste periocham totam. Ritus autem integer, cum precibus & Sacrificiis amplissimis Dedicationis Salomonicæ refertur in sacra historia ubi 8. 2 Paral. 7. dicitur Salomonem, & totum populum, obtulisse in templo adificato Sacrificia Domino, וחוכו את בית יהוה המלך וכל בני ישראל dedicarunt domum Domini Rex & omnes filii Ifrael. Græci utrobique habent, 2 cvenaivior &c. o Baoideus &c. Meineten, dedicarunt, De-Dicated. Judæi Hispanienses, y estrenaron a casa del A. and they gave hangell to the house of the Lozd, Syrus ol, wo & innevarunt. Postquam extru-Cha effet, ut Sacris antè destinata, nunc, qualibus ibi effet utendum, exemplo primo oftendebant, quod ipfiffima

3 Denter. 16,3.

b Ibid. 5.

. 1 Regum cap.

& Ibid. comm.62. C 41.

Dedicatio simplex & propriè sumta; unde & Arabs fensum in eundem. Ita quod Dedicatio feu העוכה erat ipfa, initiamentis in Sacris, feu primo, in loco apparato, Sacrorum usui respondit uti & dedicare med initiare. Scilicet quisquis primo initiatus est, novus est factus, adeóque innovatus; nec solum is qui denuò aut iteratò est initiatus. Erasmus ad vocem Encania in Evangelio, id est, inquita, Ad Joan. 10, Initialia, ut verbum verbo reddam, alii per Innovationes 22. explicant. In Maccabaicis vocatur etiam Kabage - b Lib 2. cap, 1, ouos & ieps Purificatio templi. Syrus reddit in Macca- 18. baicise, or Lion & in Evangelio | Lion Renovatio Lib. 1. cap. 4. feu Innovatio. Arabs in Maccabaicisd, ما الحنك المام الحنك أيام الحنك المام الحنك المام الحنك المام ا dies dedicationis vocem quasi Ebraicam usurpans; Dedicationis nomine in Vulgatæ Testamento veteri plerunque adhibità, ut in nuperis versionibus utriusque. In Evangelio Arabes, eundem in sensum Anglo-Saxo templ halzunga, Templi San-Etificatio. Rectè quidem in locis Regum & Paralipomenon citatis So (id est Sacrificii ritu adhibendo) the King and all the children of Afrael Dedicated the house of the Lord. Augustinuse, En- Trastat. 48. cania festivitas erat Dedicationis Templi. Grace enim canon dicitur novum. Quandocunque novum aliquod fuerit Dedicatum, Encania vocantur. Fam & usus habet hoc verbum. Si yous nova tunica induatur, Encaniare 12 Regum 8,1; dicitur. Sic ille. In Salomonica autem hac Dedica- 2 Paralip.7,2. tione, cui intererant יקני ישראר Majores natu seu Pineda adi Presbyteri Ifrael, qui primarium in Conventu illo 3 Reg. cap. 8. 7 locum per se præ aliis principibus ibi memoratis ob- lomonis lib.s. tinebant, sumuntur etiam à Scriptoribus Christianiss cap. 5. sect. 2. pro Septuaginta illis Senioribus delectis &c. id eft 5.24 alii.

Dd 3

planè

* 70an.10,22.

planè pro rotundo numero Septuagintauniusvirali. Statim autem fequitur illic quod Salomon Gran-Etificavit medium Atrium &c. Atque hæc prima loci. in Templum, Dedicatio Ebraica fimul & Sanctificatio, non minus Eynaina dicta quam meræ profanati postmodum Templi Restaurationes, seu in San-Stificationem pristinam Restitutiones, de quibus mox. Dedicationem illam perperam nimis sumsere veterum aliquot pro Encæniis in Evangelioa celebratis. Quæ plane celebrabantur quando xamor lui Hiems erat, nec ad Primi aut Secundi Templi condirum, sed ad Encænia, post Antiochi profanationem Secundi, Hierosolymis in Mense Casten, quasi Decembri, habita, qua de re plura statim. Salomonica 1 Regum 8, 2. autem Dedicatio ad mensem attinet Ethanin's, id est Tifri seu septimum à Nisan, quasi Septembrem atque ad tempora Scenopegiæ festo proximantia, quod ex facro Sermone liquet & in commentariis ut Ebræorum ita & Christianorum Annalibusque affatim explicatur. Atque ea de re plura moxo.

:5.7.

Levit. 7, 12.

e Halach, Bith habechira cap. 6. 5.10,110

IV. Ritus autem Urbis Ampliandæ ejusmodi erat. Lex facra est de Sacrificio Eucharistico quod mind nuncupant, ex placentis azymis & oleo confectis confistente, præter panem adjectum etiam fermentatum. Quando termini urbis promovendi essent. pwy, inquit Maimonidese, עם הם לחם וליקחין לחם המא שבהם והולכים בל אחר שתי התודות ושתי התודות זו אחר זו ועימדין בכנורות ובנבלים ובצלצל על כל פנה ופנה: ועל כל אבן ואבן שבירושלים ואומר ארוממך יי כי דלחני וגו' עד שמגיעין לסוף המקום שמקרישין אותו ועומריז שם. ואלרים שם לחם תורה אחת משתי התורות והשנייה נשרפת ועל פי הנביא שורפין את זו יאיכלין את זו Faciebant Synedrium (Magnum) bina Sacrificia Euchariftica. riftica. & accipiebant Panem fermentatum ad ea fectantem. Et progrediebantur Synedrium post Sacrificia Eucharistica utraque & horum alterum post alterum, & in qualibet, inter eundum, Hierofolymorum statione canebant Cytharis, Nabliis, aliis instrumentis musicis, Plalmum illum, Exaltabo te Domine quoniam subvexisti me &c. Pfalm.30. usque dum advenirent ad terminum loci quem Sanctificare destinarent, ibique stabant. Ibi etiam comedebant vanem Eucharistici Sacrificii unius ex duobus illis. Alterum verò comburendum erat. Atque ex decreto seu indicatione Propheta, alterum comedendum erat, alterum com- b Tir. Shebuoth burendum. Tantundem in Misnab, alibiquec. Atque cap. 2. ritu sic peracto, locus designatus parem cum Urbe Moses Mikotzi fanctitatem omniáque jura Urbi Singularia obtine- 163 @ 210. bat.

V. Similis ferme erat solennium ratio, quando Templi Atrio quid effet adjiciendum, excepto quòd heic non Eucharistici illius, sed alterius Sacrificii non admodum diffimilis, refiduid, seu ejus quod ex eo non d' Levilic, 2,1. comburebatur, usus erat. Ejus scilicet quod, and didum, erat frumentaceum. Maimonides post ritum Urbis ampliandæ traditum, וכן, inquite, אם הושיפו על habechira cap. ים 6.5.13 העזרה מקדשין אותה בשירי המנחה. מח ירושלם התורה שנאכלת בה מקרשתה אף העזרה שירי המנחות שאין Mikotzi,alii, locis aniè cita-נאכלין אלא בה הן שמקרשין אותה בהן ואוכלין איתן שקדשו שקדשו Atque ita si quando ampliaverint Atrium aliquod, sanctificabant illud residuo Sacrificii frumentacei. Ut Hierosolyma (pomœrium ei sic adjectum) fanctificabat Sacrificium Eucharisticum, ita Sanctificabat Atrium Residua sacrificii frumentacei, qua alibi comedenda non erat. Comedebant autem in termino loci sanctificandi.

Pracept. affirm. Gemara Babylonia ad ditt. Mifn. fol. 15,1.

Egra cap.6, 16. Nehemias cap. 12 &c.

5 Nehem. 12, 18.

· Foannes Baptifta Villalpandus in Apparatu part. 1. lib. 3.

cap. 27 & 28.

VI. Sub Ezra, Nehemia, cæterísque (id est Synedris Synagogæ seu Synedrii Magni) qui Urbem Muros Templumque instaurabanta, rituum horum habemus exempla fermè expressa. יובחניכה חומת ירושלם Et in dedicatione Muri Hzerosolymorum (Græci er erxatvious, uti & vulgata in Dedicatione, ubi Syrus & Arabs nihil omninò de Dedicatione habent, sed tantum Abfolutionem Muri & Celebrationem sacram inde secutam memorant) quesiverunt Levitas de omnibus locis suis, ut adducerent eos in Hierosolyma & facerent החונוכות Dedicationem & Latitiam cum gratiarum actione, & cum facris Eucharisticis זיבו of in Cantico, in Cymbalis &c. Et observature, Canticum numero singulari sic expressum denotare forte Canticum Dedicatiwibis & Templi onis, etiam tunc ut facris illiufmodi adhiberi folitum. Sed verò, pronuntiant Magistri, quoniam deerat tunc Rex & Oraculum, ideo novam fanctitatem non omninò loco alicui tunc accessisse, sed tantummodo pristinam seu veterem, velut designando solum esse instauratam. Unde aiunt, כל מקום שלא נעשה בכל אלו ובסדר הוח אין קירוש גמור וזה ישעשה עזרא שני תורות ובח הוא שיעשה לא במעשיו נתקרש המקום שלא ביה מלך ולא אירים וחומים Quoties omnes hiritus stque hic ordo non observaretur. neutiquam accessit loco (five Urbi five Temple) ad ictendo fanctitas perfecta. Atque id quod fecit | zra cum obtulit bina Sacrificia Eucharistica Sanctitatem locum alicui non adjecit, quoniam nec Rex tunc erat nec Oraculum Urim. Nam post Templi primi Excidium non ex icife perpetuò consentiunt Rabbini Oraculum illud, ut ante monitum est. De Dedicatione autem illa sub Ezra, seu Zorobabeliana, contule fi placer J. Bapullain Vilialpandum, loco citate, præter Commentarios magis obvios & Annalium conditores. Legitur apud MaccaCap. 13. Maccabaicorum autorema, in epistola Judæorum Lib 2, cap, 1,9. Hierofolymitanorum ad Ægyptienses Judæos, de 613. Encæniis Maccabaicis, de quibus plura mox, diligenter servandis, Facturi igitur quinta & vigesima die mensis Casteu na daciquor Tiepe, Purificationem Templi, necessarium duximus significare vobis, iva zi auloi a mie as Extwomerias (ut in editione Complutenti, Regia, alissque harum sequacibus, adeóque in Jaianis; aliis editionibus verustis nuperisque habentibus sus onlusomyias; sed Sixti V. Romana, iva zi auloi amle & Extuorminas, Subaudito five & soprtw five rais huspas) 2) 7 mueos one Nesquas oing sounas no ne iseor & & Quoragnesov, arliverne Duorav, ut ettam vos quoque agatis festum quasi aut instar Scenopegia (undenam nomen illud heic alibíque in Maccabaicis ex infrà allatis liquebit) & ignis (vulgara Diem Scenopegia & Diem Ignis, qui datus est) quando Neemias, adificato Templo & Altari, obtulit Sacrificium. Qui in Apocryphos disputant, aliqueb obiter, Secundum Maccabaicum velut » Videsis Jo. non genuinum rejiciunt. In Græca editione nulla ha- Buxtorf. in Inbetur quod illi Vulgatæ, qui datus est, respondet. Se- stit Epistolic. quitur ibi historia de Sacrificiis ex aqua in loco ubi pag. 13. ignis sacer reconditus fuerar, tempore Neemiæ, accensis, alibi non ita occurrens. Jam verò Dies seu festum ? muegs Ignis, illic memoratum sumunt viri docti pro Die illo, etiam quotannis revolvente, quo Nehemias Sacrificiis Urbem instaurans Ignem sacrum ita repertum Altari adhibuit. Inde Franciscus Riberas refert ad Dedicationem Muroruma adeoque De Templo lib. Urbis denuò extructæ; ubie legitur, Et adduxi Frin 5. cap. 17. cipes Jehuda & constitui, דולורת גרולורת (Græci, d Nehemias 12) δύο ωξι αινέσεως μεγαλες Duos pro laudatione magnos; 27. Vulgata, & fla. ut duos choros magnos laudantium, quem ! 161 31. sensum versiones nuperæ recipiunt, quod ut videtur

verti potius debuit) Duo Sacrificia Eucharistica, Altari apparata, quæ rei gestæ nempè propria; Judæi Hispanienses, dos processiones grandes, Euntes ad dextram versus murum sterquilinii. Abistque post eos Hosaiah, πιπι ωτι ωτι ω μπιω ωρχονίων Ιεδω, & dimidia pars principum Juda, & Azariah, Ezra & c. Et paulò post; πιμιπι (ω κωι ανέσεως η δευπρα) ibat in adversum illius, quem ego sequebar & dimidia pars populi super murum & c. Et deinb, steterúntque duo Eucharistica in domo Dei & ego & υσιρα υσι & dimidia pars Magistratuum, scu principum mecum.

VII. Certè in Encaniorum festo quod, ex instituto, quotannis celebrarunt vigesimo quinto die mensis Casten seu Noni (ut in Maccabaicise & apud Josephumd) in novæ Templi Dedicationis seu Reconciliationis (ut vocant) aut Instaurationis sacra memoriam, singularis hodiéque in Ritualibus Judãorum Germaniensibuse, aliisquef habetur etiam Psalmi istius Trigesimi usus. Etiam olim pariter in Ampliandæ Urbis ritu, ut statim liquebit. Festum illud, ex more patrio octo dies celebrationis habuit, Sacrificiis etiam, stante templo, hymnisque adhibitis, idemque erat cum eo quod, Encæniorum nomine, habitum esse Hierosolymis memoratur in Evangelio Joanniss, ubi Dominus noster Jesus Christus, veluti simul celebrans, ambulabat in Templo in porticu Salomonish. Kai yeinw bu, Et tempus erat byemale. Nimium autem hallucinati heic patres aliquot Magni, quorum alii Encænia illic intelligebant pro festo redeunte Dedicationis Templi Secundi seu Zorobabeliani; alii etiam pro Dedicationis Templi Primi seu Salomonici, alii demum pro Urbis totius Hierosolymitanæ instauratione. Prioris generis est, Chryfostomusi qui fidenter ait, 7 huegar xal' no o vaos

* Comm. 37.

b Comm. 40.

· Lib. 1. Cap. 4. 52. 4 Lib. 12. Cap.11. · Machzor Fud. German.part. 1. fol. 105,2. ! Seder Tephiloth Lasuccoth &c. pag.101, 1 O.C. 8 Cap. 10,22. h Videlis Foannem Drufium & Bezam, & Hug. Grotium, alios ad Joannis 10, 22. Hoffmian. de origine Feftorum lib 1. cap. 13. Daniel. Heinfium in Ari-Starch. facro cap. 9. pag. 908. pieter. Tho. Aquin.in I Mac. cap 4. Petrum Comestorem &c. i Homil.61. in Joannem.

επανελ δονίων αυτή δότο τη μακράς αιχμα-אשסומה ז כי דון וובףסולו, דמנידוש וויסטי עד הסאאוה ז משוב Sis Diem illum quo adificatum est Templum, cum reduces fierent ex diutina in Perside captivitate, summa cum diligentia celebrabant. Atque opinionem hanc velut apud aliquos suo tempore obtinentem narrat Theophylactus, ubi etiam alios ait Encænia Templi Sa- Ad Joann. 10. Iomonici ibi intelligenda velle. Atque ita securiùs 22. illic vult Nonnus Panopolita, Joannis paraphrastes metricus. Sic enim ille,

Καὶ πάλιν Τμαρ είω τσανδήμιον, ῷ ἐνὶ λαοὶ Μνημοσύνω τελέεσκον επίσιον, Ε ότε νηθ "Εδρανα δωμήσας Σολομο δίπιονι πεχνη Θεωτεσίης αρχαίον οκαίνισε θεσμόν έορτης.

Et reversus est dies publicus, in quo populus memoriam celebrabat anniversariam ex quo Templi fulcimenta adificans Solomon, pulchras columnas faciente arte, Divini veterem innovavit legem festi. Sed etiam indubitanter de Zorobabelianis Encæniis revertentibus cum Chryfostomo sumit Euthymius Zygabenusb, uti etiam b Ad locum ci-Erasmus, alique. In Tertio heic genere, quod Ur- salum. bis instaurationem spectat, habetur Theodorus Mopsuestiæ Episcopus, ad S. Joanneme. Arqui manifestius videtur nihil este, quam solummodo Instaurationem phanum Menoillam sub Hasmonæis in Evangelio ejúsque festum anniversarium ibi innui. Neque enim Tempus Dedicationis Salomonicæ, quod incidit in Tifri, id est mensem septimumd seu autumnum, aut Zorobabeliana, di Regum 8, 2. quod ad mensem Adare attinet seu ultimum qui æquinoctium paulò præcedit vernum, hyemis partem in Evangelio memoratæ aliquam fortiri potuit. Utrain ante Hasmonaicam illain Dedicationem, celebracio anniversaria aliqua esset sive Salomonicæ Ee 2

· Videlis Stechium de Repub. Ebraorum lib.3.

* 2 Regum 12,

1 1bid. 22,5.

De Rep. Hebræorum lib. 3. cap. 17 & 18. 3

dMachzor Jud.
Germ part. 1.
fol. 100, 1. Sepher Tephiloth
Lasuccoth fol.
101, 1.

five Zorobabelianæ Dedicationis nondum fatis didici. Fuere etiam Templi primi variatim polluti & difrupti instaurationes amplæ sub Joasoa & Jossab Regibus. ad quas, celebrationes anniversarias atrinuisse aliquas nullibi liquet. Atqui de Salomonica & Zorobabeliana Dedicationibus loquitur Thomas Aquinas seu quis alius commentariorum in Maccabaica autor nomen ejus gerens, quafi etiam illæ anteà quotannis observatæ fuiffent. Ifta, inquit, fuerunt abolita propter iftam tertiam que facta est in hyeme. Et Petrus Comestor præierat. Que Dedicatio, inquitille, fetit in posterum, aliis duabus habitis in desuetudinem. Addesis heic Carolum Sigonium. Sed palam interea est, Ebræos ipsos, in commentariis Ritualibusque suis, dum festum mucaniorum ex ritu veterrimo trachant hodiéque etiam diligentiùs quotannis 25 die mensis Casteu & deinceps per octiduum celebrant, illam folam, quæ Hasmonaica est, Dedicationem intelligere & expressime denotare. Solennis est ejusdem commemoratio illa Sacra vetúsque in Ritualibus, ut formula peculiaris nunc prævia nunc interspersa, quâ diferte Festi illius causa designaturd, על הנסים וער הפרקז ועל הגבורות ועל התשועות ועל המלחמות שעשירת לאבותינו בימים ההם בומן הוה בימי מתתיהו בן יוחנץ כהן דדול חשמונאי ובניו כשעמדה מלכות יון על עמך ישראל להשביהם מתורתך ולהעברם מחקי ראצונר ואתרה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת זרתם רבת את ריבם דנת את דינים נקסת את נקסתם מסרת גבורים ביר חלשים ורבים ביד מעשים ושמאים ביד טהרים ורשטים ביר צדיקים וזרים ביד עוסקי טורתיך ולך עשית שם גדור וקדוש בעולמך ולעמך ישראל עשות תשועה גדולה ופורהז בהיום הזה ואחר כך באו בניך לרביר ביתך ופונו ארת היכלך וטהרו את מכושך והרלקו נרות בחצרות קדשך וקבעו שמונה ימי חניכה אלו להודות להלל לשמך הגדור". סלרה,

70, Ob Miracula, & ob Redemptionem, & ob Potestates, & ob Salutes, & ob Bella que (ô Deus) fecifti patribus nostris, in diebus illis, sub hoc tempus; In diebus Mattathia filit Foannis, Pontificis Maximi, Hasmonai & filierum ejus: quando insistebat Regnum Gracorum in populum tuum Ifrael, ut eos à lege tua diverteret & faceret eos transgredi statuta voluntatistua, & Tu in misericordiis tuis multiplicibus stabas pro eis in tempore arumnarum eorum, & caufam eorum suscipiebas, & judicium eorum judicabas. & vindicabas vindictam eorum, & Tradebas Potentes in manum Debilium, & multitudinem in manum Paucorum, & Immundos in manum Mundorum, & Impios in manum fustorum, & Superbos in manum corum qui incumbebant Legi tue, Et magnum tibi faciebas nomen & Sanctum in aternitate tua; Et Populo tuo Israel faciebas salutem magnam uti & Redemtionem sicut hodieque ; Et postmodum venerunt Filit tui in Adytum Domus tua, purgarunt Templum tuum & mundarunt Sacrarium tuum & accenderunt lucernas (qua de re plura mox) in Atriis fancti tui & constituerunt octo Dies Encaniorum seu Dedicationis illos, ut in eus celebraretur & laudaretur Nomen tuum Magnum. Selah. Ita festum illud planissimè ex veteri instituto est Maccabaicorum Encænia. Seu potius ipfius Judæ Maccabæi, Mattathiæ filii; unde Rabbi Nahasson inter festa, Dedicatio Templi ex institutione Juda Mac- Pag. 151. cabai celebratur die 25 Casteu. Etiam in Cantico quod יוצר לשבת שני דחניכה Poema feu hymnum Sabbati secundi Dedicationis vocant, in Synagogis cantari soli- Machzor Jud. to Ritualibusque occurrente legiturb,

מצבא המלחמה באו בעשרים וחמשה בכסלו וילכו לאהליהם שמחים וטובי לב:

כל אבני מזבח אשר כפתום יונים.

וננום במזרחית צפנית לשכת תונים: Ec 3

ולכוחו

Germanen Gum

part. 1. fol. 105,2.

ולקחו אבנים אחרות והביאו אל תחת האבנים: יחד ליווים נאספו לשיר ולשבח. ישרים משרתים באו להקרוב וליבח: את קרבנים לחנכת המזבח וגו'

² Vide 1 Maccab.4, 42 &c.

E Pugna reversi sunt 25 die Casleu, & ivere in tentoria sua lati & alacres. Saxa omnia Altaris qua illicita (prophanando) reddiderant Graci, reposuere ad Euroaquilonem in conclavi rei illi designato. Alia dein pro eis attulere Saxa, accedentibus Levitis simul ad cantica & laudes. Quorum munus erat ministrandi accedebant ut offerrent Sacrificaréntque Oblationes in Encanta Altaris. Et paulò post eodem in Cantico,

הרצים יצאו לבשר בגבולים ישיעה צמחרה: להביאם לירושלם לעשות חנוכה בשמחרה: וחנכו וכבדו את היכל להעלות נרות כאימן: כחפשו ומצאו בשתים פך שיש נשמן להשמן: כיאם אסור שמז:

זיהרו מצאו לימים שמונה קבע לשקדונו: קבטו לכן הימים האלה לדורות עניני: להזכיר גבורות ולהודות ולהלל ליי.

Cursores exibant in regiones circumjacentes (per Terram sanctam) qui nunctarent, Salutem, atque ut Hierosolyma advenirent ad facienda Encenia in latitia. Et Deducabant & gloriosum readebant Templum, luminaria artificiose erigendo. Scrutabantur & reperiebant, dum occulta recludebant, lenticulam datà operà absonditam. Sederat illa Lecythus seu Vasculum Olei. Ex illo accendebant, reperiebantque suffecisse in Octiduum. Inde constituebant Dies illos ut per eos commemorarentur Magnalia, & Gratie laudésque darentur Domino. In Benedictionibus etiatu Ritualium, Benedictus sis Domine qui sanctisicasti nos praceptis tuis, ruscor et pisti

b Seder Teph loth Laft ccoth ful. 101 & 102 &c.

בימים הדרם & pifti nobis accendere luminare Encaniorum TIM IDID in diebus illis, hac anni tempestate. Atque observandum est, eodem in loco inter solennes festi hujus lectiones recipi parasham à Numerorum capite 6, 22. usque in 8, 4. integram, utpote in qua Dedicatio, seu Encænia, Tabernaculi testimonii habetur & Altaris disertè memoratura simul cum Candelabro Nume & Luminum tunc accensione. Quid quod etiam tunc Temporis designari etiam à Numine voluerint aliqui veluti futuram hanc festivitatem Encæniorum Hasmonaicam? R.Moses Miteraniusb; עם יש הבוכה הבוכה או הבוכה הבוכה או הבוכה בחורה בפרשת בהעלותך כיון שהקריבו שנים Thainioth cap. ב לוי חלשה דעתו של אהרן בער שבטים ולא הקריב שבט לוי חלשה דעתו של אהרן 2. fol.37.col.2. אמר לו הקבה למשה דבר אל אהרן ואמרת אליו יש חנוכה אחרת שיש בה הדלקת הנרות ואני טושה בה לישראל על ידי בניך נסים ותשועה וחנוכה שהיא קרויה על שמם: והוא חנוכת בני חשמונאי or quod ad lumina Encaniorum attinet, est etiam idem de illis indicium in Lege, in Parasha, cum accenderise, cum offerrent (in Dedicati- Numeris, 2) one Tabernaculi) duodecim Tribus, sed non offerret Tribus Levi, quod Aharoni displicuit, dixit Dens O.M. Mosi, loquere Aharoni & dic ei, Est Dedicatio alia in qua fiet luminum accensio. Atque ego faciam in ca Ifraelitis per manus posterorum tuorum Miracula & Salutem, & Dedicationem ex corum nomine vocandam. Atque hac eft Dedicatio Filiorum Hasmonai. Sic ille. Quod verò attinet ad Mattathiæ heic tempora, certè Chronicum Templi Secundid de eo loquitur quafi, victorià in 4 Fol. 85 & 86. Græcos, post Templi profanationem, parta, ipse in 8. illud fibi mundando restituisset; מתחיהו, inquit, מתחיהו הכהן אל ירושלם ושיהר את המקרש והחזיר את העבידה Et venit Mattathias Hierofolyma & purgavit templum, & cultum restituit. Josephoe quidem de co dicitur 785 Lib. 12, cap. 8, βωμισ καθείλε altaria (quæ invexerant Græci) fuftu-

lit.

idem

lit. Sed illa ejus qualiacunque Encænia in festivitatem * Ibid. fol.87,1. iterandam neutiquam abiere. Paulò posta autem Chronicon illud, ubi Judam Maccabæum (quem & Regem facit unctum coque nomine appellat) holocausta in Encaniis offerentem & ignis veluti cœlitus dati miraculum memorat, adjicit, וביים לה לאלור נעשה זה die 25 Elul, factum est miraculum hoc : quo Encænia hæc, ad hyemis initia aut circitèr ut dictum eft, spectantia, in finem Estatis perperam rejiciuntur. Legendum proculdubio בה לכסליו 25 Casen, quod & recte monuit Joannes Drufiusb. Prætereundum autem heic non erat, huius ipsius quod citavimus, è Rituali aliquo Judæorum, partes aliquot

b Ad lib. Halmonæorum cap. 45 52.

d Baldwinus Wateus ad Joan.22,10.

" I Maccab 2, 69 6 70. 0 4, 52.

& Franchera 1612. 4mftelodami 1632.

Praterit lib.4, ab codeme, sive per Adversaria sua ei forte nimiùm ad Joan. 10,22. festinanti malè suggerentia, sive per Librarii incuriam, perperam nimis confundi, totidémque verbis ab viro eruditod dudum securè recipi in Commentarios suos in Novum Testamentum, ex aliis Scriptoribus compilatum. Sic enim Drufius ex libro aliquo precum (quales sunt, pro gentium discrimine inter quas degunt Judæi, multiplices) In diebus Mattathie filit fohannis magni Sacerdotis, venerunt filit this in oraculum domûs tue & purgarunt Templum. Et sequuntur dein cætera citatorum. Sed verò in diebus Mattathiæ non erat purgatio illa, utpote qui circa bienniume ante Encænia mortuus est; quæ facta sub Iuda Maccabæo filio Matrathiæ, unde illud ואחר כן וגו' & postmodum &c. in formula superius adducta. Forfan verrendo scripserat J. Drusius, In diebus Mattathia filit Fohannis Magni Sacerdotis &c. & runc, ultro ilic præcermistis quæ interveniunt, transiit in illud Venerunt filitu: &c. Utraque Præ eritorum ejus editiot idem haber incorrectura. Nec quid eam in rem in Annotationum in N. T. ejus parte altera; licet ad

idem Evangelii comma aliud quid adjectum illic fuerit. Atque ut ex antè dictis, ii, penes quos summa autoritas Dedicandi, Ampliandíque erat, dignoscuntur, ita ex historia illa Encæniorum haud ita dispar, quà sub calamitatis bellicæ remissionem res permittere potuerit, elicitur quænam autoritas publica obtineret, in illo, de festo Encæniorum Sacris tunc peracto quotannisque die 25 mensis Casleu (qui in mensibus hyemalibus Decembri partim & Novembri respondebat) celebrando. Dicitur scilicet Judam Maccabæum & fratres ejus, & πασαν οκκλησίαν, totam Ecclefiam, populum, הקרה totum cætum, constituisse perpetuam illam observationem velut actus denuò sic dedicandi appendicem. Certè nomine any sæpiùs pro ipso Synedrio Magno usurpatum in Libro ostenditur superiori, alibique inferius, uti etiam Seniores populit, etiam & & nouvor Commune Ifracl. Quod au- Videsis : Mactem scriptor habet nuperus statutum hinc fuisse, non Rug Grotium ut perpetuò quotannis recurreret festum illud, sed ibidem. tantum, ut dies iste annuatim 8 diebus celebraretur ipsorum tempore, velipsis viventibus, sicuti versus 39° (pro Guilielmus 59) indicat. Non itaque universale aut perpetuum hoc servat ad Tzedecretum censendum est, ut omnes Judaorum posteros, mach David ad ejus observationem constringeret &c. haud opinor P.1g. 273. omnino recipiendum. Versus illius verba sunt, statu- "I Maccab. tum fuiffc, iva a zwilay ai hukeai Erzaguious ? Suora- cap.4. sneis on Tois xayeois auth' eviau Tov x eviau Tov huépas ολίω Σπο τ πεμπη, κ είκαιδ 6. 7 μίωος Κασλευ &c. Utcelebrarentur Dies Encaniorum Altaris (nam ut Templi ita & Altaris Encænia dicta funt) in suis temporibus (id est quoties tempestas corum annua recurreret; Duacenses bene in the times thereof, & Angli in their feason, ita recte quidem non tempora constituentium seu tum viventium verbis illis omnino intel-

*Halach, Celi Hammikdash cap. 10.\$,10. ubi videsis Ceseph Misna.

intelligentes, sed annua quibus redirent tempora) quotannis per Octo dies à 25 mensis Casten &c. Et ex Decreto tunc perpetuam fuisse institutionem, apertè comprobant alia è Talmudicis mox ostensa. Memoratur autem suprà usus Turim & Thummim in Dedicationibus, quod ad Templum Primum spectare tantum potuit. Nam in Secundo Oraculu n illud reverà non extitisse, adeoque nec illius in consulendo rationem habitam docent; tametsi, ne Pontifex Maximus indumenti alicujus fibi proprii specie careret, ea quæ saltem Oraculum illud imitaretur, illum, cum vestimentis cæteris, indui volebant. Maimonidesa טשו בבית שני אירים ותומים כדי להשלים שמנה בנדים ואעם שרא נשאלין בהן. ומפני מה לא היו שאלין בהן. מפני שלא היתה שם רוח הקודש. וכל כהן שאינו מדבר ברוח הקודש ואין שכינה שורה עליו אין נשאלין בו Fecerunt, Sub Templo Secundo, Urim & Thummim (loco veteris Oraculi per Excidium & captivitatem Baby-Ionicam deperditi) ut complerentur (Pontificis) vestes Octo, idque etiamsi non (ut Oraculum) consulerentur. Et quare non consulebant cos? Quoniam ibi neutiquam erat Spiritus Sanctus. Et Sacerdos nullus nisi loqueretur ex Spiritu Sancto ac haberet majestatem divinam quiescentem super eo, erat consulendus.

VIII. Advertendum autem ביח שני Templum Secundum perpetuò ita vocari Zorobabelianum, ut non minùs id quod ante Antiochi profanationem stetit & quod exinde à Maccabaicis instauratum est, quàm quod posteà sub Herode innovatum legimus, contineret denotarérque, sidque usque ad Excidium Urbis Templsque. Neque enim Templum habebatur aliquod Terrium, nedum Quartum, sed Primum tantum & Secundum; licèt Zorobabelianum hoc ita denuò

denuò dedicatum fuerit etiam & instauratum sub Hasmonæis, atque dein reædificatum ab Herode qui (fi Tolepho fides) avenur Tes apyaies Depenies à xaπαβαλομίνος έτερες επ' αυτω τ ναον έγειρε Sublatis furdamentis priscis, & aliis actis, super ea templum extruxit. Scilicet ampliavit passim, celsiusque reddidita; quo 'Fosephus Lib. absoluto, sestivitatem quidem celebratam magnam 15. cap. 14. Hatestatur etiam Josephus, nec tamen ut anniversariam cap. 16. eam rediisse. Non defuere quidem, qui de Templo Secundo apud Aggæum prophetam memorata confiderantes, fcilicetb, בדול יהיה כבור בית הזה האחרון במחנים בדול יהיה כבור בית הזה האחרון במחנים במול נדול יהיה ווס Major erit gloria Templi hujus Posterioris videsis Munsteseu novisimi, quam Primi (quasi inde eliciendum esfer, ipsum ut tunc extructum, atque integrum, fine fundamentis sublatis, durasse usque in Excidium sub Vespasiano) Josephi de Herodiana illa super fundamenta nova extructione historiam velint 'Jo. B. Villalquasi omninò rejiciendam, velut sictam. Sed te- pandus Explan. merè nimis, ut alii fatis refutantes oftendunt. Summa Tom 2. part. 2. est, Herodem nihil molitum esse quo Templum sieret lib. 5 dist 4. jam Tertium sed ut Secundum, terminis undiquaque Salianus Annal, ampliatis, & nomine & re sic maneret pro codémque tom. 6. Anno haberetur, ut non omnino Tertii nomen indueret. 4035.85 &c. Unde etiam ipse, ut populum placaret dubitantem, vieum spondan. ne demoliretur illud, nec reædificando satis par el- Ann. M 4032. let, professius este, à megneor na Daiphoeir à veor na nairτων αυτώ τω είς τ σωπελειαν παρεσπουασμένων. Και hellus Annal. A. ταθτα τορματών στι efoloalo, Se non prius deponere ab orbe condito Templum nisi omnia prapararentur que ad perfectionem 4032. S.2. alis. ejus pertinerent. Nam neque mentitus est ex hoc quod e fosephus lib. promiserat, ut Russinus; ubi de Templo demoliendo 15. cap.14. veluti, notione sua, codem cum reædificando locutus est. Nec omninò ex demolitione illa jugis Sacrificii aliorumve Sacrorum illic intermissio ulla. Adeóque

óque Tertium non condidit; uti nec instauratio illa Hasomonaica Tertii nomen invexit. Scimus quidem ex Maccabaicis & Josepho, admodum profanatum sub Antiocho suisse Templum, etiam desolatum, fores exustas, alias ejusdem parres destructas, nec, per annos aliquot, Ebræorem Sacrificia in eo omninò per-

* Lib. 12. cap.7. missa. Unde Tosephusa, x 38 xa Inprepras Suoias as **Φροσέφερον τω** Θεῶ ΧΤ νομον, ἐκωλυσεν αυτές Φροσφέper, Nam etiam quotidiana Sacrificia que offerre Solebant ex lege, eos offerre probibuit. Non modò autem Repurgatum dein est Templum, sed etiam novis ædificiis instauratum, ejúsque vasa novata, Sacrificia restituta, & Dedicatio. Sed Templum inde Tertium non magis fiebat quam ex Herodiana instauratione illa Ouartum. Josephus Scaliger disputans in aliquos qui Domum Tertiam fuisse, nec Zorobabelianam, inferant, si modò sic ab Herode extructum fuerit (quod credi nolunt) atqui interim Secundam dici objiciant, Acutum, inquit . Cum repaqua. Etiam fi Decies instauratum fuisset Templum à solutione captivitatis, tamen non Decem fed Unum Templum diceretur : quia croex exiguos & continuatio Sacrificii facit ut Unum Idemque habeatur. Nam dupliciter שני nizidest domus Secunda intelligitur. & ratione fructura & ratione crose x extones. Ubi eft er & eλεγισμός, ibi nulla est interruptio. Quaro potuitne fosephus ignorare, quod in actis Herodis extabat, quod faculo suo recens erat, quod ipse suis oculis usurpavit. Nescias, major futurus fuerit stupor hac ignorare, an impudentia fingere. Sic ille. Dum verò continuationem Sacrificii causam heic facit, etiam & solam, cur Idem Templum fuerit dicendum, adeoque semper Secundum, inde merito quæsierit quis, qua ratione post instaurationem Maccabaicam maneret Secundi (quod nemini non agnoscitur) nomen. Etenim Sacrificium juge

De Emendati one Temporum lib.6. pag. 500.

juge ususque Altaris omnimodus per triennium aut circitèr, ante instaurationem ex profanatione Antiochi, intermissum est, quod ex historia illa cuique palàm fit. Reverà autem Herodianum, licet super fundamenta prorsus nova sed locum pristinum & antiquitùs in Templum Sanctificatum circum ambientia, extructum, Idem cum eo quod antè steterat adeoque Secundum dicendum habendumque; quemadmodum post Arria quomodocunque alias extensa, idem prorsus manebat Templum Primum Secundumque. Quale passim & semper dictum de Judæorum Synagogis, de Templis Christianis, alisque Ædibus instauratis ampliatifve, uti & de Thesei nave. Neque enim alio animo aut causa fundamenta vetera sustulit Herodes, quam ut Templum ipsum ampliaret ac Sacrificia cæterósque illic ritus interim continuari faceret, non omnino ut destrueretur resecrareturve. Adeóque pristinum satis continuavit. Jurisconsulti ctiam², Nihil additum tale facit desinere rem esse talem, Albertus Bruquod identitas rei & forma facit ut quid sit idem in substantia, licet secundum Philosophum additum tale faciat busque additis esse magis tale. Et de his patet exemplum in naturalibus Conclus. 4. & videsis Innocent. incrementis, ut in Homine qui ab infantia augetur & cre- aliofque DD. ad feit & semper remanet idem homo licet fiat major L. pro- cap. 1. extr. tit. ponebatur in F. De Judiciis. Idem in populo, grege &c. ne Eccle la vel Adeoque Uniformiter auche ampliateque ædes pro Allaris. eisdem habendæ; secus interdum ubi Difformiter. Ita pro eâdem ipfâ Numero Urbs censetur, pomeriis arcisve circumjacentibus adjectis; sic flumen, alveo ampliato. Sic Monarchia Prima, Secunda, Tertia, Quarta dicta, quarum interim quæque per le accessiones perquam varias amplasque sortita, nomen pristinum neutiquam mutarunt.

Augmento rede ConsecratioPausanias in Corenthiacis.

b Polemon apud Harpocrat. in Λαμπας, Scholiast. in Aristophanis Ranas, Suidas in Λαμπάς Θ-.

Sigebertus

d Luc. 2, 12.

Ordo Romanus,
Durandus in
Rationali lib.7.
cap 7. 6.15.
Baronius ad
Martyrolog.
Februarii 2.

Pamelius in Cyprian epift. 34. not. 13. Drat. 39

€ 40.

IX. In Festo autem Encæniorum Maccabaicorum superiùs dicto, habebatur κατα πεταπαία, Luminum accensio. Quasi πυροῦν facularum Festum quod erat Argivisa anniversarium; seu Λαμπαδ & cujus nominis triplex erat Atheniensibus festum seu certamen; in Panathenæis, Hephæssiis & Promethiisa. Uti etiam, in Christianismo, quùm Festo, quod Υπαντη & Υπαναντη in Ecclesia utraque antiquitàs, pro Simeonis & Domini nostri Jesu Christi in Templo occurso, postridie Kalendarum Februarii, ex institutione Pelagii primi Papæ ac Justiniani primic, celebrato, conjunctus tandem suerit καθαρισμός, qui tunc temporis evenita, Beatæ Mariæ Virginis, seu Purisi-

catio, Syris dicta Paol (; 0) ol No In-

troitus Domini N. in Templum; huic adjecisse dicitur Sergius Papa, circa annum Christi 690 seu Sub Iustiniano secundo, Cereorum quotannis numerosissimorume usum solennem (quem etiam Sergio vetustiorem fuisse volunt aliquis) velut ex ritu Luminum in Lupercalibus & Februis, eodem in mense, pro Lustrationibus aut Purificationibus adhibitorum paganico, Christianismi festivitati aptatum, unde nomina habuit à cereis illis seu Candelis, Chandeleur, la Chandeleuse, & fimilia in linguis Provincialibus, uti in Germanica & Belgica Lichtmelle ut & apud nos Candlemasse. Perperam acceptum est illud à nonnulliss, velut hoc nomine celebratum tempore Grego; rii Nazianzeni, ex eo quod ille in Orationeh, eis ra άγια φάτα τ Εποανίων, in Sancta Lumina Epiphanioorum, habet τ α γιαν τ φω των ημέραν, Sanctum Luminum Diem. Atque eo nomine aliis fic dictus est Epiphanio. rum dies quà Baptismatis ejus, quo illuminavit homines, festum in illo celebratur. Sed haud omninò quid illic

illic de Candelarum aut Facium lumine. Maccabaica autem Luminum accensio, sive ut Pars Encæniorum seu Appendix singularis, sive ut Festum per se cum Encaniis (ut volunt, nec forsan immeritò aliqui) habendum. Josephus que lumina vocat, & ubi fummam Ebræorum in Encæniis ipsis lætitiam ac felicitatem anniversariamque, apud posteros, ejusdem observationem enarrata, & soprle, inquit, a pople xa. Lib.12.cap.11. λείδες αυτίω φωτα, όκ τ παρ ελπίδας οίμαι ταυτίω huir parling & otroian & regongoplar Deplyor Theopen, Festum celebramus, vocantes illud Lumina; opinor ideò anod ex insperato nobis illuxerit illa felicitas seu potestas. Ruffinus, quafi alia illic Græca aliqua legisser, eo quod, prater frem, hoc nobis flendidum Lumen colenda religionis apparuit. Genebrardus, pro quira illic habet la feste des lumiers & vertit, & la raison selon mon advis est que un tel bonheur nous est esclairé come un lumiere contre toute opinion & esperance. Christiani subinde Josepho heic suppares, ur Genebrardus qui institutum vult, ob Lumen religionis à Macedonibus extincta recuperatum. Ad Græca illa animadvertens Josephus mentariis ejus Scaligere, Atqui nos scimus, inquit, per illos dies octo, tantum Lucernarum ab illis accendi ut nusquam aliàs plus. Itaque inde appellatio, τω φωτων κ τ λυχνοκαίας. De Emendate Id quidem verum est, in Luminum adeo solenni, per lib.5.pag.4c9. festi illius octiduum, in Synagogis fingulisque demum adibus, accensione, satis conspici videri nominis illius rationem. Sed origo omninò heic alia, cum Accensionis ejusmodi alia causa, quæ, ut Miraculum, eveniebat, in ipsa Templi Sacrorumque instauratione Maccabaica, à Talmudicis expressius assignatur. Nimirum scimus, ex Sermone sacro4, in Tabernaculo 4 Exod 25231. testimonii Lucernas septem Candelabri sacri Ramis Numer. 8,2. & Hastili impositas, quæ perpetuò ardentes Oleo

In Calend. Hebræovum Comin Pfalmos præfixis.

· De Emendati-

puro

Levitic. 24.1. o videfis fo-Sephum Archaolog. 3. cap. 3.

1 Regum 7,49.

puros è publico supplendo alerentur. In Templo autem postmodum Primo, Decemb fuisse, ad illuminationem illic jugem, Candelabra, quibus Olei puri copia non impar. Similia in Templo Secundo; quod cum profanabat Antiochus, adeò etiam aiunt Talmudici eum ut Sacram supellectilem reliquam, ita & Oleum, quantum nactus eft, sacrum aut abstulisse, destruxisse aut polluisse, ut, cum repurgaretur jam templum supellectilisque illius pars quælibet diligentiùs excuteretur, unicum tantum Olei sacri Vasculum seu Lenticula (quæ etiam ex Ritualibus superiùs memoratur) figillo munita Pontificis Maximi, intacta reperta fuerit. Illam autem adeo exiguam fuisse, ut nec diei unici Lucernis per se sufficeret. Atqui nihilominus, ne Oleum deesset Lucernis purum, adeò per octo illos Encæniorum dies, jugiter ita, ex Miraculo, crevisse Oleum illud ac continenter repletum esse, ut satis inserviret Lucernis in Templo Dierum illorum cunctis seu octo; circa quorum finem (nam ob loci, unde five Olivas five Oleum ejusmodi afferri e Vide R Niffim Oportuit, distantiame, itineris scilicet, eundo & redeundo, quatriduani, citiùs Oleum fibi comparare 1. Joann. Bux' nequibant) nec antè, Oleum huic rei purum esse ab torf. in Synagog. eis confectum, arque in Miraculi illius memoriam in Judaicacap. 23. festo Encæniorum tot Lumina perpetuò dein fuisse in Templo dum stabat, & postmodum in Synagogis Domibusque accendi solita. Gemara Babyloniad, ubi festi hujus, ur die 25 Casten celebrato mentio fit, כשנכנסו יוונים להיכל שמאו כל השמנים שבהיכל וכטגברה מרכות בית חשמונאי ונצחום בדקו ולא מצאו אוא פך אחר של שמן שהיה מונח בחוחמו של כנ ולא היה בו אלא להדלק יום אחד נעשה בו נם והדליקו ממנו ח' יסים Cum introibant Graci in Templum, polluchant quicquid erat ibi Olei (ipsis repertum) & invalescens dein Regnum Domus

in R. Alphefium part. 1. fol. 106,

Ad tit. Sabbath cap. 2. fol. 21, 2.

Domus Hasmonaica cos devicit, que dum scrutabatur, non inveniebat plusquam Lenticulam unicam qua maneret sub sigillo Pontificis Maximi intacta. In ea autem cum neutiquam haberetur plus Olei quam quod accensioni dici unici sufficeret, Miraculum in co factum est. & inde accendebant per Octiduum. Et juxtà Maimonides, de Halach. Me-Hasmonaica in Antiochum suosque victoria loquutus, gilla Wechanochum fuosque victoria loquutus, gilla Wechanochum fuosque victoria loquutus, כשגברו ישראל על אויביהם בכ"ה בחדש כסליו היה ונכנסו להיכל ולא מצאו שמן שהור במקדש אלא פך אחר ולא היה בו להדליק אלא יום אחר בלבד והדליקו סמנו נרות המערכה ח ימים עד שכתשו זיתים והיציאו שמן שחור Quando invaluêre Ifraelita adversus hostes suos & disperdidere eos die 25 mensis Casten, introibant in Templum, ubi non reperiebant plus Olei puri quam Lenticulam unicam. Nec in ea erat plus quam accensioni tantum unius diei sufficeret. At nihilominus accendebant ex eo per totos Octo dies, usque dum scilicet contusis Olivis ex eis Oleum conficerent purum. Dein subjungit; ומפני זה התקינו חכמים שבאיתו הדור שיהיו שמנת ימים האלו שתחלתן כה בכסליו ימי שמחה והלר ומדליקין בהן הנרות בערב על פתחי הבתים בכל לילרה ולילה משמנת הלילות להראות ולגלות הנם וימים אלו הז הנקראין חנוכה והן אסורין בהספד ותענית כימי הפורים והרלקת הנרות בהן מצוח מרברי סיפרים כקרואת חמנילה Et jam dict am ob causam constituère Sapientes seculi illius, ut Dies illi Octo (anniversarii) quorum initium Dies 25 Casten, Dies essent Latitia & Laudationis. Et accendere mos est in eis Lumina tempore vespertino, ad ostia domorum, nocte qualibet noctium illarum octo, ut Miraculum inde agnoscatur palamque reddatur. Dies hi nuncupantur Encania seu Dedicatio. Atque interdicitur in eis Luctus & Fejunium, sicuti in Festo Purim seu Sortium. Accen sio etiam hujusmodi Praceptum ex Scribarum (eorum qui rebus præessent; qualis locutio passim Gg

a Ibid. cap.4.

b In Caffen fen cap.9.

· Pracepiaffir-Scribarum 5. fol. 250. col. 3.

d In Arba Turim tit. Orach Chiim \$.670. · In Shulcan Aruch codem tit. & numero.

Part. 1. fol. 105,2. # 1bid.ful. 106,1

a In Tzemach David part. 1. 11. H. 4. anno 622.

De gli Riti Hebraici part. 3. cap.9.

* Em Thefour o des precetios cap. III.

1. Videfis Foleon lib. 4. cap. 20.

" I Maccal.4, 50.

denotat autoritatem apud cos Humanam, nec jus omnino aliquod Divinum) pendet uti etiam lectio Megillah seu libri Hester in festo Purim, & quamplurima alia. Benedictionibus Precibus Laudationibusque festi dein ostensis, addita, Accensionem fieri debere solennem, ut ad oftium Domûs cujusque, ita, ubi bina fuerint oftia adversas spectantia plagas mundi, in utrisque accendendum semper fuisse. Etiam ubi plures in domo habitarent, secundum corum (tam fæminarum quâm virorum) numerum, Lumina accendenda; & mat, ex sancitis incolæ etiam unico, suum. Quinetiam nocte primà pro quolibet unicum Lumen, secunda pro quolibet duo, adeóque deinceps, ut tandem octo pro unoquoque ex familiis seu domibus singulis, nocte octava seu ultima lucerent; licet hac de re mos varius subinde esset. Gemaræ superiùs allatæ, Ritualium, & Maimonidis, sequaces sunt in disciplina jam de Encaniorum festo ostensa Megillath Thainith RR. Moses Cotzensisc, Jacob Ben Aserd, Joseph Karoc, R. Alphesi, ad eum R. Niffims, David Ganzh, prater Ludovicum Mutinensemi, Manasseh Ben Israelk, alios Rabbinorum. Scriptores autem aliqui Christia'ni de ratione nominis, Et accenderunt Luminaria multa & dixerunt Festum Luminum : vel propter multitudinem Luminarium, vel quia tunc illuminaverat eos Deus sedentes in tenebris. Sic Historia Ecclesiastica, quam & secuti sunt Commentarii Thomæ Aquinatis dicti, & Hugo Carrensis, adjicientes eriam illud de Igne ad Sacrificia cœlitus tunc denuò dato, quasi & inde nophum Ben Gori- men festi Luminum ortum habuerit. Et demum, cum necapud Josephum nec in Maccabaicis mentio aliqua fuerit Lenticulæ illius Olei sed tantim accensionis solennis adhibitæm, sunt etiam apud Ebrxos qui miraculo illi locum heic tribui nolini,

ut R. Azarias Edomæusa, quem hac de re con- "Meor Enaiim Colas.

part. 3. cap \$1. fol. 163,1.

X. Obtinuit autem apud aliquos opinio, Festum illud Encænia sic dictum, ob victoriam Judithæ celebrari solere; saltem victoriæ ejusdem commemorationem in co contineri. Sed cujusnam Judithæ, & an filiæ Merarib ob victoriam in Decollatione Olophernis, 8.1. an Iudithæ filiæ Hasmonaicæ ob simile in Nicanorem facinus, controversum est. In calce quidem historiæ Judithæ, à Græcis Latinisque receptæ, Latinus codex, versionis Hieronymianæ ex Chaldæo, habet, Dies autem victoria hujus festivitatis ab Hebrais in numero Sanctorum dierum accipitur, & colitur à Judeis, ab illo tempore usque in prasentem diem ; quasi anniversarium dein fuisset festum quod tunc temporis Hierofolymis eandem ob causam celebratum esse ibi dicitur. Sed ejusmodi nihil omnind legitur in codicibus Græcis. Unde, in versionibus recentioribus è Græco factis, plane deest, velut in Anglicana Episcopali dicta & quæ secuta est sub Jacobo Rege (nam in bibliis anterioribus reperitur, ut è vulgata) in Gallica, Belgica, ejusmodi aliis. Atqui Lutherus versione fuæ Germanicæ illud adjecit. Excidisse autem verba illa Græcis ait Serrariusd aliique vulgatam tuentes. cap.26. queft.9. Hinc in Pseudo-Philone Anniano de Jesu Joakimi patre Pontifice Maximo in Historia Judithæ memorato legiture, Is & fudith gesta conscripsit & anniversariam liberationis memoriam quotannis agendaminstiuit. Idem habetur in Ebraicis ejusdem libri qui כשנדרי האלכשנדרי liber Philonis Alexandrini dicitur R. Edomæof, נעתק מיוני לרומיי וממני עחרה חובר ביעתק מיוני לרומיי וממני עחרה part.3. cap.32. קרשון לרשון לרשון לרשון לרשון קרט translatus è Greco in linguam Romanam, fol.105,2. atque inde nunc in linguam sanctam, id est ab ipso Gg 2

· Videlis Guilielmum Vo Rium David Ganz. pag 308.

Cap. 10,34.

· Fofeph. Scaliger lib.7. de Emendatione Temporum pag. 633 6 652.

1 In Juditha cap. 16.quaft.9.

* Videfis Bellarmin. De Verbo Dei lib. 1. cap. 12. id genus alios pieter Annalium V. T. conditores.

translatus atque in commentarium ejus מאיר עינים Meor Enaim insertus. Versio hæc, de Jesuillo; Nin כחב את פעולות יהודית וגזר להעשות זכרון ההצלה בכר שנה Quæ planè Philonis Anniani verbis jun citatis respondent, uti & cætera illic Ebraica. Neque enim alius omninò est liber ille ab Azaria versus, quam adchronologiam Pseudophilo ille cordatioribus plane, cum reliquis Annii supposititiis, rejici solitus. Occurrunt etiam in Commentariis Thomæ Aquinati in Maccabaicab tributis, Festum Esther, & Fudith, veluti usu apud Ebræos parili nixum. Atqui in hisce hactenus nil omninò habetur quod magis ad Encæniorum nostrorum quam ad alicujus alîus festi celebrationem aut tempus attineat. Est quidem in Computo Athiopico, Festi Jodid seu Judid mentio, quæ pro Judith hac sumitur, seu pro lectione libri sudith ea die, ut notat Josephus Scaliger, qua est quarta Elul Niceni sive Dionysiaci. Sed ita celebratur sub Æstatis exitum, non tempore Hyemali, ut Encænia de quibus loquimur. Diem autem illum Æthiopicum pro festo Judithæ in historia ejus memoratum accipit Nicolaus Serrariusd, ubi etiam fumos vendere dicit Scholasticam historiam, dum festum Judithæ vocaram tuisse Cambysam ait, quasi Cambysa temporibus historia hac evenerit : sed temere nimis. Comestoris verba sunt, Et dein hanc in numero sanctorum dierum receperunt, vocantes Cambysem secundum Nabuchodonosor. Hunc ait Cambysem secundum Nabuchodonosor dictum, non festum Judithæ Cambysam. Et Tempus historiæ Judithæ adeo incertum ab omnibus agnosciture, ut nihil suprà. Cæterum Scriptores sunt Ecclesiæ Occidentalis Christiani, iique eximii, quibus velut fatis exploratum recipitur, tempus Encæniorum Maccabaicorum idem esse cum festo Judithæ, seu hoc in illo contineri, idque ob

ob victoriam in Olophernem; etiam & in Calendariis Ebræorum die 25 Casten affigi. Ita Carolus Sigoniusa de die Victoriæ Judithæ locutus, Is, inquit, à Judais celebratur die xxv. mensis Casten. Sic sacobus Salianusb; In Calendario Hebraorum ponitur ille festus dies 25 menfis noni, qui Casten dictus eft. Henricus irem Spondanuse de festis, præter Mosaica, institutis agens, 5.4. Succedentibus, inquit, temporibus introducta & alia funt ob alios diver sos rerum Eventus, puta, Victoria Judith, anno 2545. Dati ignis, Encaniorum, Juda Maccabai, quod & dice- 5 18. batur Scenopegia; qua Tria simul agebantur die vigesima quinta mensis noni qui dicebatur Casten. Imò apud Sigoniumd, uti etiam Augustinum Torniellume, oc- De Rep. Hebracurrit quod vocant ipfi vetus Kalendarium Hebraorum, or.lib. 3. cap. 18. cujus in mensis Casseu die 25 collocant Festum hoc . Anno M. Judithæ, velut ex ipsis autographis Hebræorum sibi 2545. \$ 35. illuc translatum. Et fidenter inde Cornelius à Lapides, Fudith in Calendario Hebraorum asignatur 25 mensis no ni qui Casteu dicitur. Cæterum, Ebræorum in Calendariis que exhibentur etiam in Ritualibus, nihil omninò opinor repertum de festo ejusmodi sive ut per se sive cum Encaniis Maccabaicis celebrando; ut videre est in Ritualibus illis prostantibus, quæ satis varia sunt, s Francosuria sed hac de re interim consona, & in Calendario Palæ- 1593. stino ? Rabbi Ori Ben Simeon à Jacobo Christmanno h Easilea 1527. editos, in Canonibus computi Rabbi Naheffon, Ca- pag. 130. lendario Ebraico à Munstero publicatoh, id genus Isagegic, lib. 1. aliis; unde & nostrum Ebræorum Calendarium in pag 41. libello de Civili inferius subjuncto contextum. Qui- LDe Doctrina bus accedat Calendarium Judaicum Josephi Scali- 7. cap. 12. gerii, & Dionysii Petaviik etiam & Gilberti Gene- 1 In Censura librardi Psalmis præfixum, & demùm monitum con- brorum Apocrycors Viri summi Joannis Rainoldi nostratis, ad eos phorum, pratett. qui editionem Latinam Judithæ propugnant, ubil air, 73. Gg 3

De Republic. Hebraorum lib. 3. cap. 17.

Annal. Tom. 2. A.M.3418.

Annal, V. T.

i In Canonibus

Atqui dies ille nunquam est habitus pro festo à fudeis,

Part.3 cap.9.

b Tzemach Daann. 622.

neque agnoscunt talem aliquem diem, aut quicquam tals esse gestum. Nemo veterum Judaorum mentionem facit alicujus hujusmodi festi. Et Scriptores tunc hanc in rem percurrit Singulares. Sed verò etiam Ludovicus Mutinensis, Archisynagogus Venetus, in Ritibus Ebraicis fuis Italice dudum conscriptis, festi institutionis, quà five Dedicationis dicitur five Luminum (nam titulus capitis ei est Della festa de Hanuca o delle Candele) ex Talmudico illo de Miraculo Olei afferens, adjungit, sententiam non deesse, quâ Judithæ in Olophernem & Affyrios Victoria in eodem celebrari afferitur. Verba ejus funt, Anco per l'impresa di Giuditt contro di Oloferne, ben che non fu nell istesso tempo, come multi credono, ma per esfer de Maccabei, la raccordono all' hora. Recentiorum etiam Judæorum aliqui librum Judithæ, licet utcunque Apocryphum. nec Ebraice extantem, agnoscentes & velut festum illius nomine, nescio quare ad Encæniorum Tempus attinere volentes, tum Judithæ Victoriam illam simul & Maccabaicam ita confundunt ut utranque in hymnis Encæniorum expressim commemorari voluerint, etiam quasi in origine cum Maccabaicis coœvam. Unde in hymno in Ritualia festi recepto & cantari solito, & Olophernis & Judithæ res gestæ fimul cum Iudæ Maccabæi Victoria & Dedicatione contexuntur. Atque hinc, sub Judæ illius tempora, R.David Ganz, יהודיר, inquitb, אשת חיל מז העבריות vid, Millenar.4. את שר צבא אלפירנא בשכבה אצלו על כשתו יחתכה את ראשו וגרמה תשיעת גדולה ופורקן ליהודים ככתוב בספר יהודירת. זמן זה המעשה לא ירענו כי לא מצאתי מזה בספר היוסיפנן דבר. ולפי דברי הפייטן המיסד יוצר של חנוכה היה זה המעשה גם בימי חשמונאים #udith fæmina fortis ex Eleais interfecit imperatorem exercitus Olopher-

Olophernem, cum apud illum juxta lectum accumbebat, & caput ejus amputavit, insignem salutem & redemtionem prastans sic fudais, ut scriptum est in libro fudith. Tempus hujus historia haud (cimus, quoniam nec quidquam ejusdem reperi apud fosephum. Sed juxta verba Poeta qui formavit hymnum suum seu Ordinem Dedicationis. etiam Historia hec ad dies Hasmoneorum spectat. Et pauculis de incerto illo adjectis, lectorem ablegat ad R. Azariama cui sententia illa, de Victoria Judithæ Meor Enaiim cum Hasmonaicæ hoc die conjuncta, apud Ebræos part. 3. cap. 32 aliquos recepta, omnino displicet, nec pro recipienda, & vide cum habetur ipsa ejus historia. Atque idem ad verba pag. 106,2. & illa Pseudophilonis superius ex versione apud eum Ebraica de Jesu perpetuam Judithæ nomine festi celebrationem instituente, quasi libentiùs, quacunque datà ans, præripiendam voluerit opinionem, etiam tam suorum aliquot quam aliorum, de celebratione illa ut ad Encænia nostra spectante, adnotato, TN bid. fol. ספק כי זכרון חנוכה על דבר אנטיוכום שהיה לאחר כמה שנים בימי החשמונאים הוא זכרון אחר. וכמו שאכתיב Dubitandum non est quin commemoratio Encaniorum ib devictum Antiochum (gesta scilicet Maccabaica) quod evenit quamplurimis postea annis in diebus Hasmoneorum, fuerit Commemoratio alia, prout etiam scripsi capite 51. Jam dicta autem illam in Olophernem & Assyrios suos sudithæ victoriam respiciunt, confusis interim, ut sæpè nimis fieri assolet, seculis invicem admodum distantibus. Quid enim Olophernis sive Nabuchodonosoris sive Cambysis tempori aut gestis, cum Maccabaicis?

XI. Aliiautem ut Judithæ heic qualiscunque victoriam Festo Encaniorum sive ut partem sive ut cogna-

tam adcoque commodius aprandam esse, satis asse-

1 Maccab.7,

Sepher Shalsheleth hacabala fel. 25, 1. rere videantur. Juditham aut finxerunt aut somniarunt aliam à Bethulienfi quæ Olophernem decollavit seu filia Merari; id eR Juditham Hierosolymitanam, filiam Mattathiæ, adeogue Judæ Maccabæi sororem, seu, ut alii. Joannis Halmonæi filiam Judæ fororem.quam Nicanoria sub Demetrio Rege Imperatori adamatam caput ei, aiunt, sub triennium post victoriam illam Maccabaicam ab ipfa trucidato ampuraffe, idque dum Judas Maccabæns illum acriter impugnavit. Unde R. Gedaliah Ben Jechai, de Maccabaicis gestis verba faciens, ווארז, inquitb, הישועה בקבלה טל פה יש לנו שנהרג ניקנור באמצעות יהודית בת מתתיה שניקניר אהבה מאר והיא הלכה אליו ונתנה לו מאכלים של גביוה הנותנים צמא וישכרהו וימיתו והביא ראשו לאחיו ואז היהורים הלכו על היוונים וימתום כנל ויגרשום מאו ראוי שתרט כי לא יש זכר מזאת האשה אלא המדרש בים דורן פב דשברת Etiam (alus tunc parta hac habetur in Cabala orali nostra; occisum scilicet esse Nicanorem interventu Juditha filia Mattathie, cum Nicanor eam deperiret, eaque ad eum accederet eique daret dapes ex caseo sitim contrabentes adeoque inebriaret eum & occideret eum atque caput ejus abscissum afferret ad fratrem lum (Judam Maccabæum) Et tunc Fudai adgreßi Gracos eos interfecerunt, ut supertus memoratur, atque è Terra Ifraelis sancta pepulerunt. Sed scire oportet hoc de fæmina illa (Juditha jam dicta) non memorari alibi atque in Midrash prout ab R. Nisim in caput tituli Sabbato secundum affertur. Certe R. Nissim ibis, prætermisso nomine Judithæ, de filia, non Mattathiæ sed Joannis Hasmonæi filii ejus pro ipsa Judithæ puto sumta, lo. quens decreviffe air Græcos, של כל הבתדלות הנשאות שיבעלו להגמון תאלה ועי אשה נעשה נם דאפרין במדרש ונתו של יוחנז האכילה לראש האויבים גבינא לשכרות וחתכה את ראשו וברחו כולם ועל זה נהגו לאכול גבינרה

Ad Alphesium
part. 1. tit. de
Sabbato cap. 2.
fol. 106, 1.

In omnes virgines qui nuptui collocarentur ut ille primo à prefecto aliquo (Castrensi) vitiarentur; unde per fæminam miraculum factum effe dicitur in Midrash (& Megillath Thainith, de qua plura statim) Filiam nempe Foannis que in cibum prabuit hostium Imperatori Caseum ut inebriaretur, capútque ejus (quod de Nicanore intelligendum) amputavit, unde fugere universi. Aique hanc ob caufam folennior est Cafei comestio in En. ניכל לוכר שבבשול פגלרת Ceniis. Hinc R. Gedaliah, ניכל לוכר שבבשול תטנית הסכימו הכמי הדבר לכלול יחד בשמחת חיוכה דבר יהודיה מתי שהיתה ויהודית אחרת בת חשמונאי Ut pro. babile est dicendum post quam in desuetudinem abierat Megillath Thainith, confenserunt sapientes seculi illius ut conjungeretur latitia Encaniorum res à Juditha gesta; cum nimirum effet Fuditha altera (ab illa quæ Olophernem decollavit) filia Hasmonaica. Tantundem R. Azariasa quem hac de re præ aliis consulas. At- 111 Meor Lqui commentum perquam videtur intereà mirum, Ni- rajim part. 3. canoris cædis ac decollationis festum Encæniis Mac- 163,2, cabaicis fic omninò conjungi, cámque in rem Juditham nescio quam Maccabaicam, juxta jam ostensa, fingere; cum certiffimus sir Festus dies alius & in Calendariis Ebræorum obvius ac nomine יום נקנור Diei Nicanoris suorumque runc cæsorum, notissimus, qui ex decreto expresso, tempore Judæ Maccabæi, qui ex decreto expresso, tempore Judæ Maccabæi, lato quotannis observatus est, die 13 mensis Adar, 1 Macca qui tantum non vernus est, nec in hyeme ut Encænia; 2 Maccab. 15. qua de re etiam plura inferius. Neque à fœmina 36. Fosephus aliqua, sed à Juda ipso cop ssque eius cæsum decollatumque Nicanorem este historia Maccabaica pla- Lb.1 cap.7, nissime docet.

47. 6 lib. 2.

cap.15,30.

XII. Festivitates autem, quales diximus, dum Judæos vetustiores respicimus, non ita discendæ

funt ex Calendariis quibus, seculis in recentioribus, usi funt; quale est argumentum primarium doctissimi Ioannis Rainoldi superiùs allatum. Etenim suere aliæ non paucæ, ex jure superinducto, eis receptæ quæ in desuetudinem prorsus abiere (quantum ad observationem aliquam publicam) quod maximè liquet ex codice illo Megillath Thainith dicto, id est volumine Afflictionis, ut Jejunii & Luctus, quo defignantur dies cum lætitia omnino ob beneficia cœlitus recepta, servandi, nec jejunia aut luctum admittentes : quorum in Calendariis quidem extant pauci; complures verò prætermittuntur, velut feculis aboliti vetuftis. Et sanè, quoniam codex ille videtur nimis rarus, utpote qui nec à doctissimo diligentissimoque Joanne Buxtorfio patre in Bibliotheca sua Rabbinica, nec à filio non impari, in Recognitione ejusdem, memoratur (tametsi interim eo usum fuisse filium satis li-Lexic. Talmu- queata) nec in Antonii Legeri appendice, nec demum Genebrardob, aut Gesneroe; nec Plantavitziod, qui summo conamine & libros Ebraicos sibi affatim, adjuvante præceptore suo Ludovico Mutinensi, comparavit, uti & nomina enixiùs collegit, aliter notus fuit quam ex testimonio Joannis Morini, cui diciture, Judaorum judicio admodum antiquus; & cum in festivitatibus ibi designatis non paucæ sint Hasmonaicæ, etiam & fœmina Hasmonaica anonyma occurrat quæ pro Juditha illius temporis à nonnullis Lib. 1. Exercit. sumitur, & demum quia compluria in eo sunt historica Biblic. 8. cap. 3. alibi forte non reperta, sed ad festivitates Ebraicas attinentia, ideò visum est singulos dies festos illic narratos nec in Calendariis obviis lectos, heic exhibere. Codex meus editus est cum Seder Olam Zota, Cabala Rabbi Abrahæ, & Chronico Templi Secundi in 4to. Horum primum sequitur. Nec alium habet præ-

dic.col. 1046.

b Bibliotheca Rabbinica num. 319.

· Pandett. fen Partit.lib.1. tit.21.

d Ad finem Ifagoges Rabbinica.

5.1.

ter simplicem sui titulum, nec reliquis titulus alsusmodiest, adeo ut nec ubi nec quando impressus fuerit dignoscere possim. Cæterum illic in Nisan seu mense primo (quasi Martio) ejusmodi quales diximus habetur dies festus nullus.

In fiar, seu mense secundo; quasi Aprili.

Megillath Thainitheap.2.

Dies 7. חנוכת ירושלם Dedicatio Hierofolymorum, -quando difru כשפרצוהו מלכי יון וגדרוהו בית חשמונאי pia ea à Regibus Gracia, instaurabant Domus Hasmonaica.

Dies 14. נכיסת פסחא וטירא immolatio Paschalis Minoris, seu Secundib. In eo luctus non magis admissus atque in XIV Nisan seu Paschate primo.

Dics 23; In eo מירושלם פקר בני הקרא פירושלם egreßi funt filii Scripturarii seu Karaita ex Hierosolymis. Scilicer, molestissimi erant gravissimique Hierosolymitanis. וכשגברה בית חשמונאי הגלו אותם משם ואותו היום שטקרו עשאוהו יום טוב Et quando invaluit potestas Hasmonaorum, ejecerunt eos inde. Atque diem hunc quo

extirpabant eos, faciebant diem Festum.

Dies 27. In eo מיהודה ומירושלם בלילאי מיהודה Sublati sunt Celilai, id est Coronarii, sic dicti, è fudea & ex Hierosolymu. Invalescentibus enim Græcis fuere qui passim illic Coronas Rosaceas & delubrorum suorum illic extructorum & Tabernarum & Atriorum ostiis appendebant & hymnos sacros Idolis fuis canebant, יעל מצחו של שור יעל מצחו שר וכותבין על מצחו של חמור שאיז לבעליהן חלק באלהי ישראל כמו שהיו פלשתם עושין כמו שנ וחרש לא ימצא וגו' והיתה הפצירה פים וגו וכשנגרה יר בני חשמינאי בשלום ויום שבשלום עשאוהו DI & scribebant in fronte bovium & in fronte Asinorum, neutiquam esse partem aliquam dominis eorum in Hh 2 Deo

Deo Ifraelis, quemadmodum faciebant Palastini, juxta qued dicitur. Et non erat faber ferrarius in Ifrael &c. 1 Samuel. 13, & erant acies retulab &c. (quod variatim vertitur) fed 19. b 1bid. 21. cum invaluit manus filiorum Hasmonei, eos expellebant, & diem (hunc) quo expellebant eos fecere diem fest um.

In Sivan seu mense tertio';

. Megillath Thanith cap. 3.

quafi Maio.

Dies 17. Gravissime infestabant Judæos, יושבי קסרי, וכשנגברה יד בגי חששינאי כבשוה והוציאים, Cafarea incola משם והישיבי ישראל בתוכה ואיתו היום שכבשוה טשאוהו שום שו Et cum pravaluit manus filiorum Hasmonai. subegerunt eam & incolis eject is collocarunt ibi Ifraelitas. Atque diem illum quo subigebant eam diem fecere festum.

Dies 15 & 16. Hujusmodi habetur ordo in Megilla. Ob fugatos itidem ab Hasmonæis Urbis Bethsand confiniorumque ejus incolas qui, Chananæorum pars, haud sub Josuae Regumve dein quopiam, quemad-· Josua 17, 11, modum nec id genus alii aliquor, antè pulsi, Judæis infestissimi eran.

· Videfis 1 Maccab. 5,52. 6 12,400 41.

16,12. Fudic. 1,27.

Dies 25. Memoratur, ut festum, pro tempore quo Alexander Magnus illustrem illam ferebat sententiam pro Judais in Actionibus adversus eos institutis ab Ismaelitis ut primogenituræ jure Terram Sanctam fibi vendicantibus, ab Cananæis item ut eam, velut jure avito sibi debitam petentibus, atque ab Ægyptiis bona sua ab Ebræis in Exitu asportata postulantibus; Gibeah Ben Pesisa Judæis in foro patrocinante; qua de re in Gemara B byloniaf ampliter agitur, unde & nos alibis traduximus. Atqui in Gemara illa expressim assignatur Judicii illius dies vigesimo quarto mensis Nifan.

! Ad tit. Sanhehedrin cap. 11. fol.9 ,1.

B De Ture Naturali & Gentium lib.7. cap. 8.

h Megill. cap. 4.

In Thamuz seu mense Quartob; quasi Junio.

Dies 14. Ob Sadduczorum & Bæthusiorum disciplinam

plinam à Sapientibus damnatam abolitamque; quâ nempè Legem Oralem & halacoth universas rejicientes, ac nudis Sacri Sermonis verbis tantum innitentes, Codicem eam in rem fibi conscripserant. ואותו ביום טוב Et eundem diem quo abolebant illum, diem fecerunt festum.

In Ab seu mense Quintoa; quafi Julio.

· Cap s.

Dies 5. Quia אטי כהניא Lignorum Sacerdolum; id eft, nt ibi explicatur, memoriæ fingularis הודרה filiorum fethuel filii Fehudab pie- b Videfis 31.ftatis ac munificentiæ in supplendis, post reditum è nith cap. 3. 6. 6. Captivitate Babylonica, Lignis, etiam & Sacrificiis.

Dies 24. Ab Halmonæis institutus ob abolitam ab ipsis Sadducæorum disciplinam morum Gentium imitatricem atque in judicia forensia introductam; circa Successiones in Bona Parentum, quâ hæreditas pariter inter Filias & Filios fieret erciscunda. Talmudica enim & veterum Ebræorum ea de re doctrina, facro etiam sermone subnitens, contraria est, ut fusi- Numer. 27. ùs in libello de Succeffionibus oftendimus.

In Elul fen mense Sextod;

& Megill cap.6. & cap. 2.

quasi Augusto. Dies 7. הנוכח שור ירושלם Dedicatio feu Encania Muri Hierosolymorume. Sub Zorobabele è captivitate ' Nehem. 12,27, Babylonica reduce. Finitus autem est Murus tunc 25 Elul. Sed nondum ita effe tunc aptatas portas, 11bid. 6,15. ait Megilla, utcunque pænè absolutas", nec solennia s Ibid.cap 3. (in quibus necessaria illa omnia docet fuisse, quæ superius è Talmudicis, ut Dedicationibus adhibenda, explicavimus) five res ipfas five personas five pompam respicias, ita apparari potuiste, ut ante anni proximi mensem Elul, adeoque diem ejusdem septimum וכשגמרו לבנותו אותו Dedicatio Muri fieri quiverir. ורשגמרו לבנותו

Hh 3

היום

שובו יום טוב Et cum absolvissent extructionem

ejus, diem illum fecerunt diem Festum.

Dies 17. שיתנטילו רומאי מיחודה ומירושלם Pulfi sunt è Judas & Hiersolymis Romani, qui scilicet tempore Regum Græciæ acerrimè Judæos infestarant. Atque dum fic faciebant illi, Reges Græciæ, זיטיבין קסטריאות בעיירות להיות מטנים את הכלות ואחר כך היו נשואות לבעליהן ומנעי את ישראל שלא לשמוח עם בשותיהום constituebant per urbes Quasitores qui considerarent (ponfas (& despondendas) que postmodum viris suis nuberent, adeoque Israelitas à conjugii solatio & letitia cohiberent. Addit verò, היתה למתחיה אחת חבת אחת היתה למתחיה בן יחנן הכהן הגדול וכשהגיע זמנה להנשא בא הקסטרין לשמאה ולא הכיחו אותו וקנאו מתתיה ובניו וגברה ידכם טל מלכות יון ונמסרו בידן ונהרגום ואותו היום שבשלום שורו יום שוב Et filia Mattathia filii Foannis erat unica, quam cum nuptura effet, adgressus eft Quesitor vitiare. Sed neutiquam permisere eum. Zelo inde affecti sunt Mattathias & filii ejus, atque invaluit manus eorum in eos qui Regni erant Gracia. Atque in ejus manum traditi (unt illi casique. Diem hunc in quo subegerunt eos fecère diem festum. Judithæ nomen heic non habetur. Sed alii fic dictam Mattathiæ hanc filiam volunt ut oftensum est; cum interim Festum eius reiiciant in 25 Casten juxta superitis etiam dicta.

ביה חבנא לקטלא משמדיא מפני שהיו גיים ברשטים שרויין באי ולא היו ישראל יכולין לשלוח יד ברשטים שרויין באי ולא היו ישראל יכולין לשלוח יד ברשטים שבהם עד שיצאו משם המיחנו להם שלשה ימים אם יעשו חשובה ולא עשו כיון שראו שלא עשו תשובה נמנו עליהם והרגים ואותו היום שהדגום עשאוהו יום טוב In eo consilium initum est de morte plectendis (nescio quos) deperditi generis hominibus. Quoniam scilicat Gentes fuere terram Israelis inhabitantes, nec potuerunt Israelita cohibere malitiam eorum antequam inde ejiceren-

tur, dederunt eis Triduum intra quod se pæniterent; quod cum cos non facere viderent, constituêre adversus cos (Judices seu Actionem forensem) & morte eos affecere. Et diem illum quo morte eos plectebant, fecere diem fefum. Statim seguuntur dica R. Elizzeris Ben Jacob & R. Simeonis Levitæ de eo quod est, in usu forensi & Mortis & Verberum & Mulcarum pœnas infligi folere שלא מז החורה qua non in lege designantur, quod inde tamen pendere & juris naturam fatis induere aiunt ex eo quod totiesa iteratur in lege ובערת רע מקרבך Deut.13.5. & auferes malum è medio tui. Et exempla, aliquot fo- 19,19. 17,17 rensia velut extraordinaria illic adducuntur, unde de hominibus illis ex sententia forensi, eaque Synedrii Magni, morte affectos effe sumsimus. Nam Minorum potestas locum ejusmodi neutiquam habuit.

In Tifri seu mense Septimob;

quasi Septembri.

Dies ז איתנשלת אדרכתא מן שטריא שפעם אחת גורה. ז מלכות הרשעה שמר על ישראל ואמרו להם אין לכם חלק באלהי ישראל ולא היי מזכרין שם שמים בפיהם וכשגברו בית חשמונאי ונצחים התקינו שיהיו כוחבין שם שמים ואפילו בשטרות וכך היו כוחבין בשנת כד וכך ליוחנן כהן גגול שהוא משמש לאל עליון וכשמעו הכמים ברבר אמרו וכי מזכירין שם שמים בשטרות למחר פורע זה את חובו וקורע את שטרו ונמצא שם שמים מוטר באשפה ובטלום ואותו היום עשואותו יום טיב Abolitiojuris agendi ex contractuum instrumentis. Quodam scilicet tempore principes impii ex decreto persequentes Israelitas, dixère eis, Vobis hand pars est in Deo Israel, nec memorabant Nomen Dei in ore suo. Cum verò invalescebat Domus Hasmonaica & vincebat eos, ordinarunt ut scriberent Nomen Dei in contractuum suorum instrumentis. Atque ad hunc modum (cribebant. In Anno tali & tali foannis Pontificis Maximi, qui minister est Dei supremi:

Megill, sap.7

premi; quod cum audierant Sapientes (qui rebus actionibúsque forensibus, ut maximè Synedrium Magnum, præctant) pronuntiabant, quoniam memorabant nomen Cæli in contractuum instrumentis, Die Crassino seu in posterum exigat debitum suum (creditor) & dilaceret instrumentum seu syngrapham suam. Et repertum est nomen Dei sublatum esse è membrana. Et irrita reddiderunt ea. Atque illum diem secere diem hunc sestum.

· Ibid.cap.8.

In Marcheshvan seu mense octavo; ; quasi Octobri.

Dies 23. איסחתר סוריגה מן עזרחא Absconsio materia saxea ex Atrio. Saxorum scilicet quæ reperta in structura gentium in Atrio, abscondebantur, usque dum à Numine doceretur, quidnam cum eis aliàs faciundum. באותו היום שננו עשאוהו ול Et diem quo

cab. 4,46.

festum.

Dies 25. Ob loca aliquot à Cuthæis possessa, ab Israelitis in corum reditu è Captivitate Babylonica,

ea abscondebant, seu in loco reponebant abdito, diem fecere

occupata.

Dies 27. In eo disputatum est, nec sine victoria, à R. Jochanan Ben Zacai in Sadducæos qui Mincha se seu facrum illud frumentaceum nollent super altare offerri, sed comedere per se calidum.

d Migill. cap.9.

In Casseu seu mense Nono d; quasi Novembri.

Dies 3. In eo איתנטלו סימואתא מן דרתא מפני שבני סימואות בעזרה בעזרה Sublata funt signa (Imagines) ex Atrio. Scilicet Gentes ibi variatim signa ereterant. וכשגברה יד בית חשמינאי בטלום והוצאים משם Cum autem invaluerat domus Hasmonaica, destruebant ea indéque esiciebant. Et diem illum quo hoc secere, instituebant pro
festo celebrari.

Dies 7. Ob Herodis Antipatri F. mortema, 1000 * Etib. cap. 17. שהוה שונא את החכמים quoniam ita adversabatur Sapientibus, adeoque disciplinæ eorum Judaicæ; ובאיתו בו ששאוהו שבת ההורודום טשאוהו של Et diem quo mortuus eft Herodes fecerunt diem festum. Ratio ibi redditur, ששמחה היא לפני המקום כשהרשעים מסתלקין מן העולם quia latitia est coram Domino, quando homines mali è mundo removentur. Quo trahunt textus aliquot sacros, in quibus illud de Adonia à Salomone morti bi Regum 2,24 tradito.

Dies 21. Dies Montis Garizim. Scilicet adjicitur, tempore quo Simeon Justus, Pontifex Maximus pompå perquam gloriosa Hierosolyma in occursum Alexandri Magni exibat (qua de re etiam Josephus; cui Jaddus idem dici creditur, nec omninò historiola hæc de monte Garizim memoratur) accessisse etiam Cuthæos seu Samaritas, ad petendum ab Alexandro את בית אלהינו להחריבו Domum Dei nostri, ad eam destruendam. Nam ut Templum sibi habebant Garizimiticum, ita nec aliud extare in Terra sancta volebant. Unde primò impetrabant ab Rege ut venderet illis partem aliquam fundi in Monte Moria. Summo autem Pontificis Maximi splendore & præstantia captus Alexander dicitur illic rogasse eum suòsque, quam ob causam in occursum ejus exiiffent, ac, respondentibus illis, ad impetrandum ne Templum suum destrueretur à Cuthæis qui sic adesfent, regem indulgentissime repoluise, הרי הם מסורים בירכם Ecce illi in manum veftram traduntur. מה עשו להם נקבים בעקביהם וחלאים בזניבי סוסיהם והיו מגררים אותכם על הקיצים ועל הברקינים עד שהגיעו להר גריזים חרשוהו וורטוהו כרשינין כדרך שבקשו שלחינו לבית אלחינו Quid igitur factebant (Judæ: Hierosolymitani?) Perforabant calcaneos corum & ad equorum suorum caudas eos suspendebant, & lacerabant eos tribulibus ac spinis, usque dum venirent ad montem Garizim quem arabant seminabántque Viciis, secundum quod petierant (Cuthæi) ut facerent Domui Dei nostri. Quibus statim subjungitur, אווים שעשאו לו כך עשאיהו ובאותו היים שעשאו לו כך עשאים statim subjungitur, אווים שוב בו Et diem istum quo sic faciebant, secere Diem sestum. Sed hac de historia consulas Davidem Ganzium in Tzemach David, & ibi citata.

Part. 1. Millen.

Dies 25. Dedicationis Altaris, Templi, Luminum festum. De eo superiùs satis. Et rationes eædem è Talmudicis afferuntur. Sed nihil illic de Iuditha alterutra.

Megill, cap. 10,

In Tebeth seu mense decimob; quasi Decembri.

Dies 28. יתיבא כנישתא על דינא Confessus Synedrii (Magni) circa Judicia, reformatus. Nimirum מפני שכשהיו צרוקין יושבין בסנהדרין שלהם ינאי המלך ושלמינון המלכה יושבה אצלו ולא אחר מהם יושב עמהם יון כשמעין בן שטח וגני Quoniam,quando Sadducai fedebant in Synedrio eorum (Israelitarum) Fannaus Rex (cui Sadducæi, Pharisæis usque ad mortem sibi instantem velut rejectis, in pretio habiti) & Saleminun Regina (de quibus vide diem secundum Mensis proximi) ibi juxta eum fedebat, nec Ifraelitarum (rite institutorum) ullus (nemo non è Sadducæorum secta) prater Simeonem Ben Shatach (Principem Synedrii) &c. inter altercandum, planè impares erant illi opinioonum suarum probationibus ex lege afferendis. Inde monente eos Principe Synedrii, illi qui fic impar effet locum in Synedrio nullum deberi, sed tantum illis qui essent probationibus ex lege afferendis pares, &, emergente inter eos causa disceptatione digna, זה היא יודעין להביא ראייה מן התורה חיץ מוקן אחד שיהידי

מפשפש כנגדו אמר תן לו זמן הלך ישב לו בינו לבין עצמו יכיון שראה שלא היה יורט להביא ראייה מן התורה לסחר נחבייש מלבוא ומלישב בסנהדרי גדולה והעמיד שמעון בן שטח אחר מן תלמידים והושיבו במקומו אמר להם אין פוחתין בסנהדרין של שבעים ואחד וכך הירה עושה בכל יום ויום עד שנסתלקו כולם ויושבה סנהדרים ושראל על דעתרה Rationemex Lege afferre minime sciebant (nec scire quisquam corum præ se ferebant) prater Presbyterum unicum qui petulantius obloquendo in eum, da mihi inquit tempus, & cras tibi respondebo. Abiit & lecum solus sedens consuluit. Quum verò videret, se neutiquam scire quomodo rationem ex lege deduceret, die crastino eum puduit in Synedrium Magnum ingredi, nedum illic sedere. Tunc constituit Simeon Ben Shatach unun ex Discipulis (dignitatis Synedrialis candidatis in ordinibus tribus considentibus juxta libro Secundo ostensa) & collocavit eum in loco ejus. Dixit enim eis, haud minuendum esse in Synedrio numerum Septuaginta & Unius. Atque ad eundem modum fecit quotidie, usque dum semoverentur universi Sadducæi, & fieret Synedrii consessus ex Israelitis juxta disciplinam ad illud attinen-ובאיתו היום שנסתלקה סנהדרין של צרוקין היום שנסתלקה ובאיתו וישבה סנהדמין של ישראל עשאוהו יום טיב Et diem illum quo semovebantur è Synedrio Sadducei & consessus ejusdem fiebat ex Israelitis (rite institutis, id est Pharisæis) fecere diem festum. Vide diem secundum mensis proximi.

In Sebat seu mense undecimo b; quasi Januario.

b Megill.cap.11.

Dies 2. Quoniam ינאי המלך obiit Jannaus Rex, Alexander itidem dictus. Idem qui in 28 Tebeth memoratur. Atque ut Herodis diem celebrarunt emortualem, ita similem ob causam obitum Jannæi Regis. Etenim ille Sapientibus Pharisæorum

· Vide Fofeth. lib.13. cap. 23 6 24. Chromcon T mpli Secundi or. Autorem Cabalica Historia, J. xic. Talmudic. col. 2113. 70feph. Ben Goiton lib.4. cap. 12.

qui rectæ disciplinæ patroni primarii, si non soli, haberentur, infenfiffimus", כשחלה שלח ותפש שבעים זקנים מזקני ישראל נשלן וחבשן בבית האיסורין אמר לו לער בית האיסירין אם מתי הרוג את הזקנים הללו quando agrotabat jussit ut prehenderentur Septuaginta Presbyteri ex Presbyteris Ifraels (quo nomine aliquo-Buxtorfium Le- ties discriminantur in Megilla Pharifæi à Sadducæis quibus Jannæus adhæsit; atque, ut videtur, Septuaginta illos è Synedrio Magno semovit, ut totidem ex Sadducæis, juxta oftensa in Die 28 Tebeth, substitueret) adeó. que prehendit eos & in Carcerem conjecit. Et dein Carceris prafecto in mandatis dedit, ut, si moreretur, is Presbyteros illos trucidaret. Dein verò, אשה שובה היתה לו לינאי המלך ושלמינון שמה וכשמת מלקה מבעתו על ידו ושלחרה לשר בית האיסורין אמרה לו רבך בחלום היתר אותם הזקנים התירן והלכו להם לבתיהם ואחר כך אמרה מרח ינאי המלך Bona Uxor erat fannao Regi Saleminun di-Eta (eadem quæ Alexandra apud Josephum & in Ebræorum Annalibus nuncupatur) que, simulac mortuus eft ille, Annulum è digito ejus cepit & mist ad Carceris prafectum cum hoc nuntio, Dominus tuus per infomnium solvit Presbyteros illos, unde solvebat eos & abiere illi ad a des suas. Et posteà propalavit, mortuum esse Jannaum Regem. Et celatam ejus mortem scimus ex Jofepho, atque Alexandram uxorem ejus regnum ad. ministrasse. ואותו היום שמת ינאי המלך טשאוהו יום שוב Et diem illum quo mortuus est Fannaus Rex, Diem fecere festum.

Dies 22. Ob decreta de imaginibus in Templum inferendis ab mihi ignoto, qui נסקלנס Niskalenus hic dicitur, lata &, per cædem ejus & Judæorum in Numine opem impetratam, irrita reddita, זבשלי אירותיו מיד בטלו את הצלמין וגררו אותם. אותו היום שורהו יום טינ vim perdidere Decreta ejus, & fta-

tim destruebant imagines & discindebant eas. Atque diem illum fecere diem festum. Evenisse hoc, quicquid fuerit, ex Megillah liquet, tempore Simeonis Justi. Sanè haud videtur dubitandum quin idem ipse qui typis heic נסקלנק (quod forfan ex literarum, in scriptione Rabbinica, cognatione corruptum, fuisse debuit idem fuerit qui in Talmude Hierosolymitano nuncupatur ניים גוליקם Giis (forsan Gains) Gulikus. Legitur ibia, מנשה ששמע שמעון הצריק בת קול יוצא Gemar. Hiero-לוקם ובשלו הקושים ואמר נהרג גיים גוליקם ובשלו folymit. ad tit. נורותיו Historia est Simeonem fustum audivisse Filiam 24. balach, 14. Vocis ex domo Sancti Sanctorum qua dixit, casus est Giis Gulikus, atque decreta ejus evanuise; Quod ipsum in Megilla etiam de Niskaleno occurrit.

Dies 29. ob mortem Antiochib.

In Adar seu mense duodecimo: quasi Februario.

Dies 8 & 9. וום חרועא מיטרא Dies clangoris Pluvia; obillam puto gratias agendo cámque in futurum obsecrando. Ait enim ראשון משנה זו ושני משנה man Prior ad annum prasentem, posterior ad alium seu insequentem attinebat.

יום טוריינום שתפם את לוליינום ואת Dics 12. יום בלודיקיא Dies Tyrini seu Turiani qui prehensos Lolianum & Pipum fratremejus (five Judæos ex origine five Proselytos) in Laodicea adigere voluit ad Legem suam violandam, sed frustrà. Nec quid ultrà faceret, ibi narratur. Apud Talmudicos autem habetur disciplina (quam fusius etiam ostendimus nos in libris de Jure Naturali & Gentium, ubi Profanando & Blasphemando Nomine Dei agitur) Judæum qui in publico seu coram Decem aut pluribus, Legem qualemcunque etiam levissimam Sacram, in Gentium perfecutione, metûs caufâ, violârat mortem בידי שמים cæli-Ii a

Sota cap.9. fol.

b I Maccab, 6,1.

e Megill.cap. 12.

cælitus merêri. Lolianum autem & Pipum pro exem-

Ad iit. Shebib Gemar. Hierosolymit. ad tit. Thainioth cap. halach. 13. 6 ad tit. Megillah cap. 1. fol. 70. col 3. balath.6.

Ad tit. Megillah cap. 1 fol. 70. col.3. halach.6. & tit. nith cap. 2. fol. 18,2. e Cap.8. adtit. Thainith cap.4.fol.29,1.

cap.6. fol. 50,2. ad tit. Sanhe-65,2. ad tit. Aboda Zara cap. rafb. 11. fol. 11. ad lib. Can. Ifag. Joan, Buxtof in consultos Ebræorum, haud parum infestasse. Glossa טורנום רופום הגמון אחר ששמו רופום, Talmudicas co col. 916. s Ad tit. Nida- Turnus Rufus; Imperator seu Prafectus quidam, di-

rim c,6.fo.50,2. Etns Rufus.

שנחנו להם מים בכלי store, utpote שנחנו להם מים בכלי קיבלו מהן קיבלו מוכיכית צבופה ולא קיבלו מהן qui cum dabant eis (Gentiles) Aquam in vase Picto seu colorato (forte cultus 2. fol,66. col. 1. extranci imaginibus aliquot aut Sacrificiis fœdato) non receperunt ab eis. Ita Gemara Hierosolymitana. Alibi idem dies vocatus est etiam מיריון Dies בשל יום שיריון יום, Tirion, ubib R. Jacob Bar Acha, בשל יום שיריון ו שנהרג לוליינום ופופום In defuetudinem abiit Dies Tiri. on, dies nimirum quo casi sunt Lolianus & Pupus. Scribitur ibi & Dies uti & alibi. Idem ipsum de eis & Die Thainioth cap. Tirionis, duodecimo Adar collocato, legitur alibi 2.fol.66.hal.13. in Talmudis ejuldem Gemarac. Refertur eadem Tu-4 Ad itt. Thai- riani & Loliani & Pipi historiola, cum diei festi institutione eadem, in Gemara Babyloniad. Habentur in titulo Semacothe qui inter Extravagantes Talmudi Gemar. Babylonio adjectos locum obtinet, eadem ipsa ferè verba de Loliani לוליאנים illic nuncupati, & Pipi adtit. Nidarim cæde, quæ, velut eorum Martyrium, ob Nominis dei Sanctificationem ejusmodi sub titulo Diei Turiani & drin cap. 7. fel. Tirionis celebraretur. Sed cædis autor vocatur ibi פרגיאנים quo nihil expressiùs Traianum designat. 1. fol. 20, 1. Be- Utrum טורנום רופום הרשע Turnus Rufus improbus, feu resithRabbapa- detestandus (qui etiam in Talmude subinde scribi socol.3. Maimon let, ut vox unica, סורנוסרופום Turnusrufus cum Turitit. Thainioth ano aut Tirione jam dicto quid habeat commune nonpher Tanchuma dum didici. Illum dico qui, in Excidio Urbis, Arafol. 4. col. 3. & trum Solo ejus in devastationis irrecuperabilis sigvide Joj. Scalig. num (juxta morem) induxisse diciturs, aliosque Sa-3. pag. 304. & pientes seu Philosophos, id est Theologos & Juris-

Dies

Dies 13. יום נקניר Dies Nicanoris (qui etiam in Calendariis vulgaribus) ob cædem ejus quæ ibi narratur uti etiam in Maccabaicisa, ubi idem etiam 1 Matcab.7, dies memoratur. Tantundem in Gemara Hiero- 43 &c. folymitana, ubi צא inquitb, בירו אחר משל בירו badin. Thainioth cap.2. fol. חשמניו והיה הורג בחיילותיו עד שהגיע לקרובין שלו וכיון שהניע לקרובין שלו קטע את ידיו וחתח את ראשו & adtit. Me-'17 Contra eum egressus est unus e domo Hasmonaica gillab cap. 1. fol. (unus non una, ut somniarunt aliqui, Juditham 70.001.3 hal.6. tunc temporis Hasmonaicam eum decollasse, ut antè memoratur, fingentes; aliis heic, uti & Megilla ipsa & Maccabaicis, non de persona unica sed de Juda & exercitu ejus loquentibus) & cade per copias ejus peractà usque dum eum accederet, simulac ad eum accessit Manus ejus abscidit & caput ejus amputavit &c. Idem dies festus sic memoratur in Gemara Babyloniac.

Dies 14 & 15. Festum Purim seu Sortium ; quod fol.18,2,

in Calendariis etiam Vulgaribus.

Dies 17. Jannæus Rex qui & Alexander dictus Sapientibus Israelis, id est sectæ Pharisaicæ, infestissimus & Sadducæis adhærens, morti eos tradere fibi (ut non semel alias) constituit, unde fugerunt ושרו במדינה קוסליקים in Suriam, feu Syriam (quo nomine Talmudicise veniunt regiones Judææ 'Maimonid ha-Orientales amplissimæ & quæ à Davide Rege imperio Israelitico adjectæ sunt) & habitarunt in Urbe que sis J. Buxtorf. Koslikus dieta. Inde cum Gentiles cos trucidare vo- in Lexic. Talmulebant, noctu clam effugerunt. משם שברחו שברחו ובאותו היום שודו יום טוב Et diem jam dictum quo effugêre illinc. faciebant diem festum.

Dies 20. Ob Pluviam, post diutinam aeris De eo videsis ficcitatem, à Numine, fingulari לי המענר המענר המענר בי הוני המענר המענר בי המענר ה Choni, seu Onie hamaigel id est Plaustrarii inter- & 56,2.

66. col. 1. 5.13.

Ad tit. Thainith cap.2.

Efther 9,31.

ventu,

bylon, ad tit. Thainith cap. 3. fot. 19, 1, Ø 21,1.

b Deuter. 28,12.

ישותו דיום עשאיתו יום טוב . יום שוב שאיקו דיום עשאיתו יום טוב באיקו הנשימים יורדין אלא בזכוחן של ישראל שנאסר יורדין אלא בזכוחן של ישראל שנאסר ופתח ה' לך את אוצרו הטוב לו בזכותך Et diem illum fecere festum diem ; cum pluvie non descendant nisi ob meritum Ifraelis. Unde diciturb (inter Benedictiones veteres) Aperiet Dominus Tibi the faurum (uum bonum. Tibi denotat, ob meritum tuum. Spectat ad Simeonis Ben Shatach ævum ut ibi liquet & in Gemara citata Ba. bylonia, id est, ad tempora Jannæi Regis seu Alexandri.

Dies 28. Decreverant Reges Græciæ, ne Judæi filios Circumciderent, nec Legi incumberent, nec Sabbatum servarent, nec à Cultu abstinerent Extraneo. Jehuda tunc Ben Shemuai & socii sui, ut servitute hujufmodi gens folveretur, fe contulere ad משרוניתה אחת שכל גדולי רוםי מצויי אצלה ונטלו עצה ממנה illustrem quandam fæminam, apud quam Romani Magnates versantes consilium ab ea capiebant. Admissi בני אב אחר אנחנו לא בני אם אחרו, inquiunt, בני אב אחר אנחנו לא אנחנו. מה נשתינו מכל אומה ולשון שאתם גוזרים עלינו. ולא זוו משם עד שהתירו להם מצות Nonne filii ejusdem Patris sumus nos? Nonne ejusdem Matris filii? Undenam fit ut, præ aliis gentibus cunctis Linguisque, in nos decrevistis adeo gravia Decreta? Nec discedebant inde usque dum permittebant eis (servare libere) Tria pracepta illa (de Circumcifione, Legis studio. & Sabbati observatione, nec ad cultum extraneum eos porrò adigebant) & dein sequitur, אותו היום שהתירו שלש מצות הללו עשאוהו יום שוב Et diem illam quo permittebant illis Triailla pracepta, fecerunt Diem festum. Idem habetur in Gemara Ba-

Ad tit. Thai- byloniac. nith cap. 2. fol. 18,1.

XIII. E codice illo Megillath Thainith dicto, diebus feftis festis sic ordinatis, subjunguntur complures Jejunii Dies, ut in Calendariis vulgaribus. Eo quidem nomine obiter citari solet Rabbinis codex ille. Atque ut titulus impressus haud alius est, ita ad calcem adjicitur, סליקא לה מגלת תענית explicit Megillath Thainith. Sed, ni fallor, ille potius reverà est Midrash seu expositio codicis vetustioris ejusdem tituli. Etenim aliquoties in co citatur nomen illud fimplex ut alterius libri, quem hujus autor sequitur, titulus, ut וכתוב במגלת תטנית (criptum habetur in Megillath Thainith, ubia de die 14 Fiar seu Paschate secundo : cap. 2; agitur; &b במיגלח כל הכחיב omne quod scriptum est במיגלח in Megillah; circa luctum & jejunium, ad hunc vel illum modum intelligendum est, quod plane ad Megillath Thainith referendum. Atque ad calcem menfium & dierum eorum festorum adjicitur à quibus, ut autoribus, Megilla illa conscripta fuerit. ימי, in-כתב מנילת תענית סיעתו של ר' אליעזר בן חנינא quit בן הזקיח בן גרון כתבו מגילת תענירת Et quifnam scripsit Megillath? Cætus seu Schola R. Eliazeris Ben Chanina, Ben Ezechiah, Ben Garon scripsere Megillath Thainith. Hæc sanè ex ipso codice satis indicare videntur, opusculum ipsum confectum fuisse ex libro alio sic dicto, in quo Dies illi denotarentur festi, & ita hoc origines eorum fusius è Talmudicis explicaret atque & Megillath velut Rationarii locum suppleret. Quò quidem, ut argumentum minimè leve, spectant quæ in Gemara Hierosolymitana occurrunt, de cessatione seu in desuetudinem abitione & Megillath Thainith, quam tangunt, ut suprà notatum est, R.Gedaliah Ben Jechia & R. Azarias Edomæus. Sed verò etiam ante tempus Talmudis Hierosolymitani liquet notissimum fuisse, eam etiam in desuetudinem (scilicet, festorum ejusmodi omnium, seu ullorum, quà Kk

gillam

2 Ad tit. Thanioth cap. 2. fol. 66. col.1. hal, 13.

ritate publica evanuisse. Ubi enim in Gemara illa dies aliquot festia jure superinducto tantum nixi tractantur, nec interim observari tunc dicuntur, adjicitur, disciplinam de eis amplexandam fuisse atque טד שלא בטלה מנילת תענית אבל משבטלה obtinuise, שד שלא מנילת תענית בטלו כל אילו guamdiu nondum evanuerat aut abolita est Megillath Thainith; fed à tempore quo abolita est Megillath Thainith (autoritas scilicet ejus omnimoda, licet ob reverentiam legi soleret & festos dies aliquot, ut Dedicationis, Nicanoris, Sortium aliunde vim per se retinentes exhiberet) evanuere omnes illi. ואפילו תימר בשלה מנילת תענית חנוכה, Ubi Rabbi Ba רפיריים -לא בסלו Tametsi abolita fuerit (sit) Megillath Thainith, nihilominus Dedicationis festum & illud Sortium perpetua manserunt. Tantundem illic alibique in a Ad tit. Megil- eadem Gemarab sæpiùs ex Gemaricorum ore ut indubitatum pronuntiatur. Unde illud Rabbi Jacob Bar Acha, בשל יום שיריין Tiriani dies abolitus eft, de quo fuprà. Babyloniæ item Gemaræ העניה תעניה ubi Festa veterac recenset, non semel citatur. Inoleverat enim antiquitus, ut in Hierofolymitana occurrir, Dies Ebræos frequentissime instituisse festos ob beneficia præcellentia & miranda à Numine accepta; quos postmodum parili autoritate in numerum multo contractiorem, ut in Calendariis, redegerunt. In Christianorum festis idem cernitur. Pro temporum ac locorum discrimine alia aliaque servantur, retinentur, evanescunt. Sed & Sententiæ interim apud Ebræos ortæ sunt variæ de servandis prætermittendisve festorum illorum quæ ex jure superinducto, nec ex Lege Sacra, stabilirentur observatione, ut videre est maxime in GemarisHierosolymitanis superiùs memoratis. Ex jam dietis,

codicem illum quo impresso utimur non ipsam esse Me-

illic simul ita congererentur, observationem) ex aucto-

lath cap. 1 . fol. 70. cel. 3 0 4. balach.6.

Ad tit. Thainith cap. 2. fol. 17,2.0 18,2,

gillam sed ejusdem explicationem existimavi. Citatur quidem 7 Rabbi Niffim + marra Hamidraft, expositio; ubi Ad Alphos. iit. inde ait Caseum à filia Joannis Hasmonæi ad Impera- Sabbath cap. 2. torem seu Præfectum (ut suprà etiam dicitur) allatam, fol.10,1. eum inebriasse. Atque verba ejus à R. Azariab citantur. b Meor Ensim Sed qualifnam fuerit Midrash ille non constat. Nec qui- part. 3. cap. &1. dem illud de Caseo habetur in codice jam dicto de filia Joannis sed filia Mattathiæ F. Joannis. Nec prætereundum, scriptorem luculentum Mahumedanum, Abulaibsan Achmed Calcasendium (dum Historica, Geographica, Astronomica, alia congerit, inserstque etiam Festa Ægyptiorum, Persarum, & demum Judæorum velut ex corum disciplina de eis satis instructus, & Judaica recte, in ea quæ Lege facrâ nituntur & quæ aliunde Superinducta funt, tribuit) secundi generis haud alia afferre præter bina illa, quæ Purim seu penes me pag.

Sortium & Dedicationis & Luminum sunt, quasi 530 & 531. ab eis qui eum edocuerant, didicisset, reliqua generis secundi in desuetudinem, quantum ad obligationem saltem universalem attinet, abiisse. Sed de Encæniis eorumque apud Ebræos celebratione folenni, hactenus.

CAP. XIV.

I. Notiones הנוכרה Dedicationis, Encaniorum, apud Ebræos perpenduntur Binæ; quarum altera Consecrationem aliquam non omnino complectitur. Dedicare domum ex Lege, in Mosaicis, militari. Latinis ejusdem vocis notionis usus.

11. Singularis Dedicationis, ex Legeilla, Domûs interpretatio in Targum Jonathanis dicto. Et de Mazuzis seu Schedis que periochis è Deuteronomio binis inscripta, Postibus erant ex Lege affigenda. Quanam ædium sen structurarum genera lege illa continerentur.

Lib.III.

III. Dedicationum Ararum, Fanorum, id genus aliorum que figerentur Sacrorum, usus in Gracorum veterum Paganismo, veluti Ebræorum morem ante indicatum imitabundo. Ollarum Frugibus & Leguminibus omnigenis elixis plenarum in eisdem usus simplicior tenuiorque; Sacrificiis itidem sumptuosioribus, pro Dedicantium libitu, adhibitis. De Pluti & Pacis Dedicatione apud Aristophanem. Xuren seu Festi Anthesteriorum dies tertia Eucharistica ob primum hominum, post Cataclysmum Deucalioneum, victum ex Leguminibus Frugibusque; unde etiam, in Dedicationibus, Ollæ ille. Non sine Auctoritate Publica apud Græcos Dedicationes, Novave Numina permilla.

IV. Persis Veteribus, alissque in Oriente & Africa Dedicationes nulla; utpote nec Ara, Imagines aut Templa. De Serum gente, apud Celsum eandem disciplinam amplexante. Nec Simulachra din ab Urbe condita apud Romanos, qui tandem superstitiosissimis tam illorum quam Templorum, Dedicationibus usi

lunt.

V. Plebis, Senatûs, Principum autoritate fiebant illa. De Ritibus, Verborum Formulis, Personis que praessent. Postis Oftii, inter Dedicandum Adem Sacram, manu tenendus. Focus accensus. Concepta Augurum in Finibus designandis verba.

VI. Pulvinaria, Ludi, Epulæ, Largitiones publicæ tandem Dedicationibus accessere; etiam Vota ut plurimum, pravia. Kalandiogs apud Origenem in Celsum pro Pulvinaribus sumenda videntur. Quales plerunque

runque in Marmoribus Dedicationum Formulæ re-

VII. Anniversaria Dedicationum Festa Ludique apud Romanos. Asseritur Livii lectio recepta, quam vir

doctus pridem temere immutandam voluit.

VIII. Singularis Deûm Magnorum, Matris Deûm & Attidis seu Attinis & Sacrificiorum que Taurobolium & Kriobolium dicta, pre ceteris, in Dedicationum formulis marmoreis, mentio. Tauroboliari & Tauroboliatus. Taurobolini. Vicennalis Sacrorum illorum periodus. Ut Renati, ac Puri redditi; per vicennium illud Tauroboliati mansêre. Magnæ Deæ Lavatio Rome.

XI. Tauropolium pro Taurobolio. Sacra Taurica. Taurus quibusnam Diis ritè immolandus. In Tauricis (quà Dianam Scythicam seu Tauricam sive illa sive Tauropolia quod sestum, alia in notione, erat Dianæ illi proprium, sectant locum non omnino habuisse Tauri immolationem. Unde illa Tauropolos dicta. Ludi Taurii. Taveoxa Sapia, Ludus seu certamen, in codicibus antè non lectum, ej úsque ex veteri marmore Figura. De Capitibus Bubalinis in ædis Londini Paulinæ cæmeterio olim essosis, Cervi cervæque oblatione annua capitumque eorum circumgestatione illic solenni, unde Dianæ suisse olim eam Templum, ritusque ibi olim prastitos illos, Tauropolia Paganorum redolere, existimatum est. Cervorum ibi Oblationis circumgestations supra octoginta annis vetustior.

X. Templorum, Ararum, Regionumque circumjacentium effandarum Formula aliquot Romanorum
ampliores. Leges Dedicationis Tabulis in Marmoreis affixa. Legum ejusmodi, in Solo non Romano,
ratio apud Romanos non habebatur. Mendum crasisimum in editionibus plerisque Dedicationis Marmorea

velut

perinfignis, sub Adriano Augusto, Cneii scilicet Domitii Valentis, corrigitur.

Uim autem apud Ebræos חניכה & חניכה egnaviler & egnavia & egnavious feu Initiare ac Initia seu Initiamenta ac Dedicare & Dedicationem fignificent; advertendum est interim, verba illa cuncta, pro rei, circa quam versantur, discrimine, nunc Consecrationem seu usibus Sacris cultuique divino Addictionem five Primam five denuò Instauratam, adcoque αφίερωση, αναπθέναι τη Θεώ & fimilia, nunc etiam inchoare, incipere, primò frui, fine Consecratione aliqua, denotare. Sed & inchoare, ut verbum Sacrorum est, quod scribit Serviusa, perficere denotat seu consummare sacra. Et fignificatio אין prior perquam obvia est in Sacris literisb, passimque usitatior. Altera occurrit in Lege illa Militari, quâ ubi in Bellum Arbitrarium (nam ad Bellum ex Præcepto gerendum, hoc non attinuite) exeundum effet, & השחם משום Sacerdos unctus in bellum & delectus copiarum ministri שושרים dicti, omnibus qui in procinctu effent, reliquisque proclamabantd, vir ille qui adificavit domum novam אַ ולא דונכו בי פיס ביים ביים ביים ביים אל מיים ביים ביים ביים מיים ביים ולא דונכו The onondum dedicavit eam (Judæi Hispanienses, y no la eftreno, Dath not taken hanfell of it, Galli, & ne l' a point dedice, Angli, and hath not dedicated it, ut & alii & veterum, ut Syrus & Arabs, & recentiorum, exceptâ Pseudo-Uzielidis, singulari ibi expositione, de qua statim) Vadat & redeat in domum fuam, ne forte moriatur in bello, & vir alter ידונכנו eyngyvei aullu, dedicet illam. Judæi illi, y varon o!rola estrenara. Adjunguntur ibi Sponsus novus, & qui Novam plantasset Vineam; ut bello immunes. Et quoni-Elbid.cap. 24,5. am de Sponso novo alibie legitur lex itidem militaris,

Ad Ancid.6. -nocturnas inchoat aras.

254

b Numer. 7, 10. C 11 84.88. 1 Reg 8,6400c. Levilic. 27, 14 O.c.

· Maimonides hal. Melakim cap.7. \$ 4 0.

d Deuter. 20,6.

velut huc spectans, Cum acceperit qui quam uxorem novam, non egredietur ad militiam, nec quicquam altud transibit super eum. Sed immunis erit domi, anno uno. letabiturque cum uxore quam accepit, nec de reliquis binis tempus immunitatis aliquod præscribitur, ideò. שנ הקבלה ex avita seu Mosaica traditione, receptum est apud Talmudicos2, idem ipsum Tempus Triplici Maumonia, bia illi hominum generi pariter esse tribuendum, adeoque cap.7.6,1000c. illum tandem, hoc fensu, Dedicasse domum suam novam qui five per annum integrum à tempore ædificationis aliulve, five ex empto, five ex donatione, aut hæreditaria successione, acquisitionis legitimæ (neque enim de ædificatione sola legem capiunt) eam inhabitarat, five alteri, ob pretium annuum incontinenti folutum, locaverat. Ita enim quafi per annum unicum domo sua fruitus est. Josephusb item de tempore b Archaolog.4. illo annuo expressim loquitur ubi, inter eos qui immunes effent à militia, recenset Tes PEWSi deinappus cinias ois Éma xegro. Londavoros criavoros, novas domus adificantes quibus nondum fuit tempus fruendi annuum. De domo autem sic constructo aut acquisito novo, nolunt intelligi aut Porticum aut Atrium aut Domum aliquam cujus quadratum non fuerit Cubitorum quatuor, aut eam quam fibi quis vi ab alio fibi comparaverat, aut demum extra Terram fanctam ædificaverat. Dedicare fic, pro uti fruíque velut primitiis Domûs aut usum ejusdem auspicari, Talmudicis fumitur, quemadmodum etiam apud Latinos in Suetonii illo de Neronec, Eju/modi domum cum absolutam * cap.31. Dedicaret hactenus comprobavit, ut se diceret, quasi hominem tandem habitare capisse. Qui & alibi habet dedicationem patined pro usu primo. Et bene quidem vim a In Viuellio. illam vocabuli refert ad legem illam militarem vir cap. 13. summus Isaacus Casaubonus, ut supparem. Simili

fenfu

Lib.III.

L.19. D. tit. de in iem verfo.

b Ex libris Phiegont is apud Vopifcum in Sa-Lurnino.

· Facobus Goar in Euchologium pag.606.

fensu Paulusa dixit, pater putans filii demortui togam suam esse, dedicavit eam in funus. Scilicet usibus funeris qualibuscunque solennibus destinavit. Item Adrianus Augustus in epistola ad Servianum Consilem's Calices tibi alafontes versicolores transmis, quos mihi Sacerdos templi obtulit, tibi & Sorori mez (pecialiter Dedicatos, quos tu velim, festis diebus, conviviis adhibeas. Ita pariter, quoad Personam, tum intransitivè tum transitive verbum usurpatum est. Ejusmodi itidem usus verbi dicare & dicatio. Aliter autem accepere viri aliqui doctic Neronis dedicationem illam; pro ea nempe que fieret profano culiu & execrando, quali aoiiewors illic fuiffet aliqua. Etiam & illud Deuteronomii, sumunt, quasi, Sanctiore ritu, populi sui habitacula voluit Deus esse consecrata, quasi quid illic de Consecratione innueretur. Adjecto, laudatissimo itaque cultu Ecclesia utraque domos novas benedicit & dedicat. Benedictiones quidem domorum novarum fundamentorúmque earum fimul & inhabitantium, cum precibus. adhibitas, scimus ex Euchologio, & Ritualibus Romanis. Sed in eis nihil de Dedicatione, alio in sensu, quam juxta posteriorem heic vocis notionem; nisi etiam dapes, quas non fine benedictionibus præviis comedimus, priori in vocabuli sensu, Dedicatas quis perperàm autumaret.

Deut. 20,6.

II. In Targum autem Uzielidi tribui folito lex illa militaris de Dedicatione domûs novæ sic extructæd, ita concipitur, מאז גברא די בנא ביתא חדתא ולא קבע מזותא לשכללותיה והך ויתיב לביתיה יניום ליה חובה דיתקטל בקרבא וגבר חורן ישכלליניה quod vertit Cevaleriuse, Quis est vir qui adificavit domum novam & non fixit in ea postes ad fundandum ipsam? cat & revertatur rursus in domum suam ne occa-Gonem

MS.

vir alter fundet eam. Quod de Postibus figendis atque ita domo fundanda sic dicitur, non satis capio. Qui ædificaverit, fixit, puto, Postes. Sed alia omninò, si quid video, Paraphrastæ illi mens. Postem quidem Chaldaice & Monno, ab Ebræo mo, denotare certum est. Atque ita usurpatur in præcepto de verbis Le- peuter.6.0 gis aliquot Postibus Portisque inscribendis. Drang @ 11,20. על מזווות ביתיך ובשעריך Et scribes ea super Postes domûs tua & in portis tuis. Jam verò & Chaldaice & Rabbinicè voces illæ à Poste & Portis ipsis translatæ sunt ad significandum itidem Membranas seu Schedas ipsas artificiose ex lege inscribendas, Postibusque & Portis, ex scriptionis illic mandato, affigendas. Adeóque לקבוע סזווה בפתחי השערים affigere Mezuza (seu membranam ejusmodi) in foribus portarum, obvium habetur apud Talmudicosb, alibique in b Maimonid, haparaphrastis Chaldaicis, præceptum illud explican- tach. Tephillin tibus. Unde Onkelos loco utroque Deuteronomii jam obiter. citato, שותכתבינון ותקבעינון בסיפי ביתך ובתרעך (cribes ea super Postes & affiges ea in liminibus domûs tue & in portus tuis. Et Maimonides, ubi accuratam Mezuza scribendæ convolvendæque rationem tradit, addit, "Ibid.cap.5. tum aptandam eam esse Postibus ostiorum aded ut \$.667. בשפופרת של קנה או של עץ או של כל דבר cava fistule ex Canna aut Ligno aut alia quacunque materie, imposita, possit clavo aliave ejusmodi re Postibus adjungi, & demum, וקורם, inquit, הפחח המוזים שיקבענה במוזח הפחח מברך. תחלה ברוך אתה זו אלהינו מלך חטולם אשר קרשנו במצותיו וצונו לקבוע מזוזה ואינו מברך בשערת

sionem prabeat illi peccatum ut intersiciatur in bello &

בתיבחה שקביעתה היא המצודה Et priusquam eam affigebat (qui fic præpararat) in Poste oftit, adhibenda erat tunc primum Benedictio hac, Benedictus sis tu Domine Deus noster, Rex Mundi, qui anctificat nos mandatis suis

2 Pfat. 121,5.

b Cantic. 8,3.

· MS.

* Lexic. Talmud.

& pracepit nobis affigere Mezuzam (seu schedam jam dictam) Nec Benedictio adhibenda erat in ejusdem scriptione. Nam Affixio ejus erat ipsum Praceptum seu Pracepti sensus. Et circa hanc rem compluria derivant fibi ut à Mose ex Sinai tradita. Ejusmodi sunt non pauca. de usu heic verbi Figendi aut Affigendi & W min quà Schedas jam dictas denotant. Hinc etiam illuda יהוה שמרך יהוה צלך על יד ימינך Dominus cuftos tui. Dominus umbra super manum tuam dexteram (quod in Chaldaica paraphrasi Regia, Buxtorsiana, Jaiana quasi idem ipsum est) in Bombergiana redditur, & ונשרינד זיי ישליל טלך מז בגלל מזיוחא דהביניא על סער ימינד בשיטלר Dominus custodiat te, Dominus obumbrabit tibi propter Mezuztha (Schedam illam) que affixa est super latus dextera tua in introitu tuo. Alibi etiam paraphrafis illa in editionibus cunctis, pro eo quod est lavaejus sub capite meo & dentera illius amplexabitur meb, fubfituit, אמרת כנישתא דישראל אנא בחירתא מכל עממיא די אנא קטרא תפילין ביד שמאלי וברישי וקביעא מוותא בסשר יסינא דרשי תולתא לקביל חיקי דלירח עשו לחבלא בו Quod in Regiis vertitur, Dixit Synagoga Ifrael. Ego electa (um supra omnes populos, quia ego alligo frontalia manui Sinistra mea & capiti meo, Cartulaque (Mazuztha seu Scheda jam dicta) affixa eft lateri dextero porta mea, Cujus tertia pars respicit thalamum meum, ut non babeant licentiam demones ad me nocendum. Unde etiam Targum Uzielidis dictum, locum illum de postibus ex præcepto inscribendis, ותכתובינין על מזחיין ותבעינון בתולתא לקבל תקי ער ספי ביתך ובתרעך מימינא במיעלך quod vertit Cevalleriusc, Et scribes ea super Postes & affiges ea in tribus locis in superliminari postium domus tue & in portatus à dextra ingressis tui. Lectionemillam Monta, quod in tribus locis est Cevallerio, vertit Buxtorfius filiusd,

Et affiges eas tertia parte ante thalamum ad limina domus tue. Sed inquit, pro מחלחם, quod eft à חזח fignificationis שלש, quidam legunt אחידום (id eft) in calamo cavo, aut fistula; quod jam dictis juxta veteres, è Maimonide, est consonum. Nec quidquam five ms tribus in locis five tertia parti heic apud Talmudicos respondens, hactenus didici. Utcunque autem se lectio hæc habeat, satis manifestum fore ex usu, opinor, שלקבוע לקבוע affigere Mazuzas tam frequenti, mentem autoris paraphrasis illius, de dedicatione domûs in bellum aliàs profecturi fuisse, adeoque versionem debere fieri, Quis est vir qui adificavit domum novam & nondum affixit in ea Mezuzam seu Schedam illam ad perficiendam eam? (scu habitationi, juxta Legem, idoneæ nondum aptavit) eat & revertatur rursus in domum suam, ne occasionem prebeat illi peccatum ut interficiatur in bello & vir alter sic perficiat eam. Nec mihi locus videtur ullus ms ישכלר in notione fundandi, cum necessario in ipsa extructione fundaretur domus, ante allocutionem illam in procinctu. In Mezuzis autem illis accuratiùs scripræ fuere Periochæ binæ sacræ3. Altera è Deutero- 3 Maimonides nomii capitis Sexti versibus 4, 5, 6, 7,8 & 9. ubi præ-halach. Tephilin cap.1. \$.2. ceptum habetur de Scriptura Postibus affigenda. Al- & cap.5. \$1. tera ex ejusdem capitis undecimi versibus 13, 14 &c. usque in 21 ubi tantundem occurrit. Schedulæ illæ sic Postibus affixæ ædibus ita seu Postibus ipsis cedebant, ut conductor sive qui illas ibi reperisset sive qui ipse affixisser, cum discederet, auferre jure nequiretb. Regulariter aiunt alia ædificia, præter domos bibid § 11. Pe-דירה habitationi aptatas, easque cubitorum quatuor fiktha Zotertha minimum spatio quadratas, præcepto de Mezuzis sol.69. col.1. neutiquam teneri, adeóque nec structuras Templi, aut Synagogas in quibus habitatio nulla; exceptis tamen in Templo Porta Nicanoris ejusque interioribus, &

LIZ

Con-

בית דירה לכהן גדול, dicto quod erat פרהררין בשבעת יכי ההפרשה domus habitationis Pontificis Maximi per Septiduum separationis sue, ante festum nempe Expiationum; atque exceptis itidem portis Atriorum. Introituum (in ædes ex distantia ducentium) Urbium ac Oppidorum, quoniam receptum erat, -> היו בתים החייבין למוחה פתוחין למקומות אלו חייבין Si fuerint domus pracepto Mezuzarum obligata, Introitus ad loca ejusmodi similiter esse obligatos. Affixæ autem erant ad latus dexteruma introeunti. Si plura essent domui ostia, uniuscujusque postibus pariter affigendæ erantb. Temperamenta ac subtilitates perquam numerosæ ex veteribus habentur hac de re, in Maimonidis tractatu Tephilin Wemazuza; quò, qui Talmudica heic velit plura, se conferat. Quicquid autem statuendum fuerit de sententia illa paraphrasis Jonathanis dicar, quâ ipsam dedicatio-

nem in Mazuzis affigendis (quarum præcepto ædificia in habitationem universa obligabantur) nulla temporis annui ratione habitâ, consistere vult; id certum est, non sine Benedictione solenni antè ostensa, ac Scheda illa Sacra postibus affigenda, Dedicationem ipsam ritè perfici potuisse; quia scilicet simulac ædes extruebantur, affigendæ erant. Sed in Dedicatione illiusmodi, aut Benedictione Mezuzave usu, nulla habebatur Consecratio seu in Sacros usus addictio.

2 Sepher Siphri fol.34. col.133.

Maimonid.hal. Tephilin cap. 6. 9.10.

III. Ab Judæorum exemplis ficut & alia compluria, Dedicandi ac in Sacros usus Consecrandi, inolevite manavitque mos, apud Gentiles, ut Ædes eorum Sacræ, Aræ, Deorum Statuæ, Ambitusque circumjacentes, per solennia Sacra quæ tum Eucharistica essent tum Propitiatoria ac velut repropiratoria feu Sacrificia illa Ebræorum in Dedicationibus superiùs memorata, Dedi-

Guil. Stuckius de Sacrificiis pag. 58 & 59. alii.

Dedicarentur, uti & interdum Transferrentur, Ampliarentur, Reficerenturque. Graci veteres modundeseegis iepeiois Sacrificiis sumptuofioribus, ut Victimis, pro arbitrio, Aras, Templa, Statuas Deorum Dedicare quidem solebanta. Sed verò qui manu etiam tenaciore in "Scholiast. in Dedicationem offerebant, nec victimas hostiasve Anistophanis 1fumptuofiores, Xingas Ollas adhibebant more fo- chorie Tigai, lenni à mulieribus (uti etiam legitur) super capita & apud Suidana circumferendas, in quibus Navoarera seu Leguminum omnigenum elixorum mixtio, unde libatio fieret aqu-Spuplyous Diis dedicatis Eucharistica & Propitiatoria. Apud Aristophanem ejusque Scholiasten, indéque penes Suidam, luculenta hac de re habentur testimonia. In lepida illa Plutib in Deum Dedicati- b Ast. 5 Scen. 3. one destinatà, Anus, in adolescentuli, quem deperibat, gratiam amictu versicolori ornata & circa Dedicationem illam haud parum satagens Carionem Chremyli servum rogat quid faceret ipfa, seu quomodo in solennitate se gereret, cui ille,

in XuTrais.

Tas Xureas als & Ocov Ιδρυσόμθα, λαβεσ' όπι τ κεφαλής φέρε Semus. Execus d' na Des aum moinha,

Ollas quibus Deum consecraverimus accipias & super caput deferas graviter seu gradu honesto. Advenista verò ipsa versicolores habens vestes; quasi dixistet, jam ornasti te eam in rem decenter, id est coloribus variis. Ubi Frischlinus, nam alioqui versicoloribus ades vestibus, quasi eam reprehendisset Cario aut ludificasset, ob habitum illum velut sacris ejusmodi haud satis decentem nec gravitati & venerationi in Dedicatione adhibendæ,idoneam. Sed Scholiastes vetus ibi expressim; ΈθΟ. 25 Ιω ον 7 ίδρύσεσι την αγαλμάτων, οσω είων εφομβρίων Χύτεας πειπομωδύεδαι ύπο γωναικών ποι-

πίλως ημφιεσμένων η τέπων απηρχονλο χαριςήρια τοῖς Θεοῖς, Mos enim erat in Dedicationibus Statuarum (Diis facratarum) Leguminum elixorum Ollas circumgestari à Mulieribus versiceloribus vestitis. Atque ex hisce Sacra in Gratiarum actiones Diis libabant. Ita igitur vestes versicolores ipsæ solennitatis pars erant necessaria. Et dein idem ibi, ὁπότι μέλλοιεν δώμιες αφιδρύων η αγαλ μα θεων, ἔψονλες δωσεια απηρχονίο τέτων τοῖς αφιδρυ μβνίοις ἐυχαρισήρια (legitur etiam χαρισήρια ibi) Σατονέ μοντες τωράτης Καιτής, Cum vellent Aras dedicare aut Statuam Deorum, elixabant legumina è quibus libabant Diis consecratis, Eucharistica dantes primi victûs nomine. Quam in rem ex Aristophanis ipsius Danaidibus quæ periere, distichon affert,

> Μαρτύεομα ή Zlwos Ερκίε Χύτρας, Παρ' αις ο βωμ . ετ . είδρι Δη ποτέ,

Testor autem fovis Hercii Ollas quibus Ara hac olim dedicata est. Etiam de vestium versicolorum heic usu, ad ποικίλα, λείπει, inquit, τα ίματα. ίν η ποικίλα ίματα EXECT CELINOS TADES, Subauditur veftis, cum Cenfus fuerit habens vestes versicolores advenisti ipfa, ut apte in rem ornata. Atque juxtà intelligunt poetam de versicoloribus ibi Carolus Gerardus, Alexander ab Alexandro. alii. Sed hoc de vestibus ejusmodi, pace Scholiastis, forsan Carionis tantum Scomma fuerit in Anum ridiculam sic vestitam quam plane in his cæterisque ludibrio haber. Neque enim alio in loco (ut statim liquebit) Poetæ Scholiastisque ipsius, ubi, pro dramatis ratione, seriò magis de Dedicandi hoc ritu pariteragitur, quidquam occurrit de Mulieribus ipsis, ut quæ Solæ sic dedicarent, nedum de Vestitu ejusmodi adhibendo. Jocando etiam, nec aliud omninò faciundo,

2 Genial. Dicrum lib.6. cap. 14. undo, Cario ibi, cum Anus ridicula se Ollas allaturam air, quafi Ollas qualescunque satis idoneas Dedicationi existimasset.

Kai plu inquit, πολύ τάλλων Χύτρων τανανία Aurai moison. F & amais 28 Xureais H years ewer avwairw. rains july The reads bomwohns ever ai Xuneau.

Certe longe diversum ha Olla (Dedicationi adhibenda) ab aliis faciunt Ollis. In aliis fuma (quæ, inter jocandum seals heic quod vetulam fignificat, agnominatione ridicula sed ei non impari, dicitur; nam spuma elixorum 2005, licet rarò, veteribus, ob canitiem nuncupatur) in summo effe solet. Hujus autem spuma (seu Vetulæ) Olla ipsa summum tenent. Nam nuxta disciplinam illic Carionis, super caput anus gestandæ erant. Alibi autem apud eundem Poetama, post- In Ivene, Seen. quam Trygæus agricola Cantharo in Cœlum vectus, Chorus, Try-Mercurii ope Pacem Deam è Barathro, ubi recondita gaus. fuerat, in Græciæ suæ commodum, ut omnium servator, redemerat, Chorus, populi nomine,

XOP. Aye 3, inquit illi, ni vair comuleri moin rior; Age vero. Quid jam nobis hac in re faciendum est? Et dein ita interloquuntur,

TPT I. Tid' anoy h rauthe xureas is purson;

Χύπραισι, ώσερ μεμφομίνον Ερμίδιον; XOP.

Tidaidonei, Genede hapiro Goi; TPYT.

Boi; undances iva un Conteir moi d'éoi. XOP.

'Αλλ' ύὶ παχεία κὶ μεγαλη; ΧΟΡ. μπ μπ. ΤΡΥΓ. TPYT. Tin;

'Ινα μη γένη α Θεαγένες ύηνία. XOP.

To j Sone ou d'ira & how wir XOP. Oi. TPTT.

O: XOP. Nai Ha Dia. TPYT.

TRYG.

TRYG. Quid aliud quam eam (Deam scilicet Pacem) Ollis dedicare? (sumtus enim in his parcissimus, sed. ut videtur inde, usitatissimus) C H O R. Ollis, ut Hermulam, seu Mercuriolum conqueri solitum? (seu de quo queri solent alii ob vilius ejusmodi sacrificium ei factum) TRYG. Quid tum videtur? an juvenco Larino? CHOR. Fuvenco? non omnino ne forte hostes reperiamus (quod Paci non consonum. Sed lusus est ex vocabulis 60i & Conteir. Q. Septimius Florens vertit. Absit juvenco, ne juventur pralia. Bondeir autem, cum fignificet etiam hostibus occurrere, quod Paci ita alienum, Scholiastes ibi interpretatur on naylu Spaweir in pugnam irruere) TRYG. An vero Sue Pinqui & Magna? CHOR. Non, Non. TRYG. Curnamita? CHOR. Ne committatur Theagenis (hominis nimis fordidi & odorem suillum spirantis) suilitas. TRYG. Reliquorum igitur (Sacrificiorum) Quidnam tibi tandem adhibere placet? CHOR. Ovem. TRYG. Ovem? CHOR. Ita per Fovem. Atque ita adhibita est, ut Sacrificium Ollis istis lautius, Ovis in dedicatione illa; qua de re plura ibi posteà sequuntur. Trygæus item,

> "Ι Αι νύν, α'γ' ώς παχιτα & πρόβαλον λαδών. Έχω ή ποριώ δωμόν έφ' ότε Αυσομίμ.

1 nunc Ovémque duc prehensam. Ego interim Arampraparabo super quam Sacrificabimus. Aderat dein Ignis & Canistrum in quo Secespita sub Molis Salsis & Corona occultus; uti & Tibicen. Tunc inquit Trygæus Ministro suo;

> "Αγε δη 3 κανών λαθών σύ κ χέρνιδα Γερίων & δωμόν παχέως δην δεξιά.

Age! cum Cani, tro sume Aqualem trullam; & circumito (lustrans) Aram dextrorsum. Aquæ intincta fax, ad illam puri-

purificandam, Hordea Sparsa. Preces tandem & vota Numini concepta;

Δέξαι θυσίαν τ ήμετέραν,

Accipe Sacrificium hoc nostrum &c. Cùm autem super Aram Pacis sic dedicatæ immolaturus erat Minister, Trygæus ex disciplina Sacra prohibuit, atque extra scri justit, ibique immolari & τω μπρία clunes, coxas, seu semora, tunc inferri, ut inde sed sine sanguine sparso, Deæ libaretur². Etenim haud cruentanda ejus · Videss Liliara. Et cùm sestum ei quotannis celebrari soleret, in um Gyraldum ipso Synœcesson festivitate, αναιματί sine sanguine syntag. 17. pag: ad aram ei sacrificabant, licèt verè interim dicat illic 528.

jocando Trygæus Hierocli,

Είριωω ειλονίο κ ίδρύσανι ίερείω,

Pacem accepere & dedicarunt eam Sacrificio, sumptuosiori scilicet Olsis illis. Et quæ ad Plutum, heic habet ad Pacem itidem Scholiastes excepto illo de Mulieribus versicoloribus. Ita Sacrificiis nunc minoribus nunc majoribus, ab Ollis leguminum ad Victimas pretiosiores, pro libitu & Devotionis discrimine, Deos suos corúmque aras, statuas, etiam & Templa ac appendices, Dedicabant; hoc in primis temperamento adhibito, ut Sacrificii five Genere five Modo Deo ipsi Dedicando (ut heic cruoris erat sparsio seu effusio) neutiquam idoneo, non omninò uterentur. Advertendum autem illud apud Scholiasten, ouxapismena Botovéporles & meams Saims, quod transtulimus, Eucharistica dantes primi victus nomine. Hieronymus Wolfius vertit, ob memoriam grati animi de primo victu. Amilius Portus, pro primo victu gratias illis agentes. Alexander ab Alexandroc, Ollas leguminum circumfe- Genial. Dierum runt, illasque, gratias agentes, erectoribus dividunt; ubi lib.6. cap. 14. Græcorum mens mirè pervertitur. Hoc, opinor, de

M m

xu-

Scen.3.

Fefte, april Harpocrationem in xurpor, & Scholaftes ad Arifloph. Acharnenfes act. 4. Sceni7.

· Scholiastesille ibidem & ad Ranas aff. 1. Icen.s. & Suidas & Phavorinns in XUTEIL.

vineaus seu Ollis illis signanter dictum, velut originem. spectat id quod receptum erat de ejusmodi Sacrificio * Scholiast. ibid. in zureous, quod festum erat, zurea item dictum, die 13 Anthesterionis mensis quotannis celebratumb, id Philochorus de est terrio Anthesteriorum post Pithægia & Choas quibuscum malè confunduntur etiam apud veteres interdum zuzen. Retulit enim Theopompius Jaou-Sevias on & natanhugus ethoai xuneas mavareppias. อังอะ เราพ หภาชใบอล + soplbo, Servatos è Diluvio (Deucalioneo) elixasse Ollas omni seminum genere refertas unde festi (seu Chytrorum) nomen illud sortitum est. & Sacrificasse Mercurio Terrestri. Suidas autem in festo illo παν απέρμα είς χύτραν εψήσαντες, έθυον Διονύσω κ Ερμή, omnigena semina elixantes in Olla Baccho & Mercurio sacrificabant; scilicet Athenienses. Atque iple interpretatur alibi σαν σερμίαν omnium seminum mixtionem per manaquian omnigenos fructus, in quibus legumina haud pars exigua. Scilicer, ur, ob legumina atque fructus omnimodos primæ post cataclysmum rationi victus seu mpara hominum qui tunc non perierant Agirn inservientes, Eucharistica quotannis in festo illo Chytrorum seu The zunew Ollarum Baccho, adcoque Diis aliis, peragebantur, ita etiam, in libationibus ex Ollis leguminibus plenis & Dedicationibus fic adhibitis. Gratias, ob primum illum ex frugibus ejusmodi victum qui tam antè quam post Cataclysmum primus quidem habebatur, agi solenniter, par satis est ut existimemus. Sacrificium enim simplicius illud & incruentum, ut & Far pium & saliens mica, Numini nulli Dedicando non satis, inter alia quæ fuerint, nisi sumtus excipias, idoneum. Et scimus ex Xenocrate aliisque apud Porphyrium, vetustissimis Athenienfium legibus, Deos generatim mis napmois Frugibus, Libis, Primitiis, venerandos, adeóque pariter Dedicandos-

d wei amoxing 1.6.4.

dos, ubi hostiæ aberant lautiotes. Cum autem Sacrificiorum genera tam multiplicia ferè effenta quam . Lastantius lib. ipsa Numina, videtur sanè, in ipsa Dedicatione, sal- de Falsa Relatem plerunque, idem adhibitum quod postmodum gione cap.21. fingulis in usu, utcunque, pro Sacrificantis liberalitate ultronea subinde auctum. Hùc spectat Dedicatio Philoctetis Aræ Templíque in Cassandræ vaticinio apud Lycophronem,

Έν δι' αυ Μακέλλοις σημονέγχωροι μέραν Υπέρ πάφων δείμαντες αιανή θεον Λοδαίσι πυθαινέσι κ βύσθλοις 60ων,

In Macellis (Italiæ urbeb) tandem Templum indigena magnum super sepulchrum extruentes, aternum Deum liba- b Stephanus de tionibus honorabunt & Boum Sacrificiis. Ev Maneraois Maneraa. scribitur in editis; oræ libri subinde, pro lectione varia, Manginois adjecto. Etiam in editione, cum Isaaci Tzetzæ commentariis, Maxémois habetur, licet in commentariis legat Tzetzes ipse indubitanter Mana Moss. Atqui in MS. codice Lycophronis cum Tzetzæ commentariis Arundelliano, certè antiquo, tam poeta ipse quam commentarius habet 'Ev Maxamois. Simile occurrit etiam apud Lycophronem de Parthenopes Templo extructo & libationibus Sacrificissque annuis honorato, id est, cisdem Dedicationi adhibitis & postmodum quotannis iteratis. Atque ita quidem Salomon, Zorobabel, Judas Maccabæus, Herodes, Sacrificiis, juxta antè indicata, quæ Deo O. M. ex se idonea fuere, Dedicationibus pro libitu & variatim utebantur. Quibusnam verò ex auspiciis, & quorum autoritate publica, an Pontificis, an Magistratûs alicujus, pendêrent Dedicationes ejusmodi apud Græcos (quemadmodum apud Ebræos, atque, ut statim ostendetur, Romanos) ex comicis Mm 2

In 'Emilé-THE EOSTAS.

b In eifdem 20cibus.

· Att. Apolt.cap. 17, 18. videfis Foam. Meurfum in Arcopago Atticas cap.9.

In Paranetico ad Graces.

· Annal. 1.

apud Aristophanem exemplis illis non quidem liquet. Nec scenam adeò levem voluit poeta gravioribus ejusmodi rebus interturbare. Cæterum nisi Areopagitæ aliíve, quibus permissa potestas publica, adprobarent, 67 dere seu novi numinis, etiam & veteris seu jam exxweis & publici, qualemcunque Dedicationem in usum publicum (quicquid de Laribus, Penaribus, idque genus cæteris fuerit dicendum) puto nullam pro legitima Athenis habitam; quod elicere non difficile est, ex eis quæ de Festis adnotat Harpocrationa ex Isocratis Areopagitica & Lysiæ apologia ad Mixidemum, unde idem habet Suidasb. Tantundem etiam ex Socratis judicio, ob illata nova, pro numinibus, Dæmonia, quæ Civitas seu autoritas publica improbabat. Unde etiam D. Paulus accusabatur ut & νων δαμφνίων καλαγγελούς, Novorum damoniorum annuntiatore, cum Jesum ibi ut in Deum recipiendum prædicasset; adeoque in Areopagiticum judicium est ductus. Quid quod etiam cum Plato, in Ægypto. cap 9.0 Same de Deo vero & Mose edoctus, disciplinam illam inel. Petit. ad Leges ter suos diffeminare ac propagare volebar, pre pore Sou πωρ Αθωαίοις σου ασφαλές ήγειτο, δεδιώς \$ Αρκον major, mentionem ejusaem facere apud Athenienses suos, tutum haud existimavit, metuens scilicet Areopagum, & ne Melitus quispiam aut Anytus adversus se eo nomine excitaretur. Ita nempe Justinus Martyri, nec semel. Tandem etiam, cum Imperatores Cafarei eorumque interdum Deliciæ, ut Antinous, in Deos referendi erant apud Græcos, Romanis parentes, id non fine publica Provinciarum Urbiúmque autoritate, permissu Principis populique Romani nixâ, factum est; quod ex historia Augusta satis obvium. Et Tacitus, Templum ut in colonia Tarraconensi strueretur Augusto, petemibus Hispanis permissum; datumque in omnes

omnes provincias (tam Græcas quam alias) exemplum. Quod fine permissu injussúve Principis & Senarús adhuc populique rite sais fieri nequibat. Idem etiama, Annal 4. Decrevere Afia Urbes Templum Tiberio, matrique ejus ac Senatui. Et Permiffum statuere. Atque, ex autoritate ejusmodi, Ephesus, Smyrna, urbes aliæ totiès & Se-Gasar Augustorum aliorumque Newnopor Numinum erant. Nec quidem Græcorum aliorumque Orientis Ritus heic (licet ii haud adeò expressim in corum monimentis fint comperti) non fuisse satis Romanorum ritibus, de quibus statim, analogos, est autumandum. Certè in scriptis Græcorum & marmoribus editis, paucæ sunt illorum Dedicationes. Et quæ sunt, simpliciùs plerunque concipiuntur, cum avidnne interdum id puora & fimilibus. Sed vetustissima Dedicationum vox Græcaest avédnue, ut in Tripodum epigraphis tribus, in literis Ionicis, apud Herodotumb. Nunc In Terpfichere. metro (sed rariùs) fiebant, plerunque prosa. Interdum etiam intersertis quæ à Numine, eo nomine defiderabantur. Ut in Dedicatione fundi haud procul ab urbe, in Triopio, facta ab Herode five Rege five Rhetore, in quam Isaacus Casaubonus & Claudius Salmasius notas ediderunt. Inter eas enim quæ Græcanico more conceptæ funt censenda illa. licèt in solo Italico facta fuerit. Causa item accessit in turris Phari, velut Aræ, Sostrati Cnidii Dedicationes, Strabolib. 17.

ΣΩΣΤΡΑΤΟΣ ΚΝΙΔΙΟΣ ΔΕΧΙΦΑΝΟΥΣ ΘΕΟΙΣ ΣΩΤΗΡΣΙΝ

ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΛΩΙΖΟΜΕΝΩΝ.

Sostratus Cnidius Dexiphams F. Diis Servatoribus, Pro Navigantibus. Frequentiùs autem, AΠΟΛΛΩΝΙ, APTE MIAI, aliis inscriptæ sunt Aræ, c tra Dedicandi. Mm 3

Lib.III.

2 Cap. 3.5.3. fen in Addendis pag.707 &c.

Lib. I. in Epi-

· Ad Att. Apoft. cap.17,233

menide.

& Ad Laertii lib.1, 173.

17,23.

verbi alîusve tantundem innuentis Causave adjectionem. De Ritibus autem aliter, Dedicationibus ejusmodi adhibitis, non inter illas liquet. Exempla habentur aliqua in libro superiore. Etiam in pagis Atticis olim reperiebantur Coupi arwvungi, Ara sine nomine Dei alicujus. Ad lustrandum nempe Urbem & lue grassante sic liberandum, accersirus è Creta Epimenides, Oves & nigros & candidos in Areopagum duxit atque inde quò vellent abire permisit, his, qui illas sequebantur, dans in mandatis, ubicunque decumberent illorum finguli, Suer To Degonigorn (9 80). uti inquit Lacrtiusb, Sacrificare illos peculiari cuipiam Dee, ut vertit Frater Ambrosius; sed Thomas Aldobrandinus, Deo proprio quod loci sensus postulat. Nimirum Nigros Diis Inferis, Candidos Superis, utrifque scilicet paritèr generatim sic placandis. Hugo Grotius, To pogoingvil Oca, id eft, ei Deo ad quem ea res pertineret, non addito nomine. Sic Romani, si Deus, si Dea es. Macrob. 111.9. Adjicitur à Laertio, de suo tempore seu seculis aliquot post Christum, & von Bir dipar AT TES Simus TW 'Allewaiws Comes avertues, Unduryμα τ τοπ γρομβώης εξιλασεως, ubi Ambrosius, Ex eo jam hodiéque per Atheniensium pagos, Aras sine nomine inveniri certum est, in ejus que tunc facta est expiationis memoriam; Aldobrandinus, Quocirca etiam nunc in oppidis Atheniensium, ejus placationis monimentum, Aras sine nomine licet invenire. Atque in Annotatio. nibusd, Id autem proptereà opinor quia cum Oves Proprio Deo mactarentur, non explicabatur nomen Dei, cui Sacrificium fieret, ideoque are etiam fine nomine erant. Credibile autem eft, post purgatam urbem, homines pestilentia liberatos illius expiationis monimentum, in suis quisque Ad Act. Apost. oppidis, has Aras adificasse. Huc bene referent Th. Bezae, Isaacus Casaubonus ad Laertium, aliique, Aram AINO.

AΓNΩΣΤΩ ΘΕΩ, Ignoto Deo, Athenis Sacram, de qua S. Paulus, preteriens & videns Simulachra vestra (seu culturas vestras2, Ceba quala vuls) Videsis Ludo-inveni & Aram in qua scriptum erat Ayvaça Osa. Ibi, Att 17,23. Syrus & videns A a Domum (scu Templum) religionum vestrarum, inveni | Aram unam, cui in scriptum erat | OL ? Dei Reconditi seu Apocryphi. Arabs Erpenianus, & videns Domos cultuum vestrorum, inveni Aram cui inscriptum, & 31 Deus Absconditus. Lucianus non semel OEB Athenis a ware meminith, uti & Paulaniasc, b In Philopa-Θεων αγνώςων illic Ararum, quem interpretans Hugo Grotius, hoc vult, inquir, multas fuisse Aras tali inscriptione Oco a worw, quanquam potuere & alia effe pluraliter inscripte, alie singulariter. Theophylactus autem, Erat tota inscriptio Are,

ΘΕΟΙΣ ΑΣΙΑΣ ΚΙ ΕΥ ΡΩΠΗΣ ΚΑΙ ΛΙΒΥΗΣ. ΘΕΩΑΓΝΩΣΤΩ KAI ZENO.

Diis Afia, Europe & Africa. Deo Ignoto & Peregrino seu Hospiti. Quod itidem hab tur in Commentariis Hieronymid, excepto quod ibi legitur Diis Ignotis (ut Ad Epift. ad apud Paulaniam) & Peregrinis. Ubi additur, Verum Titum cap.1. quia Paulus non pluribus Diis indigebat Ignotis, sed uno tantum Ignoto Deo, singulari verbo usus est. Adtoque partem tantum ad rem pertinentem eis objecit. Dubitari autem interim, opinor, nequit quin tum Sacrorum, quæ postmodum Diis, qui Dedicarentur, sive Superi sive Inferi, ex natura sui, continuanda essen, tum rituum aliorum, Solennitas (plerunque faltem)

saltem) annua, etiam Dedicationis nomine, celebraretur.

IV. His quæ de more in Dedicationibus Græcanico dicta sunt, analoga obtinuere pariter apud Gentes alias; quotquot nimirum Templa Ædésque Sacras aris statuisque ornatas admisêre. Nam fuerunt quæ, utcunque Numina colentes varia, aut Solem saltem sub variis nominibus, neque Aras nec Statuas imaginésve ullas eorum habuere, nec Templis eos circumscribebant; hostias interim pro placito, loco in quocunque, immolantes, atque orbem Terrarum Cœlo tectum Mundumque ipsum tantum esse Deorum suorum Templum existimantes. Sic, ex Magorum disciplina, Persæ, Scythæ, Afrorum Nomades seu Numidæ aliíque. Celfus apud Origenemb, σον ανέχονται νεως ο εωντες κ δωμες κ α γαλματα σών γ Σκύ δαι τέτο, σών Λιδύων οι Νομαδες, σόδε Σπρες οι "Αθεοι σόδε ακα έθνη δοσάγεσα & ανομώτα α. όπ ή κ Πέρσαι ετως ονομάζεσι (potius voui(voi) Heofol & en Toiode isopei. Hépous οίδα νόμοισι τοις ή γρεομίνες αράλματα μ κ δωμές κ να ες σου ον νόμω πορουομγίες ίδρύσθαι λλά κ τοίσι ποιgot μωρίω δητφέρυσι. Non ferunt (gentes aliquæ) Tem. pla, Aras, Statuas (Deorum) aspicere. Ita enim, nec Scythe, nec in Afris Nomades, nec Seres illi athei, uti & alie gentes maxime profane & legibus destitute. Etiam & Perfe idem sibi statuere, ut narrat in his Herodotus Perfarum ritus hosce novi. Statuas, Aras, Templa, necipsi Dedicant & alios pro stultis habent, qui hoc faciunt; que sunt Herodoti verba in loco citato. Græca quidem quæ Davidi Hæschelio debemus, illic sic habent, och Enpes of a Deor Non Seres illi Athei. Atque Seres etiam legitur in versione cum Hæschelii editione conjunctà Geleniana (quæ itidem in Basileensi & Parisiensi recention!

² Herodotus lib. 1. Strabo lib. 15. Cicero in Verrem Orat. 2. alii.

b In eum lib 7. pag. 384.

centiori) tum illic tum paulò post, ubi iteratò de eisdem Celsi verbis loquitur Origenes. Ita etiam illîc Græca illa. Cæterum versio antiquior, Parisiis etiam edita à Jacobo Merlino, anno 1512, quæ Christophori Personæ est sub annum 1480 demortui, habet nec qui fine Deo funt Syri. Interpres igitur legerat, Gode Duege of a Deor, turn in Celfi verbis tum in Origenis sequentibus. Certe, cum Seres illi, Orientis populi celeberrimi (nam de Seribus illis, non de obscurioribus in Austro seu apud Æthiopas, de quibus Lucanus & Heliodorus, videtur intelligendum) etun qui- : Lib. I. dem βάρβαρα dicta Dionysio Alexandrino, vocentur Hist. Athio-Melæ genus plenum justitie; Pliniod, Solino, aliis, pica lib.9. mites & inter se quietisimi, & reliquorum mortalium cætus fugientes, adeò ut mos corum ritusque sive cultus De situ Orbis sive impieratis, qualiscunque ille esset, haud ita facilè scriptoribus dignosci quiret; ægrè nimis concoquitur d'Lib.6. cap.17 undenam fignantiùs & præ cæteris detestandum heic Polybist. cap. Atheorum nomen fuerit. Si de Syris caperetur, Ju- 53. Eustath. ad dæi, ut Syri, Celso Athei, per scomma potuerint innui. Dionysium, Am-Tam enim illorum nomen quam Christianorum erat nus lib.23. ei odiofissimum. Et Syros, Judzos continere, nemo nescit; quibus tunc temporis, nec Templum, nec Ara aliqua, nedum statua fuit. Sed interim manifestum est, Origenem ipsum Judæos aut Christianos in gentibus illic fic memoratis, non omninò contineri agnoscere, utpote qui horum urrorumque disciplinæ rationem diversissimam expressius ibi facit ab istorum. Empes igitur videtur legendum; juxta editionem è MSS. optimis quibus usus est Hoeschelius. Sed verò etiam nec Romani ipfi statuis seu simulachris Deorum plusquam annos centum & Septuaginta in cultu usos fand Augueffe, testis est Varroi, id est, ab Romuli initiis usque Deilib. 4. cap. ad Tarquinii Prisci ferme exitum qui Hierosolymo- 31.

rum excidio primo coævus erat. Nec quidem diffimile est veri, ex fama, quæ proculdubio etiam tam

In Apologetico

274

Apud Clem.
Alexandrin.
Stromat. 5. &
Euseb. Prapavat. Evangelic.
lib.8.cap.6.

c In Numa.

4 Lib. 2.

Livius Decad. 4. lib. 10. cap. 29.

per Occidentem quam Orientem passim increbuerat, de clade illa Hierosolymorum Templique adeò infigni, déque Templo illo ac institutis gentis, Numinis imagines non admittentibus, Romanos, qui Ebræos ea in re hactenus imitati fuerant, velut in tutiorem sibi partem, ut cladis exemplo monitos, transeuntes (quà Numina, quà Homines, etiam ob religionem, ejusve prætextu, invicem acrius dimicare folitos spectarent) etiam imaginum Deorum usum. in Templa, fibi posterisque suis cautius consulentes, adscivisse. Imò Tertullianus, diù fine Templis etiam cultum apud eos fuisse omnimodum. Ets. inquit, à Numa concepta est curiositas superstiniosa, nondum tamen, aut simulachris aut Templis res divina apud Romanos constabat, frugi religio & pauperes ritus, & nulla Capitolia certantia cælo, sed temeraria de cespite altaria. De simulachris quidem & tot annorum spatio consentiunt alii; ut Clearchust, Plutarchusc, Halicarnassensisd; sed Templa interim (rass z mphon) tunc à Romanis, fine illis extructa adjiciunt. Et nihil magis sub Regum tempora obvium, quam ab ipsis Templa Dedicata, sed sine Simulachris quæ posteà inolevere. Unde quidem facile satis intelligitur cur Numæ Pompilii libros circa annum ab U.C. 570, sub Ianiculo effossos comburendos decerneret Senatuse, utpote Pythagoricos & qui pleraque haberent dissolvendarum religionum, sub Numa scilicet scripti, cum Simulachra & Pulvinaria Numinum non modò non in usu essent, sed neque ex religione ac doctrina Pythagorica permissa. Et demum non est quod dubitemus quin libris in illis continerentur quæ adeò pomposum illum Simulachrorum & Pulvinarium usum, qui ita poft-

postmodum in usu, impugnarent, vulgoque tunc credita dissolvere potuissent. Quod ad Templorum autem ac Delubrorum, adeoque Dedicationum illorum, initia apud Gentiles attinet; perquam varia traduntur. Fertur quidem celeberrimus ille & longævus Epimenides Cretensis (de quo suprà) Philosophus & Theologus infignis (cui etiam ut Deo Cretenses sacrificare folitos effe tradidere nonnulli) wewros oimas Laertius lib. 7. naj a zeus nat neai nai ispa is puouday Primus Domos & Agros lustraffe & Templa dedicaffe. Unde etiam is puoalo Athenis dedicavit, à se extructum 36 segor TW Zeurwv Lobon Argi-Θεων, Templum Deorum Verendorum. Et cum Nympharum Templum extructurus erat, Theopompus ait. paylua quelu on & Oupars, vocem e calo lapfam, Epimenides, μη Νυμφων λλα Διος, Non Nympharum, sed Fovis. Si hoc de extruendis Dedicandisque Templis apud Græcos Primis, verum esset, forte non indignum itidem fuerit quod advertatur, disciplinam Epimenidis in Græciam introductam illam planè coævam fuisse Hierosolymorum Templique Excidio illi Primo sub quod ipsum, simulachra in Templa sua receperunt, ut diximus, primò Romani; quibus ita Templa, antequam Græcis in usu. Floruit enim Epimenides Olympiade 47, Tarquinio Prisco coævus. Et veri est non dissimile, ex vagante de clade Hierosolymitana passim famà cultusque ibi antè Numinis ratione perpensa, varias in Græcorum Romanorumque mentes ingestas, circa Cultum suum, Aras, Templa, persuasiones. Alii autem Ægyptiis (sed cujusnam interim seculi, non indicatur) tribuunt non solum Deorum Duodecim nominum Græcis communicationem, sed &d Cours to z a zah parta z vnes Ocolor d Herodat in Σπονείμου σφέακ τεώτες, Aras & Simulachra & Tem- Euterpe. pla Diis statuisse ipsos primos aiunt, quasi inde illa Græci, Nn 2

Græci, ut alia, didicissent. Quicquid autem sive ex Epimenidis aliorúmve disciplina hanc circa rem imbiberant Græci, adeóque in usum receperant, invaluit apud illorum aliorumque non paucos, aut potius continuatum est diúque permansit postmodùm dogma vetus illud de Templis Arifque non adhibendis. Unde etiam circa trecentos ab Epimenide

qui-

annos, Magnus ille Stoicorum Coryphæus, Zeno Cittieus, in commentariis de Republica, ejusque sequaces numerosissimi, Templa omnimoda adeóque eorum & appendicum Consecrationes ex professo improbabant; tametsi, sibi ipsis adversi, sic Dedicata laudarent interim eisque uti frui nihilominus consuescerent, quod de eis notat Plutar-· Lib. de Stoico- chus. Doyus, inquit, Zluw G. Bi iepa OEw un rum repugnanoinos oueiv, Decretum (Disciplina) Zenonis est, Templa Deorum non adificanda, ratione argutula adjuncta; Ιερον η μη πολε άξιον και άγιον σου έςτν. Οἰποδόμων j spor zi bavavour es ér Es wome altior, quod enim non sit magni precii, id ne Sacrum quidem effe. Fabrorum autem & fordidas artes exercentium opera, non effe ma gni precii. Atque postmodum, maxime apud discipulos ejus sectámque illam, quæ planè in Philosophia ac Theologia seculorum illorum præpotens erat, viguit Opinio ista; unde Plutarchus benè illis exprobrat quod ipli Sacrificarent on The Could & The iερών α μητ εί) μητ οίκολομείδαι δείν αξίδοι, in Altaribus & Templis, que interim nec ese nec edificari

debere dijudicant. Previuscule hac de re Laertiusb;

שווח וֹבּף מֹ, שוֹת לואמקופום, שוֹת שעונים סום לה ב חםλεσιν οίκοδομείωα, Nec Templa, nec Tribunalia, nec Gymnasia per urbes adificanda. Quod verò ad Epimenidem Cretensem illum, velut Templorum autorem quomodolibetcunque primum spectat; receptum

b Lib 7 in Zcnone.

1115.

quidem est apud veteres, Templa apud Græcos etiam in usu fuisse, coque forsan à plurimis antè seculis tunc deductum, tempore Pythagoræ qui de eis non semel in Symbolis loquitur (ut ex Porphyrio scimus & Iamblicho) & in Templo Carmeli montis fertur plerunque μονάζειν monachi instar vixisse. Sic Abaris Hyperboreus in Græciam veniens diciturb καπαλύεν er rois isegis, hospitari solere in Templis, velut locis tunc fatis obviis. Quo tempore floruerit five Pythagoras five Abaris, nimis incertum quidem est. Sed Epimenidem utrisquee diù antevertebant juxta veterum aliquos, quorum alii Abaridem Olympiade 3 floruisse aiunt ut Hippostratusd, alii in vigesima prima, quæ plurimis annis Epimenidem antecedit. Imò traditure quidem annos circa 1400 ante Epimenidem in Creta sua ipsa, à Crete primo illic Rege & Curetibus cæteris conditum Cybeles Matris Templum; uti etiam, in Delo, Apollinis Templum ab Eryfi- tib, pofter aum. chone filio Cecropis fabricatum effet. Cecrops autem Epimenidem annos circa 1000 antevertit. Alia 1 Idem ib.aum. funt in Græcia ejusmodi, de seculis illo immane quantum vetustioribus. De Ægyptiorum autem Templis (quoad tempora, quibus antiquitùs illa habuerint) legitur apud scriptores priscos, Ebræos ibi & 3 on "A Das & & or HAIOTING is eou na raon daoai Tes in Chionic. Equieb ovona Cophies, & Templum quod in Atho, & quod Heliopoli, condidufe, Ermiouth dictos. Sic, in libro de s spud Emidi-Judæis, Arrapanuss, qui cos sic nominatos alibih scribit; velut nomine Ægy ptiaco sic Judæorum no 9.61/2 23. men vertente. Moss item tempore Diospolis raos ibi habideat 18 ab eodem memoraturi; uti & de Apide. Chenephren Regem illic, Mosi coævum, nedesoay & isegravte Tas 15 de co cynus na dis puoada, jusife Templum ejus à Plebe fundatum dedicari; etiam &, ex co quod Moses Virga Nn 3

lamblich, de Vita Byli agora cap. 3 . b Idem ibid.

cap. 23.

· Videfis Eufeb. in Chron pofter. Num. 1454 & 1568, atque ibi foscphum Scagerum.

A Apud Hapoer. tionemin Baeis.

e Enfeb. Chron.

497. 0 Cedieniw pag 67, 21 edit. Xy andis Genigius Symilus in Chron. pag 153. 1fide.

um de Praparat Evangelisa Lb.

adeo miraculosa usus fuisset, ideo Ægyptios ? Pag-

· Apud Fosephum in Apronem lib. 1. prope finem.

· Epift.127. ad ad Fabio!am Manf. 1.

Exod.12,13.

Son avan Sevan eis mar iceon, Virgam confecrasse in quolibet Templo; imò &, cùm grandine & terræ quaffationibus prodigiosis, à Mose exitum postulante, affligerentur, Commociv rais a oixias maious The re vant res mei=us, corruisse domos quidem universas & Templorum pleraque. Unde palàm satis liquet etiam seculo in illo Mosaico Ægyptiis suum fuisse, nec tunc novum, Templorum usum, non dubitasse Arrapanum, quem & secutus est Alexander Polyhistor alique. Tantundem, ut Græcis suis receptum, de Templis Arisque tunc temporis frequentibus indubitanter admittit Lysimachus, hostis ille nominis Judaici acerrimus, cùm Mosem comitésque ejus calumniatus est, eos in Exitu & in Canan am Itinere, ubique Dedr myass 2 Cours of an werty worr avargewer, Deorum & Templa & Aras in quas nempe inciderent evertiffe, & ab iseowhia Sacrilegio seu Templorum direptione quâsic utebantur, posteros illorum urbem posteà extruentes eam Teeowa nuncupaffe, idemque posteà, pudoris causa, in Hierosolyma commutasse. Etiam de Templis tunc Temporis in Ægypto, ad illud Mosis Numer. 33,4 de iplo Exitub, שפטים והוה עשה והוה עשה Et in Diis eorum fecit Dominus judicia, seu, ut Græci, 7 cho'innow ultionem, Ebræi ipfi autumant, inquit Hieronymus, qued nocte qua egressus est populus omnia in Agypto Templa destructa unt, sive Moin Terra, sive ictu fulminum. Quod quidem de Idolis seu Simulachris uti & locum Mosis id genus alterum^d capere solent interpretes. Accedat hisce receptum etiam videri apud Græcos Mosis tempore sua habuisse Templa & Simulachra. Comites nempe ejus in Cananæam, fingebantur, apud Græcos, fuisse Ægyptios, illúmque eos docuisse Numinis Simulachrum non omnino formare Téphe @

acopiourlas & Cangra Elonogor THE Elos xweis, Sed Templum ei assignare & Habitationem (illam Sacram) honorare citra Simulachrum. Sic Strabos. Etiam in Palæstina, circa secula illa adeò vetusta, Templa in Lib. 16. ufu fuiffe, fatis cernitur in Afdodorum בית דנון בית דנון Samuel 5,2. Da your Domo, seu ut in Vulgata, Templo Dagonish, unde . Tofue 15.41. urbs ipsa sic denominata, sicuti & aliæ Urbes, à 6 19 6 28. Templis tunc fuis, ut Beth- Phegord, Beth-Shemelhe, à Templo Phegorii, Solis, dicta, quemadmodum item complures. Imò Templorum initia Phalegi avo tribuuntur. Isidorus Hispalensis; His temporibus primum Templa constructa sunt. Sed Origo heic incertifsima est, ut ex aliis eam in rem à Lilio Gyraldo3 & & Syntagmate de Rodulpho Hospinianoh congestis videre est.

V. In scriptis tum Chartaceis tum Marmoreis Romanorum, habentur Dedicationes Templorum solennes frequentiffimæ, quarum etiam, illis in ulu, Jura Ritulque expressius occurrunt. Injustu Populi aut fine Plebis scitu aut Senatusconsulto, quod Plebiscitum sæpiùs supplebat, aut demum Principis indultu (uti, apud Ebræos, injusfu Synedrii Magni aut sine reliquis, ut oftenfum est, eam in rem accedentibus) Ædes, Terra, Ager ritè Dedicari nequibant, aut pro religione tenendis haberi. Id de Ædibus ac Templis maxime liquet ex Livioi, ubi Cornelium Barbatum Pontificem maxi- Lib.9. sub fimum ait, negasse nist Confalem aut Imperatorem posse Templum Dedicare, atque, ex autoritate Senatus, latum ad Populum fuife, ne quis Templum Aramve injuffu Senatus, ant Tribunorum plebis partis majoris dedicaret. Scilicet anno ab U.C. 450. Postmodům verò, ex autoritate Pontificibus permissa, atque lege Papiria, nec Ædium, nec Terræ, nec Agri fine Populi juffu aut Plebis fein legitima fiebat Dedicatio, ut videre est apud Ciceronem.

In Chronico.

D.is 17. pag. 492.

h De Origine Templorum lib.

Orat-pro Domo fua, & ad Atticum lib 4. opif.i.

280

b Decad. 4. lib. 10. cap. 34,44, 52. alibi.

Apologetic cap.
5. & Adversus
Nationes lib. 1.
cap. 10.

d Capió.

Sucton. in co cap. 20.

nema, Jus Dedicationum sui ævi copiosiùs, nec semel, explicantem. Sed & de Senatusconsulti heic autoritate impetrata, non semel Livius. Et demum ex Lege Regia & Pontificatu Cæsarum Maximo, penes eos erat, ut rerum aliarum, ita Dedicationum potestas & permissio. Ante verò legem illam, quæ Vespasiani tempori tribui solet, haud Cæsares quidem ipsi, licet Pontifices Maximi, nedum alii, Senatu Populove contradicente, novum Dedicandum colendúmve numen admittere quibant aut Numinis jam antè Recepti Dedicationis jus ritè cuiquam concedere. Quod fatis etiam eliciendum ex eo quod habet Tertullianus alique ex eo & de Deo Alburno & de Jesu Christo, quem amplecti voluerat Tiberius, respuente Senatus, unde receptus non est. Vetus, ait ille, decretum ne qui Deus ab Imperatore consecraretur, nist à Senatu probatus. Scit M. Emilius de Deo suo Alburno. Et utique impiisimum, inquit, imo contumeliosisimum admissum eft, in arbitrio & libidine Sententia humana locare honorem Divinitatis, ut Deus non sit, nist cui esse permiserit Senatus. Sepè Censores, inconsulto populo adsolaverunt (ad solum dejecerunt Templa sine autoritate illa publica dedicata) certe Liberum Patrem cum focru sua (ex Apologetici lectione cum mysteriis suis legit doctiffimus Jacobus Gothofredus, cum Sacro (uo) Con-Jules, Senatus autoritate, non Urbe solummodo verum tota Italia, eliminaverunt. Atque ita rectè legitur in editione Rigaltiana. Alia habentur illic alibíque ejusdem generis de Diis non Dedicandis citra autoritatem, quà obtinuit, publicam. Legimus quidem de Tiberioe, Dedicavit Concordia adem, item Pollucis & Castoris, suo fratrisque nomine, de manubiis. Quod, ante Legem Regiam latam factum, intelligendum videtur aut de Juris apicum, qui necessarii effent,

essent, accessione prævia, aut de obtentu qualicunque imperatorio eos supplere viso; idque tamersi Pontificatum Maximum gereret iple uti & successores ejus. Imò post Legem illam Regiam à Dedicationibus ædium in Sacros cultus à se extructarum abstinendum quandoque voluere Imperatores ipsi, si Pontifices aliive rite consulentes Sacra, velut Augures & Aruspices, monerent perniciosas eas fore Imperio Romano Numinumque ejusdem cultui. Scilicet de Alexandro Severo legitur apud Lampridium, Christo templum facere voluit eumque inter Deos recipere (sed nec fecit, ita ut videtur præpeditus) Quod & Adrianus cogitasse fertur qui Templa in omnibus civitatibus fine simulachris justerat fieri, que hodie (floruit Lampridius sub Diocletiano, seu circa annos post Adriani exitum 160) idcirco quia non habens Numina, dicuntur Adriani, que ille ad hoc parasse dicebatur. Sed prohibitus est (monitu Augurum Aruspicumque) ab iis qui consulentes Sacra receperant omnes Christianos suturos, si id optato evenisset, & templa reliqua deserenda. Atqui vir summus Isaacus Casaubonusa fidem huic de Adri- a In August. ano rei haud existimat præbendam, sed Templa illa Historiam pag. constituta fuisse ab eo, non ut Christus in eis, sed 26. 6. 6 pag. ipse, aris ac simulachi is tandem positis, coleretur. Utut autem ea se res habuerit, satis manifestum est Imperatores, Pontifices interim Maximos ipsos, in causis Sacris, adeóque Dedicationibus, plurimum autoritatis sæpiùs Pontificibus minoribus corúmque collegio, Quindecem viris Sacris faciundis, & Auguribus, etiam ubi ipsi antè rem definierant, permissse tribuisséque. Inde Alexander Severus, Pontificibus tan- Lampidius tum detulit & Quindecimviris & Auguribus, ut quaf inco. dam caus sacrorum à se finitas, iterari & aliter distingui pateretur. Ut vox usitatior in & de Dedicationi-

De Dicatione ridefis Cl. Salmasium ad Auguft bift. pag. 289. E.

b Histor. 4.

bus. Romanis est Dedicare, ita subinde pro eodem Substituitur Dicares, Ponere, Sacrare, Consecrare. Atque ut Dedicationes fiebant sic recens extructarum Ædium Sacrarum (Fanorum, Templorum, aliorum nomine venientium) ita & Restitutarum, quemadmodum in Encæniis Zorobabelianis, Maccabaicis & Herodianis. Et Templi veteris, ideò tantum diruti ut denuò extrueretur, spatium seu area, tamet si non ampliata alitérve mutata, denuò, interdum etiam ante quam reædificaretur, dedicabatur. Egregium & Singulare est ejusdem exemplum in Capitolio sub Vespasiano restituendo, cujus cura ab eo in L. Vestinum collata. Ab eo, inquit Tacitus, contracti Harufpices monuere ut reliquia prioris Delubri in paludes aveherentur, templum iisdem vestigiis sisteretur (eisdem finibus, eadem area contineretur) Nolle Deos mutari veterem formam. Undecimo Kalendas Julias. Serena luce, patium omne quod Templo dicabatur evinctum vittis coronisque ingressi milites quibus fausta nomina, felicibus ramis. Dein Vestales cum pueris puellisque patrimis matrimisque, aream aqua viva perluebant, Tum Helvidius Prifcus prator, praeunte Plauto Eliano Pontifice, Lau frata Bove taurisque (legit Lipsius Suovetaurili. bus) area & super cespitem redditis extis, Fovem, Funonem, Minervam prasidésque imperit Deos precatus, Saxo ingente cum cæteris magistratibus, Sacerdotibus, Senatu, equestri ordine & magna parte populi, jecit fundamenta. Heic Prætor dedicat, præeunte verba Pontifice, & Aruspices sistunt & effantur spatium. Nec legitimum Templum quod non per Augures^c & Aruspices consecraretur. Ita Magistratus summi, Pontifices, Augures, Aruspices Dedicationibus apud cos, fimul cum Dedicante, præcrant, ut apud Ebræos, Rex, Pontificis Oraculum,

· Vario apud A. Gellium lib. 14. cap.7.

Propheta, juxta antè ostensa. Et ubi ædes in usum publicum à Magistratibus, quibus jus satis parile, Dedicandæ essent, sortiri solebant illi uter dedicaret. Sic Valerius Publicola & Horatius Pulvillus Confules. Sic alii. Et pro dignitate eximia habebatur munus illud. Ritus ac Formulæ Dedicationis uti & Personæ quæ ei præessent, apud eos multiplices fuere, & quasi Ebræorum Ritibus ac Personis analogæ. Verbis de Ædibus, Arearumque Finibus & Legibus juxta quas sacrarentur, conceptis præibat Pontifex, quem sequebatur Ma- b De Lingua gistratus seu alius qui Dedicaret. Varrob, Adis Sacra a Magistratu, Pontifice precunte, dicendo dedicatur, & Effata dicuntur quod Augures finem auspiciorum cælestium extra urbem agris sunt effatt. Hinc Effart Templa dicuntur ab Auguribus : Adfatus qui in heis fines sunt. Compluria hac de re Alexander ab Alexandro, & ad eum Tiraquellus, Stuckius de Sacrificiisa, Lilius Gyralduse, 110.2. cap. 1 &c. Roffinust & ad illum Demsterus, Briffoniuss, Joan & Farmularum nes Catanæush, Jacobus Gutheriusi accuratius con- hib 1. gesserunt; quibus adjungantur Claudii Salmasii ex plicatio Herodianæ in Triopio Dedicationis, etiam & Joannis Baptistæ Belli diatriba de Templo Auguralik. Ritibus autem in illis, præter Precationes, cap. 11 6. Auguralis Sistendi seu Effandi munus, & Sacrificia, 10/0/4 1637. Singularis erat ille, Dedicaturum, dum verba præibat, Postem ostii Templi manu tenuisse illique eam sic imposuisse ut tum certò indicaret ædem sic usibus Sacris addicendas, tum in eosdem, ex autoritate publică, dedicaret. Sic in Jovis ædibus, in Capito- Livius Dec. 1. lio, dedicandis Postem tenuiti Horatius Pulvillus Con- lib. 2. Valer. ful, inter precationem ut Livius, seu inter nuncupationem solennium verborum, ut Valerius Maximus, qui dum Horatii filii mortis nuntium (uti habetur etiam apud Livium) narrat Dedicationem interrum-

. Genial. Dicrum lib.6.

cap.14.

Pag. 61 0.c. e Hiftor . Deorum Systagm. 17.

h Ad Plin, lib. 4. epift.4.

De vetere Tuic Pontificio lib.3.

Maximus lib.

pere inde voluisse, neque vultum, inquit, à publica religione ad privatum dolorem dessexit (Horatius) ne

patris magis qu'am Pontificis partes egisse videretur.
Adeoque magistratum ex ore Pontificis dedicantem,

ovat po domo partes Pontificis agere dixit. Luculentus ejusdem
sua.
Ritûs testis est itidem Cicero, alique. Dum verò

de Poste sic tento cogitamus, fieri nequit quin ædium novarum, utcunque habitationi omnium idonearum nec in sacros omninò usus apud Ebræos dedicatarum, Postes Mazuzis, de quibus suprà, ex Lege ornandos recolamus. Certè illum Postium ornatum pro ipsa Dedicatione in lege illa militari sumfit Chaldæus paraphrastes Jonathan dictus. Et quisquis paraphrastes ille fuerit, vix dubitandum, quin illud hauserit ex sententia aliqua de Novis domibus, ex Lege illa. dedicandis vetustiore. Atque force evenerit, ut sententia illa perperàm, ut fieri amat, ab adeò diffitis intellecta, in Postium inter Dedicandum tenendorum usum solennem transiret. Ea de re viderit qui voluerit. Benè, ex veteribus Alexander ab Alexandrob; Templi Consecratio fiebat, ut qui Templum adémve dedicaturus erat, Postem tenens, accenso foculo (qui Sacrorum perficiendorum causa, in ipsa dedicatione præstò

Genial. Dicrum lib.6. cap.

Aneid 3.

Hortor amare focos ______)

Varro apud Servium in Virgilii illude,

effet. Nec Sacra fuiffe ulla fine foco accenso docet

& advocato numine, cui Templum adésve sacrantur, se ex prophano usu & humano jure, Templum, Cellam, Menses, Arulas, quaque co pertinent, eximere, eáque conceptis verbis ipsi Numini (nominat Numen) Divina Humanáque omnia consecrare dicaréque affirmet, Sabinâ herbâ ad Sacrum adhibitâ, sine qua Templum Adémve, Phana

Phana aut Sacella minime dicari putarunt posse. Varro?; De L.L.lib.6. In terris dictum Templum (antè locutus est de Cœli & Orci Templis) locus Augurii aut Auspicii causa quibusdam concepteis verbers finitus. Concipitur verbeis non iifdem asquequaque. Sequitur dein Formula verborum, ab Auguribus & qui, corum auspiciis, designarent Templum foturum, adhibendorum de Finibus quibus illud circumscriberetur; scilicet cum in arce inauguratio fieret. Codices Varronis illic corruptissimi. Verba fibi restituere tentârunt Adrianus Turnebus b Adversar, 22. & Josephus Scaligere, alii. Scaliger autem satis etiam capas. dubitanter, sed doctiffime, ad hunc modum, Tesca In conjectaneis. Dumecta (pro Dumeta) sunto, quoad ego caste lingua nuncupavero, olla veter arbor, quisquis est, quam me sentio dixisse, Templum Tectumque esto in sinistrum, olla veter arbor, quisquis est, quicquid est, quod me sentio dixisse, Templum Tectumque esto in dextrum intra ea, Conrecione Conspitione (potius Conspicione) Cortumione utique earectissime sensi. Vocibus illis tribus Fines seu Limites, Conspectu oculorum, & Cordis visu seu animi sententià designati significantur. Tesca sic dicta loca augurio designata, quo termino finis in terra auguri. Sic Verriusd. d Apud Festum Opilius autem Aureliuse loca confecrata ad augurandum in Tesca. scripsit, sed sancta loca undique capta (caepta in Schedis) " 1bidem. docent Pontificis libri in quibus scriptum est Templumque, Sedemque, Tescumque sive Deo sive Dea dedicaverit ubi eos accipias volentes propitiosque. Et qui Dedicationem feu a'viégworv hujusmodi, etiam & Emzeapli feu In- Dionys. Haliscriptionem, ad eam pertinentem, pariter procurabat'; carnaff lib.s 4. qua de re plura moxs.

ab W.C. 347.

VI. Haud parùm gliscente tandem in Dedicationibus magnificentia eaque studiosissime affectata, acseffere eis, præter Sacrificia, Pulvinaria, Ludi, Epulæ,

Orat, pro Domo Largitiones publica, alia. Ciceros, Aram & Adiculam O Pulvinar sub Saxo Sacro dedicavit. Atque pro Templo ipso Numinéve nomen illud usurpatum. Lib Dec-5 lib.1. vius non semel pro Supplicatio ad omnia delubra habet cap.9. 5 116.5.

Diem unum supplicatum ad omnia Pulvinaria fuit, uti cap. 16. & Diem alterum. Tantundem apud Ciceroneme. Ni-. In Catil nar. 3.

mirum Numini fic æde excepto Pulvinar affignatum est, velut Lectus in quo discumberer, aut Tabulatum super quod se commodiùs reponeret, aut velut satis d Ad Georgie. 3. utrunque. Serviusd, Pulvinaria pro templis ponimus (fa-

tetur, abusive) quum sint proprie Lectuli qui sterni in Templis, supervenientibus plerisque solent. Acron au-· Lib. I. Cai-

tem ad illud Horatiie, min 35.

> -nunc Saliaribus Ornare Pulvinar Deorum Tempus erit dapibus sodales,

f Paulanias in Arcadicis & Phocieis.

S Halicamall. 116.5. Fulins Poliux lib. 1. 9 3.

Pulvinaria, inquit, dicebantur aut Lecti Deorum aut Tabulata in quibus stabant Numina ut Eminentiora viderentur. Eadem vocant Græci ras Khivas & ra esn Ocare Lectos, Seliquastra seu Sellas Deorum. Adeò ur, præsentiam suam Templis præstando, crederentur (nam non dubitabatur quin in Dedicatione invocati illuc se conferrent superveniréntque) five decumbere five stare five reclinare five sedere Pulvinaribus illis; unde fiebant etiam in supplicationibus publicis Lectisternia illa solennia. Hinc Fana Sistere fignificabat, Lectisternia certis Locis & Diis habere. A ccessere Pulvinaribus fasciculi de Verbenis facti qui pro Deorum capitibus ponebantur, ut Festus, cui Struppi dicuntur, quæ vox existimatur antiquitus corrupta esse à Strophiis Coronas significane nec tamen primò omnimodas, sed eas quarum inter sa-

" Labco apud Festum in Siftere Fana.

Hift. Nat 21. cap. 2. & videfis Tunch Adversar liv 19,1. cra tantum & bellicos honores usus effet, ut Pliniusi.

Huc

Huc spectat locus Origenis in Celsuma ab interpretibus non satis feliciter intellectus. Ille in daipgriwr, nomine deorum, Sepaniciav apud Gentiles meritiffimo invectus, Tailes 28, inquit, oi Osoi The Edvar Aaμότια. Δήλον ή και τύτο, ἀκ τ είς τα δοκύνα ένεργέsepa The ropulophyow is ear x a randiods receipy us genore. ια, κ κ τος άρχας τ ίδρύσεως τ σιωνδε ξοάνων και νεων. as πνακ κα Ιακλιος οι τη τ δαιμόνων δζα μαγρανείων θεραπεια σχολάζον ες πεποίωλα, quod vertitur in Geleniana in Basiliensem, Hoeschelianam, ac Parisiensem recentiorem editiones recepta, Omnes enim Dii Gentium Demonia : id quod liquet ex Templis, que ut Sacratiora putantur à presente incoli numine, quod ab initio Dedicationis receperant in Delubra tales Demonas per invocationes curiosas & magicas. Vetustior autem, seu Christophori Personæ versio cum reliquis Origenis operibus Parisiis anno 1512 edita, illic; Nam & gentium Dii universi damones sunt. Et ex eo plane id liquet quod cum primum legitimis hi extrnendis Delubris & Pulvinaribus jecerint fundamenta, qua sibi ad id efficaciora videntur, varie moliuntur nec secus cum locare ubi & statuas ca perint ; que utique peragunt qui Da- Lege, il. monum veneficiis vacant & his obsequentur. Nentra, puto, Origenis omninò reddit mentem. Certè fallor nimium, nisi pro xalandiods legerit illic Gelenius xa-Tanhinds indeque substituerit Invocationes. Mihi sanè videtur nalandiods ibi fignificare ipfa Pulvinaria, adcoque vertendum; Omnes enim Dii Gentium sunt Demonia. Hoc vero manifestum fit, ex eo quod, ut efficaciora & magis conspicua videantur ea qua pro Sacris accipiuntur (quemadmodum ut eminentiora viderentur Nu-mina, dixit Acronb, in Pulvinaribus collocatis) fieri had Horat. solent curiosa nimis Pulvinaria (Decubitoria qualia diximus, quibus apprime respondet nalandiogs) idque

Winaribus

" 2 Sam. 7,5. 1 Reg. 8,30. Matth. 23,21

· Varro L. L. lib.6.

d Pag. 385.

*Lib.7.p28 389. rumque; que quidem Pulvinaria, Demonum cultui vacantes per prestigias faciunt. Quod secere plane ut in illis Numina se reponerent quibus Dedicatio fieret, ibique seu Templo habitarent, quæ locutio etiam apud Ebræos veteres notissima est, de Veri Numinis in Templo suo præsentia & habitatione; unde similis in Gentiles propagata est circa Dæmonia sua notio. Et apposite dixit Origenes na andiogs weripyes, Pulvinaria curiosa nimis, quæ tum artificiosissimè facta funt tum Coronis illis, Struppis dictis, ornata. Et de præsentia ac habitatione Deorum in Templis ex ipsa natura sui, non dubitasse veteres palam satis est ex co quod Superorum Deûm Cœlum, Inferorum Orcus Templum fuerit etiam dictus. Sane & xalanhe-Devles reclinato corpore decumbentes, codem in Origenis libro, de Diis Gentium usurpatum, ad Pulvinaria etiam forsan spectat. Persarum, Nomadum, aliarum illic memoratarum gentium Templum Arásque adeóque harum appendices abhorrentium, neminem ait, id facere, 2/a & διαληφέναι ως Δαμόνων, όπ ποιοίσδε ωθακαθέζον αι σχήμασι και Χωριοις, ήτοι υπό πιων μαγγανειών κατακλιθενίες, η κράκως διωηθέντες τοροκαλαλαβειν έαυτοις τέτες, quod vertit Christophorus Persona, Sive quia de Demonibus illud acceperit, quod in his imaginibus & locis isti insideant & veneficiis quibuldam id hec evocentur (ubi videtur ille legiffe xa Tanantérles uti in loco illo altero Gelenius na randnots) five alias utcunque preripere ea loca potuerint : Gelenius verò, nec quod intelligat Demonas devinctos herere certis locis & statuis, sive incantatos quibusdam magicis carminibus, five alias incubantes locis semel prioccupatis. Mallem fune ego υπο πνων μαγγανώων καθακλιθένθες vertere, incantationibus (præstigus) quibusdam in Pulvinaribus reclinati. Mayzaveiwr nomine veniunt propriè Invocationes illæ seu appropinquationes Dæinonum quas Kanod; & megory yiod; vocabant; de quibus Michael Pfeilus. Nec tolum apud Romanos γείας τον fed & Græcos, Pulvinaria seu κλίναι Deorum, id e σαμόνων. Lectisternia, in usu; sic dicta, à Deorum, ut in lects, illic reclinatione illa credita; quod optim olim.& quantum scio, primus observavit Juacus Cafaubonus, ex Paulaniæ Arcadicis ac Phocicis, uci & Mi- 6 Ad Suctonium nervæ & Æsculapio in Templis suis Kain tribuitur, lib.i. cap.76. atque ex Pindari Scholiaste Emilio Probod, & Va- Ad Olympiolerio Maximoe, qui de Attico & Rhodio Pulvinari- nic. 04.1. um Sacrorum usu, ut satis apud Gracos veteres obvio, expressius loquuntur. De Ludis autem Dedi-Lib,2. cationibus adhibitis, Livius, Per idem fere tem- Decad. 116.6. pus Ædes Matris Magne Idea Dedicata est: quam cap. 36. Deam is P. Cornelius advectam ex Afia, P. Cornelio Scipione, cui post Africano fuit cognomen, P. Licinio Consulibus, in palatium à mari detulerat. Locaverant Adem faciendam ex S. C. M. Livius C. Claudius Cenfores, M. Cornelio, P. Sempronio Consulibus. Tredecim annis postquam Locata est, Dedicavit eam Funius Brutus : Ludique ob Dedicationem ejus facti; quos primos: Scenicos Widelis Festum fuisse Valerius Antias est autor, Megalesia appellatos. in verbo Ro-Item Fuventutis Edem in Circo maximo C. Licinius Lucullus Dunmvir Dedicavit (quam dum Cenfor erat, faciendam locaverat) Hujus quoque dedicande causa Ludi facti. Ejusmodi sunt alia compluria de ludis ob Dedicationem & ad Dedicationem factis. Accessit etiam Ludis hisce corumque sumtibus Senai us autoritas, quâ item coerciti sunt effusiores in cos suntus, & pecunia eroganda finitah. Horem mentio maxime h Liv. Decad. 4. in Saxis vetustis apud Inscriptionum collectores. Additæ etiam Epulæ lautifimæ & Largitiones muni-Pp

* Lib 4.epiff. 1.

200

ficentissimæ. Cordatiores & qui quod necessariò deceret servare affectabant, Epulo carere nolebant. Plinius ad Fabatum prolocerum suum de Dedicatione Templi quod in oppido fibi vicino, Tiferno Tiberino, pecunia sua extruxerat, Ejus, inquita, Dedicationem, cum fit paratum, differre longius irreligiosum est. Erimus ergo ibi Dedicationis die quem Epulo celebrare constitui. Formulæ autem illæ Saxeis Aris, Basibus, Antepagmentis, aliasve in memoriam perpetuam, hanc in rem inscriptæ, rariùs quid habent de Sacrificiis Dedicationem comitantibus. Crebrò autem Tempus confignant; subjuncto illo solenni, V.S.L.M. pro Votum Solvens Lubens Merito. Interjicitur etiam interdum autoritas qua fiebat, ut EX S. C. seu Senatusconsulto & ex Senatus Sententia"; uti etiam id quod à Numine, ob Dedicationem, impetrari vellent; ut in illa in Agro Paravino inscriptione Templi Priapic.

43,5. Ollavius Roffes nede Memori Bre-Iciane 177.

Guter pag.

· Apud Bernardin. Scardonum De Antiquit. 11. bis Petati lib. 1. p.12 6 .. & Gute 1.2. 91.3.

VILLICVS. AERARI. QUONDAM. NVNC. CULTOR, AGELLI.

HAEC, TIBI, PERSPECTUS, TEMPLA. PRIAPE. DICO.

PRO. QUIBUS. OFFICIIS. SI. FAS. EST. SANCTE. PACISCOR.

ADSIDUUS. CUSTOS. RURIS. UT. ESSE. VELIS.

IMPROBUS. UT. SI. QUIS. NOSTRUM. VIOLABIT. AGELLUM.

HUNC. TU. SED. TENTO. SCIS. PUTO. QUOD. SEQUITUR.

Sapius item adj citur, ob Salutem Augustorum, aliorum.

VII. Festa

VII. Festa insuper Dedicationis Anniversaria, celebrabantur. Ovidiusa de Junonis Sospitæ Dedicarionis festo ejusmodi, Kal. Februarii servari solito,

Principio mensis, Phrygie contermina Matri Sospita delubris dicitur aucta novis.

Tunc Dedicabatur scilicet Templum ejus unde dies quotannis recurrens festus erat. Nescio quare Carolus Neapolis ad Ovidium ibi, festum idem Kalendis Januariis tribuit. Atque ut Numinis hujus, ira parili modo, haud pauci Aliorum Dedicationum Dies in Anniversarios transiebant perpetuò celebrandos uti & Ludi solennes in earum honorem conjuncti. Megalesia jam dicta, quæ, in Calendario vetustiori Romano, Ludi Matris Magne dicti & in Constantiniano, Ludi Megalesiaci celebrari quotannis cum ipso festo solebant à Pridie Nonas Aprilis (quod initium Ludorum & Festum erat ipsum, quo primæ ædis Numinis illius Dedicatio celebrata) ad 4 Nonas ejuldem, seu per dies sex ut Calendaria illa testantur. Carolus autem ille Neapolis, incogitantia b Carolus Neaplanè nimis temerarià, hinc emendandum vult Li- polis ad Favium, ubi de Dea Matre in ædem Victoriæ per- flor.2. lata, fic loquiture; Pertulère Deam pridie idus Aprilis, Decad-3 lib.9. isque dies festus fuit. Populus frequens dona Dea in Pa. latium tulit; Lectifterniumque & Ludi fuere Megalefia ap. pellata. Ad hac ille, Ausim dicore scribendum, pro Idus, Nonas. Quafi ibi aliter falso designaretur dies Dedicationis Dea Matri. Sed plane locus ille non ad Dedicationem ejus omninò attinet. Receptio ejus, à Pessinunte Romam advecta, prima & deductio, ut res & tempus tulere, in alterius Numinis ædem ibi tantum narrantur, nec tamen fine Lectisternio & Ludis, unde etiam eo nomine dies ille Nonarum Aprili-

um

um pridianus, qui secundus erat à Megalesiorum Nonarum festus dictus & forte anniversarius itidem fuit, sed non omnino ut Dedicationis ædis ejus solennitas. Illud scilicer de Dea sic primò recepta contigisse scribit Livius M. Cornelio, P. Sempronio consulibus, id est annis tredecim ante Ædis ejus Dedicationem. Atque ob earn fimul Megalefiorum, qui Valerio Antiate autore sic primi Scenici fuere, fuit instirutio qua ad annum spectat quo Consules P. Cornelius Scipio & Manius Acilius Glabrio, seu à Dea primò recepta decimum tertium. Quod aperte liquet ex superius è Livio allatis. Simile, quantum ad recurrentes Dedicationum dies, videtur haberi in aliis Calendarii Festis Ludisque non paucis. De Concordiæ item ædis à Camillo extructæ dedicatione 17 Kal. Januarii celebrari quotannis solita, Ovidiusa,

Faftorum 1.

Nunc te Sacrata constituere manus.

1 1bid.lib.4.

Dies hic est Dedicationis tuæ festus anniversarius. Idemb de Jovis Victoris Templo, idibus Aprilis dedicato, indéque festo recurrente, uti & de Atriis Libertatis,

Occupat Apriles Idus, cognomine Victor Fupiter: hac illi sunt data templa die. Hac quoque, ni fallor, populo dignissima nostro Atria Libertas cæpit habere die.

· 1bid.lib.6.

Et postmodùme de idibus Juniis,

Nulla nota est veniente die, quam dicere possis; Idibus Invicto sunt data Templa Deo.

Ex simili ratione Palladis Aventinæ Festum ob cultûs ejus solennis initia seu Dedicationem 13 Kalend. Junii. Sol abit è Geminis, & Cancri signa rubescunt, Capit Aventina Pallas in arce coli.

· Ibidem.

De Fortung irem Publica festo 8. Id. Aprilis, idemb, blib.4.

Qui dicet, quondam Sacrata est colle Quirini Hac Fortuna die Publica, verus erit.

Parile de Junonis Monetæ Templi dedicationis festo .c Lib.6. Kal. Junus recurrentec;

Arce quoque in summa Junoni Templa Monet.e Ex voto memorant facta Camille 140.

Unde & Macrobiusd, Nam & ades Junonis Moneta d Saturnal. 1. Kalend. Juniis Dedicata eft. De Fortis Fortunæ iti- cap. 12. dem Templi prima, 8 Kalend. Junias, Positione, id est, per Sacra à Servio Tullio Rege peracta, dedicationee,

Plebs colit hanc ; quia qui posuit de plebe suisse Fertur & ex humili sceptra tulisse loco.

· Ibidem, & Vario de L.L. 1.6.5.

Ideò festum erat quia eo die Templum dedicatum fuerat. Festus itemf; Servorum dies Festus vulgo existi- 1 In Servorum. matur Idibus Augusti, quod co die Servius Tullius natus sin Rustica, bis servus Adem Diana dedicaverit in Aventino. Items Rufica Vinalia, mense Augusto, ut est in Fastis, Venera fiebant quod eodem illo die Ædis & Dea consecrata est. Alia sunt ejusmodi quæ celebrationes anniversarias cum suis appendicibus ex Dedicatione, ut origine sola, pependisse, apertissime demonstrant. Scilicet, ut Urbium, Principum, Privatorum Natalitia redeuntia, Festa agebantur annua, ita & Templorum Dedicationes. Etiam mos ille, ut videtur, Romanis antiquissimus & cum ipsa condita quasi natus. Licet verò didicisse videantur illi ab Ebræis Dedicationes solennes ipsas (nam Templum Salomonicum circa annos 270 ante Romam conditam, magnificentissime Dedicatum est & proculdubio etiam inde per Orientem

Pp 3 Occi-

Occidentémque celeberrimum habebatur; ut Dedicationes alias prætermittamus) attamen, recurrens earum quotannis Hierosolymis celebratio non reperitur ante Encænia Maccabaica. Tametsi non defuerint, ut ante oftensum est, recentiorum nonnulli qui pariter Salomonicam & Zorobabelianam quotannis celebratam esfe afferuerint. Et rectiùs puto Rodulphus Hospinianus, de Maccabaica, Atque hac Dedicatio prima Anniversaria facta est. Atque antiquiores multo sunt complures, apud Romanos anniversarii, nomine Dedicationis, dies Festi. Ea de re viderint porrò, qui operæ duxerint pretium.

De Origine Festorum lib. 1. cap.13.

VIII. Sed verò in Marmoribus sunt aliquot Deûm Magnorum, Matris Deum & Attidis, Dedicatio. nes, in quibus Sacrificia, ut Diis eisdem propria, memorantur; quæ alibi quam in saxis apud veteres perrarò occurrunt; ut Taurobolium, & Kriobolium. Et benè quidem Janus Gruterus ad Lampridium notar, absque Saxis illis fuiffet, Sacra illa quasi ignorabilia planè fuisse, urpote quorum vix omninò apud Scriptores chartaceos veteres mentio, cáque nimis depravata. Neque aliunde ea memorat Turnebusb. Apud Julium Farmicume diù legebatur, Miseri funt qui profusione Sacrilegi sanguinis (id elt Taurini & Arictini) cruentantur, Tauribolum vel Oroboliam (pro Taurobolium & Criobolium) (celerata te Sanguinis labe perfundit. Ita scilicet Sacerdos persusus, inquinare etiam, ut videtur, solebat Sacrificii auctores. De De-45metius fol,20, dicatione autem, post illa ut prævia peracta, Romæ extat hæc,in marmore grandit, inscriptio,

b Adverfar.lib. 27. Cap. 21. Lib. de errore profanarum veligionum.

1. Gruter. pag. 28, 2.

DIS

MATRI DEVM. ET. ATTIDI. SE X TILIVS, AGESILAVS, ÆDISIVS V.C. CAVSARVM, NON, IGNOBI LIS. AFRICANI, TRIBVNALIS, ORA TOR, ET. IN. CONSISTORIO PRINCIPVM.ITEM. MAGISTE R. LIBELLORVM. ET. COGNITION SACRARVM, MAGISTER, EPISTV LAR. MAGISTER. MEMORIÆ VICARIVS. PRÆFECTORVM. PER HISPANIAS. VICE. S. I C. PA TER. PATRYM. DEI. SOLIS. INVI CTI. MITHR Æ. HIEROPHANTA HECAT Æ. DEI. LIBERI. ARCHI BVCOLVS . TAVROBOLIO CRIOBOLIOQ. IN. ÆTER NVM. RENATVS. ARAM, SACRA VIT. DD. NN. VALEN TE. V. ET. VALENTINIANO IV N. AVGG. CONS S. IDIBVS AVGVSTIS.

Sub annum nempe Christi 376. Necdum enim publicus Paganicarum superstitionum usus Romæ, nedum per Iraliam, evanuerat. Ejusdem ipsius anni diesque aut Dedicatio ejusmodi, aut Sacrificiorum eorun- smetius sol. dem Diis Magnis peragendorum Votum habetura Ul- 19,11.

pii Egnatii Faventini. Etiam Sexennio antè seu Valentiniano & Valente Consulibus tertium, Petronius * Idem ibid. 13. Apollodorus, Pontifex Majora,

Gruter pag. 18,1.

TAVROBOLIO, CRIOBOLIOO, PERCEPTO VNA. CVM. RVF. VOLVSIANA. C. F. CON IVGE. XVI KAL. IVLIAS. DD. NN. VALENTINIANO.ET.VALENTE.III.COSS ARAM. DICAVIT.

In qua, eriam Numinum figuræ & Sacrificiorum illorum symbola. Et, Valentiniano & Neoterico Consulibus, seu sub annum Christi 390, Kal. Jun. Ceionius Rufius Volusianusb.

b Idem ibid 5.

ITERATO, VIGINTI, ANNIS, EX. PERCEP TIS.TAVROBOLIIS VI.ARAM.CONSTITVIT

· Vide Cl. Sal-Historiam Augustam pag. 180. F.

ubi malè irrepfisse videtur VIc. Supernè autem illic masin Notis ad Arietes quinque, & unus mactatus, ad Kriobolii conjuncti quod Attidi, ut Matri Deum Taurobolium, perfici solebat, designationem. Hinc Taurobolium & Kriobolium facere in Saxis obvium, pro initiatione cujuspiam Unis illis Magnis, adeoque pro Sacrificis eisdem propriis, atque, in Dedicationibus aut proxime ante, perficiendis. Unde etiam Tauroboliatusd dictus qui Sacra illa perficeret. Vocabulum, cujus, in Lampridii editionibus ante Gruterianam, locum perperam ocve. Rome apud cupabat adeo debacchatus. Sed restirurum est demum ex codice Palatino Tauroboliatus, quod de Heliogabalo dictum. Ira etiam Taurobolini & Tauroboliti. Renovari folebat, à Tauroboliatis Crioboliatisque, Sacrificium illud, ut forsan & Dedicatio, quol.bet Vicenniof, intra quod tempus Renatus (ut Sextilius Agefilaus in marmore ancè allato) per Sacrum illud, velue per Initiamentum, mundusque habebatur usque in V cennii proximi

d Lampidius n Heliogabalo, & Jan Gruter ad eum. c. Inferit. Salmafium in Notes pag 179.

· Smetius fo!. 20,4. Gruter. p.g. 28,5.

Smeliusfol. 19, II.

proximi initia. Sed ut hoc vicennale erat, ita alia Sacra Matris Deûm (præter antè memorata) annua. Julius Firmicus, in Sacris Phrygiis, qua Matris Deum Lib. de Errore dicunt, per annos singulos, arbor pinea caditur & in media arbore simulachrum juvenis subligatur. Alii de pompis Annalibus loquunturb, in quibus Ablutio Dea in s Quid Fastor. 4. Almone fluvio, juxta Urbem, VI Kal. Aprilis; unde ammian. Marin Kalendario Constantini dicto, ad diem illum, notatur Lavatio. Sacra autem Bina illa in Aris aliifque fer, in Regi-Saxis à Tauroboliatis Diis Magnis dedicatis sic sæ- onibus urbis, pius memorantur. Nec in ejusmodi sive Aris sive Saxis aliis, Sacrificia ipfa Dedicationi adhibita aut prævia solent occurrere. Sunt verò Dedicationes eti- Gunter, pag. am illice, Diis illis breviuscule, & fine Sacrorum il- 29,1,2,3,5. lorum mentione, conceptæ.

Profanarum religionum.

cellmus lib. 23. Vibius Seque-Herodianus in Commodo.

IX. Nec rarò etiam sine Dedicatione expressa, perfectum aut celebratum à quopiam Taurobolium effe inscribiturd. Etiam, pro Salute Augustorum aut a Idem ibid. 10. Civitatis, à Civium ordinibus & Provinciis. Lapis 11,13,14. hujusmodi Narbone miræ pulchritudinis, cum multis . Idem ib 12. capitibus bubalinis;

IMPERIO, D.M.

TAVROPOLIVM. PROVINCIÆ. NARBONENSIS

FACTVM. PER. C. BATONIVM. PRIMVM FLAMINEM. AVGG. PRO. SALVTE. DOMI NORVM. IMPP. L. SEPTIMII. SEVERI. &c. 816.13 & 14.

Id genus complures sunt aliif. Tauropolium heic ali- 4,5. pag. 31. 3, biques sæpius à quadratariis scribitur, ut interdum 4,5 60. Tauripoliumi, & Tauriboliumi quæ pro eodem plane sumitur, nempè Taurobolio, quod nomen est genuinum. Et

1 1bid. 14. 0 pag.30. 1,2.

& pag 30. 1,3,

b Pag. 29,10,

. Ibid. 13.

b Ibid. & pag. 400.

. In Purificphanon.

d Ad Lampillium pag. 1 . o C.

e Videlis Georgium Fabricium ad Prudentii locum citatum. In Roma Subterraneal b. 2. eap. 3. 9.15.

Tauripolium acciperes locutio solennis pro Taurobolium perficere, facere, celebrare. Et tam Foeminæb quam Vi-30,40 31,3, ri, Urbes ac Provinciæ faciebant. Horrendum à Prudentioe descriptum Sacrum in quo Sacerdos summus in Scrobem defossus, Tauri super tabulata perforata mactati sanguinem in Oculos, Aures, Os, Nares avide . conbibebat, Taurobolium fuisse ipsum existimat Claudius Salmafius qui de Sacro illo antè nimis ignorata compluria docuit. Sed aliie aliter. Petrus autem Aringhius de templis aliquot, veluti Martis & Apollinis in Vaticano veteri, agens, Nec interim defunt, inquit, qui antiquum Cybeles, quam Deorum omnium Matrem insana olim antiquitas pronuntiavit, Templum eodem in loco statuant, hac una ad id afferendum ratione permoti, quod quamplurima Criobeliorum & Tauroboliorum Simulachra, que in ejuschem Dee honorem celebrabantur, cam nova Vaticana Basilica fundamenta hoc nostro seculo aperirentur, ibidem inter effodiendum reperiri contigerit; ex quo pariter alio deducto argumento aream illam, ingentemque Pineam, que jam in medio Vaticana Balilica atrio extabat, & modo in proximis summorum Pontificum hortis refervatur, usui quondam & ornamenti ejusdem Dea Cybeles Templo extitisse conficiunt; cui arborem videlicet Pinum gratam summopere acceptamque Poetarum plerique, & Ovidius & Virgilius pra cateris, pro more fabulantur. Verum affertionem hanc nulla, quod noverimus, scriptorum veterum auctoritate suffultam, nobis interim satis sit indicasse. Et lectorem qui de Simulachris illis plura voluerit ablegat ad Joannis Severani librum de Sacris septem Ecclesiarum memoriis, ubi illum ait copiose de Simulachris illis disseruisse. Utinam explicatius illa tradidiffet Aringhius ipse. Nam Severani librum ejusdem nominis haud alium comperio præter Partem primams in qua de Simulachris illis

E Roma 1630, 14 80

mihi haud quicquam occurrit. Quod ad Prudentii autem illud attinet, ego sanè non illibenter forsan admiserim apud eum Taurica sacra in illoa,

In cassum arquere jam Taurica sacra solemus,

Taurobolia innuere aut saltem complecti; licet à viris rati. doctisb sumantur illic pro Tauris Plutoni immolari b 70. treitz us solitis. Et Pluto quidem ibi memoratur, ut hostis ibidem. humanis placari folitus, cui alia etiam pariter Sacrificia; sed interim etiam Taurorum; ut ex Horatio carm. 2.0d.14. scimus aliisque. Et Sacra quidem Taurorum, præ aliis, fiebant itidem tam Neptuno (ídque interdum ex oraculod) uti & Apollini quam Diis Magnis fic Panjam dictis. Virgiliuse,

Meritos aris mactavit honores, Taurum Neptuno ; Taurum tibi, pulcher Apollo.

Mari item & Fluviis, ut ex Homerof liquet. Inde Ne- 1 Mad. A. Et ptunus Tauriuss dictus, utiTaverah festum ejus. Eti- Eustath. ad Hiam triumphantes Diis simul Capitolinis Tauros Sa- ad. o 4. 6 crificabant. Uti & Sabinii Marti. Hinc

> maxima Taurus Victima,

Virgiliok. Sed ita sanè evenit, ut etiam apud veteres recentioresque tum Taurica, quorum genera etiam alia sunt Sacra, tum nomina alia à Tauro aut Tauris quomodocunque sumta in obscuro nimis & incerto, 1 Apud Macrob. si quæ alia, latuerint. Labeo! Neptuno tantum, Apollini, & Marti Taurum rite immolari voluit; nec cap. 10. omnino Jovi, quod tamen fine temperamento (utcunque etiam Jovi Taurum immolare non licuisse, in libris de jure Sacrificiorum scripserit) haud verum est. Nam ut ex Diis Capitolinis erat, seu Jupiter Capitolinus.

a Contra Simmachum lib. t. tit. In Bectaculis. ques fint vene-

e Ancid. 3.

Odyll. A. & videfis A. Gellium lib. 13. cap. 25. & Suidas in TaupiSiov.

h Hefychius in Tavela. Strabolib.5.

k Georgic. 2.

Servius ad Aneid.9.

tolinus, à triumphantibus rité ei cum reliquis Tauro litabatur², sed nec aliter. Quod disciplinæ Homericæ consonum,

*Ειδα Διὶ ρέξαντες ύπερμβμεῖ ίερα καλα, Ταθορν δ' Αλφείω, ταθορν ή Ποσειδάωνι &c.

Ibi fovi prapotenti facientes Sacra pulchra (ei idonea) sed Tauro Alphao (Auvio) & Tauro Neptune &c. ubi quasi expressim satis Jovi negatur Taurus. Quemadmodum autem quid Taurobolium ipsum esset adeò in obscuro apud recentiores mansit, ita etiam alia præter jam memorata, Sacra Taurica; quorum unicum, Dianæ dictum, etiam Tauropolion (quo nomine itidem in Saxis indigetari Taurobolium jam ostendimus) & Tauropolia appellatum. Hesychius Taueoπολια, α εis εορίω αγεσιν Αρτίμιδι, Tauropolia qua, ut festum, celebrant Diana. Qualenam fuerit festum illud, parum constat. Taveomoking memorat Athenausi, ut satis detestanda. Etiam Isaacus Casaubonus eum explicans, Qualia, inquite, fuisse legimus Sacra Colytus omnis turpitudinis & obscanitatis plena, talia erant & Tauropolia, quemadmodum colligas recte ex hoc loco. Sed originis horum se nescium plane fatetur. Certe Diana ipsa Taurica à Scythiæ cognomine regione, Taueominad (quod nomen etiam Minervæ tributum, uti etiam Taveolox . & Tavew & Taverwon & Taveoπολ @ atque Dea Taverni. Et templum narrat fuisse in Icaria Maris Ægæi insula Strabos, Taurepolium nuncupatum, quod dum ex eo, eam in rem citato, citat Stephanus, in Samo infula perquam vicina collocat. Dum verò nominibus hisce Dea ipsa Templumque ejus fic celebratur, nihil omnino de Tauri Sacrificiis apud vereres, quantum video, admittitur in nominum illorum ratione haberi; sed vocamina à Gente Scytharum

Dipnofoph.

"Animadverf.6. cap.6. d Sophocles in A;ace, Hefychius 3 Suidas in Tausiwy. · Euripid. in Iphigenia, in Tauris. Diodor. Sicul, lib. 2. Strabo lib. 12. Liv. Decad. 5. lib 4. Euftath. ad Dionyf. Periegeten. Euripid. ibidem & Paufan. an Atticis & Laconicis.

\$ Lib. 14.

tharum Taurica tantum deducta esse (quasi diceres Diana in Tauris ut Iphigenia in Tauris) adeò ut Diana Taveomon @ aliud non fuerit quam quæ versabatur. colebatur, apud Tauricam gentem) aut ab eo quòd præfuerit illa armentis in quibus Taurus adeò princeps; aut quod, cum Luna fuerit, Tauris sit vectus^a. ^a Scholiastes in Sacra autem ei, hoc nomine, suisse peculiaria, scimus cem, Suidas in è Diodori loco citato, uti fatis ex templo Tauropolio Taveinn. dicto & Festo cognomine apud Hesychium. Atque illa Humano seu Hospitum immolatorumb Sanguine, b Herodotus in non Taurino omninò in Tauris peragi solebant. Nec Melpomeno, alis. postquam Orestes Simulachrum ejus inde surripuerat · Euripides in & in Græciam detulerat dedicaratque, Sacra ejus Iphigenia is illic quicquam omninò habuit Taurini Sanguinis. Sed humani interim, non ex immolatione ut in Tauris sed ex flagellationed. Neque enim Græci aliter pristino- de Philostratus de rumSacrorum memoriam aut reliquias inter se admit- 110.8. cap. 10. tendas voluere. Verum quidem est obtinuisse opinionem, Tauricæ ipfius gentis nomen fortitum, 200 ? Las Taups Ala & chei & "Onew Ceulavla Gur a egoan yli, ut narrat Eustathiuse, id est, à Tauro animali, quo- "In Diangs. Peniam ibi bovem junxit Ofiris ad tellurem arandam; atque ex eo quòd oriunda fit ab Ægyptiis Apin bovem colentibus. Sed hoc nihil ad animalis Sacrificium. Etiam ipfi Eustathio ibi videtur, Taveonode Dianæ nominis originem causamque esse tantum à Gente in qua versata est & hospitibus cassis coli solebat. Veteres illi Apollodorus & Istrus nominis Taveonons & Taves 60'Au non omnino ab Sacrificio Taurino de- f Apud Suidam duci volueref. Nec pu: o ullibi animali illud immola- in Ταυροπόλα. tum ei apud veteres legi, præterquam ubi nonnulli s Apud Isace, voluere in Iphigeniæ, cum in Aulide ei immolanda es-phronem. fet, ab ea abreptæ locum, non Urfam aut Anum (ut in In Iphigentas aliquis) nec Cervam, ut Euripidesh, sed Taurum fuisse in Antide.

Qq 3

Lib.III.

.mus, in Dictionar. Poetico.

substitutum adeoque ei immolatum. Nihilominus *carolus Stepha- fidentiùs ab nonnullisa nescio unde asseritur Tauripolion fuisse sacrum in quo Marti & Diana non Humano sed Taurine Sanguine Sacrificabatur; Et Tauripoliam Dianam dictam, quod illi Taurino Sanguine Sacrificaretur. Sed nec facit, ad solennem Tauri ei immolationem, id quod de succedaneo Iphigeniæ Sacrificio sic habetur, quod nec pro recepto admittitur nec in morem omnino posteà transit. Adeoque haud in Dianæ facris Tauripoliis dictis, Taurus locum sortitus est ullum, magis quam in ejusdem, apud Phocenses Elaphoboliis Cervus. Illic enim Placentæ tantum Sacrificabantur ex Adipe, Melle & Sesamo confectæ, ut le-Diprofaph. 14. gitur apud Athenæum. Sed illæ Elaphi feuCervi dicti. Diana verò ipsa Elaphebolos à venationibus & Elaphea itidem nuncupata est, eisque nominibus cultai. Sunt autem Viri docti qui nescio quid commune habuisse Tauropolia Dianæ cum Deorum Magnorum Tauroboliis, Tauropoliis etiam dictis; quose si placet conpfter in Parali- Julas. Fuere item Ludi Taurici, Taurii, seu Taurilia, pomenis ad Rof- dicti (quibus cum Tauroboliis aut Tauropoliis nihil commune) Romæ celebrari soliti in circo Flaminio, in quibus circum metas currebant, ut Varrof. Et de eis tium Fi micum, vide Festum & ad eum Josephum Scaligerum. Diis inferis instituebantur, sub Tarquinio Superbo. Occurrunt etiam apud Helychium Ταυροχολια, pro festo Cyzicenorum, aliter puto ignorata. Etiam apud Gracos Ludus erat seu certamen Tavegna Dala dicta, quorum mentio puto in veterum libris non om-

> nino habetur. Reperio in Marmore è Græcia Afiatica pridem allato quod, in hortulo Musai mei Carmelitici habeo Figuris hisce & Inscriptione insi-

b Plutarch, lib. de Vutulibus Mulicrum.

d Paufamias in Eliacis.

e Thomas Demfinum lib. 2.cap. 4. 6 Foannes à Hower ad Jude Erro e Profanarum religionum.

1 10. 4. de Lingua Lat.

gnitum,

Longitudo est pedum quinque. Latitudo Sesquipedalis. Qualisnam suerit sive Ludus sive Certamen, ex

ipsis Figuris haud ægrè elicitur. Non animadvertere demùm

In Bicannia,

· Lib.9. Ep.71.

b In Bibliotheca Cottoniana.

Arrianus, de Venatione cap 3.

in Questionious Romanis.

demum heic nequibam doctiffimi & optimi Viri Guilielmi Camdeni observationem seu monitum de Tauropoliis, velut quæ curiosioribus meritò respicienda effent ex Sacrorum, ut existimatum est, nescio quorum, vestigiis, in bubalinis capitibus sub annos abhinc 350, circa ædem Londini Paulinam effossis compluribus. Nimirum Dianæ Templum ædem illam avo Paganico fuisse ait conjectasse aliquosa, atque effe que fidem eorum conjecture adjungunt. Etiam quoniam Antique Scilicet ades adjacentes in Ecclefia Archivis Diana Camera, inquit, vocantur, & in comiterio. regnante Edwardo primo, incredibilis vis Bubalinorum capitum effossa fuit, ut est in nostris Annalibus, que tunc cum admiratione tanguam Gentilium Sacrificia suspexit multitudo. Et Tauropolia in Diana honorem fuisse celebrata norunt Eruditi. Quasi capita Bubalina in Tauropoliis vetustis partem egissent, quod nusquam puto repertum. Sua manu postea in codice suob adnotavit illic iple, ut conjecturam de Sacrificiis heic bubalinis firmaret, Ubi Pagani (inquit Gregorius M.) Boves multas immolare consueverunt, Christiani religiosis conviviis debitas solennitates celebrent, cujus sensus expresfim habetur apud Gregorium frequentiam Sacrorum Bubalinorum apud majores nostros paganos aperic indicans. Cæterum ut ad Tauropolia nihil omninò attinebant Boves aut capita Bubalina, corúmve partes aliquæ, ita nec reverà ad Sacra Dianæ ulla, exceptis illis quæ Dianæ Aventinæ fiebant, in quibus, dum aliis in Artemisiis seu Dianæ Romæ Templis quæ non pauca fuere, Cervorum Cornua (velut primitiæ à Venatoribus allatæ) affigi solebant, Cornua, ex jure fingulari, Boum affigebantur, quod memorat Plutarchuse. Adeoque Dianæ illic cultum capita etfossa Bubalina non omninò adstruunt. Adjicit autem præstan. præstantissimus Camdenus, velut ad Dianæ Symbola Sacraque propius accedens, Nos etiam ipsi pueri Cervi caput pilo prefixum, quod Diane Sacrificiis convenire videbatur, magna cum pompa, & Cornicinum boatu in ipso templo circumgestatum vidimus. Cervumque illum quem illi de Baude in Esfexia pro terris quibusdam pra-Stabant, ut accepimus, bujus Ecclesia Sacerdotes Sacris vestibus induti, & capita corollis e floribus redimiti ad gradus Chori recipere soliti. An hoc in usu fuerit antequam Baudi cervum prastare tenerentur, nescio; certè Diana cultum & gentilium errorem magis quam Christianam religionem hic ritus redolere videatur. Et Dianam , Euripides in Venatricem & Exapoxlovora Cervorum interfectricem Internation dictam nemo nescit. Sed verò certifimum est solen- Tautis, oc. nitatem illam, quæ compluribus abhinc annis evanuit, originem non habuisse vetustiorem quam annum Edwardi Regis primi tertium seu Christi 1274 cum, ut Regist. Eccles. ex Archivis quæ fuere illius Ecclesiæ liquet, Guiliel- Paul Signatum mus Band, vir equestris dignitatis, in compensati- lu.G. onem prædii ei, ab Harvæo de Boreham Decano illic & Canonicis, ut intra vivarium suum Coringhamiæ in Esfexia clauderetur, concessi, se posterósque suos obligavit ad præstandum quotannis illis ad Altare magnum, die Conversionis S. Pauli (quæ 'In Notitia Lonest Januarii 25) Cervam, uti etiam die Commemorationis ejusdem Cervum, quorum capita, cum pompå jam dictà, per Ecclesiam circumgestarentur; aliis itidem tunc institutis eam circa rem ritibus ; quæ Edwardi 3 usomnia usque in tempora Elizabethæ Reginæ durârunt. Consule, si placet, ea de re etiam Joannem Stowæume & Archivat. Adeoque in ritu illo nihil ex origine paganica. Alii autem capita illa effossa Sacrorum Jovis reliquias fuisse existimarunte, adeoque templum ipsum Jovis olim fuisse. Sed hæc obiter.

dini, pag.640. in 4º 1618.

dEfchact. Inquist. Anni 2 mero 72 m arce Londinenfe.

· Francifcus Godwinus in Episcoporum Catalogo, fett Londinensi 51. * Lib.1.cop.10.

X. Adjiciebantur etiam in Marmoreis aliisque De-

liger;

dicationibns, præter jam oftensas, Leges ad Aras Locosque rite in Templa effatos spectantes, etiam & Causæ interdum præviæ Dedicandi, cum ampliori ac varia Rituum mentione. Ejulmodi autem paucæ superfunt. Singulares autem ex eis aliquas ut pleniùs Dedicandi & Mos & Vis perspecta habeatur, adponere visum est. Vetustissimam formulam habet Liviusa in illo de Romulo, qui cum Acronem Coeninenfium Regem bello spoliasser, Jovi Feretrio Templum terminis, quos ipse animo metatus fuerat, designavit. Spolia, inquit ifte, fabricato ad id apte ferculo, gerens, in Capitolium ascendit; ibique ea, cum ad quercum pastoribus Sacram deposuisset, simul cum dono, designavit Templo Fovis Fines, Cognomentumque addidit Deo; id est Feretrium eum vocavit ut Opima illi Spolia Ferrentur. Et dein, Jupiter Feretri, inquit (Romulus) Hac tibi Victor Romulus Rex regia arma fero, Templumque eis regionibus quas modo animo metatus sum, Dedico, Sedem Opimis Spoliis, que Regibusque Ducibusque Hostium cafis, me auctorem sequentes, posteri ferent. Festus ubib hoc de Templo seu Æde sovis Feretrii loquitur, adjicit, Hujus Ædis lex nulla extat, neque Templum habeat necne, scitur. Quafi ex vita Romuli Dedicatio illa haud ita satis dignosceretur, ut utrum reverà Templum fuisset, annon, inspicienti satis constaret. Impense mirum quidem videtur, historiam de Dedicatione illa non suffecisse dubio illi plane tol-Lib 4. eleg. pe- lendo. Halicarnaffensis etiam, Propertius, Plutarchusd de æde Jovis Feretrii illa ut de Templo undi-In Romulo & quaque legitimo loquuntur. Festi autem illud foriè inde manavit, quod nullibi in Templi parietibus re-

> periretur Dedicatio ipsa, nedum lex ejus aut Templi nomen. Unde ad ejus verba illa Josephus Sca-

b In voce Opima, vide & Schedas ejus.

nultimá.

Martello.

liger; Olim Leges adium in adibus ipsis in postico earum ponebantur, quod ut afferat, Varronis locum subjungit, ubi is rupem Tarpeiam, montem Saturnium olim dictum ait2, & antiquum oppidum in hoc fuisse 'Del L.lib.4. Saturniam. Ejus vestigia etiam nunc manent tria; quod Saturni fanum in faucibus : quod Saturnina porta quam Junius scribit, quam nune vocant Pandanam : quod post adem Saturni, in adificiorum Legibus parietes Postici Muri sunt scripti. Tunc Scaliger, Continebant autem Leges Ædium inter alia, utrum ades illa effet Templum, necne. Et hoc est quod ait Festus. Et paulò post, apponebantur & Leges Dedicationis, quibus Edes ipsa Sacra fiebant, neque sine exauguratione transferri poterant. Atque illuc affert quod Plinius habet de Plin. 10. Fijt. æde Matris Deûm, vetustissima, cui nulla lex dicta est 58 0 59. apud Nicomedenses. Ad Trajanum Augustum inquit Plinius, Ego cum quarerem num effet aliqua Lex dicata Templo (Codices aliqui habent dicta Templo; sed lectio prior Catanzo placet quæ etiam Trajani rescripto satis consona) cognovi alium hic, alium apud nos (Romanos) esse morem Dedicationis. Dispice ergo Domine, an putes Adem, cui nulla Lex data eft, Salva Religione, posse transferri, alioqui commodissimum est (ut transferatur) si Religio non impedit. Respondet Trajanus, Potes sine solicitudine religionis, si loci positio videtur boc desiderare, adem Matris Deum transferre in eam que est accommodatior; Ne te moveat, quod Lex Dedicationis nulla reperitur, cum solum peregrina Civitatis capax non sit Dedicationis qua fit jure nostro, seu Romano. Consulit eum Plinius, an Templum, cui Lex nulla adjecta, transferri, ut ædes haud pro Templo censenda, salva religione, id est, jure potuerit. Definit Trajanus, Legis adjiciendæ rationem apud Nicomedenses, quæ Peregrina Civitas esset, habendam nul-

nullam. Haud capacem scilicet esse Civitatem Pere-

grinam Dedicationis quæ, juxta antè dicta, jure fieret Romano. Sacra nempè Romana eorumque rationem ad Peregrinos non attinere; sed jure tantum Quiritium Sacro niti. Non quod existimarunt Romani haud legitimas in se omninò fuisse apud peregrinos, Templorum Dedicationes (ut manifestum etiam fit ex corum, in obsidionibus, Deorum evocationibus perquam solennibus) sed non quales ex jure Romano definiendæ essent, extra scilicet agrum Romani nomine cognitum seu velut civitate donatum. Etiam scimus Octavio Augusto Templum Hierosolymitanum cujus Dedicatio Romanis prorsus ritus peregrini, tanti co nomine æstimatum, ut Sacrificiaa *Philo de Lega- quotidiana sui gratia illic præstari, idque sumtibus suis amplissimis, voluerit. Quod verò attinet ad Leges in Postico Templi, velut ex more inscribendas, id quod videtur viro maximo ex Varronis loco illo eliciendum; certè opinor ego, usitatius suisse, in Antico supra aut circa Valvas aut Postem tenendum, tum Dedicationis ipsius Tabulam seu Formulam quæ marmorea erat, tum causas prævias & Leges inscribi ex more solitas; pro vario nimirum formularum inscribendarum discrimine. Plusquam tantundem innuitur expressim à Livio ubi Æmilium narratb ædem Larium Permarinorum (2/2000) dedicasse quam voverat quadraginta antè annis L. Æmylius, in nazali prælio adversus Antiochum Regem Syriæ, & Supra valvas Templi Tabulam cum Titulo fixam ese, in quo, Victoria, ut vovendi caufa, memorata, subjicitur, Ejus rei ergo, Adem Laribus Permarinis vovit. Etiam, eodem exemplo Tabula in ade Fovis in Capitolio supra Valvas fixa est. Neque sanè locus aliquis alius æquè Tabulæ figendæ, tam Dedicationis ipsius ejúsque Legum

Decad. 4. lib. 10. cap. 52.

Legum quam Voti antè nuncupati solutique, idoneus. Nam ut bene fimul uno in textu conjungi potuerunt, ita, quantum video, conjungi in Marmoribus folebant. Jacobus autem Gutherius, Lex Ara five inftru- De veterifue mentum Are vel Templi à Tabula differebat, que in De- Pontificio lib.3. dicatione cum Titulo supra Valvas Templi figebatur. Quod quidem non satis capio, nisi intelligar, eodem in marmore Tabulam interdum Votum susceptum ejusque causas, Sacrificiorumque generum ex eo futurorum enumerationem, etiam & Aram Templumve positum per se continuisse Alteram, Alteram verò ipsam Dedicationem simul atque ad Numen Allocutionem Legésque; quemadmodum quidem res cernitur in Tabula quâ Narbonenses velut Aram Octavii And Gruter, in Thefauro sol. Augusti Numini Dedicaturi, votum à se susceptum 229, Brissonium ejúsque & Sacrificia futura annua in Altera Marmoris de Formulis lib. seu priore ejusdem parte designant, in Altera verò, in Schedas Feverbis solennibus Dedicant regionésque circumscri- fi, pag 44. bunt ac Leges adjiciunt quales Aræ Dianæ in Aventino. Sed exemplum est illud rarissimum. Perquam verò egregium est illud Cneii Domitii Valentis, Duumviri juri sacro, in Dedicatione, dicundo (ut mos crat) constituti, qui sub Adriano Augusto seu circa annum Christi 137, Salonæ Dalmaticæ, Coloniæ Martiæ, Juliæ dictæ, Aram hujusmodi Templique circumjacentem Aream, C. Julio Severo Pontifice præeunte, Jovi consecrabat. Apud Gruterume ita se habet.

b Apud Gruter.

· Thefaur. fol.

L. ÆLIO. CÆSARE. IMP. ET.P. COELIO.P.F. BALBINO. VIBULLIO. COSS.VII IDUS. OCTOBRES

CN. DOMITIUS. VALENS II. VIR. I.D. PRAE-Rr3

d

u

r

r

6

J

PRÆEUNTE. C. JULIO. SEVERO. PONTIFIC

LEGEM. DIXIT. IN. EA. VERBA. QVAE. INFRA. SCRIPTA. SVNT

JVPPITER.OPTIME.MAXIME.QVANDOQVE TIBI. HODIE, HANC. ARAM. DABO, DEDICABOQVE, OLLIS. LEGIBVS

OLLISQVE. REGIONIBUS. DABO. DEDICABOQVE. QVAS. HIC. HODIE. PALAM. DIXERO. UT. INFIMVM SOLVM. HVIVS. ARAE. EST

SI. QVIS. HIC. HOSTIA. SACRVM. FAXIT. QVOD. MAGMENT VM. NEC. PROTOLIAT. ITCIRCO. TAMEN. PRO BE. FACTVM. ESTO. CETERAE

LEGES. HVIC. ARAE. EAEDEM. SVNTO. QVAE. ARAE. DIANAE. SVNT. IN. AVENTINO. MONTE. DICTAE. HISCE. LEGIB. HISCE. REGIONIB

SICVTI. DIXI, HANC. TIBI. ARAM.
JVPPITER. OPT. MAX. DICO.
BEDICOQVE. UTI. SIS. VOLENS.
PROPITIVS. MIHI. COLLEGISQVE

MEIS. DECVRIONIB. COLONIS. INCOLIS.
COLONIAE. MARTIAE. JVLIAE.
SALONAE. CONJVGIBVS.
LIBERISQVE. NOSTRIS

Quælibet

Quælibet heic linearum distinctio, unicam in Marmore à Grutero exhibito facit. Ad Jovem vides allocutionem; qualis proculdubiò in aliis Numinum dedicationibus. Leges heic Dedicandi referuntur ad eas quæ fuere Aræ Dianæ in Aventino, uti etiam in Narbonensi jam dicto Marmore. Saxum in quo incisa est hæc Dedicatio, Salonæ olim visebatur, sed mutlum. Inde Joannes Baptista Rhamnusius dono accepit ac aliquandiù in ædibus suis Patavii tenuit. Postmodum ipse, cum portam Patavinam, unam ex eis qui corum murorum sunt, qui vetustiorem Civitatis partem introrsus circumeunt, propè Pontem D. Benedicti, æreis Andreæ Naugerii & Hieronymi Fracastorii capitibus exornabat, saxum hoc etiam, antiquitatis venerandæ conservandæ causa, sub eis collocavit; sed instauratum atque ex conjecturis suppletum, nec sine pervetusti codicis, in quo descripta est, ope, ut videtur adjutus. Quæ omnia narrat Aldus Minutiusa, ubi etiam ipsum saxum, velut inde verè descriptum exhibet; nec, quantum ad In Onthograrem ipsam, à superiore ita discrepans. Clauditur phie vatione autem illic ad hunc modum-VTI SIS. VOLENS. PROPITIVS.MIHI COLLEGISQUE. JVLIAE. 6 In Inferioria-SALONAE. CONJUGIBUS. LIBERISQUE. nibus p. og. 28. NOSTRIS. Vocibus fic MEIS. DECVRIONI- In The fauce, in BVS. COLONIS. IN COLIS. COLONIAE. Salo. MARTIAE. haudquaquam insertis. Sed lectionem de De Antiquitaillam, de Colonia Martia Julia Salona, agnovit etiam vii paz. 85. Jacobus Mazochiusb, ut ex illo notat Orteliusc. At- e Fo mularum que, ut apud Gruterum habetur, ita suis interseruerunt 1.0.1. faxum integrum Bernardinus Scardeonius ipse Pata- Pontificio lib 3. vinus, Barnabas Briffoniuse & Jacobus Gutherius. cap. 11. Apud Joannem Rossinums linea prima caret, aliasque s Ant q Roman. differt. In fronte autem seu linea illa prima, discre- tiò.2. cap.2.

pantia

NO. VIRBULLIO. PIO. COSS. Atque, ut Gruterus, ÆLIO. CÆSARE. IMP. ita eandem retinent lectionem Brissonius & Gutherius; in qua sequaces

detur,

quidem sunt Aldinæ & Scardeonianæ quæ habent item ibi IMP. Sed proculdubio non fine errore craffiffimo. Anne enim Ælius ille Verus unquam Imperator : Nescio quomodo Saxum ita mutilum, variatim describentibus imposuit. Smerius ante Gruterum rectè habet AELIO. CAESARE II. P. COELIO &c. COSS. Nam certissimum est anno qui præcedit hunc quo Dedicatio hæc facta est, Ælium, qui ante adoptionem Adrianeam Ceionius Commodus Verus dictus est, Consulem, eo nomine cum Pompeiano, fuisse, & anno sequente Commodum Secundum; unde pro IMP.legendum I I. Bis autem illum Consulem sic designatum esse manifesto liquet ex Spartiano, Fastisque obviis, atque ex Nummis apud Goltzium, Occonem, alios, quamplurimis & Græcis & Latinis qui habent A. AIAIOS KAISAP &c. YTIAT. B. & L. AELIVS CAESAR TR. P. COS. II. Ouod habetur heic de Magmento non protollendo idem ipsissimum est in Narbonensi dedicatione antè memorata, excepto quòd illic Qui, non Quod, Magmentum, eundem satis in sensum fignificat, opinor, si quis hostiam ibi immolaret, nec adjecerit Magmenti,

nomine jecinoris, aliave insuper ejusmodi desecta, nihilominus ritè Sacrificatum fore. Legebat heic Turnebuse, QVOD.MAGNENTVM, NE. PRO-TOLLET. De Magmentis videsis illum ibi & Jose-

phum Scaligerum in Conjectancis; sed maxime

Claudium Salmafium in Plinianis, ubi Varronis lo-

cus depravatus ea de re è codice vetufto sibi restitu-

itur. Accedat heic de Dedicatione Vulcano, ut vi-

* Paz. 18 num. 18.

b In Adriano. o in Alio Vero.

· Adverfar.lib. 22. cap.6.

1 Pag. 119.

: Lib 4 de L.S.

SI

Hanc

Formularum

Hanc affert Brissonius^a quasi inciperet ab EX VOTO SVSCEPTO, atque ita Romæ consp.ci air. Sed in duas partes ab artisicibus aliquot circa Basilicam S. Petri, ubi habetur, divisa esse dicitur apud Gruterum. Adeóque Partem alteram tantum habet Brissonius. Ita præter circumscriptionem Areæ dedicatæ ac Leges adjectas Sacrificique genus, celebritas Anniversaria Vulcanalibus seu 10 Kal. Septembris tribuitur; unde, juxta antè, de recurrente ejusmodi sessonium celebratione, allata, videtur, Festo in illo, Vulcano, qui Igni adeóque incendiis averruncandis præsuit, Aram hanc Areámque Dedicatam esse.

CAP. XV.

I. Ebræorum, in Dedicando, morem, etiam & Gentium, pro disciplinæ suæ discrimine, imitatos esse Christianos. 1dà Reformatis nonnullis prorsus improbatum. Et de Origine Dedicationum Christianarum à Centuriatoribus eorumque seguacibus ex Athanasio petità.

II. De Ecclessis qualibuscunque (quà, Sacrorum gratià, Conveniendi loca voce illà designata sunt) Christianorum in seculis Primitivis Constantinum Magnum seu Imperii summi & Christianismi conjunctionem primam antevertentibus.

III. Quod in Dedicationibus tum Judaicis tum Gentium, primarium locum obtinuit, id est Summum Imperium (ut superiùs ostensum) defuit Christianis illis primitivis, tametsi, ex confederata inter se disciplina, nomine tenus, etiam Synedrium habuerint.

IV. Testimonia pracipua qua seculis in illis Dedicationum apud Christianos usum satis asserere videantur.

Memoria, Titulus. Scriptores sententiam illam amplexantes. Eustathiani & Massaliani Templa eorum-

que Dedicationem aversabantur.

V. Expenduntur Testimonia illa. Et quid videatur de Seculorum illorum Primitivorum, circa Dedicationes Sacras, disciplina, statuendum, ex Origene, Clemente Alexandrino, Minutio Felice, Arnobio, & Lactantio.

VI. Sententia que revera & tunc temporis & sub Constantino obtinuit de Templorum Christianorum Dedicationibus Deo, Angelis, Sanctis; quarum Festa ab Imperatore illo alisque celebrabantur frequentius & plendidisime, tum Prima, tum Anniversaria, idque Encaniorum nomine.

VII. Dein statim recepsum effe, nec Synaxes, in Ecclesiis nondum Dedicatis, regulariter rite fieri, neque, citra au oritatem Cæsaream, Dedicationes Episcopis, ne-

dum aliis, licitas fuise.

VIII. De Ecclesia Magna & Casarea dicta, apud Alexandrinos; quam & S. Michaelis Archangeli Ecclesiam è Templo Idoli Michaelis dicti, à Cleopatra extructo, confectam effe scribit Eutychius Patriarcha Alexandrinus. De Festo e usdem anniversario in die duodecimo Hathuri seu Novembris 8, apud Ægyptios & per Ecclesiam Ogentalem; quod in

Occ dente ad Septembris 29 attinet.

IX. Testimonium de S. Michaelis Festo sic in Ægypto alendario Ægyptiaco seu Coptitacelebrato. è rum Christiano, autore Abulaibsan Achmed Calcasendio, Mahumedano, una cum toto Calendario, ex eodem, pfo. De Fetto Palmarum (quod & Olivarum illie vocatur) Nativitatis Chrifti, Immerfionis feu Baptitini, Circumcifionis, Ascensionis, Mosis natalibus, Noachi egreffûs ex Arca, mi & Ing effûs Siz ejus.

Refor-

cjus. Commemoratio Patrum 318 Nicanorum, alia id genus quamplurima.

B Dedicationum Sacrarum, non fine ritibus fingularibus propriísque ac solennibus, exemplo Ebraico, eóque notissimo (quod. juxta analoga sua, utcunque depravata, instituta, secuti sunt Gentiles) inolevit etiam tandem Dedicandi Templa, Ecclesias, Altaria, mos Christianorum, cum utrisque mistorum, receptissimus & disciplinæ ipsorum accomodatus. Id de quo, Reformatorum aliquia, veluti & Judaismi & Gentilismi imitamento. graviter sunt conquesti; Romanensibus ex adverso summopere adprobantibus propugnantibusque. Magdeburgenses, de seculi Christianismi Quarti initiis; Usitata omnino magis quam superioribus seculis, Templorum fuerunt Dedicationes (eu Consecrationes & quidem phonsus à Castro festive. Nam Athanasius in libro de Passione imaginis Domini (cribit, Fudaos Beryti conver (os Synagogam maximam Christo Salvatori, per antistitem ejus loci consecrari curasse; atque ex eo tempore morem hunc, per diversas orbis provincias inolevisse, ut Basilicas plurimas, Christiana religionis Pontifices in honorem Salvatoris mundi condiderini & dedicarint. Quibus adjiciunt, videatur autem hac quadam prava amulatione Gentilismi esse fa-Eta, prasertim ubi non indiquerunt tot adificiis, ad conventus suos, Christiani. Sed paulò post, Caterum ut Templorum Dedicatio ex nangentia Fudaismi originem sumsit, ita superstitionibus & humanis traditionibus ansam & campum mox prabuit. Hospinianus etiam de Templis Christianorum seculis illis vetustis magnifice extructis & Dedicatis, verba faciens, vult omnia (circa ea) partim Judaismi, partim Gentilismi, superstitiofa nano(nhia inventa o excogitata effe. Tantundem

a Magdeburg. Centur. 4.cap. 6. Hofbinian.lib 1. cap 6. & lib.4. Cap. 1 0 2.

b Bellarmin.de CultuSanctorum de Hæresibus, lib. 14. tit. Templum, alii.

. Cent. 4. cap. 6. tit. Ritus publicorum Congresfuum.

De Origine Templorum lib. 1. cap. 6. & lib. 4. Cap. 1 6- 2.

Reformatorum alii. Et sanè palàm est ex Felicis Papæ quarti (qui ad Centuriam attinet fextam) fcripto ad Episcopos missoa ac in jus Pontificium recepris, ex Ebraico more Consecrationes Ædium Sacrarum apud Christianos maxime deductas fuisse, & 2. Burchard. velut majorem ob rationem causamque ab eis præstandas. Etiam Græci Ebræorum usum in Dedicationibus paritèr respiciunt. Verbi gratia, celebrant quotannish, mi syxaina & Nas fayias & xeiç si Deos iul Avascoews Dedicationem Templi Santte Christi consecratione Desque nostri Resurrectionis (quæ in Meniæo & Anthologiis Minum Ternavier & arias &c. Memoria Dedi cationis Sancta &c. dicitur nulla inserta Templi mentione quæ proculdubio interim innuitur. Diei autem idi- baenoy. όμελον seu canticum illi proprium, in Meniæoc ita se ha. Sept. 3. bet' Εγκαίνια τιμάδα παλαιός τόμος, και καλάς έγων · Sept. 3. μάλλον ή το νέα πμάδα δι εγκαινίων. Εγκαινίζονία S Νήσοι τρος Θεον ως Φησίν Ησαίας. ας πικας υποληπίδον Tas of idvar Enninoias apri na Disappoas naj wikiv λαμβανόσας βάσιμον το Θεώ. διο κί ήμεις το παρόνία egnairia, πνουματικώς πανηγυρίζωμου, Encania (Dedicationes) honoranda effe, lex vetus expressim docet. Sed & potius Nova, per Encania esse honoranda. Dedicantur enim Insula ad Deum, ut dicit Esaiasd, que quidem sumenda pro Gentium Ecclesiis nuper constitutis & fixionem firmam fortientibus Deo. Ideo etiam nos prasentia Encania firitualiter celebremus. Hinc metrice ad eundem diem legitur in Anthologii editionibus aliquote (nam in plerisque deest)

> Νόμον παλαιόν Ισραήλ πληεών νέ . Εγκαινίοις ζοι & πάφον πμά, Λόγε.

Legem Veterem Ifraelitarum implens nova, Encaniis tibi Sepulchrum tuum honorat, o Verbum. Pro indubitato Sf3

* Epift. 1 Grat. Dift. de Confe-Cratione can. I lib. 3. cap. 57, Ivo Decret part. 3 c.1 60.00 in Pannormia lib. 2. cap.33. 6 vide (is Dift.de cap. 17 Durand. Rational.lib. 1. cap. 1 0 6. 0 lib. 7. cap 48.

45,16. in IXX.

· Venetiis 1603 Matthei Hieromonachi Cypris.

Euseb. de Vita Constantini lib. 2. cap.27 &c.

b Tom. 2. p.ag. 633. edit. Pa-

vif.1628.

· Ibidem pag. 626. cap.5.

4 Actione 4.
Tom. 3. Conciliorum part 1.
feet 1. pag 548.
edit. Colon.
1618.

in his apud Græcos sumitur, veteri Ebræorum Lege Dedicationes Christianas, velut origine, fundari. Templum autem Resurrectionis à Græcis sic memoratum honoratumque, pro magnificentissimo illo Hierosolymis à Constantino, eodem nomine extru-&o Dedicatóque, sumendum videtur. Quod verò attinet ad illud de Origine Dedicationum Christianarum usus ex Athanasio à Centuriaroribus, in suprà allatis citatum; habetur quidem Latine in libello ei tributob cui titulus De Passione Imaginis Domini N. Fesu Christi, qualiter Crucifixa est in Berytho Syria civitate, historiola de Judæis ibi omnibus simul conversis ac ab loci antistite baptizatis & de Synagoga illic, eorum rogatu, majore ab eodem in Ecclesiam Christianam dedicara. Quibus statim subjungiture, Ex tunc itaque per diversas Orbis terra nationes & provincias mos inolevit ut basilicas plurimas vel Oratoria, Pontifices Christiane legis in honore fancti Salvatoris munds (ut Synagoga illa facrabatur) condere & dedicare non desinant. Nam antea antiquiores nostri vel majores hee peragere minime prasumserunt. Alias item adjicitur Synagogas in honorem Mar yrum tunc illic consecratas esse. Atqui intereà cum bina exemplaria Græcè, è Bibliotheca Palatina, præfigantur ejuldem libelli, inter se satis dicrepantia; corum neutrum quicquam haber de Origine ejulmodi, licer de Synagogarum aqueeucen seu Dedicationibus pariter loquatur utrunque. Produxit libellum illum ad Imaginum cultum firmandum, in Synodo septima seu Nicæna secundad Patrus N comediensis Episcopus, ubi perlectus à patribus pro Athanasii genuino agnoscebatur. Sed nec in eodem, Dedicationis Christianæ O. iginis veltigium aliquod ejulmodi comparet.

Lib.III.

II. Ut autem res hæc rite statuatur intelligatúrque, altiùs repetenda est. Dubitari nequit (utpote quod aliter se habere, ex sui natura nequaquam potuit) quin, etiam Tempore Apostolorum & deinceps, per secula primitiva Imperii summi & Christianismi in Constantino M. conjunctionem primam antevertentia, Conveniendi, ad Sacra exercenda, Locos. Conacula, Cryptas, Eremos, Domus, Oratoria habuerint Christianorum cœtus; ex Disciplina scilicet tantùm inter se Confederata, quâ tunc prout quivêre nitebantur, uti & Philosophorum Sodalitia imperio penitùs carentia, conveniendi id genus modum (quemadmodum Pythagorica, Platonica, alia, etiam Effenica) inter se sibi præstitutum itidem habuere. Id fatis liquet tum ex Actis Apostolorum ubia memora- cap. 1,3. tur & vwepaor Canaculum in quod Apostoli & Discipuli, Sacrorum suorum gratia, ascendebant, velut in locum Conventus Sacri satis notum, tum ex S Paulob b Ad a cocimb. ubi fingulorum Domos expressim ut habitationis locos distinguit ab Ecclesia, quo nomine illic Conventûs Locus, ad sacra celebranda, Destinatus, ut aliàs itidem qui convenirent, pro subjecti discrimine, planè innui videtur. Hugo Grotius, ad verba illa, nf Exnancias & Oeg nala Pegrein : an despicitis (negligitis, evitatis) Ecclesiam Dei? respicitur, inquit, Locus qui est Levitic. XIX, 30. Sanctuarium meum reveremini. Et Ecclefia ibi plane Locum folennis Conventûs denotat; uti à Patribus aliquot & recentioribus doctis est adnotatum. Atque huc spectat illud five Lucianis, five alfus ejusdein seculi, ubi Critias tride, accessum suum ad Christianorum (sub Trajano Augusto) cœtum quendam enarrans, multis, inquit, superatis (calis (es poucopo eou oinou) in domum auratam ascendimus, qualem Homerus Menelai fingit esfe. Ade-

· In Ph.lopa-

rem

. Hift. Ecclef.lib. 8. cap. 1 0 2. adde lib g. cap. 9. 0 lib.10. cap. 2. 6 lib. 2. deVita Conftantini cap. 2. & 410 45.

bTom. 1. ann. 57. \$ 99,100 00. Tom. 2. ann. 211. 5.46 5. & ann. 224.5.4.

Etorum lib.3. cap 4 6.c.

De Invent Re-De Herchbus lib. 14. tit.

De Ritibus Ecclefia lib.1. cap. 3.

Templum.

EIn Synod Gangrenf.can.s.

De Vita Chi Riano um ante Conftant.cap 25. De Wibe Roma lib.4. cap. 1.

k In Roma Subterranea lib. 1. cap. 2.

In notis ad Lattantii lib. 2. cap.z.

" (cnt.3. cap.6.

oque etiam splendidiora habuere Christiani tunc temporis Cœnacula in Locis quæ Sacris suis commodiora fuere. Tantundem pariter innuitur in illo Lampridii de Alexandro Severo Augusto; Qu'um Christiani quendam locum qui publicus fuerat occupassent, contrà Popinarii dicerent, sibi eum deberi, rescripsit, melius esse ut quomodocunque illic Deus colatur quam Popinariis dedatur. Etiam de megoeux neiois Oratoriis & megoeux. meior oingis ac Ecclefiis, elique diversi generis & numerosissimis à Christianis extructis ante Diocletianum expressiùs Eusebius; ubi Ruffinus, Fam verò multitudines coeuntium intra Ecclesias populorum & pra-De cultu San- cipue in diebus festis innumeras catervas per loca sin. gula confluentes, quis digne poterit explicare? Cum ne ipla quidem antiqua Receptacula sufficerent, sed quotidie rum lib.5.cap.6. Orationum domus dilatarentur, ita ut amplitudo earum concludere instar Urbium videretur. Eusebius ipse ibi tantum erectas, air, fuisse, cum veteres, ob angufliam, non sufficerent, oupeias eis mairo, ava maras rais moders, candnotas, Latiores latioresque, per singulas urbes, Ecclesias. Utcunque, palam satis ex hisce fit, solennes, ad Sacra exercenda, Christianorum in locis certis, veluti Templis, conventus fuisse tunc frequentes, uti & Judæorum antiquitus in Synagogis Proseuchisque. Et demum, de Locis tunc conveniendi, Ecclesiarum nomine, res adeò certa est, ut nihil certius. Atque afferri possent alia perquam luculentissima testimonia que à viris doctis jumdudum congesta sunt; veluti à Baroniob, Bellarminoc, Polydoro Virgiliod, Alphonso Castrensic, Durantof, quibus accedat Joannes Quintinus; Paganinus Gaudentius, Alexander Donatusi, Paulus Aringhiusk, Josephus Isausi, etiam & Magdeburgenses, alique horum sequaces. Eam etiam in

rem nuper edidit diatribam utilem Josephus Medus Medus

III. Qu'um autem Dedicationi Ædis Sacræ legitimæ, seu ex usu Communi in Sacrum exemtioni Temploque & Atriis adjectioni, ritè accedere apud Ebræos (quorum Christiani fuere propagines) Synedrii Magni aliorumque summæ rerum participum qualium cunque autoritas deberet, quale etiam de jure Romano pariter dicendum; nullibi inter Christianos tunc habebantur qui ex jure sive Ebraico sive suo five Romano, five alio, eam legitime præstare, ut imperio gaudentes, potuissent. Tametsi Conventum fuum quemlibet ampliorem, Synedrium, Tribunal funm fummum, & Thi Gulle feu Senatum, vocitarent, quasi summi inter se imperii sic titulos sibi etiam tunc adsciscentes. Inde in Ignatii Epistola ad Magnelios mentio, τοροκαθημβρία F Επισκόπει είς τόπον Geod & The Theoborneon eis Tomor Swed pie The Amoσόλων, Episcopo prasidente in Dei loco, & Presbyteris in loco Synedrii Apostolorum. Et habetur in Epistola Pio primo tributab, ad Justum Viennensem Episcopum, Epist. a. Salutat te Senatus pauper Christi apud Romanos constitutus. Etiam in Constitutionibus Apostolorum dictisc, "Lib.2. cap 28 ubi de Presbyterorum ac Episcopi dignitate agitur; sioi 28 Sunt enor zi Buhn & Exunnoias, Sunt enim Synedrium & Senatus Ecclesie. Nominibus enim illis Conventus supremi ad res regundas tam Græcis & Romanis quam Ebræis dicti, uti & aliis; unde & Hydaspes Rex, apud Heliodoruma, scribit, 7 Geola- 4 Hift, Albin-To Zwed ela Divinisimo Synedrio cujus Sisimithres pic.9. princeps erat. Recolendum autem est quod capite superiore memoratur, de diversa vocis Dedicare notione. Scilicet eam tam pri num Domo qualicunque,

fine Numinis cultusve Sacri alicujus seu ex usibus communibus exemtionis ratione habita, uti frui, tum ipsam, verbis actibusque solennibus, Consecrationem fignificare; idque tam Ebræis quam Gentilibus. Atque exinde, juxta priorem heic notionem, de Dedicatione in seculis Primitivis dubitare, idem esset quod an domibus illis, cœnaculis, alisse conveniendi locis omninò tunc uterentur, ambigere; cùm scilicet primus, in locis ejusmodi extructis aliasve quæsitis, cultus Sacri usus simplex Dedicationem ejusmodi ipsam omnimodò præstaret. De Ritibus autem & Formulis Sacris, primo Cœnaculorum ædiúmve ejufmodi usui, nomine Dedicationis, in notione posteriore tantum præviis singularibusque Quæritur, &, si qui fuerint, qualesnam essent.

IV. Sunt viri docti celebrésque qui illiusmodi qualescunque fuisse afferant; ut illi quos jam citavimus de conveniendi ædibus, Ecclesiis inde dictis. Occurrit quidem in monimentis Pontificiis, pro vetustis, habitis, seu Clementis Papæ I, ad Jacobum fratrem Domini, epistola secunda, Ecclesias per congrua & utilia facite loca qua Divinis Precibus facrare oportet. Etiam velut non ambigendum narraturb, ubi martyrium passus est Clemen, rew energe Stice & w. a uei, Templum ibi divinitus excitatum. Imò etiam diù ante Clementem, Jacobum Apostolum in Hispaniis, Templum vel Oratorium Beata Virgini ex ejus jusu prasentiaque super Columnam, Casaraugusta erexisse. Sic traditum habemus à Flavio Dextro, quod & Franoth in Evanflo, cifcus Bivarius in Commentariis ad eum firmare pluribus nititur. Mentio item Titulorum, in seculis illis primitivis, I celesiarum; unde de Evaristo Papa fub annum 1124, seu Trajani tempora, Hie Titulos in Urbe

2 cauf. 16. quest.7. Can. 28. & Dift.1. de Confeccatione, can. 7.

Nicephorus Calleftus bift. Eccl.lib.3. cap. 18.

· In Chronici anno Christi 36. a Damafus in Pontificali, Anaftafins Bibli-Platina ibidens & videfis Baien. tom. 2. Ann. 111.94.

Urbe Roma divisit Presbyteris, id est, ædes synaxibus Sacris & cultui pietatique destinatos Titulisque insignitos, quibus indicaretur quamnam potissimum in rem & cuiusnam in honorem extruerentur. Hinc in Epistola Pii primi subdititiaa, Euprepia Titulum Domus a Epist. 3. sua panperibus asignavit. Illud autem de Evaristo In Pontifice 6. apud Alphonsum Ciaconiumb ita se haber, Titulos in urbe Presbyteris divisit, ut unusquisque sua paræcia terminis caterifque limitibus diftingueretur. Adjungit etiam, mandavit &c. ut Oratoria pradicandi causa adificata, à Sacerdotibus consecrarentur. Quasi Dedicandi seu consecrandi Ritus tunc fuiffent in usu familiari Sacerdotales. Unde Tituli nominis tunc fuerit usus ejusmodi, quæsitum est. Baronius in Annalibuse, ab Titulis 'Tom. 2. ann. trahit Fiscalibus. Sed noriffimum est, Tituli voce, 112.5 5. præter alia (ut acquifitionis Titulum seu Causam) venire Inscriptionem etiam qualemcunque quâ res cui affixa incifave fuerir melius prætereuntibus innotescat. Ejusdem usus apud Livium, ubi de Templi La- Decad.4. lib. rium Permarinorum M. Æmylii dedicatione agensa, 10. Supra valvas Templi, inquit, Titulus, cum Tabula, fixa Videtil.
Pfalm. 59. est, que inscriptio est de Dedicationis causa ibi allata Grece ein seu snhozeapiae Tituli inscriptio. Ita utitur Titulo Vulgata. Plinius, alii fæpins, præter Jurisconsultos veteress & Lib. 7. epis. recentiorésque quorum librorum uti & aliorum Ar- 29. gumenta Tituli vocantur. Unde etiam è Latino, in & C. tit. ut nemo Græcum recepta est vox in Evangelio Joannish, ubi privatos Titumentio Tithe rucis, qui Marcoi & Lucæk vocatur potentiorum no-Empeach Inscriptio. Atque ex hac origine demun, ettpradiu sus ét.
am hodiéque, Ecclesias ipsas prædiaque illis assignata
bcap.19, 19 Emzeaph Inscriptio. Atque ex hac origine demum, eti- mine Titulos in jure Ponuficio ejusque formulis passim denotant 620. Tituli; ut in Cardinalium Presbyterorum Titulis nominibus suis adjici solitis, aliisque id genus quamicap. 15,26. plurimis, licèt Inscriptionum in Ecclesis usus vetus cap. 23,38.

desierit

illud

Periftebba-410n, bymn, 2.

desierit aut rarò adhibeatur. Hinc apud Prudentium. Titulum figere Martyris, &t

1 Ibid. bymn 6.

Parte alia, Titulum Pauli, via servat Oftienfis.

. Ad Martyroaddefis Bellarmin. de Clericis lib. 1. cap. 16.

* Can 6. Dift. 70,61.

· Zonavas ad Can, citatum.

1 Ivo Decret. part.6.cap.26.

8 Dift.70. 6.2.

Cap.33.

· Lib. 3. cap. 27.

b Detret. Part 3. cap. 32. & Pannormia lib.2. cap.13.

Vide Binium concil.tom. 1. 948.54. edit. 1618.

De Confectatione Dift 1. c.3. Binins ibidem pag.67.

Barenius tom. 2. ann. 161,1. d 166. 5.3.

Idem antem Titulus, inquit Baronius, quod Memoria log 26. Julii, f. seu Ecclesia. Et dein, Roma obtinuit vetus Loquendi usus, ut non omnis Ecclesia Martyrumve Memoria Titulus diceretur, sed tantum insigniores Ecclesia quibus prasicerentur Cardinales Presbyteri. Sed inolevit plerunque ut Ordinatus etiam quilibet Σίπλελυμβίως scu Σίπο-Nurws absolute(id est citra specialem Ecclesia, Monasterii, Martyrii, cui manciparetur, designationem; qualis etiam Ordinationis relegherian manuum impositionem anuegy irritam Synodus generalis Chalcedonenfisd decrevit; licet diù fuerit quod ram in Orientee quam Occidente Canonis illius vis evanuerit genuina) Ordinatus diceretur fine Titulo, seu non attitulatus ; unde Titulari verbum. Et in formulis Ordinationis Presbyterorum, in Titulum S. Petri, in Titulum S. Albani, id genus alia frequentissimè occurrunt, arque etiam hodiéque funt in usu ex veteri more quem interim locutiones ciusmodi non tam sequuntur quam plane deludunt; tametsi idem quod decreverant Patres Chalcedonenses instauratum sit in Concilio Placentinos sub Urbano II, & quadamtenus itidem apud nos in Canonibush sub Jacobo Rege Ecclesiasticis editis. Quinetiam Evaristo Papæ tribuitur Decretum, quo Omnes Basilica cum missa debent consecrari semper. Ubi ritum Missa quasi etiam tunc temporis Dedicationi designatum habes. Sic Burchardusi & Ivo, neque hie semelk, aliquel veterum. Idem ipsum alii Hygino Papæ circa vicennium posteà sedenti assignant; ut Gratianusm. Legitur etiam circa annum Christi 166n,

illud è Pii primi epistolisa, Presbyter Pastor Titulum * Epist 34. condidit, cujus mentio etiam in Martyrologiob Ro- 1711/26. mano. Expressiùs hanc in rem, Anastasius de codem Pio, Ex rogatu Beata Praxedis Dedicavit Ecclesiam Thermas Novati, in vico Patritii, in honorem Sororis sua sancta Potentiana. Platina; Rogatu primo Praxedis &c. Luitprandus addit, Hie firmiter decrevit, ut omnis qui pradia divinis usibus tradita Deo subtrahere & suis usibus applicare prasumserit, Sacrilegus habeatur & ut Sacrilegus proculdubio judicetur. Qui Canon etiam in Juris Pontificii collectiones ex epistola Pii fecunda ad fratres Italicos scripta receptus Dedicationes, 2. Can. 5. 100 quæ rem Dedicatam humanis usibus tunc exemerint, Decretipart. 13. apertè supponunt. In epistola illa, qualiscunque fuerit cap. 39. ipla, pradia usibus secretorum calestium dicata memorantur, quæ phrasis quidem est Honorii & Theodosii AA. in Codice Theodofianod. Apud Ivonem autem * Lib. 16. tit. 2. candem epistolam citantem legitur, ne pradia sub de Episcopia & secretis calestibus vendicata, à quibusdam irruentibus vexentur, quod apud Hincmarume transcribitur, ne . In Dialogo de pradia secretorum calestium judicata à quibusdam irru- Batu Ecclesia entibus vexentur. Apud Damasum item aliosque Pon- fis 1615 in 40. tificum biographos, Calixtus I, circa annum 224f Ecclesiam, etiam Basilicam recentioribus scriptori- 10m.2. cod.ann. bus nuncuparam, fecit; nec fine Titulo Deipara Vir- 5.5. & Platiginis. Sic Felix dichur circa annum 272 feciffes Bafi- nam & Ciatonilicam in via Aurelia, & Missas celebrari supra Memorias . Anastasius in Sepulchra Martyrum quæ Altaria tunc fuiffe volunt coo Luitpranplurimib adeóque, puto, Dedicata. Instaurato- dis. rem etiam eum faciunt Dedicandi rituum veluti p Vulesis Baron. ante usi atorum. Platina, si de Consecratione Templa ton. 2. ann. 275. ignoratum fuerit, utpote vetustate & abolitione monu- um in Felice I. mentorum, confecrari denuò mandat. Quæ in Canonibus, etiam Apostolorum dictis Dedicationes tune redo-Tt 3 lentia

- Apud Jacobum Armachan. De Britannicarum Ecclefia um 2. & Henr. Spelman.in Concilis P18 9.

. Hift. Ecclef. lib.8.cap.2.

· Dift. 68. c. 3. & Dift. 1. de Confectatione CAP. 20.

4 Can. \$4,55,57 €c. 62,63.

* MS. in Bibliothec . Oxonienfi, Can.63 . p.g. det Canoni 57 in Latinis.

f Can. 5 & vide 6. 6 in cod. Ecclef. Univerfa 646 65 Gratian. Dift.30. cap. 10. 6 Synod. Laodicen. can. 6. niverf. 110.

lentia ultrò, ut cum aliis ibi nimis supposititia, præterimus; cujus quidem generis heic funt superiùs allatorum non pauca, uti & quod habetur de Dedicatione Honori Beatæ Virginis facta ab Josepho Armathiensi Glastoniæ in agro apud nos Somersetensi. Non dubitare autem videtur Christophorsonus, de Dedicationum in seculis illis usu fingulari, ubi Eu-Primordis, cap. (ebilb verba, de Oratoriis sub Diocletiano funditus eversis, The poorexingion This oingus, vertit E-Orbis Britannici des sacras precibus dicatas. Substituente Ruffino. Domus Orationis & Ecclesias Dei vivi. Quinetiam receptus est in Juris Pontificii corpus, nec semel, canon, velut Nicæni Concilii primi, Dedicandi Ecclesias ante Constantinum (sub quo illud celebratum) morem indubitanter agnoscens. Inde enim obtenditur canon hic apud Gratianume, Ecclesis semel consecratis Deo. non iterum debet consecratio adhiberi, nisi &c. quasi pro concesso satis tunc haberetur, notissimas ante Constantini tempora fuisse Dedicationes. In canonibus Nicænis, ex Arabicod, Francisci Turriani, vestigia quidem videntur aperta Ecclesiarum & Monasteriorum velut tempore præcedente ita Dedicatorum, ut communibus prorfus usibus eximerentur, & Templa seu

nominari solerent. Verbi gratiâ, in Arabicise وارى يقوم الاسقف في الصالاء Canonum illorum

Et sedem في صدر الهيكل في حوف المديد habeat Episcopus inter precandum in summo loco Templi, intra Altare; ubi pariter sedes Archidiacono, Chorepiscopo, Protopapæ seu Archipresbytero affignantur fingulæ. Atque huc spectat Gangrencod. Eccles. u. fis Synodi illud, Si que docet @ oinov 7 Ges euκαλαφερίνη ε), zi ras cu aurel Cunages, avale-

ид ест. Domum Dei (id est Ecclesiam, ut in canone illic proximo) contemtibilem effe, & conventus qui in ea celebrantur, Anathema sit. Quale itidem de Agapis, quibus, in Ecclefiis, celebracis interesse quis abnuerer, à Gangreusibus- decretum est; uti etiam de . can. 11 cod. abhorrentibusb rais Curages The Maprigur, zi rais Eccles, univers. Minuas auri, Conventus Martyrum & Memorias eo- can 1. rum, ubi Donyfius Exiguus, Conventus ad Confessio- b Can. 20, cod. nes Martyrum & corum Memorias. Sed versio altera quæ Ecclef univers. in Conciliorum & Juris Pontificii corpora recipiun- 70. Dift. 30.6 9. tur, Conventus qui per loca & Basilicas (anctorum Martyrum fiunt & Sanctorum Memorias, quali ambigendum non fuerit quin Basilicæ Martyrum tunc haberentur (quo nomine Sacræ Ædes majorum gentium & folenniùs dedicatæ venire solent) tempore & Synodum hanc & Constantini Christianismum antevertente, Domus ejusmodi fuissent Deo dicata, sed interim à sectariis aliquot, heic anathemate plexis, contemtui habitæ. Videsis ibi Joannem Quintinum. Verustam quidem fuisse hæresim ejusmodi liquet ex . Epiphan haeo quod traditur de Massalianis, qui singulares sibi resiso. 1 0 2. Oratoria construentes, aliorum Conventus Sacros d Damascen. De contemnebante fugiebantque; quale etiam apud Eu Hari fibus ba-Stathianos, ex disciplina sibi veteri in usu, qua isia . zonavas ad Cuvates moispout, privatim leu feorfim conventicula Gange. Synod, sibi facientes Dei Domos respuebant. Sed de Massa- can. 5. lianis illis Joannes Damascenus aits eos hæresi suæ Prasat. ad adjecisse, Templorum & Ararum contemtum, quod non grensem. deceat monachos Ecclesiasticos (quales illi) catus & sa- : Hares, 80. crificium celebrare; eos contentos effe oportere, precibus De Harefib. quas in sacellis & Oratoriis expleant; quasi de Templis lib. 14. 111.
Arisque, seculis in illis eum longe præcedentibus, desis Binium in Dedicatis neutiquam dubitasser. Alphonsus item Synodi Gan-Castrensish de Eustathio, bic Basilicas Martyrum & grensis Cans.

Tem-

Hift. Ecclef. lib.7.cap.3,46. alibi. Templa sub nomine Divorum Deo dedicata contemnebat, & omnes qui ad illa conveniebant ibidem aut Sacrisicaturi aut oraturi, reprehendebat. Et Nicephorus quidem Callistus indiscriminatim Oratoria illius temporis vedis vocat & mudin & iepòs omus, Templa, Delubra, Sacras ades, velut de Dedicatione tunc temporis usitata securus. Ita demùm, juxta superius congesta, non solum Pontisicii antè memorati alisque Dedicationum Sacrarum tunc usum enixius asserunt, verum etiam & Reformati nonnulli, qui licèt magnopere illum improbarint, nihilominus Primitivis etiam illis in seculis obtinuisse non illibenter agnoscunt.

Nicolaus V'edelius in Ignatii Epist. ad Magnessos cap a. alii.

V. Sed verò habentur etiam in Reformatis qui Dedicationes ejulmodi, seculis in primitivis illis, maximê per centurias binas priores, adhibitas esse negent, adeóque, nec Templa tunc nec Ædes Sacras Christianis, sic usibus communibus per Dedicationis vim aliquam exemtas, adftructum velintb; quæ afferuntur suprà in adversum, veluti plerunque supposititia, aut alitèr planè intelligenda sentientes. Etiam ob Persecutiones ita grassantes, ægrè illis concoquitur quod habetur de Basilicis atque Ecclesiis seu Oratoriis adeò tunc splendidis ac frequentibus. Et hac de re plura statim. Advertendum est interim, in exemplis Ebraicis Numini supremo Vero ac Unico, &, apud Gentiles, Diis suis Minoribus Dedicationes esse, ut ostensum est, ita factas; ut Numen ipsum, velut ex Dedicationis formula, Donatarium Ædis Dedicatæ ac fimul etiam atriorum ambituumque pariter adjectorum Incolam esse etiam perpetuum non dubitareturb, adeóque ut locus sic dedicatus, pro eo qui usibus communibus, in Cultum tantum atque incolatum Divinum exemptus esset & optimo jure De-

"Videfis Barnaba epift edit. Hugonis Menardi (11. Parifis 1645.

dicatus.

dicatus, sumeretur. Unde apud Minutium Felicem, Intendo Templis ac Delubris Deorum, quibus Romana civitas & protegitur & ornatur; magis sunt augusta Numinibus Incolis, Prasentibus, Inquilinis, quam Culius insignibus & muneribus opulenta. Jam verò qui fidei prodigus non fuerit, haud puto crediderit testimoniis, autoritatis nimis tenuis, antè ostensis illis, de ædibus B. Mariæ Sanctísve aliquibus aliis tunc dicatis, ut earum Donatariis, maxime in prioribus cen- , Vide Synod. turiis binis. Detur autem (quod negari quidem non Gangrens.can. debeta) Titules & Memorias Martyrum fic in Conve- 20. cod. Ecclef. niendi sive Ædibus sive Cometeriis tunc celebratas fuisse uti etiam precibus dicatas esse ecclesias, atque id genus alia tunc obtinuisse; anne interim Tituli illi & Memoria Dedicationem aut Donationem Martyri aut Sancto, instar Numinis minorum gentium ibi æde in Sacra excipiendi (aliter atque Reliquiæ Martyris aut Sancti ibi reconderentur) necessariò in se continebante Ea de re non satis constat. Precibus autem dicata ecclesia nihil omnino præter ipsa euxlnesa Oratoria quæ pro dominorum à quibus locarentur permitterenturve libity, in alios converti, si nil aliud obstaret, potuerint usus, significant. Etiam si Precum formula aliqua Dedicationi ejusmodi singularis aut Missa (ne de nomine illo aut re, veluti tunc temporis, heic disputetur) intelligatur, ne quidem ita sanè quidquam inde elici poterit præter ipsum primum in illic Precandi seu Missam celebrandi usum, qui, ut habitatio prima domus alicujus, five ædificatæ five conductæ emptæve, etiam cum Benedictionibus, Dedicatio tantum est altera in illa, non in Consecrandi notione aliqua, nec omninò alîusmodi. Atque aliud palàm est, ut in primò utendis fruendis rebus quibuscunque, uti frui incipere, quæ notio est Dedicandi altera & V u fim-

univerf.79.

simplicior illa; Aliud omninò, rem velut Numini vero (ut faciebant Ebræi Dedicantes ampliantésque Templum) aut Diis adscititiis (ut apud Gentiles in Dedicationibus suis) per Consecrationem simul, in quantum ab consecrantibus fieri potuerit, adeoque in cultûs Sacri folummodò usum alienare. Alienatio ejusmodi planè apud Ebræos, ut in Dedicationibus primis, ita in Templi ampliatione ac instauratione. Nimirum locos adjectos, & novas structuras, eadem Lege, Caufâ, Titulo, id est ut Numini vero in habitationem singularem ejusque cultum cederent addicerenturque, obligabant. Unde usibus non Sacris omnimodis eximebantur. Quale etiam pro Theologia, Cultus & Persuasionis discrimine fecisse Gentiles ex antè allatis constat. Distinctione hac cum antè congestis testimoniis ritè perpensâ, penitiùs videndum, utrum Temporibus illis Primitivis, ita Deo, Martyribus, Sanctis, Dedicationes ejusmodi fuerint in usu, seu ex professo velut in corum alicujus patrimonium Alienationes, ita ut five Ebræorum five Gentilium Confecrationes, pro disciplinæ discrimine, saltem aliquatenus imitarentur aut simularent. Incertissima sunt quæcunque eam in rem ab afferentibus heic obtenduntur; idque five autores obtensos (ut Pontifices Romanos quibus Decreta illa & epistolæ tribuuntur) sive locutionum eorum formulas, quafi ad secula illa attinentes, spectaveris. Mihi sanè, pace virorum aliquot docliffimorum, res ipsa ex Origene, Clemente Alexandrino, Minutio Felice, Arnobio & Lactantio (scriptoribus temporum illorum genuinis ac nemini non heic adprobatis) omninò definienda videtur. Origenes circa initium Centuriæ tertiæ seu sub Alexandro Severo, id est, floruit, ante Constantinum quasi centum annis. Is autem, in Celsuma scribens, uti id quod nemini

*Lib.7.pag.384 & 385. Ed. Hæscheliana.

tunc ignotum effet, fatetur νεως κ βωμές κ αγάλμαλα, Templa, Aras & Simulachra non omnino fibi admittere Christianos magis arque Judæos; extra Templum scilicet Hierosolymitanum dum stabat; neque, post excidium, ullibi. Et dein , ut σα σα 3, inquir, o Keλ- 1bid.lib.8.pag. σ . Φησίν ήμας Βωμές κὰ αγαλμαζα κὰ νεως ίδρύ ω αμ φούγειν, έπει δ πιςον ήμων, αφανώς κὶ δπορρήτε κοινωνίας อเฮโล ซีเ) (เมเติดผล, quod vertit Christophorus Per-Sona, Post hac Celsus & Aras, & Simulachra, & Delubra nos (Christianos illos primitivos) ait defugere, quo minus fundentur: quandoquidem invisibilis nostra bujus & inexplicabilis communionis fidem, & charitatis factionem effe existimat; Gelenius autem, Post hac, Celsus ait nos Ararum, Statuarum, Templorumque Dedicationes fugere, ut occulti federis fidem fanciamus, hac ceu Teffera. Illud Aras, Statuas & Templa is puda odiw. ut Celsus in Christianos universim objecit, velut disciplinam inter eos passim notissimam, ita planè iterum agnoscit Origenes ut verissimum. Scilicet eos tunc non solum non Dedicasse (ita enim idpuda sonat) Aras, Simulachra, Templa, sed ipsam Dedicationem abhorruisse, nec Judaismi veteris nec Gentilismi sic ea in re sequaces. Conveniendi locos qualescunque ad Preces, Agapas, Sacramenta eis non negat Celsus (qui etiam sub initio libri primib satis 1 Pag. 4. eos videtur agnoscere) nedum Origenes, sed Dedicationes ait eos fugisse. Sumi volunt nonnulli heic, Dedicationis usum tunc negatum, pro eo tantum quod est, aut Christianos Dedicare, Gentilismi ritu, templa noluisse, aut sic dedicata abhorruisse. Quod sanè nimis absonum videtur. Disputarat nempè, antè in compluria disciplinæ Christianæ capita alia Celsus, ut Gentilismi Diis ritibusque adversissima. Quorsum post illa, satis, ut existimavit ille, refutata, quere-

332

querelam eiusmodi in eos seorsim nunc instituisset. de non dedicandis Templis juxta ritus Gentilismi quem adeò detestabantur illisque undiquaque odiosiffimum fuisse non dubitabat ipse ? Templorum Dedicationes, qualescunque Dii & qualicunque cultu colerentur, adeò necessarias censuit ille, juxtà ac sui generis reliqui, ut nihil suprà. Ideóque objecit Christianis velut irreligiosissimum, cos Dedicationes illorum fugere, id est instar Templi seu Ædis consecratæ inter se nihil habere; licet alias sodalitiorum conventuúmque locis, prout tempora ferebant, neutiquam carerent. Quasi dixisset, more suo, religionem nescio quam amplectimini, cum interim id quod gentes universæ seu pleræque amplecti solent, nimirum Templorum, Ararum, Simulachrorum Dedicationes, abhorreatis. Sensum hunc ampliter firmare videtur-Origenes ipse, qui non solum id, quod sic à Celso Christianis deputatur, palàm agnoscit, sed de Aris interim, hoc objicere ait Cellus ex oear, on Buygi ju eich hun & exasou Th δικαίων πρεμονικόν αφ' δ αναπεμπεία άληθώς κὶ νοητως ευώδη θυμαμαία, τορροευγαί δπο Cuver δήσεως κα-Sagas, Cum nihil interen videat (sic Christophorus Persona) nobis quidem pro Aris & Delubris, Fustorum esse mentem : à qua haud dubie emittuntur suavisimi incensi Odores, Vota, inquam, & Preces ex conscientia puriore. Et Gelenius, non videns, pro Aris nobis effe mentem suam cuique, ex qua sur sum feruntur vere ac intelligenter Suaveolentes suffitus; Orationes ex Conscientia pura. Alia habet id genus, Aras, Christianorum disciplinæ, alias nec accommodas nec utiles nec tolerandas fore docentia. De Simulachris dedicandis itidem, non admittere, inquit, Christianos α γάλμα α φρέπονία Θεώ αναδήμαζα ύπο βαγαύσαν πεχνιτώ xala-

apocalypf. 5,8. Pfalm, 141,2.

καλασκουασμένα, Σλλά ύπο λόγε Θεθ πρανεμβρα κ μορφερίνια ον υμίν, πως άρεπώς μιμήματα πυγχανήous & meulowine mions xlivews &c. ea que fabrorum opera praparantur ut Deo dedicanda sed qua à Verbe Dei dedolata formataque fuerint in Nobis; Scilicet Virtutes, seu imitamenta Primogeniti totius Creatura &c. Neque Aras tunc extra Piorum mentes vult, quod pluribus exequitur. Et dein de Templis; Ei ja vaes ναοίς δεί ωθαβαλείν, ίνα ωθαςποωμήν ποις δποδεχομβύοις τα Κέλσε, ότι νεως μ ίδρυε δα τες πρέπον ας τοις ερημίνοις α γαλμασι κ βωμοίς ε φουρομίν · οκορεπομθα 3 THE TRAINS COMS XOPHY & LUXUS & VENDES CINOSOMEIV vews, Quod si etiam Templa Templis conferenda sunt (quasi expressim dixisser, quod si templa vestra corumque ratio cum nostris, quæ pro nullis omninò vobis habentur, sint omnino conferenda) discant Celsi sequaces, nos minime fugere Dedicationes Templorum qua conveniant (id genus fuerint) cum Simulachris & Aris jam dictis; Cavere tamen ne omnis vita largitori Templa struamus inanimata & mortua. Quò affert illud ut ex S. Paulo 3, on ra σωμα α υμβ 7 Θεθ ναος 651, Que : Ad corinth 1, niam corpora vestrum est Templum Domini. Unde Ter- cap.3,16. & tullianus de Paulo, primus omnium Templum Dei cap.6, 19. 2 ad Coninth.6, 16. dedicavit, Non scitis vos Templum Dei effe & in vobis Ad Ephes, 2,21. Dominum (Paulus iple, Spiritum Dei) habitare, qui & De Pudicitia Templo sanciendo purificando que aditualem legem scripsit. cap. 16. Si quis Templum Dei vitiaverit &c. Templum Dei San-Etum est quod estis vos. Ita sane apertishme videtur Origenes nihil, ex Disciplina tunc Christiana, pro Ara, Simulachro, Templo (ut Dedicato) extra credentium mentes omninò agnoscere, nec quidem Tertullianus dum sic de Templo primò à S. Paulo, in Origenis etiam sensum, loquitur. Certè & tantundem habet Clemens Alexandrinus fatis O. Stromat.7.

Vu 3 rigeni

rigeni coævus, ubi in Templorum structuras qualescunque invehitur, neque inter Christianos aliud esse inculcat Templum eis a 2 Soxlus peréles agias 78 Oes, ad accipiendam Dei dienttatis majestatem præter & alegiona & canialwov Electorum Congregatio. nem, quam Christianorum Ecclesiam vocat, quà Ecclesia non Locum sed Personas tantum significat Suppar est heic, apud Minutium Felicema, hisce sati etiam coævum, Cæcilius Ethnicus, qui compluria i Christianos ut impia & ridicula, congerens, Cur, in quit, occultare & abscondere quicquid illud colunt, magno pere nituntur ? cum honesta semper publico gaudeant, sce lera secreta sint? Cur nullas Aras habent, Templa nulla. pulla nota simulachra? nunquam palam loqui, nunquan libere congregari, nisi illud quod colunt & interprimunt aut puniendum est aut pudendum? Et paulo post, Fu daorum sola & misera gentilitas, unum & ipsi Deum sed palam, sed Templis, Aris, Victimis caremonii sque co luerunt. Manifestius heic nihil videtur, quam verb non omnino fieri de Gentilium Aris, Statuis, Tem plis Christianis non admissis, aut instar corum se ritu Gentilitio Dedicatis. Vitio Christianis verti Cæcilius quòd sibi nulla haberent Templa, ne qu dem qualia Judæis ait fuisse, id est Simulachris ci rentia. Quod ita de Templis ab Christianis null tunc Dedicatis capiendum, uti & locus Origenis an allatus. Luculenter idem firmatur ex Octavio ill Christiano, Cæcilium redarguente; Putatis, inqu nos occultare quod colimus, si Delubra & Aras non habemus? Quod enim Simulachrum Deo fingam, cum fi recte existimes sit Dei homo ipse Simulachrum? Templum quod ei extruam, cum totus hic mundus ejus opere fabricatus, eum capere non pessit ? & cum homo latius maneam, intra unam adiculam vim tanta majestatis includam?

In Offavio.

cludam? Nonne melius in nostra dedicanda est mente? in nostro imo consecrandus est pectore? Joannes ab Wower ibi, Christiani non habebant Templa dedicata er consecrata ritu Ethnico; suas tamen Basilicas, seu ut ipsi appellabant nuplands habuiffe fatis conftat, ea fque frequentaffe, nisi quatenus persecutione impedirentur. Tunc enim ad domus privatas confugiebant. Hujus sequax est Geverhartus Elmenhorstius. Quasi, licet, ritu non ethnico, nihilominus Christiano aliquo Dedicationi sacræ tunc proprio consecrata habuissent Templa. Cujus sensus neque ex Origene nec Minutio videtur omninò eliciendus. Hæc autem velut ad initia Centuriæ attinent Tertiæ. Intermissiones fuisse dein aliquas Persecutionum scimus ex historia Ecclesiastica: in eisque liberius constructas fuisse à Christianis 11000-Euxlinera Oratoria, & Conveniendi, quæ Sacris accommodiores tunc esse possent, Ædes; quas tamen tunc Dedicatas, in notione de qua jam quæritur, neutiquam omnino fuisse, æquum est ut credamus. Luculentus est testis Arnobius qui sub ipsum Centuriæ tertiæ exitum seu paulò ante Constantini Christianismum Aoruit. Adversus Gentes scribens, Consue fis, Lib.6. inquit, crimen nobis maximum affigere, quod neque Ades Sacras Venerationis ad officia construamus, non Deorum alicujus (sive nostri, sive vestrum) Simulachrum constituamus, aut formam, non altaria fabricemus &c. Expressim respondet ille, Hac quidem nos cessamus non ideo vel exadificare vel facere tanquam impias geramus & scelerosas mentes, aut aliquem sumserimus temera in Deos desperatione contemptum, sed quod eos arbitramur & credimus, si modo Dii certi sunt & nominis hujus eminentia praditi, Honorum hac genera ant risui habere, & videant; aut indigne perpeti, si motibus exasperentur irarum. Qualiscunque è Diis fuerit, sive Verus sive è Dæmo-

Dæmonibus adscitițius, Templum ei constructum dedicare. Christianæ tunc disciplinæ adversissimum facit, saltem in usum nondum inolevisse ostendit. Et paulo post, Nunquid enim Delubris aut Templorum eum (Numen unicum & summum) constructionibus honoramus? Et dein, Etenim plena dementia est, necessitatibus tuis potentiora metiri, & que tibi fint usui, datoribus Diis dare, & honorem istum, non contumeliam ducere. Etiam inferius, Satis igitur, ut opinor, oftendimus Templa Diis immortalibus, aut inaniter iis constructa, aut contra decus & potentiam creditam contumeliosis opinationibus fabricata. Ullam fic ædium Numini alicui five Vero five Adscititio constructionem Dedicationémque à Christianis admittendam adprobandamve denegat. Accedant hisce Lactantii (qui ad ipsum Centuriæ etiam quartæ initium attinet) loci complures. Virtus colenda eft, inquita, non imago Virtutis &c. Quidigitur opus est supervacuis extructionibus? loca occupare que poffint humanis usibus cedere? Et dein, Firmius & incorruptius Templum est pectus humanum; hoc potius ornetur, hoc veris illis Numinibus (Virtute, Pietate, Fide) impleatur. Has ergo falfas Confecrationes (Gentilium adcoque omnimodarum extra Pectus humanum) esse De Oigine Er- seguitur : quod necesse eft. Postea etiamb, Quid sibi Templa? Quid Ara volunt? &c. velut in universum non magis has quam illa qualiacunque ibi fic damnans ridensque. Eideme placer illud quod Senecæ exciderat, in libro suo, ut videtur, de Superstitionibus, Tertulliano & Augustino citato sed deperdito, Non Templa illi (Numini summo) congestis in celsitudinem saxis extruenda sunt; in suo cuique consecrandus est pectore. Cui consonus admodum est idem in editisa, Totum mundum Deorum effe immortalium Templum, solum quidem amplitudine corum & magnificentia dignum.

2 Lib.t. feu de Falfa rel gione cap. 20.

poris (cu liu. 2. cap.z.

: Lib.6. feu de Justitia cap. 25.

De Beneficis 1.b.7.C.1p.7.

Alia pro libitu tantum five extrui five prætermitti jure potuisse. Alibi etiam Lactantiusa, Sit in nobis a Lib. de Ira Deus, non in Templis, sed in corde nostro consecratus &c. Dei cap. 24. Locus autem apud Lactantium alius occurrit, Templum, ut Christianorum, memorans, qui à viris aliquot doctis affertur ad probandum Conveniendi Ædes, tunc in usu, Templorum nomine designatas effe. Ego, inquitb, cum in Bithynia oratorias li- b Lib 5. seu de teras accitus docerem, contigissetque eodem tempore ut Justitiacap. 2. Templum Dei everteretur, duo extiterunt ibidem, qui jacenti atque abject e veritati nescio utrum superbius, an importunius insultarent. Respicit hoc quidem edicta Diocletiani & Maxentii contra Christianos ipsos eorumque & libros & Conveniendi Ædes seu Proseucteria ac Oratoria. Sed planè Templum Dei heic haud aliud fignificat præter Christianorum Sodalitium seu Personas simul ac Doctrinam Disciplinamque seu Veritatem, in eis tunc ex edicto illo, jacentem ac abjectam, cujus participes pii Templa Dei meritò dicti. Unde bene illic adnotat Xyltus Betuleius, Dei Templum vivis constructum lapidibus, ut Petrus inquite. Accedat, Epist. 1. 6.19. velut disciplinæ ejusmodi Dedicationem universim Templorum tunc impugnantis fundamentum, illud S. Pauli ad Atheniensesd, Deus, cum sit Cali & Ter- 4 Act. Apost. 17, ra Dominus, con en x des mointois vaois na loinei con uno 24. χρούν ανθεώπων θεραπεύελαι, προσσδεόμορος πι 6., αυτος διδ 85 πασι (ωλω κ πνολω κ ταντα, non in manufactis Templis habitat (quod sanè primarius Dedicationis qualiscunque Numini alicui effectus habebatur) nec manibus humanis colitur, ut indigens aliquo, cum ipfe det omnibus vitam & inspirationem, & omnia; quibus consona paulò antè, de primo Templo Christiano, à S. Pauloe dedicato, citata. Sanè si Origenes, Cle- es Crinth. cap. mens Alexandrinus, Minutius, Arnobius, Lactantius, 3,6.

aliter atque ostensum est, de Templis omnimodis, quæ tunc in usu effe potuissent, cogirarant, atque, ut volunt heic Dedicationum seculorum illorum affertores, Christianis sua interim suisse, ritu suo, Numini Vero, Martyribus, Sanctis aliquibus dedicata, perquam mirum effet, curnam Gentilium calumniam illam crebrò circa Templa ingestam, minimè eluissent, respondendo, Templa quidem ædésque NuminiVero, Martyribus, Sanctis, sed ritu nostro, Dedicata habemus ficuti vos, ritibus vestris idololatricis (qui inter se, pro vario gentium locorumque discrimine, aliter alitérque passim discrepant) Jovi, Apollini, Marti, Minervæ reliquisque in cœtum Deorum à vobis admissis. Nihil ejusmodi omninò ab corum quoquam regeritur. Sed tantum, Christianos Templa eo nomine aut notione illa (id est Ædes Dedicatas; nam ædium aliarum, necdum Dedicatarum in Conventus, Agapas, Orationes, Sacramenta, usum eis tunc fuisse tam Gentiles quam ipsi satis sciebant) sibi aliqua, ob rationes ex eis jam antè exhibitas (& puto alias ut statim dicetur) is pu day obligen Dedicare noluisse, nec alia consecrationis nomine admittere præter ipsorum Mentes; juxta quod ita unanimiter, velut ea in re Apostolicæ doctrinæ etiam sequaces, rem definiunt; nullius Christianorum Templorum seu ædium dedicatarum usus alicujus exceptionem omninò interponentes, nec aliud intexentes quod in adversum trahere videatur. Liberum sit, ut in cunctis, suum cuique heic judicium, Mihi meum. Et, si fallor, humanum est.

VI. Quanquam verò ex antè ostensis haud iniquum est ut existimemus, Templa seu Ecclesias reverà Dedicatas, seculis in illis Primitivis, suisse Christianis nullas (quo nomine eos ita suggillabant Gentiles

tiles atque opprobrium inde summum eis ingerebant) attamen haud inde eliciendum est, Dedicationes, simplicitate Christiana singularique Dedicandi ritu adhibitas, qui nec Judaicis nec Gentilitiis superstitionibus inquinaretur, eos minime fatis autumaffe in se licitas fuisse ac saltem in adiaphoris recensendas. Nimirum existimandum videtur, eos Dedicationibus hactenus abstinuisse utpote summarum in rebus ejulinodi observantissimos potestatum, seu Cæsarum, ut Pontificatu Maximo gaudentium, & Senatûs Populíque, quorum nullus, ante Constantinum, Christianismum ita in se receperat, ut Ædes Christo alissve Christianismi nominibus Sacris Dedicari permitteret. Et fine eiusmodi indultu. scimus, ex antè allatis, nefas planè ex Jure Romano & Cæsarco habitum fuisse, Novum aliquem Deum five majorum five minorum Gentium consecrando in orbem Romanum introduxisse. Verum quidem est, Arnobium paulò ante Constantinum seu summi imperii & Christianismi conjunctionem scripsisse, sed In Prafacione: Lactantium sub insum. Nimirum Divinas suas Institutiones, unde superius ex eo dicta afferuntur, ejus nominis auspicio tunc, aita, se inchoare quem & primum appellat Romanorum Principum, qui repudiatis erroribus, majestatem Dei singularis ac Veri & cognoverit & honoraverit. Jam verò, eousque Imperio & Christianismo primum conjuncto, uti & postmodum, tum Permissæ sunt ex Autoritate Publica & Summa (uti debuit ex jure fieri) scilicet Imperatoria tum justa Dedicationes quamplurimæ Christianæ; unde manifestò sequitur haud omnimoda Dedicatione Sacra abstinuisse antè Christianos velut ab eo quod nefas in se esset omnino fieri; sed velut ab eo quod tuto ac impunè in imperio nondum Christiano fieri nequi-XX2

ret. Neque omninò admittendum videtur, disciplinam seu dogmata de Consecrationibus Templorum Christianismo, cum Tempus ferret, accommodandis jam apud cos primum incepisse, sed cademipsa antè cis fuisse, tametsi antehac, ob rationem jam dictam, nihil eo nomine ab eis perageretur. Quamdiù nec ausi fuerint nec ex jure Cæsareo debuerint Templum dedicare, id, quod Gentibus toties regerebant, de Templis Numinis in Pectoribus suis, sufficiebat; quo nullatenus negabatur quin ritu aliquo Christiano (nec Ebraico nec Gentilitio) quando Loca, Tempora rerumque Status ferrent, Dedicationes piè satis præstari possent. Earum autem quæ jam in Christiana ejusmodi, sub imperio Christiano, libertate inoleverint, Ritus uti & Effectus tunc crediti, ex ipsarum historiis eliciendi sunt. Constantinus, Christianis suis indulgentissimus, inhibitis, quà potuerit, Gentilismi tum facris tum delubrorum extructionibus, legem tulita quo justum est ? EuxInelwe dinor ras dinos opas ofer, αυξείν τε και είς πλάτ Ο κ μπα Ο τας Εκκλησίας ? Des, Oratoriorum domuum fructuras (magistratuum passim procuratione) fieri sublimiores & Ecclesias Dei tum Longitudine tum Latitudine ampliores. Ipse etiam mandavit in Sacro Resurrectionis Servatoris nofiri loco vaov pogozuning Lov Templum in Orationem Hicrosolymis extrui splendidissimum ditissimumque & quod cætera, per urbes alias, universa superaret. Alia in Terra sancta alibique non pauca construi jussite. ·Vide Sozomen. Quorum nonnullad τως σορσκωνηθέντι Θεώ αφιέρε, Deo qui adoratur, Consecravit seu Dedicavit; alia & Angelise, Apostolis, Martyribus, Sanctis. Nam etiam de Apostolorum Martyriis ac Memoriis, harúmque Atriis & Porticibus, inquit Eusebiust, rasta navra a-Quipe Cantois, omnia hac Dedicavit Imperator, quale dicen-

a Eufeb de Vita Constantini lib. 2. cap. 44.

b lacm lib. 3. de Vita Conftantini cap. 24. 29,30 ec.

· Ibid.cap.40 c 41 &c. Socrat. lib. 1. cap. 16, 17 0 18. Niceph. Call. ft. lib.7. cap. 34 0 49.

* Eufeb. Ibid. 6ap.42.

1:b.2. cap.2. 6 Baion, ad Martyrolog. Rom. Maii 8.

· 16.1:6.4. cap. 59.

dicendum de Templo Michaeli Archangelo ab eo Sozomen.lib. Dedicato cui & tunc aliàs Dedicationes factæb. Et 2, cap 2, Patroni scilicet Templis adsciscebantur ii, quibus dedicatum sic fuerit. Ac velut in corum dominium, Annal Tom. 1: ad Sacrum tantum in illis Cultum exercendum, per pag.435. ultroneam Alienationem ea transserebantur. Inde & Euseb.lib.3, de τα ξοχώτα la Caonλέως αφιερώμα la augustisima Im- Vita consanperatoris Ades seu Templa Consecrata vocabanture. ini cap 50. Sed plerunque Eusebio etiam oingi curlippoi Ades Oratoria dicuntur; quod nomen quidem in Christianismum pro Templis suis invaluit ex eo quòd Dominus ipse Templum Hierosolymitanum בית תפלתו Domum Orationis meam, & הבלה Domum Orationis อีเมอง ชออด ขอบ หาร vocandum effe pronuntiavitd. Jam ve- 41/aia cap. 56.7. rò dicta Dedicatio ipsa αφιέρωσις. Vox item Εγκαίνια Encania de Dedicationibus illis usurpatas. Atque co- Euseb.lib.4. de rum nomine, Hierofolymis ab ingenti Episcoporum cap.40. conventu, justu Imperatorio celebratum est Festum Fibid, cap. 43 magnificentissimums. Unde Theodoretus; Synodi & 47. in Lem-Tyriæ patribus Hierofolyma, eam in rem, allegatis, matis. Curen Deir j' xay, inquith, Tes annes a marlas warla- sibidem. χόθεν ἐκέλουσε και της ὑπ' ἀυτη δομηθενίας καθιεςώ- η Hift. Ecclif. ous rews convenire etiam (illuc) alios omnes (Episco- lib 1. cap.29 pos) undiquaque & Templa ab eo (illie) constructa con- sou 31. secrare, sumtus Festi lautissimos & publicas largitiones, proceribus aliquot ab Imperatore illuc missis, suppeditantibus, atque Altari aulæis regalibus vasisque aureis omni genere gemmarum collucentibus ornato. Quod factum, tricesimo Imperii ejus annoi, circa De Vita Con-Christi 335, seu decennio post Synodum Nicænam. santini lib.4. Hac de re, Socratesk; Encænia faciebant & mardnugy k Lib. t. cap. 33. έομίω, όπι τη καθιεεώσι τ τόπων, Festum publicum seu universale ob locorum illorum Dedicationem. Tantundem de Templo illo in Calvaria extructo ac Dedicato So-X x 3 zomenus,

* Hist Ecclef.

zomenus⁴, qui καθιερώσαι heic & αφιέρωσι adhibet, atque Episcopos ait tum જ ναον κα Αιερώσιν Templum ipsum Dedicasse, tum thesauros & monimenta ab Imperatore illuc missa. De Templis sic Hierosoly nis extructis, Eutychius Patriarcha Alexandrinus⁶;

i. pag.457. quem vide etiam pag 455.

._____ ewus ! voluit Imperator ut Sanctificaren-

tur, id est Dedicarentur, () Βείνες εξερία () Ετ congregavit Synodum Episcoporum ut locorum Dedicationi interesset. Et de Templis ab Constantino Christianis sic extructis renovariive universis, Chronicon Alexandrinum πλεθένων εγκαίνια εγένονλο, absolutorum Encania facta sunt. Scribit etiam Sozomenusd, Anniversarium inde Dedicationis Festum Hierosolymis celebrari solitum, idque per octiduum, quasi Encænia tunc ab exemplo Maccabaico sumta suissent Es cheve j, inquit, επίσιον πάυλω έορπωλαμπεως μάλα άγει ή την Ιεροσολυμων chaλησία, ως εριμότης κάντη πλείδα ερ εροσολυμων chaλησία, ως εριμότης κάντη πλείδα ερ εροσολυμων chaλησία, ως εριμότης κάντη πλείδα ερεδόν ch πασης το υφίλιε &c. Ab eo tempore seu ex illa causa, Ecclesia Hiero-

solymitana quotannis diem sessum splendide celebrat, adeò ut co initiationes Sacra peragantur, & per Dies octo conventus (eam in rem) siant, compluré que ex omnibus terra qua sub sole est regionibus &c. Ita etiam Nicephorus Callistus, alii. Atque inde etiam Encanio-

Pag.658.edit. Raderian.Monachii 1615.

d Hist. Ecclef. 2.

e Hist. Eccles. lib.8. cap. 50.

> VII. Sed ita hæc interim capienda, ut statim saltem post Constantinum, nefas regulariter haberetur tum

> rum celebrationis annuæ usus tunc per Ecclesias alias.

Sic Encænia Prima, quotannisque per Festum Iterata.

jam per Orbem vigebant Christianum.

in adibus utcunque in facros usus constructis, sed nondum sic Dedicatis, Synaxes facere effve illic intereffe (nisi scilicet urgentibus aliarum ædium angustiis aut ob illarum defectum, caufamve aliquam ejufmodi inevitabilem) tum Templum aliquod scu Ecclesiam Dedicare citra Mandatum, Autoritatem seu Permissum Cæsareum. Id quidem publice agnoscebatur ab eiusdem temporis Patribus, tam Orthodoxis quam Arianis. Et quod animadvertatur hoc dignissimum est, dum Autoritatem publicam in Dedicationibus legitimis semper, tam ex Ebraica quam Paganica etiam disciplina, adhibendam, juxta superiùs allata, confideramus. Nimirum cum intra pauculos à Constantino annos, Athanasius Episcopus Alexandrinus. sub Constantio, in Ecclesia Alexandriæ Magna, quæ, eo nomine, aliis illic Ecclesiis, ob amplitudinem Christianorum, tempore Paschali, conventui admodum commodior effet, Synaxin prudenter ac tempestiviùs celebrarat, ab Arianis accusatus esta apud a Athanasin A-Imperatorem, eò quòd aut in Ecclesia nondum De- pologia ad Condicata (poir aullui πλειωθίωα, antequam dedicatione stantium Tom.1. perficeretur; interpres ibi, priusquam absoluta esset, quod pag. 682. Paplane de Dedicatione sumendum esse ex ejusdem Apologia liquet. atque ita à viris doctist sumitur eti- Baron. Tom. 3. am & vertitur) Synaxin habuisset, aut ipse injussu din 350. \$31. Cæsaris Dedicare fuisset ausus. Ibi quidem Synaxin ad Epiphan. Hacelebrasse se fatetur Athanasius, quia, ut tempora ac res 69. S.z. loca se habebant, Ecclesia nulla Dedicata Alexandriæ erat multitudini satis idonea. Dedicasse autem se Ecclesiam illam pernegat. Atque, inquit, con Eyngyiwr ημέραν επετελέσαμβυ, θεοσιβέςαπε Αύγ 85ε, τέπο β άθέpulor ใน ลังการิเร ของ ริ (กีร ของรณ์รูยพร สอเทียน. ออร์ง ด้น ωρασκούης είς τέτο παρήλ θωμένι &c. Nec celebravimus nos Encaniorum diem scu festum (quo dedicaretur) Religiofi Sime

b Baronius, Dio

misus Petavius,

locis antè cita-

ligiosissime Auguste; Hoc enim reverà, nefas fuisset, ante mandatum tuum facere. Neque illud facere omnino conati sumus &c. Et paulò post, xay yégover con Eynairia Ma Swalis eugns, Nec fiebant Encania, fed Precum Synaxis tantum, Ecclefiam illam Magnam, Kuelangy Dominicum, etiam ante Dedicationem, omnibus illic dictam ait, camque & emwyuge Co Tonov, tuum (Imperatoris) nomen pra se ferentem locum appellat. Unde Ecclesiam ibi nuncupatam Casare-*Haref, 69 S.2, am, cujus meminit Epiphanius, intelligi admittunt viri doctib. Quam, insuper, pater ille ait, primò fuisse Andrianum & postea Licinnianum gymnasium ELTEV Baoixeor sen Basilicam, & postmodum sub Constantio Ecclesiam factam. Nempè ab Gregorio Meletiano & Ariano inchoatam, πλειώσαν [Aθαναois, perficiente seu dedicante tandem Athanasio, quod haud injustu Cæsareo juxta jam ostensa, factum intelligas.

. Annal, Tom, I.

pag. 434.

VIII. Sed interim perguam mirum est nec alibi puto omninò lectum, quod habet, de Ecclesia Ca-Sarea ibi dicta, Eutychius Patriarcha ipse Alexandrinus atque ex ecclesiæ ejusdem monimentis (& plane admodum sedulus erat indagator) edoctus. Is nec Constantio, nec Gregorio illi, nedum Athanasio, sed tantum Alexandro proximo Athanasii decessori Ecclesia illius initia tribuite, ut Michaeli Archangelo ab eo dedicatæ. Etiam anteà idolum magnum æreum ait, da len Michaelem nescio quem dictum à Gentibus illic cultum, Templumque ipsum fuisse على اسم زحل Primò à Cleoparra Regina extructum على اسم زحل Nomini Saturni id est ei dedicatum. Adjicit 1,516,

اهل الاسكندرية ومصر في انني عشر يوم مر شهر هتور وهو تشريس الثاني يعيدون لذلك الصنم عيدا عظيما وبذبخون له الذبايع ااكثيرة Et Alexandria & Agypti incola die duodecimo mensis Haturi, qui Tishrin posteror est, festum magnum huic idolo celebrabant & facrificabant ei Sacrificia multa. Et dein, quòd Alexander, fimulac Patriarcha illic factus eft. Christianismi, qui aliquatenus ibi vigebat, gratia, ol, voluit confringi ال يكسر الصنم ويبطل ااذبايم Idolum & aboleri Sacrificia, cumque ei oblifterent Aleandrini (qui,ut Ægyptii reliqui, Gentilismi sui præ cæteris gentibus erant tenaciores propugnator ésque acri-فاحتال لهم ان قال هذا صنم لا منفعية (ores قيم ولا فايدة فلو صيرتم هذا العيد لميكابيل الملاك وجعلتم هذم الذبايع له كان يتشفع اكم عند الله وكان اخير لكم من هدنا aftutia ipsos aggressus, Idolum, inquit, istud nulli omnino rei utile est. Quod si festum illud Michaeli Archangelo celebraveritis & Sacrificia hac ei feceritis, ipse pro vobis apud Deum intercedet, majorisque vobis boni causa quam Idolum istud, futurus est. Illis annuentibus, Alexander منه صليبا Parallel وسما الهيكل كنيسة ميكاييل وهي اأكنسه التي تسمأ القيسارية واحرقت بالنار في وقت دخول المغاربة الي الاسكندرية واخردوها وصير العيد والذبايع لميكاييل الملاكى Yy والي

والى اليوم القبط بمصر والاسكدرية يعدون بهذا اليوم لميكاييل الملاك وبذبحون فيه الذبايح الكيد المحالية J Idolum confregit & Crucem ex eo confecit. & nuncupavit Templum Ecclesiam Michaelis, que ipla Ecclesia est que Calarea dicta, igne periit, cum Occidentales Alexandriam ingresi eam devastarunt. Et cedebant Festum & Sacrificia Michaeli Angelo. Etiam & adhue Coptite in Mitzar (seu Babylonia Agyptiaca; Cairo, Metropoli Ægypti) & in Alexandria Festum illo die celebrani Michaeli Angelo, & facrificant in eo Sacrificia quamplurima. Dies ille in anno Ægyptiaco Augustorum seu fixo (qui, captâ ab Octavio Casare Alexandria & Antonio & Cleopatra devictis, ita incepit ut prima dies Thoth mensis seu initium anni in Augusti Juliani 29 inciderit) respondet Novembris Juliani Octavo. Sed si institutum fuerit aut celebratum hoc feitum, ut Idolo illi Michaeli dicto Sacrum, cum Templum illud extruxit Cleopatra aut dum floruit illa, quæ demortua est sub ipsum tempus quo Annus Ægyptiorum Actiacus seu Augustorum, ante vagus, initia, post devictum cum ea Antonium, Jos. Scalig.de sua habuerit, tunc nemo non videt ex origine sua non omninò ad octavum Novembris aliter arque ad dien revolventis anni quemlibet alium, festum illud spectaffe, sed ad 13 menfis Hathuri nondu n fixi, qui ut menses reliqui Ægyptiaci, per Julianos tune circum vagabatur. Idem ipse dies in Menologiis alissque Ritualibus Ecclesiæ Orientalis, etiam nuncupatur ή ζωίαξις τη παμμεχίσων παξιορχών Μιχαπλ κ Γα-CRINA & πατών τ επερανίων διωαμεων, Synaxis οπενικο maximorum ordinum ductorum Michaelis & Gabrielis & universarum supercalestium Potestatum. Et in Menologio

Emendatione Tempo um tib. 4 pag. 221. Dionyf. Petavinus de Doctr. Temporum lib.7. cap. 16. 6 lib.10. cap.71.

Men. & Anthologio Novimb.8.

logio Gracorum, Cardinalis Sirleti, diei huic affi- Apud canifgnatur, Celebritas Principis militie calestis Michaelis Tom.2. pag. Grelignarum virtutum incorporearum. Eadem ipsa tri- 905. buitur, in Ecclesiæ Occidentalis Ritualibus, vigesimo nono Septembris, quod festum est non modò S. Michaelis sed etiam omnium Angelorum, ut tam ex titulis Liturgicis quam precibus diei affignatis liquet; tametsi in Martyrologio Romano alibique ad diem illum legatur tantum, In monte Gargano Apulia, juxti mare Adriaticum, monte di S. Angelo dicto) venerabilis memoria Beati Michaelis Archangeli, quando ipsius nomine ibi consecrata fuit ecclesia &c. unde manavit & ejuldem & reliquorum Angelorum festivi- Vides Baron. tas, olim & nunc quotannis celebrari solita. Neque ad Maityolog. Rom. 29. Sepin Martyrologiis Occidentalis Ecclesiæ nec apud eos tumbru, qui illa five explicant five prætermissos Martyres eorumque dies suppletum eunt alia S. Michaelis Festa occurrunt præter Apparitionem ejus in Monte Gargano 8 Maii, & Dedicationem ejus 29 Septembris. Arque hoc quidem simpliciter dictum est antiquitus capitalis caroli Dedicatio S. Michaelis & Festum S. Michaelist, ut nunc & Ludovici lib. vulgò. Sed verò nec in Orientis nec Occidentis scriptis, puto, alibi Michaelis Idoli Templum in S. Mi- Ferine g. chaelem Archangeli Ecclesiam Alexandriæ mutatum esse occurrit. Alias autem alibi à Constantino Magno antè ei dedicatas legimuse. Adeóque haud no- de Feriis c. ex vum tunc Christianis, Tituli seu Dedicationis illius fub Constantio illic erat Nomen.

IX. Memoratur idem dies, ut Festum apud Ægy- cap.50. ptios Michaelis Archangeli, scriptori perinfigni Mahumedano Abulaibsan Achmed Calcasendios dum & Penes me MS. Festa Egyptiorum Christiana enumerat, à Christi- pag 523. ano aliquo illic proculdubio edoctus. Quoniam autem

um Antiq. lett-

· Anfegifus in 2. cap. 35. 6 Extr. tit. de

& Simon Archichifc. Cant abud Lindwood tit. Scripturus.

· Sazamen, lib. 2. cap 2 : Nic. phor. Calliff lib.7.

*Videfis Jof.
Scaliger de emendut. Temporum lib.7.
pag 661. & Athamaj Kucherum in Supplerum in Supplemento Prodromi
Coflicap. 4.
pag. 553.

compluria sunt Festa in ejusdem Enumeratione, Calendarium sic Ægyptiacum seu Elcupti supplente, quæ, ut ad Ægyptios spectantia, Occidentali Ecclesiæ puto necdum audita fuerint, cùm alia item in ea occurrant quæ studiosioribus forsan non suerint ingrata (utcunque mihi sæpè nimis obscura, incerta, & planè hactenus ignorabilia, uti etiam iterari subinde visa) ideò non intempestivum duxi, etiam cuncta simul, cum eo quod habet heic de S. Michaele exhibere. Sed non alia quàm autoris methodo; sidelitèr satis exhibitis exemplaris punctis, diacriticis sæpiùs carentis, literarum ductibus. Lemma habet ,

? Part. 1. pag. 523.

ألاس quæ in جبار وصغار in Majora & Minora tribuit. Majora facit Septem.

Annunciatio: ويعنون به بشارة عربا وهو جمريل علي زعمهم لمردم عليها السلام وهو جمريل علي زعمهم لمردم عليها السلام علي المسلم المسل

*Luc. 1,26.

Lexico col. 2778.

II. عيد الربتوس unde & aliàs! وهو عيد الضعادين idem denotans, vocatur. Addit Calcasendius, وهو عيد الشعاديس Atque hocest

festum Alshaianin. Raphalengius habet - se Festum; nec aliter explicate. Go- Lexic. Arab. lius ex Camuso (... Festum Palmarum. b Ibid.col. 1177. وتغسير بالعربية التسبيح Addit Calcasendius & interpretatio ejus Arabice est Laudatio. Et في سابع اخر مسرى tunc, celebrant illud atono in die Solis postremo Fejunii illorum, seu Quadragesima. Plane Dominica in Ramis Palmarum feu in Palmis innuitur. Quæ celebratur, 'S. Joann.cap. in Ecclesia utraque, Dominica Pascha proxime 12,13. præcedente. Interim non suspicari nequeo, vocem illam الشعادير Alfhaianin corruptam effe ab Miyum Hoshannah, woarra, Liseo, quod clamabant, ramos gestantes, unde etiam festum ipsum eo nomine appellatum. Syro titulus lectionis, ex Evangelio, diei propriæ est إسر حددا ! Deminica 78 Hosanna. Et quidem Calcasendius pro Arabico illic non agnoscit الشعادير.) dum Arabicam vocis affert expositionem per التسبح Laudationem quam in Ægypto pro Hosbanna usurpatam videmus apud Nonnum Panopolitam seu Ægyptium qui loco in illo Joannis substituir,

Euroginow avak Iopand awel @ esw,

 * Facob. Golius in Lexic. col. 2778.

b 1bid col. 1131.

· Eucholog. fol.

d Edit. Facobi Goar pag. 744.

· cap. 21,8.

In loc.N.T.

\$ Exercit, 16.

Missal.Roman. in Dominica in Palmis.

Rational. lib. 6. cap.67.6.16.

* Georg Phranges lib. 2 cap. 4.

1 Angel. Canimius in loc. N.T. cap.4. Baiwr nuncupanta, & السباسب à Chaldaico

שבישין (ut putat vir præstantissimus Jacobus Goliusb) quod Ramos & Frondes notat. In Gracanica Ecclefia vocature & Kuplann & Baiwy Dominica Ramorum, & Baiogop G. dies in que Rami gestantur. Joannes Evangelista habet ra baia W Coninav ramos Palmarum. Matthæus autem generatim nhadus The Sirbew ramos Arborum. five Palmarum, Olivarum, aliarumve. Unde etiam in precatione folenni, ad hunc diem attinente, Græci populum qui tunc Christum Hierosolyma adventantem exciperet deducerétque THE WACTES THE Sindew & Baia The powince Germina Arborum ramofque Palmarum adhibuisse aiunt. De Hoshanna & mis Baiois si plura velis. vide Angelum Caninium & Isaacum Casaubonums. Et in Liturgiis Romanish, nunc Palma solùm hoc de fetto inde memorantur, nunc Palma fimul & Olivarum rami, nunc tantum Oliva, nunc Rami Palma & Olivarum, nunc Oliva caterarumque arborum Rami, nunc Palma feu Oliva, nunc Rami Arborum. Atque inde Durandusi; Dicitur etiam alibi Dominica Olivarum (ut heic apud Calcasendium) quia Rami Oliva portan. tur, quod fit ad representandum filios Israel qui cum Ramis Palmarum & Olivarum venienti domino obviam exterunt. Hierosolyma nempe paulo ante Passionem accedenti. Et ubi nec Palmæ, nec Olivæ fuerint, Ramuli Salicum efflorescentes, ut apud Anglos nostros alibíque, festo in illo adhibiti, & Myrteik apud Græcos, uti & Buxei apud Gallos1. Scilicet, ut Hoshanna è festo Scenopegiarum autumnali in vernum hoc transla-

More Nebo-

tum eft, ita & rami feu furculi in eo gestandi alii præter Palmarum, juxta legem Sacrama de Levit. 23,40. Festo illo & usum Judæorumb. Nebemias 8,

III. Pascha. ... red list see Maimonid in celebrant die Solutionis fejunii eo- chim part. 3. rum, quem eundem, ut nos, facit cum Resurrectione Domini.

IV. (. Les Jovis) Feria Quinta (Dies Jovis) 2 Quadraginta, seu Festum Ascensionis, will يقولون ان المسيح علية السلام itidem dicta. Et تسلف فيه مرى تلامينه الى السما بعي القيام ووعدهم بارسال الفارقليط وهروح Dicunt Christum, Super quem sit pax, hodie ascendisse ab Discipalis suis in Calum post Resurrectionem & pollicitum esse eis Paracletum, qui est Spiritus Sanctus apud eos. De die hoc ejusque circumstantiis occurrit in Constitutionum, quæ Apostolicæ dictæ Arabicè con- Ms. In Bibliscriptæ sunt, præfatione quod observatu adeò for- otheca Oxonitè dignum ut locum heic mercatur. Verba funt, enfi, fol.47.2, وكار التالامين بعن انبعاث المسيح من الموت متفرقير في ارض الجليل ومدينة الناصرم التي لمرهم أن يصيروا البها فلما كان في سنة ثلاثماية وتسعة وثلثور، سنة من سني القرديس في احد وعشروس دوم من ستهر ايار يوم الخبيس وذلك بعسد المعان

انبعاث سيدنا يسوع المسيح داربعيس دوم اجتمعوا والمسيح معهم وهم لا يعرفونه ولا يدرون مكافه بينهم وظهر لهم ذلك اليوم ووصع دده علي رووسهم واحد ولحد وهم دوميد احدى عشر تلميدا فباركهم فصيرهم بمنزله -Atque eve كهنه بني اسرايل المردولي __ر. nit ut Discipuli post Resurrectionem Christi à morte, dispersi essent in terra Galilea & urbis Nazareth juxta quod præceperat illes se illuc conferre. Et cum annus erat 330, ex annus Alkarnaiin (Seleucidarum) dies verò 21 mensis fiar, & Feria Quinta,que quadragesima erat ab Resurrectione Domini nostri Fesu Christi, congregabantur & Christus cum illis. Sed illi hand noverunt eum, & loci ejus seu ubi effet inter eos ignorabant. Sed apparuit illis eodem die & imposuit manum ejus super capita eorum singulatim, qui tunc fuere Undecim, & benedixit eis & constituit eos in loco seu vice Sacerdotum ex filiis Israel, qui rejecti sunt ; juxta prophetiam Malachiæa.

2 Cap. 2 6 3.

V. جيس الضيور الفيرس الفيرس المهام ا

الالسنة ونهب كل واحد منهم الى بلاد لسانة الذي ذكلم به يدعوهم الي دين المسيح Atque hoc est Festum Aitzereth (דושנים) & Vide Onkeli celebrant illud post dies Quinquaginta à Resurre- Paraph Chald. ctione. Incidit autem in diem 26 Baschunes (id est 21 Maii Juliani; quasi, in Anni recurrentis diebus, fixa fuiffet Pentecoste uti & Dies Resurrectionis adeóque Paschatis quod ita quotannis incideret in diem 6 Barmuda seu Aprilis Juliani primum) atque aiunt quod Spiritus San-Etus superveniebat Discipulis & distribuit eis Linquas Hominum (Gentium omnium) adeo ut loquerentur linguas universas, & quod abibant unusquisque corum in Provinciam scu Regionem lingua sua, nt ita docerent propagarentque Religionem Christianam.

ويغملونه في المالات Domini المملات VI. الماسع والعشرين مرر كيهك مرر سهور b____eil & celebrant festum hoc, die 29 Chiak in mensibus Coptitarum qui dies est 25 Decembris Juliani. Eundem diem ut apud Ægyptios suos receptum pro Domini Natalibus memorat Eutychius Alexandrinus Patriarcha qui circa an. b Tom. 1. pag. num 900 scripsir, uti & Constitutiones Aposto- 310. licæc. Etiam Christiani Græci per annos Mille c Lib 5. cap. 12. ducentos & quinquaginta aut circitèr diem illum observarunt; ut ex Ritualibus eorum scriptisque aliis obviis scimus. Ita Syri, velut pariter Apostolicam ipsam de co doctrinam secuti; de Epist. Subnexa ut Joannes Widmanstadiusd, monimentis illo- riaco. rum edoctus, qui in Mahumedis illud scribens.

Mahometis
Dialogus, seu
Th ologia \$.12.

Serm de Natali Domini.

Videfis Joj. Scalig. de Emendat. Temporum lib.7. pag.650.A.

& Stromat.a.

· Haref.51.

5. p. 512. edit. Saviliana. Vigesimo tertio die Ramadan (id est tempore Verno) natus est Christus filius Marie; Orationes Dei Super eum. Quod XXIII, inquit, diem Ramadan mensis, natalem scripserit Mahometes, à veritate est prorfus alienum. Et ipfe in codice Graco bibliotheca D. Marci Florentia Honorii I. Pontificis Maximi tempore (circa annum Christi 620 cum floruit Mahumedes) scripto legi, Apostolos memoria prodidiffe, Christum ex Virgine natum Bethleheme, xxv. Decembris, hora diei fexta, baptizatum anno atatis (ua XXX, die Fanuarii XI, hora noctis decima &c. Adjicit; Helychius scribito in anno XLII August XXV Decembris, hora diei septima partu Virginis editum in hanc lucem fuisse. Occidentalis autem Ecclesia, diù antequam agnosceretur hic in Oriente Dies, illum pro vero Natali acceperunt, observaruntque. Æthiopes etiam in celebratione hac consonic. Seculis in primitivis illis, per Orientem, variæ atque ab observatione hac diffonæ opiniones obtinuere, cim nondum dies ille Nativitati illic affignatus est. Apud Clementem Alexandrinumd (qui floruit Sub annum 190) memorantur qui diem en meu-नीम Пахот के संपर्वता fidenter collocabant, die vigesima quinta Mensis Agyptiaci Pachon, seu Maii Juliani 20. Et quidem ille velut de re planè in Oriente ignorata loquitur. Epiphaniuse etiam qui diu post seu sub centuriæ quartæ finem scripsit, Epiphaniorum diem seu sextum Januarii Natalem facit, quemadmodum & alii. At sub idem tempus Chrysostomus, apud Occidentaliores vetustissimam fuisse agnitionem illius, hoc nomine, diei, etiam à Thracia usque in Gadiras seu extremum Occidentis, ait, unde Ori-

Orientales eam didicerunt; ut Orationem Latinam, ea de re, immeritò ei tributam nec Græcè extantema prætereamus. Nempè creditum eftb, Titi tempore Romam allatas tabulas aliquas publicas è quibus in Occidente tantundem edisceretur, licet Orientalibus nondum receptum; idque etiam ab ipso Epiphanio traditum esse. Sed de vero die variatim jam pridem inter Chronologos dubitatum est, aliis interim post seculum Constantini Romæ observationem institutum esse asserentibus, & tempore Chrysostomi Constantinopolim derivatam esfe, Natalémque in alium Diem Mensémque incidisse. Ita Josephus Scaligere, Sethus Calvisius, Joannes Kepleruse, alii, qui & contradictores suos habent satis acres. Utut autem se res habuerit alibi, scimus tam sub Eutychio Alexandrino qui annis amplius 750 abhinc floruit, in Ægypto observatum pro Natali vigesimum quintum Decembris, idque velut receptum diù Cal- log. cap.48. casendii tempus, quod recentius est, sed mihi e pe anno Na-Vetustiores autem Ægyptii, ifque tali cap.15. Chrysostomo coævi, diem 6 Januarii qui Epiphania dicitur, & Baptismum & Natalem faciebant; ut è Cassianos alissque liquet.

VII. (Immersto, id est Baptismus Domini. Affignatur diei undecimo mensis Tuba Coptita- parat, 11. 5.40. rum, qui est ipse Januarii Juliani dies sextus. Sci- s collat. 10. cap. licet Christi in Iordane Baptismum' hoc die 2. Baron. in peractum effe, frequentiùs receptum est tam in emb. 21, 60 Oriente quam Occidente; etiam apud Ægyptios Jan.6. Æthiopasque. Quin & Natalem eodem die Ja- 1 Matth. 3,16 nuarii non pauci celebrare soliti; unde etiam E-

"Vide Ifaac. Cafaubon.exercit. 2. 5 4.

Catholicus Armeniorum in legatione ad Armenios , ubi male legitur in editionibus nonnullis xx Decembris, quod Grace effe debuit xs Decemb. ut videre eft apud Fosephum Scaligerum in Canon. Isagog. lib. 3. pag. 302:

De Emendat. Temp.lib. 6. pag. \$10.

& Ifagog. Chrono-

f Dionys. Petav. de Doctrina Temporum lib: 12. Cap. 7. Richard. Montacut. ad Origines Ecclefiaftic.Ap-

Martyrolog. De-

3 Orat. 74. Tom. 5. edit. Savil. 103 524. & de bifce videlis Gregor. Twonenf. de Miraculis lib. 1. cap. 81. Cafsian. Collation.lib. 10. cap. 2. Fofeph. Scalig. de Emendat. Temporum lib.7.pag. 641061. I fanc, Cafaubon. exercit. 2. 6.11. Gratian de Con-Secratione dift. 4. 6.1166.

Vide Leonem
Mag, Epift.4.
cap.1. De Confecrat. dift. 4.c.1.4.
Durand. Rational.lib 6. cap.
16. \$.6, Ant.
Augustin. epift.
Juris Pontificis
lib.22, tit. 19.

* Epiphanius Hæref. 51; N. 16.

piphania pro ipso Natali non infrequens apud veteres. Ob creditum autem eo in die Christi baptismum, mos invaluit vetus, non solum die illo, veluti in quo, præ cæteris anniversaria fieret Aquarum Sanctificatio fingularis, baptizare catechumenos, verum etiam tum cunctos se quotannis fluviis immergere adeóque baptismum eatenus sibi iterare, tum aquas ex illis in annum sequentem servandas domum afferre, quas etiam incorruptas illic, ait Chryfostomusa, per biennium trienn'umque sæpiùs mansisse. Noster heic النصاري يغمسون ولادهم فيه في الما heic stianis mos est immergere liberos suos in Aqua, illo in die. Atque hinc dictus est in Ægypto Balneatio. In Occidente autem obtinuit eiusmodi etiam usus, quasi prærogativa singularis Baptismi ad diem illum attinuisset, etiam cum Paschatis & Pentecostes tempora solum Baptismo, extra mortis periculi causam, assignarentur; unde etiam ad amoliendam superstitionem, quæ circa Diem illum gliscere nimis cœpit, decretum est, ne quis illo in die, nisi in articulo necessitatis, baptizareturb. Tributus est etiam Baptismus Domini diei 12 Athyre, id est, Novembris Juliani octavo.

Atque hactenus de Festis Septem Majoribus. Totidem habet Minora.

ويعملونه في المنابع ويتعملونه في المنابع المنابع المنابع المنابع المنابع ويتعملون النابع وهو الثامين

ON_____ de celebrant hoc festum die Sexto Beuna in mensibus Coptitarum; & dicunt quod Christus Circumcisus est die in illo; qui scilicet octavus erat à Nativitatea. Sed octavus à "Luc.2, 21. Nativitate est Januarii Juliani primus. Sextus autem dies Beuna est Maii Juliani 31. Ergo pro Beuna heic legendum & Tuba.

II. Celebratum ait octavo die Mufre mensis Ægyptiaci, qui Augusti Juliani respondet primo. وبقولون ان سمعون الكاهر ، دخل بعسى عليه السلام مع امه بعد اربعير، دوما مر، ميلاده لهيڪ_ل هـ الله عليه Atque dicunt quod Simeon Sa. cerdos introduxit seu excepit Fesum, super quem sit pax, & matrem ejus, postquam dies Quadraginta praterieranto à Nativitate Ejus, in Templum, & Levilie. 12, benedixit ei.

III. case (care Forta Quinta (Dies Fovis) con- Luc.2, 25.

sederationie seu sestimente mutui Discipuloruma invicem dati, quando Dominus pedes eorum 4 90an.12,12, بعملونه قبل الغصيم ثلانه ايـــام .lavabat celebrant eam triduo ante Pascha. Et Patriar-يعسل ارحل جميع النصاري cha, inquit,

(. lavat in eo homines cunctos Christianos, quoiquot fint prasentes ab exemplo Christi. . Videlis Du-Quale eodem die pauperibus præstare soliti Re- rand. Rational. lib.6. cap.75 .. ges Anglia, alique. Adjicit, () 6.

Z. z 3

Zamall

المسيح علية السلام فعل هذا بتلاميدة في هذا اليوم يعلمتم الواضع واخد عليهم العهد الدي اليوم يعلمتم الواضع واخد عليهم العهد ال لا يتغرقوا والن يتواضع لبغصهم لبعص والعامة من النصاري يسمول هذا الخميس خميس الدهد وهم يطحول فية العدسس خميس الدهد وهم يطحول فية العدسس الوائل Et recipitur eis quòd Christus, super quem sit pax, ita fecit Discipulis suis eodem in die, ut doceret eos humilitatem o inirent confederationem ut nonse dispergerent sed humiles inter se invicem foreno. Et cætus Christianorum feriam hanc Quintam nominant Quintam Confederationis seu Testimonii mutui. Et solent in ea comminuere Lentes cum aliis Leguminum speciebus.

Sanctum & Sabbatum Paschatis dici solitum in quo Cerei Paschales Benedicti. Ob Lumen quod illo die apparuit circa Christi sepulchrum, sic nominatum air Calcasendius.

V. موسما من الموسم Atque hujus generis festorum Minorum) est Festure claudens seu terme من وهو بعن الفصيح ثماديم المسام ضوفة octiduo post Pascha, scilicet Octavæ seu Clausum Paschavis.

VI. Sand Leing & hujus generis est festum Trausfeurationis? Domini. Dies nempe mensis Mesure 13, Augusti Juliani 6, quo & Græci & Occidentales

* Matth. 17,2.

dentales festum illud celebrant. Malè Raphalengiu 1, clas Epiphania.

VII. Called our leing Ethujus generis est Fe- Scaliger de E-

am Crucis. Dies 17 mensis Thoth seu Septem- mendat. Tempobris 14; quo Exaltatio Crucis per Ecclesiam 661 0 676. celebratur utramque etiam & Antiochenam. b Martyrolog. Orientalibus autem, quà Constantinum Crux Rom. Sept. 14. spectabat; Occidentalibus, quà Heraclii in Cof- & ibi Baronius, roem Perfidis Regem victoriam, Crucémque ab eundem diem. eo Hierosolymam reportatam innuit. Addit. heic Calcasendius inolevisse in Ægypto ut Anni initium, id est dies Thoth mensis primus seu Augusti Juliani 29, voce illa Persica Neuruz nuncupatum, pro festo etiam haberetur: atque ita celebrari pariter etiam Syris anni sui initium, ut Romanis aliisque Calendas Januarii.

Dein compluria alia sed breviuscule pula olel festa ac solennitates Christianorum illic, ad hunc modum, in mensibus Ægyptiacis enumerat.

Thoth.

Augusti Juliani.

Dies 2 کان سیفرس وعید مای الادمیال Dies 2 Festum Syagrus & Festum Matthas E. vangelift &.

Septembilis.

4 cus simeonis detenti in columna; Stylitise; quod in Græcorum Ritualibus eodem servatur die.

· Videfis Barons. ad Martyrolog. Fanuar. 5.

5 Choose Festum Mamantis martyris; quod itidem in Ritualibus Græcis.

*Lexic pag. 133. vide Tofeph.

a Jacob. Golius
in Lexico col.

Menologium

tyrolog. Rom. Sept.4.

· Mahometis

dio 1543.

Theologia edit.

d male exoratur

e Annal.tom.1. p.1g.41.

Grac. & Mar-

1291.

Section.

Thorh.

6 Land de Fostum Isiea Prophetæ.

7 wy - ighw des Fefin Soveri. 4

8 Male sale sale sale Fefum 5

Mafe prophera, super guem sis pax. U
traque in Ecclesia servatur hoc Festum

traque in Ecclesia servatur hoc Festum die priduano, ut Natalis ejus^b. Mahumedani collocant^c in 24 mensis eorum Ramadan qui vernus est.

9 described to a see Festum Thoma 6

Discipuli seu Apostoli.

7 مخروج دوج عليه السلام مين السفيته 10

Noachi, super quem sit pan, ex Nave seu drea, & nauvutas Airiam-Atque Eutychius, Ægyptius ipse & Patriarcha Alexandrinus, Egressum aite Noachum & was well and was achum & was well and well and was well and well an

عشر يوما من الشهر الثائي وهـو

duos menses (ab initio Diluvii) decimoseptimo nempe mensis secundi qui est Nisan cui respondet (in mensibus Ægyptiis) Barmuda. Ita sub Tempus vernum, diem Egressus Noachi ponit ille,
ut sub Autumnum Calendarium hoc
Calcasendii. Notissimum est apud Ebræos suisse Initium Anni duplex,
Vernum seu in Nisan, quasi Martio;

f Joseph Origin. lib.1. cap.4. alii passim.

Autumnal

Tho!b.

3

Septembris

Autumnale seu in Tifri; quasi Septembri. Et juxta discrimen illud, alii in Fiar, quasi Aprili, qui sequitur Nisan & est mensis sic secundus, initium ponunt Diluviia adeoque in ejusdem mensis die 27 Noachi egressum, sic interpretantes illudb de fine diluvii; In mense secundo & die 27 ejusdem mensis arefacta est terra quando Dominus præcepit Noachum exire ex Arca. Sic se res habet ex calculo R. Josue. Alii locum illum mensémque de Marcheswan quasi Octobri seu secundo à Tifri sumunt juxta disciplinam heic de Anni Diluvii initio Vernos. Atque ita indubitanter Paraphrastes Jonathan dictus, uti etiam Flavius Josephust. Et pro discrimine illo aliasque hanc circa rem Chronologi dissensere, qui Egressum Noachi aliter aliterque collocants.

II cus _ sand our Fostum Dasilis.

Menahelis & Jejunium (forté) Godolis quod Calendarium Judaicum habet in 3 Tifri. De utroque ἐπέχω.

terius seu junioris', & Festum Baris, seu"

Genef. 7,12.

b Genef 8, 14,

Seder Olam Rabba cap. 4. Sal. Jarchius ad Genef. 7, 11.

cap.4.

e Fosephus Sca-

liger de Emend.
Tempelib, 5, pag.
349. Schlus
Calvifius in an10 no M. 1656.
Tornicllus cod.
ann 6.1. Dionyf, Petavius
de Doctrina
Temporum lib.

14 FVide Baron.ad
Martyrolog.
Rom 5. Jan.
& 3. Septembris.

	libus Græcorum.	
2	Olingar oze Festum	29
	O.a.	
	tale on coses and Fofunt faction	2
	flii Cleope.	
	- L-logged one Festum Abubule.	4
8	Legs one Festum Thome.	5.
10	> 8- some cel one Festum Abs Mif	7
	racha.	
1	1. Consist one Festum Jacobi.	8

Cap. 15.	Veterum Ebraorum.		363
Baba.	030	obris.	
12	to Bolga Martyrium Matthei.	9	
الغرات 13	one Fellum	10	
	an Esle Martyrium Joannis.	17	
21 gasan	Commemorated Do-	18	
. اوقا 22	ose Festum Luce, quod in Ec-	19	
	utraque pridiè celebratur. عبد ابي Foflum Abi Charech.	20	
21*	Sight ropul code Ingression	18	* Ita methodus heic Calcafendis.
	a in Templum. من جعفیں ویون ویون ویون ویون	23	
Foseph			
27 2	o carl one Foftum Abi Macarite	24	
30 0000	OSS Fossum Murci.	27	
TO SEE SEE	·····································	75 ME	
Hathur.	Oâc	obris.	
بطرک 1	Ul Complex one Festum Petri Pa-	28	
triarch			
اڪريا 4	o one Festum Zacharia.	31	
	Novem	ibris.	
	di Elizal Synodus Apollolorum.	2	
7077	ا Iteratio Abi Charcels فكريو ابي	3	
	Aaa2	aus	

Nov.	embra
8 Soldies Sign Sustain . Feftim Quatur.	4
nimalium,	
مه من کار اماشاه و بادیه عشر و Com	- 5
momoratio Trecenterum & octobrem, Sy nodi scilicet primæ Nicenæ, numero ille (de quo consulas commentarium no- strum in Eutychii Origines Alexandri- nas) signantiùs denotari solitæ.	
10 - con solo Planetus Ifade.	6
12 January Septem Michaelis;	8
de quo suprà.	
15 Los les Solet Martyrium Ta-	II
Menologiis.	
ا عدى فديس الرب عدال (legendum	13
وليبس) Festum Philippi Aposteli, quod diem occupat posterum in Ritualibus Græcorum.	
20 cml-swhol ose Festum Afasii, &	16
Og_sow one Festum Simeonis &	
Commemoratio Marty فدكار الشهدا	
rum.	
24 was some Festum Mercurii.	20
25 790 es les Festum Patris Macore.	21

Tuba.

HAINUT.	1171173
27 Elisa Cuin des Felam Ja-	23
ali difidis	
por consistence distributions	1.42
Chias. Novem	nbris
2 July one Festure Babusie, si forte	28
legendum	
4 عين اندراس Feftum Andres, eodem in	30
Ecclesiæ utriusque Ritualibus celebra-	
Decen	abris
5 Curena one Festim Severi.	r
7 Sie Festam Barbara quod	3
die habetur postero in Ritualibus Græcis & Romanis.	
8 Creeks are Feftum Aiminis.	4
10 19 - De colo one Festum Domini Ni-	6
Fastis.	
· 14 Ogsaw Ore, Festum Simeonis.	10
16 Lion sols Planetus Foannis.	12
23 Odiall 190 Fejanium Nativitatis.	19

Aaa 3

"更大的过程下在日本教育的 企会可以改造出来为于性	35 5.10
Tuba. Dec	embris.
Innocentium; uti pariter in Ecclesia	
utraque. 4 وحا الاحماد Fessum Foanni Evangelista.	30
	anuai I.
7 193 Oss Tiflum Thome.	2
8 Chall ose refinm Hanan.	3
9 - repl one Tellum Abraha.	
10 in go whall you Preception Im	5
mersionis (Baptismi) & innium e ac.	
13 Cy Ost on Tourism Fingingm.	8
14 Ous als de Festum Meletis sei	1 9
15 comple sie reflum Charit.	10
16 Juni Mis use Feffam Kilani.	11
19 Compage des Louis Tochis.	14
ترول القحيل ودركار السياد Defectfus Evangelii & commemoratio	15
Lomina.	
21 John Je Jejaniam Ninive.	16
24 (=) chee	19
	CARE

Cap. 15.	Veterum E	bræorum.	
Tuba.		Ta	nuarii.
شارم 25	e cal one Festum		
	all one Fostum a		21
	التارس الرسا		
	visite reflection si		
	dies ei tribuitur a nuarii ab Ecclesia C		•
30 %	احرنياجه د		25
	alier Paule. The Medical Color	See 1915 VENERAL	7763
Am Chir.			nuarii.
	العذاري وعبد دع		
	num Elgificia Jude		
	See Figure Mac		2:7
	also Handing		31
			marii.
	e sale planta	Berdume.	3
10	مسلم و بادء م	ale I of win	4
	. & Martyriam Face	1.	
14 100	in col Pater Mefra	icha.	8
الرس 16 س	S. Tesan	Kilani.	10.
17 Jan	Il crear ore Tel	lum Jacobi A-	11
postoli.			
	Junes are Feft	um Peiri Mar-	13
tyris.			

Amschir. Febr	ruarii.
21 de la voro expel eje Defrenfus	15
Domine e monte.	
26 Coyou tolch Martyrium Sedarie.	20
30 la reco du cos inventio capitis	24
Jeannis, Pracursoris Domini; quo die celebratur etiam in utraque Ecclesia.	
全然是在 医东西岛屿区 机通讯器总统 以由以后以后以	国图
Barmahath. Febr	uarli.
3 salulall and Fiftim	27
M	fartii.
7 constoy one Testum Armeni	3
9 2000 AND Festum Battismi.	5
10 نامور العليب Appartio Crucio	6
11 line cel oce Festum Patris Mene.	7.
12 Calle Ole Festum Melachit.	8
17 osemi cold ose Festum Labesti.	13
22 Loglas sales Planetus Pauli.	13
23 Jel use Festum	19
24 CA- islamil one Festum Palmarum.	20
25 Esquall are Festum	2 [
1 28 Jay VI June Ablutio Tedum.	24
	* 1 2 2 T

Cap. 15. Veterum Ebræorum.	
Barmahath.	Martii.
- Crucifixionis conventue	25
30 Sissis Open one Feftur Marci E	
vangelifte.	- 26
和	73
Barmuda.	R.A. anto
2 S, bull by one Feftons Thomas	-8
Patriarcha.	
s culis Heraclis Generofe.	- 31
	Aprilia
7 Oue Feffum Marci.	2
الاخل بالجديد 8	3
Episopi.	
13 Umayo die Festum Georgis.	8
16 cho on seefum fatris Matthai.	11
Cyses use Festum Facobin	
19 ambos la des Feftum Sanute.	14
21 lugill USO Commemorasia Mar-	16
26 Ogs was Feffum Severi.	21
26 Page Page Niel	22
27 mbus en oue Festum Patris Nith.	
عود المحد الحواد الحواد وفي وو	18
JOCA OT NATO	
ВЬЬ	Chic

...

Barmuda.

30 كيد مرقص الانهيل عين مرقص الانهيل عين مرقص الانهيل عين مرقص الانهيل عن عين مرقص الانهيل عن عين مرقص الانهيل

ACTURE PROPERTY OF THE FOREIGN

8aschnes. A	prilis.
2. عيد فادرس Festum Theodori. Græci Theodoræ virginis martyrium ei tri-	27
3 Constant ous Festum Simeonis.	28
4 month one Festimo	29 Maii
7 Les sales Planetus Facobs.	2
6 you come Jestum	1
7 Culawled Festum Asasis.	2
8 pacie de l'ames Ascensio Chris.	3
21 see of least Festum	16
mini in exception.	19
25 chigh Die Festimo	20
Discipuli.	21
27 masul Cosam GAS Fellum Sime-	22

Cap.a.5.	Veterum Abraorum.		371
84schnes.		Maii.	
سارس 29	-+ b ose Festum Temaris.	24	
عالشي، 30	s o se Festum	25	
* A A A A A A A A A A A A A A A A A A A	POPREZENCIE POSOS	E 3 6	
Beuna.		Maii.	
ن معار 2	sel one Festum Patris Macarin	. 27	
	Me oras Inventionsium Luca		
بن قوما 4	E Testum Thomas.	29	
	ose Festum Mamuris.	29	
		Junii.	
9	ين دوهنا ودرول صحف أدره	2 3	
Hullo	Ede Festum foannis & Descen		
fas libri	Abraha super quem sit pax.		
ي مينا 15	Some Festum Patris Mene.	9	
بی مقر 16	ous Festum Patris Macarit.	10	
السين 12	ves Festum Domina.	15	
	is one Festum	17	
	oue Festum Patris Mene:	Id	
MERREM	西州日田田東京至日本大学和西河 新	西西西	
Abib.		Junii.	
I cuplate	حمد Commemorati	io 25	
Theodor	Plantius Pauli.	26627	
	Bbb 2	UNE	
		The same of	

III.	Junii.
5 . Fiftum ous Fiftum	36
Statut C F. Aum Estatt	7 14
	Julii.
7 x www cast over Tiffum Patris	1
8 Eliant our Figures.	2
s Constanting Constant Martyri- um Aharonis & Follum Simeonis.	3
10 can be would one Fiftum Thro-	4
12 Just Foftum Patris Hori.	6
14 Just use Festum Patris Macaris.	8
وه معنى الاسريني 15 عين الارام السريني 15	9
16 by Se vac Fellum Foannie &	10
Zacharia. 17 معقب التلمين Festum Facobi Di-	11
19 ONE Festum	13
20 معنا الشهد Festum Dareiu	14
Marijris. 21 desain one Econoll one Festum Domina, & Festum Menhaelis.	
23 vo w our Simonie Patriarcha & Festum	17
Sanuda,	عبباه

Cap. 15. Veterum Ebraorum.		373
Alib.	Julii,	
24 Opiso OSE Festum.	18	
25 souls of see Effum Merculie,	19	
عين حرقيل النبي عليه السلام. 17	21	
(lege جرفيل) Festum Ezechiclia Pro-	21	
photo super quem sit pax.	22	
Exaliation (Ascensus) Adresse (Henochi) 6 Festum Miriamescu Marie.		
34 Omaul ey= Interdictum Domini.	24	
THE TOTAL PROPERTY OF THE STATE	DE S	
Mufre.	Julia.	
1 Just Des Festum forte Candaces.	25	
1 Linial one Festum Amina.	26	
3 Ogsest Ogses Die Festim Sime-	27	
	igusti.	
8 sixeul cel ces Ingressus Noachs	1	* Genes. 7.7. &
in Arcam*.	3	vide Torniell.
Tursine & Festam Domine.		1656.5.18. & Salianum co-
10 culill age Festum		dem anno 9.27,
15 was bil es an Martyrium Antonit.	8:	
seguel vice & Festum		
Вьь 3	ric	

M

afre.	Augusti
14 ميمشا ريعي ميد Festum Facobi Mi	er- 7
tyrise	
18 Jie one Fostum Patris Macarit	. 11
19 Emil one Festum Elista.	12
20 معد الكهن معد Fegini	13
21 CAREST CO Fejunium Quadragin	
23 cemous opall une Festum	
Damasco.	
26 diga des Festum	19
28 عين ابرهيم واست Abra	he 21
& Isaci.	
ن موسى الشهيل وشهان بوحنا ٥٠	DE 23
Fostum Mosis Martyris & Martyrium	fo-
annis.	

Digressioni, quæ sic nata est ex Ecclesiæ S. Michaelis apud Alexandrinos Dedicatione vetustâ, veniam, à studioso quolibet non intempestiviùs morosiori, aut nimis indiligente, datum iri spero, uti etiam si, post recensionem hanc Mahumedanam, luculentiorem multò adjecerimus è Coptitarum monimentis Christianis. Ad calcem Evangeliorum exemplaris penes me Arabicè antiquitùs in Ægypto perpulchrè conscripti (absoluti nempè 8 die Musre, mensis Coptici, id est, 1 Augusti Juliani, anno Æræ Martyrum 1002 seu Christi 1286) reperitur Mensium, Dierum Festorum, Lectionum Vespertinarum ac Matutinarum Calendarium in quo sunt quidem aliquot hactenùs me sugi-

fugientia. Sed Dies & Festa ipsis ejusdem verbis ac methodo, quà potui, exhibere itidem visum est, velut quod lectori ingenuo minimè ingratum fuerit. Incipit & procedit Dierum & Festorum recensio illa ad modum sequentem qui nec parùm diversus est à Mahumedano seu Calcasendiano illo antè allato. Quæ in ea minus intellexerimus, cruditiorum indagationi relica sunt. Numeralium Figurarum formas juxta MS. repræsentavimus. Ex sunt generis, apud Arabas, vetustissimi, atque, ut vides, ab Indicis (quæ tum ab ipsis tum ab Europæis adhiberi solent) uti etiam à literali, juxta Ebræos, numerandi more, Arabibus itidem, Alphabetum suum eam in rem Ebraico conformantibus, usitatissimo, diversissimi. Tales ex Evangeliis suis, anno Christi 1272 exaratis & vetustissimo Chronico, exhibuit olim vir præstantissimus Thomas Erpenius. Eædem in codice meo Arab.lib.1. usurpantur in Evangeliorum Canonibus alissque illic cap. t. Leidæ designandis, Arabica heic miniata ita etiam se habent 1613.111.4. in Origine.

فوت وهو الشهر الاول	both qui mensis est primus.	
الايام والاعيان	Dies & Festa.	A gufti
النيروز وبردلموس واليشا النبي	Neuruz; & Bar- tholomai & Elisha propheta.	XXIX.
س يوحنا المعمدان	II Foannis Baptista.	XXX.
وساويرس وانباغتو وساويرس وانباغتو	veri & Anbaia- tho.	Septem- bris 14.
آ موسي النبسي وارميا لنبي وزكاريا الكاهن	VIII Mosis propheta & Feremia pro- pheta & Zacha- ria Sacerdotis.	Vε
ک میلان السیدن مرتمریسم	Nativitas Domi- na, Domina Ma- ria,	VI I:
رع القدس باسيلوس وتادرس اسقسف	XI. Sancti Basilii & Theodori Episcopi Nissa.	VIII
ســـي	MII Thoma discipuli.	IX.
س عوما العلميات	AV. Martyrii Ste-	XII,
وع شهاده استفادوس		
	cis Gloriofa.	XIV.
الحمد		

	Sc	ptembri
م Thoth. كي ثادي عين الصليب الحدد		1
الصليب الحدد الحد	· weala	XVI
د كم طيباريوس التلميد		xvIII.
ري كوت الساس واكسوا اخد وبولوس كالشهدا	xx11. Cythelæ & Acfuæ fratris ejus & Pauli ficut Martyris.	XIX
وزوجة ووله: وزوجة	XXVII. Enstathii & filii ejus & uxoris	XXIV.
اسل يوحنك الانحلي واربسه ومن معهها من العذاري	cjus. xxxx Prehensionis foannis Evange- liste & Arbasme & corum qui cum eis erant cx Vir- ginibus.	XXVI.

Sequitur dein repetitus Dierum & Festorum Ordo, five ut Suppletorius five ut usus Extraordinarii aut alicujus diversi, ad hunc modum, qui per menses tantum non fingulos itidem variatim continuatur. Nec cæteris rectà subjungitur Ordo is, sed columellas sibi seorsim assignatas occupant ejusdem Dies sic diftincta. Etiam titulum habet hic Ordo &____ as

Complementum mensis Thoth. Atque ita in mensibus qui sequuntur.

Thath.	Augusti
رس _ قسين من البطير المادر كالمادر كا	XXXI.
III. Ifaia Propheta.	xxxI, Septem-
unis deten-	
ti & fofue Ben Nun.	
v. Al. dishmama الشهيد المسيام الشهيد	11,
البطردرك الثابي المادي الثابي الثابي	VI.
xIII. Iscaph (forte	х,
المحيس pro Isaac) طونوسان detenti. XIV. Mari Mam.e Martyris.	
المعالمة المعالمة والقلمة والقلمة والقلمة والقلمة المعالمة المعال	NIII.
العديسة العرزا (XX Eleazaris filii Mae Martyris.	XVII.
rongail ales Em xx11. Theche Marty	XIX.

Thoth.

Septembris.

مركم حبل اليصات يوحنا	Foannis.	XX.
ف آ اغريغوريـــــوس المنظبقي	clusi. Gregorii In-	NXI.
ر ابا دير وايراي احة الشيهدا	XXVIII. Abba Dir & Airal fratris ejus martyrum.	
آل اغريغردوس الارمني وابو بوله الشهيدي	menii & familia ejus. Paula Martyris.	XXVI I a

بابه وهوالشهر الثاذي	Baba qui mensis est secundus.	Septem- bris
الادام والاعيان	Dies est Festa.	
س دخول سودسرس مصر	ı i. Ingressûs Severi in Ægyptum.	xxix.
ے یعقوب بس حلفا		O Granere
آ سرحيس واخيــــــــــــــــــــــــــــــــــــ	x. Sergii & fratris ejus & Achafii Martyris.	VII.
ک يعقوب بطرد رک الاسڪندريه	XI. Jacobi Patriar- ch.e Alexandrini.	viii.

Ccc 2

Baba,

Baba.	O Aobris
الرسول الادحيلي الادحيلي الادحيلي الادحيلي الادحيلي vangelifta & A-	IX.
الشهدا المالامس واخوده الشهدا الشهدا المالامس واخوده المالات الشهدا المالات العدري العدري العدري العدري العدري العدري العدري المالات العدري العدري العدري المالات المالات العدادي المالات الم	
mense. ××۱۱. Luca Evan- gelista.	XIX.
Ablue XXV. Patris Ablue	XXII.
monachi. ابو معار الشهيد XXVII. Abu Maiar Episcopi Cao.	XXIV.

	Ordo alter.
Baba.	Septembris
خريطس القديس وسوسنة العذرل	& Susanna Virginis.
اغريغـوريـوس	Gopi Armenia.
	Octobris
حمنيا الرسول	- 1
رواق وانطوديوس	5 VI. Roaci & Antonii 111, Mariyrum.

Octobris.

DAVA.	Occopins.
VII. Patris nostr Pola de Temao.	i IV.
الشهدا الشهدا الشهدا ووحاس	
الشماسة وميمتردوس السبعة المسبعة السبعة السبعة السبعة السبعة السبعة السبعة السبعة السبعة الس	ó
الغسا اغاثوا الغسا الخاثوا الغسال الغاثوا الغسال الغريس ا	
المقف	XIV.
البطريرك البطريرك المخالس البطريرك Heraclii Patriarche	
الشهيد الشهيد الشهيد الشهيد الشهيد الشهيد الشهيد الشهيد التناسبة	
مر عسم مسلم المريد من مسهات المريد من مسهات	XVIIs
برایاند کی النبی کیدویل النبی می پادویل النبی می میدونی pheta & Dionysii	XX,
القديســــــــــــــــــــــــــــــــــــ	XXI,
tris domini & Va	•
Ccc 3	Bala.

raba.	ORobri	000
ووارس الشهيي	resii Martyris.	
الميلاه بكيل	MXIX. Nativitatis in XXVI.	
سهر ووضع راس	unoquoque mense, & Positionis Capi- tis Foannis.	

فعتور وهو الشهــــــــــــــــــــــــــــــــــــ	Hathur qui mensis est tertius:	Novem bris
الأدام والإعباد	Dies & Fest.	
و دحديديعة العدس	VII	III.
كي الاربع حيوانسات الملايك	VIII. Quatuer ani- malium Angelico rum.	IV.
آ المهادية ودسة عسر المحتمعين دنيقية	ix. Ita exaratur; pla- nissimè pro Pa- trum 318, in Syn- odo Nicæna pri- ma, solennitate; uti etiam antè in	v.
س مخایل ریسس الملایکه	Calcasendianis. XII. Michaelis Principis Angelorum.	VIII.
س عادي عادي عادي عادي عادي المحادث المادي	×111. Festi secundi Michaelis.	IX.

Hathur,

Hathur.

Novembris.

ع منااه ابو مینا	XV. Martyrii Abu	Xſ.
آمتي الانحيلسي واتناسيسوس البريرك وتادرس	Mena. XX. Matthei Evan- gelista & Athana- sii Patriarcha & Theodori.	
واخوتها وامهما	miane & sororum & matris earum.	XVIII
و لل الاربعة وعشريس الملايلة	XXIV. Viginti qua- tuor Presbyterorum	XX.
ع آشهيد القدس مرقوردوس	XXV. Martyris sancti Mercurii.	XXI.
ي فيليمون الرسول ولعقوب المقطع	Apostoli & Facobi dissetti.	XXIII.
کی سرابدون اسقف ابساده	Episcopi Abasadæ.	XXIV.
السكندريك السكندريك وهدلف الشهدا والقليمس الرسول	AXIX. Petri Patri- arche Alexandri ni, & Hedalephi Martyris & Cle- mentis Apostoli.	XXV.

Hathur.		Octobris
كاكلاوبا الملك	1. Aclaube Regis.	XXVIII.
س بطرس البطرد رك	11. Petri Patriarcha.	XX1X.
ر انتيبحس الشهيب القديس	111 Antimachi Mar- tyris Sancti.	Novem- bris
ے مجی حسبل تادرس الی شطب	∇••••• Theodori	The second second
ج لعماح التلميد. مع الخلص	v i . Laimah Discipuli cum	II.
آ اسحق بطربرك الاسكندرية	Isaaci Patriarchæ Alexandrini.	VI-
ر من اخومیس القدیس	XI. Achumisii sanëti.	VII.
و آ تالثا غــــــــــــــــــــــــــــــــــــ	XIV. Festi tertii Mi- chaelis.	X.
کیرست فید کی کی کی کا کی	xv1in Ægyto.	XII
يوحنا فم الدهب $\widetilde{\mathcal{L}}_{S}$	xvi i Foannis Chry- Sostomi.	XIII.
لم فيلبس الرسول	xv111 Philippi Apo- stoli.	XIV.
		Hathu:

Hathur.

Novembris.

Tereshow Homel	TODITOLE.	xv.
ي اعردغ ورد وس - fub و العجادى	xx1. Gregorit Aiga- nensis.	XVII
scribitur ibi extra		
دوم_قـار lineas		
د السهيد، & dein		
س ي دودل السيب	XXIII. Foelis pro- pheta & quadra	XIX.
والاحد واربعين	gesimi primi Mar-	
السهيد	tyrus.	
واعردعردوس اسقف	XXVI. Gregorii Epi-	XXI
دوس .	scopi Nysjeni.	

كهيك وهو الشهور ا	Chiach qui mensis est quartus.	
الايام والاعيان	Dies & Festa.	
ح بطرس الحبديل اسلف دهواش	Petri Alhabdil E- piscopi	xxvII. Decem-
کے بربارہ وتکا۔ والعریس صبویل	VIII. Barbara & Thecla & Sponsi Tzemuelis.	bris 1Vo
	Ddd	Chiach.

Ddd

Chiach.

Decembris

ر الراهب سمواوس استشهد في ايام المسلميس	XIV. Monachi Sime- onis mar!yrio coro- nati in dicbus Mu Sulmanorum.	x.
ع اعرىعوردوس الارمني	xv. Gregorii Arme nii.	xı.
يم عبردال الملوك	XXII. Gabrielis An geli, Annunciato- ris.	XVIII.
لم سراح الهيسلان المقدس صوم الي العرور	XXVIII. Publicatio- nis Nativitatis Jancta. Fejunii pridiani.	XXIV.
ميلان ربنا يسوع آلمسيرح المسيرح	XXIX. Nativitatis Domini nostri Fesu Christi.	XXV.
آل مادي المديدان وداود النبيي ويعقوب اسقد داروشليم	xxx. Secundi (testi) Nativitatis & Da- vidu propheta & Facobi Episcopi Hierosolymorum.	XXVI,

C			
-	F 2	1	
	127	41	12

Novembris

المهر الراهب المهر الراهب المهر الراهب المهر الراهب المهر ا			
mina in Templum. IV. Andrea Apostoli. Decention of the plum. IV. Andrea Apostoli. Decention of the plum. IV. Andrea Apostoli. Decention of the plum. IV. Andrea Apostoli. Decention of Nahum propheta. III.		monachi	XXVIII.
الرسول الرسول الشهيد الشهيد الشهيد الشهيد الشهيد الشهيد الشهيد الشهيد الشهيد التها القالم السول الشهيد الشهيد الشهيد المنا القالم القا		mine in Tem-	XXIX
الشهيد الشهيد الشهيد الشهيد الشهيد الشهيد السهيد ا	و انداوس الرسول	IV. Andrea Apostoli.	
النبي المخاص النبي المخاص النبي الشهيد بمدايل القصيد بمدايل القصيد بمدايل الشهيد بمدايل القصيد بمدايل النبي المخاص النبي المناه الخبال القصيد المناه الخبال القصيد المناه الخبال القصيد المناه المناه الشهيد المناه الشهيد المناه	ے ایسمدرس الشهید	v. Isideri Marteris &	
الشهيد بمدايال المخادي الشهيد بمدايال المخادي المناهيات الفعيار المناهيات الخديات المناهيات المحسب من المنهيات المحسب من الشهيات المحسب المستقد المحسب المستقد المحسب المستقد المحسب المستقد المحسب المستقد المحسب المستقد المحسب المحسب المستقد المحسب ا		Nahum propheta.	
اس المخادي القاد القعير واس الععير الس الععير المن القعير الخميا الخميا الخميا الخميا الخميا الخميا المحسب من الشهدا الله الشهدا الله الشهدا الله المحسب من الشهدا الله الله المحسب من الشهدا الله الله الله الله الله الله الله ا	و بطلما القيس	- VI. Ptolemai Marty-	II.
المحسب الععير الراهب الخبا المحسب من السهدا المحسب من الشهدا المد الشهدا المحسب من الشهدا المد المد المد المد المد المد المد ال	الشهيد بمدايل	//	
المحسب من الراهـ ب المحسب من الراهـ ب المحسب من الشهدا ter Martyres recenfiti. المحسب من الشهدا الله الله الله الله الله الله الله ا	راس المخلحي		
المحسب من الراهـ ب المحسب من الشهدا عبد Martyres recenfiti. المحسب من الشهدا الله الله الله الله الله الله الله ا		VII	III.
المحسب من الشهد الله الله الله الله الله الله الله ال		x Monachi in-	٧.
Scopi & Sociorum ejus. XI. Patris nostri Be- chime & Bartho- lomei Episcopi.	المحسب من الشهدِ ا		
ابنا بجيد دان الاسعف (۲۱۰ Patris noftri Be- VIII) در الما بجيد دان الاسعف الاسعف الاسعف الاسعف		Scopi & Sociorum	VI.
하는 것이 있다. 점점 등에 가는 이 이 이 사람들이 되었다면 하는데 보고 하는데 하는데 하는데 하는데 하는데 되었다.	د کا ابنا بجیسمسد	x 1. Patris nostri Be- chime & Bartho	vii.
			Chlach.

Chiach.		ecembris
القديس بولص راباسيان	XII. Sancti Pauli	VIII.
س حلحنه دالسيده	XIII.	1 X.
ري ابو هرواج الشهيد	XVI. Patris Haruach Martyris.	XII.
کے ابنا سر مامسن وعدرہ	XVII. Patris nostri & sociorum ejus,	XIII.
كم آرقلا السهيدسد وعيره	XVIII. Herculis aut Heraclii martyris & sociorum ejus.	×17.
و ي اغناط يوس	xx 1v. Ignatii sancti martyris.	XX
ئے آ بودھ۔نے۔س ڪما ہوائي	xxv. Joannis	XXI.
د کے ادسطلسسید کے ادسطلسی القی دست	XXVI Anastasiæ mar- tyris sancta.	XXII.
ري ابنا ابشان الميان الشهير الشهير	XXVII. Patris nostri Abisbada martyrus.	XXIII.

المودة وهو الشهر	Tuba qui mensis est	Decem- bris
الخماس	Quintus.	Ditis.
الايام والاعيان	Dies & Festa.	
ر وجود غطــــار استغانوس	Stephani.	XXVII,
ت الاطفال	III. Innocentium.	XXIX.
و دوحنا الرسول الادحيلي	IV. Foannis Apostols & Evangelista.	XXX.
امد حيدي		Tanuarii
ح الخارج وبسيلوس وبليا	lii & Basi	Ι.
كم دماممى البطريرك	VIII Patri-	III.
وتليردز لمعسده	arche	
دومقار		
ط افرهام وجرجـــــــــــــــــــــــــــــــــــ	IX. Ephraim	17.
~	x. Fejunium Baptis mi in vespertino tempore pracedente.	٧.
ركم يوم الغطياس الم	11. Dies Baptism Sanctificati.	VIE
	Ddd3	Tuba.

Tuba.		Januarii
م فادي الغطياس السوية المنطقة المناسكة	XII. Festi secundi Baptismi, & The-	VII.
	odori ×11. Tertii Festi, Ba- ptismi & Nuptia	VIII.
وعرس قادا 25 فيلاثارس الشين	rum in Cana. VI. Philetari Mar- tyris.	X1 .
رح دوماديوس اخو ملسيمس	xvii. Dumadii (for- tè Diomedis) fra- tris Milesimi.	XIII.
د کے دیادہ السیدں مردمردم	xx 1. Planet ûs Domi- na, Domina Ma-	XVI.
	ria. XXII. Sančti Magm Antonii.	XVII
ع کم ابنا اسےل الشهیاں	XXV. Patris nostri Æschyli martyris.	XX.
\sim	XXVI. Quadraginta feptem Martyrum	XXI.
	XXVIII. Clementis Episcopi, & Mar tyris.	XXII.
ع الميلان في كل م شهر		XXIII.
		Ordo

Tuba.	Decembris
لادثيس البطردرك وفية رسمت كنسه السين يوسنون	
اوسفموس الشهيد القديس مسار افرام	- 1 tyris. I
ملسيهيسس وارشليسسس وفهراسل الشهيد	J. VIII. Milesimi & III. Martyris.
إمرتا ومريم اخــــا العارر	Maria sororum La- zari.
الشهيدة الشهيدة	lyris.
كي داونسيروس	WALL O

XXIV. Santti Patris
Bashide Presby

teri.

القس

XIX.

Tuba.

Tuba.	Jan	uarii
طيماناوس الرسول وسرادموس	Timothal Apostoli	
أعر دعزاوس	Gregorii	
المماولوغس والعدار	6	
العدسات بستس		
کی دوتوار درمدور الشهید	XXVII. 1 XX	11.
کے دھن . س واغبادی وصوفیا امھن	& Sophia matris	v.

شهر امشیر وهرو السادس	Mensis Amschir qui est Sextus.	Januarii
الايام والعياد	Dies & Festa.	
س ابو بولا ااكير فانبايحنس اغوس در الزحاج	II. Abu Pola	XXVII,
ر ابو قير ويوحن السيدا	VI. Abu Kir & Fo- annis Martyrum.	xxxi.
ع القديسةيدسة ع	v11 Santti Theodosii.	Februarii 1. Amschir.

Amfchir.	Februarli
اکهن کا ۱۱۱۰ Simeonis S. دود السید وهو دود السید وهو tionis Domini; (idem est introit Domini in Ten plum. الهیکل Sancti Presidi	4- 5 ûs n-
جسطسس بطريرك الله على المردرك النبي الخطاعية وكردا النبي الخطاعية وكردا النبي الخطاعية وكردا النبي المسقف المردرك وفي نسمة البطردرك البطردرك	oi- XIII.
arche. Ordo alter.	Januari

Amschir.	Januara
	Abu Bole Marty-
ماري افـــرام الشهيد	im Martyris.
	Februaria
القديس ابو بنلا يسطس الاسقف	
وبرصوما ابا رهان	& Barzume pa-
09	Fee Amilhir

Amschir.	Februari
ن المالات المالات الموهفس المساوس وطيعاد الموساوس triarche	olhai Pa-
xv. Saneti من ابند Saneti ابنرون	patrisno 1x.
القديس الم العرف الم Abraha	ris nostri XI. Sancti.
الرسول الرسول الرسول الرسول الرسول	cobi Apo XII
بعدرس البطردرك KX. Petri che.	
بران مطران مطران الله المعالق الله الله الله الله الله الله الله ا	metropo-
syè wa was I way. Dah fociis fur	
tris nosi deri Ron	ri Theo

شهر درمهات وهـــو السابع	Mensis Barmahath qui est Sept.mus.	Februari
الايام والفقاد		
ابنا مڪ_رارة	11. Patris nostri Ma-	XXVI.

Barmuhath.	Martii
care marty Episcopi.	ris &
x. Inventio رجون الصليب بالمقدس Crucis.	Cancta VI
القديس ملاجي لي XII. Sancti . chia martyri	Mala- VIII
الاردىيى شهيات الاردىيى شهيات المردىيين الم	aginta 1%.
Jo-ell vouml Z XXI. Domina ginis.	Vir- XVII.
rii fantti D الكير دشيهات الكير دشيهات	

Barmabath.	Februaria
الشهين وحدلـ عرينوس وحدلـ الشهين وحدلـ على الشهين وحدلـ	xxv.
الملك على الملك ا	Mirtil
در الشهيد الشهيد (fortè) cum Enojbo.	

Ecc 2

Barmahaibs

Barmabab.

Lib.III. Martii

السهيد واختـــ السهيد	tyris & sororis ejus.	XIV.
المخلص الحل المخلص الحل	Festum Donatio-	X
والروط للتلاميت سكم طيطس تلميت	nis fancta, Solven di & Ligandi, A- postolis. XXII. Titi discipuli Apostoli Pauli.	XVIII.
الرسول بولـــس ـــ كي فرفيوس القديس	XXIII. Parphii Jan-	XIX
م كم بشارة المدلاك	XXIX. Evangelismus Angeli Gabrielis,	xxv.
ک ارخاد_یروس الشهید	Domine. KKX. Erganii Martyris.	XXVI.

وروم و موروم به المام و المام	Martii
الايام والاعمان Dies & Fefta.	
اکاهن الکاهن عرون الکاهن الکاهن الکاهن الکاهن البطرد رک	Aprilis
	Barmada.

Barmuda.		Aprili
يركم السحف الاغرمنس	IV-Isaaci	IX.
النبي كوقيال النبي	ahat a	х,
15 dem reception	VI. Marci	XI.
م ل يوحنا الاسقـف	I Foannis Episcopi	VI.
×—i—è ~:	•••	
× لسا انطونيوس اسقف طهود ــــــــــــــــــــــــــــــــــــ	11. Antonii Episco- pi Tamuensis.	VII.
	VII. Jacobi filii Zebedai Apostoli.	XII.
× لي قرقس الجديد البطريرك	XII. Cercesii Patriarchæ.	XVII.
	XIV. Patris Karech Domini Martyrum.	XIX.
الغتيه بافس کي الغتيه	y	x.
× کی سوسندوس الشهید	xv I. Susanii Mar- tyris.	XXI.
ا ابو مقبطر الشهيد	Patris Martyris.	

es cuimo je Menis Rajchnes que	Aprilis
est Nonus.	
Olackly plant Dies & Felia.	
العدرا السياد Nativitatis Do mina Virginis.	xxvi. Maii
ونسمي عيروي ونسمي عيروي شحر وادومقار خ patris Macarii Presbyteri & Fe- remiæ Propheta.	I
القسوس الرسول التناسيوس الرسول الرسول	11.
ن السنهرة بي السنهرة	111.
in diebus Mulful- المسلمين	17.
x ــــــــــــــــــــــــــــــــــــ	٧.

Baschnes.

Baschnes.	Mai
ابو ذجوم اب الشركة المركة الم	IX.
رونا الاثحيات والمراجع والمراجع الاثحيات الاثحيات	XI.
السخف المستعاد المستعاد	XII.
القديس امرديوس مرديوس المتوحد المتوحد	Xv.
June Vir-	XVI.
ارص مصر XXIV. Introitus Do-	XIX.
ptum. Jegy- ptum. Thoma Apo- foli & Discipuli.	xxı.

Baschnes.

Aprilis

1 77 2 2 1 1 - 1	قادرس دحومیس	ti. Theodori filii Pa chomii, & fobi.	1-XXVII.
الشهيد	سي <i>مون</i> القديس	TIII. Simeonis Mar tyris Sancti.	- XXVIII.

Baschnes.

Baschnes.	Aprilis
البطرورك البطرورك و البطرورك che.	XXIX.
بدى وددي بدر وددي بدر وددي المان وددي	Maii
Johnis Chry-	VXI.
docuit Imperato-	VIII.
tis Romanis.	۵.
Apostoli.	
البنا حرجيد الما المراهب وشنون المراهب وشنون	XIII
القادر الثافي XXVII. Obitûs La عari secundi في القاديس	XXII.
القديس سمعون XXIX. Saneti Sime onis Magni.	XXIV.
رمان الشهيد سمعون xxx. Damadii Mar tyris & Simeonus Minoris.	xxv.

	Mensis Bewna, qui est Decimus	Maii
الايام والاعيدا	Dies & Fest.a.	
الشهيد ابو بافام ولادن سيس الشهيد دالتام في الايام المسلميس	Martyris Abu Ba phami & Alande- shini Martyris in diebus Musulmanorum.	xxvr.
المعمد الله	II Inventio Ofsłum Fohannis Baptifta Dei. XI Claudii Martyris.	Junii v.
ميحايل ريسس الملايكة	XII Michaelis Prin- cipis Angelorum.	VI.
ر ر الدي عين ميحايل	XIII. Festi secundi Michaelis.	VII.
و آ قالش عديد الله ميحايل	xıv. Festi tertii Mi- chaelis.	VIII.
ري القديس ادادور المعنرف	XXIII. Sanëti	XVII.
	Fff	Benna.

Beuna.		Junii
ري ابنا موسي الاكسود	XXIV. Patris nostri Mosis Pauperis.	xviii.
آ میلان یوحنا المعمد لز وقیهم	XXX. Nativitatis fo- annis Baptiste	XXIV.
ومرقا الشهدير	& Cihema & Mar- tha martyrum.	

~	Maii
IV. Bamonis Marty-	ZXIZ.
م السهيد من السهيد عبرة من الشهدا وعبرة من الشهدا وعبرة من الشهدا	XXX.
tyrum. 5 VI. Theodori Marty	XXXI.
الشهيد الشهيد الشهيد الشهيد الشهيد	Junu 1.
الشهدا الشهدا tyris. الشهدا واولادها prolis ejusdem mar-	11.
tyrum. «. Climini Mariyris ابرى الملك filii Regis.	IV.
xv. Repetitionis	
Martyris Abu Me-	Rem

Beans,	Junii
الله كالمكارير كبيسة لاكارير كبيسة المكارير كبيسة Abn Nephri in المو دفر بمصر ونياحة	х.
This ejus. KVII. Patris nostri Batesani & Brisi Battholomei	XI.
عمر الرسول الرسول عمر العم المسول	XIII.
xx. Famis Elisha propheta.	xtv.
xx. Repetitionis	XIV.
xx11. Carmani & so- rorum ejus &	XVI.
بطرس البطردرك XXV. Petri patriar-	xix.
س_ الشهرية Stationis Solis بري الشهرية الشهرية الشهرية المرادة المراد	XX.
التلمين وعيرع XXVI Anania disci- puli & reliquorum cumeo sanetorum.	XX!.
بطردك الاسكندرية المسكندرية المسكندرية	XXII.
Fff 2	شهر

شهر ابيب وهـــو الحادي عشر	Mensis Abib qui est Undecimus.	Junii
الادام والاعيان	Dies & Festa.	
ف القديسة افرانية العدرا	I. Sancta Aphrania Virginis.	XXV.
القديس المحكيم كيرلس ريـــس	11. Sanēti & Judic is Kirlesii, Principis	
اناقهٔ لماسب. بطردرك.يــــــــــــــــــــــــــــــــــــ	Patriar- chatus, Sančti	
العددس دبس و وحود عظام ابسو قير ودرخا	_{IV} . Inventio Osium Abu Kir &	XXVIII.
ے شھادہ بطـــرسا	v. Martyrii Petri & Pauli.	xxix.
وبولس		Julii
ابا هور الشهيد	xII. Abba Hur mar- tyris.	VI.
آج فادرس الشهيد القايد	xx. Theodori marty- ris, & fudicis icu Prafecti.	xıv.
و ي السيده العدرا	XXIV. Domina Vir-	xviii.
		Abib

Cap. 15. Veterum Ebraorum.	
Abib.	Julii
الثلميات الثلميات على الثلميات الثلمات الثلميات الثلمات الثلميات الثلمات الثلمات الثلمات الثلمات الثلثلمات الثلثلمات الثلمات الث	XXIII.

الرسول الثلميات	xxix. Tarufii disci- puli & Apostoli.	XXIII.
Abib.	do alter.	Junii
ح کیار۔	v1	xxx.
وكلعمةينس ح درقلموس الشهيد في راشله	VI. Bartholomei A. postoli in	xxx.
آج ابو سنون الاب الڪير پ	VII. Abu Sanude Patris & Domini.	Julii ;
کے دودسای بوادی هدیب	viii,	11,
	IX. Aharonis marty-	111.
ع ماري بطرة الشهيد وطريركية	x. Domini Batra martyris &	IV.
س ابوبسده اسقف ففط	XIII. Abu Basidæ Episcopi	VII.
و آابو مقار الكير	XIV. Abu Macarit Domini, & Am- monii martyris.	VIII.
,	Ff[3	Abib.

Abib.		Julii
ابنا افرام السريادي		ıx.
رح يوهنا صاحب الرهب الرهب	xvi Foannis Promo- toris Evangelii, Menachi.	x,
ج يسيدرس الشهيد بعين شيس	xvii. Isidori marty- ris in Heliopoli. Ægypti scilicet.	xī.

Significat five Oculum five Fontem

· Lib 5 cap.9. * Lib. 200 Tpgcav duva-Miov, in Baxσαμέλαιον.

e Genes. 41, 45 & 50. cap. 46, 20. Ezechielis 30,17.0 70-Seph. in Origin.

lib. 2. cap. 3.

Lib. 2. cap. 81. redditura Oculus Solis, ubi Ægypti locum in quo Lib, 1, cap, 18. Balfamum nascitur indicat; quem Dioscorides folùm πνα αυλώνα quandam convallem nuncupat. Oppidum Solis vocatur Plinioc. Sed Fontem non Oculum Solis reddi debere firmat Simeon Sethia qui de Balsamo illic (ut Avicenna, atque ex eo; nam paulò recentior erat) nascente, verba faciens, givelay, inquit, πλησίου Αιγυπι εν χώρα παρ Αιγυπίοις μ Ηλίε Πηγή ονομαζομένη τοθα 3 τω παλαιοτερων Ηλίε πόλις. Nascetur prope Ægyptum in regione Ægyptiis Solis Fonte dicta, sed ab vetustioribus Solis Urbe. Pro codem sumitur אין On in facris literise; urbs, tempore Ægyptiacæ captivitatis, Regia, cujus Præfecti seu Sacerdotis (כהק) nempè Potipheræ, filiam, Asenath dictam, Pharaoh collocavit in uxorem Josepho Patriarchæ. Sed substituit ibi paraphrastes, Jonathan di-ויהב ליה ית אסנת דילוידת דינה לשכם ורביתרי, ctus, איתת פוסיפרע רבא דטנים לאינתו dedit Alenath, quam peperit Dina ipsi Sichem qua ubi crevit (ita ver

Abib.		Julii
لكر اوفيمية الشهده	Martures	XII.
ابطوديوس الاسقف	XIX. Aphthonii Epi-	XIII.
س إسنون، الشهيد	XXIII. Sanuda mar-	xvII.
و إسمون و إسمونورك	XXIV. Simeonis Pa- triarche.	KVIII.
عروج الخنوخ الي السما والخميس والعشريين الف الدين السسهد وابا تريب ودبسار»	xxv. Ascensionis He- nothi in cælum, & 25000 qui ma- tyrium subierunt & Abba Theribæ & Dabashiræ & Thelæ & Came-	
ودلا وكمريسر	ririi.	Abib.

A	*	 75	
A	s.	la	

Acto.	Juni
	ersio
ascenj الي السما ويوسف	fosephi Fa- lignarii & ûs lum & fose- usti.
سرقال والقديس درقال والقديس في S سنة المون وكمرديع شن الاسما	Ezechielis, to, propheta antti Aimo annis Evan-
XXVIII Dalen	Maria Mag- na & Cerpha tyris.
xxx. 5 طیمسادساوس triard البطریرک	Timothei pa- XXIV.

شهر مسري وهو الثماي عشر	Mensis Musre qui est Duodecimus.	Julii
الايام والاعيان	Dies & Festa.	
م سمعان العمودي	111. Simeonie Stylitis.	XXVII.

		-
		<i>-</i>
n.	7 24	re
- 24	100	

Augusti

그는 보다면 가는 그 사이가 있었다. 이렇게 그리고 있었다.	· roPar
الملايدك XII. Commemorati- onis Principis An- gelorum.	
الرب بطور XIII. Transfigura- tionis Domini in monte Thabor.	
monte Thabor. XVI. Ascensus corporis Domina.	
XVIII. Patrum Abraha, Isaaci & Jacobi.	XI.
الميالان XXIX. Commemora tionis Nativitatis.	XXII

Ordo alter.

Musre.	6	Julia
ر ابالي الشهيد، وجسد مالحتدت وهجوع حنا ام السيد،	1. Abalii martyris & Corporis (puto) Melshifedec,& In- edia Anna matris Domina.	xxv.
س مينا الشهيد	11. Mena Martyris.	XXA1°
ع ابنا داود السخاوي		
	Ggg	Mufre

Asufre.		Julii.
کے ابنا ویصا علمیں ابنا شنون،	vi. Patris nostri Vit- za discipuli patris nostri Shanuda.	xxx.
هی طیمسائساوس البطردرک	vii. Timothei Pa triarcha.	XXXI
		Augusti
هــــــــــــــــــــــــــــــــــــ	VIII. Septem adole- feentum in Antio- chia.	Ĩ.
ابنا بار، بسطنوف \mathcal{L} ابطلماوس الشهيد	1X. Patris nostri Ba- ræ in Satanuph.	I I c
منوفت العلما	xI. Ptolemai marty- ris in Menopheth superiori.	IV.
رعقوب الشهيد ح	tyris. Jacobi Mar-	X.
حمل جس ابر مقار الي الدير	x1x. Gestationis cor- poris Abu Macarii in Cænobium.	XII.
آلسبعه الفدهــــــــــــــــــــــــــــــــــــ	in Ephelo. Septem Dormientium.	XIII.
والقديسة اهرالي السهدية المرالي السهدية المرالي بعيد فيه لصعود	xxI. Michea prophe- ta & Sancta Aha- ralia Martyris; & in eodem celebratur ascensus & Assum-	
		Mufre

Mufre.

Augusti

حسن السفي عللي واي السرياين والفرح والروم وهو عندهم دياحتها ايضا.

ptio) corporis Domina juxta disciplinam Syrorum & (puto) Francorum (quo nomine Europæi designari Orientalibus folent) & Armeniorum & Romanorum, quibus est ejusdem etiam Plan ctus. Postriduum Assumptioni ejus tribuitur in Ecclesia Romana² quæ in Græca tunc celebratur nomine mavorba-อนเล พอเนท์อยพร ริ Secoivns, Scu Dormitionis.

· Videfis Baronium in Maytyrolog. Rom. Augusti 15.

XIX. Samuelis Pro- XIX.

نا المقسف المقسى المقسف المقسف المقسف المقسف Fermenfis. الغرمين

pheta.

Alia sequuntur ibi de Lectionibus sacris Menfis quem vocitant Quinque Nisi & الشهر الصغير Mensem minorem, id cft, Ggg 2

* Cap.7.

est, dies illas Quinque quas anno corum, uti & Perfarum & Æ hiopum, dierum 360, rotundo adjectas, emageusias appellitant Græci; de quibus obiter Chronologi. Cum hisce & Calcasendianis antè allatis, si plura è Mahumedanis ejusmodi de Christianorum festis apud Coptitas visere cupias, compara quæ habet Ulug Beigus Perfa in Epochisa quas dudum publicavit Vir doctiffimus Joannes Gravius. Habetur etiam penes me MS. codex vetus cui titulus كتلب الزيع الجديد تحرير الشيع الامام علاي الزبر ابر الشاطر رحمه الله عليه Liber Tabularum seu Computi compositus ab Seniore & Doctore summo ac Prafecto, 1bn Shatar, Super quem sit Dei misericordia. Exemplar in Oriente scriptum est die Veneris qui fuit 29 mensis Giumadi prioris, anno Hegiræ vqu id est 702 seu Christi 1302. Festa autem exhibet Mahumedanus ille & anni rationem motusque cœlestes pulcherrime dispositos. Atque tam Christiana, apud Syros, Festa quam Judaica & Mahumedica fua. Et Christianorum alia مرب اول à primo die seu initio fejunii (Quadragesima) alia من الغطر feu feu fejunii solutione, alia aliter ordinantur illi dum Tabellam eorum exhibet. Adnotat قبط مصر تصوم الاثنيين النين عمر تصوم الاثنيين قبل صوم النصاري وانه عرفته صومهم فاعلم ان فطرهم ابدا يكون يوم الناسع والاربعون مهد Coptita Egypti Fejunium auspicantur à secundo die Fejunium Nazarenorum praced ente (Namita cos

eos à Coptitis heic distinguit; Et de Nazareni Jejunii initio, juxta eum plura statim) Atque inde intelligitur fejunium corum. Et (cire oportet, Solutionem eorum, perpetuo incidere in feriam primam, dichus 49 ab ipsorum Jejunio. Adeoque hebdomade integra, tum p. g. 364. in ejusdem initio tum in Solutione anticipanda, ab d canon.69. 6 aliis Orientalibus eos vult discrepare. Cum hisce, de Conflit. liv. 5. variis Jejunii Magni initiis & Solutione, confer quæ Lardicen. Can. ea de re tradit Eusebiusa, Socratesb, Sozomenus, 50,6. in Tiulio & que de primitivis ante Victorem Papam seculis can 89 & vide habet Eutychiuse Patriarcha Alexandrinus, præter B.von Tom. 1. ca quæ in Canonibus & Constitutionibus Aposto- 6 198, lorumd, sic dictis, Conciliis verustise, Jurisconsulto- f Bellarmin. de rum, ad illa & de Divinis Officiis, Commentariis, Verbo Dei lib 4. alibi satis obvia occurrunt, Volunt quidem è Pon- 10m. Zom. 2. ann. tificiis virif Magni ídque fidentins, institutum illud de 154. 5 2. diebus 49 seu septem hebdomadibus que morapano ad TelefphoniE-5715 & Quadragesima nomine, uti & alia jejunia Pa- pistolam; Noschalia, passim apnd veteres memorari solent, insti- ta ad Alphonsi tutum fuisse Apostolicum, sed à Telesphoro Papa, ut spio um, atii. in Biographis Paparum habetur, renovatum, qua de videsis Gratian. re etiam in Ep stola ejus pseudodecretali. Certè, & Dist 4. cap. 4 de Initio & de Solutione Jejunii illius magni, ade- Pap. Epiff. 1. óque de D'erum Numero, apud Orientales tum in-Durandum in ter se tum ab Occidentalibus, Discrepantia habita est cap 28, Anton. non exigua. Sed ipsius tandem Tabellæ jam dictæ Augustin. Epit. faciem, prout etiam Airo Minióque distinguitur, sub- 21. tit. 9 &c. jungimus.

a Hift. Ecclef. lib. g. cap. 24. b Hift. Ectlef. 1.b.5. cap. 21. Annal. Tom. 1. Rationali lib.6.

1	-		
بير	_	11	-1
	_		€.

	بي رحبير	
	المداري الغروقة الشعانيـــري الشعانيـــري الغمـــج	
ğ.	٥ - ١٥ - ١٥ اليام الاسدوع	
2	00-ell E 1/3 3 3 3	
اعيان	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1	
Ilial	من الموم من المعوم من المعوم من المعوم من المعوم الحديد الكوم	
3		
جدول اعهاق النصاري وإيامهم المشه	الميلان	
		=
150	العدد - د - ا د الايام	-
	عوم العسوم العام العسوم	11
	1/2	2

Tabellæ jam dickæ residuum.

2: 0 1 A:	.0 4
اليلاة القير الخر الجد السلاق موم السلة جمعة الده	فطر ا
2 = 2 = 10 = 10 = 10 = 10 = 10 = 10 = 10	3 5
13 13 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3	न्त्र म
اليلاء القيامة فطر النصاري الخر الجديد بنطيقسي جمعة السلتجين جمعة الدهب	فطر السلتحير. عين السلتحين
	3 1 3
- - 1 - 2 - 2	0
3/3/9/0/2/3/2/2	3 3
4 3 1 0 6 9 8 18	3 3
من العطر من الغطر من الغطر من الغطر من الغطر من الغطر	3 3
3 3 5 5 5	15 5
الموم العطر العطر العطر العطر	الغطر الغطر
むらり リーニー	
القلنداس عبيد الشعع مر قوما اول الباحو اعر الباحو	اول الدجار
15 1 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2	15 4 2
القلدن اسم عبين الشمع ميلان بيحنا مر قوما في الباحور	\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\
القلنداس عيد الشمع ميلان يحن اول الباحور موهم مارت مريد	1 1 3
	1 21.11
-17019 13191-	10,0
وايام	13
· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	-,
1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1	5. 5.
まる 一台のから	
3 3 7 3	
المادون الثادي المادون الثادي المرزيولن المورز المورز	
3:1 3:1	Tabella

Tabellæ jam oftenfæ verfio.

m per Menjes.	Numerus Jejsmii.	1 A Solutione.	1	Numerus	Namera Canan prior
Tabella Festorum Christianorum & dierum corum per Menjes.	Festa Christianorum.	Fejunium Elia. Solutio Elia.	Fejunium Domini Mosis. Solutio Domini Mosis.	Festa Christianorum.	Nativitas.
rum Christiano	A Fejunio ant Ab Solutione.	A Fejunio.	42 A feinnio.	A Felunio Quintanus	47 A Fejunio.
effo	Numerus	1017	12	19	
4	DiesSeptima		-	4 ~	9
Tabe	Festa Christianorum.		gesima. Festum Hosanna.	Ablutio pedum. Pascha.	oin signification

Idest, Magni.

Calende. Epiphania. Canun Jecunai. Epiphania. Canun Jecunai. Epiphania. Canun Jecunai. Shebat. Charizan. Thamuz. Thamuz.	Cap. 15.	Vete	rum Ebræurum	-		=
Calendae. Epiphania. C. Feftum Cercorum. T. Nativitus Foannis. Nominus Thomas. To Domina Maria. To Domina Maria. Trimus Transfigu- Trionis. Cades (forte) Mac- chabaorum*.		Shebat.	Charizan. Thamuz. Thamuz.	Ab.	Ab.	Ab.
Epiphania. Epiphania. Epiphania. Epiphania. Epiphania. Nativitus Joannis. Nativitus Joannis. Nominus Thomas. To Domina Maria. Domina Maria. To Domina Maria. To Cades (forte) Mac- chabaorum*.		unit	1111	14		
CA E. F. E. E. I.		10	12/00/12/0	۱.,	10	20
nne.	Calenda. Epiphania.	Festum Cercorum.	Nativitas Foannis. Dominus Thomas. Primus Incenfi.	Domina Maria.	Primus Transfigu-	Cades (forte) Mac chabaorum*.
		6 6 Asolutione.	bo 9 9 5	. 15	6 97 A Solutions.	1 99 A Solutione.
	Nox Refurred	Solutio fejuni Christianis.	Mariyuma. Altera Novatio. A feensio. Pentecofte.	felicum. Rolicum. Parasceve seu	Solutio Fejunii	Festum Aposto- licum.

Grac. og. E olog. uguft.1.

fis Tit.
s Marci
& Actoin Te-Syriaco.

ibi, Capi-0,19. fo-& 2 Co-5,11. &

lem Act.5,

d. Act. 3, 1. 0, 9. Matth.29, Luc 9,18. 5,12. 1 Co-

iaumGrac. 30.

* Testam. Syr. Marc 6. & Act. 15,23. id est Divisio, respondet Syrorum 2007? 01 299 Divisio Fejunii, pro eodem die, ut Graci, & peoims & ruseias & meovingue, Midlent. Ho-Sanna est Dominica in Palmis. De festo a-- obil Resurrectionis agens, Maledictionem simùl & Benedictionem in Judæos, ex disciplina sua Mahumedica fundit, eò quòd Jejunio Christum se crucifixisse ob-قزعم اس inquit, والنصاري inquit, وا االقيامه تقوم في هذا الاحد المذكور ومنهم مس يقول فيه قام عيسي عليه السلام بعد الدفن وصعد الي السما وهو اليوم الذي قام فيه عيسي مرى قبرة علي زعمهم والسبت الذي قبل فطرهم يسمى سبت النور والجمعه الذي قيل انفطر تسما جمعة الصلبوت وهي التي صلب فيها المسيح علي زعمهم لعنهم الله فاس القران نطف بادهم مسا قتلوه ولا صلبوء واكر سبة لهم اصلهم اللــــة Et juxta sententiam Christianorum, Resurrectio attinet ad diem (hebdomadæ) Primum anie memoratum. Atque ex eis sunt qui dicant qu'od resurrexit Jesus, super quem sit pax, post sepulturam suam & ascendit in Calum & quod bic dies erat in-quo resurrexit è sepulchro suo, juxta eorum scilicet sententiam; & Salbatum, solutionem jejunii pracedens, nuncupatur Sabbatum Luminis; Et Feria Sexta ante Solutionem, dicitur Feria Sexta feu Conventus Crucifixionis, qua eadem est in qua Cruci-fixus est Christus juxta dogma illorum. Maledicat illis Deus. Nam impugnat illos Alcoranus (ubi dicitur de Judais)

Judæis) Non occidernnt eum nec crucifixerunt, sed alies ei similis eis substitutus eft. Deus sit eis propitius. Sic ille. Locus Alcorani est in Surata 4, Arabicè, in Azoara II apud Retinensem; qui vertit nequaquam eum, imo sui similem suspendentes interfecerunt, profitentes etiam se sue cedis autores. Hinc Joannes Cantacuzenus; φησινό Μωαμέθ, μη ύπο τω Ιεδαίων αναιρεθωία μήτε met Olat 3. σαυρωθίω α Σλλά πια ετερον ομοιον, η τζ φανίασίαν isones & yessov esaupera, Margaios anonuder, Ait Mohamet, non (Christum) à Judais occisum & Crucifixum esse, sed alium quendam illi similem; & quod per imaginationem videretur, effe Crucifixus; Manichaorum heic sequax. Lala op Jejunium, est Eliæ prophetab Wide Comput. de cujus Jejunio D. Ambrosius libellum conscripsie. De initio Jejunii, que ita Epoche heic cum Solutione gerum de Elocum obtinet, uti & aliis aliquot Christianorum in Oriente, & per se Nestorianorum, Festis fixis, caput idem scriptor subjicit cui titulus معرفه صحوم De investigatione Jejunii Christianorum Magni (id est initio ejus) وهو دوم الاثنى الاقرب الي اليوم الذي تجتمع فيه الشمس والقمر الواقع

فيما بيمن اليوم لاثابي من اشبط والثامين من ادر وله وحه اخر يوم الاثنين الذي بعن سادس عشرين الشهر العربي الذي يدحل فيه اشبلط Illud autem in diem (feriam) incidit fecundam que proximat Diei Conjunctionis Solis & Lane per interstitium quod habetur inter diem 2 Ashebat & 8 diem Adar. Aliter Dies est (feria) 2 qui fuerit post 26 mensis Arabisi in quem inciderit Afhbat. Menses in Tabella nominati respondent, Decembri, Januario, Februario, Martio,

Hhh 2.

Tunio,

a Contra Moha-

Athiopicum apud Fof. Scalimendatione Tempo um lib. 7. pag. 635 0

Junio, Julio, Augusto Julianis. Delicatioribus forsan & Pauca, pro more, Oscitantiùs Morosiús respicientibus, aut nihil, præter tædium, solennium Christianorum injecti heic indices afferent, aur pro leviculis contemnendisque habebuntur; Diligentioribus interim, ita spero, & accuratiùs cordatius que disquirentibus, eousque Grati etiam & Jucundi, ut nec Digressioni tam Prolixæ ultrò ignoscere su erint dedignati. Sed demùm in callem, id est rem, ex analoga qualicunque tum Ebræorum tum Gentilium Imitatione Christiana Dedicatoriam, regredimur.

CAP. XVI.

I. Dedicationem adiumque à Christianis Dedicatarum usum Impugnarunt aliqui Recentiores, ut, seculis primitivis, Eustathiani & Massaliani. Christiana in Extructionibus Dedicationibusque analoga imitatio partim Ebræorum, partim Gentilium. Ebræorum Tabernaculi Federis, Templi Hierofolymitani, & Synagogarum Positio seu situs Orienti patescens. Precantium apud eos extra Templum Positio, in Plagas mundi, varia; & versus Templum. Ejusmodi ritus Origo. De positione corum versus Auftrum, etiam & Orientem apud Autorem libri Quastionum ad Antiochum Principem S. Athanasio à nonnullis tributi. Sanctitas quam tribuunt Ebræi Synagogis & Scholis publicis, singularis. Etiam ex Abrahæ in monte Moriah ritu sacre, Introitum Templi ac Synagogarum ab Oriente firmant. Locus ea de re insignis e Maimonide.

II. Gentilium inter adorandum, adeoque Templorum illorum varius erga Plagas mundi Situs, & discrediscrepantes de eo, apud veteres, sententia.

III. Christianorum veterum itidem, inter precandum, faciei versus Orientem positio in posteros propagata. Ea de re & Testimonia & Rationes varia. Posituras in Cultu ejusmodi sponte selectas, increpat Mahumedes in Alcorano, ut nimis superstitiosas.

IV. Qualifnam Plaga Orientalis fuerit illa, in quam adorantium facies verti voluere veteres. An Jemper

Ortus Æquinoctialis.

V. Venerationem in Ortum, Originem aliquam etiam ex Gentilium scitis Philosophicis & Astrologicis, in Christianorum mores receptus, sumsisse videri. De Aristotelis, de Primi Motoris in Oriente Sede, sententia. Singularis apud Gentes Siderum, in plaga Ori-

entali, Ortûs existimatio.

VI. Caniculæ (qua Zw Dis Siriusque dicta) Ortus Quanti in Agypto habitus, etiam & apud Gracos. In Ortu ejus matutino Heliaco uti & diebus aliquot ante & poft ut Deo, ei facrific abatur. Zind, feu ipfe Sethi Patriche nomine, Sidus illud Nechepsoni apud Ægyptios Regi vetustisimo & Astronomo summo dictum. De co & Petofiride Philosopho, qui subinde, à viris summis, in locum ejus perperam substituitur. Siderum Accendentium leu Orientium efficacia, apud veteres, ingens. Sirii, à Gracis & Latinis, & 78 Alfhairi ab Arabibus nomina Cani tributa; etiam in Alcorano. Idem Alhabor dicitur; quod viri doctisimi perperam rejici voluere ut depravatum. In Algomesa Procyonis nomine eorum etiam hallucinatio. In eis que de Sethi Patriarcha Faciei splendore simul & Sanctitate à veteribus traduntur, forsan haberi causam unde nomen ejus Sirio fuerit apud Ægyptios tributum.

VII. Orientium Siderum, maxime apud Ægyptios, etiam & Græcos, veneratio. Disciplinarum ex A-Hhh 2 lexandria lexandria in Græcos Barbarósque instauratio sub Prolemæo Euergete secundo. Marmor vetustum, in quo ejustem & Cleopatræ sue mentio. Vox medio. pro Campestris, à viris doctis apud Plutarchum

expuncta, fibirestituitur.

VIII. De Decanis sen Faciebus signorum calestium, adeoque de Figuris Invisibilibus & impensisime prodigiosis in ei, ex Astrotheologia veteris disciplina, collocatis Numina saltem Tria unicuique ita signo, per Decanos, disposita. Partes eorum Plenæ & Vacuæ. Albumasar & Abenezra ex Indorum, Persarum, Chaldworum, Ægyptiorum sententiis receptis, Figuras illas tradidere. Eorum versiones Latina. Aliorum, qui er vetustiores, Traditiones eadem de re, sed generaliores. Quid in libro Dargenem apud Haly in Prolemæi Centilo quium, significet. Figurarum illarum Invisibilium & Numinum ratio primaria, si non sola, habita, qua ex Orientis Horizonte ascendebant seu saraminolacoorientia Sideribus visibilibus fuere. Hinc etiam ansa singularis versus Orientem adorandi apud Gentes quibus disciplina illa admissa. Adoratio Saturni, Veneris, Solis apud Orientales Gentes complures & illustres, manû ad Pectus non ad Os admota. Planetarum Adorationis apud Orientales, Orientem versus; Apud Occidentales versus Occasum. Ascendentium, sen Horoscoporum, id eft Orientium Signorum Regionibus & Civitatibus singulis, in Religione illa Astrica, proporum ratio habita ingens.

IX. Commentum Orientalium vetustissimum de Virginis, velut in Ebræorum terra cibantis Puerum cui nomen Jesu, Imagine Invisibili in Pinno Signi Virginis Decano semper ascendente. Albumasaris Mahumedani, & R. Abenezræ Judæi ea de re, è

Persarum alierúmque scitis antiquissimis, Traditiones. Numina Tria in Sphæra Barbarica cum signo illo coorientia. Etiam in Christianismo veteri, persuasio habita de Virgine Deipara, in signo Virginis, denotato.

X. De Codice sub titulo de Vetula, P. Ovidio Nasoni, per ridiculam, Christiani alicujus, ante secula aliquot, sive ignorantiam sive imposturam tributo, in quo paraphrasis metrica, sed miserrima, disciplinæ illius Albumasarianæ, de Primo Virginis Decano exoriente.

XI. Viri summi, inter Christianos Occidentis, qui eandem disciplinam seu persuasionem admittentes, etiam opus illud Pseudo-Ovidianum pro genuino, & disciplinam illam in eo Astricam pro vera amplexati

(unt.

XII. De Stella in Oriente Magis comparente. De horum numero. Liber Sethin. Virginis & Pueri in
calo imagini Augusto Casari à Sibylla Tyburtina
ostensa Fabella. Stella Maris Transmontana, Matutina, Diana etiam, dista Beata Virgo. Arietis Signum nonnullis, ex veterum Theologia Astrica, Christum denotans. Edvicon in Summa Astrologia Anglicana sepiùs citatus, est Odyntonus, seu Gualterus
Odyntonus monachus Eveshamiensis.

Postquam Dedicationum Christianarum Ecclefiarum seu Templorum usus publicus sub Constantino ac tempore ei proximante in Oriente
sic, ut superius traditur, inoleverat, frequens itidem
earum in Occidente secutus est usus qui planissime
pependit itidem, partim ex Ebræorum veterum, partim ex Gentilium, juxta antè allata, hac in re cap. 15. 61.
Imitatione Analoga prudentius temperata; quatenus
nempè Disciplina Christiana ritus tum horum tum
illo-

Lib.III

illorum ritibus heic analogos, fine detrimento fui, admittere quiret. Neque id quod sub Athanasii receptum est tempora, de quibus antè etiam dictum est. Sacra scilicet ritè ac regulariter peragi extra Locum solenniter Dedicatum non debere, aliter in seculis se habuit insequentibusa, ut satis testantur Canones Pontificii. Dum Imitationem autem illiusmodi (quæ ut sub Constantino incepit, ita per tempora sequentia propagata est) consideramus, advertenda sunt potissimum Quinque.

2 De Confectatione Dift 1 . 6,14 € 15 6.

> I. Ædium ipsarum in Extructione, Positio Sitúlque.

> II, Nominum quibus Extructio ipsa & Dedicatio fieret, unà cum Templorum Gentilitium, in Christiana, per Dedicationem, Conversione.

> III. Potestas summa è cujus autoritate, per secula sequentia, Dedicatio pendebat, & ad cujus attinebat munus.

IV. Dedicandi Jus, Usus, Ritus Singulares. V. Encaniorum folennitates Anniversaria.

Horum omnium Observationis inde Christianus Orbis generatim tenacissimus fuit, tametsi, ut in seculis primitivis Eustathiani & Massaliani in Oriente, de quibus antès diximus, ita alii recentiores in Occidente eam acriùs ut non admittendam impugnarint. Etiam & Templa ipsa fic dedicata meritò diruenda afferuerint. Sic Petrobrusenfi, pog. 1119. siani apud Tolosates alibique in Gallia sub annum 1130 & deinceps, prædicarunte, Templorum vel Ecclesiarum Fabricam fieri non debere, factas insuper subrui oportere, nec esse necessaria Christianis Sacra loca ad orandum, quoniam aque in Taberna & in Ecclesia,

5 Cap. 15. 9.4.

· Petrus Cluniacenfis Tract. advertus Petrobrufianos, in bibliotheca Clunia-Baron tom, 12. ann. 1126,15. Adverte bac S.Banaba Epi-Molam 5.12.

in Foro & in Templo, ante altare vel ante fabulum invocatus Deus audit, & eos qui merentur exaudit. In horum antefignanos, igne, ut in Hæreticos (nam & alia receptis Christianismi sententiis Dogmata adversissima disseminabant) animadversum est. Nihilominus propagines horum variatima, usque etiam Alphonfus cain tempora nostra, quà potuerint, duravere. Quod strensis de Haread Ædium in Extructione Positionem spectat; verum verb, Temptum, quidem eft, Christianos nec Templi Hierosolymitani, Henric-Spondaquod tamdiù ante Constantini tempora prorsus evanu- Bavonii Ann. erat, nec Judæorum Synagogarum Situm imitatos effe, 1176. 6.3, alik fed ut plurimum, licet non femper, plane Gentilitium, qualis, ut videtur, in Occidente sub tempora illa primitiva maxime erat Paganis in usu. Sed hoc interim, ob rationem quam ipfi de Plaga mundi versus quam precarentur, seculis aliquot anterioribus imbiberant: qua de re statim plura. Templi Positio Hierosolymitani ejusmodi erat ut introitus eius à parte haberetur Orientali, nulla, in Occidentali, porta admissâ. Ejusmodi situs erat introitûs Tabernaculi Federisb; parilémque fuisse Templi testatur etiam Numer.3,38. Josephus & Aristass Patres Christianic, Titulus Archaelog, lib. . Talmudicus Middoth & ad illum Magistri præter Scri- 8. cap. 2. ptores ex professo illud delineantes, ut Adrichomios, Libello de 72 Riberas, Villalpandos, etiam & Scripturam ipsams. interpretibas. Adeo ut ingredientes in Occidentem fic versi Preces . Hieronym, ad ac Sacra peragerent. Et perperam nimis, in Cle-Excebich cap. 8: mentinis Apostolorum Constitutionibus; usus in O f Ezechiel, ibid. rientem precandi Christianis etiam ex Ebraico ex- 16.6 cap. 11,1. emplo derivatur; ex eo nempè quod habeturh de s constit. Apopositione Levitarum chorique cantantium, in Tem- folic lib.7. pli Salomonici Encæniis. Eos aurem Sacra sua per- cap. 46. agentes, stetisse ibi legitur xal' avalonas ad Orientem. 1 2 Paratis. Id verò non necessariò indicat facies suas versus Ori- cap. 5,12.

entem este posicas. Nec quidem textus sacer quid eiusmodi innuit dum ait eos stetisse naro in Oriente ad altare seu ad Orientalem (ut vulgata) plagam Altaris, asque ut Judæi Mauritanienses a Oriente dela ara. Syrus & Arabs omninò prætermittunt heic comma illud uti & proximè sequens. Lutherus ibi bene gegen mozgen des Altars, uti & Belgæ fearn het oosten des Altaers, juxta quod itidem Galli vers l'orient de l'antel, & Anglicana sub Reformationis initia versio, puto Guilielmi Tindalli, east from the Altar. Nec ita male alia quæ Milonis Coverdalii erat toward the east parte of the Altare. Sed non ita versio tunc publice recepta. nec Episcopalis dicta (cui non dissonat qua eriamnum utimur) que habet, at the east end of the Altar, ad finem seu latus Orientale Altaris. Græci ibi ignnotes nativaile Te Ousiagneie, fantes obverse Altari seu coram eo ; prætermissa voce mio in Oriente. Innui autem nil aliud videtur quam coram altari cos stetisse, tergisque obversis Orienti ministerium peregisse, quod planissimè positionem versus Orientem ibi denegat, contrarium afferens. Adeoque argumentum ab exemplo illo in nihilum evanescit, quod. & rectè moner Baroniusa. Nec melius nuperorum nonnulli ex eo quod Pontifici M. in maximo illo diei expiationum Sacrificio spargendus erat juvenci sanguis coram propitiatorio קרמה avaloxas ad Orientem, eliciendum este existimant exemplum singulare Sacra versus Orientem tunc peragendi; cum haud aliud inde sit deducendum quam quod Pontifex ad Orientem propitiatorii, facie in Occidentem, ut reliqui, versa, munus illud spargendi præstaret. Ob Templi autem Hierofolymitani positionem ejusmodi tam ante ejusdem Excidium quam post, Syna-

Tom. 1. Ann. 58. 5. 105.

Levit. 16,14.

gogæ & Proseuchæ Judæorum cam funt imitatæ. Tradit Maimonidesa ex jure fuis avito, uti & Magi- 3 Halath. Thestrorum alii, ubicunque fuerit Israelitarum (de inha- philah feu de bitantibus capio) numerus denarius, eos oportere 11.5.162 Proseucham sibi qualemcunque ad orandum ædifi- &c. & cap.s. care quæ nuncupatur בית הכנסר Domm Synagoga. \$ 3. Moles Mi-Etiam & in urbe qualibet, quoties sui essent juris, affirm. 19. Arinvitos, reliquorum juffu, cogendos effe ad ædifican- ba Turim & dam sibi Synagogam, & Librum Legis, Propheta- in Orach Chirum, & Hagiographorum comparandum, & Syna- im fest. 50. gogæ structuram esse debere in loco urbis editiore atque ædificiis reliquis altiorem. Dein subdit, Thi פותחין פתחי הכנסת אלא במזרח של והחונים לפני המשכז אונה ונגל Neque fieri debent Oftia Synagoga alibi atque in Orientem ; juxta quod diciturb, & qui caftrametantur ! Nam. 3,38. ante Tabernaculum, Orientem versus, ante Tabernaculum Federis ad Ortum. Scilicet ex illo Tabernaculi. fitum hunc in Templum propagatum, etiam in Synagogas ubicunque locorum derivandum, voluere veteres. Adjicit, דו ספר חורה veteres. Adjicit, ובונין היכל שמנחין בו ספר חורה יבוניז היכל זה ברוח שמתפלליז כנגרו באיתה העיר Et construendum est Sacellum in quo ponant (in arca) Librum Legis. Sacellum autem hoc sic extrui debet ut situm habeat ad plagam illam, in quam Precari mos est Urbis illius. Nimirum Plagam in quam Orandum, aliam fuiffe atque aliam, ex avita traditione, docent. Unde dum octo inter orandum observationes necessarias tradunt, unicam interjiciunt quæ נכח המקרש respectus Templi dicitur, juxta quam, extra Terram Sanctam, orantis facies ponenda versus illud; ut apud Mahumedanos versus Meccam seu Templum ibi. Expressim enim sub . Occapius 4initia Imperii sui vetuite suos qui ritus recinerent Ju- bulfaraius de daicos, adorare versus Templum Hierosolymitanum. Arabum mori-Judæi autem intra Terram, adorabant versus Hiero- buspag. 10.

Oratione cap.

adoran-

· Epiphanius

& vide comm.

30, 35 6 38,

40.

folyma (& adorationem versus Hierosolyma, quocunque in loco quis extrà effet discipulos suos docebat pseudopropheta ille Elxaia sub Trajani tempora) Haref. 19. 5. 3. in Hierosolymis versus Templum; in Templo verfus Sanctum Sanctorum; quod fic temperatur, ut חומא ומי שלא יכול לכויז את הרוחות והמהלה בספינה יכוואן את לבו כנגר השכינה ויתפלר Cacus & quifquis sibi non satis habet cognitas plagas, & in nave vectus, dirigat cor versus Dominum, & (citra observationem illam) oret. Sic illi. Ad hac autem spectat velut jam dictorum origo, Salomonis Regis, in Templi sui Dedicatione, Orationis parsb, ubi de 1 Regum 8.48. eiusdem usu sacro verba faciens & de precationibus à Iudæis sive illic sive ubicunque captivis seu extra Terram Sanctam, effundendis, de precantibus extra Terram loquitur, ut qui orarent, אליך דרך ארצם אשר נתתה לאביתם הטיר אשר בחרת והבית אשר בניתי לשםר ad te versus seu in via Telluris eorum quam dedifti patribus corum, civitatem (cilicet quam elegifti & Ades seu Templum quod ego Nomini tuo extruxi. על פי אאינם סקפללים , Dither טל פי אאינם סקפללים תוך הבית הזה אחר שהם מתפללים לנכחו לפי מה שאפטר זהם משפטר לה quanquam non precantur intra Templum, dum tamen precantur ut obvertant fe illi, quoad Dan. 6, 10. nbi fieri posit. Atque inde quod habeture de Danielis ter quotidie precantis Fenestris apertis nu versus Hierosolyma adcoque locum Templi (ubi scilicet ante Nabuchadnezaris Excidium steterat) intelligitur. Nam eadem post Excidium quæ ante loci illius habita inter precandum ratio. Sic RRR. Saadias Gaon, Aben Ezra, & Salomon Jarchi ad Danielem aliique. Sed perquam mirum interes videtur quod occurrit in libro

S. Athanasii dicto, Quæstionum nempe ad Antio-

chum Principem⁴, de præscripta à Prophetis precandi

vide Hugonem Grotium.

1 Queft.37. Tom. 2. pag. 344 Parifis 1627.

adorandique Lege versus Austrum. Id quidem verum est, si quis in regione aliqua Hierosolymis boreali aut quæ Boream in plagis mundi participaret, oraverat, eum juxta disciplinam jam dictam, versus Austrum ipsum aut plagis similiter sive ex Oriente five ex occasu Austrum participantibus, adorare debuisse Haud tamen omnino nomine Austri. Sed quia in Austro ejusmodi, collocabantur sic oranti Hierosolyma. Atque libro in illo pro indubitatissimo fumitur, quod quemadmodum Christiani zal' avalo-Nas versus Orientem (qua de re plura mox) ita Judæi xt votov versus Austrum adorare solebant. Rationes afferuntur etiam de Christianismi usu, quas inferius dabimus, uti & ejusdem scriptoris, sibi incertissimi, commentum de Judæorum itidem adoratione versus Orientem. Atqui de eo ad quod illi ex lege prophetica obligabantur velut omninò fibi certus autor ille, quisquis fuerit, eis vorov 3, inquit, weory du Isdaiois oi προφηται ονομοθετησαν δία Ε οπ νότε τ Ιερυσαλήμ ήγεν οπ Βεθλείμ μέπον α τηντεωαι Κυριον. διο κ ελεγεν ο προφήτης, ο Θεος δοπο Oangar nen, Telegiv en vote, Ad Austrum vero intendere Judais Propheta praceperunt, quod ex Austro, quoad Ferusalem, scilicet ex Bethlehem (milliariis fex versus Austrum ab Hierosolymis distante) nasciturus erat Dominus, unde dixit Propheta, Deus à Thaman Habacuc. cap. veniet, hoc est à Noto seu Austro. Legitur quidem in O- 3.3. rigine prophetæ citati, אלוה מתימן יביא Deus ab Auftro venit, ubi Septuaginta pro futuro sumunt, & & vocem Ebraicam Theman retinent, quæ Austrum fignificat. Versiones item nuperæ aliquot Theman retineri volunt, & cum vetuftioribus etiam pro vizi venit, in præterito, substituunt. Vulgara illic ut 70, ab Austro veniet. Theodotion item 200 vors. Intelligi

Iii 3 autem 2 Cap.33,2.

Jaianus الله صرب المسرف يادي Deus veniet ex Oriente. Et dum Bethlehem heic Locus eft, quo Auster designatur, utpote Hierosolymis Australi, loqui videtur autor ille quisquis fuerit, de adoratione ex lege illa prophetica in ipsis Hierosolvmis, atque ita planè receptissimæ Judæorum hanc circa rem disciplinæ est adversissimus. Sed interim simpliciter tradir, Judæorum fuisse, Hierosolymis ipsis orare versus Orientem, quod pariter doctrinæ Judaicæ est prorsus alienum, nisi intelligatur de eis qui in urbis regione Templo occidentaliori orarent. Ratio illic allata inferiùsb traditur. Viri autem doctiffimi librum illum Athanasii neutiquam omninò esse, sed multò recentiorem, rectè monuerunt, isque tam ex Pontificiise quam Reformatisd, qui veterum censuram inierunt. Judæi verò Synagogis suis jam dictis (quod obiter advertere liceat) & דסו מדרש adibus Scho-Le legi prælegendæ primario destinatis, mora san-Hitatem suam, ob sacrorum suorum illic usum, tribuunt, ita interim ut aiunte etiam, בותר לעשות בירו תכנסת בית המדרש אבל בית המדרש אסור לעשרתו בירת הכנסת שקרושת בית המדרש יתירה על הרושה ביה מנרודין בקדש ולא פנר ומעלין בקדש ולא פנרידין fas effe facere Domum Synagoga Domum Schole, sed nefas esse facere Domum Schola, Domum Synagoga, quoniam fanctitas Domus Schola pracellit fanctitati Domûs Synagoga, & vnarig rite potest sanctitas non minui. De locis autem in quibus

. J.3.

e Bellarmin. de Scriptoribus Ecelefiasticis Ann. 340. alti.

Andr. Rivet.
in Critico Sacro
lib.3.cap.6.

Maimonid.balach. Thephila cap. 11. § 14.

bus Precum ex accidente tantum usus (qualis erat. in Jejunii ob pluviam solennitate, urbis Platea in quam eriam Synagogæ arcam, in qua Liber Legis, runc efferebant, uti & Habitationis Ædibus & Arriis in quæ ad orandum contingenter, nulla Dedicationis facræ formula præcedente, congregabatur populus) מוטחני איז בהן הדושה ספני שלא הבטו אותם לתפלה. יbid 5.11. בלבד אלא טראי מתפללין בהן כארם שמתפלל בחור ביתו non elle in eis Sanctitatem (qualis in Synagoga nedum in Schola) ed quod non constituebantur ad orandum folum. fed in eis contingenter orabatur; ficuti cum quilquam oraverit, in domo sua. Atque ex hisce difficile non est elicere Synagogas Judæorum etiam quandam fortitas effe Dedicationem in private acisovous feu constitutione (מם בלבר בלבר ad Preces (carumque appendices publicas) tantummodo, quâ ut usibus communibus, inter ipsos, eximerentur, Sacris solum inservirent quale dicendum de Scholis, ad Legis prælectionem destinatis. Sed verò nec Positionis Templi ac Synagogarum in Orientem, aut precandi regulariter in Occidentem originem Tabernaculi Testimonii situi ita tribuunt, ut non multò vetustiorem eam faciant. Designatam eandem ipsam, aiunt ex illis Viri magni, ab Domino ipso cum Abra- Genef 22,2. hamum in terram Moriahb ut Isaacum filium illic in Monte, quem ipse ei monstraret, ablegabat. Abrahamumque ipsum tunc, ex disciplina recepta, versus Occidentem in monte precatum esse, id est versus locum qui posteà in Templo ibi Sanctum Sanctorum erat ibique Sanctuarium etiam tunc, quatenus plagam illam mundi spectabar, Dedicasse. Nam non dubitant quin codem in monte extructum fuerit à Salomone Templum, quod & faris Christianis est receptum, nec in Scripturæ Sacræ fundamento caret. '2 Paralip. 3, 1.

Unde

Unde etiam ארץ המורוה Terra Moriah (quam LXX, 7 2nv 7 unnin Terram excellam vocant, Symmachus terram omavias visionis, uti & habet Vulgata, Aquila Terram xa ra pavi lucidam) Syro est terra 1;000! Amorrhaorum, Chaldais איץ פולחנא terra Culthis, quod videtur Cultus Divini, Saadiæ على العدادة ارض العبادة, & Judæis Mauritaniensibus, ارض العبادة terra Cultus (sed, in versione penes me veteri ارض المردّفعة ارض الموادييين MS. Terra Excella, Terra Moabitarum) & fignantiùs, à futura sanctitate in Targumim, verbis Abraha, describitur. Nimirum citati capitis Geneseos commatis 14 locus, in illis Orationem Abrahæ habet, in qua is prophetice locutus de futuro Israelitarum illic cultu, precatur etiam ut posteri dicant, ut in Hiero-לטור בית מקדשיה דיי קריב אברהם, folymitano ית יצחק בריה ובטורא הדין הוא בית מקדשא איתגלירת יקר שכנתא דיי In monte Domus Sanctuarii (Templi) Domini obtulit Abraham I faacum filium fuum, & in hoc monte; qui est Domus Sanctuarii, revelata est ei gloria prasentie Divine. Consonum est Targum Jonathæ illic tributum. Hinc etiam in Chaldaicis Pfalmoruma, Mons Moriah dicitur אתר די פלחו אבהרת עלמא קדם יי אתבחר לבנין בית מקדשא Locus eft Cultus divini patrum veterum, & electus est ad Templum in eo adificandum, quod ideo porius adnoto quia, cum in Bombergianis & Buxtorfianis hoc, cum aliis de montibus S nai, Thabor, alissque, inserantur, in Regiis & Jaianis nihil ejusmodi habeatur. Noachum etiam & Adamum eodem maxime in monte, ut divinitus edoctos Sacra peregisse volunt. D. Abrahæ autem Sacrificantis positura versus Occidentem in monte Moriah, locus est egregius apud Maimonidemb è traditionibus

. Pfalm.68,16.

b More Nebochim part.3, cap.46.

nibus avitis extractus. Rem notissimam effe ait Idololatras seu Gentiles Templa sua locis in editioribus construxisse, שבינו שת אברהם אבינו של همورية الكونة اعلي جبل هناك وأعلس فيدة بالتوحيد وبصص القبلة وحدها لعيس الغرب لان والله المراس في الغرب وهو معني فول الادباء במערב وكربيين و أل في נמר יוטא ו אברה אנ Tra ille in origine fua Arabica MS. literis Ebraicis exaratâ, quâ ex viri præcellent simi Edwardi Pocockii Ebraicarum & Arabicarum Oxoniis literarum prælectoris longe dignifsimi beneficio utor. Mihi fonant illa, Et secundum boc usus est Abraham Monte Moriah, uspote pra cateris illic montibus eminentiore. Et revelata ibi Dedicationis ratione, & manifest i plaga versus quam orandum est, dedicavit eam, id eft Occidentem, queniem Sanctum Sanctorum eft in Occidente, quod inzutt fatum illud, Maje-Statem Divinam effe in Occidente, uti & Rabbini noftri pie memorie tradunt in Gemara Foma, Abrahamum [cilicet Dedicasse locum quem versus est orandum, nimium Sanctum Sancto um, ciiam tunc in monte ello. Paulò discrepat versio Ebraica, etiam & Latina utraque. Sed, ni nimiùm fallor, mentem Maimonidis genuinam ex origine reddidi. Causa autem cur sic Abrahæ faciundum effer, juxta eundem statim ostenditur. Certe quantum ad Cœli plagas, forte etiam heic, quod meritò fimul advertatur, dignum est; ex vetustiffima Ebræorum disciplina, ritum ad Orientem Sacrum nullum in templo peragi folitum, sed interim ad Occidentem, ut necesse erat, sanctificationem Neomeniarum menstruam. Illic enim semper Lunæ phasis Kkk

phasis (juxta quam Neomenias sanctificabant) de quâ fusius in libello de Anno eorum Civili.

II. Gentilium item ratio in Templorum fitu difponendo, maximè pendebat (quemadmodum itidem Ebræorum in Templo ac Synagogis suis extruendis, juxta jam dicta, & Christianorum in Ecclesiis suis, ut mox dicetur) ex plaga illa versus quam generatim Precandum crat; qua in re adcoque in plaga mundi designanda in quam patesceret Templum suisque aris ac simulachris rectà introcuntibus obversi cultum præstarent seculorum apud eos usus fuit varius nec parum difformis. Admittitur autem plerunque, Gentiles generatim Orientem, inter precandum, adcoque fores Templorum corum candem in plagam à vetustissimis etiam seculis spectasse. Jam allatis è Maimonide, subdens ille conjecturam suam cur Occidentalis ab Abraha ita Dedicata fuerit, de Orientali ita tradit, وعلة دلك وردا اذه لما كاري علق بالك وردا الراي المشهر في العارم حينيد عبادة السمس واده الالاء فلا شك ان كارى الناس كلهـم يستقبلون السرق ولدلك مدده مددد استقبال الغرب عي דר המורוד اعني في المقدس حدي Et caufa, juxta sententiam meam, est, quod, cum dogma tunc receptissmum esfet per orbem terrarum Solem colendum eumque Deum effe, nec dubitandum fuerit quin omnes homines facies suas Orienti (in cultu) obverterent, ideo Abraham Pater nofter faciem [uam obvertit Occidenti in Monte Moriah, Scilioet in Sanctuario, nt tergum fnum Soli obverteret. Et dein affert illud Ezechielis, Ecce juxta ofium Templi Domini inter vesti-

3 Cap. 8.16.

vestibulum & inter altare erant quasi 25 viri, quorum Terga erant ad Templum Domini & facies eorum ad 0rientem, adorabantque קדמה לשמש Solem ad Orientem. feu ut LXX. में हरा क्लाक्श महा क्यों के वार्यों के नहीं मिरांक, & adorabant illi, Orientem versus, Solema; id est Gen- Deloco illo tilium more, de quo etiam intelligitur illud Jobi, ad Ezechielis contempora spectantis multò antiquiora, ubi peccata binetem. enumerat compluria quorum se reum fuisse denegat; אם אראה אור כי היל וגי' Si adfpexi Solem cum fplendesceret, aut Lunam clare incedentem (nam Luna, ut Soli vicaria, pro Dea tunc habita) & seductum est in abscondite cor meum & applicata est manus mea ori meo. בם הוא עוז פלילי כי בחשתי לאל מפטר etiam hoc iniquitas magna (pona dignissima) quia sic negassem Deum qui est desuper. Quasi Idololatria scu adoratio ejusmodi versus Solem scilicet, maxime saltem, cum oritetur, &, ejusdem gratia, versus Lunam, apud eos qui Deum verum non agnoscerent, summo suisset in usu. Versio LXX se aliter ibi habet. Etiam Catena

Arabicab in Genefim, عمر الي ابرهيم وهي من MS. in Bibli-قلاثه الاف وقلائمان وتملنيه وعشريس سنه كادو Ab Ada ad Abrahamum, fiilicet per annos 3328 adorare solebant versus Orientem; quam in plagam traditur apud Magistros, in ipso creationis momento primo spectasse Adamum. Unde dum aiunt quòde Ebræis fuis tria funt Orientis no- R. Bechaiin mina, ית סירות (eo quòd ibi Solis רום (ertus) קרם (קרם fol.203.col.2. מאתו רוח קודם לורות co quod לורות anterior feu pracedens ex illa plaga pracessio est Oriui) & demum Dis faciei obversus, seu quod coram est, hoc nomine donatum aiunt, טל שם יצרתו של אדם שנבראו פניו למורח propter creationem Ada, qui creatus est facie ad Orientem ob-Kkk 2 versa:

- Architect.lib.

versa: unde coltus vetustioris eam versus plagam originem deductam forfan voluere. Etiam Vitruviusa. qui sub Augusto floruit, veluti pro notissima sui temporis & vetusta, de ædibus Sacris constituendis secundum regiones & mundi plagas, disciplina tradit, eas ita constituendas esse, uti si nulla ratio impediret. liberaque fuerit potestas, adis signum seu Numin's simulachrum, quod erat in cella collocatum, spectaret ad vespertinam coeli regionem, ut qui adirent ad aram immolantes, aut Sacrificia facientes spectarent ad partem cœli Orientis, ipfaque simulachra viderentur exorientia contueri supplicantes & sacrificantes; quod aras omnes Deorum necesse esse videatur ad Onentein Spectare. Sin autem, inquit, loci natura interpellaverit, tunc convertende funt earum adium constitutiones, uti quamplurima pars mænium e Templis Deorum conspiciatur. Ita fi fecundum Flumina ades Sacre fient. ita uti Agypto circa Nelum, ad fluminis ripas videntur spectare debere. Similiter si circum vias publicas erunt adificia Deorum, ita constituantur uti pratereuntes poffint respicere & in conspectu salutationes facere. Ita regulariter ait, uti ex veterum disciplina, introitum cultunque esse debere ab Occidente, in Orientem, si loci natura non impedirer, quæ si obstarer, tunc pro commodiori prætereuntium aliorumque ufit, aliter alivérque. Sed verò quicquid de Abrahæ tempore, juxta Maimonidis circa Gentilium morem illum quem sic facit verustissimum, sit admittendum, & urcunque Vieruvii illud sit intelligen sum; Testimonia funt alia nunc consona, nunc variatim a lversa; In quibus maxime advertendum est illud Hygenib Augusti liberti, Secundum antiquam constitutionem limites diriguntur: quare non omnis agrorum mensura in Orientem potius quam in Occidentem fectat. In Orientem.

bus constituendis pag. 163. edit Rig It. 1614. Parif.

sicut Ades Sacra. Nam antiqui Architecti in Occidentem templa spectare recte scripserunt. Postea placuit, omnem religionem eò convertere ex qua parte Cali Terra inluminatur. Sic & limites in Orientem constituuntur. Quafi mos adorandi versus Occidentem adeóque Templorum introitus ad Orientem ponendi haud minori fuisset apud tunc illos antiquos in usu, quam postmodum posituram illam inversam. Quomodo autem Orientem sibi reperirent, capite traditur proximo; ubi de Christianæ fabricæ positura agitur. Fuere quidem Paganis Templa fine tecto aut parietibus, quorum latera aut circuitus nullibi clausus sed columnarum interstitiis tantum ita distincta, ut proIntroitu seu oftio intercoluminum circumquique quodlibet pariter haberetur; maxime in Systolis & Dastolis. Unde meminit Pausanias ejusmodi Junonis Templi & Supas In Atticis. egov O. foribus carentis, in via à Phalero Athenas qucente, uti & Templi in Eleorum foro fine parietibusb. 6 In Elic. 2. Id genus fuere alia; Alis eriam aditus Valvarum ex utraque parte in Pronao & Postico habentibus, teste Vitruvioc, ut Jovis Olympii ædis Athenis, cujus ex- Lib.3. cap.2. emplum ait ille Romæ non habitum. Accedat ex Hermetis Trismegisti, sic dicti, Adlocutis ad Asclepium inter Apuleiana versis, quæ proculdubio seculo Vitruviano recentiora sunt, De adyto egressi, cum Deum orare capifent in Austrum respicientes erant. Sole enim eccidente, cum quis Deum rogare voluerit, illuc debet intendere, ficut & Sole oriente in eum qui fabselanus dicitur. Hic, pro discrimine temporis dici, Precantis firus etiam discriminandus. At de Latino Turnoque Regibus, Anea & Ascanio sacrificantibus & precaturis, Virgilius, 4 facid. 12.

Illi ad jurgentem conversi lumina Solem Dant fruges manibus salsas & tempora ferro Kkk 3

Sum-

Summa notant pecudum, paterisque altarla libant.

Ubi Servius; non utique nunc Solem surgentem dixit. Famdudum enim dies erat. Sed disciplinam ceremoniarum secutus est ut Orientem spectare diceret eum qui esset precaturus. Ita etiam Eneas precaturus antès.

Ancid 8.

Surgit & atherii spectans orientia Solis Lumina, ritè cavis undam de flumine palmis Sustulit, ac tales effudit ad athera voces; Nymphe, Laurentes Nymphe.

Clemens item Alexandrinus, rituum Gentilium scientissimus, de Christianis precationibus in Orientem sieri solitis, veluti more hominum antiquissimo ritè sundatis, obev, inquit, vì πα παλαιόπαπα των δερίν ωρος δύσιν εδλεπεν, ίνα οἱ απαντιπρόσωποι των αγαλμάπων ίπαρενοι, προς αναδολων πρόπειδα βιδασωνία, Unde etiam Templorum antiquissima respiciebant ad Occidentem, ut qui vultu stant ad simulachra converso, doceantur verti ad Orientem. Unde Scholiastes Pindari morem suisse orientem sacra facere Dius; sed megs δυσμάς τοῦς ψεν sus Orientem sacra facere Dius; sed megs δυσμάς τοῦς Hewon, versus Occidentem, Heroibus, quod elicitur ex illo Pindari de sacrificio Herculis siliis præstito,

• Ad Isthmise.

τοῖσιν ἐν δυσμαῖς ἀυχᾶν Φλοξ ἀνατελιομένα Cuusχès παννυχίζει————

" Libello mei ne

Quibus in occasuradiorum, slamma emergens asiduè pernoctat. Atqui Lucianus Syrus, de ædibus Omentem
prospicientibus locutus, καθ α, inquit, ε) τα ίερα
ελέπονα εποίεν οι παλαιοί, juxta quod ettam Templa
aspicere fecere veteres. Floruit ille sub initia Centuriæ
primæ, qui & Templorum haud paucorum origines
ac posituras se ex inspectione didicisse fusius tradit

in libello de Dea Syra. Ubi interim Templum Priapi accuratius describens, ra j mpowuhaua, ait, 7 ίεοθ είς ανεμου Βορέαν Σποκεκριτία, Vestibula Templi versus ventum Borealem directa sunt, area, puto, inclusæ per quas fores ipsæ seu Pronaon non recta adibatur. Sed ex Aquilone, Paulo post enim subdit. o vnos oped eis "Haiov aviorla, Templum ipfum prospexit Solem Orientem. Sic Lucianus de eis qui ipsi veteres censiti. Porphyrius etiam de temporis sui Templis idem, quod de veterum, Lucianus generatim docet. Etenim in libello de Antro, tractat illud, velut Templum earum quod Homerusa allegorice al asve ita descripsit, a o.h. N. ut Ostia seu descensus haberet binos, alterum ab Austro Dis tributum, atque ad Boream alterum hominibus inservientem, miratur quod sic fecerit, &n' ook αναδολής ε δύσεως πρός τέτο μάλλον κεχρήδαι, ώς αν σχεδον παν ων την ίεςων τα μα αραλμαζα κή τας είσοδες eyorlwr mps avalonas moganusvas, The j emorlor προς δυσιν αφερένων, όταν ανλιπερσωποι τ αγαλμάτων Escores rois Ocois Tings a Departeias apportation, or quare non potius Oriente & Occidente fuerit ad hoc us; cum omnia ferme Templa statuas (Deorum) atque introitus versus Ortum habeant, introcuntes autem Occasum aspiciant, ut facie statuis obversa consistentes Dis honoren cultumque exhibeant, quasi tunc temporis (nam de præsenti ibi loquitur) id est paulò ante Constantinum Templorum Gentilium plerorumque introitus ad Orientem fuiffet, cultusque ad Occidentem præstitus. Erat Porphyrius è Tyro Phœniciæ, unde & Italiam, ipsamque Romam & Siciliamb petens aliasque pro b Eunapius in Philosophorum tunc more Templorum illic corú nve vita ejus. posituræ nescius esse nequibar. Neque indiligens ille rerum ejulmodi inspector. Recentiores aiiqui hac 'Origin. lib.] de re obiter agunt. Isidoruse autem de positura lo- 15. cap.4.

Atque

quitur Ortum Æquinoctialem spectante, veluti in perpetuo apud veteres usu. Et consulas, si placet, seculorum nuperorum scriptores³.

De Synedriis

*Cœlium Rhodiginum Ant. lett. tió.12. csp. 1 & 2. Bacanium Tom 1. Ann. 58. 6.105. Villalpand, ad Ezchicl.8, 16. Annotationes in Clim. Alexandinum p.277.

III. Hisce de Ebræorum Gentiliumque in Sacris & ædium Sacrarum suarum positione, præmissis, de Christiano ritu sive horum sive illorum utcunque positioni analogo videndum. Imbibisse Christianos à temporibus maximè primitivis morem ad Orientem adorandi, qui Ecclesiarum positioni illam spectanti plagam prævius est, adecque Judaicum prorfus, five Templum Hierofolymitanum, Sanctum Sanctorum urbémve ipsam, juxta superiùs dica, respicias, prorsus rejecisse, palam fit ex Patrum scriptis fidei indubitatissimæ ipsis Constantinum longe antevertentibus; ut Constitutionibus Clementinis illis & Apostolicis nuncupatis, minimè subnitamur, quæ passim cum titulo illo splendido sed parum credito prostantes idem ipsum non semel supponunt præcipiuntque. Ilis autem adjicere heic liceat Canonem Arabicum etiam inter Clementinas compendiose manuscriptase lectum eundem in sensum. Nec sine ratione ex sermone Domini ipsius desumta singulari. هدي السنس التي علموهم الرسال Titulum tunc He funt Conftitutiones quas docuere Apostole Sancti, proxime lequitur ut primas tenens, فمن ذلك ان تكون صلاتهم دحو المشرق وقبالته واستشهل وافي ذلك بقول سيددا الشيح ابن الله محية من السما في اخر الابم كالبرق الذي يملع في S استدلينا على

Co ftit. Aposto-

In Canon MS.
in bibliotheca
Oxonterfi publicafol. 4931.

Atque ex illis est ut preces fundantur versus Orientem, cujus rei traditio ac probatto plena habetur in Sermone Domini noftri Christi, nempe Deum venturum è cælo in posterioribus diebus, sicut fulgur quod micat in Oriente & [plendet in Occidentem. Unde docemur circa adventum ejus, illam fore ex Oriente. Accedat, velut Arabicis hisce cognatum, & Orientalium Christianorum & Usûs heic & Rationis etiam aliunde è Sacris literis petitæ judicium, id quod legitur in Commentario in Pentareuchum Arabico MS, eos precari versus Orientem, quoniam Christus illuc ascendit & ibi sedet, juxta illud Davidis, Pfallite Deo qui equitat super calum calorum, imali ses versus seu ad Orientem, nec dubitare eos quin ibi sedeat, facie in Mundum inferiorem obversa, adeoque nec quin adorare versus Orientem sit adorare &_____ thronum ejus. Idem quidem textus sacer in Clementinis Græcis adhibetur ex illo Davidis, juxta LXX. Psallite Domino qui ascenderit super calum cali xal' avaloxas ad Orientem, quemadmodum habet etiam Vulgata, & Gallica & Romana. Et Augustinus Nebiensis in editione Psalterii & ras avalodas. Quibus consonat Syrus item ibi مرسا ab oriente, quod, in versione, voci Domini ibi edendæ tributum satis in idem recidit. Arabs Nebiensis & Jaianus

Hæc hactenus; ab ultimâ Seldeni manu reliqua desiderantur.

